

Življenje
preblažene Device in Matere
Marije
in njenega prečistega ženina svetega
Jožefa.

Popisal

JANEZ VOLČIČ,

† duhoven ljubljanske škofije.

Izdala in založila

Družba sv. Mohora v Celovcu.

Z dovoljenjem visokočastitega Krškega knezoškofijstva.

IX. snopič.

T. del. str. 1-144

1890.

Natisnila tiskarnica družbe sv. Mohora v Celovcu.



ŽIVLJENJE

preblažene Device in Matere

MARIJE

in njenega prečistega ženina svetega

JOŽEFA.



Popisal

J a n e z V o l č i č,

duhovnik ljubljanske škofije.

Izdala in založila

Družba sv. Mohora v Celovcu.

Peti del.

Z dovoljenjem visokočastitega kerškega knezoškofijstva.



1891.

Tiskala tiskarna družbe sv. Mohora v Celovcu.

Kazalo.

Častilci Matere Božje in svetega Jožefa.

	Stran		Stran
Uvod. Kteri so častilci Matere Božje in sv. Jožefa in kaj nas učijo?	1	33. Sv. Veronika Julijana	159
1. Sv. Genovefa, palatinska grofinja	4	34. Sv. Groznat, mučenik češki	165
2. Sv. Marjeta, hči ogerskega kralja	7	35. Sv. Frančišek Solanski	167
3. Častiti Janez Kerstnik Kasela	9	36. Sv. Brigita	170
4. Sv. Frančišek Salezijan	11	37. Sv. Ana	171
5. Sv. Ignacij, škof Antiohijski	18	38. Sv. Alfonz Marija Ligvori	174
6. Sv. sestri Mehtildis in Jera	19	39. Čast. župnik Janez Marija Vianej	176
7. Sv. oče Pij IX.	23	40. Sv. Klara	182
8. Sv. Kazimir, kraljevi sin poljski	28	41. Zv. Janez Berhmans	186
9. Sv. Tomaž Akvinski	30	42. Sv. Štefan, ogerski kralj	191
10. Sv. Frančiška Romana	37	43. Sv. Stanislav Kostka	195
11. Sv. Rupert, škof	43	44. Častita Marija Viktorija Angelini	198
12. Zv. Klemen Marija Dvořak (Hofbauer)	46	45. Sv. Roza Limanska	202
13. Sv. Frančišek Pavljanski	52	46. Sv. Roza iz Viterbe	204
14. Zv. Herman Jožef	56	47. Sv. Vincencij Pavelski	207
15. Sv. Benedikt Jožef Laber	62	48. Sv. Frančišek Serafinski	209
16. Zv. Ana Krescencija Hös	75	49. Sv. Terezija	211
17. Sv. Janez Nepomučan	78	50. Sv. Pavel od križa	214
18. Sv. Paskal Bajlonski	85	51. Sv. Lukež evangelist	216
19. Zv. Peter Krispin	90	52. Zv. Janez Angelus Pori	218
20. Sv. Bernardin Sienski	103	53. Sv. Alfonz Rodrigvec	220
21. Sv. Feliks iz Kantalicije	108	54. Sv. Karol Boromej	223
22. Zv. Marjeta Montepulčianska	112	55. Sv. Emerik, kraljevič ogerski	227
23. Sv. Marija Magdalena Paciška	114	56. Sv. Elizabeta ogerska	228
24. Sv. Filip Neri	119	57. Sv. Cecilija	232
25. Zv. Jakob Filip Bertoni	124	58. Sv. Leonard Mavriški	235
26. Sv. Anton Padovanski	127	59. Sv. Janez od križa	238
27. Zv. Germana Kovsin, pastirica	131	60. Zv. Marija od angeljev	242
28. Zv. Marija žalostna	134	61. Zv. Peter Kanizij	244
29. Sv. Alojzij	137	62. Dobra mati Marija Terezija	246
30. Zv. Hema, kneginja slovenska	143	63. Sv. Janez evangelist	247
31. Zv. Marjeta od križa, Dunajčanka	152		
32. Sv. Angela Češka	157		

Dostavek.

Janez Volčič, pisatelj te knjige	252
--	-----



XIII.

Častilci

Matere Božje in sv. Jožefa.

„Ukoreninila sem se med častitim ljudstvom.“

Sir. 24, 16.



U v o d.

Kteri so častilci Matere Božje in svetega Jožefa in kaj nas učijo?

Dredragi kristjan! V poprejšnjih listih teh, naši ljubi Materi Mariji in njenemu čistemu ženinu, svetemu Jožefu, posvečenih bukev bral si kolikor mogoče natančen popis teh dveh največjih svetnikov Božjih. Potem si bral, kako zapuščeni Evini otroci v tej solzni dolini priserčno častijo nebeško kraljico, Mater Božjo in rednika našega Zveličarja; in kako to češčenje preblazena Devica mnogokrat že tukaj plačuje, ko se v svoji materini ljubezni svojim ljubljencem večkrat prikazuje. Ravno to stori večkrat tudi sv. Jožef. Potem si prebiral zgodbo in popis mnogih preزالih svetišč, posvečenih Mariji in svetemu Jožefu. V duhu si gledal čudodelno podobo Matere Božje visoko gori na samotnem hribu, ali pa v sredi šumečega mesta na praznično okinčanem altarji. Drugod si videl, kako pobožni verniki skupaj vró, in svojo ljubo nebeško mater častijo, njej svoje bridkosti in težave potožujejo in se jej za prejete dobrote zahvaljujejo. Ti nepre-

šteti, krasni tempeljni Gospodove Matere nam dajejo poseben nauk.

Glej, o preljubi bralec! tako Marijino svetišče naj bi bilo serce vsacega kristjana! Tako prelepo svetišče naj bo tudi moje in tvoje serce! V njem naj tiho in milo kraljuje prelepa podoba čiste Device, ozaljšana z lilijami bele čistosti in s cveticami preserčne ljubezni Božje. Čast Bogu in Materi Božji! Na posvečenih tleh katoliške cerkve so bili in so še vedno taki predragi, živi tempeljni Marijini. Že bo skoraj devetnajst stoletij preteklo, in ves ta dolgi čas se natanko izpolnjuje, kar je ponižna dekla Gospodova v svoji hvalni pesmi prerokovala, ko je pela: „*Odsihdob me bodo srečno imenovali vsi narodi.*“ (Luk. 1, 48.)

Saj je gotovo, da vsi zvesti služabniki Božji so bili tudi zvesti služabniki in častilci Marijini. In kolikor lepše so posnemali Kristusa Jezusa, kolikor popolnejše so živeli, toliko lepše so Marijo častili in toliko priserčnejše so zaupali v njeno mogočno priprošnjo. Ako bi torej hotel opisati vse častilce Marijine, bilo bi to zares velikansko delo. To pa meni ni

mogoče; ker naštetih bi moral vse svetnike, vse zveste učence Gospodove, vse verne otroke svete katoliške cerkve.

Kdo pa je častilec Matere Božje?
Današnji svet vé veliko povedati o češčenju in ljubezni, o spoštovanju in udanosti sploh. Ali malokdaj je tako besedovanje resnično; večjidel je le na jeziku, serce pa malo vé o tem. Če je pa resnično, na kaj se upira tedaj to češčenje, ta ljubezen, to spoštovanje in ta udanost? In v čem se razodeva?

Ta udanost se upira *pervič* na gotovo prepričanje, da je kdo zares dober in vreden našega spoštovanja. Resnični in zvesti častilci in ljubi otroci Matere Božje morajo torej v svojem srcu prepričani biti o veličastvu in vsestranski dobroti in lepoti preblazene Device Marije. To prepričanje mora biti uterjeno v veri; ker le sveta vera nam kaže veličanstvo neomadeževane Device in Matere Božje; le vera nam razodeva skrivnosti presvetega življenja ponižne dekle Gospodove.

Drugič se pa kaže pravo češčenje Matere Božje v dejanski posnemi njenih prelepih čednostij. Ako koga resnično ljubimo in visoko častimo, radi ga bomo posnemali in si prizadevali, kolikor moč, njemu enaki, njegove ljubezni vredni postati. Resničen Marijin častilec si bo torej prizadeval posnemati prelepe čednosti, ljubezen do Boga in do bližnjega, kakor jih vidi v življenju Matere Božje. Kdor torej visoko ceni ponižnost, potrpežljivost, zaupanje v Boga, čistost serca, ljubezen do bližnjega in druge lepe čednosti, kdor se za te čednosti ogreva, si jih pridobiti želi in se v tem po zgledu ljube Matere Božje oserčuje, on je častilec Marijin. Nihče ne more preblazeni Devici dopasti, kdor ni Bogu dopadljiv. Bog pa nima dopadajenja nad dušo, ki ni ozaljšana s svatovskim oblačilom svetih čednostij.

Tretjič pa se mora to češčenje ljube Matere Božje tudi zunaj razodevati. Kdo bi koga resnično spoštoval in častil, pa bi si ne prizadeval, da bi te priserčne udanosti tudi očitno ne pokazal?

V teh bukvah imamo cele verste takih zunanjih razodevanj češčenja Matere Božje, ktera je sveta cerkev poterdila, ktera vernikom vedno priporoča in ktera je s svetimi odpustki bogato obdarovala. Slovesno obhajanje Marijinih praznikov, raznotere Marijine bratovščine in veliko družih manjših ali večjih pobožnostij ima le ta namen, da očitno in glasno razodevamo svoje češčenje in svoje zaupanje do preblazene Device in Matere Marije.

Slednjič mora pa naše češčenje Matere Božje vedno spremljati veliko in neomahljivo zaupanje. Ako bi ne upali, ako bi se terdno ne zanašali, da je premilo Serce Marijino prenapolnjeno ljubezni in sočutja do nas, ako bi ne bili prepričani, da je njena priprošnja pri Bogu mogočna, bilo bi naše češčenje pomanjkljivo, bilo bi zastoj.

Naslednji listi naj nam kažejo, kako so zvesti častilci Matere Božje opravljali take pobožnosti z vso gorečnostjo ter so si tako po priprošnji Marijini svoje zveličanje zagotovili.

Kaj nas učijo ti častilci Matere Božje?

Od začetka kerščanstva do današnjega dne so bili častilci Jezusovega imena tudi goreči častilci Matere Božje. Lahko rečemo, da se je češčenje Marijino pričelo s češčenjem Kristusovim: klije od apostolov sèm skozi vsa stoletja, cvete in rodi blagodarni sad dobrih del in čednostij v Božjem vertu svete katoliške cerkve in v sercih njenih zvestih otrok.

Zato je pa težavno, izmed toliko tisoč in tisoč vnetih in svetih Marijinih častilcev izbrati gotovo število, da bi s popisom njihovega življenja nebeški kraljici spletel spodoben častni venec. Odbral

sem zato, po svoji slabi moči, svetnike raznih časov, pa tudi raznoterega stanu. Papež in cesar na veličastnem sedeži, kraljica v bliščeči obleki in nuna v revni raševini, vojak na bojišči in misijonar v divjih puščavah, s časnimi skerbmi obloženi mož ali žena, bolnik na vroči postelji, bogatin in revež — vsi so z vneto ljubeznijo Marijo častili. Vsi so spoznali, da to češčenje je eden najboljših pripomočkov za zveličanje. In gotovo tega nihče ni obžaloval, ne v življenji, ne v smrti. Bodi torej, kdorkoli že, naj bodo tvoje časne zadeve take ali take: vselej in povsodi ti bo koristno in tolažilno, ako častiš našo ljubo Mater Božjo z detinsko ljubeznijo.

V tvoj dušni prid sem ti, preljubi kerščanski bralec! opisal iz življenja svetih Marijinih otrok ne le nekatere dogodke; ampak, kolikor je ob kratkem mogoče, narisal sem ti popolno podobo njihovega celega življenja, da ti bo ta oddelek preblaženi Devici in svetemu Jožefu posvečenih bukev kakor popis življenja nekterih najlepših svetnikov Božjih. Zato sem po letnem času, za vsak mesec, odbral nekaj svetnikov, ki so bili posebni častilci Matere Božje in svetega Jožefa; vsak teden skoraj ima svojega patrona. Vzel sem število **63**; ker nekteri cerkveni učeniki menijo, da je preblažena Devica Marija 63 let na zemlji živela. Mnogo častilcev Matere Božje in svetega Jožefa je bilo že opisanih ali vsaj omenjenih v poprejšnjih oddelkih.

V tem popisu pa boš videl zares različna, včasih prav sterma pota, po katerih so zvesti in ljubljani otroci Marijini dosegli nebeški namen in konec. Nekteri so bili v veliki revščini, kakor njihova nebeška mati v Betlehenskem hlevu; veliko njih je posnemalo njeno samoto v tihi Nazareški hišici; drugi so se udeleževali njenega svetega veselja v priserčni

bogoljubnosti; prav veliko njih je žalovalo z Marijo tiste bridke in dolge ure, ko je Mati Božja stala pod križem svojega umirajočega Sina na gori mertvaških glav. — O ljuba duša kerščanska! pri branji teh dogodbeb primerjaj svoje lastno življenje z življenjem svetnikov, in preudari, če li hodiš radovoljno po poti, katero ti je neskončno modri Bog odkazal, ali pa morebiti si svojeglavno zbiraš široko cesto, ki te k Bogu ne pripelje.

Ta popis življenja nekterih Marijinih častilcev naj te spodbuja k posnemi. Ni ti potreba, da bi čudeže delal, ali da bi si posebne vaje nakladal. Tega dobrotljivi Bog ne tirja od tebe. V tem tudi ni treba svetnike posnemati. Posnemati pa jih zamoreš in moraš v zvestem zverševanju vseh dolžnostij svojega stanu, v natančnem spolnjevanji Božjih in cerkvenih zapovedij, v poterpežljivosti in zupanju v bojih in v bridkosti življenja, v čistosti serca, v resnični ljubezni do bližnjega, v zatajevanji samega sebe. Pred vsem posnemaj te ljube svetnike Božje v tem, da spolnjuješ prvo in največjo zapoved Gospodovo: „*Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega serca, in iz vse svoje duše, in iz vse svoje moči!*“ (Luk. 10, 27.)

Naj te ljubljenci Božji učijo, da se nikdar ne sramuješ očitno častiti svojo ljubo Mater in nebeško kraljico Marijo. Nič ne opovira toliko resnične čednosti, kakor nespametna boječnost pred ljudmi. Sv. Ignacij pravi, da kdor se boji sveta in njegovega zasramovanja, ne bo nikdar kaj častnega in resnično dobrega storil; zato ker se ravna le po svetu in po njegovi sodbi in stori, kar mu veli sprideni svet. Da bi pa kdo bil služabnik Marijin, delal bi pa, kar svet želi, to ni mogoče. Svet te bo zaničeval, če boš o praznikih preblažene Device svete zakramente prejemal, če boš očitno rožnivenec

molil, če boš Marijine šmarnice ali druge pobožnosti njej v čast obiskaval in boš raji v cerkvi, še po službi Božji, priporočal se Materi Božji in se radoval s svojim nebeškim Zveličarjem v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa, ko drugi poplesiščih in glediščih grešno poželenje pasejo. Svet te bo černil, gerdo z blatom ometaval, ako boš večkrat in pobožno molil pred podobo Matere Božje, ako boš v svoji ljubezni ali v zahvalo njene altarje zaljšal, ako boš obračal denar za Božjo čast in ne za ničemurno obleko ali za nepotrebne reči. Svet se bo hudo zoper tebe vzdigoval, ako se boš v več bratovščin dal zapisati, želel biti resničen častilec Matere Božje...

Sveti Alfonz Ligvorij pa pravi: „Veselitate se; ko vas svet zaničuje, vas pa Bog tisti trenutek hvali in blagoslavlja. Mar vam ni zadosti, ako vas za vaše vneto češčenje nebeške kraljice hvalijo sam Bog, Jezus Kristus, angelji in svetniki? Pustite, naj vas svet graja, o smertni uri vam bo vaše zvesto češčenje preblazene Device v presladko tolažilo, ko bodo bridko žalovali in v obupnosti vpili posvetnjaki, ki so Marijo slabo, ali ki je niso celo nič častili. In kolikor serčnejše boste Mater Božjo očitno častili in jej s čistim življenjem služili, toliko bolj bodo vas tudi ti posvetnjaki spoštovali, in vsaj v svojem sercu bodo prisiljeni spoznali, da imate prav, da delate modrejše, kakor oni. Pri sodbi pa bo Marija vam priprošnjica; ker tudi njeno vodilo je, kar pravi njen Božji Sin: „*Kdorkoli bo mene*

spoznal pred ljudmi, tega bom tudi jaz spoznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih. Kdor pa mene zataji pred ljudmi, tega bom tudi jaz zatajil pred svojim Očetom, ki je v nebesih.“ (Mat. 10, 32. 33.)

Marija spoznava pa tudi te besede svojega Božjega Sina za svoje, ter pravi: „*Resnično vam povem, kar ste storili kteremu mojih najmanjših bratov, ste meni storili.*“ (Mat. 25, 40.) Zatorej boš tej veličastni kraljici delal posebno veselje, ako častiš njene zveste služabnike in je na pomoč kličeš. Saj je vsaka dobra mati gotovo vesela, ako kdo njene ljubljene otroke časti.

Pa tudi tebi bo koristno, tvoji duši bo v zveličanje, ako boš svete služabnike in ljube prijatelje Matere Božje rad klical na pomoč in jih pobožno častil. Oni radi svoje priprošnje in svoje zasluženje pokladajo pred milostni sedež našega Zveličarja in njegove preblazene Matere za vse tiste, s kterimi so, kot otroci ene Matere, sklenjeni s posebno vezjo svete ljubezni. Zato obhajaj njihove godove in praznike z vso pobožnostjo, zedini se z njihovim mišljenjem in z njihovimi dejanji, s kterimi so oni nebeško kraljico v svojem življenji poveličevali. Prosi jih, naj ti izprosijo milost Božjo in stanovitnost, da vedno napreduješ po poti resničnega češčenja Matere Božje in svetega Jožefa, da enkrat stopiš med nje, da ž njimi združen častiš in slaviš našo Mater in kraljico nebeško in se pri njej in ž njo vekomaj veseliš. Amen.

(H. M. Blüthen III. M. R. VI.)



I. Sveta Genovefa, palatinska grofinja.

Tretjega prosinca obhajamo god svete Genovefe. Ste pa dve imenitni svetnici

tega imena. V petem stoletji je živela blizu Pariza sveta devica Genovefa, hči revnega kmeta, ki je v veliki svetosti 89 let Bogu zvesto služila. Mesto Pariz jo

časti za svojo patrono. Njene svetinje so blizo kraljevih grobov v prezali cerkvi. Pobožni Francozi jo visoko časté.

Živela pa je druga sveta Genovefa v osmem stoletji. To častilko Matere Božje naj nekoliko opišem.

Sigfrid, palatinski grof Trierski, imel je pobožno ženo Genovefo, ki je bila hči Brabantskega vojvode. Bila je zala gospa; ali še lepša je bila njena duša. Kolikor jej je čas dopuščal, je noč in dan prelepo častila preblaženo Devico in Mater Božjo Marijo, katero je tolikanj ljubila, da je v njeno češčenje ubogim delila, kolikor koli je premogla.

Ko je njen mož Sigfrid na vojsko odhajal, spremil je svojo ljubo ženo Genovefo v grad, kateremu so rekali Simern, da bi tukaj v varnem zavetju mirno živela, in bi je noben hudobnež ne zalezoval. Preden pa je s svojimi vitezi zapustil grad, poklical je najhrabrejšega izmed njih, na katerega se je zanašal, z imenom Golo. Temu je rekel: „Golo! svojo preljubljeno ženo in celo svojo deželo izročim tebi v zvesto varstvo.“ Ko pa Genovefa to sliši, se močno prestraši in pade v omedlevico. Sigfrid jo vzdigne in zdihne: „O Gospa in Devica Marija! v tvoje varstvo izročim svojo preljubljeno ženo.“ Potem jo objame, dá jej poljub mirú, zakliče jej z „Bogom!“ in gre na vojsko.

Ali hudobec nikdar ne miruje ter se zoper vse dobro vedno vojskuje; pa kar sam hudega storiti ne more, stori po svojih pomagačih. Nesrečni Golo je v pregrešni pohotnosti zalezoval pobožno Genovefo. Strastno se je prizadeval, da bi jo v nezvestobo zapeljal. Ali čista žena, pobožna Genovefa, ga je vedno zaničevala in mu zaterdila, da raji umerje, kakor da bi svojemu ljubemu možu postala nezvesta. Ko hinavski, nezvesti vitez vidi, da mu njegove hudobne nakane

vselej spodleté, da je njegovo gerdo prilizovanje vselej brez uspeha, poprime se zvijače. Napiše pismo ter ga sam nese Genovefi in hinavsko pravi: „O ljuba gospa! glej to-le pismo sem dobil; ako ti je drago, ti ga preberem.“ Genovefa pravi: „Le berite!“ V lažnjivem pismu pa je bilo pisano, da je palatinski grof z vso vojsko pokončan. Uboga Genovefa joka in zdihuje, kliče tolažnico žalostnih, preblaženo Devico Marijo na pomoč in prosi: „O Gospa moja, o Devica Marija, ozri se vendar na me zapuščeno!“

V tej hudi sili, v tej bridki žalosti toči solze tako dolgo, da slednjič nekoliko zaspi. In preblažena Devica Marija se jej prikaže v veliki bliščobi ter jej sporoči: „Palatinski grof, tvoj mož, živi; le nekoliko njegovih ljudij je pomerlo.“ Vsa potolažena se prebudi.

Gerdi Golo misli, da zdaj bo svoj hudobni namen dosegel. Zato pride in se sili, in zvito pravi: „O gospa! ti veš iz pisma, da naš gospod je umerl. Ker je tudi meni žena umerla in je vsa dežela mojemu varstvu izročena, lahko me zdaj vzameš za svojega moža.“ Ko pa sili vanjo in se je dotakniti hoče, zaupa Genovefa na pomoč Božjo in na priprošnjo preblažene Device, ter ga s pestjo udari v obraz, kolikor le more. Seveda je hudobnež ves razdražen; odvzame jej vse služabnike in dekle ter jo verže v temno ječo.

Prišel je čas poroda in porodila je lepega sinčka in dala mu je ime „bolečine polni“. Ko je hudobni Golo vse le mogoče hudo valil na njo, pride poslanec s poročilom, da njen mož živi v Strasburgu. Močno se je tega razveselila ter jela upati, da bo skoraj rešena iz rok prestrašnega hudobneža.

Ko pa hudobni Golo zve, kaj je poslanec sporočil, ga napade velik strah. Neka hudobna ženska mu svetuje, da bi

zasluženi kazni odšel, naj urno gre k palatinskemu grofu in naj počerni njegovo pobožno in zvesto ženo ter naj reče, da novorojeno dete ni grofovo. Nesrečni Golo uboga ta satanski svet. Ko Sigfrid to zve, ga toliko prevzame žalost in bridkost, da na Golovo prigovarjanje dá prestrašno povelje, naj njegovo ženo umorijo z detetom vred. Hudobni vitez urno teče, da bi spolnil to nesrečno povelje. Hitro je sklical nekaj hlapcev, kterim je izdal nedolžno Genovefo z detetom, naj ju umorijo v temnem gozdu. Eden služabnikov, ki je poznal nedolžnost svoje gospe, imel je usmiljenje ž njo, ter je pregovoril hlapce, da niso umorili svoje gospe, marveč pustili živo v gostem logu.

Odrezali pa so enemu psu jezik ter so ga prinesli Golu, češ, da so njegovo povelje spolnili.

Genovefa je bila v divji goščavi brez vse tolažbe; bridko je jokala. V zaupanju na pomoč svete Božje porodnice in Device Marije je molila: „O moja Gospa in Devica Marija, usliši me, obsojeno grešnico! Ker te pregrehe nisem kriva, prosim te, ne zapusti me v tej moji sili. Vem, da me nihče rešiti, nihče tukaj hraniti ne more, kakor le tvoj edinorojeni

Sin na tvojo priprošnjo, o preblažena Devica! Reši me in obvaruj me pred divjo zverino, o tolažnica vseh, ki k tebi kličejo!“

Po tej priserčni prošnji sliši presladki glas: „Moja ljuba prijateljica, nikdar te ne bom zapustila!“ Druzega pa ni slišala. Na priprošnjo preblažene De-

vice Marije pride po previdnosti vsega-mogočnega Boga divja košuta ter se vleže k majhnemu detetu. In zaveržena mati, ko vidi to čudo, položi svojega sinčka h košuti, da se revšče nahrani.

V tem samotnem kraju je živela palatinska grofinja s svojim majhnim otrokom šest let in tri mesece. Preživela se je z zeljščem, kterega je nabirala po goščavi; dete pa je hranila s košutininim mlekom. Ležišče si je napravljala iz dračja, kakor je mogla.

Po končani vojski, ki je terpela več let, pride Sigfrid domu. Na praz-

nik razglašenja Gospodovega je hotel svojim vitezom napraviti slavno pojedino. Na delopust tega praznika napove velik lov in k temu povabi svojo podložno gospodo. Komaj pa lovci izpustijo pse, splaši se košuta, ki je hranila otroka nesrečne Genovefe. Psi dirjajo s svojim lajanjem za njo. Sigfrid z lovci hiti, ko-



Sveta Genovefa, palatinska grofinja.

likor more, za njimi. Košuta pa leti na kraj, kjer je bila palatinska grofinja s svojim sinom. Ko Genovefa vidi, da se psi zaganjajo v košuto, katero je Bog njej in njenemu sinu milostno odločil v ohranitev, podi jih s palico proč. Med tem pride palatinski grof s svojim spremstvom in ko vidi, da se košuta skriva in tišči k otroku, ter zapazi tudi mater otrokovo, nagovori revno mater. Ona, ki je bila že skoraj brez vse obleke, prosi grofa, naj jej poda svoj plašč, da se ogerne, preden se ž njim dalje pogovarja. Ker je bila Genovefa po tako terpečem življenji neznano shujšala, ni je njen mož poznal. Ko pa mu pove, da je v tem žalostnem berlogu že šest let in tri mesece in da je Genovefa, in mu pokaže zaročni perstan, spozna jo. Ves začuden objame njo in dete ter reče: „Zares, ti si moja žena, in ti si moj sin!“

In zdaj pripoveduje Genovefa, kako se je ž njo godilo; tako je palatinski grof lahko spoznal nedolžnost svoje dobre žene. Seveda so hudobnega Gola hitro zgrabili in po zasluženji kaznovali. Sigfrid pa je želel, naj gre Genovefa takoj s sinom vred ž njim. Genovefa pa prosi: „Preblažena Devica Marija je mene in mojega sina v tem berlogu obvarovala in mi naklonila živali, da so moje dete redile; zato naj bo ta kraj njej posvečen!“ Kmalu je veliki škof, sveti Hidulf, ta kraj posvetil v čast presveti Trojici in preblaženi Devici Mariji. Sigfrid pa je tu postavil lepo cerkev in ko je njegova sveta žena Genovefa umerla, jo je z veliko žalostjo v tej cerkvi pokopal.

(Posneto po spisu življenja svete Genovefe. Sauerborn. Regensburg 1856.)

2. Sveta Marjeta, hči ogerskega kralja.

(Umerla 18. prosinca 1270.)

Ta lepa devica se je rodila leta 1243. v Vešprimu na Ogorskem. Njeni pobožni

stariši, Bela IV. in Marija, darovali so jo že pred njenim rojstvom Bogu. O tistih časih napadali so divji Tartari Ogorsko. Kraljica Marija je s privoljenjem svojega kraljevega moža storila obljubo, da bo svoje dete, ako bo deklica, Bogu posvetila in izročila nunam svetega Dominika, če ljubi Bog deželo pred Tartari obvaruje. Res se Tartari nenadoma vernejo v svoj kraj.

Kraljica dobi hčerko; kerstijo jo za Marjeto. Tri leta in pol staro izročijo nunam svetega Dominika. Marjetka je bila zares čudno dete. Čez pol leta je že znala dnevnice preblažene Device Marije in jih je z nunami molila. Za otročarije ni marala. Večkrat je svojim malim tovaršicam, ko so igrale, rekla: „Pojdimo v cerkev in hvalimo Boga in preblaženo Devico Marijo; to naj bo naše veselje.“

Posebno češčenje je izkazovala svetemu križu. Priserčno ga je objemala in poljubovala. Mnogokrat so jo slišali, da je klečé pred podobo križanega Jezusa vzdihovala: „Gospod, darujem se tebi vso!“ Ko so se njene male tovaršice vedrile, šla je Marjeta v sobo, kjer je visel na steni velik križ; pred tem križem je zamaknjena dolgo molila. Posebno vneta pa je bila ljubezni do presvetega Rešnjega Telesa. Pri sveti maši, od povzdigovanja do svetega obhajila točila je solze svete ljubezni. Tisti dan pred svetim obhajilom postila se je ob suhem kruhu in molila vso noč. Pri sprejemu presvetega Rešnjega Telesa je bila vsa goreča; v svojem zamaknjenju je bila za komolec visoko povzdignjena.

Preblaženo Devico Marijo je priserčno ljubila. Kjerkoli je videla podobo Matere Božje, pokleknila je in pozdravila nebeško kraljico z angeljevim češčenjem. Njen kraljevi oče Bela je na otoku, blizu mesta Bude, postavil nov samostan v čast

deviški Materi Božji. V tem samostanu je Marjeta z drugimi nunami svetega Dominika Bogu in Mariji služila. Imenovala je ta otok Marijin otok, ter je ves samostan v varstvo izročila nebeški kraljici. Tudi pred prazniki Matere Božje postila se je ob suhem kruhu. Kedar je slišala izgovoriti presladko Ime „Marija“, pristavila je: „Mati Božja in upanje moje!“ Na kak Marijin praznik in med osmino njenih praznikov je po tisočkrat molila „Češčena si Marija“ in vselej se je pripognila s kolenom.

Posebno se je vadila v tisti čednosti, ki je podlaga vsem drugim čednostim, v sveti ponižnosti. Njena obleka je bila bolj revna, kot drugih nun. Staro, obnošeno obleko je zakerpala, iz dveh si eno sešila. Ako so jej njeni stariši dali boljše oblačilo, zamenjala ga je s privoljenjem svoje prednice s kako drugo sestro ali revno deklo za staro in obnošeno. Solze so jo oblile, ako jo je kdo imenoval kraljevo hčer. „Oj, da bi mi bil Bog to milost dodelil, da bi bila hči revnega kmeta; koliko lože bi služila Bogu!“ Tako je večkrat vzdihovala. Za najslabšo deklo bi bila rada. Pometala je kuhinjo, pomivala mizno posodje. Stergala je ribe, da si je po zimi do kervi odergnila svoje perste.

Čuditi se moramo njenemu pokorjenju. Še le petletna izprosila si je že spokorni pas. Njena modra učiteljica ga jej dá: deloma, da se privadi vaji, s katero berzdajo služabniki Božji svoje meso, deloma pa, da se vadi v pokorščini; smela je spokorni pas nositi le, kedar in kakor dolgo jej je učiteljica privolila. Ko je pa storila v dvanajstem letu obljubo, opasala se je s pasom, ki je bil spleten iz žime in ščetin ter je imel več vozlov. Pozneje imela je po noči pas iz ježeve kože. V svojih čevljih je imela žeblje, ki so jo zbadali pri vsaki stopinji. Vsako noč se je

bičala. Večkrat je prosila druge nune, naj jo brez usmiljenja bičajo, dokler se ne naveličajo. Nekdaj pelje eno sestro v temni noči v sobo, naj bi jo bičala. Ko pa Marjeta odkrije svoj hrbet, razsvetli vso sobo čudna nebeška luč. Dve drugi nuni, ki ste to videli, pritekli ste in jo prosili polne spoštovanja do svetnice, naj za nji moli. Resno je odbila vso boljšo hrano. Mesa ni jedla drugače, kakor le, če je bila bolna. Svojo bolehnost pa je skerbno skrivala, da ne bi bila drugim nadležna, in da je ne bi silili, uživati mesnih jedij. Od velicega četrtega do velikonočne nedelje se ni vlegla; ampak je molila stojé ali klečala pred altarjem svetega križa.

Posebno rada je stregla bolnikom. Ni se zbala nobene nesnažnosti, nobenega smradu. Gobavce je snažila, njihove smradljive in gnojne otekline je spirala in obvezovala. Neka sestra je imela osemnajst let prav ostudno bolezen; zavoljo neprenesljivega smradu ni hotel že nihče k njej. Marjeta prosi sprednico, naj bi ona stregla tej veliki revni. Sprednica privoli s tem pogojem, da si mora privzeti še eno pomočnico. Ta pa ni mogla prenašati prevelicega smrada. Marjeta jej sama streže, kar je storila z velikim veseljem. Da njena obleka pri takem opraviilu ni lepo dišala, mislimo si lahko. Ali to je bilo kraljevi hčeri ljubše, kakor posvetnim lišpavkam prismojena pomada in neumne vonjave.

Svoje devištvo je varovala kakor svoj najdražji zaklad. Trije kraljevi sinovi, poljski, češki in sicilijanski so jo snubili; pa nobenega ne mara. Ko jej prigovarjajo, da zamore papež odvezati jo obljube vednega devištva, rekla je: „Rajši si dam nos in ustnice odrezati; rajši si dam celo oči iztakniti, kakor da bi si vzela moža v zakon.“ In ko so Tartari zopet Ogerskej žugali in so pred njimi zaradi

njih grozovitosti velik strah imele posebno device, rekla je Marjeta: „Vem, kaj bom storila; ustnice si odrežem, in tako popačeno me bodo že pri miru pustili.“ Ker je bila vneta ljubezni do svojega nebeškega ženina, djala je: „Molila bom, da ne pridejo divji Tartari, da škode ne storé ljudstvu; kar pa mene zadeva, želim si, da bi že tukaj bili in bi me mučili. Oj, da bi mi bilo dano, za Kristusa svojo kri prelititi; oj, da bi me za njega usmertili; ali da bi me na gromadi sežgali!“

Prava, resnična čednost skusi se posebno v pokorščini. Marjeta je bila prelep vzgled natančne pokorščine vsem sestram velicega samostana. Jako natanko spolnjevala je vse, tudi najmanjše dolžnosti. Kedarkoli je prednica kaj ukazala, ali le razodela svoje želje, bila je Marjeta vselej perva, ki je to storila, ter je s svojim zgledom napeljevala vse druge sestre k pokorščini. Akoravno jej je bila molitev najljubše opravilo, popustila je urno molitev, ko jej je bilo naročeno kako drugo opravilo.

Ta lepa device je celo leto poprej napovedala dan svoje smrti. Devetega prosinca 1270 pa je, še zdrava, vpričo več ljudij rekla, da bo umerla na god sv. Priske. Tri dni pozneje napade jo huda merzlica. Molila je neprenehoma; pobožno je prejela svete zakramente. Ko se bliža smrti, prikaže se jej preblážena Devica Marija v neprešteti družbi svetnikov, prijazno jo pozdravi in jej položi prelepo krono na glavo. Videla je prečudno lestvico, ki je do nebes segala in po kateri je preblážena Devica šla nazaj. Tudi Marjeta v neznani radosti, okrašena s krono večne slave, stopa za njo. Ko se jej odprejo nebesa in zagleda svojega nebeškega ženina, premilo vzdihne: „V tebe, o Gospod, sem zaupala.... V tvoje roke izročim svojo dušo!“ In njena lepa duša je šla na večno ženitnino. Bila je 27 let stara.

Njeno telo je bilo tudi po smrti neizrečeno lepo. Čez tri mesece so jo položili v marmornat grob in še je prelepo dišalo njeno nedolžno telo. Veliko čudežev se je zgodilo na njenem grobu. Brez števila bolnikov je ozdravelo na njeno priprošnjo; posebno zaupanje stavijo v njeno pomoč merzlični in glavobolni ljudje.

Morebiti si bo kdo mislil: Marjeta je lahko Bogu služila in sveto živela; saj je bila od zibelji le k dobremu napeljevana in hudo nagnjenje se ni nikdar pokazalo v njej; drugače pa je z nami; preveč nas hudoba napada in v greh napeljuje. Res je to; ali pomisli, ljuba duša, kako je sveta Marjeta sama sebe zatajevala. Gotovo pa je, da je mili Bog vedno pripravljen, nam pomagati in nam v zmago hudih nagnenj vselej rad podeli potrebno pomoč, če ga le resnobno zaprosimo. Potem bo pa tudi naša krona v nebesih toliko veličastnejša, kolikor hujši, kolikor stanovitnejši je sedanjí boj z našo sprideno natoro. Serčno se torej vojskujmo tudi mi v zaupanji na Božjo pomoč in posnemajmo sveto Marjeto v potrebnem premagovanji ter častimo priserčno svojo nebeško Mater in kraljico Marijo; bodimo ponižni, v spolnjevanji svojih dolžnostij natančni; storimo vse iz pravega namena in tudi mi bomo dosegli krono nebeško. (Leg. d. Heil. Innsbruck. Negot. sec.)

3. Častiti Janez Kerstnik Kasela.

(Umerl 25. prosinca 1668.)

Janez Kasela je bil rojen trinajsti dan Marijinega meseca 1600 v Kasaloldi, v škofiji Brešia na Laškem. Njegovi revni stariši so mu zgodaj pomerli. Njegov stric se je usmilil sirote, malega Janezka, ter ga je k sebi vzel, da je živino pasel. Ko je odrasel, ponudil se je v neki duhovski hiši za vertnarja. Tu je razodeval svojo priserčno ljubezen do preblážene

Device Marije in do njenega Božjega Deteta Jezusa. V tej hiši je bil altareček, na katerem so častili presveto Dete Jezusa. Kedar je imel čas in je videl, da je hišna kapelica odpertá, in se mu je zdelo, da ni nikogar notri, hitel je pred altareček. Tu je malo podoba Jezuščka z vso častjo vzel na svoje naročje, jo z otroško ljubeznijo častil in s solzami priserčne ljubezni jo močil. Tudi v zakristiji je bila podoba Matere Božje z Božjim Detetom. Večkrat so videli, da je pobožni vertnar, kedar mu je le čas pripustil, v svoji ljubezni šel v zakristijo ter je ves zamišljen v sveti pobožnosti spodobno častil nebeško kraljico.

Leta 1626. ga je glas Božji zaklical in njegovo pobožno serce ga je vleklo, da je pristopil v družbo Jezusovo ali k jezuitom. Tu je bil zares prelep zgled delavnega, pobožnega in ponižnega meniškega brata. Nad vse pa se je kazala njegova posebna ljubezen, s katero je častil svojo nebeško Mater Marijo in njeno Božje Dete. Imel je majhno škatljico, katero je vedno nosil s seboj. V tej škatljici je imel majhno persteno podobo Jezuščka, vso s cveticami ozaljšano. Pred to podobico je v priserčnem češčenju prečul cele noči; zlasti še, če si je hotel kako posebno milost izprositi.

S češčenjem Božjega Deteta je pa rasla tudi otroška ljubezen do Matere Božje. Pobožni brat Janez je bil zares njen zvesti duhovni sin. Imenoval je Marijo svojo „sladko Mater“. Zmenil se je z mnogimi prebivalci domačega kraja, da se pozdravijo, kedar se na poti srečajo, z „Ave Maria“! — „Češčena Marija!“

Ko se je nekdanj namenil romati na slavno Božjo pot Matere Božje v Loreto, hotel je za to še posebej nebeški kraljici priporočiti se. Zato je pisal prav priserčno pismo svoji „sladki Materi“. Šel je v družbi enega mašnika-jezuita na pot.

Iz Ankone do Lorete je šel peš; po griči pa, na katerem stoji Marijino svetišče v Loreti, plazil se je po kolenih.

Na poti je mašnik zbolel v malem mestu Fano. Brat Kasela ga blagoslovi s svojim rožnimvencem in urno zapusti merzlíca bolnika, da precej drugo jutro lahko dalje potujeta.

V Loreti pa je ostro zapovedano, da nihče s palico v Marijino svetišče ne sme stopiti. Brat Janez se te prepovedi ni spomnil in šel je s svojo popotno palico v svetišče. Mašnik, ki je popotoval ž njim, ga vpraša, kaj misli s palico? Janez pravi: „Dotaknil se bom svetega zidovja s to palico, ter jo bom tako posvetil, da bom ž njo potem čudeže delal.“ Res se je s palico dotaknil svete hišice Matere Božje. Ko pa romarja nazaj potujeta in prideta na tolentinsko planjavo, napravi se strašno hudo vreme, bala sta se velike plohe. Popotniki, tudi pastirji na planjavi hitijo, da bi ušli pod streho. Brat Janez pa vsem prigovarja, naj bodo le mirni in naj se ne bojé. Mašnik se ozre na Janeza in vidi, da svojo posvečeno palico vzdigne in ž njo dela veliko znamenje v zrak ter oblakom zapoveduje, naj se razdelijo. Komaj je Janez to izrekel, razdelé se oblaki, in nebo je lepo jasno, kakor poprej.

Marazani, ki je pisal življenje tega pobožnega Marijinega častilca, pripoveduje to-le čudno prigodbo. Jezuiti v Karpi, kjer je živel brat Janez, dobili so nekdanj majhen sodček dobrega vina v dar. Brat Kasela je bil takrat samostanski točaj. Imel je pa povelje, naj s tem vinom prav varčno dela. Neki dan se oglasi hudo žejen in ves truden popotnik pri samostanskih vratih; usmiljeni brat Janez mu poda kozarec tega dobrega vina. Popotnik dobro okrepčan začne Boga lepo hvaliti. To je pa pobožnega brata tako razveselilo, da se je namenil, slehernemu

revnemu popotniku dati malo tega vina. Mislil si je: Bo že Bog skerbela, da ne bodo zato na škodi ne jezuiti ne ubožci. In ko bi bil za domačo hišo komaj štirnajst dni po malem shajal, točil je skoraj štiri mesece iz malega sodčka. Vsi se čudijo. Dva očeta jezuita sta šla k sodčku, da bi si vina natočila. Ali sodček je bil suh; nobene kapljice ni bilo v njem. Brat Janez je moral svojo skrivnost razodeti. Povedal je, da vselej, ko je šel točit, je pobožno zmolil eno Češčena si Marijo. Odslej so temu sodčku rekali: Češčena si Marija sodček.

Janez Kerstnik Kasela je umerl 25. prosinca 1668 v duhu svetosti.

(Hausherr: Geheiligte Arbeit.)

4. Sveti Frančišek Salezijan.

(Umerl l. 1623.)

Na Savojskem, v lepem kraju, leži mesto Aneci. Tri ure od mesta je grad Salez. Tu so prebivali slavni grofi, rekali so jim: grofje Saleški. Sredi šestnajstega stoletja je bil gospodar gradu Franc, grof Saleški. Imel je pobožno ženo Frančiško Sionasko. Bil je pravičen, sploh čistan mož, zvest kristjan, ki je visoko spoštoval služabnike Božje. Njegova žena je bila zares pobožna, dobra žena in prav skerbna mati.

Skušnja uči: Kakoršni so stariši, taki so večinoma otroci; zlasti mati upliva na svoje otroke; — saj jabelko ne pade daleč od jablane — in na ternji se nikdar grozdje ne bere. — Zato bom to večkrat omenil pri popisu Marijinih častilcev, ker so mi vedno pred očmi besede svetega Avguština, ki pravi: „Dajte mi dobrih mater, in svet bom prenovil“. Naj mi torej nihče ne zameri, da bom to svojo priserčno željo večkrat ponovil.

Frančiška, žena grofa Saleškega je imela več otrok; njena prva skerb je

bila, da bi bili zares dobri kristjani. Zato je že skerbela, še preden so njeni otroci zagledali luč tega sveta. Ko je bila pervikrat v blagoslovljenem stanu, je priserčno Boga prosila, naj raji ne postane mati, ako bi kateri njenih otrok Boga le kedaj z velikim grehom razžalil. Pobožno mater je Bog uslišal. Vsi njeni otroci so sveto živeli. Usmiljeni Bog rad usliši, če ga le kaj res koristnega prosimo.

Eden najlepših svetnikov je Frančišek Salezij. Neizrečeno lepo se sveti njegova krotkost, velika je njegova serčna gorečnost v spreobračanju krivoverskih luteranov, zares mili so njegovi spisi. Ravno tako posebna je njegova ljubezen do Marije in do svetega Jožefa.

Rodil se je na gradu Saleškem 21. velicega serpana 1567. Zavoljo prezgodnjega rojstva je bil dalje časa telesno reven in bolehav. Vsled marljive skerbi dobre matere pa je postal terdne in velike postave. Njegov duh pa se je bil odlično izuril. Imel je prečudno dober spomin in bister um. Njemu lasten in poseben dar je bil, da je presojeval vse dogodke v natori in v človeškem življenji prav na tanko. Imel je preblago serce, s katerim je bil ves udan svojim starišem. Njegov oče je mislil svojega pervorojenega sina zrediti v verlega državljana; pobožna mati ga je pa napeljevala k pravemu spoznanju Boga in mu je zares vcepila strah Božji. V prvih šestih letih, ko je bil ves njeni sberbi izročen, znala mu je z materino ljubeznijo pripovedovati o Bogu, o Božjem Zveličarji, o nebeških angeljih, o ljubi Materi Božji; pa tudi svarila ga je pred vsakim grehom, ki ga Bog kaznuje po svoji pravici. Večkrat je priporočevala malemu Francku, naj ima vedno Boga pred očmi, naj se skerbno varuje greha, naj se nikdar ne zlaže, ker Bog vidi njegovo serce. S seboj ga je vodila v cerkev in pobožno ga moliti učila. Večkrat

mu je kaj brala iz življenja svetnikov. Vodila ga je v hiše ubožcev ter mu naročevala, da je miloserčno delil. Tako je v njem budila sveto kerščansko ljubezen.

Trud pobožne matere je obrodil obilen sad. Zgledi svetnikov so obudili v njem ljubezen do čednosti in sveto željo, posnemati jih. Da si je kaj prihranil, da je bolnikom in revežem mogel kaj podeliti, si je marsikaj pritergoval; in če sam nič ni imel, koledoval je pri žlahti za reveže. Ako se je kaj po otroško pregrešil, spoznal je takoj svoj pregrešek. To je bilo seme, ki je pozneje pognalo prečudno lepe čednosti. In to seme mu je njegova dobra mati vsadila v njegovo mehko in prelepo serce.

Oj ljube kerščanske matere! Ako je zares kerščanska vaša beseda, ktero sliši vaše majhno dete iz vaših ust; ako je lep in svet zgled, ktere ga ve dajete svojemu otroku: potem ni treba skrbeti, kaj bo z vašimi otroci; bodite vesele; vaše dete bo vam podobno. Ako so pa vaše besede nespodobne, ako je vaše dejanje in nehanje vse posvetno, morebiti celo pregrešno — o potem lahko rečem, da bodo vaši otroci, ki bodo odrasli, zašli

od Boga in njegove pravice še dalje kakor ste ve.

Ko je bil Frančišek enajst let star, poslal ga je njegov oče v Pariz na višje šole. Skerbna mati, ki je dobro vedela, kolike nevarnosti pretijo neizkušenemu mladeniču v velikih, sprijenih mestih, bila

je v hudih skerbéh. Pri odhodu mu z materino ljubeznijo pravi: „Moj sin, imej Boga pred očmi; moli pobožno; ne stori nobenega greha; raji bi te videla mertvega pred seboj, kakor da bi zvedela, da si le eden smerten greh storil!“ Tudi oče je storil svojo dolžnost. Izročil ga je pobožnemu in učenemu mašniku, da pazi na-nj. V Parizu se je potrebnih vednostij učil pri učnih jezuitih. Ker je oče njegov želel, uril se je tudi telesno, kar je njegovemu zdravju koristilo.

Vsak dan je bil pri sv. maši. Vsak

dan je molil sveti rožnivenec, ktere ga moliti se je bil z obljubo zavezal, ker je Marijo priserčno ljubil in častil. Velikrat se je postil. Tri dni v tednu je nosil raševno spokorno oblačilo in marsiktero drugo zatajevanje si je naložil. Vendar je modro delal, ter se je vedno držal pravila, da se telo ne sme s pokorjenjem



Sveti Frančišek Salezijan.

presilno slabeti, da je zmožno in zamore opravljati vse dolžnosti svojega stanu. Posebno je čislal veselo prenašanje tistih britkostij in težav, ktere vsak človek po svojem stanu mora terpeti.

V tem času svojega življenja je napravil tudi obljubo vednega devištva, ktero je z vso vestnostjo do smerti ohranil neomadeževano. Kako je skerbno pazil na svoje oči, ki so velikrat nesrečne izdajalke svete čistosti, kaže ta le prigodek. Ko je že škof bil, pogovarjal se je o neki imenitni zadevi precej dolgo s posvetno gospo, ktera je slovela zavoljo svoje lepote. Ko ga potem nekdo vpraša, kako mu je dopadla, rekel je: „Jaz je nisem pogledal“. — S toliko pazljivostjo, da je svoje devištvo neomadeževano ohranil, sklepal je pa tudi pobožno molitev; ravno zato se je vsak dan posebej priporočeval preblaženi Devici Mariji. Zaobljubljenega rožnega venca celo kot škof ni nikoli opustil, kljuba premnogemu opravilu. To svojo preljubljeno Mater slavil je o vsaki priliki, pozneje s svojimi vnetimi pridigami, s kterimi je priserčno priporočal otroško češčenje Matere Božje.

Ali hudobni duh nikdar ne miruje; vedno se z vso svojo zvijačo vzdiguje zoper čednost. Ker svetega mladeniča ni mogel v greh napeljati, nadlegoval ga je z hudo otožnostjo ter mu v enomer trobil, da nikoli ne more biti zveličan. V tej hudi dušni britkosti priserčno vzdihuje: „O jaz nesrečnež! tedaj bom oropan milosti tistega, ki mi je svojo sladkost tako ljubeznivo že okusiti dovolil in ki se mi je tako milega skazoval! O ljubezen, o dobrotā, o lepota, kteri sem celo svoje serce posvetil! Tedaj tvoje sladkosti ne bom več užival, v obilnosti tvoje hiše se ne bom več radoval, in ti me ne boš več napajal z vodo svojega veselja? Oj, kako ljubo je v šotorih Gospoda vojskinih trum! Nikoli naj ne pridem na kraj tega prečud-

nega stanovanja, ne pridem naj nikoli v hišo svojega Boga? — O preblažena Devica, premila med Jeruzalemskimi hčarami! tvoje lepote bi se celo pekel radoval! Nikdar naj ne gledam v kraljestvu tvojega Sina tebe, ki si lepa kot luna, izvoljena kot solnce? Nikdar naj ne bom deležen neizmerne dobrote zveličanskega odrešenja? Mar li moj presladki Jezus ni tudi umerl za me kakor za druge? — O moj Bog! naj bo že kakor si bodi, vsaj v tem življenji te hočem ljubiti, če te v večnosti ljubiti ne bom mogel; ker v peklu te nihče ne časti. Ako bom prištet njim, ki te nikoli gledali ne bodo, naj vsaj ne bom med onimi, ki te preklinjajo in nečast delajo tvojemu Imenu.“ — Tako je vzdihoval nesrečni mladenič. Njegovo žalovanje je bilo tako silno, da ni mogel ne jesti, ne piti, ne spati. Bali so se, da bo nevarno zbolel.

Ta velika dušna britkost je terpela cel mesec. Ko pa gre neki dan iz šole, stopi mimogrede v cerkev, kjer je sklenil lilijo svojega devištva neomadeževano ohraniti. Tu se verže pred altar svoje nebeške Matere in vroče k njej vzdihuje. Slednjič moli še molitev svetega Avguščina in svetega Bernarda: „Spomni se, o preblažena Devica, da nikdar ni bilo slišati...“ Vnovič se posveti Bogu in Materi Božji. Skušnjava izgine; tudi bolezen mine. Zdelo se mu je, kakor da bi od njegove glave in od njegovega telesa se luščile luskine gobavega človeka.

Sveti Krizostom pravi: Morški roparji ne napadajo bark, ktere so se še le podale na široko morje, ampak lotijo se tistih, ktere se z zakladi vračajo. Tako dela peklenški ropar. On napade najraji dušo, ki si je s postom, z molitvijo, s čistostjo in z drugimi čednostmi že mnogo zakladov nabrala. Zdaj še le napade naš čolniček, da bi ga vseh zakladov oropal. To vidimo na svetem Frančišku. Da

bi si nebeških zakladov ne nabral, misli ga satan nepričakovano napasti; zato mu šepeta: „Pusti vse to; saj ti vse nič ne pomaga!“

Oj, da bi vsi brez zadolženja otožni posnemali svetega Frančiška!

Ko je bil Frančišek svoje učenje v Parizu končal, pošlje ga njegov oče v takrat slovečo šolo v Padovo. Njegovo lepo, čisto življenje je bilo bodeč tern drugim učencem, ki so večidel sprieno, razuzdano živeli. Nekteri hudobni součenci so v svoji satanski sprijenosti sklenili, nastaviti njegovi nedolžnosti zvite zanjke. Nalagali so se mu, da je prišel visoko učen mož in so mu prigovarjali, naj ga gre tudi on poslušat. Frančišek, ki se nič hudega ne nadeja, gre ž njimi; oni pa ga peljejo v hišo gerde razuzdanke, ktera pravi, da je hči učenjakova, in da je njen oče ravnokar po nekem opraviu šel, da pa kmalu pride nazaj. Gizdalinka ga prijazno sprejme in ga pelje v samotno sobo. Njegovi tovariši se eden za drugim vun zmuzajo ter mladega grofa samega pusté. Nesramnica se mu začne prilizovati ter ga prederzno zapeljevati. Njena nesramnost je vedno silnejša, a stanovitnost čistega mladeniča je še močnejša. Ko pa gerdoba vidi, da vse zvite zapeljivosti nič ne zdajo, posnema Putifarjevo ženo ter začne vpiti, kakor da bi jo silil Frančišek. V svetem serdu zgrabi ogorek ter ga ob glavo zakadi nesramnici, siloma zbeži, pa priserčno hvali Boga, da ga je ohranil neomadeževanega. — Te in druge enake nevarnosti, ktere so mu večkrat nastavlale prederzne nesramnice, premagal je z Božjo pomočjo na priprošnjo Marijino vselej srečno. To pa ga je tudi zmodrilo, da je bil še bolj previden v občevanji z drugimi; na-se je toliko manj zaupal, svoji nebeški Materi se je izročeval toliko priserčneje in ponovil svoj sklep, da hoče stopiti v duhovski stan.

Kaj pa ti, ljubi bralec! si li upaš tudi tako stanoviten biti? Morebiti si prostovoljen v nevarnosti, da skruniš svojo nedolžnost, svojo čistost, pa se tolažiš s tem, da ne misliš in nočeš nič hudega; vendar pa le sam sebe slepiš? Poslušaj, kaj pravi sveti Frančišek: „V človeškem življenji so večkrat nesrečni trenutki, v kterih nas strasti neprevidoma napadajo ter nas silijo k dejanjem, kterih se takoj sramujemo in jih bitko obžalujemo. Vendar, pravi še, skušnjave, ktere le zunaj napadajo ljudi, ki nimajo poprej nobenega nagnjenja do osebe, so manj nevarne in se lože premagajo, če ima človek le še količkaj sramožljivosti in dobrega duha. Veliko hujše pa so skušnjave tiste, ki so začetkom skrite, pa se pod plaščem svete ljubezni in kerščanske čednosti splazijo v meseno serce, ter sčasoma človeka, ki v nemar pušča vedno in potrebno pazljivost, v očitni greh zavlečejo.“

Ko je Frančišek svoje učenje dokončal, romal je v Rim, da obiše grobove svetih apostolov in drugih svetnikov. Nazaj grede pa je opravil Božjo pot v Loreto, kar je že davno želel in obljubil. Da bi to največje svetišče na zemlji spodobno počastil, spové se skesano in prejme z vso pobožnostjo sveto obhajilo. S priserčno ljubeznijo do svoje nebeške Matere poljubljuje solznih očij tla in stene Marijine hišice. Vnovič se izroči in posveti svojemu Zveličarju in njegovi preblaženi Materi. Molil je v tem prečudnem svetišči: „Tu so torej, o lepa nevesta nebeškega kralja, cedrova bruna, cipresovi stropi tvoje hiše (vis. pes. 1, 16). Tukaj, med temi stenami, bila si nekdej, o Božja ljubezen, ter si gledala skoz okna in skoz mreže (2, 9.); tu si se pasla med lilijami, da je dan napočil in je senca se nagnila. O Gospod! tukaj, na tem kraju postal si moj brat!“ — Ko je tako molil,

videl je njegov spremljevalec, mašnik Daage, kako je njegovo obličje nekako sveto, rudeče zabliščalo; od tistega časa ga je visoko častil.

Ko je bil prišel v domači grad nazaj, nagovarjal ga je njegov oče, da bi stopil v zakon in prevzel neko svetno službo. Ali Frančišek se odloči za duhovski stan; kmalu potem je bil izvoljen za prošta pri škofijski cerkvi. Tu je vpeljal bratovščino „spokornikov svetega križa“, bratovščino „neomadeževanega spočetja Marije Device“ in pa bratovščino „svetega Petra in Pavla“. Posebno si je prizadeval, da bi pravoverni kristjani častili neomadeževano spočetje Matere Božje in da bi angeljsko češčenje odkrili in kleče molili.

Kedar je sveto popotnico bolnikom nesel, je imel presveto Rešnje Telo v sreberni pušici na persih. Molil je: „O Gospod, kraljuj med svojimi sovražniki! Vrabec si najde hišo in gerlica gnezdo, kjer izvali svoje mladiče; kako je, o kraljica nebeška in prečista golobica, mogoče, da si tvoj Sin izvoli moje persi v stanovanje! Moj preljubi je moj, in jaz sem njegov; on stanuje na mojem serci!“

Z velikim trudom, pa tudi z velikim uspehom je misijonaril štiri leta po Šableškem okraji, da je sporočil svojemu škofu: „V teh 65 župnijah ni bilo sto katoličanov in zdaj v njih ni več sto kalvincev“. Izvolili so ga za Genoveškega škofa; zato je potoval zopet v Rim. Nazaj gredé pa je le spet romal v preljubljeno Loreto. Zopet je v tem Marijinem svetišči ponovil vse svoje poprejšnje obljube, ter se je Mariji posebej zahvalil za pomoč, katero mu je skazovala pri spreobračanju krivovercev, in ker mu je v nevarni bolezni ljubo zdravje izprosila; vnovič se je posvetil v Božjo službo po Marijinih rokah.

V mestu Tonon je postavil hišo, v kateri so njegovi mašniki mladež vzgojevali. To hišo je izročil v varstvo svoji nebeški kraljici.

Od mladih nog je bil priserčen častilec Matere Božje. Ko je škof postal, si je izvolil v svoje posvečenje k škofovski časti najlepši praznik Matere Božje, 8. dan grudna, ko obhajamo spomin brezmadežnega spočetja preblažene Device in Matere Marije. To je bilo leta 1602.

Kako priserčno je sveti Frančišek Mater Božjo častil in kako naj vsak kristjan preblaženo Devico časti, to je zapisal v prelepi knjigi, katero je spisal v svoji škofovski službi in ktera se „Filotėja“ imenuje. Ta knjiga je polna priserčnih nauk. V drugi knjigi v šestnajsti postavi piše: „Imej v časti, spoštuj in ljubi s posebno ljubeznijo prečisto in visoko hvaljeno Devico Marijo, ktera je Mati našega najvišjega brata, kakor tudi naša Mati. K njej pribežimo, k njej se zatekajmo o vsaki priložnosti z otroškim zaupanjem; saj smo njeni otročiči. Pogosto vzdihujmo k tej presladki Materi in kličimo njeno materino ljubezen na pomoč. Prizadevajmo si, da posnemamo njene visoke čednosti in skazujmo jej zares otroško serce.“

Ko je l. 1610. ustanovil novo družbo pobožnih devic, postavil jo je v posebno varstvo Matere Božje, ter je te nune imenoval „hčere obiskovanja Marije Device“. Naročil je tem nunam, da so vsak dan združeno opravljale male dnevnice Matere Božje in da so se postile na delopust Marijinih praznikov.

Ko je leta 1616. spisal imenitne bukve o ljubezni Božji, posvetil jih je Mariji s temi besedami: „Presveta Mati Božja, posoda neprimerljive izvolitve, kraljica najvišje ljubezni, ti si najljubeznivejša, najbolj ljubeča in najbolj ljubljena stvar Božja! Ljubezen nebeškega Očeta je imela

od vekomaj sèm svoje dopadajenje nad teboj, ko je tvoje čisto Serce odmenil v popolnost svete ljubezni, da bi v času ljubila njegovega edinega Sina z edino in materino ljubeznijo, kakor ga je sam od vekomaj ljubil z edino in očetovsko ljubeznijo. O Jezus, moj Zveličar! komu bi zamogel besede troje ljubezni bolj posvetiti, kakor preljubeznivemu Sercu izvoljene Tvoje duše?“

V teh bukvah kaže večkrat svoje visoko spoštovanje do Marije. Med drugim piše: „Vselej in povsodi, kedar delam kako primero, nikakor ne govorim o preblaženi Devici in Materi Mariji, naši ljubi Gospej. Saj je ona tvoja hči, neprimerljiva ljubezen, edina čista golobica, popolna nevesta. O tej nebeški kraljici izrekam iz celega serca ljubo resnično misel, da je ona vsaj konec svojega pozemeljskega življenja s svojo ljubeznijo presegala Serafine. Če so si tudi mnoge hčere bogastva nabirale, ona sama je vse presegla. Svetnike in angelje primerjamo le zvezdam; prva med njimi je najlepša zvezda. Marija je lepa, kakor luna, da se med svetniki lahko spozna in razloči, kakor solnce med zvezdami. Tudi verujem, da je ljubezen te Matere popolnejša, kakor ljubezen vseh nebeških svetnikov skupaj, in da je razodevala ona ravno tako ljubezen že v zemskem življenji. Po mnenji svete cerkve ni nikdar nobenega odpustljivega greha storila; torej ni imela nobenega spremena, nobenega zadržka v napredku svoje ljubezni; ampak v ljubezni je vedno napredovala. Občutila ni nikdar niti najmanjšega nasprotovanja mesenega poželenja, zato je njena ljubezen, kot pravi Salomon, v njeni duši mirno kraljevala ter v njej delala čisto po svoji volji. Devištvo njenega Serca in njene telesa je bilo vrednejše in je zaslužilo več časti, kakor nedolžnost angeljev.“

O njenem spanji pravi, da, ko je telo počivalo, je njen duh bil vedno zamaknjen ter je sanjal o nebeški slavi, katero bode zadobila. On misli, da je Marija celo v spanji se zavedala s svojim duhom. O njeni smerti piše, da je umerla iz ljubezni do svojega Božjega Sina, in da je bila njena smert neizrečeno ljubezniva in mirna. Pravi: „Čeravno je ta sveta duša svoje prečisto in preljubeznivo telo neizrečeno ljubila, vendar ga je brez vsega truda, brez vse težave zapustila; kakor je čista Judit, ki je zelo ljubila spokorno vdovsko obleko, z veseljem se preoblekla v svatovsko oblačilo, ko je šla, da je premagala Holoferna; in kakor se je Jonatan iz ljubezni do Davida slekel svojega oblačila. Ljubezen je pod križem tej Božji nevesti vsekala najhujše rane; zato se je spodobilo, da je slednjič smert tej ljubezni podelila največjo radost.“

Naravnost je učil, da je naša ljuba Gospa in Mati z dušo in s telesom bila v nebo vzeta, rekoč: „Mi pa, kristjani, verujemo, terdimo in oznanjujemo, da je Marija umerla, pa kmalu zopet vstala, ker nam to ustno izročilo pripoveduje, in sv. cerkev tako spričuje.“

Kakor je sveti Frančišek Salezijan Marijo priserčno ljubil in posebno častil, tako je preblažena Devica njemu izprosila zares velike in imenitne milosti Božje. Slišali smo, kako ga je uslišala in rešila strašnih skušnjav obupa, ktere so ga hudo nadlegovale. Na sodnji dan bo očitno, koliko drugih dobrot je nebeška Mati svojemu čistemu ljubljencu še izprosila.

Lepo in čudno je, kako je preblažena Devica Marija svetega Frančiška že pred smertjo njegovo zglasila za svetnika. Ko je nekaj dni pred svojo smertjo bil v Lionu, molila je neka pobožna deklica v cerkvi in prosila Boga, da bi bila vsprejeta v samostan. Kar jo obsije velika svetloba in prikaže se jej preblažena Devica

Marija, katero ste spremljali sveta Marija Magdalena in sveta Katarina Sienska. Marija pravi deklici: „Zaupaj, hči! kmalu boš sprejeta v moj ‚red obiskovanja‘ in redovno oblačilo boš sprejela iz rok svetnikovih.“ Res prosi in sprejeta je bila v Marijin red, ter sprejme redovno oblačilo iz rok svetega Frančiška na božični dan leta 1622.

Še to moram tukaj omeniti, da je sveti Frančišek posebno častil tudi svetega Jožefa, prečistega ženina preblažene Device in Matere Marije. Tudi njega si je izvolil za svojega posebnega varuha. V vseh imenitnih zadevah se je tudi njemu priporočeval. Nikdar ni odrekel kake prošnje, če ga je kdo v imenu svetega Jožefa česa poprosil. Naročil je, da naj tudi njegove duhovne hčere, nune Marijinega obiskovanja, tega velicega svetnika posebno ljubijo in častijo. Pervo cerkev tega reda je posvetil svetemu Jožefu. V vseh redovnih hišah so praznik svetega Jožefa slovesno obhajali; novincem je vselej priporočil, naj si izvolijo pri svojih duhovnih vajah svetega Jožefa za vodnika in varuha.

V svojem brevirju je imel edino podobico, in ta je bila podobica svetega Jožefa.

Ko je nekdam v Lionu bil, poprosil ga je kardinal Markvinort, naj bi v praznik svetega Jožefa pridigal v samostanu karmelitaric. Ob enem ga pa prosi tudi prednik jezuitov, naj bi prevzel tisti praznik pridigo v njihovi cerkvi, ki je posvečena svetemu Jožefu. Sveti mož pravi predniku: „Ljubi moj oče! smem li upati, da bode imela moja pridiga kak vtis, ako zahtevate, da naj ta dan dvakrat pridigam? Pa naj bo! iz ljubezni do svetega Jožefa bom pa dvakrat pridigal.“

Ko je bil zadnjikrat v Lionu, pote govali so se mestjani za čast, kdo ga bo prenočil. Bilo je pa takrat silno veliko

ljudij v Lionu, kamor so iz vseh krajev prišli čestitat kralju Ludoviku XIII., ki je bil slavno premagal divje Hugenote. Sveti mož se je zahvalil dobrim mestjanom ter izgovarjal, da si je preskerbel že poprej prav zložno stanovanje. Kakošno stanovanje si je sloveči škof preskerbel? Vertnarja ubozih nun je zaprosil, da mu prepusti majhno sobico. Na sveti večer je imel prvo sveto mašo in ob enajstih dopoldne tretjo. Popoldne na sveti dan je oni pobožni deklici in še drugi dal redovno obleko. Na svetega Štefana dan ga je hudo tiščalo v persih; vendar je še daroval sveto mašo. Oči so se mu zmračile; vendar je še z mnogimi obče val. Ko ga je prednik jezuitov obiskal in se priserčno poslovil, dejal mu je sveti škof v svoji navadni krotkosti: „Mar li ne veste, moj oče, da sem ves udan svetemu Jožefu?“

Ves utrujen se vleže in mertvud ga zadene. Komaj zvedo, da je sveti škof nevarno zbolel, urno napravijo molitve po mestnih cerkvah. Ker je vedno iz sebe metal, ni mogel svete popotnice prejeti. Da bi mu odleglo, žgali so ga zdravniki na nogah in celo na glavi z razbeljenim železom. V teh grozovitih bolečinah je molil: „Operi me, o Gospod, in očisti me; odvzemi mi vse hudobije moje! Kaj delam tukaj, o moj Bog, oddaljen od tebe?“ Ko so na praznik nedolžnih otročičev molili litanije vseh svetnikov in zaklicali: „Vsi nedolžni otroci, prosite za nas!“ izročil je svojo dušo v roke Njemu, ktere ga je celo življenje toliko ljubil, v 56. letu svoje dobe. Takoj po njegovi smerti se je zgodilo več čudežev. Dva merliča sta na njegovo priprošnjo oživila, slepec je spregledal; mnogi bolniki so ozdraveli. Serce njegovo so pokopali v Lionu, truplo pa v Aneciji. Papež Aleksander VII. ga je že leta 1665. prištel svetnikom. Naš nepozabljivi sveti oče

Pij IX. je tega velikega častilca Matere Božje počastil z naslovom cerkvenega učenika.

Oj, naj bi ta lepi svetnik tam pri sedeži nebeške kraljice nam izprosil, da bi tudi mi tako častili in ljubili Marijo in svetega Jožefa, da tudi mi okusimo mogočno varstvo naše ljube nebeške Matere in njenega prečistega ženina, svetega Jožefa, v življenji in svoji smertni uri. Amen.

(Leg. d. Heil. Innsbruck. Josefs Kal. 880.)

5. Sveti Ignacij, škof Antiohijski.

(Umerl 107.)

Ko je naš Gospod in Zveličar Jezus Kristus neki dan po Galilejskem učil, prepirali so se med seboj njegovi učenci, takrat še posvetni, kdo izmed njih bo večji v Mesijevem kraljestvu. Ko jih Gospod lepo posvari, pokliče malega otroka izmed množice, postavi ga v sredo med nje in reče: *„Resnično vam povem, ako se ne spreobernete, in niste kakor otroci, ne pojdete v nebeško kraljestvo.“* (Mat. 18, 1—3.) Dete, katero je Gospod svojim učencem pokazal in blagoslovil, steklo je potem zopet nazaj k svojcem. V njegovo majhno serčice pa se je globoko vtisnila ljubezen do Jezusa. Ta ljubezen je v njem rastla ter se je razvila v imenitno drevo v vertu Gospodovem. Ustno izročilo nam pravi, da je bil ta deček sveti Ignacij. Beržkone je bil sin nevernih starišev, blizu Antiohije doma. Vendar o njegovih mladih dneh ne vemo nič gotovega. Toliko vemo, da je bil učenec svetega Janeza evangelista, da je bil že leta 68. v Antiohiji posvečen za škofa, in da je štirideset let vladal Antiohijsko cerkev z vso vnemo svoje goreče ljubezni in s prelepim zgledom.

Kakor pripovedujejo cerkveni učeniki prvih časov kerščanstva, častil in ljubil je sveti Ignacij Mater Božjo posebno.

Nekteri učeniki omenjajo celo pisma, katero je preblažena Devica pisala temu svojemu častilcu. Dasi to ni dognana resnica, vendar ni zoper sveto vero, ako imamo pismo za resnično. To pismo pa se tako-le glasi:

„Ignaciju, ljubljenu součencu, ponižna dekla Kristusa Jezusa. O Jezusu je vse resnično, kar si slišal in se učil od Janeza. To veruj, temu bodi udan, in trdno derži obljubo sprejetega kerščanstva in ravnaj svoje življenje po tej obljubi. Prišla bom z Janezom, da vidim tebe in tiste, kateri so s teboj. Stoj trdno v veri in možato deluj; naj te ne moti grenkost preganjanja; tvoj duh naj se oživi in povzdiguje v Bogu, Zveličarju tvojem. Amen.“ (Joan. Alb. Fabricius in codice apocr. n. Test.)

Ker je bil sveti Ignacij učenec svetega Janeza, kateremu je Gospod na križi umirajoč izročil svojo preblaženo Mater, gotovo je to, da je sveti Ignacij Mater Božjo posebno častil in ljubil. Ker iz Antiohije v Jeruzalem ni tako daleč, verjetno je pač tudi, da je sveti Ignacij preblaženo Devico in Mater Marijo sam videl, mnogo se ž njo pogovarjal, ter je v občevanji ž njo si pridobil tisto veliko versko serčnost, katero v njegovem življenji toliko občudujemo.

Ko je rimski cesar Trajan s svojo veliko vojsko prišel v Antiohijo, napravil je ajdovskim malikom na čast sloveče praznovanje. Zapovedal je, da mora tudi škof Antiohijskih kristjanov darovati bogovom rimskega kraljestva. Ker je Trajan vedel, da vse mesto visoko časti svojega škofa in mu je bilo veliko na tem, da bi ta daroval malikom na čast zavoljo zgleda, storil je vse, da bi premotil zvestega služabnika pravega Boga. Ko pa vidi, da vsa zvijača in vse nadlegovanje nič ne izda, zadere se z vso jezo nad njim: „Kakov zlodej si ti, da se pre-

derzneš, mojemu povelju upirati se, še druge zapeljuješ in pripravljáš v nesrečo?“ Nепrestrašeno stoji častiti starček pred razdraženim vladarjem in lepo mirno pravi: „Nihče naj ne imenuje Teofora (nosilca Boga) zlodeja, zakaj hudobni duhovi beže pred služabniki Božjimi.“

Ker se serčni učenec Gospodov ne ustraši nobenega žuganja in njegove stanovitnosti ne omaja nobeno pretenje, zakaže cesar ves razkačen: Ignacija, ki pravi, da Kristusa v svojem sercu nosi, naj vojaki uklenjenega v Rim peljejo, da bo divjim zverinam v hrano in ljudstvu v razveseljevanje!

Sveti Ignacij je bil tega neizrečeno vesel; davno že je želel za Kristusa svoje življenje dati. Zato je radostno sprejel železne verige, kakor da so z zlatom in biseri okovane. Bal se je, da bi kristjani v Rimu za-nj ne prosili in da bi mu tako ubranili, doseči veličastno mučeniško krono. Zato je že na poti pisal rimskim kristjanom pismo, v katerem jim kaže svojo gorečo željo po mučeniški smrti. „Ljubi bratje, piše jim, ne imejte nikakoršnega nepravlega usmiljenja z menoj in ne ustavljajte se moji zadnji poti; to je vesela, sveta pot v življenje, v zveličanje. Vem, kaj je za me dobro. Pripravljen sem. Da le Kristusa najdem, ne ustrašim se ne ognja ne križa, ne bojim se ne zverin ne zdrobljenja kostij, ne razsekanja udov, ne telesnega končanja; da le pridem k Jezusu, ki je moja ljubezen.“ Njegovo potovanje v Rim je bilo podobno zmagovalnemu vходу. Po vseh mestih, po vseh krajih so prihajali verniki s svojimi mašniki vred, da so ga pozdravili in ga blagoslova prosili. Ali on je priserčno hrepenel, skoraj s Kristusom skleniti se; zato mu je bilo potovanje predolgo, prepočasno. Bal se je, da bi že poprej ne bilo končano ljudsko razveseljevanje, namreč boji divjih

zverin, ki so nesrečne sužnje in ujete kristjane neusmiljeno mesarile.

Bog je uslišal njegovo priserčno prošnjo, da so ga divji vojaki pritirali v Rim ravno proti koncu tistih prestrašnih iger, 20. grudna leta 107. Urno ga s cesarskim listom vred izročé oblastniku, ki ga naravnost v gledišče postaviti veli. Ko zasliši rjojenje grozovitih levov in kervozeljnih tigrov, veselo reče: „Poslušajte trobento mojega kralja, ki me kliče v boj in v zmago!“ Ko se poživinjeno rimsko ljudstvo že raduje grozovitega prizora in zija po kervi zvestega kristjana, stoji Ignacij z nebeškim mirom obsejan; sivolasi škof moli na glas: „O moj Jezus, pšenica Božja sem; zobje teh zverin me morajo zmleti, da bom čist kruh na tvoji mizi!“ Zdaj planejo razdražene zveri na-nj in zadušijo njegov glas z njegovo kervijo, razmesarijo njegovo telo, da se njegova v sveti ljubezni vsa goreča duša sklene s stvarnikom svojim. Kar je dolgo priserčno želel, to je dosegel. Radostno je njegova čista duša hitela v kraljestvo zveličanih, v družbo apostolov, k svoji veličastni kraljici in Materi Mariji.

Nekaj večjih kostij njegovih so verni kristjani dobili, zavili jih v tančico ter jih kot predrage svetinje v Antiohiji veliko let častili. Pozneje so pa te svetinje prenesli v Rim ter spravili jih v cerkvi svetega Klemenca. — Naj bi sveti Ignacij pri ljubi Materi Božji za nas Boga prosil, da bi tudi mi serčno vojskovali se zoper vse sovražnike svoje duše! (Življ. svet.)

6. Sveti sestri Mehtildis in Jera.

Več je svetnic z imenom sveta Gera ali sveta Jera. Tu naj nekaj malega zapišem o dveh bogoljubnih sestrah, katerih ena je bila Jera in druga je bila Mehtildis. Ti dve lepi devici ste živeli v tri-

najstem stoletji. Rojeni ste bili v Eisle-
benu na Saksonskem. V veliki svetosti ste
služili Gospodu in njegovi presveti Materi
v samostanu Helfeda. Mati Božja se je tema
svojima ljubljenkama velikrat prikazala.

Ko je neki večer *Mehtilda* premišlje-
vala Kristusovo terpljenje, videla je, kako
je preblažena Mati Marija imela Jezusa
na svojem naročji. Preblažena Devica jej
pravi: „Stopi bliže in poljubi zveličanske
rane mojega ljubega Sina, ktere je iz
ljubezni do tebe prejel. Trikrat poljubi

njegovo predobrotljivo
Srce in zahvali ga za mi-
losti, ktere je tebi in vsem
izvoljenim dal, ktere še
zdaj daje in jih bo brez
konca dajal. Poljubi desno
roko in spomni se njene
rane; ker ona pomaga
in sodeluje pri vseh dobrih
delih. Počasti rano leve
roke; ker v njej dobiš vse-
lej svoje pribežališče. Pol-
jubi rano desne noge, v
zahvalo za priserčno željo,
s ktero je tvoj Jezus vse
dni svojega življenja hodil
hrepeneč po tebi. Poljubi
hvaležno še rano njegove
leve noge, kjer vselej od-
puščanje svojih grehov za-
dobiti zamoreš. Imej tudi

trojno mazilo, da ljubljenca svoje duše ma-
ziliš. Imej olje, ktero pomeni usmiljenje;
vadi se vedno v delih resničnega usmiljenja.
Imej miro, da prenašaš bolezen in bridkosti
veselo, stanovitno in zvesto v čisti ljubezni.
Tretje mazilo naj ti bo balzam, da vse
dobrote Božje hvaležno sprejemaš le v Božjo
čast; da od sebe nič ne pričakuješ, sebi
nič ne želiš, ampak vse le storiš v slavo
njemu, ki je vir in začetek dobrega.“

Ko je svoje molitve končala, reče jej
še Marija: „Vzemi mojega Sina in po-

koplji ga v svojem serci!“ Zdelo se jej
je, da je njeno srce podobno srebrnemu
grobu z zlatim pokrovom. Srebro pomeni
čistost serca, zlato pa ljubezen, ktera
hrani Boga v duši. Ko je Kristusa po
svoji misli in želji zaperla v svoje srce,
rekel jej je Gospod: „Tukaj, v svojem
sercu me boš vselej našla. Vedi, da ti
zagotovim večno življenje, za ktero si
danes molila.“

Ta priserčna častilka Matere Božje je
imela na praznik Marijinega vnebovzvetja
prečudno prikazen. Videla
je prelepo procesijo, ktero
je vodil Gospod Jezus Kri-
stus, ki je nosil v svoji
roki bandero belorudeče.
Na beli strani so bile zlate,
na rudeči pa sreberne eve-
tlice. Marija je šla za Go-
spodom in veliko svet-
nikov je šlo za njo. Šla
je procesija križem pota
po samostanu v cerkev;
Gospod prišel je sveto
mašo, oblečen v rudečo
mašno obleko in s ško-
fovsko kapo. Sveti Janez
Kerstnik je bil pripravljen,
da bere list, ker je bil
veselja poskočil v telesu
svoje matere Elizabete, ko
jo je prišla obiskat prebla-



Sveta Mehtildis.

žena Devica Marija. Sveti Janez evan-
gelist je bil diakon, ker je bil varh pre-
svete Device. Sv. Janez Kerstnik in sveti
Lukež sta stregla Gospodu pri altarji;
sveti Janez evangelist pa je stregel De-
vici Mariji, ki je stala na desni strani
altarja, oblečena z oblačilom, ki se je bolj
svetilo, kakor solnce. Na svoji glavi je
imela krono z dražimi kameni krasno
okinčano. Ko so vsi pričujoči svetniki slo-
vesno pričeli sveto mašo, gre Mati Božja
k altarju in daruje svojemu Sinu zlato

iglo, vso žlahtnih kamenov bliščečo, kar je bil pomen njenih prelepo bliščečih čednostij. Igla je pokrivala Gospodove persi. Po „kirie eleison“ zapoje Gospod s povzdignjenim glasom: „Gloria . .“ in potem pravi: „Iz veselja svojega Serca dam vsem svojo slavo.“ Pri darovanji se bližajo posebni častilci Matere Božje altarju in darujejo Gospodu zlate perstane, ktere si natakne Gospod na svoje perste. Ko poje najvišji mašnik in škof predglasje, oberne se konečno k svetnikom in pravi: „Pojte vsi in radujte se vsi!“ Vsi zapojejo: „Svet, svet, svet!“ Izmed vseh in nad vse pa se je razlegal presladki glas preblazene Device Marije, da se je lahko izmed vseh glasov razložil. Ko se je približal presveti trenutek, povzdignil je Gospod, mašnik in dar ob enem, sveto hostijo, ki je bila v bel pert zavita, v zlato pušico zakrita, v znamenje, da je skrivnost tega Zakramenta prikrita angeljskemu in človeškemu umu. Ko je Gospod rekel: „Paks Domini“ — „Mir Gospodov“, je bila pripravljena miza, za katero je sedel Gospod s svojo materjo. Vsi zbrani so šli k mizi in sleherni je z Gospodovih rok prejel njegovo presveto Rešnje Telo. Marija Devica pa je na Gospodovi strani držala zlat kozarec, v katerem je bila zlata cev, po kateri so pili vsi tisti sladki studenec, ki je tekkel iz Gospodovih persij. Konec svete maše je Gospod dal blagoslov s svojo roko, na ktere perstih je imel zlate perstane. To je bil pomen zaročitve njegove z deviškimi dušami. Perstani so imeli rudeče kamene, kar je pomenilo, da je njegova Kri najlepša krasota čistim devicam.

Bilo je v adventu. Mehtilda je priserčno želela posebno lepo počastiti preblazeno Devico Marijo. Gospod jo sam podučil, naj počasti Božjo Mater, tako-le: „Pozdravi deviško Serce moje Matere v obilnosti vseh dobrot, s kterimi je lju-

dem koristila; ker bila je najčistejša ter prva storila obljubo devišstva; bila je najponižnejša, da je zaslužila spočeti od svetega Duha; bila je najponižnejša in najpriserčnejša, da me je s svojim hrepenenjem na-se potegnila; bila je v ljubezni do Boga in do bližnjega najbolj goreča. Bila je najrazumnejša, da je v svojem Sercu ohranila vse, kar sem storil od svoje mladosti do sedaj; bila je najpoterpežlivejša o mojem terpljenji, katero je v vednem premišljevanji najglobokejše presunilonojeno Serce; bila je najzvestejša, ker je mene, svojega edinega Sina, darovala v odrešenje sveta; bila je v molitvi najskerbnejša, ker je vedno molila za novo cerkev. Slednjič je bila v premišljevanji najbolj stanovitna in tako s svojim zasluženjem pridobiva ljudem vse potrebne milosti.“

Pa tudi Marija je učila to Gospodovo nevesto, kako naj mu stanovitno služi. Nekoč se preblazena Devica prikaže Mehtildi; na njene persi položi svojo desnico, ki je bila ozaljšana s štirimi perstani in z drazimi kameni, in nagovori jo tako: „Vedi! s temi žlahtnimi kameni boš vse skušnjave premagala. Vse skušnjave izvirajo iz štirih pregreh; to je: iz napuha, jeze, nečistosti in lenobe. Kedar se torej napuh vzdiguje v tebi, spomni se moje ponižnosti. Kedar te jeza napada, premišluj mojo krotkost, katero sem povsodi skazovala. Ako te nečistost nadleguje, zateci se v moje nedolžno Serce. Ako te lenoba muči, priteci v mojo presveto ljubezen; tako boš pregnala vso moč hudobnega duha.“

Ta devica in nevesta Gospodova je neki dan Mater Božjo prosila, naj bi milostljiva bila in za-njo prosila ob smrtni uri. Marija jo potolaži rekoč: „To ti bom storila; ti pa zmoli vsak dan trikrat „Češćena si Marija . .“ Pervič pomisli, kako je Bog Oče po svoji vsegamogočnosti mene k sebi postavil na sedež slave in časti,

da sem za Bogom najmogočnejša v nebesih in na zemlji; zato prosi, da bom ob smrtni uri pri tebi, da te poterujem in od tebe odganjam vso nasprotno moč. Drugič pomisli, kako me je Bog Sin po svoji nerazumljivi modrosti obogatil in prenapolnil z vednostjo in s spoznanjem, da nad vsemi svetniki presveto Trojico najbolj poznam, in kako me je Bog obdal z veliko svetlobo, da kakor solnce razsvetljuje vsa nebesa; in tako bom ob tvoji smrtni uri tvojo dušo napolnila z lučjo vere in spoznanja, da ne bo skušana tvoja vera z nevednostjo in zmoto. Tretjič pomisli, kako je sveti Duh popolno v mé vžil radost svoje ljubezni in me storil tako ljubo in dobrotno, da sem za Bogom najsladkejša in najdobrotljivejša; prosi pa, da ti ob tvoji zadnji uri na strani stojim in tvoji duši vlijem sladkost Božje ljubezni, da bo ljubezen v tebi tolika, da se ti posladi smertna britkost in težava.“

Predolgo bi pisal, ako bi hotel napisati, kolikokrat se je preblažena Mati Božja prikazala tej devici in kako jo je podučevala. Pa tudi ljubezni in češčenja preblažene Device Marije se je vedno bolj in bolj vnemalo serce svete Mehtilde. Ob smrtni uri je občutila tolažbo svoje nebeške Matere. Ko jo slednjič zakliče in jej priporoči še sestre, ktere bo kmalu zapustila, poda jej Marija svojo roko v zagotovilo, da se zaveže skrbeti za nje, ktere so bile izročene njenemu vodstvu.

* * *

Zdaj naj pa še nekoliko zapišem o njeni sestri, sveti *Jeri*, ki je bila prednica v samostanu Helfeda. Tudi sveta Jera je z Gospodom in njegovo preblaženo Materjo veliko in zaupljivo občevala. Gospod jej je celó zapovedal, da je napisala cele bukve prečudnih milostij, ktere jej je dodelil.

Neki dan moli sveta Jera pred Gospodom in ga vpraša, ktera pobožnost mu najbolj dopade? Gospod pravi: „Prizadevaj si, da častiš mojo Mater, ki sedi na moji strani!“ Ona urno z vso ljubeznijo pozdravi nebeško kraljico s prelepo pesmico, ki se začne z besedami: „Ti si sveti raj radosti...“ ter jo slavi, da je bila preljubeznivo stanovanje nebeške modrosti, Sinu Božjemu. Potem zaprosi Mater usmiljenja, naj njeno serce ozaljša s takimi čednostmi, da bo Bogu tako dopadljiva, da bo rad v njem prebival. Preblažena Devica se jej približa, da zasadi v njeno serce raznotere cvetlice prelepih čednostij, vertnico ljubezni, lilijo čistosti, vijolico ponižnosti, tulipo pokorščine in še druge. S tem pokaže, kako rada usliši prošnjo svojih častilcev.

Ko sveta Jera zopet drugi dan časti svojo nebeško Mater in se njej izročuje, prikaže se preblažena Devica v pričujočnosti presvete Trojice, v podobi bele lilije s tremi peresci, katerih eno je bilo po konci, dve pa ste navzdol viseli. Razodeto pa jej je bilo, da se preblažena Devica in Mati Božja zato lilija imenuje, ker je bila med vsemi stvarmi najpopolnejša, ker je imela vse presvete Trojici dopadljive čednosti in se ni nikoli omadeževala z najmanjšim prahom majhnega greha. Po konci stoječe peresce bele lilije je pomenilo vsegamogočnost nebeškega Očeta, navzdol viseča peresca pa modrost Sinu Božjega in ljubezen svetega Duha. Presvete Trojici je Marija najpopolnejša postala. Tudi je preblažena Devica sv. Jeri razodela, da kdor jo zakliče „pobožno lilijo presvete Trojice“ ali „bliščečo cvetlico nebeške radosti“, hoče mu pokazati, koliko premore pri nebeškem Očetu, koliko v modrosti svojega Sina stori človeškemu rodu in kako neizmerno mnogo nam deli v ljubezni in dobroti svetega Duha. Preblažena Devica pristavi, da bo ob smrtni

uri s prečudno tolažbo napolnila njega, ki jo bo tako pozdravljal. Zato je pa sveta Jera preblaženo Mater Božjo velikrat tako-le pozdravljala:

„Bodi mi pozdravljena bela lilija presvete in vselej častite Trojice in ti bliščeča cvetlica nebeške radosti, iz ktere je hotel rojen in zrejen biti kralj nebes! Prosim te, z nebeškimi mislimi napoji naše duše!“

Na praznik oznanjenja Mariji Devici jo je Mati Božja naučila, kako moramo „Češčena si Marija...“ moliti. Ko izrečemo „Češčena si Marija“, prosimo razsvetljenja v britkostih. Pri besedah „milosti polna“, prosimo, da hrepené po milosti Božji vsi, ki je potrebujejo. Ko izrečemo „Gospod je s teboj“, prosimo milosti grešnikom. Pri besedah „blagoslovljena si med ženami!“ prosimo za pomoč stanovitnosti vsem, ki so začeli pobožno živeti. Z besedami „in blagoslovljen je sad tvojega telesa“ prosimo Boga, naj svojim izvoljencem popolnost dodeli. — Pri vsaki „Češčena si Marija...“ pa še pristavimo: „Jezus, ti odsev veličastva Očetovega in podoba njegovega bistva!“

Na delopust Marijinega vnebovzvetja je sveta Jera posebno zbrano prosila, „da nas blagovoljno s svojim varstvom in s svojo brambo razveseli“, in videla je, kako Mati Božja svoj plašč razprostira, da bi v svojo obrambo vzela vse, ki se k njej zatečejo. Potem je videla, da so angelji varhi peljali pred nebeško kraljico vse, ki so se na njen praznik pobožno pripravili; pred njo so bili, kakor majhni otroci pri svoji ljubi materi, angelji varhi pa so jih varovali vsega hudega ter so jih k dobremu spodbujali. Videla je tudi, kako je prišlo brez števila raznoterih zverin, ki so se skrile pod plašč preblazene Device Marije, in te so pomenile vse grešnike, ki se s skesanim srcem zatečejo k Materi Božji. Marija vse lju-

beznivo sprejme, s svojim plaščem zagnerne, potem pa vsakega posebej prime in se ž njim raduje in tako pokaže, kako ljubezniva je njim, ki obžalujejo svoje grehe, se k njej zatečejo, in kako mogočno jih varuje in s svojim Sinom zopet spravi, ako se resnično spokoré. Pri povzdigovanji je videla, kako se naš Gospod v podobi kruha presrečno s svojo Božjo in človeško natoro dá njim, ki so pri sveti maši v čast njegovi preblazeni Materi pobožno molili in njej v god njenega vnebovzvetja dopasti želeli.

Življenja in obilnih prikazovanj te lepe Gospodove neveste ne bom dalje opisaval. Ko je štirideset let zvesto služila Gospodu in njegovi presveti Materi, bilo jej je razodeto, da je blizu njena smert. Težko, težko je pričakovala dolgo zaželeno ure. Gospod jej je rekel: „Moja hči! nobena nevesta se ne pritožuje, da se predolgo pripravljala, da bi v očeh svojega ženina prijetnejša bila; tudi ne toži o raznoterih prilikah, s kterimi si zamore pomnožiti njegovo ljubezen. Po smerti pa si nihče več kaj prislužiti ne more; tudi za-me nič več terpeti ne more.“ Vsa udana v voljo Božjo je veselo prenašala hude bolečine dolge bolezni in slednjič se je celi dan borila s smertjo. Jezus pa je ni zapustil s svojo Materjo. S prijaznim obličjem je bil pri njej. Na njegovi desnici je bila njegova preblazena Mati, na levici pa sveti Janez. 15. dan listopada 1334 je Gospod to svojo nevesto peljal na nebeško svatovščino. (Herz-Mar.-Blüthen V.)

7. Sveti oče Pij IX.

(Umerl 7. svečana 1878.)

Sveti oče Pij IX., ta Marijin papež, umerl je 7. svečana 1878. Naj ga torej uverstim svetim častilcem Matere Božje tega meseca.

Res, njegovo nepozabljivo ime ni še zapisano v versto tistih Marijinih častil-

cev, ktere katoliška cerkev očitno kot svetnike časti, vendar je ta veliki papež vreden, da se prišteva slavnim njihovim trumam; vsem je kras, predraga krona. Saj nebeška kraljica ni nobenega papeža tukaj na zemlji toliko počastila, kakor Pija, pa tudi noben svetnik ni tukaj na zemlji visoke moči, katero mu je Kristus odločil v svoji cerkvi, toliko obračal v to, da je češčenje Marijino tako povišal in razširil, kakor sveti oče Pij IX. Po pravici ga imenujemo „Marijinega papeža“.

Opisati celo življenje tega velicega papeža ni namen te knjige. Torej opustim vse drugo in le nekoliko omenim, kako velik častilec Matere Božje je bil, kako jo je od svojih otročjih let ljubil in častil in kaj je v njeno čast storil kot poglavar svete cerkve.

13. dan Marijinega meseca 1792 je Vsemogočni blagoslovil grofovsko hišo Hieronima Mastai-Feretija in Katarine Solaci v Sinigaliji; dal jima je ljubega sinka. Njegova mati Katarina je priserčno ljubila in častila Mater Božjo; češčenje preblazene Device je vodilo dobro mater, katero ime naj da novorojenemu sinu. Dete je bilo kerščeno na ime Gospodovega ljubljence, svetega Janeza, kteremu je umirajoči Zveličar Marijo, svojo ljubo Mater, izročil z besedami: „Glej, tvoja Mati!“ Kerščeno je bilo dete tudi na Ime nebeške kraljice same — Janez, Marija. — Dali so mu ti imeni, naj bi se spominjal, da je rejenec, varovanec prvega Marijinega rejenca, svetega Janeza, in da je rejenec Marije same. Tako je želela njegova dobra mati.

Po Božjem navdihnjenji poklekne neki dan pobožna mati pred podobo žalostne Matere Božje, vzame svojega malega sinka Janeza Marijo, povzdigne ga proti podobi in moli: „O Marija, kakor si nekdaj najbolj ljubljenega učenca Gospodovega spre-

jela za svojega sina, tako sprejmi tudi moje dete za svojega sina!“ Marija je spolnila to prelepo materino željo ter je kmalu pokazala svojo materino skrb in ljubezen malemu Janezku. Neki dan je bil mali grofiček na domačem vertu; le en sam služabnik je bil ž njim. Veselo skače po vertu, kar zgine za nekatere trenutke služabniku spred očij. Ali ta trenutek je bil za-nj nesrečen. Priskakal je do malega ribnjaka, kjer so majhne ribice švigale sem ter tja; radoveden gre bliže. Namah mu po ilnastih tleh spodersnejo noge in Janezek zderči v globoko vodo. Že se potaplja, ali Bog in Marija ga obvarujeta. Ravno služabnik priteče, z grozo vidi smertno nevarnost nesrečnega deteta; serčno se zažene v vodo; še o pravem času ujame dete ter ga spravi na suho. Urno ga nese v hišo, na naročje preplašenim starišem, kateri kleče hvalijo Boga in Marijo, da jim je bil rešen preljubljeni sinček Janez Marija.

V enajstem letu so ga stariši poslali v Voltero v višje šole. Šest let je tukaj v šolo hodil pri očetih piaristih ali kakor so jim zavoljo njihovega češčenja nebeške kraljice rekali: „Ubožci Matere Božje pri pobožnih šolah“. Janez Marija je vse druge učence presegel v talentih in v pridnosti, v čistosti in v nedolžnosti. Njegovi učitelji so mu že takrat prerokovali imenitno prihodnost.

Zdelo pa se je, da se ne bo spolnilo to prerokovanje. Nesreča na domačem vertu ni kazala dozdej nobenih posebno žalostnih nasledkov; mladenič je bil nekaj časa le nekoliko bolehen in bled. Namah pa ga napade grozovita božjast v njegovem 16. letu. Ta huda bolezen je žugala uničiti vso njegovo prihodnost. Rad bi bil stopil med papeževu hišno stražo, pri kateri so bili le sinovi imenitnih žlahtnih rodov. Ali njegova bolezen mu je to zabranila. Cerkvene postave tudi prepo-

vedujejo škofom, da takih ne smejo v mašnike posvetiti.

„Kaj mi je početi? vsa pota se mi zapirajo; nesrečna prihodnost se mi kaže; kakor zgubljen sem!“ tako toži ubogi mladenič svojo nadlogo takratnemu papežu Piju VII. Pij pa ga potolaži in pravi: „Umiri se, moj sin! Slehern človek je stvarjen za kaj, ako Boga prosi, da stori po njegovi volji. Kdo razume Božje namene? Kdo vé, če ti vseh potov ne zapira zato, da te vsega na-se potegne. Ti misliš, da te hoče pogubiti, pa te hoče morebiti ravno s tem rešiti? Le zaupaj njegovi vsemogočnosti; izroči se vsega njegovi ljubezni. Reci mu: Moj Bog, ti si mi dal življenje, ti si mi dal premoženje; pa glej, komaj sem med svet stopil, že sem skoro uničen. Moj Bog, vzemi me, kakoršen sem, ter me za kaj porabi. Le ne pripusti, da bi moje življenje pred tvojimi očmi brez vse koristi bilo. Stori z menoj, kar ti dopade! — Bog ne presliši take molitve“, tolaži ga še papež, „ljubi te in te bo uslišal; zlasti še, če Marija, ki je tudi tvoja Mati in ktere Ime ti nosiš, svojo prošnjo s tvojo zedini; le k njej se zateci!“

Mladenič se urno zateče k Mariji, ki je zdravje bolnikov. Janez Marija hiti v Marijino svetišče, v Marijino hišico, v Loreto. Bogu je znano, kako hudo je zdihoval bolni mladenič, kako je molil, kakšne obljube je delal Mariji, svoji nebeški Materi. Marija je pa uslišala njegovo zaupljivo zdihovalje. Ko je Janez Marija bil že papež, izpoznal je, da mu je v tej sveti hišici Marija izprosila zdravje, milost mašnikovega posvečenja in še mnogo drugih dobrot. Takrat je bil mladenič Janez Marija tako prepričan, da mu je Marija zdravje izprosila, da se je urno vernil v Rim in učil se mašnikom potrebnih vednostij. Velikonočne praznike 1819 daroval je svojo novo mašo.

Kje je imel ta Marijin ljubljenec svojo prvo sveto mašo? Vsakdo bi si mislil, da gotovo v kateri prezali in imenitni velikanski cerkvi, katerih je toliko v Rimu in kakor je sploh pobožna navada novoposvečenih mašnikov v tem svetem mestu. Pa Janez Marija je imel svojo novo mašo v čisto majhni cerkvi, sveti Ani posvečeni. Zakaj tako? Mastai je bil vodnik sirotišnici in ta je bila pri majhni cerkvi svete Ane. Hotel je svoj preimenitni dan obhajati v sredi svojih sirot. Ko je bil papež, spominjal se je še z veseljem presrečnega dne.

Mastai je bil v tej sirotišnici do leta 1823. Takrat ga je pa papež Pij VII. apostolskemu poslancu v južni Ameriki kot svetovalca pridružil; tu je bil dve leti. Ko je bil 1825 nazaj iz Amerike prišel, postal je kanonik pri Marijini cerkvi in vodja zavodov svetega Mihaela, kjer je bila bolnišnica, več ubožnic, tri jetnišnice in več šol. Tu je veliko dobrega storil v dvajsetih mesecih. 21. dan Marijinega meseca 1. 1827. pa je Janez Marija Mastai-Fereti bil izvoljen za velikega škofa v Spoleti. Binkoštni praznike tistega leta je bil posvečen v cerkvi svetega Petra „pri verigah“. Slovesno je ves katoliški svet obhajal 1877 petdesetletnico tega posvečenja.

Leta 1832. je bil Janez Marija Mastai prestavljen iz Spolete v Imolo za višjega pastirja; 1840 pa je bil voljen za kardinala, z imenom svetega Petra in Marcelina. Ko je papež Gregor XVI. dné 1. rožnika 1846 umerl, zbrali so se 12. rožnika kardinali, da volijo novega papeža. Pa še le 16. rožnika so se zedinili; voljen je bil kardinal Janez Marija Mastai-Fereti. Volitev je marsikoga osupnila, najbolj pa ponižnega kardinala Janeza Marijo. Ko je bil izid volitve gotov in so ga vprašali, če sprejme to volitev, vrže se Mastai, ves objokan, pred altar na kolena in moli. Prosil je za moč in raz-

svetljenje, misleč, kolika teža se mu hoče naložiti s preimenitno izvolitvijo. Čez nekaj časa reče s tresočim glasom: „Glej, jaz sem tvoj nevredni hlapec, naj se zgodi tvoja volja!“ Kako prelepa enakost s tistimi besedami: „Glej, dekla sem Gospodova; meni se zgodi po tvoji besedi!“ ktere je nekda izrekla Marija, ko je privolila v najvišjo čast, kakoršno je stvar doseči zamogla.

„Naj se zgodi tvoja volja!“ S temi besedami je Janez Marija sprejel izvolitev, in sveta cerkev je zopet imela svojega poglavarja, Pija IX. S temi besedami je začel vladati papež, ki se zavoljo preimenitnih dogodov svojega vladanja po pravici imenuje veliki, zavoljo svojega dolgega vladanja pa edini, ker za sv. Petrom ni noben papež tako dolgo vodil svete katoliške cerkve, kakor on.

Ako ne omenjamo vseh drugih, zares prečudnih dogodov njegovega vladanja in pomislimo samo, kako velik častilec Matere Božje je bil in kako je kot papež očitno razodeval svojo ljubezen in svoje češčenje do svoje nebeške Matere, imamo nad njim zadosti občudovanja in posnemanja vrednega.

Vsak dan je Pij preblaženo Devico pozdravil in počastil s svetim rožnimven-
cem, če tudi je bil velikrat preobložen z delom, ktero mu je nalagalo vladanje vesoljne cerkve. Kteri so ž njim občevali in ga videli, pričali so, s koliko pobožnostjo je vsak dan trikrat molil angeljsko češčenje ter je tako celi svoji nepreštetni čredi dajal prelep zgled.

Pij, dete Marijinega meseca, praznoval je tudi svoj god Marijinega meseca potem, ko si je bil izbral svetega Pija V. za svojega posebnega patrona, ktereга praznik sveta cerkev 5. dan vel. travna obhaja. „Šmarjnice“, ktere so se v Rimu začele, opravljal je z vso pobožnostjo. Vsak večer Marijinega meseca je o dolo-

čenem času šel z vsemi svojimi služabniki in hišniki v cerkev sv. Petra, da je tam v sredi zbranih vernikov očitno častil svojo nebeško Mater, dokler je bil prost in mu tega sovražnik ni zabranil.

Vse ga je posebno zanimalo, karkoli je bilo v kaki zvezi s preblaženo Devico Marijo. Kakor dober sin visoko časti podobno svoje Matere, tako je Pij posebno češčenje skazoval Marijinim podobam ter je to svoje češčenje velikrat očitno pokazal. Ko je leta 1850. pred preslepljenimi Rimljani bežal na Napolitansko, venčal je v Napolji po slovesni službi Božji podobno žalostne Matere Božje z zlato krono. Ko je leta 1857. po svojih deželah popotoval, venčal je v Bolonji podobno preblažene Device Marije. Takrat je zbrani množici razložil obrede te slovesnosti; opomnil je nepreštetih milostij, ktere nam mili Bog po Mariji deli, ter je klical Marijo, naj s svojo mogočno roko blagoslovi vse verno ljudstvo. Ko je končal to potovanje, blagoslovil je v zahvalo, da ga je preblažena Devica vseh nesreč varovala, na praznik njenega rojstva imenitno podobno Matere Božje na očitnem tergu Rimskega mesta. Vsi zvonovi celega mesta so peli in iz tisoč in tisoč senc je donela Marijina pesem: „Zdrava morska zvezda!“

Na svojem potovanji je le zopet romal tudi na Marijino Božjo pot v Loreto, kjer je zadobil zdravje pred štiridesetimi leti na Marijino priprošnjo. S kakšnimi čutili je na tem svetem kraju molil, to je znano le Bogu in Mariji. V znamenje svoje hvaležnosti je sveti hišici daroval zlato svetilnico in predrag, z žlahtnimi kameni okrašen kelih.

Ljubezen in zaupanje, ktero je Pij IX. imel do Marije, vcepil in vnel bi bil rad v sencih vseh vernikov. V vseh svojih pismih, v svojih govorih, ali kedarkoli je vernike sprejemal, priporočal je otroško ljubezen in zaupanje do Marije, mogočne

in milostljive Matere in varhinje vesoljne cerkve.

Ko je neki pobožen župnik britko tožil, kako so njemu izročeni verniki v veliki nevarnosti zavoljo slabih zgledov, prosil je Pija, naj njegovo čredo blagoslovi. Pij da svoj očetovski blagoslov, potem vzame majhno podobo Matere Božje, poda jo župniku v roke in reče: „To je podoba Matere Božje, pred katero že več let vsak večer molim; to podobo nesite mojim otrokom.“ Pij jim je poslal podobo Matere Božje v vidno zastavo njene nevidne pomoči.

Zaupanje, katero je imel sveti oče Pij IX. na mogočno varstvo Matere Božje, pokazal je očitno vsemu svetu, ko je sklical splošni cerkveni zbor na praznik Marijinega neomadeževanega spočetja dne 8. grudnia 1869. Tudi s tem je pokazal svojo ljubezen in svoje češčenje do Marije, da je svetega Jožefa izvolil patrona vesoljni cerkvi. Saj le v priserčni zavezi z Marijo so uterjene prednosti sv. Jožefa. Le zato, ker je bil ženin Matere Gospodove, povzdignil ga je Gospod toliko. Kdor časti svetega Jožefa, časti tudi Mater Božjo.

Pija IX. imenujemo „papeža Marijinega“ posebno še zato, ker je on neomadeževano spočetje Marijino oznanil kot versko resnico. 258 papežev je pred Pijem IX. vladalo sveto Jezusovo cerkev. Vsi so preblaženo Devico in Mater Marijo visoko častili. Pa še le Pij IX. je bil od previdnosti Božje izvoljen, da je preblaženi Devici dal to prelepo krono. Kako se je veselil, svoji nebeški Materi skazati to posebno čast, to razodeva v svojem pisanji, s katerim je naznanil škofom cele zemlje svojo misel, da hoče neomadeževano Marijino spočetje v versko resnico povzdigniti.

Le nekatere besede naj iz tega prelepega pisma tukaj zapišem. Sveti oče pravi: „Želje, naj bi vera v neomadeže-

vano spočetje Marijino bila povzdignjena v versko resnico, bile so mi vedno neizrečeno ljube in prijetne, ker že od svojih otroških let nič bolj ne želim, kakor da preblaženo Devico Marijo s posebno pobožnostjo in s priserčno ljubeznijo častim, in da vse storim, kar bi pripomoglo v večjo čast tej Devici in bi pospešilo razširjenje njene slave in bi bilo v njeno večje češčenje. Zanašal sem se posebno na zaupanje, da preblažena Devica, ktera je kerščansko ljudstvo v največjih silah zalezovanj in sovražnih napadov rešila, bo v svoji materini ljubezni, s svojo mogočno, vselej pripravljeno priprošnjo pri Bogu pomirila in poravnala mojo prežalostno in milovanja vredno osodo, mojo prebitko silo, nadlogo in skerb; odvernila bo šibo Božjega serda, ktera nas zavoljo naših grehov tepe, ter pregnala bo razburjeni vihar, kateri sveto cerkev v neizmerno bolečino moji duši meče sem ter tja.“ (Takrat je bil sveti oče Pij IX. bežal pred rogovileži iz Rima.)

Potem v tem pismu naročuje škofom, naj mu naznani, kaj njim izročeni verniki o neomadeževanem Marijinem spočetju verujejo. Vsi škofje, kakor iz enih ust, sporočé, da v njihovih cerkvah je vera na neomadeževano spočetje preblažene Device in Matere Marije od starodavnih časov že uterjena. Sveti oče pokliče škofo vesoljnega sveta v Rim, da bi bili priče oznanjenja verske resnice neomadeževanega Marijinega spočetja in da bi to poslavljenje nebeške kraljice poveličali s svojo pričujočnostjo.

8. grudnia 1854 je napočil tisti veliki dan, ko se naj ta verska resnica oznani in razglasi. Z vso mogočo slovesnostjo je papež, namestnik Jezusa Kristusa in vidni poglavar svete cerkve, to izrekel z besedami: „V čast presveti Trojici, Očetu, Sinu in svetemu Duhu, v moči Jezusa Kristusa, svetih apostolov Petra in Pavla

in v svoji lastni moči spoznamo, poterdimo in določimo, da je razodeta resnica, da je preblazena Devica vsled posebne prednosti in vsled posebne pomoči Božje, z ozirom na zasluženje Jezusa Kristusa, Odrešenika človeškega rodu, prvi trenutek svojega spočetja vsega madeža izvirnega greha prosta bila, in kdor te uterjene resnice ne veruje, zatajil je svojo vero.“ — S to razsodbo je Pij IX. svoji preljubljeni Materi Mariji spletel najlepšo častno krono. S to razsodbo je Marijo vsemu ljudstvu pokazal in naznanil kot ženo, ki je „kači glavo sterla“, kot ženo, ki je zares „milosti polna“.

Pij IX. je živel še 23 let po tem, ko je to preimenitno razsodbo storil. Velikrat je skušal v teh dolgih letih posebno pomoč Božjo, ktero je pripisoval vselej priprošnji svoje premile Matere Marije, od otročjih let do svoje zveličanske smerti.

7. dan svečana leta 1878. je bil zadnji življenja tega velikega papeža, zvestega sina ljube Matere Božje, ki je Gospodovo cerkev skoraj 32 let tako modro vladal. Vsa zemlja je pričala, kako je žaloval ves kerščanski svet o smerti svojega toliko ljubljenega duhovnega očeta. Zdaj počiva po svojem velikem trudu in delu, po prestanih silnih bridkostih, ktere je v svojem prečudnem življenji prestal. Počiva v prezali cerkvi svetega Lorenca blizo svetinj sv. Štefana in sv. Lorenca.

Oj, da bi ta nepozabljivi veliki častilec naše ljube Matere nebeške z njenimi svetimi in blaženimi častilci v nebesih tudi nam od Boga izprosil to milost, da vselej priserčeno ljubimo in z vso gorečnostjo častimo svojo nebeško Mater in kraljico Marijo!

8. Sveti Kazimir, kraljevi sin poljski.

(Umerl 1484.)

4. sušca je god lepega mladeniča in priserčnega častilca Matere Božje, svetega

Kazimira. Bil je sin kralja poljskega in Elizabete, hčere avstrijskega cesarja Albrehta II. Kazimir je imel pobožno mater; blagor otroku, ki ima tako dobro mater! Vcepila mu je resnično ljubezen do Boga in do nebeške Matere Marije. Bil je odmenjen, da bi nekdanj prevzel veliko kraljestvo. A spoznal je minljivost vsega svetnega; njegov duh je hrepenel po neminljivem kraljestvu v nebesih in po večni kroni. Že v prvih letih svoje mladosti se je vsega posvetil resnični pobožnosti. Njegovo serce, polno ljubezni Božje, bilo je popolnoma Bogu udano in nič ga ni moglo odverniti od njega. Živel je sicer na kraljevem dvoru, ali on ni poznal posvetnosti, napuha, razuzdanosti. Ne samo mladeničem, ampak tudi odraslim možem je bil prelep zgled resnobe, čistosti in bogoljubnosti. Pod dragim kraljevim oblačilom, kakoršno je bilo njegovemu stanu podobno, nosil je na golem životu spokorno oblačilo. Po noči ni počival na mehki postelji, ampak na terdih tleh, ali pa je premišljeval celo noč bridko terpljenje Gospodovo ter je pri tem velikrat točil mile solze. Komaj se je nekoliko zdanilo, šel je že v cerkev, kjer je tako dolgo molil, da so ga morali stariši celó k obedu klicati. Velikrat je bil pri sveti maši zamaknjen. Še po noči se ni mogel zderžati; večkrat je zapustil kraljevo palačo in je celó bos sam šel v cerkev. Ako je bila cerkev zaperta, molil je na cerkvenem pragu in cerkvena vrata poljuboval; tako je bilo njegovo serce vneto svete ljubezni. Večkrat so ga ponočni čuvaji, v molitvi zamišljenega, našli pred cerkvijo. Najraje je hodil v cerkev sv. Stanislava, v kapelo Materi Božji posvečeno.

Užival je čisto malo, imel je veden post; večkrat je rekel z apostolom: „Kraljestvo Božje ni jed in pijača.“

Njegova goreča ljubezen do Boga se je pa razodevala tudi v resnični ljubezni

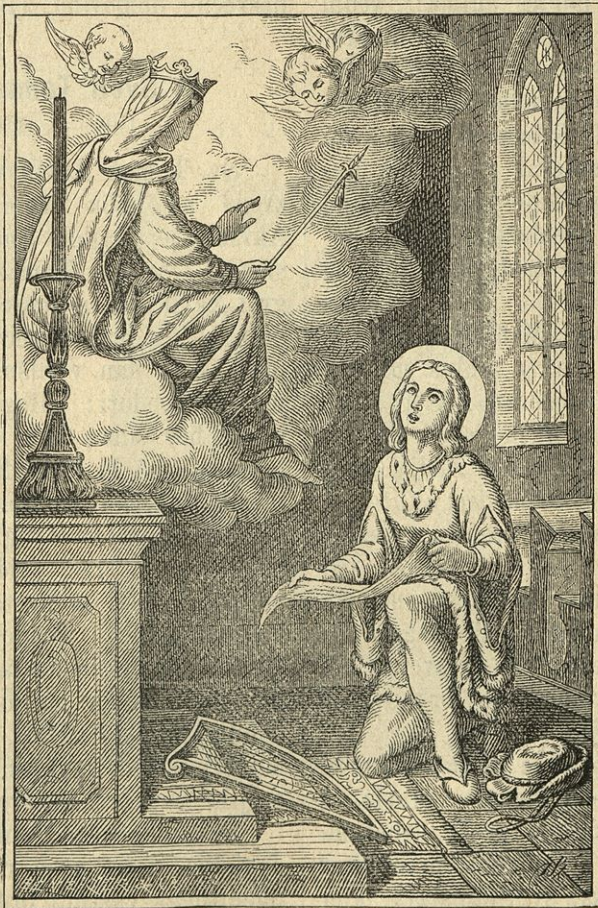
do bližnjega. Govoril je čisto malo, vselej pa ljubeznivo in krotko. V vladarske zadeve se ni vtikal nikdar. Najljubši mu je bil pogovor o Bogu, o božjih zapovedih in lepih čednostih. Nikdar ga ni nihče slišal koga obrekovati; celó nobene nepotrebne besede ni bilo iz njegovih ust.

Najljubše mu je bilo, ako je mogel ubogim kaj podeliti ali postreči; tujci, bolni, nadležni so mu bili najljubši. Vdovam in sirotam ali zatiranim ni bil le zagovornik in branitelj; bil jim je oče in brat. Zato so ga pa po vsej deželi zagovornika revnih imenovali. Dasi tudi je bil kraljev sin, bil je vendar slehernim prijazen in vsak je lahko govoril z njim. Ako je zvedel, da je kateri kraljevih služabnikov storil kako krivico, urno je to sicer krotko pa z vso resnobo naznanil svojemu kraljevemu očetu.

Da je pa Kazimir med svetniki na prvi stopnji in vsem vernikom prelep zgled, pripomogla je k temu njegova neomadeževana čistost. Od prve mladosti si je posebno prizadeval ohraniti angeljsko čednost, ktera vsem drugim čednostim pravo lepoto daje; zato pa se je skerbno ogibal sumljive obhoje, nevarnih veselice

ter je svoje meso krotil s postom in pokoro. Ko je dorastel, silili so ga stariši in znanci, naj bi v zakon stopil; ali pri-govarjanje ga ni moglo premotiti. Hotel je deviško živeti in deviško umreti. Raji je svoje življenje dal, kakor da bi bil svoji obljubi vednega devištva nezvest postal.

Ko je 25. leto doživel, zbolel je nevarno. Bolezen je bila vedno hujša. Zdravniki (menda pravi mehkužniki) svetovali so mu, naj v zakon stopi, ako hoče ozdraveti in svoje življenje rešiti. Sveti mladenič pa pravi: „Ne poznam nikakoršnega drugega rešenja, nobenega drugega življenja, kakor le Kristusa Gospoda. Želim pa razdeljen in pri tem svojem Gospodu biti, in zdaj zdaj pojdem k njemu!“ Tako je tudi bilo. Njegove telesne moči so urno pešale. Prejel je z vso pobožnostjo svete zakramente in v



Sveti Kazimir, kraljevi sin poljski.

jutro 4. sušca 1484 je svojo prelepo dušo izročil nebeškemu Očetu z milimi besedami: „Gospod, v tvoje roke izročim svojo dušo!“

Kako je pa Kazimir na kraljevem dvoru živel tako nedolžno, tako sveto? To neomadeževano nedolžnost je sveti mladenič tako lepo ohranil s pripomočjo svoje

preljube nebeške Matere, ktero je tako priserčno ljubil in častil. Kakor priserčno ljubeče duše razodevajo misli in želje svojega serca v besedi in dejanji, tako je tudi Kazimir svojo gorečo ljubezen do Matere Božje v prelepi pesmi razodel. Ta po vsem kerščanstvu znana pesem: „Omni die dic Mariae mea laudes anima!“ vedni je spomin njegove velike ljubezni do preblazene Device Marije. To pesem je Kazimir vsak dan pred podobo nebeške kraljice klečé prepeval. S to pesmijo je svoji ljubljeni Materi razodeval vso svojo ljubezen, vse svoje nedolžno serce. V njej poveljuje prednosti preblazene Device, povzdiguje njeno dvojno čast, ker je bila Devica in Mati; slavi jo, ki je mladika Davidova, druga Eva, Mati življenja, ki zatira krivoverstvo, ki je polna milosti, tempelj Božji, neomadeževana, kateri strup peklenske kače nikdar ni mogel škodovati, vrata nebeška, lilija čistosti, zarija zveličanja, ogledalo vseh čednostij; kliče jo, ki je pomoč kristjanov, morska zvezda, tolažnica žalostnim. Slednjič jo prosi, naj ga ohrani čistega in nedolžnega, naj mu pomaga, da bo premagal hudobnega duha in svoje spačeno meso; naj da svetu ljubi mir in naj bo zanesljiva braniteljica vsem častilcem svojim.

Več verjetnih prič je videlo, kako se je njegova duša, vsega greha prosta, s svetlobo obdana dvignila proti nebesom. Njegovo čisto telo so položili pred altar Matere Božje v cerkvi sv. Stanislava, kjer je tolikrat priserčno molil pred podobo svoje nebeške kraljice. Veliko čudežev se je po njegovi priprošnji zgodilo. Papež Leon X. ga je leta 1520. prištel svetnikom. Ko so pa 1604 odperli njegov grob, našli so njegovo telo nestrohnjeno in na persih njegovo prelepo pesem, s ktero je Marijo tolikrat častil. L. 1636. so zidali novo marmornato kapelo, kamor so prenesli njegove svetinje. Kakor sveti

Alojzij in sveti Stanislav, je tudi sveti Kazimir prelep zgled neomadeževane čistosti, mogočen patron mladine.

O sveti Kazimir, prosi nebeško kraljico, naj zakrije v svoj materin plašč današnjo mladino, kateri preti tako prestrašna nevarnost, prosi pa tudi za svojo nesrečno domovino. (Bolandisti.)

9. Sveti Tomaž Akvinski.

(Umerl 7. sušca 1274.)

Sv. Tomaž Akvinski je ena najlepših zvezd na nebu svete katoliške cerkve. Akvino je majhno mesto na Napolitan-skem. Oče sv. Tomaža je bil Landulf, grof Akvinski, in materi je bilo ime Teodora. Star samotarec s hriba Rokaseka pride neki dan v hišo ter pravi pobožni materi Teodori: „Bog te je blagoslovil; imela boš sina; ime mu daj Tomaž. Ti in tvoj mož bi rada imela, da bi bil sin menih po redu sv. Benedikta na gori Kasino, Bog pa bo drugače obrnil. Stopil bo Tomaž v red pridigarjev, in ne bo mu v učenosti in svetosti nihče enak o njegovi dobi.“ Teodora pravi: „Nisem vredna, da bi imela takega sina; pa Bog naj stori, kakor mu dopade!“ — Res je dobila sina leta 1226., Tomaža, ki je eden najbolj učenih cerkvenih učencov in največjih častilcev Matere Božje.

Že iz njegove prve mladosti vemo mično dogodbo, ktera nam razodeva poznejšega imenitnega častilca preblazene Device Marije. Neki dan gre njegova mati v družbi drugih žen v Napoli v toplice. Dekla nese majhnega Tomažka ž njo. Ko se hladé in čakajo v toplicah odločene ure, zapazi Teodora, da ima sinček majhen papirček, ktereга stiska v svoji ročici. Mati ne vé, kako bi bilo na tem kraju dete listek v roke dobilo, tudi strežnica tega ne vé. Ko skuša detetu roko raztegniti, joka se dete in ne morejo mu listka vzeti. Pu-

stili so mu ga, da so zopet domu prišli. Dete pa je listek ves ta čas tiščalo v svoji ročici. To čudno obnašanje otrokovo je materi še večjo radovednost napravilo, da mu s silo vzame listek, če tudi je dete vpilo. Na listku so pa bile zapisane besede: „Ave Marija!“ — „Češčena Marija!“ Tako je angelj Gospodov Marijo pozdravil. Tomažek je pa le še jokal in mati mu dá listek nazaj; dete zgrabi listek, nese ga k ustom in povžije. Tako se je že pri malem Tomažku poznalo, da ga

milost vleče v posebno službo Materi Božji. Ako ga pozneje občudujemo, kako angeljsko čisto je živel in kako visoko je bil učen, moramospoznati, da mu je Marija k temu pripomogla.

Pet let starega so stariši poslali benediktincem na hrib Kasino, da ga vzgojé. Čudovito je napredoval, ker Božja milost ga je vodila, da je nad vse le želel, Boga spoznati in ga iz vsega serca ljubiti. Občudovali so njegove odgovore in njegova vprašanja. Nikdar ni ljubil družčine drugih otrok, da bi se z njimi radoval in vedril; najraje je bil sam ter se je pridno učil kerščanskega nauka. Posebno pobožno je molil in se izročeval preblaženi Devici Mariji. Ko je zvedela njegova mati, kako pridno se uči in lepo obnaša njen sin Tomaž, bila je vesela ter je upala v svoji materini ljubezni, da se bo z njenim sinom res zgodilo, kar je stari menih proročeval.

Nekteri mislijo, da je Mati Božja sama tisti listek z besedami: „Ave Marija!“ malemu Tomažku izročila in pravijo, da

je Marija to storila zavoljo priserčnih prošenj, s katerimi je Teodora svojega sinčka Materi Božji v njeno mogočno varstvo izročevala. Oj, da bi to dobro mater posnemale vse kerščanske matere, ako jim Bog katerega otroka dá. Marija obilno poplača tako materino skerb. — Ker je bil Tomaž posebno nadarjen in so tudi skerbni učitelji svojo dolžnost natanko spolnjevali, napredoval je v šestih letih toliko, da je bil odločen za višje šole v Napolji. Bil je pa nekaj časa pri svoji materi na Lav-

retanskem gradu, kjer je nekaj pozneje nastala preimenitna Božja pot nebeške kraljice, ko so angelji le-sem prenesli Nazareško hišico. Njegovo lepo, pobožno vedenje (obnašanje) je vsem dopadlo. Če tudi je prišlo v grad mnogo potnikov, zbran je bil Tomaž vedno v Bogu ter je molil, učil se ali kaj družega koristnega in dobrega počel. Posebno je ljubil uboge; sebi je marsikaj pritergal, da je revežem delil miloščino.

Leta 1237. je prišel v Napoli, kamor je došlo veliko učencev, ki so pa s seboj privlekli tudi veliko

razuzdanosti. Tomaž je urno spoznal, da je tukaj njegova čednost v veliki nevarnosti. Želel si je nazaj v samostan Kasinski. Ker pa to ni bilo mogoče, zavaroval je skerbno svoje serce, da ga pregrešni strup ni otroval. Terdno zavezo je sklenil s svojimi očmi, da nič nespodobnega gledale niso. Vselej se je ognil tovarišev, ki so mu bili sumljivi. Ko so drugi učenci morebiti pregrešno se vedrili, molil je on v cerkvi ali učil se v svoji sobici.



Sveti Tomaž Akvinski.

V šestih letih je tudi v Napolji končal svoje učenje izverstno dobro, in kar je bilo še več vredno, ohranil je svojo pobožnost in nedžnost, ktero je prinesel s Kasinskega hriba. Kakor lilija med ternjem razvijala se je bliščoba njegove nedolžnosti, ker je ni zadel kužni duh spridene mladosti. Ker je vse nauke svojih učiteljev dobro in lahko razumel in v svojem sercu ohranil, občudovali so ga vsi. Ko je nedolžni mladenič govoril, videli so večkrat njegov obraz kakor s solnčnimi žarki obsejan; žarki so lili na obraze pričujočih. Veliko in rad je občeval z menihi svetega Dominika, njihove pridige pazljivo poslušal in se prijateljsko seznanil s temi Marijinimi častilci.

Tako se je zgodilo, da je Tomaž sklenil svetu se odpovedati in oblekel je belo oblačilo menihov svetega Dominika. S tem pa njegovi domačini niso bili zadovoljni. Vse so poskusili, da bi ga odvernili od tega. Ko je zvedel, da pride mati njegova v Napoli, prosil je svojega sprednika, da je smel bežati v Rimsko mesto. Mati gre le še za njim. Ko pride v Rim, bil je Tomaž že na potu v Pariz. Ker pa ne more več sama za njim, razpošlje urno posle do svojih starejih sinov, ktera sta takrat bila na Toskanskem v vojski cesarja Friderika II., naj bi Tomaža kako obderžala in ga nazaj poslala v Rokaseko. Urno sta postavila straže na vsa pota; blizu Siene sta res ujela brata. Vojaki so divje planili nanj in razpotegnili mu meniško obleko; ko so njegove spremljevalce izpustili, sta brata odposlala Tomaža materi na domači grad. Mati je bila vesela ter je storila vse, kar je mogla, da bi ga odvernila od njegovega sklepa. V samotni stolp ga je spravila; on pa je molil in prebiral sveto pismo tako pazljivo, da je celo sveto pismo znal. Njegovi sestri, kateri ste ga zato obiskovali, da bi ga pregovorili, naj bi ne stopil v

red sv. Dominika, ste občudovali njegov zgled; on ji je napotil, da ste spoznali svetno nečimurnost in se vsemu posvetnemu odpovedali ter sami šli v samostan.

Ko prideta brata iz vojske in vidita, da je Tomaž, kakor sta posvetno mislila, tako svojeglaven in od svojega namena ne odstopi, iztergala sta mu zopet obleko meniško in ga silila, naj se posvetno obleče. On pa se zavije v raztergano svojo obleko in vse zaničevanje voljno preterpi.

Zdaj si brata izmislita satansko zvi-jačo. Najela sta neko prederzno žensko, naj bi ga s svojo prekanjeno zvijačo ujela v svoje gerde mreže in mu tako ogrenila veselje do samotarskega življenja. Ko pa angeljsko čisti mladenič nesramnico zapazi, priserčno zdihne k nebu: „O moj Gospod Jezus Kristus in ti preblazena Devica Marija, Mati mojega Zveličarja, nikar ne pripustita, da bi jaz v toliki greh zabredel!“ Zgrabi goreč ogorek iz peči ter ž njim zapodi baburo. S tistim ogorkom napravi križ na zid, pade predenj na svoja kolena in zahvali Boga za pridobljeno zmago; čistost svojega telesa in svoje duše izroči vnovič v varstvo Jezusu in njegovi prečisti Materi. V sveti molitvi zamaknjen vidi dva angelja, ki mu zagotovita, da je Bog uslišal njegovo molitev, ter z nebeškim pasom njegovo ledje tako tesno opašeta, da se v tej bolečini predrami. Odslej je bil prost vseh mesenih skušnjav. Po tem svetem pasu so napravljali druge pasove iz belega platna, s petnajsterimi vozli. S tem znamenjem je nastala nova bratovščina, ki so jej rekli „angeljska bramba“ ali „pas svetega Tomaža“. Papež Inocenc X. jo je poterdil in z odpustki obogatil.

Akoravno je pa Tomaž imel zagotovilo, da ga bo mili Bog varoval vse nečistosti, bal se je vendar pri vsem tem vse svoje življenje in skerbno ogibal se vsake najmanjše nevarnosti, da bi te prelepe

čednosti kaj ne oskrunil. Zato je rabil vse pripomočke, da bi tako nesrečo odvern timer od sebe. O kolikrat je zdihoval k preblaženi Devici, k angeljski kraljici, naj ga varuje in mu pomaga, da angeljsko čednost, sveto čistost neomadeževano ohrani.

- Dve leti je bil Tomaž zapert v domačem gradu. Čudno ga je Bog tolažil. Skriva j ga je obiskal celó oče Julijan ter mu je prinesel zopet obleko meniško in več knjig. Ko je njegova mati spoznala, da je vse njeno prizadevanje zastonj, da Tomaž ostane stanoviten pri svojem sklepu, bila mu je bolj prijazna; pripustila je celó, da ste njeni dve hčeri pomagali, da je Tomaž skriva j ušel iz zapora ter ste ga skozi okno spustili. Menihi, ki so za to vedeli, sprejeli so ga ljubeznivo, kot angelja z nebes.

Urno gre zdaj Tomaž v Napoli in stori slovesno obljubo. Nekoliko časa se je mudil v Rimu, potem v Parizu; njegovi predniki so ga poslali v Kolinsko mesto, da se je tam učil bogoslovja pod vodstvom svetega Alberta velikega, ki je takrat bil eden največjih učenjakov. Tukaj je Tomaž v pobožnosti, v pokorščini, v ponižnosti in v temeljitem učenji bil prelep zgled vsem drugim učencem. Ker je pa bil malobeseden, zaničevali so ga njegovi součenci in ga imenovali mutastega vola. Mislili so, ker je malokdaj govoril in je bil v duhu vedno zbran in zamišljen, da je težkega duha in počasnega razuma. Njegov učenik pa, ki je poznal njegov prebrisani um in njegovo bistro sojenje, rekel je enkrat svojim učencem: „Vi imenujete brata Tomaža mutastega vola; verjemite mi, ako bo živel, bo tako glasno vpil, da se bo njegov glas po vsem svetu razlegal.“

Dali so mu čast doktorsko, ktero je sprejel le iz pokorščine. Sam je zdaj bogoslovje učil in to s tolikim uspehom,

da je bil enak svojemu učitelju, svetemu Albertu, vse druge učitelje pa je prekosil.

Sloveč učitelj je bil na vseučiliščih v Parizu, v Bolonji, v Rimu in v Napolji. Njegovi učeni spisi pa so ga ob enem oslavili daleč po svetu. Ustmeno in pismeno mu je bilo lahko, da je v modroslovji in v bogoslovji najbolj zvita vprašanja na kratko in razločno razpravlj al in odgovarjal. V vsem je imel dobro razumnost, zvest spomin in bistrega duha, da ni nič pozabil in je lahko premagal vsako težavo. S tem je združeval neutrudljivo gorečnost in Bog ga je podpiral.

Preden je kaj spisal, molil je vselej pobožno. Molitev je toliko ljubil, da je cele noči molil in je svojemu telesu privolil le najpotrebnejši pokoj, da je le s svetim opravi lom se dalje peč al. Prav zdaten studenec višjega razsvetljenja je bila za-nj sveta maša, ktero je vsak dan z vso pobožnostjo opravil. Po sveti maši je navadno še pri drugi sv. maši stregel. Kako visoko je častil to presveto daritev, kako imenitno je cenil zakrament presvetega Rešnjega Telesa, kažejo nam njegovi spisi o tej Božji skrivnosti. Posebno nam to kažejo dnevnice, ktere je na povelje papeža Urbana IV. sestavil za praznik presvetega Rešnjega Telesa. Pripovedujejo, da je bil tudi sveti Bonaventura, ki je bil učen duhovni sin sv. Frančiška, od papeža povabljen, naj sestavi dnevnice v čast presvetemu Rešnjemu Telesu. Ko je pa neki dan obiskal sv. Tomaža in je videl na njegovi mizi za te dnevnice zapisani predpev: „O sveta večerja . .!“ bil je toliko vesel in zavzet, da je, domov prišedši, raztergal vse, kar je za te dnevnice že bil sestavil ter je tako pokazati hotel, da je sveti Tomaž najbolje zadel.

Ta angeljski učenik je nekda j, od imenitnih učenjakov naprošen, na prav težavno vprašanje oziroma presv. Rešnjega Telesa pismeno odgovoril. Ko pa je z

vso skerbjo vse napisal, oberne se z očmi in s srcem proti podobi križanega Jezusa, ktero je pred seboj imel, in zaprosi Boga, naj mu kako naznani, je li resnično pisal? Ko tako priserčno moli, prikaže se mu Kristus vidno in mu pravi: „Tomaž, prav si to pisal.“

Ko je nekaj zopet molil pred podobo Križanega ter v neki težavni zadevi prosil razsvetljenja in svêta, bil je zamaknjen, več komolcev visoko povzdignjen, in s križa mu je Gospod razločno in glasno govoril: „Tomaž, dobro si pisal o meni; kakšno plačilo hočeš za to?“ Urno odgovori: „Nobenega drugega, kakor le tebe samega.“ Podoba križanega Jezusa je bila knjiga, iz ktere je zajemal učenost in modrost, da jo ves svet občuduje. Napisal je 23 velicij knjig. Podobarji ga nam slikajo, kako piše pred bridko martro, od ktere ga obsevajo bliščeči žarki, ali pa ga upodablajo s perutmi, ker ga sploh angeljskega učenika imenujemo.

Kakor je pa sveti Tomaž posebno ljubil križanega Jezusa ter je vsak dan pred njegovo podobo priserčno molil, tako je bil tudi zvest sin njegove in naše matere Marije Device. Njegov duhovni oče, sveti Dominik, razširil je prelepo molitev, svetfrozničenec, po vsem kerščanskem svetu. Kdo bi ne verjel, da je tudi njegov duhovni sin, sveti Tomaž, svojo nebeško Mater s to molitvijo vsak dan častil? S koliko priserčno gorečnostjo in s kako zbranim duhom je nabiral duhovne cvetlice „Češčena si Marija . .“ ter jih pletel angeljski kraljici v predragi venec. Če je bil še toliko z delom preobložen, vendar ni opustil te prelepe molitve.

Kot služabnik Marijin si je posebno prizadeval za tisto čednost, ktera je tako visoko povzdignila preblaženo Devico, za sveto ponižnost. Sv. Tomaž je razodeval veliko ponižnost že v tem, da se ni prevzel pri toliki učenosti in pri toliki časti,

ktero mu je svet sploh skazoval, da ni nikdar želel kake višje časti. Vedno in povsod je kazal, kako malo sam sebe ceni, kako ljubo mu je ponižanje, in zato se je ogibal vsakega odlikovanja, vsake časti.

Odpovedal se je vsaki cerkveni častni službi, ktere so mu papeži ponujali za voljo njegovih zaslug. Prosil je velikrat in priserčno, naj mu mili Bog to milost dodeli, da bi živel in umerl kakor reven, priprost samostanski brat.

Naj še nekaj omenim, kako ponižen sin ponižne dekle Gospodove je bil sveti Tomaž. Nekaj je pri obedu bral, kakor je po samostanih lepa navada. Odločen je pa še drugi menih, kateri pazi na to, da, kdor bere, prav bere. Ta ga opomni, da ene besede ni prav izrekel. Če tudi je sveti Tomaž dobro vedel, da je tisto besedo pravilno izrekel in da se je opazevalec motil, vendar je ponovil besedo ter jo je tako potegnil, kakor je opazevalec zahteval. Ko so mu rekli njegovi sobratje po obedu, da bi tega ne smel storiti, dejal je: „Malo je na tem ležeče, ali zlog počasi ali urno izrečem, veliko pa velja, če sem ponižen in pokoren.“

Ko je nekaj časa v Bolonji bil, bolela ga je noga, da je prav težko hodil. Neki dan hodi počasi po samostanu, ves zamišljen v svetem premišljevanji. Bliža se mu sobrat, ki ga pa ne pozna; bil je namenjen po svojih opravkih iz samostana ter mu reče, da mu je zaukazal prednik, naj s seboj vzame pervega, ktereга najde brez dela. Tomaž pusti svoje premišljevanje in gre ž njim, če tudi ga noga hudo boli. Ker pa ni mogel urno hoditi, lezel je z velikim trudom, v hudih bolečinah za sobratom, a kmalu je zaostal. Ljudje, ki so ju srečevali in so toliko slavnega Tomaža poznali, opomnili so onega meniha, kdo ž njim hodi. Ko v samostan nazaj dospeta, pade oni menih

ves osramočen pred sv. Tomaža na kolena ter ga prosi odpuščanja. Sveti mož pa ga ljubeznivo vzdigne in mu smehljaje pravi: „Moj brat, tebi se ni treba izgovarjati, ampak jaz sem kriv; saj bi se bil domisliti moral, da mi moja noga ne pripusti tako hitro hoditi, kakor je bilo treba.“

Sveti Tomaž pa ni bil s tem zadovoljen, da je Mater Božjo vedno le na pomoč klical, priserčno častil in njene čednosti posnemal, on si je veliko prizadeval, da bi tudi drugi nebeško kraljico častili; zato je Marijino češčenje pospeševal s svojo prečudno zgovornostjo in s svojimi prelepimi spisi.

V Napolji je neko leto ves postni čas pridigoval o angeljskem češčenju ter je vedno mežej svoj obraz obračal proti nebu, da so poslušalci bili zelo ginjeni. Kot učitelj bogoslovja je napravil šolo za duhovne govornike s tem namenom, da so pridigarji oznanjevali slavo Marijino in se potegovali za njeno čast proti napadom takratnih krivovercev.

Z ljubeznijo do svoje nebeške Matere je učil, da je Marija že v spočetju prešla večjo popolnost Božjih milostij, kakor vse druge stvari. Če tudi v svojem spočetju še ni bila s Kristusom sklenjena kakor Mati, bila je pa po Božji določbi v to namenjena po drugačnem redu in pri svojem spočetju pripravljena s polnostjo Božjih milostij. Marija ni nikdar nobenega greha storila, da se je nad njo spolnila beseda svetega pisma, ki pravi: „Vsa lepa si, moja prijateljica, in nobenega madeža ni nad teboj.“ — Preblaženi Devici, ko je Sina Božjega spočela, bila je vlita tolika polnost Božjih milostij, da grešiti celó ni mogla. — Tako in enako je učil ta angeljski učenik.

Ker je pa sveti Tomaž Mater Božjo toliko častil in jo na vse strani poveličeval, lahko si mislimo, da je tudi Marija svo-

jemu ljubljencu skazovala posebne milosti. — Na njeno priprošnjo je dosegel od Boga, karkoli je le prosil; tako je sam pričal nekaj dnij pred svojo smertjo. Nebeška kraljica ga je tudi sama obiskala.

Nekdaj napade svetega moža nadležen dvom, je li njegovo življenje Bogu dopadljivo ali ne? so li njegovi spisi po volji Božji ali ne? V tej skušnjavi pade na kolena pred Marijino podobo in prosi Mater Božjo, naj mu milostljivo naznani, ni li v njegovih spisih kaj, kar bi ne bilo všeč njenemu Božjemu Sinu ali kar bi nasprotovalo sveti katoliški veri. Na to milo prošnjo se mu prikaže nebeška Mati ter ga potolaži s prelepimi besedami: „Tomaž, bodi miren in veselega serca; kar si pisal, dobro in prav si pisal. Tvoje življenje je mojemu Sinu dopadljivo; le miren bodi zastran svojega življenja in zastran svojih naukov!“

Kakoršno pa je bilo življenje, taka je bila tudi smert tega priserčnega častilca naše ljube Matere Božje.

Papež Gregor X. je napovedal splošen cerkveni zbor v Lionskem mestu na prvi dan velikega travna 1274. Ker je sveti oče želel, naj se učeni Tomaž udeleži zbora, zapustil je Tomaž konec prosinca tistega leta Napoli ter se odpravil na dolgo pot. Ž njim je šel oče Rinaldo, ki je bil več let njegov posebni prijatelj. Mimogrede se je oglasil v gradu Magenca, kjer je stanovala njegova unukinja. Tu pa je nevarno zbolel. Akoravno je gotovo vedel, da se bliža konec njegovega življenja, ni se hotel vrniti v svoj samostan, ampak je le še naprej proti Lionu potoval, da bi svete pokorščine ne prelomil. Ves bolehen pride do samostana cistercijskega v Fosanovo. Menihi ga kot svetnika sprejmejo in mu spoštljivo in ljubeznivo strežejo. Toliko so ga častili, da so sami sekali in prinašali derva, ktera so potrebovali, da so Tomažu kurili in

kuhali. Bolnik pa je želel čisto sam biti, da se je z Bogom pogovarjal, ter še tega ni privolil, da bi ga bila njegova unukinja obiskala.

Čez nekaj časa mu je toliko odleglo, da so upali, da bo kmalu ozdravel. Menihi so ga prosili, naj jim pred svojo smrtjo zapusti spomin svoje učenosti ter naj jim razloži pomen visoke pesmi, kakor je storil sveti Bernard. V svoji ponižnosti jim pravi: „Dajte mi duha svetega Bernarda in postregel vam bom!“ Slednjič se uda njihovim prošnjam ter jim narekuje kratko razlaganje visoke pesmi.

Kolikor bliže pa je bila njegova smert, toliko bolj je hrepenel, da bi skoraj s Kristusom sklenjen bil in se pri svoji nebeški Materi veselil. Večkrat je zdihnil s svetim Avguštinom: „Poprej ne bom resnično živeti začel, o moj Bog, kakor ko bom v tebi, s tvojo ljubeznijo prenapolnjen; zdaj sem sam sebi na poti, ker nisem še dosti napolnjen s tvojo ljubeznijo. — Kmalu, kmalu bo Gospod dopolnil tolažbe svojega usmiljenja ter bo nasitil vse moje želje. Pil bom iz studenca veselja; s polnostjo svoje hiše me bo napolnil in gledal bom pravo luč, ki je studenec življenja.“

Vedel je, da je njegovo življenje pri kraju. Zato se je skerbno pripravil na prejem svetih zakramentov. Ko mu mašnik prinese sveto popotnico, verže se na tla pred svojega v podobi kruha skritega Zveličarja in izreče prelepe besede: „Prejmem te, ki si cena zveličanja moji duši; v ljubezni do tebe sem se trudil, čul sem in delal. O tebi sem pridigoval, tebe sem oznanjeval, zoper tebe nisem nikdar govoril. Ako bi kedaj o tem zakramentu ne bil govoril dostojno, naj to popravi sveta rimska katoliška cerkev, kateri udan in pokoren se ločim iz tega življenja.“

Pobožno je sprejel sveto Rešnje Telo, drugo jutro pa sveto poslednje olje. Po-

tem se zahvali menihom, ki so ga v njegovi bolezn tako prijazno sprejeli in mu tako ljubeznivo stregli ter jih prosi, naj mu ne zamerijo, ker jim je bil nadležan. Opomni jih, naj se med seboj ljubijo in podpirajo. Slednjič povzdigne svoje oči proti nebu, sklene svoje roke in izroči Bogu svojo dušo 7. sušca 1274 v 49. letu svojega svetega življenja.

Urno se je zvedelo o njegovi smerti. Ne le njegovi sobratje, ves tedanji svet je obžaloval njegovo smert. Vendar je to splošno žalovanje kmalu nadomestilo čisto veselje. Splošna misel je bila, da so dobila nebesa novega svetnika. Od vseh stranij so romali na grob svetega učenika v Fosanovo. Bog je s čudeži poterdil svetost svojega služabnika. Ko je njegovo telo v Fosanovskem samostanu ležalo na mertvaškem odru, pripeljali so k njemu podprednika tega samostana, ki je na očeh toliko oslabel, da ni nič videl; le nekoliko se mu je bliščalo. Pri merliči moli; potem nasloni svojo glavo na glavo svetnikovo in zopet moli in prosi, naj mu mili Bog na priprošnjo tega velicega učenika dodeli milost, da še pogled dobi. Ko pa svojo glavo povzdigne, vidi in glasno zavpije: „Češčen in hvaljen bodi Gospod, ki mi je po zasluženji tega svetnika pogled zopet dodelil. Bog je temu svetniku precej po njegovi smerti pokazal luč svojega veličastva ter je zavoljo njegovega zasluženja dal meni zopet luč očij.“

Še veliko drugih čudežev se je zgodilo. Papež Janez XXII. ga je leta 1323. svetnikom prištel. Sedanji papež Leon XIII. pa je svetega Tomaža priporočil učeči se mladeži za posebnega patrona. Vsi pravoverci se mu radi in pogosto priporočujmo, ker je velik prijatelj naše nebeške kraljice in Matere Marije.

(Leg. d. Heil. Innsbruck.)

10. Sveta Frančiška Romana.

(Umerla 9. sušca 1440.)

Ta velika častilka Matere Božje je lep zgled devicam, ženam, materam in vdovam; zato bo mnogim po volji, da jo nekoliko opišem.

Sveta Frančiška se imenuje Romana, po naše Rimska, ker je bila v Rimu rojena.

Njeni stariši, Pavel Busso in Jakobina Rofredeski, so bili iz najimenitnejših rimskih rodbin. Ko jim je Bog dal malo hčerko, dali so jej pri svetem kerstu ime imenitnega serafinskega očeta, svetega Frančiška. To je bilo leta 1384.

Da je bila Frančiška posebna ljubljenska nebeška, to se je že v njenih prvih dneh pokazalo. Zdelo se je, kakor da nekaka čeznatorna svetloba obseva njeno

obličje. Vsak jo je rad imel, pa vsak jo je nekako sveto spoštoval. Še čisto majhno dete ni pri-pustila, da bi se je dotaknil kak moški. Ko jo je njena pobožna mati na svojem naročji imela, zdelo se jej je, da ima majhnega angeljčka na rokah.

Dobra mati pa je vedela, kako oster odgovor jo čaka za to sveto dete. Zato je bila vsa njena skerb obrnjena ne le na to, da bi svoji hčerki preskerbela vsega potrebnega za časno življenje, ampak veliko bolj je skerbela, da je svoji mali Frančiški vcepila resnično pobožnost in priserčno ljubezen do ljube Matere Božje Marije. Pervi besedi, kateri je Frančiška izrekla, bili ste „Jezus, Marija“. Izrekla ji je

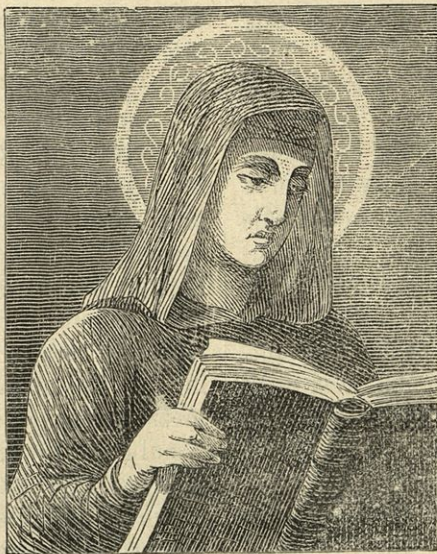
pa čisto, natanko, ne herblaje ali zezlaje, kakor navadni otroci. Še le leto stara je že s svojo pobožno materjo molila dnevnice Materi Božji v čast. To pobožnost je celo svoje življenje opravljala. Mirna, ponižna in prijazna se je, še majhno dete, obnašala resnobno, spodobno, kakor dostojno doraščena. Nikdar ni bila rado-vedna. Najraje je bila sama in v kakem samotnem kotičku se je z Bogom in z Marijo pogovarjala. Boga in njegove an-gelje je vedno pred očmi imela. Rada je

prebiral življenje svetih devic, ktere posnemati je priserčno želela. Zunanaj hiše je skoraj nihče ni videl. Lepe, dišeče cvetlice ne rastejo po potih. Že v prvi mladosti je svoje misli, besede in dejanja natanko pregledovala, skerbno izpraševaje svojo vest, in ako je kak majhen pregrešek zapazila, pokorila se je za to ostro.

Njena dobra mati je vsak dan obiskala več cerkev, v katerih so se verniki odpustkov udeležiti zamogli. Tudi mala Frančiška je spremljala

svojo mater na teh Božjih potih. Čudili so se, ko je kot nedolžno dete slišane pridige doma pripovedovala, da so njeni poslušalci velikrat solze točili.

Prečudno je Frančiška razumela skrivnosti naše svete vere. Ko je učlovečenje ali bridko terpljenje Gospodovo premišljevala, zdihovala je in silnega joka pojemala, da se je zdelo, kakor da bi s svojimi očmi gledala, kako je njen Božji Zveličar terpel. Ljubezen do preblazene Device Marije, katero je le svojo preljubo Mater imenovala, bila je zares serafinska.



Sveta Frančiška Romana.

Gorela je svete radosti, ko je govorila o devištvu ali o veliki časti Božje Matere. Njeno najljubše delo je bila molitev. Ako pa je zamogla žalostne tolažiti, razdražene pomiriti ali nesrečnim pomagati, zapustila je rada svojo priljubljeno samoto. Karkoli je svojega imela, vse je ubogim razdelila.

S spoštovanjem in s ponižnostjo je ubogala svojega spovednika. Le to ga je prosila, da si je smela ostrih pokoril nalagati, kar je spovednik tudi po modrosti privolil, ker je spoznal, da nežno devico vodi Duh Božji in da jo je Bog k visoki stopnji popolnosti odločil. Tudi bogoljubni stariši jej tega niso branili.

V tej domači samoti in v premišljevanji večnih resnic je dospela do sklepa, da se hoče vso Gospodu posvetiti in v samostan stopiti. Ali čudna so pota Božje previdnosti! Ko je vsa vneta v čisti ljubezni do Jezusa, jej njeni stariši razode-nejo, da naj v zakon stopi z imenitnim mladim Rimljanom Lavrencem Ponciani-jem. S preblazeno Devico Marijo si misli preplašena: „Kako se bo to zgodilo? Kako bi jenjala devica biti, ko ne maram za nikako ljubezen možev?“

Pred svoje stariše pade, bridko se joka in milo prosi, naj je ne silijo v zakon. Njen oče pa je noče poslušati ter jej z očetovsko veljavo zapove, da se mora udati. Zdaj poklekne pred podobo križanega Jezusa in priserčno moli, naj bi Gospod sam to zaroko zabranil in naj jej dovoli, da njemu svoje devištvo posveti. Objokana hiti v cerkev (kteri so takrat rekali „Marija nova“, zdaj pa „sveta Frančiška Romana“, kjer pod velikim altarjem le-žijo svetinje te svetnice), da poprosi svojega skušenega spovednika za svēt in tolažbo. Spovednik jo res potolaži, obljubi, da hoče za njo moliti ter jej tudi nekaj molitev priporoči. Opomni jo, naj se vsa volji Božji uda in naj bo zadovoljna z

vsem, karkoli Bog od nje zahteva. Potolažena se verne v svojo samoto in še bolj priserčno moli in se pokori. Ker pa njen oče pri svojem povelji ostane, pravi po vzgledu svoje nebeške Matere: „Glej, dekla Gospodova sem, zgodi se mi po tvoji besedi!“ Velikodušno se uda in prosi svojega očeta odpuščanja, ker se je njegovi volji poprej ustavljala. Bog je milostno sprejel njeni veliki dar.

Veliko veselje je bilo v obeh hišah. Ženinu so vsi čestitali, ker je dobil nevesto, ktera se je po premoženji in po lepoti lahko uverstila najimenoitnejšim hčeram velicega Rimskega mesta, presegla je pa v pobožnosti in čednosti vse.

Šla je torej Frančiška, še le dvanajst let stara (pri Rimljanih so bile poroke že v teh letih navadne, ker so veliko poprej dorastli, kakor v naših hladnejših krajih), iz svoje domače hiše k Poncianovim. Krasna bliščoba, ktero je v novem domu videla, njenega serca ni nič navzela. Največjo tolažbo je imela, da je bila dobra in pobožna njena svakinja, sestra njenega moža, ktera je samoto in molitev ljubila. Kmalu ste si bili resnični in zvesti prijateljici. 38 let ste dajali prelep zgled celemu Rimskemu mestu. Ko je Johana, nekteri jo imenujejo Vanoca, umerla, videla je Frančiška, kako je njena lepa duša v podobi svetlega plamena na belo-bliščečem oblaku proti nebesom se vzdignila.

Zdaj naj nekoliko omenim, kako se je naša svetnica obnašala kot žena. Ostro je živela kakor poprej, vendar tako previdno, da se nad tem nihče ni spodtikal. Vsa serca nove družine si je urno pridobila. Vsak je občudoval njeno modrost in njeno veliko pobožnost. Da bi svojemu možu ustregla, sprejemala je navadna obiskovanja; tudi ona je sorodnike obiskovala in pri takih prilikah je nosila tudi svojemu stanu primerno obleko. Pod zunanjim lepim krilom pa je nosila spo-

korni pas. Svoja domača opravila je natančno oskerbovala. S svojo ljubeznivostjo se je vsem prikupila. Njen resnobni pogled pa je vtisnil vsakemu veliko spoštovanje in nihče se ni prederznil, vpričo nje ziniti le eno nespodobno besedo. Vsako jutro je zgodaj vstala, da je premišljevala in molila, potem pa se je svojih dolžnostij poprijela. Pa tudi čez dan je dobila marsikateri trenutek, da je stopila v svojo domačo kapelo ali pa v ktero bližnjih cerkva. Bila je prelep vzgled vsem kerščanskim ženam.

Kmalu po poroki je Frančiška nevarno zbolela. Ker jej nobeno zdravilo ni nič pomagalo, očital si je njen oče, da je ta bolezen kazen Božja, ker je svoji hčeri branil v samostan. Ko zdravniki niso vedeli kaj svetovati, hoteli so se posluževati nespametnega vedeževanja. Frančiška pa se resno temu ustavi ter pravi, da jej je čast Božja ljubša, kakor telesno zdravje. Bog je njeno zaupanje poplašal s tem, da je bolezen pojenjala in je že vstati mogla. Kmalu pa se bolezen zopet poverne in skoraj eno leto je morala ležati. Tako hudo jej je bilo, da se premakniti ni mogla; njen želodec ni prenesel nikakoršne jedi. Vsi so pričakovali, da bo zdaj zdaj umerla. Zopet se priklati neka vedeževalka, ktero so pa tako zapodili, da je komaj svoje pregrešne pete odnesla. Drugo noč pa, bilo je v god sv. Aleša, ktereга je Frančiška posebno častila, prikaže se jej sveti Aleš. V hiši je bilo vse v nočnem pokoji, le Frančiška čuje in premišljuje. Na mah se hiša razsvetli in bolnica vidi zalega mladeniča v nebeški lepoti, ki jo dvakrat po imenu zakliče in potem pravi: „Jaz sem Aleš, od Boga poslan ti pomoči prinesť.“ Frančiška pa odgovori: „Kar je Bogu dopadljivo, le to želim!“ Svetnik razprostre svoj plašč čez njo in ozdravela je. Urno vstane, pokliče svojo svakinjo Johano, naj

gre ž njo v cerkev svetega Aleša Bogu zahvalit se za toliko milost. A Johana, vsa preplašena, zavpije: „Frančiška, kaj počneš? Kako si vstati zamogla?“ Frančiška jej pove, kar se je zgodilo; obedve greste v cerkev. Kako vesela je bila vsa hiša, mislimo si lahko. To čudno ozdravljenje se je urno razglasilo po vsem mestu.

Odslej je še bolj ostro živela, ker v boleznih je po Božjem razsvetljenju še bolj spoznala nečimernost tega sveta. Z Johano, svojo svakinjo, služila je neprenehoma Bogu. V najbolj tihem kotu velike hiše ste napravili malo kapelo, kjer ste po noči po več ur molili. Na vertu pa je bila neka stara obzidana votlina, čez ktero je rastla velika kutina. Neki dan se v tej jami zopet pogovarjate o svetih rečeh in pogovor napelje na samotarsko življenje v puščavi. Frančiška pravi: „Kobove v puščavi, bove kot puščavnicile sadje in zelišča uživali.“ Komaj te besede izreče, padeta iz kutine dva lepa sadova; bilo pa je meseca malega travna. Johana ju veselo pobere ter enega Frančiški poda. Obe padete na kolena in hvallite Boga, ki jima je pokazal, da hoče za nji skrbeti, kakor je skrbel za puščavnika Pavla in Antona, kterima je po orlu potrebnega kruha pošiljal. En sad ste hvaležno použili, drugega ste razdelili med domače, kteri so po tem nebeškem sadu še bolj spoznali, kako velika je čednost teh dveh žen, kteri je Bog s čudom poveljal.

Če tudi je Frančiška imela dovolj hišnih opravil in skerbij, vendar svojih pobožnih vaj ni nikdar opustila. Zadosti časa je dobila, da je vsak teden po dvakrat pristopila k svetim zakramentom, da je vsak zapovedan praznik bila pri svetem obhajilu in je vsak dan Marijine dnevnice molila. Svoje obilne posle je kot brate in sestre ljubila; vse je k svetosti napeljevala. Kedarkoli jej je čas pri-

pustil, šla je v bolnišnice, kjer je najraje stregla tistim bolnikom, kateri so se drugim najbolj studili. Pod ostrim spokornim oblačilom je imela železen pas z dvojno versto spletenih ternjikov. Vsak dan se je hudo bičala, da je bila kervava. Dela pobožnosti, zatajevanja in usmiljenja je pa pred svetom na vso moč zakrivala; vendar jo je celo Rimsko mesto občudovalo. Kot svetnico so jo imeli in mnogo imenitnih gospâ je bilo, ktere so si prizadevale, da so po svoji moči posnemale njen prelepi vzgled.

Bog v svoji modrosti daje svojim izvoljencem raznotere priložnosti, da v ljubezni do njega veliko terpijo, pa jih tudi že v tem življenji z čeznaturnimi tolažbami osrečuje. Tako je bilo tudi z našo Frančiško. Že je bila pet let v zakonu, pa Bog jej ni še dal te sreče, da bi bila mati. Gospod jej da sinčka, ktereга Janeza imenuje. Kakor pa je Frančiška lep zgled devicam in ženam, tako je tudi prelep zgled kerščanskim materam. Ko je dete perve glasove dajalo, naučila ga je pobožna mati izgovarjati presveti Imeni: „Jezus, Marija!“ Njegove male ročice je sklepala in ž njim molila Gospodovo molitev in angeljevo češčenje. Priserčeno je ljubila svojega Janezka; posnemala ni mehkužnih gosposkih mater, ktere otročje svojeglavnosti vse spregledajo in kažočih se napak svojih otrok ne zatarejo.

Kaki dve leti po rojstvu prvega otroka je nastala v Rimu kuga in prestrašna lakota. V tej veliki nadlogi je naša svetnica pokazala, kako veliko ljubezen do bližnjega v svojem blagem serci ima. Vedno je bila na poti ter je po mestnih ulicah bolne in lačne iskala, tolažila jih in jim pomagala. V svojo hišo jih je vabila in jim žita, vina, olja in obleke delila. Večkrat je razdala celó to, kar je za lastno mizo potrebovala. Bog pa je čudno po-

množil njeno žito in njeno vino. S privoljenjem svojega moža je prodala draga oblačila in vse lepотиčje, da je tako revnim pomagala. Za-se si je prihranila le obleko iz hodnične robe. Tako je odslej vedno nosila.

Kljubu skerbi za nadložne in revne pa Frančiška ni nikdar zanemarila svojih domačih dolžnostij, tudi ne svojih navadnih pobožnostij. Zjutraj in na večer je obiskovala cerkve, noben dan ni opustila Marijinih dnevníc; sveti rožnivenec in spokorne psalme molila je vsak dan ter se pri vsem tem še ostro pokorila.

V njenem dvajsetem letu jej je Bog dal družega sinčka in kmalu tudi hčerko. Njeni otroci so bili žive podobe svoje matere.

Vsi ljubljenci Božji pa navadno veliko terpijo, da si toliko lepšo krono prislužijo. Tako so tudi sveto Frančiško zadela hude skušnje.

Ko je bil leta 1409. papež Aleksander V. izvoljen, napadla je Rimsko mesto sovražna ustaja. Mož svete Frančiške je vodil papeževo vojsko zoper ustaše. V hudem boji na mestnih ulicah ga zadene sovražni meč, da se hudo ranjen zgrudi. Strašen je bil udarec, ktereга je občutila sveta žena. Pa udala se je volji Božji, in ko vsi domači nezmerno žalujejo, je ona mirnega serca, in akoravno najbolj zadeta, še druge tolaži. Noč in dan je pri postelji svojega ranjenega moža in streže mu s prečudno serčnostjo. Lavrencij kmalu ozdravi. Vsi so njegovo ozdravljenje za čudež imeli.

Med tem je bil sovražni vojvoda iz mesta zapoden. Vzel je pa brata Lavrencijevega ter ga s seboj tiral, ker se je hotel zmaščevati nad Poncijanovo hišo. Tirjal je še osemletnega sina Lavrencijevega ter se grozil, če mu ga ne izdajo, da bo ujetega brata njegovega umoril. Kaj je bilo zdaj početi toliko skušani

materi Frančiški? Ali naj bo umorjen svak, ali naj izda svoje lastno dete divjemu sovražniku? V tej grozni bridkosti vzame svoje dete za roko ter gre iz hiše. Po Božji naredbi sreča svojega spovednika. Ta, od Boga razsvetljen, jej naroči, naj gre z otrokom k cerkvi „sv. Marija v ara coeli“, kjer je sovražnik čakal. Frančiška uboga in pelje svojega sina, kakor nekdanj Abraham, pred to cerkev. Urno šine v cerkev, pade pred podobo Matere Božje ter jej daruje svoje dete in svoje življenje. Marija pomaga. Oči te podobe so oživele, milo so pogledale prebridko užaljeno mater. Frančiška sliši besede: „Za-te sem tukaj, nič se ne boj!“ — Njeno dete je bilo oteto. Sovražni vojvoda je ukazal stotniku, naj dete na konja k sebi vzame in ž njim beži. Ko je pa dete na konji bilo, ne gane se konj z mesta. Štirje sovražni konji so skusili dete nesti, pa zastonj so se trudili. Ta čudež je vojvodo preplašil. Bežal je, pa popustil je dete, katero so dali nazaj materi, ko je ravno iz cerkve prišla.

Kmalu potem so sveto ženo zadele zopet druge nesreče. Sovražnik je zopet moč dobil, njen mož je prisiljen bežal iz mesta. Sveto mater so z otroci vred divjim sovražnikom izdali. Njegove pristave so bile razderte, vse njegovo posestvo je bilo razdjano. Zdivjana jata pridere v hišo, izterga Frančiški iz njenega naročja starejšega sina, neusmiljeno dela ž njo ter pobere vse, karkoli dobi. — Na to nastane zopet kuga, ki napade tudi njenega devetletnega Janezka. Urno pokliče spovednika. Ko se deček spove, pravi svoji skerbni materi: „Večkrat sem rekel, da mi tukaj na zemlji nič ne dopade in da hrepenim po večnem življenji in po angeljski družbi. Bog je moje želje milostljivo uslišal. Že so tukaj moji patroni in angelji, da me v svojo službo vzamejo. Bodite zagotovljeni, da se mi bo dobro godilo in da

bom molil za vas!“ — Potem je svojo nedolžno dušico Bogu izročil in umerl. Takrat je sosedova deklica, ki je bolna pa mutasta bila, na glas zavpila: „Glejte, glejte, Poncijanovega Janezka angelji v nebesa nesejo!“

Eno leto po Janezovi smerti je ležala Frančiška po noči ter je čula pri spéči hčerki Nežici. Naenkrat zagleda nad hčerjo belega golobčka, ki ima v kljunu svečico, s katero se dotakne dveh udov male Nežice ter zopet odide. Drugo noč je hiša čudno razsvetljena; njen sin se jej prikaže v neznani lepoti. Na njegovi strani pa stoji mladenič v še lepšem blišči. Častitljivo se bliža materi sin. Ne more se premagati in ona stegne svoje roke proti njemu ter ga vpraša, je li res on, in če svoje matere ni pozabil? Janezek oberne svoje oči proti nebu in pravi: „Naše delo je le v tem, da premišljujemo neizmernost Božje dobrote in da v neznanem veselji, s spoštovanjem in z ljubeznijo hvalimo in slavimo Božje veličanstvo. Vsi zamaknjeni smo v Boga in v nebeško zveličanje. Mi ne poznamo bolečine, uživamo večni mir ter ne želimo in nočemo nič družega, kakor le, kar hoče Bog, ki je edina radost naša. Angeljski kori, nad nami stoječi, nam razodevajo Božje skrivnosti. Vi bi radi vedeli, kje da sem? Jaz stojim v versti velikih angeljev zraven tega-le mladeniča, katerega tukaj vidite, in kateri v ravno tistem koru eno stopnjo višje stoji. Bog ga vam pošlje za vednega spremljevalca na vašem pozemeljskem potovanji. V tolažbo ga boste odslej noč in dan pri sebi videli. Jaz pa sem prišel po svojo sestro Nežico; kmalu bo umerla ter bo z menoj večno veselje uživala.“ — Tako je govoril Janezek svoji materi. Čez eno uro se je poslovil od nje, angelj pa je ostal in Frančiška ga je odslej vedno videla zraven sebe. Njegova lepota je bila

tako velika, da bi njegovo bliščobo ne bila mogla prenašati, ako bi Bog ne bil njenih očij okrepčal. Kedar ga je pogledala, bilo jej je, kakor je nam, ako hočemo pogledati v solnce, čegar bliščoba nam pogled jemlje. Njen angelj se je tako svetil, da je po noči svoje molitve brala, kakor po dnevu.

Mislim si, da marsiktera kerščanska mati, ki to prigodbo sliši ali bere, na tihem v svojem serci zdihuje: O presrečna Frančiška! oj, da bi tudi jaz tako srečna mati bila! — O, in marsiktera je tudi res tako srečna, če tudi si to premalo k sercu jemlje. Glej, ljuba kerščanska mati! morebiti ti je mili Bog enega, dva ali že več otrok vzel, ki so v svoji kerstni nedolžnosti umerli; glej, ti so angeljčki v nebesih, in kaj meniš, da se res ne spominjajo svoje dobre matere, katero so v tej solzni dolini zapustili? O ljuba kerščanska mati! ako ti ta misel sili morebiti mile solze v tvoje oči, ne pozabi, da vse svoje še žive otroke izrediš v strahu Božjem in v pravičnosti, potem jih boš enkrat tudi videla, če ne med angeljskimi kori, pa vsaj blizu tam.

Ta angelj je Frančiško povsodi vidno spremljal. Ako se je kdo pričujočih pregrešil, zakril je angelj urno svoj obraz. Večkrat ga je bolj natanko videla ter je angeljsko natoro bolj spoznala; to posebno, kedar je molila, kedar jo je hudobni duh skušal in pa kedar se je s svojim spovednikom o angelji kaj menila. Svojemu spovedniku je pravila, da njen angelj vedno proti nebu gleda, da tako tudi njo k Bogu napeljuje, da je kot mladenič pri devetih letih in ima svoje roke križema čez persi; on ima zlatorumenkaste, kodraste lase, ki čez pleča visijo. Njegova obleka je bela, čez to nosi suknjo, kakor leviti: včasih belo, včasih višnjevo, včasih rudečo. Njegove noge so vedno čiste, če je Frančiško tudi

po najbolj blatni poti spremljal. Ako je Frančiško pri obilnih opravilih ali pri nepotrebnih obiskovalcih kaka majhna nevolja obšla, odtegnil se je angelj takoj. Ona pa je urno spoznala in obžalovala svoj greh ter je Boga priserčno prosila odpuščanja, in zopet je videla svojega nebeškega spremljevalca. Tako jo je angelj svaril, dokler ni svoje volje popolno podvergla volji Božji in je tudi časne skerbi zavoljo Boga radovoljno sprejemala.

Pod tem vodstvom je v vseh čednostih lepo napredovala. Posebno se je še razodevala njena ljubezen do uboštva in do revnih. Nič si ni storila, če se jej je tudi hudobni svet posmehoval. Večkrat je šla v svoj vinograd ter je rezja in derv nabrala, v butarico zvezala in na svoji glavi v mesto nesla, da jih je med uboge razdelila. Včasih je otovorila oslička ter ga pred seboj v hiše revnih gnala. Ko je zopet nastala velika lakota, razdelila je vse svoje imetje in šla s svojo sva kinjo Johano v bližnje hribe ubogaime prosit za nesrečne reveže. Večkrat so jo ljudje zaničevali in zasramovali. Nekdaj je šla z Johano in neko drugo prijateljico v cerkev sv. Pavla zunaj mesta. Pri cerkvenih vratih je bila cela versta beračev; ko njeni tovaršici v cerkev greste, vstopi se ona med berače in priserčno prosi ubogaime veliko množico romarjev, ki so noter in ven hodili. Kar naprosi, s tem nakupi sukna za uboge.

Ni prostora v tej knjigi, da bi njene velike čednosti bolj natanko opisaval.

Njeno veliko, občudovanja vredno zatajevanje in njeno pokorjenje je Gospod že tukaj plačeval s posebnimi dokazi svojega dopadajenja. Veliko čudežev je storila, mnogo je prerokovala, skrivne misli ljudij je vedela večkrat.

Nekdaj je imela čudno prikazen. Marija se jej prikaže, in sveti Peter in sveti Pavel sta bila ž njo. Frančiška bi bila rada

vedno v tej družbi. Sveti Pavel pa jej pravi, da dokler je duša še v telesu, ne more tukaj ostati. Tudi sveti Peter jo opomni, naj gre. Ali ona se le še ne more ločiti. Ko jo pa celó Marija odpravljaja, zdihne k njej: „O kraljica nebeška, ne odpravljaj me proč. Prosi svojega Sina, naj me tukaj pusti; saj imaš vso moč pri njem in tebi nič odreči ne more. Ti si mu dala Kri, katero je na Kalvariji pretakal, ti si mu dala Telo, s katerim nas hrani. Ti si mu dala Serce, s katerim nas toliko ljubi. Od tebe ima oči, ktere so naše grehe objokovale. Ti si mu dala roke, ktere so toliko čudežev storile, toliko nesrečnim pomagale in toliko dobrega skazale. Oh, prosi za me!“ Marija zdaj poda Frančiški svoje Božje Dete.

Ko jo je nekaj hudobni duh strašno napadal in tudi zunanje jo terpinčil, prikaže se jej zopet Gospod s svojo nebeško Materjo; sveti Pavel, sveti Benedikt in sveta Magdalena so bili ž njim. — Nekoč prejela je pri taki prikazni od Gospoda njegovo presveto serčno rano. S tem je dosegla posebno milost, ž njim terpeti.

Ko je v njenem 52. letu njen mož umerl, sklenila je svet popolnoma zapustiti. Že poprej je ustanovila red pobožnih žen, ki so se po njenem zgledu posvetni nečimernosti odpovedale, ki so sicer med svetom, pa ne s svetom in za svet, ampak za Boga živele. „Oblate“ so se imenovale; po naše bi se reklo „darovanke“, ker so se Bogu darovale. Ta red je bil preblaženi Devici „z Oljske gore“ posvečen. Pozneje so se pa te pobožne žene k skupnemu življenju v samostanu združile. V ta samostan je šla tudi Frančiška ter je z vervjo na vratu prosila, da so jo med se vzele. Seveda so bogoljubne žene to kaj rade storile ter si jo celó za prednico izvolile. Tri leta je v tem samostanu še služila Gospodu. Kako je

v čednosti in v svetosti le še napredovala, tega ni mogoče popisati. V tem kratkem času je postala tudi prelep zgled vsem samostanskim prebivalcem.

Ko je bil Gospod svojo zvesto služabnico z različnim terpljenjem zadostno poskusil in očistil in jo z mnogoterimi čudeži že v tem življenji poveličal, prišel je tudi za njo čas, da sprejme vredno plačilo za svoje delo. Gospod se jej zopet prikaže in naznani, da bo sedmi dan ž njim vekomaj se sklenila. Ta velika častilka preblažene Device Marije, katero je v terpljenji in v bridkostih tako zvesto posnemala, končala je svoj pozemeljski tek 9. sušca 1440. Ko so drugi dan njeno telo v cerkev Matere Božje onkraj Tibere prenesli in je toliko ljudij skupaj privrelo, da so morali stražo nastaviti, zgodilo se je mnogo čudežev. Sleherni bi bil rad imel košček njene obleke v spomin. Ko so čez pet mesecev njen grob odperli, da bi jo preložili v veličastnejši marmornati grob, našli so njeno telo nespremenjeno in lepo dišeče. Papež Pavel V. jo je leta 1608. svetnikom prištel v veliko veselje celemu Rimskemu mestu.

Kerščanske device, pa tudi vi kerščanske žene in matere, častite to prelepo prijateljico naše nebeške Matere Marije; posnemajte sveto Frančiško ter ne navezujte svojega serca na posvetno nečimernost, ampak darujte se Bogu in Materi Božji.

(Bussiere in Legende. Innsbruck.)

II. Sveti Rupert, škof.

(Umerl 27. sušca 623.)

Stari zgodovinarji terdijo, da je sveti Rupert na svojem apostolskem potovanji obiskal tudi stari Ptuj na Štajerskem in da je bil tudi v Celji, kjer je svetemu Maksimilijanu prvo cerkev postavil. Gotovo je, da je po nekdanjih panonskih

krajih našim pradedom oznanjeval sveto evangelje. Na Dolenjskem imamo svetemu Rupertu posvečeno prekrasno farno cerkev, ktera je v gotiškem slogu gotovo najlepša na dolenjski strani. Kdo bi zamogel terdit, da ni že od starodavnih časov udomačeno češčenje sv. Ruperta v naši ljubi domovini? Zato naj o tem velikem svetniku nekaj malega omenim, ker je tudi on bil velik častilec Matere Božje.

Ker je pa sveti Rupert že l. 623. umrl, ve se, da ne moremo dosti gotovega vedeti iz njegovega življenja. Toliko bolj živo pa živi v spominu tistim ljudstvom, katerim je oznanjeval sveto evangelje in ktere je napeljeval k češčenju Matere Božje. Bavarsko, Solnograško, tudi Koroško, Štajersko in Kranjsko ga časti kot svojega apostola in oznanjevalca svetih zveličanskih resnic. Starodavne

Božje poti: Stari Oting na Nemškem, imenitni nunski samostan sv. Petra na Solnograškem, in njegovo češčenje po Slovenskem spričujejo nam njegovo uspešno delovanje v vinogradu Gospodovem.

V sredi šestega stoletja je bil rojen sveti Rupert iz slavne rodovine frankovskih kraljev. Okoli l. 576. je oznanjeval

sveto evangelje v Vorms-u na Renu, kjer je dalje časa škof bil. Zgodovina nam pripoveduje: Ko so prebivalci mesta Vormskega njegovi duhovni otroci in učenci postali, videl je sveti škof, da se ne ravna po njegovem zgledu in da hudobno živijo. Krepko si je prizadeval, da bi s

svojimi nauki pregrehe zaterl in kerščansko življenje vpeljal. Ko je pa dobrim in pobožnim obetal večno življenje in jehudobnim žugal s plamenom večnega pogubljenja, vzeli so mu hudobnežiza zlo, kar se še tudi dan današnji godi oznanjevalcem sv. resnic. Zlasti velikaši in ljudski knezi so se uperli zoper sv. škofa; zgrabili so ga, neusmiljeno pretepli in iz mesta spodili.

Gospod pa, ki čuje nad svojimi, naklonil mu je prijaznejša serca v Bavarski deželi. Teodo III., bavarski knez, je



Sveti Rupert, škof.

imel ženo frankovske rodovine; Regintrudis jej je bilo ime. Od svoje mladosti v svetih resnicah dobro podučena je bila kerščanska kneginja. Njen mož Teodo pa je bil še nevernik. Regintrudis nago-varja svojega moža, naj pokliče pregnanega škofa sv. Ruperta v Režno ali Regensburg, da ga v svetih resnicah pod-

uči. Teodo rad posluša svojo dobro ženo in pošlje svojega poslanca k sv. Rupertu ter ga povabi k sebi v Režno. Sveti škof odpošlje s poslancem nekaj mašnikov na Bavarsko, in ko se prepriča, da se kaže velika setev svetega evangelja, poda se tudi sam tje. Staro sporočilo pripoveduje: „Ko se je bližal velikemu mestu, šel mu je Teodo z grofi in vojvodami naproti ter je objel Božjega služabnika in ga je v svojo palačo peljal.“ Rupert ga je podučil v kerščanskih resnicah ter mu je slovesno podelil sveti kerst v pričo kraljevih velikašev. Cela dežela se je tega veselila in Teodo je pričal, da je bil ta dan njemu najsrečnejši. Kmalu so vojvode in grofi posnemali svojega kralja in po tem zgledu je tudi ljudstvo sprejelo sveto kerščansko vero.

Žetev je bila obila, velika, delavcev je manjkalo. Zato je poklical Rupert dvanajst drugih apostoljskih mož, mašnikov in levitov iz Frankovskega, ki so mu pomagali oznanjevati sveto vero. Tudi njegova unukinja Erentruda je prišla; sveti škof je ustanovil nunski samostan ter je bogoljubnim devicam Erentrudo za prednico odločil. S svojimi pomočniki pa je hodil okrog; prišel je tudi v slovenske kraje ter je prenesel svetinje sv. Maksimilijana iz Celja v Lavreak, kjer je uterdil sveto cerkev in kjer je več bolnikov prečudno ozdravil.

Zdaj je pobožni škof mislil, kje bi ustanovil svoj škofijski sedež, da bi na vse kraje uspešno delati zamogel. Gospod je peljal svojega služabnika na imeniten kraj. Zvedel je Rupert, da je pri reki Juvavu kraj, kjer so imeli Rimci svoje terdnjave; tje se poda. Ta kraj je sedanji Solnograd. Rupert je po Božjem razodetju spoznal, da je ta kraj prav pripraven za škofijski sedež. Poprosil je vojvodo Teodo, naj mu ta kraj podari, kar je Teodo rad storil. Kmalu je bil celi

kraj naseljen, in postavil je tukaj dva samostana; enega v čast svetemu Petru za moške, drugega za nune, ki so žensko mladež podučevale.

Zakaj pa prištevam sv. Ruperta častilcem Matere Božje? Res, da nam je iz njegovega življenja malo znanega, kako je preblaženo Devico Marijo častil, ker sploh malo vemo iz njegovega življenja. Vendar je gotovo, da je sv. Rupert Mater Božjo posebno častil. Še zdaj imenitna in sloveča Božja pot v starem Otingu na Nemškem nam spričuje, da je bil sveti Rupert velik častilec preblažene Device Marije, ker ravno on je začetnik tega starodavnega Marijinega svetišča. Ni natorna lepota starega Otinga, kamor od nekdaj hiti brez števila vernih romarjev, ampak prestara podoba Matere Božje jih vleče na ta sveti kraj.

O času svetega Ruperta je stal tu malikovalski tempelj, v katerem so častili sedmere podnebne planete. Ta tempelj je očistil, posvetil nebeški kraljici in vanj postavil podobo Matere Božje, ravno to podobo, katero pravoverni kristjani še današnje dni v veliki časti imajo. Ta mala kapela vleče še zdaj mnogo, mnogo romarjev k sebi. Marija si je ta kraj izvolila in sv. Ruperta nagnila, da je njeno podobo le-sem prinesel. Torej je prav, da ga prištevamo častilcem Matere Božje, ker Marija svoje dobrote po svojih častilcih deli.

Kako Marija svoje častilce plačuje, kaže nam vse življenje in dejanje in tudi smert sv. Ruperta. Poln zveličanskega zaslужenja se je približal koncu svojega življenja. Prišla je velika noč l. 623, ki se je takrat 27. sušca obhajala. Sveti škof je opravil še službo Božjo; čutil je pa, da se mu bliža smert; zato pokliče svoje mašnike ter jih, kakor umirajoč oče, lepo opominja. Za svojega naslednika postavi sv. Vitalija ter zapre svoje oči, da jih v večni luči zopet odpre. Tako je končal

zemeljski tek veliki služabnik Marijin in veliki dobrotnik človeški. Hvaležni kristjani so ga kot svetnika častili že davno poprej, preden je bil slovesno nebeškim prebivalcem prištet. Njegovo telo počiva v samostanski cerkvi sv. Petra v Solnogradu. Nekaj njegovih svetinj je prenesel leta 777. v škofijsko cerkev škof Virgilij.

Že je nad dvanajst stoletij preteklo, kar je sveti Rupert živel, in še živijo cela ljudstva v tem, kar je on sejal. Ker je znašel in tudi učil rabiti solne žile, slikajo ga s solno posodo v roki.

Ker ga tudi Slovenci od nekdaj častijo, naj bi tudi za nas bil mogočen priprošnjik pri večnem Sodniku in pri njegovi preblaženi Materi!

12. Klemen Marija Dvořak (Hofbauer).

(Umerl 15. sušca 1820.)

Ta častiti služabnik Božji in veliki častilec Matere Božje je avstrijsk rojak; že zato naj ga nekoliko bolj opišem. Rojen je bil na Moravskem, v Tasvici, 26. gradna 1751. Tudi on je imel to posebno srečo, da je imel stariše, ki so bili polni žive vere, strahu Božjega in resnične pobožnosti. Posebno je dobra mati skerbela za lepo kerščansko izrejo sebi izročnega sinčka. Že pred njegovim rojstvom ga je večkrat izročevala Bogu. Takoj v prvih letih mu je vcepila posebno ljubezen do ljube Matere Božje. Nekaj nenavadnega si je bogoljubna mati izmislila. Ako je bil mali Klemen Marija celi teden prav priden in jo je vselej lepo ubogal, smel se je v saboto z materjo postiti v čast preblaženi Devici Mariji; zraven tega je tudi smel dati ubogaime kakih par soldov, ktere mu je dobra mati dala. To materino napeljevanje je malega Klemenčka napolnilo s toliko ljubeznijo do preblazene Device Marije, da je postal

vreden duhovni sin sv. Alfonza Ligvorijana, ki je, rekel bi, največji častilec Matere Božje.

Še čisto majhnemu Klementu je oče umerl; takrat ga prime njegova skerbna mati za roko ter ga pelje pred podobo križanega Jezusa ter pravi ginjenega serca: „Glej, moje dete, odslej je ta-le tvoj oče; pazi, da hodiš po poti, ktera je njemu dopadljiva!“

Mladenič Klemen Marija bi bil rad mašnik Gospodov. Ali uboga njegova mati ni toliko premogla, da bi ga dala v šolo. Vendar je vedno imel to željo v serci: naj velja, kar hoče, on mora mašnik biti. Dolgo je čakal, veliko je prebil, mnogotere težave je prestal, slednjič pa se mu je vendar njegova priserčna želja spolnila.

Ker mu dobra mati v svoji revščini ne more pomagati, gre se v petnajstem letu svoje dobe v bližnje mesto pekovskega posla učiti; vendar staro željo vedno v svojem serci goji. Ko se pekarstva dobro izuči, stopi v Norbertinskem samostanu pri mestu Bruku v službo za peka. Ko se o neki priliki samostanski prednik prijazno pogovarja z njim, mu ta razodene svojo priserčno željo, da bi se izšolal in mašnik postal. Prelat je poznal lepo obnašanje in obilne zmožnosti svojega peka ter ga je odločil za strežaja pri mizi. V tej službi je smel obiskovati latinske šole v samostanu. Tako se je učil potrebnih vednostij Klemen Marija tri ali štiri leta.

Ali s tem mladenič še ni bil zadovoljen. Vedno ga je gnalo, da bi se vsega posvetil Bogu. Sklenil je, iti v kako puščavo, da bi živel le za Boga. To mu pa ni obveljalo; gosposka tega ni privolila. Uda se v voljo Božjo in potuje na Dunaj ter si zopet s pekarijo služi svoj kruh. Zmiraj pa ga je vleкло, da bi šel v Rim, v središče katoliške cerkve.

Dalje časa si priterguje, da si prihrani nekoliko krajcarjev; slednjič se napoti v Rim. Ko je obhodil svete kraje Rimskega mesta in molil na grobovih svetnikov, verne se na Dunaj ter živi zopet ob svojem rokodelstvu. Ali le še nima miru; zopet se napoti na Laško, ker bil bi le puščavnik rad. Ko v svetem mestu že drugič opravi svojo Božjo pot, gre v bližnje mesto Tivoli. Tu poprosi takratnega škofa, ki je postal pozneje papež Pij VII., naj mu privoli, da sme v njegovi škofiji živeti kot puščavnik. Imel je s seboj še enega prijatelja, ki bi bil tudi rad žnjim živel v puščavi. Škof jima razloži težave in dolžnosti takega življenja. Ko pa mladeniča stanožitno prosita, dá jima škof obleko puščavniško ter jima odloči v stanovanje neki gozd, kjer so Mater Božjo posebno častili.



Klemen Marija Dvořák (Hofbauer).

Pol leta je preživel Klemen Marija v tem samotnem kraju. Terdo je delal, molil, postil in zatajeval se. Ali Bog ga ni za ta pusti kraj odločil. Spoznati mu je dal, da ni njegov poklic v samoti živeti, ampak v zveličanje drugih delati. Klemen je poslušal glas Božji. Šel je celó na Dunaj nazaj ter se je resno učenja lotil. Pobožna stara vdova mu je z živim k temu pripomogla. Svoje učenje je vedno spremljal z molitvijo in zataje-

vanjem. Ob nedeljah je na vse zgodaj hitel v cerkev, da je celo dopoldne stregel pri svetih mašah.

Ko je višje šole končal, vernil se je zopet v Rim; vedno je bil te misli, da mu bode mili Bog razodel v svetem mestu, kaj naj stori, kateri stan naj si izvoli. Na večer, ko v Rim pride, sklene iti na vse zgodaj jutraj v tisto cerkev, kjer bo slišal prvo zvonjenje. Ob štirih jutraj že sliši mali zvonček peti; on hiti za glasom ter

pride v majhno, priprosto cerkev, kjer je bilo več mašnikov pri svoji jutranji molitvi zbranih. Da so bili redovniki, spoznal je precej. Da bi pa zvedel, ktere reda so, vpraša malega dečka. Ta mu pravi: „Ti so mašniki presvetelega Zveličarja, in vi boste tudi tak mašnik!“

Klemen Marija se temu odgovoru začudi. Govoril je s prednikom teh meni-

hov; ko zvé, kaj je namen temu redu, kakor nebeško razsvetljen vzdihne: „To je, kar iščem; tu je moj mir na vekomaj!“ Prosil je, naj ga med se vzamejo. In radi ga sprejmejo, še posebno radi, ker je začetnik tega reda, sveti Alfonz Ligvori, takrat še pri življenji, prerokoval, da bo ta mladenič njegov red širil po Nemškem in bo prvi nemški redemptorist.

Klemen Marija se zdaj z vso ljubeznijo poprime bogoslovskih ved. Ko svojo

skušnjo dobro doverši, posvetijo ga v njegovo neizrečeno radost v mašnika. Kakor je sam želel, pošljejo ga na Nemško, da bi tam pridobil duhovnikov za novi red sv. Alfonza. Tako je prišel Dvořák zopet na Dunaj. Ali takratne žalostne razmere so bile čisto nasprotno njegovemu namenu. Bila je ravno huda vojska zoper sveto cerkev; zelo mnogo samostanov so odpravili, menihe pregnali in kar je bilo kaj vrednega po samostanih, pobrali so ali pod nič prodali. Kako bi v taki nesrečni razburjenosti dovolili nov red? Klemen Marija žalosten zapusti neverni Dunaj ter se umakne na Poljsko; v Varšavi res ustanovi prvo hišo svojega reda. Ali kako je bilo vse to revno! Združili so se trije mašniki. Vse njihovo imetje sta bila dva tolarja. Njihovo stanovanje je bila prav revna soba, v kateri je bila mala mizica in nekaj stolov; po steni je voda cerela. Postelje niso imeli nobene. Bili so pa zadovoljni in veseli, zlasti ker je ljubi Bog prečudno blagoslovil njihovo delo.

Dvořák je bil vsem prelep zgled. Vnet je bil za zveličanje neumerjočih duš. Najbolj še se je potegoval za zapuščene sirote; kakor oče je skrbel za nje. V cerkev jih je vodil in je molil ž njimi. Kakor je vedel in znal, cepil jim je v serca ljubezen do Marije, preblazene Matere Božje; vedel je, da bodo obvarovani pod Marijinim varstvom gerde kuge nesrečnega greha. V cerkvi je pred podobo presvete Device velikrat ž njimi molil ta-le prelepi vzdihljaj: „Moja Mati, moja Mati, ako ti za-me prosiš, bom zveličan!“ Vsak dan je s svojimi sirotami zapel kako lepo pesmico v čast Materi Božji. Ako sam ni imel časa, izročil je to skerb drugemu, da je tako otroška serca ljubeznivo in milo posvečeval in jih k resnični pobožnosti napeljeval. V 23 letih je tako neizrečeno veliko dobrega storil. Leta 1807. je pa Napoleonova ošabnost tudi to sveto napravo

zaterla. Vendar ni bilo pokončano vse dobro, kar so bogoljubni Ligvorijanci pod vodstvom Dvořákovem tako skerbno sejali; blagoslov Božji je bil ž njimi.

Klemen Marija Dvořák je bežal zopet na Dunaj. Ni se mu spolnila njegova priserčna želja, da bi svoj red uvedel na Dunaji; žalostni časi so bili takrat. Pri vsem tem pa je storil vendar neizrečeno veliko dobrega. Povsodi, na prižnici, v spovednici, v bolnišnicah, v jetnišnicah, doma in pred altarjem Gospodovim je vse na-se vlekel s svojo ponižnostjo, s svojo ljubeznijo, s svojo gorečnostjo in s svojim spokornim in Bogu udanim življenjem. Vse je tiščalo k njemu, staro in mlado, bogato in revno, imenitno in priprosto. Sila veliko ljudij je vrelo k njegovim pridigam; vedno je bila obložena njegova spovednica. Kdorkoli je bil v bridkosti in težavi, pri njem je iskal sveta in pomoči. Sploh vsi so te misli, da je bil Klemen Marija takrat središče vseh imenitnih mož, ki so o tistih razburjenih časih živeli na Dunaji.

To splošno zaupanje je Dvořáka veselilo, zato ker je mnogim v nebesa pomogel. Ker pa hudoba vedno vse dobro napada, zadelo je tudi njega marsikaj hudega. Hudo mu je bilo, ker svojega reda ni smel v glavnem mestu vpeljati. Peklenska zvijačnost tedanjega časa je silila tako daleč, da so celo njegovo borno stanovanje preiskali, če bi ne našli kaj nevarnega. Povsodi so preberskali, vse predalce in mize so pregledali, vsa pisma in vse papirčke so zapečatili in odnesli, kakor najhujšega izdajalca so ga izpraševali. Ko je bila ta krivična preiskava končana, pri kateri seveda niso mogli nič krivega iztakniti, zadere se prvi komisar nad njim: „Vi se morate svojemu redu odpovedati, ali pa boste pregnani iz cesarskih dežel!“ „Svojega reda ne zapustim“, pravi Klemen Marija. „Saj se mu

lahko odpoveste“, zopet zarohni sodnik. „Tega pa ne bom storil.“ — „Potem se morate pobrati iz avstrijskih dežel!“ — „To bom že.“ — „Kam pa pojdete?“ — „V Ameriko! samo to prosim, da mi zavoljo moje starosti čez zimo prizanesete?“ — Vendar to se ni zgodilo. Dunajski veliki škof se je pri cesarji potegnil za-nj in Klemen Marija je smel še naprej ostati na Dunaji.

Vendar ni bil dolgo časa na Dunaji. Kmalu je bil poklican, pa ne v Ameriko, ne v pregnanstvo, ampak v večno domovino, v sveta nebesa. Bilo je 5. sušca leta 1820., ko je zadnjikrat pridigal; bil je pa že hudo bolan, ves bled. 6. sušca je imel še slovesno sveto mašo za neko pokojno dobrotnico svoje družbe. Hudo mu je prihajalo. Tako ga je vilo, da ni imel nikjer pokoja. Veliko pa voljno je terpel do 15. sušca. Zdravnik je spoznal, da prisad pritiska. Njegovi duhovni sinovi niso mogli verjeti, da bo umerl, vendar se je to zgodilo. Prejel je pobožno svete zakramente; ko je opoldne zvonilo, zbral je vse svoje moči in je zaklical: „Molite, angeljsko češčenje zvonil!“ Vsi pričujoči pobožno molijo. Ko pa vstanejo in se zopet bližajo postelji, vidijo, da je Klemen Marija nagnil svojo glavo in umerl.

Klemen Marija Dvořak se bode očitno prištel svetnikom. Nepozabljivi sveti oče Pij IX. so že 14. Marijinega meseca leta 1876. spoznali, da je Dvořak kerščanske čednosti tako natančno spolnjeval, da smejo napredovati z dokazi, da bo izveličanim in svetnikom prištet. Ker je Klemen Marija slovanskega rodu (kar spoznamo že iz pismenega imena „Dvořak“, ki se je bilo prestavilo v nemški „Hofbauer“), naj še nekoliko posnamem iz spričevanja priseženih prič, ki so govorile za to, da je zveličanim prištet.

Klemen Marija je bil zvest ud velike bratovščine Marijinega neomadeževanega

Serca, katero je papež Benedikt XIV. ustanovil leta 1753. S svojim lepim zgledom in s svojo gorečnostjo je spreobernal veliko grešnikov in pridobil veliko častilcev nebeški kraljici. Djansko je pokazal, da kdor hoče spreoberniti grešnike, mora se v priserčni molitvi zatekati k tisti usmiljeni Materi, katero ta bratovščina posebno časti.

Njegova skerb za spreobrnjenje grešnikov in nevernikov je bila neizmerno velika. Njegove priče pravijo: V ljubezni do neumerjočih duš je objel vse ljudi brez razločka. Judje, krivoverci kakor samotarci so čutili njegovo veliko ljubezen. Vse je znal pridobiti za Kristusa, nič mu ni bilo pretežavnega, da je le pridobil katero dušo. Vsako jutro je vstal ob treh; po opravljeni molitvi je šel v armensko cerkev, ki je bila četrť ure od njegovega stanovanja oddaljena; tam je spovedal vse, ki so čakali nanj. Potem se je vernil v uršulinsko cerkev, da je spovedaval nune ali tudi druge vernike. Navadno je vsak dan spovedaval do desetih; ob desetih je daroval sveto mašo. Vedno je bolehal, a spovedaval je še zadnji dan. Neki priči je večkrat prigovarjal: „Le terpi, le terpi; terpljenje je drago; kdor terpi, lahko duše pridobi in grešnike spreoberne.“ Priča tudi terdi, da je zedinjal Klemen Marija svoje terplenje s terpljenjem svojih spovedancev ter ga Bogu daroval za spreobrnjenje grešnikov. Čim več je terpel, tem več zaupanja je imel doseči potrebnih milostij spreobrnjenja. Večkrat je rekel: „Oj da bi mi Bog dodelil to milost, da bi spreoberniti mogel vse nevernike in vse krivoverce! Na svojih rokah in na svojih ramah bi jih znosil v katoliško cerkev!“

Koliko dobrega je ta sveti mož storil! V svojih pridigah je prav priprosto govoril; vendar je nenavadno veliko koristil. Njegove besede so bile kakor goreče iskre,

ki so vemale vsa serca; bile so meč, ki so celo dušo presunjale. Slušatelji so točili obilne solze; mnogi so se spreobrnili ter so kerščansko živeli. Večkrat je s čisto malimi besedami pripeljal krivoverce na pravo pot, grešnike spreobrnili ali pobožne uterdil. Njegove modre, prepričevalne besede so pregnale sleherni dvom, uničile skušnjave in ozdravile vsakoverstne dušne bolezni. Večkrat se je zgodilo, da je v pridigi marsikomu mrtvo vero oživil; po pridigi je prišel oni ter opravil vesoljno ali dolgo spoved. Včasih je celi dan spovedaval; njegovim besedam je Bog dal svoj blagoslov. Mnogo krivovercev in judov je spreobrnili; to se je skoraj vsak teden zgodilo. Več zastaranih grešnikov, ki po trideset let niso bili pri spovedi, spravil je z Bogom ter jim s svojo pobožno molitvijo izprosil srečno zadnjo uro. Kako je znal bolnike tolažiti, kako grešnike na pravo pot voditi, znano je bilo vsemu Dunaju; klicali so ga k najbolj zapuščenim, najterdovratnejšim bolnikom. S svojo posebno ljubeznivostjo in s svojo zaupljivo prijaznostjo si je znal pridobiti vsako serce in z Božjo pomočjo je navadno vselej dosegel zaželeni namen.

Komu je pač Dvořak pripisoval toliko srečen uspeh svojega prizadevanja? Vse to je pripisoval preblaženi Devici Mariji, katero je goreče častil in priserčno ljubil.

Že kot otrok jo je ljubil in je pridno molil sveti rožnivenec; pa tudi druge je navajal na to. Večkrat je romal na Marijina Božja pota, in to le peš; med potjo je molil ali prepeval lepe pesme. Eden njegovih duhovnih sinov pravi: „Nekdaj sem ga slišal, kako je, gredé na Božjo pot v Marija-Celje, pel Mariji v čast in prosil njene pomoči o smertni uri. Ko sem ga pogledal, vnelo se mi je moje serce, ker bil je ves prevzet detinske ljubezni do Marije.“

Marijinih praznikov niso nikjer tako slovesno obhajali, kakor v cerkvah, ktere je oskerboval on. Toliko je spoštoval nebeško kraljico, da, ako je kdo — če tudi še tako imeniten — vpričo njega izrekel njeno sveto Ime brez kakega častitljivega priimka, ni se mogel zderžati, da bi ga ne bil posvaril. Neki mlad mož je nekda le samo „Marija“ brez vsega naslova izrekel, in Klemen ga vpraša, če morebiti govori o sveti Mariji egiptovski? Vselej je pristavil kak častitljiv priimek: „Milosti polna“, „neomadeževana, prečista, preblažena Devica“, ali „nebeška kraljica“. Kaj rad je priporočal te-le molitve: „O Marija, po svojem prečistem devištvu in neomadeževanem spočetju očisti moje serce, moje telo in mojo dušo v imenu Boga Očeta, čegar hči si bila, v imenu Boga Sina, čegar Mati si bila, v imenu svetega Duha, čegar nevesta si bila, v imenu presvete Trojice, ker si bila njen izvoljeni tempelj in si to na vekomaj! Amen...“ „O žalostna Mati, tvojemu svetemu Sercu se izročim ter te prosim, usmili se mene in vseh grešnikov. O Marija, bodi moje življenje, ko bom svojo dušo izdihnili in se ne bom več mogel k tebi zateči. Spomni se takrat, da te v molitvi na pomoč kličem danes in vselej!“

Posebno pa je častil preblaženo Devico s tem namenom, da bi mu pomogla pri spreobračanju grešnikov in nevernikov. Zato je molil sveti rožnivenec posebno goreče.

Neki dan je bil v cerkvi. Mislil je, da ni nikogar v cerkvi. Klečé pred altarjem je glasno zaklical: „O moj Gospod, daj mi to dušo. Ako me pa odpraviš, pojdem k tvoji presveti Materi in dobro vem, da me bo uslišala!“ Globoko do tal se je priklonil in je bridko jokal.

Sveti rožnivenec pa je neprenehoma molil. Ko je po mestu hodil, imel je pod svojem plaščem v roki sveti rožnivenec,

to tudi doma ali v žagradu ali v spovednici, kjer je čakal grešnikov. Imenoval je sveti rožnivenec „svojo knjižnico“. Z največjim zaupanjem je molil to prelepo molitev, kedar je molil za spreobrnjenje kakega zastaranega grešnika, ali kedar so ga poklicali k umirajočemu, ki pa se ni mislil spraviti z Bogom. S to molitvijo pa je vse dosegel, tako da je sam rekel: „Z rožnimvencem dosežem vse, česar koli hočem.“ Pravil je: „Ako imam na poti k bolniku toliko časa, da sveti rožnivenec izmolim, pridobil sem že njegovo dušo.“ Večkrat je vesel rekel: „Bog mi je zopet dal eno dušo, za katero sem sveti rožnivenec molil.“

Tudi svojim spovedancem je priporočal, naj za spreobrnjenje grešnikov molijo sveti rožnivenec. Papež Pij VII. mu je dal rožnivenec, na katerega je navadno molil. Prigodilo se je, da ga je izgubil. To mu je bilo tako hudo, da je nune lepo prosil, naj molijo, da bi ga našel. Ko ga ena nunskih novink najde in mu ga nazaj dá, pravi jej ves vesel: „Ti mi pomagaš pri spreobračanju grešnikov. Kedarkoli sem za katerega grešnika na ta molek molil, izprosil sem njegovo spreobrnjenje.“

Posebno mladim ljudem je priporočal to prelepo molitev, da bi stanovitni ostali v dobrem. Neki dan je rekel v pridigi: „Predragi bratje v Kristusu! ako je morebiti kdo med vami vero izgubil ali v njej oslabel, svetovati mu vem gotov pripomoček, s katerim se lahko okreпча. Molite vsak dan klečé pobožno in ponižno eno „Češčena si Marija“ k Materi Božji, k preblaženi Devici Mariji, in umirilo se bode vaše užaljeno srece. . .“ „Verjemite mi, Mati Božja vse premore; nihče ne bo zapuščen, kdor jo resnično kliče na pomoč.“ Neki dan pride ves utrujen iz daljnega predmestja domu in pripoveduje, da je bil pri bolniku, ki že ni bil 17 let pri spovedi, a je vendar zdaj lepo in ske-

sano umerl. Na to pravi: „No, to je že dobro, če je bolnik kje daleč v predmestju, ker imam potem časa, da med potjo molim sveti rožnivenec; ne vem, da bi se ne bil kak grešnik spokoril, ako sem časa dosti imel, da sem za-nj molil sveti rožnivenec.“

Klemen Marija Dvořak je posebno ljubil in častil tudi svetega Jožefa. Po zgledu svete Terezije je kaj rad priporočal, naj svetega Jožefa vsakdo časti in se mu izročuje, posebno kedar hoče kaj velikega ali imenitnega storiti.

Posnemajmo tudi mi tega zvestega služabnika Božjega in posebnega častilca prelube Device in Matere Marije. Po njegovem zgledu se izročujmo nebeški kraljici, pa molimo radi sveti rožnivenec za spreobrnjenje grešnikov sploh, posebno pa še za spreobrnjenje tistih grešnikov, za katere moliti smo še posebno dolžni. Gotovo bomo ubogim grešnikom izprosili veliko milostij in naš trud za njihovo zveličanje ne bo zastonj.

Sveti oče Leon XIII. so o priliki praznovanja svoje zlate svete maše tega izvoljenca božjega slovesno proglasili za *izveličanega* in se sme sedaj že očitno častiti na altarih. Proglašenje za izveličanca je prva stopinja očitnega počestčenja, katero sveta cerkev skazuje Božjim služabnikom, če so njih svetniške čednosti dopričane in je Bog sam po njihovi smerti poterdil vsaj z dvema gotovima čudežema, da mu je bilo njihovo življenje posebno dopadljivo.

Bog daj pa na priprošnjo naše ljube nebeške Matere, da bi tega velikega Marijinega častilca skoraj še svetnikom slovesno prišteli!

Zveličani Klemen Marija, prosi za nas, za naše cesarstvo in za vse avstrijske rodove, da bi živeli v miru in ljubezni med seboj!

(Dr. Friderik Pösl. Herz-M.-Bl. IV.)

13. Sveti Frančišek Pavljanski.

(Umerl 2. mal. travna 1508.)

Frančišek je bil rojen leta 1438. v majhnem mestu v Kalabriji z imenom Pavla. Njegovi stariši, Jakob Martoril in Viena Fuskanova, so bili revni, pa pobožni in v svojem stanu zadovoljni. Dolgo niso imeli nič otrok. Zatekli so se k svetemu Frančišku in k sveti Klari v Asisi ter so po svoji moči dajali vbogaime in postili se, da bi si tako Božjo milost naklonili. Tudi so obljubili, ako jim ljubi Bog dá sina, da ga hočejo Bogu v njegovo službo posvetiti. Neko jutro pred solnčnim izhodom se prikaže nad borno hišico svetla luč, katero so ljudje celo uro videli. Neki Jakobov znanec omeni, da bo izšla luč iz te hišice, ki bo tedanje temne čase razsvetila.

Bog je uslišal prošnje pobožnih starišev. Dal jim je sina, ki je bil pa pri rojstvu na eno oko slep. Dobra mati zopet prosi ter obljubi, če bo sinček ozdravel, da bo nosil vsaj eno leto obleko svetega Frančiška, ako ne bi bil poklican, nositi jo celo življenje. Dete je spregledalo. Iz hvaležnosti in spoštovanja so mu zdaj dali ime sv. Frančiška.

Njegovi pobožni stariši so nežno serce svojega otroka zgodaj vnemali v ljubezni do Boga in do njegove preblažene Mater. Kedar je svoje stariše kaj zaprosil ali jim kaj povedati hotel, zaklical je vselej poprej: „*Ave Maria!*“ — „Češčena Marija!“ To so pozneje posnemali

vsi njegovi učenci, da so vselej izrekli:

„*Ave Maria!*“ preden so kaj govorili.

Že kot majhno dete je vsak dan molil sveti rožnivenec v čast svoji nebeški Materi; to pobožnost je opravljal celo svoje življenje. Ravno tako je tudi vsak dan molil dnevnice Marijine.

Ko je nekdanj po zimi molil svoj navadni rožnivenec klečé in gologlav, reče mu njegova mati, naj bi se zavoljo hudega mraza pokril. Urno pravi mali Frančišek: „Preljuba mati! ako bi jaz zdaj govoril skako pozemeljsko kraljico, kaj bi vi želeli, da bi storil? — Kako naj torej govorim s kraljico nebes in zemlje?“ Njegova mati je bila tiho; bila je vesela, da jej je sinček tako odgovoril.

Z ljubeznijo do Marije, preblažene Device, je pa rastla v njem tudi ljubezen do samote in do zatajevanja. Ko pa njegov oče po obljubi izroči 13letnega dečka frančiškanom pri svetem Marku, stregel je z velikim veseljem častitim menihom v zakristiji in v cerkvi, prosil je za

samostan derv in druge miloščine. Kedar je pa le kaj časa imel, molil je pred podobno križanega Jezusa ali pa pred podobno Matere Božje ali svetega Frančiška. Že takrat se je odpovedal vsej platneni obleki; nosil je na golem životu rašasto obleko in užival le postna jedila. Menihi so občudovali njegovo ostrost ter so obnovili po njegovem zgledu svojo ljubezen do Boga.

Ko je svoje leto v samostanu dostal, romal je po posebni naredbi Božji s svo-



Sveti Frančišek Pavljanski.

jimi stariši v Asisi na groba sv. Frančiška in svete Klare, potem pa v cerkev naše ljube Gospe od angeljev, kjer je sveti Frančišek Serafinski na Marijino priprošnjo zadobil toliko milostij. Tukaj je tudi želel po Marijini priprošnji zvedeti, kaj mu je odločil vsegamogočni Bog. Zdelo se mu je, da ga roka Gospodova vodi in napeljuje storiti velike reči, pa ni vedel kako in kaj. Tukaj, v tem slóvečem Marijinem svetišči, pade na kolena pred Materjo vseh milostij Božjih ter priserčno vzdihuje k nebeški kraljici. Obsije ga žarek Božjega razsvetljenja, da spozna voljo Božjo in njegove namene. Tu zadobi posebno velike milosti, da je zadosti okrepečan ustanoviti nov red, ktereга je po vernitvi iz Asisija še le 15-leten tudi takoj pričel.

S privoljenjem svojih starišev je namreč šel v pusto samoto. Ker pa tukaj še ni bil zadosti ločen od sveta, šel je dalje proti morju ter je tu prebival v neki skalnati votlini. Noč in dan je molil. Spal je na terdem kamenu; zaužival je le zelišča, ktera si je po bližavi nabiral. Ko je štiri leta tako ostro preživel, pridružita se mu dva druga mladeniča. Napravili so si tri majhne šotore in malo kapelico, kjer so združeno slavo Božjo prepevali in preblašeno Mater Božjo častili. Več let so preživeli v molitvi, v postu in spokorjenji. Neki mašnik tistega kraja jim je delil večkrat svete zakramente.

Kmalu je imel veliko učencev. S privoljenjem škofa iz mesta Kosenca je pričel postaviti samostan in cerkev. V svoji ponižnosti prične sveti Frančišek le čisto majhno zidanje. Zdaj pa se prikaže menih, oblečen kakor sveti Frančišek Asiški, ter ga opomni, naj postavi večji in veličastnejši tempelj ter naj le v Boga zaupa. Ko že pričeto zidanje podere, zgine ta menih. Vsi mislijo, da je bil sveti Frančišek Serafinski sam, ktereга je k Fran-

čišku Pavljanskemu poslala preblašena Devica Marija, ki je bila posebna pomočnica pričetega dela. Ko se je to po okolici razglasilo, hiteli so ljudje iz vseh krajev ter pomagali k novemu zidanju. Eni so obilne darove prinašali, drugi z rokami pomagali; celó imenitne gospe so kamenje donašale. Škof so postavili in blagoslovili vogelni kamen. Verh griča postavil je velik križ in je svetniku več pravic dovolil.

Ko je bil samostan s cerkvijo vred dozidan, dovolil mu je papež Sikst IV., da je smel v svojo družbo zapisati vsakega, ktereга je spoznal za to sposobnega in vrednega. V čast svojemu patronu je osnoval pravila za nov red po pravilih sv. Frančiška Serafinskega; trem obljubam: pokorščine, uboštva in čistosti je pridjal še četrto obljubo vednega posta. Svojim učencem ni privolil jesti ne mesa, ne jaje, ne mleka, ne sira ali masla, sploh nobenih jedij, ktere so bile po starih cerkvenih postavah postne dni prepovedane. Le če je kdo nevarno zbolel, smel je uživati tudi mesne jedi. To je storil zato, da se je ustavljal z izgledom svoje ostrosti mlačnosti kristjanov, ki so takrat v svoji mehkušnosti zametavali postno zapoved, in da se je pokoril za grehe poželjivosti in požrešnosti drugih.

Njegova postelja je bila deska ali gola tla, blazina mu je bil kamen ali poleno. Njegovo spanje je bilo kratko, toliko daljše so bile ponočne molitve, ktere je navadno začenjal z rožnimvencem, da si je po Mariji izprosil duha prave pobožnosti. V vsaki molitvenici njegovih samostanov je bila podoba preblašene Device Marije; svojim učencem je priporočal priserčno ljubezen in detinsko češčenje nebeške Matere Marije; vsak dan so molili sv. rožnivenec. Navadno je le enkrat na dan použil nekoliko kruha in vode. Včasih je bil dva dni brez jedi, zlasti na delopust

Gospodovih in Marijinih praznikov. — Veliko ljubezen do bližnjega, s katero je bilo napolnjeno njegovo serce, prejel je tudi od Matere vse ljubezni. Ta čednost je bila posebno znamenje njegovega reda. Njegovi učenci so bili vedno pripravljeni, vsega se darovati za zveličanje bližnjega. „Ljubezen!“ — ta beseda je bila njegov navadni izrek. Navzel se je tudi prelepe ponižnosti od Marije, ki je ponižna dekla Gospodova. Akoravno so ga visoko častili papeži in kralji, imel se je on za najslabšega izmed vseh stvari. Zavoljo svoje velike ponižnosti je hotel, da so se njegovi učenci imenovali „Minimi“ — najmanjši.

Bog mu je dal dar čudežev. Akoravno pa je brez števila čudežev storil, bil je vendar najponižnejši. Bal se je, da bi čudežev ne pripisovali njemu; zato jih je sam pripisoval le Bogu in Materi Božji. Ko je nekaj moža, ki si je vso glavo razbil, čudno ozdravil, sklical je urno vse brate skupaj, da so zapeli pesem „Češčena si Kraljica!“ pred altarjem Matere Božje, ki je ta čudež storila.

Ko je papež Pavel II. slišal, koliko čudežev dela sveti Frančišek, poslal je leta 1469. svojega hišnika do škofa v Kosenco, da bi mu škof resnico naznanil. Škof svetuje hišniku, naj gre sam k svetemu menihu ter naj ga sam opazuje. Hišnik gre res sam k svetemu Frančišku, spremlja ga kanonik, kterega je svetnik pred desetimi leti čudno ozdravil.

Ko poslanca prideta do samostana, delal je Frančišek z drugimi rokodelci pri zidanji nove cerkve. Ko pa poslanca zagleda, popusti svoje delo in jima gre naproti. Papežev hišnik mu hoče roko poljubiti. Frančišek pa tega ne pusti, ampak mu pravi: „Jaz naj poljubim tvoje roke, ko so že 30 let posvečene darovanju svete maše.“ Hišnik se čudi, kako to vé sveti mož, ki njega še nikoli videl ni. Misli

si je, da mu je razodel le Bog, koliko let je že Gospodov mašnik. Hišnik ga zaprosi, naj gre z njim v samostan. Zdaj očita svetemu menihu njegovo ostrnost, opominja ga, naj tako ne pretirava in naj hodi po navadni poti, kakoršno so hodili drugi sveti možje. Sveti Frančišek modro in mirno zagovarja svoje ostro življenje. Ko pa vidi, da mu ne poterdi papežev poslanec njegovega nenavadnega življenja, vzame žive žerjavice v roko in pravi: „Glej, kateri v priprostosti svojega serca Bogu služijo, z njimi je Bog, ter jim je celó nekako pokoren.“ Ko poslanec vidi, da svetnika živa žerjavica nič ne peče, osupne o tem čudu. S spoštovanjem se loči od svetega meniha ter natanko sporoči papežu, kar je videl.

Naj omenim še nekterih čudežev, ktere je ta Marijin častilec storil v večjo čast Božjo.

Ko so v Palermu zidali novo cerkev v čast naši ljubi Gospej in so ravno obok dodelali, pade delavec Leonarda Filip z najvišjega odra na tla ter si zdrobi vse ude in umerje. Na žalostno vpitje vseh delavcev prihiti Frančišek, prime mertvega za roko in mu zakliče: „V ljubezni Božji ti rečem, vstani, saj se ti ni nič hudega zgodilo.“ Mertvec vstane zdrav ter gre na svoje delo.

Ne daleč od Palerma so na nekem hribu po zimi lovci našli zmerzlega človeka. Prinesli so ga v samostan, da ga spodobno zakopljejo. Sveti Frančišek pride k mertvecu in mu zakliče: „Iz ljubezni do Boga se prebudi; Bog ti je to milost skazal.“ Urno vstane oni in še več let živi.

Ko je postavil že več samostanov svojega reda, hotel je še na Sicilijanskem uvesti svoj red, da bi tudi tam s svojim ostrim življenjem zveličansko pridigoval takratnim mehkužnim posvetnjakom. V Kortono pride s svojim sobratom. Ravno se barka odpravlja na Sicilijansko; za-

prosi ladjevodjo, naj bi ju s seboj na barko vzel iz ljubezni do Boga. Terdoserčni vodja pravi: „Če za oba voznino plačšaš, vaju vzamem.“ Sveti mož pravi: „Jaz sem reven ter nimam ne zlata ne srebra, da bi ti ga dal.“ — „Ako ti nimaš denarja za-me, jaz nimam barke za te“, pravi vodja in barka odplava na široko morje. Sveti Frančišek poklekne, moli in vstane. Zdaj razgerne svoj plašč čez morje, plašč svojega tovariša pripne na palico za jadro in iz ljubezni do Boga v zaupanju na priprošnjo nebeške kraljice stopi na široko morje ter jadra za odplavljenjo barko. Na visokem morji, kjer se nikjer ne vidi suhe zemlje, dojde barko. Kako so se čudili mornarji, mislimo si lahko. Prosili so, naj bi meniha na barko stopila, pa v zaupanju na Božjo pomoč sta naprej hitela ter sta bila poprej na suhem, kakor barka. To je bilo leta 1479.

Ko od tod pride v Kalabrijo nazaj in so se hitro množili učenci, začel je postaviti nov samostan v Korilijani; tu se ponovi čudež, kakoršnega je storil Frančišek že pri zidanju prvega samostana. Podirati se je začela apnenica, koja je že 24 ur gorela. Delavci pokličejo svetnika in s strahom povprašujejo, kaj naj počnejo. On stopi k apnenici, ukaže delavcem, naj gredó k pripravljenemu kosilu; le kurjač je tam ostal. Frančišek gre v razbeljeno peč, popravi nekaj izpadlih kamenov ter stopi nepoškodovan ven. Kurjaču pa pravi: „Zdaj pa le zopet derv napodi v peč!“

Njegovo sveto življenje je slovelo daleč po svetu. Ko je francoski kralj Ljudovik XI. hudo zbolel, prosil je dolgo, da bi sveti Frančišek prišel k njemu. Ali ponižni menih tega ni hotel. Še le na povelje papeževo, da bi ne bil nepokoren, šel je. Ni hotel sprejeti nobenih in nikakoršnih darov, ktere mu je kralj tudi zvijačno ponujal. Ko je kralj videl, da

ima sveti Frančišek posebno ljubezen do Matere Božje, ponudil mu je podobo preblazene Device, ki je bila do sedemnajst tisoč tolarjev vredna. Tri dni je kralj silil va-nj, naj bi sprejel to prelepo podobo. Sveti mož pa se je stanovitno ustavljal in rekel: „Jaz ne stavim svojega zaupanja na zlato in srebro, ampak jaz zaupam v kraljico nebeško. Papirna podoba Matere Božje, ktero s seboj nosim, zadočuje moji pobožnosti; ne potrebujem ne zlate ne sreberne podobe.“

Sveti Frančišek kralju, ki je toliko hrepenel še živeti, ni izprosil zdravja telesnega. Kar je bilo pa veliko več vredno, pripravil ga je na srečno kerščansko smert. Rad bi bil šel Frančišek nazaj na Laško, pa kralj ga ni pustil. Tako je tudi na Francoskem postavil več samostanov.

Vedel je sveti mož, da se mu smert bliža. Tri mesece se je skerbno pripravljaj na srečno zadnjo uro. Cvetno nedeljo ga napade huda merzlica. Veliki četrtek ga njegovi učenci peljejo v cerkev, kjer ponižno in s solznimi očmi prejme sv. popotnico. Ko ga po sveti maši oslabelega nazaj v njegovo celico pripeljejo, vprašajo ga, če ne bi želel, da mu noge umijejo, kakor je to navada na veliki četrtek sploh po vseh samostanih. On pa dé: „Danes ne, jutri pa storite z mojim truplom, kakor hočete.“ Veliki petek pokliče svoje sobrate pred-se; opomni jih, naj natanko spolnjujejo samostanska pravila, naj lepo ubogajo njegovega naslednika, in umerje ob 10. uri dopoldne 2. mal. travna 1508 v 81. letu svoje dobe.

Njegova zadnja molitev je bila: „O dobri Jezus, ti dobri pastir, ohrani vse pravične, opraviči grešnike, usmili se vseh živih in mrtvih in bodi milostljiv tudi meni ubogemu grešniku! O Jezus! o Marija!“ — Njegovo obličje je bilo lepo cvetoče; telo je ostalo nestrohneno, dokler ga niso krivoverni Hugenoti leta 1562.

sežgali. Pravoverci so nekaj koščic iz ognja pobrali in rešili.

(Buttler; Poire; Legende Innsbruck.)

14. Zveličani Herman Jožef.

(Umerl 7. mal. travna 1236.)

Herman Jožef je eden najpriserčnejših častilcev naše ljube Matere Božje. Njegovi stariši so bili revni v časnih rečeh, pa toliko bogatejši so bili lepih čednostij. Posebno so častili preblazeno Devico Marijo; na Nemškem, v kraljevem Kolinu so bili doma. Ko je mali Hermanček videl, kako njegova pobožna mati pokleka pred hišnim altarčkom, svoje roke povzdiguje in se milo ozira v podobo Matere Božje, pokleknil je tudi on ter svoje ročice k molitvi povzdignil in dolgo in prelepo zerl v podobo nebeške kraljice, ki ima svoje Božje Dete na naročji. Vedno lepša, vedno prijetnejša in ljubeznivejša se mu je zdela Marijina podoba; vedno globokejši je bil vtis, ktereга je ta podoba delala njegovemu, za vse dobro pristopnemu sercu. Ko je presladki besedi „Jezus, Marija“ izgovoriti zamogel, ponavljal ji je z otroškim spoštovanjem in s priserčno pobožnostjo.

Ko je toliko odrastel, da je govoriti mogel, prosil je večkrat svojo dobro mater, naj mu kaj lepega pove o Jezusu in njegovi preblazeni Materi. Tudi jo je večkrat prosil, da ga je s seboj vzela, ko je šla v cerkev naše ljube Gospe in nebeške kraljice; to mu je rada privolila skerbna

mati. Kaj pač je počel mali Hermanček, ko je kot angeljček lepo klečal pred podobo svoje ljube nebeške Matere? Po otroško se je pogovarjal s podobo, kakor s preljubljenjo, živo osebo. Prav po domače se je radoval z Jezusom in z Marijo. Pripovedoval jima je vse, kar je njegovo nedolžno serce čutilo, vse, kar se mu je pripetilo, kar mu je bilo prijetnega ali kar ga je kaj žalilo; prosil ju je zdaj tega, zdaj onega, kar se mu je zdelo

potrebnega ali lepega. Za prejete dobrote se je vselej priserčno zahvalil. Ako so mu stariši ali drugi dobrotniki kaj dali ali storili, kar ga je veselilo, tekel je pred Marijin altar ter v detinski priprostosti daroval svoji dobri Materi in njenemu Božjemu Sinu, da sta se tudi onadva veselila z njim. Tako je nekaj dobil nekaj jabolk. Izbere najlepše in teče z njimi v cerkev. Tam stopi na altar ter ponudi Mariji in Jezusčku prelepo jabelko. In glej, o čudo! Marija se nasmehne, stegne svojo roko in prejme ponujeni

dar ter se pogovarja z nedolžnim otrokom, kakor mati s svojim ljubljnim detetom. Poln nebeške radosti teče domu ter prav po otroško pripoveduje, kaj je storil, kaj se mu je zgodilo in kako se je Marija z njim pogovarjala. Stariši se čudijo vsemu temu in nehote si v svojem sercu mislijo: „Kaj pač bo iz tega deteta?“

V sedmem letu ga stariši v šolo zapisejo. Bil je tih, malobeseden in posebno sramožljiv; pazno je poslušal svoje uče-



Zveličani Herman Jožef.

nike. Vse ga je napeljevalo le k Bogu in k njegovi presveti Materi. Ko so si igrali o praznikih njegovi sošolci, šel je, ako je bilo mogoče, skrivaj v cerkev naše ljube Gospe ter se je ljubeznivo pogovarjal zdaj z nebeško Materjo, zdaj z njenim Božjim Sinom. Premila Mati Božja je svojo materino ljubezen skazovala temu nedolžnemu otroku ter mu je za njegovo otroško priprostost podelila veliko potrebnih milostij.

Ko je zopet neki prost dan zapustil součence, ki so se vedrili in igrali, in je šel zopet v cerkev, kamor ga je vedno vleklo, zagledal je preblazeno Devico Marijo na sredi visokega kora, zraven police, na kateri so ležale knjige; zraven nje je bil sveti Janez evangelist, ki se je radoval z njenim Božjim Detetom. Herman zamaknjen in vesel gleda to čudno prikazen. Usmiljena Mati Božja pa mu pomigne in zakliče: „Herman, pojdi gori k nam!“ Otročje-priprosto pravi Herman: „Kako hočem k vam? Kor je zapert, lestvice pa nimam, da bi po njej šel gori.“ Marija mu pravi: „Le poskusi, le poskusi, pomagati ti hočem in roko ti podam.“ Dete poskuša; ker pa ne more gori, poda mu nebeška Mati roko in on je na koru.

Pozneje je Herman dobremu prijatelju povedal, da je zadel na žebelj na korskem omrežji, ko je poskušal na kor priti, ter si je napravil blizo serca sicer nevidno rano, ktera ga je pa pozneje hudo bolela. Ta rana mu je bila znamenje mnogoterih bridkostij in težav, ktere je moral do svoje smerti prenašati.

Ko je Herman s pomočjo Gospodove Matere bil na koru, dovolila mu je preblazena Devica, da si sme z Detetom Jezusom igrati, ter ga je k temu še oserčevala. Sama pa je zraven sedela in jih prijazno gledala. Ko se je Herman nekaj časa tako radoval in je prišel čas večerne molitve, ukazala mu je Marija, naj zopet

gre, ter mu pomaga doli po tisti poti, po kateri je prišel gori. To nebeško veselje je Herman še večkrat užival.

Neki dan pride po svoji navadi zopet v to cerkev Matere Božje. Bilo je po zimi, a Herman je bil bos. Ko usmiljena Mati Božja vidi, s koliko ljubeznijo prihaja ubogo dete, in da ga tudi mraz ne odverne od njegove pobožne vaje, usmili se ga. Pokliče ga in pravi: „Zakaj si bos v tem mrazu?“ „Nimam čevljev“, reče mali Herman. Ker je Mati Božja vedela, da so njegovi stariši revni in mu ne morejo vsega potrebnega omisliti, reče mu: „Pojdi k onemu kamenu (pokaže mu ga) in pod njim boš dobil štiri desetice; te poberi in kupi si čevlje.“ Herman veruje, gre, prizdigne kamen, pobere denar, pa vesel teče nazaj k prečeščeni Materi se lepo zahvalit. Marija mu pravi: „Kedar boš čevljev, peres ali družih rečij potreboval, dobil boš tu toliko denarjev, da si boš to preskerbel.“ To skrivnost je Herman pred smertjo razodel svojemu spovedniku.

Ko je bil Herman dvanajstleten deček, polotile so se ga želje, da bi zapustil svet, kateri se mu je pristudil, ker je že večkrat užival nebeško veselje. Šel je k premonstratencem v Steinfeld, v Kolinski škofiji. Menihi so ga radi sprejeli, preoblekli in poslali v Frizland, da je nadaljeval svoje učenje. Kako goreče je Jezusa ljubil, pokazal je s tem, da je imel svoje posebno veselje v naukih, pri katerih je večkrat slišal izgovarjati presveto Ime Jezusovo. Ko je tukaj dokončal svoje učenje, prišel je nazaj v Steinfeld, kjer so mu dali službo, da je z nekim starejim sobratom stregel drugim menihom pri obedih. Prav z otroško pokorščino je opravljal to službo. Le to mu je bilo hudo, ker mu preobilno opravilo ni pripustilo, da bi tako dolgo molil, bral in premišljeval, kakor navadno poprej, in ker ni gledal

premilega obličja svoje prečeščene nebeške Matere ter se ni mogel ž njo radovati v sladkem premišljevanji. Marija, preljuba Mati njegova, se ga usmili. Prikaže se mu in ga vpraša, zakaj toliko žaluje? Bridko jej potoži, kako hudo mu je, da pri tolikem delu ne more opravljati svojih navadnih molitev in tudi samostanskih ne tako, kakor bi rad. Božja Mati je vedela, da ima Herman dober namen, ki pa ni popolnoma urejen po Božjih sklepih. Zato mu dá ta-le kratki nauk: „Vedi, da nimaš zdaj nobene večje dolžnosti, kakor v ljubezni streči svojim bratom!“ Te besede dá mladeniču v premislek in kmalu ni nič več žaloval, ampak z največjo ljubeznijo je stregel svojim bratom. Posnemal je zgled Jezusa, ki je prišel na svet, ne da bi mu drugi stregli, ampak da je on drugim stregel; z vso gorečnostjo se je deržal tega zgleda, da je celó pozabil na jed in pijačo in bil zadovoljen s kruhom in vodo.

Čez nekaj časa so mu odločili službo zakristana; zdaj je lahko veliko premišljeval. To je tudi v toliki meri storil, da ni bil zadovoljen z navadnimi molitvami in z navadnim čuvanjem. Napravil in sestavil je več novih molitev, s katerimi je pospeševal svojo pobožnost. Spominjal se je neskončnih dobrot, ktere je usmiljeni Bog skazal človeškemu rodu, in je Boga hvalil za nje. Močno je ljubil milosti polno Mater Gospodovo. V posebnih molitvah se je spominjal Marijinih radostij (veselj), pri vsaki je pristavil angeljevo čiščenje. Pri premišljevanji vsakega veselja je posebej pokleknil. V takih pobožnih vajah je prečul velik del noči, potem se je vlegel za kratek počitek na golo desko in djal kamen pod glavo.

Tako vnetega služabnika je Gospod poplašal s presladkimi tolažili. Ko je po jedi šel iz jedilnice med popevanjem psalma: „Usmili se me, o Gospod!...“

zdelo se mu je, da ga napolnjuje rajska vonjava; mislil je, da hodi med nebeskimi cveticami. Božja Mati mu je to veselje napravljala. Ker pa ni posnemal njenega zgleda, da bi bil vse te milosti ohranil za se, v svojem sercu, in je enkrat popraševal svoje sobrate, če li tudi oni občutijo take nebeške sladkosti, zgubil je ta dar tako dolgo, dokler je previdnejši postal.

Premonstratenci imajo navado, kedar koli pri svojih molitvah izrečejo sveto in presladko Ime „Marija“, da vsi menihi pokleknejo; o postnih dnevih in o praznikih pa se z roko zemlje dotaknejo, da tako milosti prosijo. S tem pa Herman še ni bil zadovoljen. Kedar je o praznikih pri splošnih molitvah bil in je izgovoril to preljubeznivo Ime, vergel se je urno na tla in je tako ležé počastil svojo nebeško Mater. Ko je to večkrat storil, vpraša ga eden njegovih posebnih prijateljev, zakaj to dela? Pove mu, da kedar koli se pri imenovanji Marijinega Imena tako poniža, obdaja ga sladka dišava lepo dišečih cvetic in v tej radosti bi vedno rad ostal; zato se pa tako hitro na tla verže in nerad zopet vstane.

Kolikrat se je preblazena Devica Marija prikazala temu svojemu zvestemu služabniku, tega ni mogoče zapisati. Občevala je ž njim, kakor z najboljšim prijateljem, kakor mati s svojim preljubljenim otrokom. Ko je na koru molil ali premišljeval, videl je svojo nebeško Mater pred seboj ter je slišal njen presladki glas. Da ni bil v dvomu, približa se mu Mati Božja in zaupljivo sedi pri njem; Herman jo poprašuje po vsem, karkoli je njegovemu stanu potrebno bilo, Marija pa mu na vse odgovarja. Včasih ga pa tudi Marija kaj vpraša.

Lahko si mislimo, kako je tako zaupljivo občevanje z Marijo, ki je Mati presvete ljubezni, v sercu blaženega Her-

mana v nemalo in množilo ogenj pregoreče ljubezni. Marija ga je varovala kakor svoje preljubo dete ter je toliko skerbela za-nj, da telesna pozemeljska mati ne more toliko skrbeti za svoje otroke.

Neki dan je bilo Hermanu naročeno, potovati v bližnji nunski samostan, ktere ga so premonstratenci oskerbovali. Marija, preskerbna Mati, prikaže se pobožni nuni tega samostana ter jej naroči: „Moj zvesti kaplan bo danes semkaj prišel; skerbi, da ga s častjo in vredno sprejmete!“ Ta nuna je po naročilu preblazene device to drugim sestram sporočila.

Nekdaj so Hermanu na roki puščali. Zgodilo se je, da se je po noči na ranjeno roko vlegel. Lahko bi mu bila kri otekla. Ali Marija je čula nad njim. Zbudi ga in mu pravi: „Vidiš, ti svoje roke nisi prav položil!“ Ona prime s svojimi presvetimi rokami njegovo roko in uči zaspanega mladeniča, kako naj se vleže, da mu ne bode v škodo. Tolikega ponižanja nebeške kraljice bi ne mogli verjeti, ako bi ne bil vsega tega Herman sam zaradi pokorščine zvesto razodel.

Hermanova nedolžnost je bila čista in lepa, kakor lilija. To ni moglo drugače biti, ker je s prečisto Devico Marijo živel v tako tesni zvezi. Njegovi dobri sobratje so se veselili njegove neomadeževane čistosti, ktera se mu je brala na obrazu. Ker so vedeli, kako ljub je preblazeni Devici, rekali so mu namesto Herman — Jožef. To pa je ponižnega mladeniča v zadrego pripravilo, ker on nikakor ni mogel misliti, zakaj bi mu prilastovali ime prečistega ženina preblazene Matere Gospodove. Tako ga je to preplašilo, da je mislil pri prvem očitnem shodu zatožiti svoje sobrate, ki so ga tako klicali, da bi se jim to za naprej prepovedalo.

Marija pa je sama poterdila to imenovanje. Herman je neko noč zopet dolgo molil in slednjič ves utrujen se vlegel in

zaspal; zdelo se mu je, da gre nazaj na kraj molitve. Ko se pa ozre proti velikemu altarju, vidi preblazeno Devico, ktera ima svoje Božje Dete na naročji. Ko tako nebeško Mater in Dete gleda in premišljuje, pokliče ga Marija k sebi. Hitro teče k njej in z navadnim zaupanjem vzdihne: „O moja preljubezniva Mati, daj mi svojega Sina!“ Marija nekaj časa čaka, da še bolj vname njegovo hrepenenje, potem mu poda svoje Božje Dete, pa pravi: „Nosi mojega Sina, kakor ga je nekdanosil moj ženin Jožef v Egipet. S to presladko težo pa nosi tudi čast njegovega imena!“ Tudi ga ljuba Gospa opomne, naj se nič več ne brani tega imena; odslej so ga le Jožefa imenovali.

Če tudi je bilo življenje njegovo skoraj nebeško, držala se ga je pa vendar le še človeška slabost; tako se je zgodilo, da se je njegova pobožnost do preblazene Device nekoliko ohladila; on tega ni zapazil. Tisti čas je bilo veliko roparjev, ki so se klatili okoli, napadali samostane in pograbili, kar so kaj vrednega dobili. Herman Jožef je bil v veliki skerbi, da bi roparji ne napadli samostana, ki je njemu izročen. Zato je navadne pobožnosti do preblazene Device malo opuščal ter je skerbno zapiral vrata samostanska in vedno čul. Njegova nebeška dobra Mati ga je tudi zdaj posvarila. Prikaže se mu v podobi stare, nagerbančane revne žene. Ko jo Herman Jožef zagleda, hudo se prestraši in zavpije: „Kaj če to biti?“ Marija mu odgovori: „Jaz sem varuhinja tega samostana že dolgo časa.“ Po glasu je spoznal Marijo in zavpraša: „Si li ti, o Roža?“ Tako je v svojem otroškem zaupanju Marijo navadno imenoval. „Sem“, dé mu Marija. Ves zavzet zakliče Herman Jožef: „Zakaj pa imaš obličje stare žene?“ Marija pravi: „Tvojim očem se prikažem taka, kakoršno me imaš v svo-

jem sercu. Postala sem tebi že stara. Kje je spomin na moje veselje? Kje je angeljsko češčenje, s katerim si me pozdravljaj? Kje je tvoja pobožnost, kje tista mladostna ljubezen tvoje duše v molitvi? Kje so druge vaje, ktere si meni posvečeval, kakor mladenič svoji nevesti? Ni potreba, da bi se v moji službi izgovarjal z varstvom samostana, katerega hočem jaz varovati bolje, kakor ti!“ Herman je to ostro svarilo ponižno sprejel ter je obljubil, da se ne bo več toliko pečal s skrbjo, kako bi varoval samostan.

Pozneje pa Marija zopet pokaže, kako materinsko ljubi svojega zvestega služabnika. Jožef je nesrečno padel na obraz, da si je izbil dva zoba. Ko zoba iz ust vzame, gre k studentu, da si izmije rano in očedi kervi. Marija pa, ki je svojega služabnika vedno pred očmi imela, pride in ga usmiljeno vpraša: „Kako ti je!“ Herman Jožef pravi: „Dva zoba sem izgubil in hudo me boli.“ Marija pravi: „Daj mi izbita zoba!“ Herman jej poda zoba in Marija ju z lastno roko nazaj postavi tako terdno, da ne čuti nikakoršne bolečine in nima nobene rane.

Te posebne milosti, katerih je Herman Jožef po svoji nebeški Materi prejemal tako obilno, povzdignile so njegovo duhovno življenje na visoko stopnjo. Ko je tako postal popolen mož po podobi Kristusovi, poslal mu je dobri Bog tudi hude skušnje, da se je v čednosti utrdil. Zavaljo vednega čuvanja in drugih duhovnih vaj so njegove telesne moči hudo oslabele. Njegov želodec je postal tako reven, da ni mogel nikakoršne jedi prebaviti in zato ga je vedno glava bolela. Da bi ga ohranili še dalje, oprostili so ga njegove službe, kar mu je pa prav hudo delo, ker si je očital, da je sam kriv te telesne slabosti.

Ko mu je neki dan bilo prav hudo, klical je priserčno svetnike na pomoč, da

bi mu pomoči izprosili pri njej, kateri se je posvetil v posebno službo. Ko se je pa tisti dan komaj do altarja privlekel, videl je na altarji sedeti preblaženo Devico. Ker je ni precej spoznal, bil je hudo nevoljen, kako se kdo prederzne na altarji sedeti. Marija pa ga prijazno zakliče in mu pravi: „Ako bi bil mene poklical na pomoč, ko si druge svetnike prosil, bil bi ozdravljen.“ Ko pa Herman Jožef zagleda svojo ljubljeno Gospo, pade pred njo na svoja kolena in jo prosi, naj ga reši te nadloge. Marija pa pravi: „Bodi zdaj ozdravljen te boleznih!“ Res ga zapusti prevelika slabost, pa druga nadloga ga napade, ktere do smerti ne izgubi, in ta je bila neka merzlica, ktera ga je zlasti vsak praznik napadla in ga hudo mučila. Vendar je pri tem užival veliko nebeških tolažeb, ki so ga prečudno krepčale.

Med tem se je Herman Jožef v sveti ljubezni vedno bolj vnemal in z ljubeznijo so se množili tudi nebeški darovi. Jako pobožno je vselej opravljal daritev svete maše; večkrat je bil nebeško zamaknjen. Pri obhajanju presvetih skrivnostij je njegovo telo velikrat nekako oterpnelo, da je sveto mašo tako dolgo bral, da mu že nihče ni rad stregel. Kaj je pa pri tem čutilo njegovo serce, kakošne nebeške prikazni je imel, ktere sladkosti je užival, tega nikdar nobenemu človeku ni razodel.

Čudno pa je bilo, ko je bil toliko slab in reven, da se je komaj po koncu deržal, da je zamogel pa sveto mašo brez vsega truda obhajati. Ko je neki dan daroval v nunskem samostanu sveto mašo (bilo je po zimi v prav hudem, nenavadnem mrazu), čutil ni čisto nič silnega mraza. Bil je zamaknjen, videl ni nič, ne slišal, ne čutil. Neka pobožna nuna se je čudila, da Herman Jožef tega pekočega mraza ne čuti. In glej! videla je, da stoji sveti mašnik sredi med Jezusom in Ma-

rijo; ta dva deržita vsak eno njegovo roko ter ji grejeta.

Neki drug dan je nekdo videl, da je bila preblazena Devica pri sv. maši, ktero je Herman Jožef njej v čast opravljal. Imela je zlat kelih in zlat križ v svojih rokah in je s kelihom in križem v odperte persi Hermanove zginila, v znamenje, da on vedno v svojem srcu nosi križanega in zakramentalnega Boga z njegovo prečeščeno Materjo vred.

Zadnja leta svojega življenja, ktera mu je Bog še dal po hudi bolezni na priprošnjo neke pobožne nune, lotil se je razlaganja visoke pesmi Salomonove. Nekteri bratje so mislili, da je to prederžno in so mu to očitali, ne vedoč, da ga vodi celo njegovo življenje sam Gospod Jezus Kristus in njegova preblazena Mati Marija. Ker so mu le ugovarjali, odgovoril je ponižno: „Tega dela se nisem lotil nepremišljeno, tudi ne zaupam na svoje moči in nisem tega pričel v svoji priprostosti, ampak na povelje Gospodove Matere. Prikazala se mi je presveta Mati Gospoda našega Jezusa Kristusa; imela je v svoji roki majhno predrago skledico, v kateri je bilo na dnu malo olja. Nasmehljala se mi je in mi rekla: ‚Nekaj malega sem ti prihranila, da ti zajmeš.‘ Potem me je podučila, da je skoraj dognano razlaganje visoke pesmi, še nekaj malega pa je, kar naj bi v njeno čast pojasnil. In na to opominjevanje sem se tega težavnega dela lotil, ker se nisem toliko bal sodbe nevednih ljudi, kakor zamere Gospodove Matere.“

Ko je torej začel razlagati visoko pesem v Imenu Marije, ktero je imenoval svojo lepo Rožo, podal se je v samoto, da bi ga nihče ne motil. Pozabil je na svojo slabost in je bil tako zamišljen v sveto pismo, s toliko sladkostjo napolnjen, da je pozabil celó na jed. Zato so bili nekteri bratje, ki so pri jedi stregli,

nevoljni ter so šli v njegovo celico, da ga k jedi pokličejo, a niso ga našli, niso ga videli. Zato ga začnejo obirati in njegovo obnašanje grajati. Čez nekaj časa je Herman med njimi in kako stermijo, ko jim vse pové, kar so zoper njega govorili ter jih krotko opomne, naj se ne dajo toliko od jeze premagati, da bi še kedaj tako govorili, da si ne nakopljejo serda Jezusovega in njegove preblazene Matere Marije.

Čudeč se vprašajo ga, kako je zvedel, kaj da so govorili zoper njega? Herman pravi: „Saj sem vaše besedovanje sam slišal; več pa nikar ne povprašujte!“

Ta čudež, da je bil pričujoč, pa da ga bratje niso videli, ponavljal se je večkrat. V obednici si je izvolil kotiček, kjer je večkrat po obedu ves dan bil zamaknjen v premišljevanji. Brat, ki je obednico oskerbljeval, hodil je večkrat noter in ven, vrata zaklepal; čudil se je mnogokrat, ako ga je v obednico zaklenil, da ga nazaj prišedši nikjer ni videl, ali večkrat ga ven gredé ni zapazil, ko pa nazaj pride, bil je v svojem kotiči. V njem so se spolnile besede, ktere piše apostol Pavel: „*Vaše življenje je skrito s Kristusom v Bogu.*“ (Kol. 3, 3.) Hermanu je bilo pripuščeno, da je šel v najskrivnejše svetišče Gospodovo; stopil je v vinsko klet nebeškega ženina; bival je v senci drevesa življenja v sredini raja ter je jedel njegov sad in pil vino resnične terte radostno in veselo. Zato se je zgodilo, da bolan v ljubezni do Boga ni potreboval telesne hrane. Njega je živil Kristus s kruhom življenja.

Te prečudne milosti, s kterimi je zveličanega Hermana obsipal ljubi Bog na priprošnjo preblazene Matere Marije, bile so nekako plačilo za njegove prelepe čednosti. Ohranil je oblačilo kerstne nedolžnosti neomadeževano skozi vse svoje življenje, da ga lahko imenujemo devico v

sercu, devico v očeh, devico v ušesih, devico v čutilih. Razven tega je bil toliko ponižen, da se je ogibal vsake hvale bolj kot kače in je sebe imel za najslabšega izmed vseh ljudij. Staro, ponošeno obleko je najraje nosil. Ako so mu to očitali, rekel je: „Bolje nisem vreden.“

S ponižnostjo je sklepal prečudno potrpeljivost. Vedno bolehen ni hotel nobene boljše jedi, ni ležal nikoli na mehkejši postelji. Če so temu ugovarjali, rekel je: „Jezus tega noče.“

Slednjič je prišel presrečni čas, kterega je že dolgo priserčno želel, da bi z obličja v obličje gledal Jezusa in Marijo. Nune Hovenskega samostana so prosile opata, naj bi privolil, da bi smel Herman Jožef postni čas pri njih obhajati službo Božjo; opat privoli. Bratje, vedoč, kako bolehen je, žalovali so silno pri odhodu, ker so mislili, da ga ne bo več nazaj. Herman jih tolaži in pravi, da bo po veliki noči že spet pri njih.

Šel je, kakor navadno, peš v nunski samostan. Ko pa stopi v samostan, začrta s svojo palico po tleh velikost navadnega groba in pravi pričujočim sestram: „Glejte, tu me boste pokopale.“

Herman Jožef je v samostanu ves postni čas opravljal službo Božjo. Še cvetno nedeljo je bil toliko tuden, da je končal vsa cerkvena opravila. V torek potem ga napade huda merzlica, ki ga je zelo prevzela. Blizu smerti je bil dve uri zamaknjen. Ko se zopet zave, pritoži se, da ga ni hotel uslišati mili Bog. Kaj ga je prosil, tega ni povedal. Kmalu potem pa pravi: „O Gospod, v tvoje roke izročim svojo dušo!“ Izdahnul je svojo čisto dušo v roke Jezusu in svoji nebeški Materi Mariji 7. mal. travna 1236.

Njegovo telo so zakopali na kraji, kterega je poprej označil. Bratje Steinfeldskega samostana pa so želeli nazaj njegovo sveto telo. Ker so se pa nune

temu ustavljale, privolil je Kolinski škof menihom. Ko so njegovo telo čez šest tednov vzdignili, bilo je še nepoškodovano. Tako je prišel Herman Jožef po veliki noči nazaj v Steinfeld, kakor je rekel pri svojem odhodu. Njegovo telo počiva še zdaj v farni cerkvi. Tretjo nedeljo po veliki noči obhajajo slovesno njegov god. Takrat pride iz vseh krajev sila veliko ljudij počastit tega gorečega častilca naše ljube Matere Božje.

(Ott Marianum. Bolland. M. R. XI.)

15. Sveti Benedikt Jožef Laber.

(Umerl 16. mal. travna 1783.)

Sveti oče Leon XIII. so na najlepši praznik Matere Božje, 8. grudnia 1881, štiri Gospodove služabnike z navadno slovesnostjo med svetnike prišteli. Ti novi svetniki so: Sveti Lorenc Brindiški, sveta Klara Montefalska, sveti Janez Kerstnik de Rosi in sveti Benedikt Jožef Laber.

Med njimi je čuden svetnik sveti Benedikt Jožef, ki je v beraškem stanu v nebesa prišel in je bil velik častilec naše ljube Gospe in Matere Marije.

Marsikteremu mehkužniku današnjega spridenega časa se bo morebiti celó gnusilo življenje, kakoršno si je izvolil ta čudni mož; a po njem je on dosegel krono nebeško, katero bo posvetni gizdalin javeljne dobil.

Zgled tega nenavadnega svetnika nas bo opomnil, da voljno prenašamo bridkosti in težave, ktere nam je morebiti naložil dobri nebeški Oče; kaže nam, kako zamoremo pod varstvom nebeške kraljice v največjem siromaštvu biti zadovoljni in veseli.

Sveti Benedikt Jožef je doma tam gori visoko na Francoskem, blizu Angleškega, v vasi Ametah, v Bulonjski škofiji. Rojen je bil 26. sušca 1748; torej en dan po prazniku oznanjenja Devici Mariji,

menda prav v znamenje tiste velike ljubezni in priserčne udanosti, ktero je pozneje v Loreti skazoval svoji prečešчени nebeški Materi in vsej nebeški družini.

Benedikt je bil prvi petnajsterih otrok revnih starišev; imeli so malo posestvo in majhno kupčijo, ter so svoje otroke v strahu Božjem vzrejali.

Benedikt je bil bistrega uma, dobrega spomina in natančno pokoren.

Prve besede, ktere ga je bogoljubna mati naučila, bile so: Jezus, Marija, Jožef; ta materin nauk je bil začetek njegovi posebni ljubezni do svete družine. Ko je nekoliko odrasel, hodil je v domačo šolo, v kateri je učil gospod vikarij. Pozneje je hodil v večjo šolo v Nedonu. Tu je rekel neki učitelj, da med dvema tisočema učencev ni imel nobenega, ki bi imel toliko lepih lastnostij, kakor mali Benedikt.

Otročjih igrač nikdar ni imel. Kar koli je dobil prostega časa, čital je lepe bukve. Z vsem zadovoljen ni nikdar prosil kake nove obleke. Še čisto majhno dete pritergoval si je v jedi in pijači; družih ostrostij si je nakladal toliko, da so mu morali stariši večkrat kaj prepovedati. Kedar je le mogel, tekkel je v cerkev.

Kdor ga je videl, bil ga je vesel. Zdel se mu je, kakor čisti angelček v revni, ponošeni obleki.

Vsi, ki so poznali malega Benedikta, mislili so, da je to dete poklicano v duhovski stan. Pač bi bili stariši radi to posebno srečo doživeli, ali njihova rev-

ščina in množina otrok jim ni priputila toliko potrebnih stroškov za to. Imel je pa njegov oče brata, ki je bil župnik v Erinu. Ta stric je vzel dečka k sebi; bil je deček pohleven, ubogljiv in razumen.

Dobri stric je Benedikta lepo pripravil k prvemu svetemu obhajilu, ktero je prejel po skerbno storjeni dolgi spovedi in prav z gorečo ljubeznijo 4. kimovca 1761. Ravno tisti dan je prejel tudi sveto birmo. Njegova sreča se ne dá popisati. Vedno je hrepenel po tej nebeški hrani, da je velikrat pozabil

na vso telesno jed. — Na stričevem vertu je včasih sadje pobiral, ktere ga pa nikdar nič ni pokusil, nekaj iz zatajevanja, nekaj, ker se mu je zdelo greh, brez privoljenja kaj zaužiti. Ko je nekdanj jagode bral, zaprosi ga mala deklica, naj bi jih njej eno pest dal. Benedikt bi jej bil rad ustregel, rekel pa je, da brez privoljenja



Sveti Benedikt Jožef Laber.

stričevega tega ne sme storiti. Deklica mu pravi, saj je to le majhna reč, in stric ne bodo nič vedeli za to. To pohujšljivo govorjenje je hudo užalilo Benedikta. Resnobno je opomnil deklico, da Bog vse vidi in vse vé; prigovarjal jej je, naj gre prej ko prej k spovedi, ker je bližnjega v greh napeljevala; pozneje jo je še enkrat opomnil te dolžnosti. Deklica si je ta opomin tako globoko vtisnila, da ga ni pozabila še v poznejših letih ne, ko je bila nuna v uršulinskem redu.

Že takrat bi se bil rad ostro postil. Ker mu pa gospod stric tega niso privolili zavoljo njegove mladosti, vzel je le najpotrebnejših in najslabših jedil. Če je le mogel, umaknil se je v samotni kotiček v hiši, kjer se je priserčno pogovarjal z Jezusom, z Marijo in s svetim Jožefom. Neki stričev hlapec ga ni mogel terpeti; večkrat ga je zmerjal, celó tepel, pa Benedikt se ni nikdar zato pritožil; veselo je vse prenašal, še posebno prijazno se je obnašal proti njemu. Beračem je bil nad vse dober. Kedar so reveži kaj manj dobili, rekli so: „Gotovo Benedikta ni doma.“

Njegovo največje veselje je bilo, klečati pred tabernakelnjom; ako je bilo izpostavljeno presveto Rešnje Telo, molil bi bil rad noč in dan in častil svojega Zveličarja v zakramentu ljubezni.

Rad se je učil. Nikakor pa ni maral neslanih ajdovskih pisateljev, ktere si mora še današnja mladež v višjih šolah v glavo vbijati. Kaj rad je prebiral bukve nekega misijonarja, ki popisuje peklenske kazni in omenja malega števila izvoljenih. Sklenil je vse storiti, da le peklu odide. Večkrat je rekel: „Ako bi imela samo ena duša pogubljena biti, ali se ne bom bal, da bo pogubljena moja?“ Poprijel se je velikih ostrostij. Svojo hrano je pogostoma ubogim razdelil; cele noči je v najhujši zimi na golih tleh prebil. Kar

vleklo ga je k zatajevanju. Rad bi bil stopil v najostrejši red, ki je v katoliški cerkvi.

Ko je zvedel, da trapisti živijo silno ostro, razodel je svojo misel gospodu stricu. Ta ga pošlje domu, naj mu stariši privolijo; ali stariši mu tega ne privolijo. On pa ostane pri tej misli in le še ostreje živi. Bog pa mu zdaj pošlje hudo poskušnjo. On postane dušno nemiren; skušnjava ga tare, da njegov namen ni po volji Božji. Nikjer ne najde miru. Ne molitev, ne branje, ne spoved mu miru ne prinese. Zdaj opravi duhovne vaje, ktere sklene z vesoljno spovedjo; skušnjava je bila premagana; bil je zopet miren.

V Erinu nastane leta 1766. huda, nalezljiva bolezen. Benedikt je spremljal svojega strica k bolnikom, katerim je ljubeznivo stregel. Tudi gospoda župnika bolezen napade. Do zadnje ure jim lepo streže in ko umerjejo, poda se domu v Amete. Tukaj zamrè vsej posvetnosti in živi, kakor je bral, da živijo trapisti. Ko mati vidi, da leži na tleh z gerčavim polenom pod glavo, očita mu to ostrost. On pa pohlevno pravi: „Ljuba mati! ne bodite hudi, ker me Bog kliče k ostremu življenju, privaditi se moram že naprej.“

Dali so ga stariši k drugemu stricu, ki je bil tudi mašnik v Kontvili. Ta je bil pobožen; ker bi bil Benediktu rad spolnil njegovo sveto željo, stariši pa so še vedno zoper to bili, svetoval mu je, naj gre h kartuzijanom, ki so tudi silno ostro živeli; stric mu dobi privoljenje, da vstopi.

Po nekterih hudih skušnjah ga res sprejmejo. Mislimo si njegovo veliko veselje! Ali pota Božje previdnosti so zares čudovita. Benedikt je dete milosti Božje: ima vse čednosti, ki so potrebne dobremu redovniku, ponižen je, poterpežljiv, pokoren. Vendar ni bil poklican v samostan.

Komaj je stopil v svojo celico, zapustil ga je že ljubi mir. Strah in dušne bolečine so ga prehudo napadle. Hrepenel je, da bi zavoljo svojih (kakor je mislil) velikih grehov veliko pokoro delal. Vdila v tem samostanu so mu bila vse premeška. Le k trapistom ga je gnalo. Predniki, polni usmiljenja ž njegovimi bridkostmi, izpuste mladeniča; on gre zopet domu. Stariši so bili veseli, da je svojo misel popustil in da bo postal mašnik. Ali Benedikt, ves oslavljen, drugo jutro zopet prosi, naj ga pustijo v Latrupo. Na vse ugovore je le to ponavljal: „Bog hoče; on mi bo že dal moči, kolikor je treba.“ Slednjič vendar privoli njegovim silnim prošnjam in precej se odpravi na pot. Šestdeset milj daleč roma peš in konec listopada poterka na vrata samostanska pri trapistih. Ali v koliko bridkost spozna vnovič svojo zmoto. Ostro vodilo trapistov tirja, da mora imeti novinec najmanj 24 let. Benedikt, še le 20 leten, verne se brez tolažbe zopet domu, kamor čez štiri tedne ves shujšan, žuljevih nog in v stergani obleki priroma.

Še enkrat je prosil pismeno, naj ga sprejmejo v ostri red. Ali tudi zdaj ni nič opravil. Šel je zdaj nazaj k stricu v Kontvilo, da bi se učil modroslovja. Pa njegov duh je bil le pri Bogu in za posvetno učenost ni bil. Šel je zopet domu. Rad je opravljal vsako kmetiško delo; ali za to ga Bog ni namenil.

Na svet škofov se še enkrat podá h kartuzijanom; ali nikakega miru nima. Čez šest tednov ga izpusti opat in mu pravi: „Moj sin! previdnost Božja te ni namenila za ta red; pojdi, kamor te Bog kliče!“

Le še ga vleče k trapistom; ko ga ne sprejmejo v enem, gre v drug samostan, kjer so še bolj ostro živeli. Tu pa je hudo zbolel. V svoji bolezni je bil tako spodbuden zgled, da je strežnik

večkrat rekel: „Ta mladi Laber je svetnik; o njem se bo še mnogo govorilo.“ Opat samostana mu je ravno tako rekel: „Moj sin! previdnost Božja te ni namenila za naš red; pojdi, kamor te Bog kliče!“

Miren in potolažen je zopet zapustil samostan ter se je udal v voljo Božjo. Začel je življenje, ktero je do smerti nadaljeval, — prav beraško in romarsko življenje. „Bog hoče tako!“ je pozneje vselej odgovoril, ako ga je kdo zato grajal.

Zdaj se je s posebno ljubeznijo obrnil k Mariji, svoji nebeški Materi. Namenil se je, romati v največje svetišče Marijino — v Loreto. Med dolgo potjo je obiskal svetišča, mimo katerih je šel. Meseca listopada pride v Loreto. Pri tej imenitni romarski cerkvi so spovedniki raznih jezikov. Benedikt si poišče francoskega jezuita, patra Bodetija. Ta je občudoval velike čednosti tega berača. Rad bi mu bil naklonil dobrote, do katerih imajo pravico francoski romarji v Loreti. Akoravno reven, da ni mogel bolj reven biti, zahvalil se je in rekel: „Drugim je bolj treba, kakor meni.“ Sploh od svojih spovednikov, ali na njihovo priprošnjo ni hotel nobenega daru. Če mu je kdo drugi dal miloščino, sprejel jo je hvaležno, pa večjidel je vse med druge berače razdelil.

Bil je v Loreti deset dnij, vedno, od jutra do večera, v presveti hišici, kjer je Beseda meso postala. Od tod je romal v Asisi, na grob svetega Frančiška, ki je ljubimec svetega uboštva. Tu ga je zapisal oče Tampelj 20. listopada 1770 v veliko bratovščino svetega Frančiška, ter mu podal sveti pas.

Od tam potuje o deževnem vremenu črez hrib v Rim; raztergana obleka ga je malo varovala. V svoji beraški mavhi je imel brevir, katerega je vsak dan po-

božno molil, novo zavezo in nekaj drugih pobožnih knjig; drugega ni imel. Potoval je najraje po stranskih, samotnih stezah, da se je toliko lažje pogovarjal z Bogom in s svojo nebeško Materjo. Prenočeval je na planem ali v kakem zatišji, ali hlevu. V Rim je prišel meseca grudna 1770. Tri dni je bil v prenočišči svetega Ludovika, ker je imel kot francoz pravico. Na to je živel pet mesecev med ubožci svetega mesta; nihče ga ni poznal.

Proti koncu Marijinega meseca 1771 nastopi drugo romanje v Loreto. Mimgredé obišče v Fabrianu kapelico svetega Jakoba večjega. Bilo je na god svetega Antona, da ga je opazoval mašnik, kako je v kapelici klečal in molil. Cunje, ki so mu bile za obleko, imel je prepasane z vervico, na kateri je visela lesena skledica; zraven je ležala beraška mavha. Bolj ko vsemu temu se je čudil mašnik goreči molitvi tega berača, ki je imel vse jutro svoje oči nepremakljivo uperte na altar. Še opoludne, ko je vse šlo iz kapele, videl ga je, kako je z razpetimi rokami, v podobi križa gledal na tabernakelj ali na podobo svetega Jakoba, ter se ni ganil. Stermel pa je mašnik, ko ga romar zvečer zaprosi, naj bi smel vso noč v kapelici ostati. Mašniku se ta čudni berač smili; povabi ga na prenočišče, ktero je pri tej kapeli za tuje romarje. Benedikt hvaležno sprejme to povabilo; ali štirinajst nočij, ktere je tu prebil, se ni postelje dotaknil, zjutraj na vse zgodaj je že zopet molil v kapeli. Prosil je, da se je smel spovedati. Po spovedi je smel pri sveti maši streči, dasi je bil ves nesnažen in razcapan; ljudje so pa rekli, da je svetnik stregel pri sveti maši. Mašnika pa je najbolj ganilo, ko je videl, s koliko pobožnostjo je ta neznani berač prejel sveto obhajilo. Benedikt ni bil le spokornik, bil je tudi mož svete pokorščine, in brez spovednikovega dovoljenja

ni nič storil. Zato opravi dolgo spoved, da se tudi posvetuje o svojih namenih in zatajevanjih. Ko so pa ljudje začeli o njem govoriti in ga občudovati, šel je urno svojo pot v Loreto.

Tako je romal več let od enega sveetišča v drugo. Obiskal je vsa imenitna Božja pota po Laškem, po Švicarskem in Nemškem, po Francoskem in Španskem. V Rimu in Loreti je bil vsako leto. Po mestih je navadno prenočil v prenočiščih za uboge; na deželi pa je bilo dobro, kjerkoli je bilo.

Seveda mu tudi žaljenja in zaničevanja ni manjkalo. Ko gre neki dan v mestu Baru iz cerkve, verže mu hudoben človek kamen v nogo, da se mu kri vlije iz rane. Benedikt omahne, pritisne svoj križec na persi. Za hudobnežem pa niti ne pogleda, ampak pobere kamen, poljubi ga in k zidu položi, ter gre naprej.

Ko je konec leta 1772. potoval na Špansko skozi Francosko, prebil je v hudi zimi dalje časa v Mulinih v Burbonski okrajini. Po dnevi je molil v korarski cerkvi, po noči je bil na kašči Moretovi, nekega zidarja; pa tudi po noči je večjidel le molil in premišljeval. Takrat je bila korarska cerkev nekaj okradena in sum je letel na Benedikta. Vikar mu je prepovedal v cerkev ter je celo nadlegoval gosposko, naj tega beraškega romarja iz mesta odpravi; vendar ga niso pregnali. Njegovo sveto obnašanje v cerkvi je občudoval župnik svetega Petra, kjer je bil Benedikt Jožef večkrat pri svetem obhajilu. Zakristan pa se je bal umazanega berača ter ga je celo večkrat zapodil od obhajilne mize, kar je Benedikt potepušljivo prenašal.

Tu se je tudi zgodilo, da je veliki četertek dvanajsterim ubožcem razdelil, kar je imel kruha in graha, vsega za kaka dva krajcarja vrednosti; ubožci so jedli in nesli še polne posodice domu.

Mož pa, pri katerem je stanoval, bil je dvanajst let hudo bolan. Okoli velike noči misli, da bo umerl. Benedikt ga pogleda, pa pravi: „Nič ni, nič ni.“ Mož je ozdravel in je še deset let živel.

Ko so čedalje bolj kričali nad Labrom, zapustil je ta kraj. Med ljudstvom pa se je ohranil spomin, kako so ga včasih z vpitjem in zasramovanjem podile cele derhali, kako so ga zapirali kot hudodelnika in kako je bil enkrat celo tožen, da je nekoga umoril. Mnogi pa so bili te misli, da je čuden svetnik. Nihče o tem ni bil bolj prepričan, kakor njegovi spovedniki.

Po mnogem potovanji pride Benedikt Jožef meseca malega travna 1774 zopet v Rim. Tedaj si je poiskal svojemu zatajevanju primerno stanovanje; to je bila mokrotna luknja pod stopnicami neke hiše na bregu Monte Kavalo, od koder je lahko gledal prelepo podobo Matere Božje na Kvirinalu. Vendar je prenočil velikrat pri kakih cerkvenih vratih, ali po drugih krajih, ki so po mučenikih bili imenitni. Zlasti rad je hodil, pa tudi prenočil na velikanskih razvalinah koloseja, kjer je preteklo neizmerno veliko kerščanske kervi. Toda, kjer koli je prenočil, premolil je večji del noči.

Marijo preblaženo Devico si je izvolil za svojo Mater, priprošnjico in posebno varuhinjo. Ko si je po Božjem navdajanju to ostro in spokorno življenje izvolil, ni več mislil na svojo telesno mater; v svojem zadnjem pismu jej je pisal, da je ne bo poprej več videl, kakor še le v dolini Jozafat. Spoznal se je očitno pred svetom za Marijinega otroka s svojim velikim rožnim vencem, ktereja je vedno na vratu nosil in ga bil bolj vesel, kakor služabniki kraljevi svojih posebnih oblačil, s kterimi se ločijo od drugih ljudi. Vsak dan je molil na svoj rožni venec; pa ne,

kakor navadni ljudje, ampak z vnemo je premišljeval njegove svete skrivnosti.

Kedar je bil v Rimu, šel je vsak petek na vse zgodaj v cerkev sv. Marka, ki je še iz četrtega stoletja. Tukaj je dolgo premišljeval pred altarjem Matere Božje njeno veliko terpljenje; potem je z drugimi verniki molil sveti rožni venec. Ni pa poprej šel iz cerkve, da je prejel blagoslov s presvetim Rešnjim Telesom, prepričan, da ga Marija blagoslavlja s svojim nebeškim Detetom. Vsak večer pa je šel v cerkev Matere Božje, ki jej pravijo „Marija de Monti“, kjer je molil z drugimi lavretanske litanije. (V tej cerkvi leži tudi njegovo sveto telo, kar bom še omenil.)

Kjerkoli je bil, povsodi je vsem dajal lep zgled s svojim spoštovanjem, s svojo pazljivostjo, s svojo pobožnostjo in z vsem svojim obnašanjem; ker je bil silno revno oblečen v umazane cunje, občudovalo ga je še bolj vse. Njegova zmeršena rudeča brada, njegov suhi obraz in še merčes, ktereja je bil poln, to se je vsem gnusilo; pri tem pa je imel nekaj nadzemjskega, svetnikom lastnega; in to ga je vsem zopet prikupilo.

Njegovo obličje je bilo čudno žareče, ko je cele ure klečé zrl v podobo Matere Božje in premišljeval njene velike prednosti. Kdor ga je le enkrat videl, želel ga je le še videti. Tako se je godilo med drugimi neki ženi, Dominiki Bravi. Njej se je posrečilo, da ga je z raznimi zvijačami pripravila, da je včasih kaj malega sprejel. Neki dan mu ponudi pomaranč; on vzame eno in jo jé z olupkom. Žena ga opomne, naj nikar tako ne jé, to mu ne bo dobro storilo. Benedikt pa pravi, da je njegov želodec vaje grenkobe.

Navadno je jedel suhe skorje ali pa odpadke raznih jedil, ktere je pobiral po raznih ulicah, ali pri vodnjakih. Kaj bolj-

šega si ni privoščil. Miloščino, katero je dobil, razdal je drugim beračem. Neki človek ga je gerdo tepel, ko je videl, da je drugemu dal dar, katerega mu je podelil, češ, da dar zaničuje. Benedikt je bil v svojem srcu neizrečeno vesel tega zasramovanja. Sploh je najrajši imel tiste, ki so ga zaničevali. Ko je šel po mestu od ene cerkve v drugo, zaničevali so ga dostikrat malopridneži in z blatom nanj metali; on pa se še zmenil ni za to. Neki dan se ga je lotilo kakih dvanajst pobalinskih postopačev; pretepali so ga, za brado in za lase so ga vlačili sem-tertje, pljuvali so mu v obraz, v oči in v usta; on pa ni kazal nikakoršne nevolje. Oče Gambrini, ki je bil več let njegov spovednik, vpraša ga o tem preganjanji ter sili na to, da bi malopridneže tožil in da mu bo že on pomagal. Benedikt mu pa pravi, da to pač ni truda vredno; in zdaj mu razloži, koliko veselje on občuti, kedarkoli ga zaničujejo in zasramujejo. Zdelo se mu je tudi, da je to popolnoma po pravici zavoljo njegove nehvaležnosti do Boga. Celo po sili bi bil rad zaničevan. Skoraj bos je včasih nosil za svojim pasom nogavice, ktere mu je kdo podaril. Vesel je bil, ako so mehkužniki bežali in se ga ogibali zavoljo njegovih cunj in zavoljo njegove žive srajce.

Da bi svoje telo še bolj pokoril, hodil je na solnce, kjer je najbolj pripekalo; v hudi zimi je hodil gologlav in bos. Ko mu v velikem mrazu dobra žena podari volnato kapo, dá jo kmalu drugemu beraču. Ko mu neki čevljar hoče silno raztergane čevlje izmeniti z novimi, zahvali se mu ter gre naprej.

Bog mu je poslal tudi dušne bridkosti. Akoravno je ostro pazil na svoje oči in svoja ušesa in ženske ni nikdar v obraz pogledal in se je sploh tako grozovito zatajeval, nadlegovale so ga vendar

hude skušnjave zoper sveto čistost. Vselej se je urno zatekel k molitvi, premišljeval je bridko terpljenje Kristusovo, zdihoval je k svoji nebeški Materi, in ohranil je neomadežano svojo kerstno nedolžnost. Pozneje je bilo zadosti, da je le pogledal križec, katerega je nosil na rožnem vencu.

Nekaj časa se ga je lotila tudi dušna suhota. Satan mu je celo hotel upanje vzeti, da ni v bukvah življenja. On pa je stanovitno molil in večkrat je zdihoval: „Gospod, pomnoži in pokrepčaj mi upanje do zadnjega zdihljeja!“ Bog mu je dal zopet obilo milost in tako čudovito razsvetljenje, da je njegov spovednik Gambrini rekel, da bi mogel on biti učenec svojega spovedovanca.

Od leta 1777. je Benedikt navadno v Rimu prebival; zato so mu sploh rekali „rimski berač“. Le v Loreto je romal vsako leto. V Rimu pa ni bilo svetišča ali slovečih svetinj, kjer bi on ne bil molil. Vedno je bil zraven, kjerkoli so imeli štirideseterno pobožnost; zato so mu nekteri tudi rekali: „berač štiridesetih ur“. Za premišljevanje si je odbiral prazne in zapuščene cerkve, kjer ga ni nihče motil, ko je v svoji goreči ljubezni zdihovaje govoril s svojim Bogom in s svojo nebeško Materjo. Večkrat je držal roke križem čez persi in imel na pol odprte oči.

Posebno rad je bil v že imenovani cerkvi „Marija de Monti“. Tu je cele dopoldne klečal in nepremično zrl v podobo Matere Božje. V ljubezni se je topil in ni se mogel premagati, da je včasih svoja notranja čutila naznanil z besedami, ki so njegovo ljubezen razodevale in na ktere so pazili ljudje, ki so se nalašč postavili blizu njega. Slišali so: „Moja Mati!“ — „Marija moja Mati!“ Večkrat pa niso mogli razumeti. Neki njegov životopisec pravi, da je Benedikt pred Marijino podobo klečal toliko po-

božno, kakor da bi bil nepremičen kip; njegove oči so bile tako ljubeznivo in živo v Marijo uperte, da ni nič trenil, če je tudi kak ropot nastal v cerkvi. Kdorkoli ga je videl, presunil ga je in k pobožnosti nagnil ta pogled. Marsikdo je šel v cerkev, in ko je nekaj časa molil presveto Rešnje Telo, postavil se je tako, da je lahko od strani videl Benedikta; njegovo serce se je veliko bolj vnemalo, ko je gledal ljubečega služabnika preblazene Device Marije, kakor če bi bil poslušal najboljšo pridigo. Njegovo spokorno življenje, njegova nedolžnost, njegovo zaničevanje posvetne nečimernosti in samega sebe in njegove druge čednosti kazale so očitno, da Marijo časti posebno s tem, da posnema njene prelepe čednosti.

Da je Benedikt Jožef več let zaporedoma romal na Marijino Božjo pot v Loreto, omenil sem že. Vendar naj še kaj zapišem o tem. V tem Marijinem svetišči je celi dan molil, dokler je bila cerkev odpert, ali pred altarjem svetega Rešnjega Telesa ali pa v sveti Marijini hišici; v njej je bil najraje, kedar ni bilo nikogar notri. Takrat so mu tekale solze svete radosti in z gorečo ljubeznijo je poljuboval svete stene, ki so bile toliko let stanovanje Sinu Božjemu. Jako živo si je tukaj stavil pred oči svoje duše, kako je preblazeno Devico v tej hišici pozdravil angelj Gospodov, kaj je občutilo presveto Serce Marijino, ko je postala Mati svojega Stvarnika. Premišljeval je, kako je Beseda meso postala, med nami, posebno v tej hišici, prebivala. Gledal je v duhu, kako je mladenič Jezus stregel in pokoren bil Mariji, svoji Materi in svetemu Jožefu, svojemu redniku. O tukaj v največjem svetišči na zemlji našemu beraču Benediktu nikoli ni zmanjkalo tvarine za sveto, presunljivo premišljevanje. Ako je bila cerkev polna

pobožnih romarjev, sklonil se je v kakšen kotiček ali za kak steber, da ne bi bil nikomur nadležen, ali pa je v predvoru opravljal svoje molitve. Po noči je bil prva leta na zunanjih cerkvenih stopnicah. Ko ga nekdanj gospod Valerij opomne, da je to nezdravo, odgovori mu: „Bog hoče tako!“

Tista leta je bil v Loreti spovednik Tampelj, ki je bil bolj oster in romarjem ni bil posebno nagnjen. Prva leta se ni dosti zmenil za Benedikta, ker večkrat je kateri razcapan berač nadlegoval ljudi na tem Marijinem svetišči. Tudi se ni dosti zmenil za hvalo, katero so ljudje dajali Benediktu. Ko pa pride Benedikt leta 1776. že petič v Loreto, bliža se spovednici, iz ktere je ravno opoldne vstal spovednik Tampelj. Hotel ga je prositi, da bi smel v Loreti nadaljevati svoje spokorno življenje. Tampelj je bil ž njim osoren in ni vedel, kaj bi mislil o tem čudnem beraču. Ko je popoldne vpričo drugih ljudij njegova pisma našel v redu, hoče imeti še spovedne in obhajilne lističe iz Rima. Benedikt se skloni ponižno in molči, dasi ravno je pater ostro govoril. Občudoval pa je njegovo ponižnost in poterpežljivost. Prosil je Boga, da bi ga mogel pravično soditi. Drugi dan mu je rekel k spovedi priti. Zdaj je zvedel, da je bil pred enim tednom pri spovedi in da gre k svetemu obhajilu, kolikorkrat mu spovednik privoli. Pater ga vpraša, zakaj ni včeraj odgovoril, ko ga je vprašal po spovednih lističih. Benedikt globoko zdihne, solze ga polijó in trepetaje pravi: „Zato, ker so bili zraven Francozje.“ Ko pater pregleda njegovo čisto neomadeževano dušo, ko se je ž njim menil dalje časa, obšla ga je nekaka sveta groza; življenje tega ubožca se mu je zdelo podobno življenju svetega Frančiška in njegove visoke misli so se mu zdele misli

svete Terezije. — Prigodilo se je, da je neki večer, že dve uri po solnčnem zahodu, šel cerkveni služabnik iz cerkve. Ko gre v temi po mostovži pred cerkvijo, zadene na nekoga, ki je na svojem obrazu ležal na tleh; ko se nič ne gane, misli si je cerkvenik, da mora tu ležati kak pijan človek. Zjutraj na vse zgodaj, preden odpre cerkvena vrata, hoče se prepričati, če še leži tam, kjer ga je zvečer pustil. Kako se pa začudi, ko vidi, da je tu znani berač Benedikt, ki je še ravno tako ležal na svojem obrazu. Bila je pa tam na mostovži čudodelna podoba preblažene Device Marije. Pred to podobo je ležal Benedikt Jožef celo noč na svojem obrazu, ves zamaknjen v premišljevanji svoje nebeške Matere, ter še čutil ni, ko se je cerkvenik zvečer spodtaknil nad njim. Ko ga zjutraj vidi cerkvenik, jasno mu je vse. Ko je to pravil spovedniku Tampelju, reče mu ta: „O Bog, da bi mi posnemali ta zgled!“ Ako si mi mislimo, kako je Benedikt na svojem obrazu celo noč ležeč častil svojo Mater Božjo, mislimo si pa tudi lahko, da je preblažena Devica svojemu ljubljencu gotovo razodevala svojo materino ljubezen in mu je kazala nebeško lepoto in slavo, ktera čaka tudi njega, ki se je toliko ponižal in vanjo ves zamaknil v premišljevanji.

Pater Tampelj se je tri dni pogovarjal z njim; zapisal je svojo sodbo o tem čudnem beraču, ker si je mislil, da bi znala kedaj važna biti, ter je zraven pristavil, da se sme popolnoma verjeti popisu tega čudovitega francoskega svetnika Benedikta Jožefa Labra. Ker so pa nekteri romarji svoje veselje razodevali spovedniku Tampelju, češ, da je spovedoval svetnika, novega svetega Alojzija, novega svetega Aleša, bežal je Benedikt iz Lorete; pozneje se je skerbno ogibal Tampelja.

Zvedel je Benedikt, da je okoli velike noči najmanj romarjev v Loreti. Zato je ta čas on romal semkaj. Kteri so spoznali njegovo sveto življenje, želeli so, da bi pri njih prenočeval. Tako si ga je pobožna hiša Sórijeva želela. Stara vdova, ktera je Sorijevim pomagala pri kupčiji, dala je Benediktu večkrat kaj vbogaime. Njej so naročili, naj pregovori svetega berača, da bi pri njih prenočil.

Benedikt pravi: „Rad sprejemem to dobroto.“ Ko vdova prinese to naznailo, bilo je veliko veselje v hiši. Urno mu pripravijo ubožen prostorček, ker so dobro vedeli, kako Benedikt uboštvo ljubi.

Pozno na večer pride res Benedikt s svojo mavho na rami in s palico v roki, ter ponižno pozdravi Sorijeve: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Potem vpraša gospodinjo Barbaro: „Mar mi hočete res to dobroto storiti, da me boste imeli čez noč?“

„Seveda,“ odgovori veselo dobra žena, „le pojdite, da vam pokažem, kje boste prenočili.“

Ko ga pa pripelje v izbico, vpraša Benedikt, ali nima kakega manjšega prostorčka, „zakaj z berači ni, da bi se prevoljno ravnalo; zadosti je, da jih pod streho hočejo.“ Ko vidi celo pripravljeno posteljo, pravi: „O, pa zakaj to pripravljate; ubožec, da se more stegniti po tleh, pa ima vse, česar mu je treba.“

Žena odgovori, da je le revna postelja; sicer mu je pa na voljo dano, jo li hoče rabiti, ali pa ne; ko mu še večerje ponudijo, ne more dosti hvaležen biti ter ugovarja, da je vse le preveč, in užije čisto nekaj malega. Sili pa gospodarja, naj ga zaklene v izbico, ker je berač in tujec.

Ko zjutraj zgodaj odpre gospodar Gavdencij, molil je romar že davno. Na to gre urno v cerkev. Ker se je dekli berač studil, gre Barbara sama postiljat.

Postelja je bila čisto malo vtisnjena. Merčesa pa na njej ni videla nobenega, dasiravno je po Benediktu vse gomazelo. Zvečer se je torej vračal, še tešč, v to stanovanje. Stal je, dokler mu niso rekli vsteti se. Vrat ni sam odpiral, ne zapiral. Vsi so ga silno spoštovali.

Ta družina pa je bila revna; ko neki večer Gavdencij toži beraču svoje nadloge, ozre se Benedikt večkrat proti nebu, kakor da bi k Bogu zdihoval na pomoč; res se je Sorijevim na bolje obrnilo. V treh letih, kar je na svojem romanji Benedikt pri njih prenočeval, poplačali so svoje dolgove in si dobro opomogli. Sami so to hvaležno spoznali, ter so dejali: „S tem beračem je prišel blagoslov Božji v našo hišo.“

Vselej so bili žalostni, kedar se je njihov gost vračal nazaj v Rim. Celo gospodar se ni mogel premagati in je jokal. Željno so pa pričakovali dneva, ko je bil namenjen zopet priti.

Leta 1781. je šel Benedikt že sredi posta iz Rima, pa je še le po beli nedelji prišel k Materi Božji v Loreto. Pri Sorijevih so ga dolgo čakali in bili v skerbeh zanj. Zamudil se je bil medpotoma na nekterih svetišjih. Ko ga Gavdencij neko dopoldne vendar sreča, vabi ga silno razveseljen precej s seboj. Ali Benedikt ga zaverne: „Najprej k Materi Božji; potem pridem k vam, da sprejemem vašo dobroto.“

Veseli ga težko pričakujejo; a dolgo se je mudil pri Materi Božji. Tu mu je bil čas vedno prekratek. Proti večeru ga gre Gavdencij iskat in najde ga pri cerkvenih vratih, ter ga pripelje domu. „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ pozdravi, ko stopi v vežo, kjer ga vsi čakajo. „Tudi letos mi hočete usmiljenje skazati? Pa vam bom nadležen?“ — „Ne, ne,“ zaverne dobra Barbara, „le vsi bomo vas

veseli. Le pojdite v izbico, ter ravnajte po svoji volji!“

Tudi to leto mu je bilo vse predobro. Barbara bi mu bila rada boljše obleko preskerbela. Neki večer mu dene srajco na posteljo, da bi mu njegovo oprala. „To ne bo pomagalo nič,“ pravi berač. „Pač, bo pomagalo; če na poti zbolite, ali pridete v kako bolnišnico, dobro bo, če boste imeli čisto srajco,“ prigovarja mu Barbara. Ker mu ponuja srajco, zahvali se prav lepo in jo vzame. Tudi so ga pregovorili, da je zamenil svojo ruto, s katero si je pot brisal in je bila vsa razcunjena. Barbara mu je še hotela napraviti drugo suknjo, da bi ga branila mraza in deževja in bi se ljudem toliko ne gnusil zavoljo razcapanosti. Ali zastonj je bilo vse prigovarjanje; ostal je v svojih ljubljenih cunjah.

Štirinajst dnij se je tisto leto mudil pri Materi Božji. Ko se je odpravljal v Rim, prosili so ga Sorijevi, da naj prav gotovo zopet pride drugo leto. Sprejel je hvaležno še košček kruha in močno palico, katero so mu dali; in tako je šel „ter nas zapustil“, kakor je rekla Barbara, „v veliki žalosti. Mi smo ga imeli za svetnika, in nihče ne verjame, kako se nam je dobro godilo, kedar je bil pri nas; blagoslov Božji je bil očitno z nami.“

Leta 1782. je po gorah sneg zadel. Dva in dvajset dnij je hodil Benedikt iz Rima v Loreto. (Kako velikansk razloček! Ko smo leta 1877. popotovali iz Rima v Loreto, smo se vozili le petnajst ur! Kako velikansk bo pa tudi razloček z zasluženjem! Bog, bodi nam milostljiv na priprošnjo svetega berača Benedikta Jožefa!) Ves shujšan in spehan je prišel na veliki četrtek v Loreto. Mimogrede se je oglasil pri Sorijevih, kakor so ga prej to leto prosili; odložil je svojo mavho ter šel naravnost v cerkev,

ne da bi bil kaj zaužil. Pozno zvečer se je vernil; Barbara mu napravi nekaj boljšega, kar je pa le iz pokorščine prav malo pokusil. Zjutraj na vse zgodaj je bil že zopet v Marijini hišici.

Veliki petek proti večeru je bil pri spovedi pri patru Aljmerici-ji. Tudi ta spovednik je občudoval nedolžnost in spokornost njegovo, ter mu je privolil, da sme v soboto in v nedeljo pristopiti h Gospodovi mizi. Ko pride zvečer k Sorijevim, je ves zamišljen; ko mu ponudijo, da bi se odtešal, odgovori žalosten: „To ni večer, da bi človek jedel. Naš Gospod Jezus Kristus je dosti terpel ta dan, pa ni nič jedel.“ Ker je pa dobra gospodinja le silila, vzel je čisto nekaj malega. Ni pa bil navadnega veselega duha.

Drugo jutro je na vse zgodaj pri spovednici patra Aljmericija, da se še enkrat prav močno obtoži svoje nevrednosti in svoje nehvaležnosti; ta dan je še posebno premišljeval terpljenje Gospodovo, katero je prestal, ko so ga s ternjem kronali. Sploh je on imel bolj kratke molitve ter je le bolj premišljeval; ta njegov spovednik je pozneje rekel: „Popolnoma sem prepričan, da je ta raztergani, umazani berač eden izvoljenih, ki imajo vednost svetnikov.“

Vprašal ga je: „Ali pridete tudi k letu?“ Romar odgovori: „Ne.“ — „Pa zakaj ne?“ — „Moram iti v domovino.“ Spovednik misli, da hoče iti na Francosko; zato pravi: „Ali ne pridete čez Loreto, ako potujete v domovino?“ Benedikt na to trikrat zaporedoma zaterdi: „Ne, oče moj, jaz moram v domovino.“

V četrtek po veliki noči se je odpravil zopet v Rim; ko ga vprašajo, bo li drugo leto zopet prišel, odgovori po kratkem premisleku: „To bo težko šlo. Ako se ne vidimo več tukaj, videli se bomo pa zopet v nebesih. Tako se je

poslovil tudi pri Sorijevih. Gavdencij ga še vpraša, če ničesar ne potrebuje; pravi mu, da bi mu majhen križec veliko veselje napravil; njegov je bil že polomljen. Hitro mu ga prinese iz prodajalnice, ter ga mu obesi na vrat. Benedikt se lepo zahvali in še zakliče: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ ter odide v Rimsko mesto. Zadnjikrat je bil v Loreti.

To leto je bila zgodnja zima, da je s svojim mrazom še pomnožila navadna pokorila našemu svetniku. Hodil je bos in razgaljenih prsij po snegu in po vodi. Premočen in prezeben je velikrat prebil svoj čas v cerkvi pred Bogom in pred nebeško kraljico. Dva mašnika sta ga vendar pregovorila, da je sprejel od enega stare čevlje, od drugega hlače. Druge obleke, ki so mu jo ponujali, ni hotel, rekoč, naj jo dajo drugim bolj potrebnim; vendar ni mogel biti nihče bolj potreben. Bil je že ves merliču podoben. Hud kašelj ga je neprenehoma nadlegoval, da je popolnoma oslabel.

Na spomlad 1783 je pa solnce zgodaj začelo pripekati. To je bilo Benediktu nova prilika zatajevanja. Stal in hodil je po solncu ter se ogibal vsake sence. Tako je lazil od enega svetišča v drugo. Bil je vedno vesel; njegova duša je uživala ljubeznive tolažbe, ktere mu je dajal njegov Zveličar Jezus Kristus, in ktere mu je pripravljala ljuba Mati Božja.

Dasiravno so ga telesne moči vidno zapaščale, obiskoval je vendar razne cerkve, kjer je priserčno molil svojega Jezusa v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa in kjer je cele ure premišljeval pred podobo svoje ljube Matere Božje. Ker je bil celemu Rimu dobro znan berač, čudili so se ljudje, videči ga tako oslabljenega, kako je toliko zmožen. Tihi teden pade enkrat na sredi ceste na tla. Ker je bil še tešč, verže ga slabost v omedlevico. Ljudje mu prihitijo

na pomoč in da bi se nekoliko okrepčal, ponudijo mu nekaj vina; ali le težko so ga prisilili, da je nekaj kapljic vzel. Njegova priserčna želja je bila, da bi zamogel do konca stanovit enostati v svojem ostrem zatajevanji. Da bi Jezusu podobnejši postal, pil je poslednje dni jesihi. Ko so mu to branili, rekel je: „Tudi Jezus ga je pil iz ljubezni do nas, preden je umerl.“

Veliki torek je prosil v prenočišču pri svetem Martinu, kamor je na noč hodil z drugimi revnimi, da bi smel precej iti na posteljo. To je bilo prvo polajšanje, kterega si je želel. Šel je na posteljo, pa je le glavo na steno naslonil, ter je čakal skupne večerne molitve. Ko so drugo jutro dali znamenje, naj vsi ubožci vstanejo s kerščanskim pozdravljenjem: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“, bil je Benedikt že pripravljen iti po svoji navadi v cerkev. Nadzornik mu prigovarja, kakor vé in zna, naj ne hodi iz hiše, ker se je bal, da bo zdaj zdaj umerl. Pa zastoj je bilo vse prigovarjanje. Svetnika je gnalo k Jezusu v svetem Zakramentu. Nadzornik uredi, da ga nekdo spremi v cerkev Matere Božje de Monti, ter naznani ob enem predstojniku Manciniju, kako je z beračem Benediktom. Ko pride na svojo palico opert v cerkev, verže se poslednjikrat svojemu Zveličarju v najsvetejšem Zakramentu in svoji nebeški Materi k nogam, ter moli in premišljuje pri svetih mašah. Pazljivo in ves presunjen posluša sveti pasijon, kterega bere mašnik veliko sredo pri sveti maši. Ko sliši besedo „ekspiravit“ (izdihnil je svojo dušo), ga tako hudo pretrese, da so se čudili, ko so ga drugi videli, kako more še živ biti; telesne moči mu toliko pešajo, da se je komaj izvlekel iz cerkve, da bi se zunaj na čistem zraku kaj okrepčal, kakor je mislil. Na stopnicah pred cerkvijo je

obsedel. Ker se je vsakemu smilil, kdor ga je videl in ga je sploh vse spoštovalo, bila je kmalu velika množica pri njem, in vsak bi mu bil rad kaj postregel. On se je zahvalil za ponujeno mu ljubezen. Ni pa šel od tam, ker je upal, da se bo kmalu vernil v cerkev. Silna žeja ga je mučila; rad bi bil zaprosil malo jesiha, da bi posnemal svojo križano ljubezen, pa si ni upal; poprosil je malo vode; ko mu podajo kozarec vode, povzdigne jo s tresočo roko kvišku, da jo daruje Gospodu v spomin žolča in jesiha, ki ga je umirajoč pil za nas.

Med tem pride tudi cerkveni predstojnik Mancinij. Benediktu je bilo hudo, da se trudi zavaljo njega ter mu pravi, da ničesar ne potrebuje. Mancinij naroči, da bi poslali po njegovega spovednika, ker je mislil, da bi ga spovednik najlože pregovoril, da bi sprejel potrebno postrežbo. Benedikt pa pravi, da spovednika ni treba klicati.

Na to pride Benediktov prijatelj, mesar Zakareli. Ko vidi svojega ljubega berača merliču podobnega, pravi mu: „Benedikt, vi ste hudo bolni in potrebujete postrežbe; hočete li iti k meni?“ — Svetnik spozna glas in z umirajočimi očmi pogleda moža ter prav tiho pravi: „V vašo hišo! jaz sem zadovoljen!“

Precej ga skušajo odpeljati k Zakareliju; a Benedikt je bil tako slab, da ni mogel iti. Primejo ga pod pazduho, da ga spravijo naprej. Ko pridejo ž njim pred hišo, odpovedo mu noge popolnoma. Zadene ga Zakarelijev sin na rame ter ga nese po stopnicah; saj je bil lahek, kakor majhno dete. Ko ga mislijo na posteljo položiti, brani se, češ, zanj je dobro na tleh; pokoren vendar ne ugovarja, samo da ga ne slečejo.

Urno pokličejo nekega patra; ko ga ta vpraša, če li kaj potrebuje, odgovori mu slabotno: „Nič, nič!“ Ko ga še

vpraša, kedaj je bil zadnjikrat pri svetem obhajilu, odgovori mu komaj: „Malo, malo!“ Te so bile poslednje njegove razumljive besede. Ležal je mirno in tiho z zapertima ustnicama. Le slaboten zdihljej se je včasih slišal. Roke je nekaterekrat premahnil, da jih je zopet skrižema položil čez persi.

Podelili so mu sveto poslednje olje. Kakor je bilo videti, Benedikt ni tega opazil. Zdihljeji njegovi so bili čim dalje slaběji. Včasih je odperl oči, in mašnik mu je podal križec; pa ni se moglo razločiti, ali še pozna podobo Zveličarjevo. Zdravniki mu niso vedeli kaj pomagati. Njegov obraz je bil čisto miren; gerganja in nikakoršnega mertvaškega potu ni bilo. Kakor podoba sladkega mirú je ležal. Pogled nanj je bil tolažljiv. Ljudij se je obilno zbralo; čudeč se so govorili o njegovih čednostih in molili.

Pri solnčnem zahodu so vzdihljeji pjenjali, vedno slabeye je bilo dihanje. Eden pričujočih menihov začne moliti lavretanske litanije. Pri klicu: „Sveta Marija!“ se razlije nenavadna belina čez obličje umirajočega. Izročil je svojo dušo svojemu Stvarniku in Odrešeniku.

Ravno so po mestu zvonovi zazvonili k Zdrava-Mariji. Pričujočim se je zdelo, da zvonijo k srečnemu vstopu svetnikovemu v nebesa. Bil je star pet in tri-deset let in eden in dvajset dnij.

Eno leto pred svojo smertjo je povedal svojemu spovedniku, da mu je Jezus Kristus naročil, da bo pokopan na epistelski strani v cerkvi Matere Božje de Monti. Spovednik je to skrivnost razodel samo trem drugim bogoljubnim mašnikom, ki so bili tega posebno veseli, ko so z lastnimi očmi videli, da se je to proročanje resnično zgodilo. Kardinal vikar Marko Antonio Kolona je privolil, da je bilo z bliščem spremenjenja obdano telo svetega berača 20. malega travna

— ravno na veliko nedeljo — pokopano v nalašč zanj pripravljeni kraj na epistelski strani velicega altarja pod podobo preblažene Device Marije, ktero je toliko častil v svojem življenji. Kakor da bi nebeška Mati s tem še ne bila zadovoljna, da je bil njen zvesti služabnik tako lepo posvečen, razglašen je bil po Božji previdnosti sveti Benedikt v svetnika na praznik neomadežanega spočetja preblažene Device in Matere Marije, ker je posebno častil ravno to preimenitno čednost prečudne nebeške kraljice.

Med njegovo smertjo so v Loreti Gaudencij in njegova družina željno pričakovali prihoda priljubljenega berača. Ko so se veliko sredo menili o njem, pravi petletni sinček Jožek z vso odločnostjo: „Benedikt ne pride, Benedikt umira!“ Zlasti materi, dobri Barbari, dela je ta beseda težko, ker se je bala, da ne bi bil kje na poti zbolel. Dete pa pravi: „O Benediktu ni slabo, pa ne pride, umira.“

Dobra žena je še zmiraj upala. Veliki četrtek je mislila, zdaj, zdaj mora priti romar. Jožek pravi: „Saj sem vam povedal, da Benedikta ne bo; on je mertev, šel je v nebesa.“ — „Kdo ti je to povedal, Jožek?“ vpraša vznemirjena mati. „Nihče; pa moje serce mi tako pravi“, zaverne dečko.

Ko so drugi dan le še govorili o blaženem romarji, preneha otrok z igranjem ter pravi: „Benedeto je mertev; Benedeto je v nebesih?“

Na večer pred belo nedeljo je dobila družina po nekem korziškem vojaku pismo iz Rima s poročilom, da je Božji služabnik Benedikt Jožef Laber umerl. Mati poskusi še svojega sinčka ter pravi: „Jožek, Benedikt je prišel.“ Otrok pa naravnost reče: „Povedal sem vam, da je mertev; Benedeto je v nebesih!“

O ti prečudni svetnik, sveti Benedikt Jožef! ki se zdaj raduješ pred obličjem presvete družine, katero si tu na zemlji tako priserčno ljubil in častil; prosi milega Jezusa, naj nam dodeli na priprošnjo svoje preblazene Matere Marije in svojega zvestega rednika svetega Jožefa in na tvojo priprošnjo tiste milosti, ktere toliko potrebujemo v naših mlačnih časih, da ne zgrešimo tudi mi prave poti; ampak da zvesto spolnujemo dolžnosti svojega stanú in se v tvoji družbi enkrat v nebesih veselimo! Amen.

(Monat. Rosen XII. Cvetje III.)

16. Zveličana Ana Krescencija Hös.

(Umerla velikonočno nedeljo 1744.)

V samostanu III. reda svetega Frančiška v Kaufbajern na Bavarskem je umerla zadnje ure na velikonočno nedeljo leta 1744., kakor svetnica, zveličana devica Ana Krescencija Hös. Bila je stara 61 let, izmed kterih je 41 let preživela v samostanu. Že papež Pij VII. je 28. velikega serpana 1801 spoznal, da so posebno velike njene čednosti in da so se v življenji in po smerti na njeno priprošnjo godili mnogoteri čudeži.

Ta ponižna devica je prelep zgled, kako moramo častiti preblazeno Devico in Mater Marijo. „Kdor ljubi Jezusa, ljubi tudi njegovo Mater; in kdor ljubi Mater, ljubi tudi njenega Sinu.“ Te lepe besede je večkrat govorila ta služabnica Božja. Ravno te besede lepo spričujejo nauk svete katoliške cerkve proti krivo-
vercem; opravičujejo pa tudi dejanje svetnikov nasproti terdenjem današnjih mlačnih in poveršnih duhov, ki tergajo, kar je v življenji združenega in v svoji modrosti kratijo Kristusu dolžno češčenje, kjerkoli vidijo ali slišijo, da se priserčno in goreče časti ona, ki je Devica in Mati, polna milosti Božje, ki je spočela in rodila Božjo Besedo.

Krescencija je že v svojih otročjih letih prav priserčno občevala z Gospodo Materjo. Iz lastnega nagiba, ali prav za prav po nagibu svetega Duha, je storila že v svojem šestem letu iz ljubezni do prečiste Device Marije obljubo vednega devištva. Čista kakor angelček je bila takrat, in tako čista je vedno ostala. Zavoljo njene nedolžnosti in zavoljo njene ljubeznive pobožnosti so jo imenovali „malega angelčka“. Sploh vsi, celo krivoverci, rekali so o mladosti njeni: „Pobožna Ančika je bolj podobna angelju, kakor človeku.“ Pozneje je pa v ljubezni do Jezusa in Marije toliko gorela, da se je zdelo, da živi le v Sercu in iz Serca Jezusa in Marije.

Kdor koli jo je slišal, ko je govorila o Mariji, bil je stermeč prevzet po njenih preljubeznivih besedah, s kterimi je povzdigovala Mater milosti Božje in priporočevala njeno češčenje. Kedar je izrekla ali slišala presladko ime „Marija“, globoko se je pripognila, ter je tako pokazala tudi na zunaj pobožnost in ljubezen, v kateri je gorelo njeno čisto serce.

Kaj rada je govorila o prednosti deviške Matere. S premilimi in preljubeznivimi besedami je slavila „veličastno hčer nebeškega Očeta, milosti polno Mater Božjega Sina in čisto nevesto svetega Duha, Gospo in kraljico nebes in zemlje, veselje in gospodovalko angeljev, čudež vse stvarjene lepote, Mater usmiljenja, za Bogom in po Kristusu največjo srednico našega zveličanja, po kateri sprejemamo vse milosti in darove Božje“.

Za skrivnost neomadeževanega spočetja in vednega devištva Matere Božje potezala se je močno, kakor je pričala njena samostanska tovarišica, sestra Gabrielja. Velikrat je rekla: „Največje veselje bi mi bilo, ako bi mogla, kot sužnja ljubezni, svoje življenje dati za visoko skrivnost neomadeževanega spočetja, in

ako bi mogla pričati s svojo kervjo, da je Marija bila vsikdar Devica: pred rojstvom, v rojstvu in po rojstvu svojega Božjega Sina.

Večkrat so jo slišali, kako je izrekovala prelepe izreke preserčne hvale in ljubezni, s kterimi je k svoji nebeški Materi zdihovala in jo častila. „Naj te hvalim, o ljuba Mati moja!“ — „Moje serce se veseli v Gospodu in raduje se v Mariji, moji preljubi Materi!“ — „O ve moči nebeške, pojte novo pesem Mariji, ki je milosti polna!“ — „O Marija, spomni se me in reci, da si Mati moja, in dosti mi je!“ — O kolikokrat pa je tako in enako na tihem zdihovala k svoji preljubljeni nebeški Materi!

V čast Materi Božji je molila vsak dan navadne dnevnice; tudi dnevnice neomadeževanega spočetja; potem sveti rožnivenec, lavretanske litanije in prelepo molitev: „Pod tvojo pomoč in brambo...“ Tudi Marijino hvalno pesem: „Moja duša poveljuje Gospoda...“ Kedar so zvonovi zapeli in vernike vabili, naj molijo angeljsko češčenje, molila ga je Krescencija vselej klečé; pa ne poveršno, kakor se skoraj navadno godi, ampak z veliko in spodbudno pobožnostjo.

Pred zapovedanimi prazniki Matere Božje je opravljala devetdnevnice z ostrim postom in pokorjenjem, s premišljevanjem in drugimi molitvami, ktere je na delopust še pomnožila. O Marijinih praznikih je imela opraviti le z hvaljenjem, z ljubeznijo in s pozdravljanjem preblazene Device, in te dneve je kopernelo njeno serce o toliki hvali proti Bogu, ki je toliko dobrega storil Mariji, da ni bilo ne konca ne kraja, in da svojih priserčnih čutil ni mogla zakrivati pred drugimi samostanskimi sestrami.

Njeno zaupanje na Marijino pomoč je bilo neskončno veliko. Vse prejete dobrote je pripisovala priprošnji Marijini.

Serčno je terdila, da jej Marija ne odreče nobene prošnje, da jej ta dobra Mati s svojo materino postrežljivostjo marsikaj in veliko poprej že nakloni, predno jo ona zaprosi; vse, s kterimi koli je občevala, opominjala in napeljevala je, naj bi ravno s tako terdnim zaupanjem klicali Marijo na pomoč.

Ko je frančiškan, oče Dominik Gleih, potožil, da ga noga boli in da težko hodi, priporočevala mu je Krescencija silno, naj se zateče k Mariji, ki je pomoč kristjanov. Ubogal je, pa je zraven tudi stavil svoje zaupanje na priprošnjo in na zasluženje te služabnice Božje; takoj je bil uslišan.

Kedar je šlo za spreobrnjenje kakega grešnika, zatekla se je z vsem zaupanjem k „pribežališču grešnikov“, in to velikrat s prečudnim uspehom; tako je delala v vseh zadevah, v bridkostih, v nevarnostih, v dvomih; pa tako zaupljivo in zanesljivo, kakor to zamore storiti le zares dobro dete nasproti svoji preljubljeni materi. V svoji priprostosti je razodevala veselje in žalost Mariji; prav milo detinsko jo je za svet povpraševala in vse, kar je mislila in govorila, kar je delala in terpela, vse je položila v Marijine materine roke, da naj Marija daruje vse to svojemu nebeškemu Sinu.

Njeno najljubše opravilo je bilo, da je v svojem duhu spremljala preblazeno Devico po vseh njenih potih, pri njenih opraviilih in težavah, da se je v svojem sercu udeleževala Marijinega terpljenja in njenega veselja. Pri tem premišljevanji je imela priserčne želje, da bi bila Mariji in njenemu Božjemu Sinu postrežna in vsa udana dekla. Pred božičem je v duhu potovala z Marijo v Betlehem, ter je ž njo v zapuščenem hlevu občevala v raznih vajah, ktere jej je kazal Duh Božji v njihovi popolnosti. Z Marijo je bežala v Egipt, ter jej je stregla s prisečno ljubeznijo. Po-

tem jo je spremila nazaj v Nazaret in tu si je prizadevala, da je v službo Marijino posvetila vse, karkoli je delala v samostanu. O postnem času je sočutno čula z žalostno Materjo Božjo pod križem ali pri Kristusovem grobu. Kedarkoli je premišljevala Gospodovo terpljenje, pozabila ni nikoli Matere njegove, ter je čutila v svojem sercu ostrost tistega hudega meča, katerega je Simeon Materi Gospodovi napovedal.

Ali njeno češčenje Matere Božje ni bilo le v molitvi in premišljevanji. „Da Marijo v njenih čednostih posnemamo, v tem je pravo češčenje,“ rekla je Krescencija večkrat. Njeno vsakdanje opravilo je bilo, da je Marijo v duhu gledala, občudovala, Boga zato hvalila in prosila, da zamore svojo nebeško Mater posnemati. Kedarkoli je šla k svetemu obhajilu, pokazala je vselej poprej svojo revščino Materi usmiljenja, ter jo je prosila miloščine in veliko in priserčno zdihovala k njej, naj nebeška Mati njo, sveto dete, obleče s tisto krasoto, ktero občudujeta nebo in zemlja.

Take ljubezni in tolikega zaupljivega češčenja pa tudi Mati milosti Božje ni spregledala. V tem svetem prizadevanji, da ali dete svojo Mater bolj ljubi in časti, ali Mati svojemu detetu več milosti skazuje, premagala je seveda Mati. Krescencija je imela v Mariji vselej zadostno brambo v nevarnostih, vselej je dobila moč v boji, tolažbo v terpljenji; kolikor huje jo je pekel in svet napadal, toliko več močij in brambe je dobivala v „Davidovem stolpu“. Velikrat se jej je preblazena Devica prikazala, ljubeznivo se ž njo pogovarjala, zveličansko jo podučevala in jo napolnjevala z nebeško radostjo. Še majhno dete je bila, in že jej Marija obljubi, da jej bo skerbna mati in jej bo pomagala v vseh potrebah. V praznik Marijinega vnebovzeta je v prikazni gle-

dala veličastni vhod nebeške kraljice v sveto mesto Božje. V prvih letih njene samostanskega življenja je s toliko silo nad njo prihrumelo terpljenje in preganjanje od vseh strani, da je bila njena poterpežljivost neki dan prehudo skušana. V tej dušni bridkosti verže se v svoji celici na kolena pred podobo preblazene Device Marije; pa ne, da bi prosila, naj jo Marija reši teh bridkosti; ampak priserčno je vzdihovala, naj Božja Mati to terpljenje na svojih deviških rokah podá Zveličarju ter je položi v dar ljubezni v njegovo presveto Serce. Nebeška kraljica se jej prikaže v neizmerni časti ter jo premilo nagovori: „Veseli me, da zamorem dati svojemu Božjemu Sinu tako prijeten dar. Zagotovim te, da se bo za to v tvoje serce razlil studenec Božjih milostij.“

Prav nadležno, kakor silna beračica, prosila je „Mater lepe ljubezni“, naj jej izprosi vedno večjo ljubezen do Boga. Ko je nekdaj prav priserčno prosila za ta veliki dar, prikaže se jej deviška Mati s svojim Božjim Detetom in pravi: „Moja hči, ako se boš ponižala in sama sebe uničila, kakor se je to moje Dete, ljubila ga boš resnično in popolno.“ Nevesta Gospodova odgovori: „O moja Mati Božja, z njegovo Božjo pomočjo hočem to storiti.“ Oberne se k Jezusu, rekoč: „O moj preljubezni Jezus, sprejmi me vendar za svojo sužnjo in dodeli mi to milost, da te iz vseh močij posnemam!“ Nebeško Dete jo milo pogleda in pravi: „Ljuba moja! dam ti svojo ljubezen, ljubi me, kolikor hočeš.“ Prikazen izgine; serce Bogu posvečene device pa je bilo napolnjeno z radostjo nebeško, ter je ljubezni toliko kipelo, da jo je komaj prenašalo.

O božiči je neko leto hudo zbolela; po vseh udih je grozovite bolečine terpela. Imela pa je pri tem priserčne želje,

da bi vse te velike težave terpela v čisti ljubezni do novorojenega nebeškega Deteta Jezusa, da bi tako množila njegovo čast in njegovo dopadajenje. Zato je prosila Mater Božjo, naj bi ona te njene bolečine malemu Jezusku tako darovala, kakor ve, da mu najbolj dopade; ker bo ta dar iz materinih rok nebeškemu Detetu veliko dopadljivejši, kakor dar zaničljive dekle.

Po tem lepem dejanji prikaže se jej precej deviška Mati z Detetom Jezusom ter jej smehljaje reče sladke besede: „Moja hči, tvoje bolečine bodo polajšane.“ Potem položi svoje nebeško Dete Krescenciji v naročje. Mili Jezus pravi: „Moje dete! tvoja ponižnost in tvoje terpljenje me je k tebi potegnilo; ker, kakor me kdo išče, tako me tudi najde. Kdor me najde, bo imel življenje v obilnosti. Nihče me ne preseže v ljubezni in v radodarnosti. Pogled torej, kako ljubo in prijetno mi je, ko veliko terpiš iz ljubezni do mene. Bodi stanovitna in bodi mi zvesta; moja milost ti bo velika.“ Dete Jezus se verne na materino naročje nazaj. Marija pa sklene to prikazen, ko pravi: „Jaz sem Marij lepe ljubezni, strahú, spoznanja in svetega upanja; vedno bom tvoja Mati.“

Taka prikazovanja in skazovanja priserčne ljubezni in tolike uljudnosti se zdijo mlačnemu kristjanu seveda neverjetna. Ali v zgodbi svetnikov vseh stoletij jih nahajamo, kar je prav zadostno zapisano že v teh bukvah. Da jih lože razumemo, pomislimo, da tudi občevanje takih presrečnih duš z nebeškimi prebivalci je priserčnejše, kakor navadnih kristjanov; zato je čisto prav, da se ravno tako občevanje tudi z nerazumljivo uljudnostjo povrača. Ljubezen in zaupanje, katero je imela Krescencija do svoje nebeške Matere, presegala je vsako priserčnost, s katero otroci ljubijo svojo telesno mater. Zakaj bi tudi najboljše materino

Serce ne prestopilo mej navadnega reda, in bi se ne bližalo ljubečemu otroku na zemlji?

Še pri smerti zveličane Krescencije se je lepo razodevala ljubezen njene lepe duše do nebeške Matere. Krescencija je dala napraviti dve sreberni kroni, ozaljšani z zlahtnimi kameni, za podobo svete Ane z Marijo. Ko je v hudih bolečinah ležala, pokazali so jej ti ravno kar narajeni kroni; ljubezen do Marije jo je toliko prevzemala, da so se vsi čudili.

Njen večletni spovednik, oče jezuit Pamer, pričal je, da se o Krescenciji lahko reče, da je „neomadeževana lilija v čistosti, lepo dišeča vijolica v ponižnosti in prelepa vertnica v ljubezni do Jezusa in Marije“. — Oj, da bi Krescencijo tudi mi posnemali v teh prelepih čednostih! (Mon. Rosen. VII.)

17. Sveti Janez Nepomučan.

(Umerl leta 1393.)

Mesec veliki traven je najlepši pomladanski mesec. Pobožni Slovenci ga kaj radi posvečujejo Materi Božji. Zato mu sploh pravimo „Marijin mesec“; tega meseca obhajamo veliko godov priserčnih častilcev naše ljube Gospe in Matere Marije. Ker vem, da vsi udje naše slavne bratovščine visoko častijo in resnično ljubijo preblazeno Devico Marijo, ker vem, da bi vsi Slovenci radi bili dobri otroci naše nebeške Matere; zato bom — vsaj tako terdno upam — ustregel, če za ta mesec opišem nekaj več svetnikov, ki so bili posebni častilci Gospodove Matere.

Naj pričnem s popisom svetega Janeza Nepomučana, svojega patrona, da bi ga vsi Slovenci še bolj častili in da bi se po njegovi priprošnji vsi pri Mariji enkrat veselili.

Poglavitno mesto na Češkem je zlata Praga, skozi katero teče mogočna Veltava;

čez njo pelje starodaven most, ki je okrašen z lepimi kamenitimi podobami mnogoterih svetnikov. Pešci, ki hodijo čez ta most, še dandanašnji skazujejo posebno češčenje dvema podobama; in sicer podobi preblazene Device Marije in podobi svetega Janeza Nepomučana. Četudi nimamo ravno velikih in natančnih sporočil iz življenja našega patrona, vendar je to gotovo, da je bil poseben Marijin otrok in njen veliki častilec; njegova zibka in njegov grob, njegovo življenje in njegova smert nam to pričujejo.

Sv. Janez je bil rojen v Nepomukih, majhnem mestu blizu zlate Prage, l. 1330. Njegovi že priletni stariši so ga sprosili na priprošnjo preblazene Device Marije, ter so ga smatrali kot poseben dar nebeške kraljice. Vsemogočni Bog je že pri njegovem rojstvu pokazal, da bo Janez čudno dete milosti Božje. Prikazala se je nad domačo hišo pri njegovem rojstvu nenavadna svetloba in čudne lučice, ki so napovedovale prihodnjo velikost in svetost visoko obdarovanega otroka.

Že v prvih letih pa je prav nevarno zbolel, da so vsi mislili, da bo umrl. Njegovi dobri stariši so zaupali na pomoč Božjo in na priprošnjo preblazene Device Marije; zato so se zopet zatekli k Materi Božji. Romali so v samostan cistercijenzov, ki so pri Zeleni Gori imeli prezalo cerkev, v kateri so pobožni verniki visoko častili prelepo podobo Matere Božje. Obljubili so Mariji, da hočejo dete v njeno službo skerbno izrediti, ako ga

ozdravi. Janezek pri tej priči ozdravi. — Ko je toliko odrasel, da se je naučil brati, znal je kmalu tudi potrebne molitve, da je pri sveti maši stregel. Zato je na vse zgodaj kaj rad hodil na Zeleno Goro, kjer je menihom stregel pri najsvetejši daritvi. Kdorkoli ga je videl pri tem prelepem opravilu, spodbujal se je nad njegovo pobožnostjo in po pravici so sodili na njegovo prihodnjo svetost. Ljubezniv in prijazen, nedolžen in priprost, kazal je bister in živ duh. Dobri

menihi so ga podučevali v prvih vednostih. Tako je Janez svoja prva leta preživel v hiši Božji, kakor je Marija, njegova nebeška Mati, prebila svojo mladost v Jeruzalemskem templji. Kakor Marija je tudi Janez v prvi mladosti ljubil samoto in molitev, ter si je posebno prizadeval, da je svoji nebeški Materi vsak dan novo veselje delal ne le s pridnim učenjem, ampak s ponižnostjo in čistostjo svojega serca.

Njegovi stariši so ga poslali na latinske šole v Žatec, ktere je odlično doveršil. Potem je šel v

zlató Prago, kjer se je učil modroslovja in bogoslovja, tako, da so ga vsi občudovali zavoljo njegove učenosti in še bolj zavoljo njegove resnične pobožnosti. Od mladosti sem pa je imel posebno nagnenje do duhovskega stanu in v to je obračal vse svoje učenje; kolikor bolj se je bližal koncu svojega učenja, toliko bolj ga je vlelo v duhovski stan, da bi se posvetil zveličanju svojega bližnjega. Zadnji mesec pa gre v samoto, da bi z molitvijo, z zatajevanjem in spoznanjem



Sveti Janez Nepomučan.

samega sebe se pripravil s čistim, posvetnosti prostim srcem za toliko imenitni stan Gospodovega mašnika.

Zavoljo njegove gorečnosti, katero je kazal na prižnici in v spovednici in katero je Bog očitno blagoslovil, izročil mu je veliki škof prižnico in spovednico pri farni cerkvi naše ljube Gospe v Tinjah. V celih trumah so ljudje sulji k njegovim gorečim pridigam. Posebno radi so ga poslušali učenci raznih šol v Pragi, katerih je bilo do štiri tisoč. V kratkem so zapazili veliko poboljšanje med ljudmi. Najhujši razuzdanci so se skesani vračali domu. Zavoljo njegovih čednostij, učenosti in tolike vneme izvoli ga škof kanonikom pri stolni cerkvi. Te časti se on nevrednega šteje, ter se je brani. Ravno ta ponižnost pa škofa poterdila, da je visoke službe vreden. Tukaj se je goreče ustavljal veliki razuzdanosti, kateri je bilo udano plemstvo in ves kraljevski dvor. Živo je opisaval gerdobijo in škodljivost takrat splošne požrešnosti in pijanosti; hudo je bičal nespodobnost v obleki in druge očitne pregrehe. Z ostrimi besedami je svojim poslušalcem slikal sodbo Božjo; v spovednici pa je z očetovsko ljubeznijo sprejemal skesane grešnike.

Neki njegov životopisec piše: Spodobno, tiho in mirno, zadovoljno in čisto življenje se je pri mladeži oživelo; krivico so poplačevali; stari sovražniki so se spravili; družinsko življenje se je po nauku svetega evangelja uravnalo; terdovratni in prenapeti ljudje so veselo spolnjevali zapovedi Božje. Sploh veliko hudobnikov se je poboljšalo in dobri so se uterdili; nihče se ni mogel ustavljati modrosti in duhu, ki je govoril. Kolikokrat je on, ljubljene in častilec Matere Božje, na prižnici ali v spovednici svojim duhovnim sinovom in hčeram priporočal češčenje svete Nazareške Device! Koliko duš je tako po Marijinih rokah pri-

peljal k Jezusu, ki je začetnik in dopolnitelj našega zveličanja, to bo razodel še le tisti veliki dan, ko bodo razodete misli vseh ljudi. Marija, njegova nebeška Mati, ona, veselje angeljem, tolažnica žalostnim, pribežališče grešnikom, mu je bila prečudna duhovna moč, s katero je pridobil prav veliko neumerjočih duš.

Kralj Venčeslav je še čisto mlad zasedel kraljevi sedež. Slišal je hvaliti Janezove pridige. Pokliče tega slovečega pridigarja, da bi adventni čas v kraljevi cerkvi pridigoval. Ni bil še po vsem spriden; prepričevalne besede slovečega pridigarja mu sežejo v serce, dà, celo poboljša se in opusti svoje pijančevanje in svojo razuzdanost za nekaj časa. Takrat umerje škof v Ljutomicah; da bi kralj Janezu pokazal svoje spoštovanje, ponudi mu škofovski sedež. Janez pa se ponudbi ustavlja. Kralj misli, da se Janez boji velikega dela in odgovornosti. Ponudi mu Višegrajsko prošnjo, ki je bila ena prvih duhovnih služeb na Češkem, s prav obilnimi dohodki. Pa tudi te bogate službe se je Janez odpovedal. Zdaj ga postavi oskrbnikom miloščine. To je Janez prevzel v zaupanju, da tukaj zamore mnogo dobrega storiti in pri tem tudi na kraljevi dvor kaj več uplivati. Razumno in modro je oskerboval to službo. Njegova soba je bila pribežališče vsem nesrečnikom; bil jim je priprošnjik; bil jim je pravi oče. S svojo razumnostjo je zabranil in poravnal veliko tožb. Imenitni in priprosti ljudje so pri njem iskali tolažbe, sveta in pomoči; vsi so mu zaupali.

Kraljica Ivana, hči bavarskega vojvode Alberta, pobožna in dobra gospa, poterdila se je po Janezovih pridigah v bogoljubnosti, ter si ga je izvolila svojim spovednikom. Pač je potrebovala takega vodnika pri tolikih bridkostih, ktere jej je prizadeval njen kraljevi mož.

Njegovo surovo obnašanje proti Ivani je bilo silno; pri tem se je udal še nesrečni ljubosumnosti. Četudi je bila pobožna, rastla je njena čednost le še pod vodstvom tega modrega in svetega spovednika. Njej najljubši kraj je bila cerkev. Cele ure, cele dneve je preklečala, zbrana v pobožni molitvi, ktero je le popustila, kedar je ubožce obiskovala in jim sama stregla. S svojimi dvornimi deklami se je le o Božjih rečeh pogovarjala. Sveti ogenj Božje ljubezni je v sebi množila s pogostim prejemanjem svetega obhajila, z ostrim in vednim pokorjenjem. Pri spovedi se je svojih malih slabostij, kterih noben svetnik tu na zemlji ni prost, tako skesano obtoževala, da je vselej solze točila.

Ko je dobra kraljica v vodstvu svetega Janeza v čednostih vsak dan napredovala, pogrezal se je pa njen mož Venčeslav vedno globokeje. Ni se zmenil ne za deželo, ne za ljudi, stregel je le svojemu trebuhu, ter zabredel v najgerše strasti; pri tem pa je svoje podložne neusmiljeno terl. Pobožna kraljica ga je ljubeznivo prosila in opominjala; zato pa si je le nove bridkosti nakopala. V teh hudih nadlogah je bogoljubna kraljica pomoči iskala v priserčni molitvi in v solzah. V prejemanji svetih zakramentov je dobivala tolažbo, svet in moč, da ni obnemogla pod težkim križem.

Pa ravno njena večkratna spoved je hudobnega Venčeslava pripeljala na nesrečno misel, da mu je njegova žena tako nezvesta, kakor je bil on nezvest. Njeni uterjeni in znani čednosti, pa tudi njenemu svetemu zagotovilu ni hotel verjeti. Na misel mu pride prestrašen namen, naj bi jezik njenega spovednika bil izdajalec njenih serčnih skrivnostij. Venčeslav pokliče spovednika Janeza. S priliznjenimi in zvijačnimi besedami mu razodene svoj prederzni namen; Janez mirno pa resno

dopoveduje kralju velikost greha, kterega bi dopolnil mašnik, ki bi le najmanjšo spovedano skrivnost razodel. Prosi in roti kralja pri vsem, kar mu je sveto, naj odstopi od te bogokletne sile; slednjič mu zaterdi, da rajši sto in stokrat umerje, kakor da bi se tako hudo pregrešil zoper Boga, zoper svojo dolžnost in zoper sveto spovedno molčečnost.

Kralj, ne vaje takega resnobnega ustavljanja, zatajil je sicer svoj serd; pa vedno je kahal serd, kako bi se maščeval nad zvestim služabnikom Božjim; kmalu se mu je ponudila priložnost. Kraljev kuhar je dal slabo pečenega kapuna na mizo; to je bilo dosti, da je kralj zdivjal. Urno zapové, naj kuharja denejo na raženj in ga počasi pečejo. Vsi dvorniki se zgrozijo nad tem strašnim poveljem. Preplašeni, blede se pogledujejo, češ, ako se obotavljajo, tudi njih zadene taka grozovita kazn. Nihče si ne upa tej kraljevi divjosti se ustaviti. Ko Janez to zve, prosi, da sme stopiti pred kralja. Z milimi besedami je skušal potolažiti razdraženega kralja; ko pa nič ne opravi, očita mu njegovo grozovitost. Prestrašno zarjove zdivjani kralj; pokliče svojega suličarja in preziraje vse spoštovanje do mašnika in svojo kraljevo čast zaukaže, da pahne Janeza v najglobokejšo ječo, kjer ga pusti tri dni brez jedi in pijače v smradljivi, črni temi.

Janez se je obrnil k Bogu in bil je prečudno potolažen. Kralj mu pošlje svojega jetničarja s sporočilom, da bo takoj rešen iz temne ječe, ako hoče spolniti željo njegovo. Ali svetnik Božji odgovori, da se dá raje raztergati, kakor da bi le besedico iz spovedi povedal. Čez tri dni pa pride kraljev dvornik v ječo ter mu naznani, da je kralju žal, da ga prosi, naj mu to naglico odpusti, in da ga na juteršnji dan povabi h kraljevemu obedu. Janez gre iz ječe na svoj dom,

verže se pred podobo križanega Jezusa ter ga zahvali za rešenje, pa prosi Boga, naj mu v prihodnjih bridkosti pomaga, ter se vsega izroči v varstvo svoje nebeške Matere.

Janez gre drugi dan res na kraljevi dvor. Kralj ga prijazno sprejme, kakor da bi mu ne bil čisto nič žalega storil; tudi Janez je bil miren pri obedu. Po obedu odpravi kralj vse druge goste; le Janeza še priderži. Po nekterem nepotrebnem besedovanji mu zopet razodene svoje staro pregrešno zahtevanje. „Ne dá mi miru,“ pravi, „dokler mi ne poveš vsega, kar se ti je kraljica spovedala. Obljubim ti strogo molčanje, in bogato te bom obdaroval. Ako pa terdovratno molčiš, čaka te vse možno terpinčenje. Izvoli si torej! Boljša ti je moja milost, kakor moja jeza.“ Janez se ne zmeni ne za obetanje, ne za žuganje. Začne pa kralju razlagati, kakšno službo ima spovednik in kako je zavezan na spovedno molčečnost, ter lepo opominja kralja, naj zataji svojo pregrešno radovednost. Zaterdi mu, da mu je rad pokoren v vseh dovoljenih rečeh; tega pa storiti ne sme in da je za vse pripravljen. Kralj se razserdi, zakliče rabelja, kteremu norčevaje se pravi „kume!“ ter zaukaže svetega spovednika odpeljati v ječo, kjer naj ga na tezalnico nategnejo in z baklami žgejo. Urno se rabelji spravijo nad svetnika, gerdo ga slečejo, na tezalnici neusmiljeno nategujejo in s smolnimi baklami na najbolj občutljivih delih žgejo. Kralj je sam gledal to neusmiljeno terpinčenje, deloma, ker se je to prilegalo njegovemu zdivjanemu značaju, deloma v nadi, da bo z gerdo zvedel, kar z lepo ni dognal. Mož Božji pa pri teh grozovitih bolečinah svoje serce k Bogu povzdiguje ter le milo zdihuje: „Jezus, Marija!“ Rabelji so storili vse, kar so v svoji grozovitosti premogli; toliko huje, ker jih je kralj opa-

zoval. Ali poterpežljivost Janezova je vse premagala. Snamejo ga s tezalnice in ga v ječo veržejo. Gospod pa obišče svojega zvestega služabnika v ječi, ter napolni njegovo dušo z nebeškimi tolažbami.

Slednjič pa kralj izpusti zvestega služabnika Božjega, ali iz strahu, da bi ljudstvo ne zvedelo njegovega črnega dejanja, ali na prošnjo pobožne kraljice, ki je Janeza kot svojega očeta častila in ljubila. Janez ni nikomur razodel, kako neusmiljeno je počenjal divji kralj ž njim. Na tihem je zdravil svoje rane in kmalu je zopet opravljal svojo navadno službo. Svojo gorečnost je le še pomnožil, kakor da bi hotel nadomestiti čas, ki mu bo zdaj zdaj potekel; resno se je pripravljal na smert, ktero je po zdivjani kraljevi grozovitosti lahko gotovo pričakoval.

Bilo je neko nedeljo ne davno pred smertjo, ko je po navadi pridigoval. Večkrat pa je ponovil besede: „Ne bom več dolgo med vami.“ Pri sklepu je bil s svetim Duhom napolnjen ter je s solznimi očmi prerokoval, da bo v kratkem češko deželo zadela huda bridkost; vstalo bo krivoverstvo, ki bo ljubi domovini napravilo veliko zlo. Takrat je pa po Češkem sv. vera še čversta bila; zato se je to prerokovanje ljudem neverjetno zdelo; vendar se je že čez 17 let spolnilo to žalostno prerokovanje. Nesrečni Hus je svojo krivo vero po Češkem tako plodovito zasejal, da je nastala prestrašna vojska, v kateri so krivoverci požgali in pokončali veliko cerkva in mnogo samostanov. Konec svoje pridige se je poslovil od svojih poslušalcev ter jih je prosil, posebej še svoje sobrate, kanonike, naj mu odpustijo, ako bi bil kedaj koga s svojim slabim zgledom morebiti kako pohujšal.

Ker je dobro vedel, kako zdivjan v svoji strasti in v hudobije zakopan je kralj, pričakoval je najhujšega; zato se je na bližnjo smert pripravljal. Zadnji-

krat je romal v Staro Boleslav, kjer je imenitna Božja pot Matere Božje in kjer visoko častijo podobo nebeške kraljice, katero sta že sveti Ciril in Metod tukaj v češčenje postavila. Tukaj je pokleknil pred to starodavno podobo preblazene Device. Vedel je, da je on Marijino dete; saj so ga stariši dobili na njeno priprošnjo; in Marija ga je v nevarni bolezni prečudno ozdravila; ona mu je brez števila milostij izprosil. Zato je tudi zdaj v priserčni molitvi po Marijinih rokah svoje življenje v dar ponudil nebeškemu Očetu. Posebno pa je prosil svojo nebeško Mater, naj mu na strani stoji in pomaga s svojo mogočno roko v smertnem boji; po tako opravljeni pobožnosti, s pomočjo Božjo prečudno okrepčan, je bil s svojim duhom bolj v nebesih, kakor na zemlji. Hitel je v Prago nazaj — v svojo smert.

Proti večeru pride do mesta. Kralj stoji ravno pri oknu brez dela; vidi ga prititi. Stara ljubosumnost se obudi v njegovem srcu. Nesrečna strast ga vsega prevzame. Prav sam satan ga podpihuje, da urno pokliče svetega moža k sebi. Ko Janez stopi pred njega, zadere se kralj strastno nad njim: „Umerl boš, ako mi takoj ne poveš vsega, kar se ti je spovedovala žena moja. Zares, prisežem ti pri Bogu, vodo boš žerl!“ Janezu so bile te besede preostudne in nič ni odgovoril na to. Mirno je stal pred zdiganim kraljem. Venčeslav kriči in kliče svoje služabnike. Ko prihitijo, ukaže jim, naj termastega mašnika odpeljejo v temnico, kjer so ga, po sporočilu starih pisem, zopet natezali na strašni natezalnici, da bi ga prisilili, naj bi povedal, kar kralj zahteva. Ker je bilo vse mučenje zastonj, zvezali so mu v temni noči roke in noge terdo, ter so ga vlekli na most reke Veltave in ga vergli v vodo. To se je godilo, kakor piše slavni češki

zgodovinar Palacky, „ve četrtek dne 20. brezna (sušca) 1393 večer o deváté hodině“ (uri).

Kralj je v svoji strastni zaslepljenosti mislil, da bo črna noč zakrila njegovo černo dejanje; ali Božja vsemogčnost je visoko povzdignila Marijinega častilca. Čudna svetloba je bila napovedala rojstvo svetega Janeza; še bolj čudna svetloba je razodela njegovo mučeniško smert. Po vsej reki je nastala velika bliščoba; brez števila migljajočih zvezdic je plavalo okoli svetnikovega telesa. Urno, urno se je razglasil čudež po vsem mestu. Vse je vrelo k reki, da vidi neznano prikazen. Tudi kraljica Ivana je iz palače zapazila to čudno svetlobo; ker ni nič vedela, kaj se je zgodilo, tekla je kralju povedat to čudo; v svoji nedolžnosti povprašuje, kaj bi to moglo biti. Kralj pa — strah in groza ga je bilo — beži, in ne dá nobenega odgovora svoji ženi, ter se skriva, da ga tri dni nihče ne vidi.

Nebeške lučice so se vso noč lesketale okoli svetega telesa. Z dnevom se le je sveto telo prišlo na breg, kjer je obstalo. Njegovo milo obličje se je nebeško smehljalo. Ko to tudi stolni kanoniki zvedó, gredo v slovesni procesiji na breg in med neprešteto množico vernikov nesejo na svojih ramah svetnikovo telo v bližnjo cerkev svetega križa, dokler ne pripravijo njemu vrednega groba v stolni cerkvi. To njihovo spoštovanje in to neboječo serčnost je mili Bog takoj prečudno poplačal. Ko so v stolni cerkvi temu velikemu častilcu Matere Božje in zvestemu služabniku Gospodovemu nov grob kopali, zadeli so na velik zaklad zlata in srebra in drugih dragocenostij. Med tem pa je ljudstvo skupaj sulo v cerkev svetega križa, da je še enkrat videlo telo svetega mučenika in svojega ljubljenelega pridigarja in spovednika. Poljubovali so njegove roke in noge in

srečen je bil, kdor je mogel dobiti le mali košček njegovega oblačila. Seveda bi bil hudobni Venčeslav kaj rad zabranil silno romanje vernih Pražanov; ali ni si upal. Bal se je vstaje. Menihom cerkve svetega križa je poslal povelje, naj telo Janezovo na tihem spravijo v neznan kraj, da ga ljudstvo ne bo dobilo. Oni so sicer spolnili ta kraljev ukaz, ali to je bilo le v večje češčenje svetega mučenca. Na grobu je nastal prečudno lep duh, da so ljudje urno zvedeli zanj, in vse ljudstvo je romalo na njegov grob. Ko je bil pa grob v stolni cerkvi dodelan, vzdignili so sveto telo in zopet so ga nesli stolni kanoniki v družbi veliko duhovnikov, spremljani od nepreštete množice pobožnih ljudi. Vsi zvonovi celega mesta so zvonili. Ker bi bili vsi še enkrat radi videli njegovo obličje, odperli so merviško kersto. Veliko bolnikov je ozdravelo, ki so se dotaknili svetnikovega telesa. Neutolažno so jokali, posebno še reveži, katerim je Janez bil toliko dober oče. Položili so ga v nov grob in pokrili s kamenito ploščo. Napis, ki so ga napravili v poznejši dobi, se glasi: „Pod tem kamenom počiva truplo častitega in slavnega čudodelnika Janeza Nepomuka, doktorja in kanonika te cerkve in spovednika kraljice, katerega je Venčeslav IV., kralj češki in sin Karola IV., grozovito mučiti in s Pražkega mosta v Veltavo vreči dal v Gospodovem letu 1383,*⁾ *ker je stanovitno in zvesto ohranil spovedno molčečnost.*“

Ko je kraljica Ivana zvedela vse dogodbe nedolžne smerti služabnika Božjega, postala je silno žalostna, ter je v tej bridkosti toliko hirala, da je 1. prosinca 1397, brez otrok, umerla. Venčeslav je za nekaj mesecev zbežal na bližnji

grad Žebrak, ker se je bal vstaje. Ko je pa zvedel, da je vse mirno, vrnil se je v Prago; pa povernil se je tudi v svoje stare hudobije, ter je svojo vest moril z igro in s pijančevanjem. Ko je veliko pravic zadejal, odstavili so ga 1400 nemški knezi. Umerl pa je še le 1418 v strastni jezi po mervišu zadet, ne da bi se bil spravil z Bogom.

Nadloge, katere je Janez prerokoval, prihrumele so v kratkih letih zares. Nemarnost Venčeslava je bila kriva, da se je Husova kriva vera po Češkem ukoreninila. Grozovita vojska med domačimi, Božji ropi in neusmiljena morija so bili prestrašni nasledki, ki so lepo Češko napolnjevali in nadlegovali z zmešnjavo in pogubo nad sto let. V teh hudih bojih je pa grob svetega Janeza ostal neoskrnjen. Bog sam ga je obvaroval vsega onečastenja razburjenih Husitov. Ko so se ga pozneje krivoverci lotiti hoteli, obležalo je njih veliko kar merviših. Leta 1620. se je, v noči pred hudo vojsko, prikazal cesarskim sveti Janez v slavni družbi drugih deželnihi patronov, in Češka je bila rešena. Že z dnevom njegove smerti se je pričelo njegovo češčenje; še bolj pa se je množilo po tej čudni prikazni.

Ko so 15. malega travna leta 1719. odperli njegov grob vpricho škofa in druge slavne duhovščine, našli so, da so bile vse kosti lepo sklenjene, pa brez mesa. Jezik pa je bil cel, kakor jezik živega človeka. Dejali so ta čudni jezik v steklo, z zlatom in srebrom okovano in z biseri okinčano, z napisom: „To je blaženi jezik zavoljo spovedne molčečnosti utopljenega svetega mučenika Janeza Nepomučana, katerega so, pri ogledu njegovega trupla, čez tri sto let, po Božji vsemogočnosti našli nestrohnega.“ Poterjeni s čudežem te nestrohljivosti njegovega jezika in po mnogoterih drugih čudežih, ki so se godili na njegovem grobu, napravili

^{*)} Leto mučeništva nastavili so vsled pomote za 10 let prezgodaj. Glej: „Rimski Katolik“, I. tečaj, 6. zvezek, stran 597.

so še nov dokaz njegove svetosti: prebodli so njegov jezik, in tekla je kri iz njega. Papež Benedikt XIII. ga je na god svetega Jožefa leta 1729. slovesno svetnikom prištel. Češka ga časti za svojega deželnega patrona. Vsi verniki pa tudi za patrona v nevarnostih na vodi; zato vidimo njegovo podobo na mnogih mostovih, zlasti po Slovenskem. Tudi se zatekajo k njemu gerdo obrekovani in natolcevani.

Kaj lep je zdaj njegov grob v zlati Pragi. Njegove svetinje počivajo v sreberni rakvi, ktero nosijo štirje veliki angelji; zraven njih sedijo štirje manjši angelji s svetilniki. Veliko nebo iz damasta, bogato z zlatom obšito, nosijo zopet štirje sreberni angelji, ki so veljali blizo devetnajst tisoč goldinarjev.

O sveti Janez! izprosi nam po nebeški kraljici to veliko milost, da smo tudi mi stanovitni, kedarkoli nas svet z obljubo ali žuganjem k prelomljenju Božje ali cerkvene zapovedi zapeljuje. Amen. (Innsbruck. Legende.)

18. Sveti Paskal Bajlonski.

(Umerl 17. vel. travna 1592.)

Sveti Paskal je bil rojen 1540 v Teri-Hermozi na Španjolskem. Njegovi stariši so bili kmetje in so imeli nekaj živine, da so pošteno preživili svojo hišo; bili pa so pobožni in pravični. Paskal, še majhen, tako da še hoditi ni mogel, splazil se je neki dan v cerkev. Stariši so ga z veliko skerbjo iskali povsodi, da so ga slednjič v Gospodovi hiši našli.

Ko nekoliko odraste, sili v šolo; ker rad bi se bil kaj naučil; prerevni stariši pa niso premogli toliko stroškov. Paskal si ve pomagati. Na paši je nosil vedno male bukvice s seboj. Zaprošil je zdaj enega, zdaj drugega, da mu je pokazal kako čerko. Tako se je z velikim trudom naučil dobro brati; celo pisati se je navadil. Njegov namen je bil, dobre knjige

brati in opravljati dnevnice Matere Božje, ktero je posebno častil in ljubil. Zato se je navadno odtegnil od drugih pastirjev, da se je sam toliko laže pogovarjal z Bogom in s svojo nebeško Materjo. Ko so drugi pastirji igranje se veselili, iskal je on veselja le pri Bogu, ki ga je zares učil pobožno živeti. Da bi Jezusa in Marijo posnemal v uboštvu, hodil je le bos; akoravno je za svojo čedo tekal po robidovji in po germovji.

Nekaj starejši vdninil se je za pastirja pri bogatem gospodu, kateremu se je s svojim prijaznim, pohlevnim in poštenim obnašanjem toliko prikupil, da mu je nekdaž rekel: „Ljubi moj Paskal, pusti pašo in pojdi z menoj v mesto. Jaz nimam nobenega sina; tebi hočem dati svojo hčer in te postaviti za dediča vsega premoženja.“ — Kdo bi pač ne sprejel take ponudbe? — Paskal pa pravi: „Lepo se vam zahvalim za toliko velikodušno ljubezen; vendar privoliti v to ne morem; sklenil sem, svojemu Bogu v uboštvu služiti; ne želim nikakoršnega premoženja, in ako bi ga kaj imel, razdelil bi ga med uboge.“

Hudo mu je bilo, da so šle kljubu vsi njegovi skerbi kože včasih v škodo; hudo mu je tudi delo, da so se pastirji včasih kaj sperli med seboj. To ga je peklo; gnalo ga je, zapustiti nečimurni svet.

Nihče ga ni slišal, da bi bil kedaj kako nespodobno ali preklinjevalsko besedo zinil. Sploh so ga imenovali svetega ovčarja. Kedar se mu je kaj neljubega pripetilo, hvalil je Boga ter rekel, da je to milost Božja, za ktero mu moramo hvaležni biti.

Kako priserčno je ljubil preblaženo Devico Marijo, spričuje nam to, da je vsak dan molil dnevnic v čast svoji nebeški Materi; veliko drugih molitev je njej v čast opravljal. Sveti rožnivenec je imel vedno v rokah ali pa krog vratu.

Ko je izrekel ali le slišal presladko Ime „Marija“, pripognil se je s kolenom. Na svoji pastirski palici si je izrezal podobo Matere Božje, verh palice pa mali križec. To palico je večkrat v zemljo zapičil in pred njo svoje molitve opravljal tako priserčno, da je bil večkrat zamaknjen. Na pašnikih je večkrat vode zmanjkalo. V zaupanju na mogočno priprošnjo ljube Matere Božje zasadil je svojo pastirsko palico v tla — in namah privré bister studenček iz tal, v veliko začudenje drugih pastirjev. Večkrat so ga našli, da je pod kakim drevesom molil Marijine dnevnice ali sveti rožnivenec. Kdo bi popisal vse češčenje, ktero je opravljal ta ljubljeneč Matere Božje v čast svoji nebeški kraljici, ko je lepo mirno živel na pašnikih pri svoji čedi, v sredi lepih rastlin pod prostim nebom?

Njegova detinsko-priserčna ljubezen do Matere Božje ga je napotila na misel, da bi svoji nebeški Materi v čast postavil majhno kapelico v samotnem kraju; vse svoje imetje je v to obrnil. Imel je pa vedno to željo, da bi stopil v kak samostan. Ko je kapelico zidal, prikaže se mu preblazena Devica Marija, in sveta Klara ž njo in sveti Frančišek. Vsi trije se pogovarjajo ž njim ter ga poterdijo v sklepu, naj gre v samostan.

Ko je še nekaj časa pasel čedo, in to najrajši blizo kapelice Matere Božje, rekel mu je njegov gospodar, naj še kam drugam goni čedo, ker tu je že vse popašeno, ovce in koze nimajo kaj paše. Ta mu pohlevno odgovori: „O pri Ma-

teri Božji ne bodo škodo terpele!“ Res je bila vsa čeda dobro rejena. Ko pa le še premišljuje, v kateri red bi stopil, pové mu Bog zopet v prikazni, naj gre v samostan bosonogih menihov svetega Frančiška.

Osemnajstleten se poslovi od svojih starišev in znancev. Ko mu njegovi pošteni bratje v misel vzamejo, naj bi se zmenili, koliko bi on prejel premoženja svojih starišev, pravi: „Meni je Bog zadosti; jaz nočem nič časnega.“ Ko mu

marsikaj ponudijo za popotnico, vzame si le košček kruha in majhno bučo vode. Šel je v Montfort, kjer so bili bosi menihi in kjer pobožni verniki častijo čudodelno podobo Matere Božje. Poprosi, naj bi ga v samostan vzeli; ali ker ga nihče ne pozna, ne sprejmejo ga. Zopet se vdnini za pastirja blizo samostana. Kmalu je bilo njegovo pobožno življenje znano; zato ga čez dve leti vzamejo v samostan. Goreče se je lotil svojega poklica. Za naj-



Sveti Paskal Bajlonski.

manjšega, najslabšega v samostanu je želel biti. Vedno je bil delaven, ter se ni nikdar kaj pritožil. Nihče ga ni videl nevoljnega ali nemirnega. Vse njegovo obnašanje je bilo sveto, tako da so njegovi sobratje rekli, ko bo umrl, da bo Gospod po njem delal veliko čudežev. Postavili so ga za vratarja. Najbolj tiho terkanje na vrata je slišal in veselo je hitel gledat, česa kdo želi. Ako je srečal ktereга sobrata, priklonil se je tiho, ali mu zašepetal kak pobožni izrek s toliko ljubeznivostjo, da je vsem navdihnil svete

misli. Pri vratih je vsakemu postregel po njegovi želji. Ako ni mogel revežem vselej dati, kar so želeli, stekel je na vert, pa jim je prinesel kako lepo cvetlico in jih tolažil, da naj jo vzamejo poterpežljivo, da jim drugikrat kaj boljšega dati zamore.

Ko so njegovi sobratje poobedovali, nesel je urno ubogim odločeno hrano k vratom. Pa preden jim je hrano razdelil, molil je z njimi; ravno tako tudi, kedar so použili prejete darove. Gledal je pa na njihovo potrebo, ter je starim, onemoglim ali bolehnim vselej z boljšimi kosčeki postregel. Med ubogimi je bil siv starček, kteremu je vselej prihranil sebi odločeni kosček mesa in ga spoštoval kot svojega očeta.

Kako ponižen je bil, spričuje nam ta-le dogodek: V Valenciji je bil vratar. Nekdaj ga strogi gvardjan hudo prime vpricho cele samostanske družbe ter mu po krivici očita, da ima preveliko zaupanje v se in da na svojo čednost preveč daje. Paskal ga mirno in z vidnim veseljem posluša, kakor da bi ga gvardjan hvalil. To je njegovim sobratom hudo delo, da je njihov sveti brat očitno tako terdo svarjen. Ko gvardjan jenja, poljubi mu Paskal v znamenje svoje hvaležnosti nogo. Neki brat ga je hotel tolažiti zavaljo tega. On ga pa zaverne: „Vedi, ljubi moj brat! to je bilo meni v zveličanje.“ — O ponižnosti je pisal: „Odloži vso lastno ljubezen in zaničuj samega sebe. Priserčno želi, da bi bil zaničevan, zasramovan, da bi te za najslabšega šteli. Ne misli pa, da je to kaj velikega, ako nad zaničevanjem in zasramovanjem veselje občutiš; saj veš, da to zares zaslужиš zavaljo svojih obilnih velikih grehov.“

Ravno tako je ljubil resnično uboštvo. Na svojem potovanji ni drugega užival, kakor le kosček izprošenega kruha. Njegova obleka je bila ponošena, zakerpana;

v njegovi sobici je bila le stara, raztergana odeja, lesen križec in papirnata Marijina podoba; imel je pero s črnilom in nekaj kosčkov papirja, da si je napisal kako molitev ali kak vzdihljaj. Navadno je rekel: „Reven biti je nekaj sladkega.“ Seveda tega izreka današnji posvetnjaki nikakor ne bodo poterdili. Ali uganka pa je ta: Kdor se še ni naučil, da bi iz ljubezni do najubožnišega vseh ubožnih rad reven bil, ta pač ne bo trohice veselja v svoji revščini našel; on zdihuje v revščini, kakor pod težkim jarmom. Kdor pa svojega Boga in Zveličarja resnično ljubi, skuša svojo ljubezen tudi dejansko pokazati; to pokaže najlože, ako svojo revščino voljno prenaša iz ljubezni do Jezusa. Med svetniki ni nobenega, kteri bi bil v bogastvu dobil kako sladkost.

Zmiraj je bil v pričujočnosti Božji. Pri vseh svojih opravilih je svoje oči proti nebu povzdigoval. Pred vsakim delom je molil ali vsaj k Bogu vzdihnil. Neki dan mu ukaže gvardjan, naj v neki imenitni zadevi piše očetu provincijalu. On vzame podani papir ter gre v svojo celico. Čez nekaj časa gre gvardjan gledat, je li že skončal pismo. Ko na tistem odpre celico, vidi Paskala na tleh klečati in sliši, kako moli s povzdignjenimi rokami, v kterih derži papir in prosi Boga, naj mu vodi pero in mu narekuje, kako in kaj naj piše.

Paskal je lepo pisal o molitvi; pravi: „Bog nas je tako revne in slabe na ta svet postavil zato, da nas nekako sili, da molimo in da po molitvi pridemo k čednosti in k njemu. Molitev je vez, ki naj nas navezuje na Boga. On ve, kako koristna nam je njegova pričujočnost in naše občevanje z njim. On pa tudi ve, kako nevarno je za nas, če smo le kratek čas ločeni od njega; ker Bog tako priserčno želi, nam svoje milosti deliti, zato terdno zaupaj, da ti bo dal, česar

ga prosiš. Ker Bog toliko rad daje, prosi ga veliko bolj zato, da njemu veselje napravljáš, kakor da bi bil uslišan. Ker on toliko želi, da bi nas uslišal, zato čaka, da ga mi prosimo, ter nas k temu celo priganja. Torej, kedar moliš, moli v ljubezni in iz ljubezni, priserčno in silno. Odtergaj svojo dušo od vseh posvetnih rečij in misli si, da na vsem svetu ni nikogar, kakor le Bog in ti sam.“

Kar je pa drugim svetoval, to je tudi sam natanko storil. Kedarkoli je ujel kak trenutek, tekel je v cerkev pred svojega Boga v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa; ako ga je zvonček stokrat poklical k samostanskim vratom, tekel je po svojem opraviilu le še nazaj v cerkev.

K svetemu obhajilu je vselej pristopil mirno in spodobno. Nikdar ni svojih očíj zavijal ali glasno in globoko vzdihoval, kar začetniki duhovnega življenja kaj radi počnó, kar pa ni prav. Res je, da notranja pobožnost se tudi zunaj razodeva v mirnem, spodobnem obnašanji, v zatajevanji očíj, v povzdigovanji rok, v pripogibovanji kolen. Kdo pa bo mislil, da je zares pobožen oni, ki se pačí v cerkvi, kakor da bi se v gledišči nespametno vedel? Nenavadno obnašanje pri molitvi ni potrebno, velikrat je celo nevarno; ker satan se posluži takega spakovanja, da v sercu nespametnega molilca skrivaj zaneti neko dopadajenje nad samim sebi in duhovni napuh. Najbolje storiš, da moliš kakor drugi in nič posebnega ne počneš.

Kedar je bil pri svetem obhajilu, bralo se je na njegovem obrazu notranje veselje. Tiste dni je bil še bolj tih, v Bogu zbran. Večkrat je vzdihoval: „O moj Bog in Gospod, kdo sem vendar jaz, da se me spominjaš in me toliko osrečuješ? — O moj Zveličar, darujem ti svojo revno dušo in svoje mlačno serce! — O Gospod, daj meni slabemu moč; ozdravi

me, ker sem bolan; opraviči me, ker sem grešnik!“

Kakor je vedno napredoval v ljubezni do Jezusa, ljubil pa je vsak dan bolj Marijo, svojo nebeško Mater. Čudno ga je bilo videti o njenih praznikih, ko je njegovo obličje bilo vneto ljubezni do preblažene Device in bil njegov duh ves zamaknjen. Kako preserčna je bila njegova pobožnost do ljube Matere Božje, kaže ta-le molitev, ktero je kaj rad molil za srečno zadnjo uro: „*O presveta, usmiljena moja Mati, o veličastna Devica, Mati Božja, kraljica nebes in zemlje, Gospa angeljev in ljudij, posebna priprošnjica grešnikom in njih pribežališče, tolažnica in pomoč žalostnim! O Marija, sladko Ime, Ime polno veselja in moči, hči nebeškega Očeta, Mati Božjega Sina, nevesta svetega Duha, oh, ozri se na me ubogega grešnika! K tebi vpijem, pridi, o presladka Gospa, pridi mi zadnjo uro na pomoč! Ta ura je, zavoljo ktere te vedno kličem; ne zapusti me ta trenutek, o presladka pomočnica, ki se ti iz celega serca izročujem. Pomagaj mi po Jezusu Kristusu, Gospodu našem! Amen.*“

Vedel je, da tisti, kdor veliko govori, pregreši se tudi marsikaj. Večkrat je rekel: „Kdor svojih ust zapirati ne zna, podoben je posodi, v kateri so prijetne dišave, pa nima pokrova, zato se dišave hitro izkadijo in izpuhtijo. Po svetem obhajilu si ti, moja duša! taka posoda, polna prijetnih dišav — polna milosti Božjih, polna svetih željá in dobrih sklepov — ako pa čez dan svoja usta odpiráš, mnogo žlobodraje, raztrešeš se vsa; potem poglej, koliko bo na večer v posodi tvojega serca še ostalo tega, kar je Božja dobrota v jutro vanj položila. Zato skerbno pazimo, da svoj zaklad pred roparji ohranimo. Če pa svoja usta vedno odpiramo, vabimo jih, da nas milosti Božje oropajo.“ — Kedar pa je bilo po-

treba, potegnil se je vselej za čast Božjo in za zveličanje svojega bližnjega.

Večkrat je rekel: „Kdor hoče večno zveličan biti, mora storiti tri reči: Imeti mora proti Bogu serce detinsko, proti bližnjemu serce materinsko, proti sebi pa serce sodnikovo.“

Ko je neki večer cerkev zapiral, šla je uboga žena iz cerkve, pa mu je rekla: „Jaz moram iti; pa vi še nekoliko molite za me, ker imam tri bolne otroke, in nimam koščeka kruha.“ — „Bom že“, pravi Paskal, in zaklene cerkev. Žena postoji ter pri špranji skozi vrata gleda, bo li samotarec res molil. Vidi ga klečati in moliti; v zaupanji na Božjo pomoč gre domu. Ko pride domu, najde dva lepa hleba v omari. Drugo jutro pa pridete dve osebi, ki ste zvedeli o veliki revščini žene, ter jo preskerbite z vsem potrebnim, dokler otroci ne ozdravijo.

Marsikaj bi še zapisal o njegovi natančni pokorščini. Bog mu je dal tudi dar modrosti in dar čudežev. Celo misli in želje marsikterega je poznal. Neki mož, ki je bil udan samostanu, posebno pa Paskalu, spozabil se je toliko, da ga je satan v svoje zanjke ujel ter se je s tujo ženo zapletel v pregrešno zavezo. Ko se neki večer poda po pregrešni poti, zdi se mu, da sliši zvonček peti, in to zmiraj bliže in bliže; slednjič se mu zdi, da mu zvonček na pete bije, in vendar ne vidi ne peresca ne prahu. Zdaj milost Božja zadene njegovo zbegano dušo; pravi: „Kaj, če ni to opominjevanje Božje, ki me kliče s prepovedane poti?“ Urno seže po svoj rožnivenec in začne moliti; takoj se verne. Drugi dan sreča nezvesto ženo; nespametno se izgovarja, da ni prišel, kakor sta bila zgovorjena. Žena pa pravi: „Le Boga hvali, to je tvoja in moja sreča. Moj mož je najel dva človeka, ki sta vse kotičke preiskala in ako bi bila naju dobila, umorila bi naju bila.“

Ves preplašen gre v samostan. Ko Paskal vrata odpre, zakliče: „O čast Bogu, da ste tukaj; že dalj časa sem želel nekaj prav imenitnega z vami govoriti!“ — „Pa kaj tacega?“ vpraša mož. — „Oh,“ vzdihne Paskal, „prosim vas, zatajite svoje pregrešno nagnjenje; v veliki skerbi sem bil včeraj za vas; sinoči pa sem veliko preterpel!“ Zdaj Paskal pove vse, kar se je godilo; v duhu je vse videl. Oba sta hvalila Božje usmiljenje; in mož se je poboljšal.

Ker je za nebesa dozorel, hotel ga je mili Bog k sebi poklicati. Neko nedeljo ga napade huda merzlica in bosti ga začne. Rad bi bil vse zakril, pa ni mogel. Drugo jutro ne more več vstati, da bi cerkev odperl; drugi brat pride k njemu in ga pokliče: „Pojdi, brat, in odpri cerkev!“ Paskal pa pravi: „Ljubi brat, vzemi ti ključe; jaz ne morem; bolan sem!“ Urno pokličejo zdravnika; ali bolezen ga je hudo napadla; komaj je dihal. Ni pa bilo slišati nikake pritožbe; njegovo obličje je bilo čisto mirno in veselo. Ko mu zdravnik pove, da bo težko premagal bolezen, reče mu Paskal, da bi mu ne bil mogel nič bolj veselega razodeti; ker že dolgo se veseli smerti. Prosil je, da so ga prevideli. Binkoštno nedeljo glasno zakliče: „Jezus, Marija!“ Prekriža se in zaprosi brata, naj ga pokropi z blagoslovljeno vodo. Iz tega so sklepali, da vidi kaj strašnega. O pol enajstih, ko je bilo pri službi Božji ravno povzdigovanje, poklical ga je Gospod k sebi. Smehlja se umerl je mirno 17. velikega travna 1592 v dva in petdesetem letu svoje starosti. Ko so ga verniki hodili kropit, zgodilo se je več čudežev. Tako tudi pozneje. Leta 1690. ga je papež Aleksander svetnikom prištel.

(Innsbruck. Legende.)

19. Zveličani Peter Krispin.

(Umerl 19. vel. travna 1750.)

Pobožni kapucin oče Avguštin Ilg je spisal leta 1879. prav podučljive bukve, ktere se imenujejo: „Cvetlice sv. Frančiška“. V teh bukvah popisuje življenje revnega, pa svetega brata kapucina, ktere ga so sploh imenovali: „Ministranta naše ljube Gospe“.

Oče Avguštin tako-le piše: O kako sladko je „presladko Ime Marija“! Kar je nadložnemu bolniku po dolgi noči, v kateri ni zatisnil trudnega očesa, prvi blišč ljube jutranje zarije, — kar je trudnemu potniku v ponočni samoti mila luč svetle lune, in kar je prezeblemu beraču o dolgem zimskem mrazu gorki žarek spomladanskega solnca — to je nam vsem na potovanji skozi to solzno dolino tista preblazena Gospa, o kateri z vso gorečnostjo poje sveta cerkev: „*Kdo je ta, ki pride, kakor vzhajajoča zarja, lepa kakor luna, svetla kakor solnce?*“ (Vis. pes. 6, 9.)

Ko nedolžno dete izpregovori presladko Ime „Marija“, čuti se srečnejšega, kakor je že, žalostni se potolaži s tem Imenom na svojih ustnicah; slabi zadobi moč; in zadnji vzdihljej pobožno umirajočega je „Marija“.

Zato pa to presladko Ime „Marija“ tako radi izgovarjajo vsi katoliški kristjani; zato potnika v katoliških deželah po vseh potih in stezah pozdravljajo podobe Matere Božje; zato krase hribe in doline, griče in ravnine hišice preblazene Device — Marijine cerkve in kapele. Kdo jih bo preštel le po naši ljubi domovini? Kdo še le po vsem kerščanskem svetu?

Bilo je l. 1679. na rožnovensko nedeljo, ko je v taki Mariji posvečeni kapele, na prijaznem gričku blizo mesta Viterbo, mali zvonček zvonil, ter je vernike na vse zgodaj klical na ta ljubi

kraj, „Marijin dob“ imenovan. Bogoljubna grofica Maldačini je napravila tu slovesno praznovanje „rožnovenske Matere Božje“. Ko je zgodaj v jutro pervikrat zvonček zapel in vernike vabil na griček, počastit nebeško kraljico, in je opoldne zvonil, naj jo vse počasti z angeljevim češčenjem, ves ta čas so Gospodovi mašniki opravljali nekervavo daritev nove zaveze v čast njej, ki je stala pod križem pri prvi kervavi daritvi; pri vseh mašah je stregel Peter, revnega Ubalda Fiorettija enajstletni sin. Sveti Krizostom pravi, da pri sveti maši obdajejo mašnike neštevilni angelji; takrat je v „Marijinem dobu“ bil med nevidnimi angelji tudi vidni angelj v človeški podobi, „ministrant naše ljube Gospe“.

Njegovo lepo, čisto, svetlo oko je bilo uperto v ljubeznivo podobo Matere Božje. Njegovo obličje se je nedolžno svetilo v svetem veselji in v sladki pobožnosti do Marije, njegove nebeške Matere; tako je klečal „dobri Peterček“, kakor so mu sploh tudi rekali, pred altarjem in urno, preurno so mu tekale ure pri sveti službi. Po končanih svetih mašah je ukazala grofica svojemu oskerbniku, naj tudi ministrantu nekaj dá za njegov trud. Ali Peterček se brani in pravi: „Plačala mi je moja Gospa.“ — „Menda ne?“ pravi oskerbnik. Peterček ga zaverne: „O, moja Gospa ni milostna gospa grofica Maldačini, ampak je kraljica nebeška.“ Hotel je biti, ter je tudi bil vse svoje življenje „ministrant naše ljube Gospe“.

Kako se je zgodilo, da je bil Peterček „ministrant naše ljube Gospe“? Spet je bila pobožna mati, ki je vcepila svojemu sinčku ljubezen do Marije. Bilo je v god „oznanjenja Devici Mariji“. Pobožna mati pelje svojega še le petletnega Peterčka v cerkev Matere Božje na „Marijin dob“. Poglekne ž njim pred altar ljube

Matere Božje in glasno pravi, kazaje na podobo: „Glej, tvoja Mati! Njej te zdaj darujem. Ljubi jo zmiraj resnično in časti jo kot svojo Gospo!“ Dete si je zapomnilo te materine besede. Marija pa je ta dar sprejela. Marijino Ime je bilo neizbrisljivo zapisano v njegovo serce. V čast svoji nebeški Materi se je postil vsako soboto. Z angeljevim češčenjem jo je vsak dan pozdravljaj, Bog zna kolikrat. Cvetlice je tergal, vence je pletel, da je venčal podobe Marijine. Pri njenih altarih, v njej posvečenih cerkvah je najraje pri svetih mašah stregel; nebeška Gospa ga je za njegovo službo bolje plačevala, kakor bi to zamogla pobožna grofica Maldačini.

Nekdaj so na hruški trije fantiči hruške brali. Vsi so bili na eni veji. Veja se ulomi in razbijeta se dva teh fantičev, da ju mertve odnesó; tretji pa se urno pobere s tal in gre nepoškodovan; ta je bil „ministrant naše ljube Gospe“. Ko je na tla letel, je zaklical presladko Ime „Marija“. — Ko gre neki dan mirno po cesti naš Peterček, pridirja splašen konj; podere ga na tla s teškimi kopiti; on pa kliče na Marijo: „Naša ljuba Gospa reši svojega ministranta!“ Nič žalega se mu ni zgodilo. Seveda jo je po tolikih dobrotah še bolj ljubil ter jej še bolj zvesto služil, tako, da so ga vsi občudovali, spoštovali in ljubili. Le to so obžalovali, da se ni mogel zavoljo revščine šolati, da bi ne bil le „ministrant“, ampak da bi bil kedaj „mašnik naše ljube Gospe“.

Njegov stric, pošten čevljar, vzel ga je k sebi, da bi se Peter naučil čevljarstva. Peter uboga, kakor mu oče velijo; vendar mu je bilo hudo, ker ni mogel več pri svetih mašah streči „naši ljubi Gospej“. Marija pa ni pozabila svojega „ministranta“. Marija je hotela, naj bo Peter njen „ministrant“ ne le v mladih letih, ampak tudi v moških, in še celo

kot siv starček; ker je nebeška kraljica tako hotela, privedla ga je iz čevljarije v kapucinski samostan.

Bilo je 1693, ko so prebivalci mesta Viterbo imeli procesijo, s katero so nebeškega Očeta prosili potrebnega dežja. S to procesijo so šli tudi menihi kapucini. Ko je Peter videl mlade novince, kako so, po zgledu in sporočilu svojega serafinskega očeta svetega Frančiška, molili pobožno in s povešenimi očmi po Viterbskih ulicah, prevzel ga je ta pogled vsega in beseda „kapucini“ je tako milo in drago odmevala po njegovem sercu, kakor nekdanj zvonček na „Marijinem dobu“. Vleklo ga je k ponižnim kapucinom; ni se mogel več znebiti te misli, s katero je Marija navdala svojega zvestega „ministranta“. V praznik Marijinega obiskovanja je šel Peter v cerkev servitov. Prejel je pobožno svete zakramente ter je priserčno prosil svojo nebeško Gospo, naj ga vzame v svoje varstvo, naj ga razsvetli in mu pomaga, da doseže svoj namen; ni zastonj prosil. Za gotovo je spoznal, da je volja Božja, da stopi v red svetega Frančiška. Šel je h kapucinskemu predstojniku ter ga prosil, naj ga sprejmejo v serafinski red. Zagotovili so mu sprejem.

Kdo je bil zdaj srečnejši, kakor naš Peter! Njegova priserčna želja je bila spolnjena. Zdelo se mu je, da je revni kapucinski samostan ljubi Nazaret, kjer bo s svoje nebeško Materjo prepeval njeno hvalno pesem: „Moja duša poveljuje Gospoda...“ Misli si je, da bo tukaj tisti premili Betlehem, kjer se bo, kakor nekdanj priprosti pastirčki, radoval z Jezušekom in z njegovo preblašeno Materjo nebeško. Ali kdor se hoče z Marijo veseliti, mora ž njo tudi žalovati.

Ko je Marcija, Petrova mati, zvedela, kaj namerava njen ljubljani sinček, prestraši se in njena naravna ljubezen se razlije v presilno bolečino. Neizmerno

joka in tarna, da ne dá svojega sina, na ktereга je bila navezana z vso dušo. Petru je bilo hudo. Spomnil se je, kako se je tergalo Serce Marije, ko se je mili Jezus poslovil od nje in šel v grozovito smert. Živo si je pred oči postavil neizmerno bridkost Marijino, in njegovo serce je omahovalo. Urno pa se oserči, in kakor ga je učila žalostna nebeška Mati, reče ponižno pa resnobno svoji jokajoči materi Marciji: „Kaj jokate? ali me niste še le petletnega otroka darovali Bogu in Mariji? Zakaj hočete nazaj, kar ste oddali? Ta dar je bil prost, brez vsakega pogoja in storjen tudi z mojim privoljenjem; torej mora biti tudi končan!“

Materi je bilo, kakor da jej Bog sam te besede govori. Njena bogoljubnost je premagala naravo. Še enkrat ljubeznivo in mило pogleda svojega otroka, s tresočo se roko mu dá svoj materin blagoslov, in Peter hiti — v kapucinski samostan. Ko je hitel mimo nekega vinograda, zažene se vanj velik čern pes, ter ga žuga razmesariti; Peter pa prestrašen zakliče svojo nebeško Mater Marijo in strahoviti pes se mu prilizuje, kakor krotko jagnje. Peter pride srečno v samostan Paranzona, ki leži pri hribu sv. Angele, kakor mu je provincijal naročil.

Ko pa gvardjan vidi malega, slabotnega, shujšanega mladeniča, pravi mu: „Moj sin! ti nisi za kapucina; naše življenje je za te preostro. Pojdi v miru domu!“ Peter pa ne gre; terdno je veroval, da ga je „naša ljuba Gospa“ semkaj poslala. Pade na svoja kolena, in joka in prosi, naj ga sprejmejo, — pa vse zastonj. Ker je bil revne postave, priterdili so tudi drugi bratje gvardjanovi sodbi; že so mislili odbiti najlepši kras kapucinskega reda. Samostanskemu vratarju se je mladenič smilil in prosil je gvardjana, naj sme Peter še enkrat priti pred njega. Ker le tako priserčno, tako silno

prosi, piše gvardjan provincijalu, kaj hoče storiti; urno dobi odgovor, naj mladeniča takoj preoblečejo. Na god svete Magdalene 1693 je prejel redovno obleko in dali so mu ime „Krispin“. Tako je naša ljuba Gospa imela zopet svojega ministranta.

Sveti Frančišek je svojim bratom odločil to posebno nalogo, naj živijo po nauku svetega evangelja. Brat Krispin je v svetem evangelji najraje prebiral tiste liste, na kterih je bilo kaj zapisanega o njegovi preljudi Materi in Gospej Mariji. Njeno prečudno, tiho in ponižno življenje v Nazaretu in v Jeruzalemskem templju; njena sveta poterpežljivost in udanost v Betlehemu in na begu v Egipt; njeno preveliko in presunljivo darovanje na križevem potu in na Golgoti — v to se je zamislil priprosti novinec, to je prebiral, to je premišljeval in po tem je uravnavał svoje življenje. On, ki je nekđaj v samotni kapelici „Marija dob“ želel biti zvest služabnik naše ljube Gospe, bil je zdaj to zavědno, v resnici in z vso udanostjo. V izrek svoje poskušnje si je izvolil tiste Marijine besede, ktere so Boga z nebes privabile, ktere so naše odrešenje pričele: „Ecce, ancilla Domini! — Glej, dekla sem Gospodova!“ Kakor hlapec Gospodov je zares služil svojemu Bogu v duhu in po zgledu Matere Gospodove. Zelo so se čudili, ko so videli, kako slabotni Krispin pri delu na vertu preseže vse druge, kako najtežavnejša dela opravlja lahko in veselo; zraven pa po navodu serafinskega očeta nikdar ne opusti duhovnih molitev. Molil in premišljeval je tako pobožno in vneto, da je vse vzpodbujal; zlasti, ker je bil tako ponižen in moder ter je kazal toliko ljubezen do bližnjega, da je neki tuj menih, ktereга so prinesli v samostan in mu je Krispin stregel, rekel, on misli, da mu streže angelj nebeški, ne pa človek. Bila je

ponižnost in udanost Marijina, bila je pobožnost in ljubezen Marijina, katero je Krispin posnemal in v dejanji kazal. Ko je preteklo leto poskušnje, ni čuda, da so vsi menihi poterdili, da zamore storiti slovesno obljubo.

Nekaj pretresljivo-svetega pa je, ako stopi mladenič v cvetu svojega življenja v tihi samostan. Ko mu svet kaže vse svoje veselje, vabi ga in mika, a on se za vse to nič ne zmeni; odpove se vsemu in s sveto obljubo ne zapusti le posvetne nečimurnosti, ampak prostovoljno daruje samega sebe z dušo in s telesom Vsemogočnemu. Še bolj spodbudljiv pa je bil pogled darujočega se mladeniča v revni kapucinski cerkvi Paranzoni. Krispin je klečal pred altarjem ter je izgovarjal slovesno obljubo tako priserčno, tako ljubeznivo in ves prevzet, da se je vsak lahko spomnil njegove nebeške pod križem stoječe Matere. V svetem premišljevanji je pa tudi on gledal svojo duhovno Mater, kako je ona gledala svojega Sina pribitega na križ; v duhu jo je gledal ž njo terpeč, ž njo križan z neskončno ljubeznijo; napolnjevala je Marijinega služabnika enaka goreča ljubezen do križanega Jezusa, kakor je nekdanj gorela v srcu njegove nebeške Matere. Trojna redovna obljuba, katero je ravno storil, bila mu je trojni žebelj, ki ga je pribil na križ. Vzdihi ni je znamenite besede: „Ti, o Gospod, si hotel biti na svoj težki križ pribiti s tremi železnimi žebli, in mene, svojega najbolj nevrednega hlapca, hočeš po svoji milosti s tremi zlatimi žebli pribiti na sladak in ljub križ redovnega stanu!“

Pervi zlati žebelj, ki ga je na križ pribil, bila je pokorščina. Marija ga je nje naučila že davno poprej; po storjeni obljubi pa jo je posebno skazoval. „Zgodi se mi po tvoji besedi!“ je bil najljubši izrek „Marijinega ministranta“. Krispin ni poznal svoje volje več. Kakor sveti

Frančišek, rekel je nekdanj: „Jaz hočem tako udan biti vodstvu svojega prednika, da brez njegove volje nočem ne hoditi, niti kaj storiti; ker on je moj Gospod“ — tako je delal njegov pravi sin Krispin.

Ko je nekdanj v Brakcinskem samostanu razsajala huda bolezen in je bil Krispin odločen, naj bi šel tja bolnikom streč, pravi mu prednik, da ga zavoljo nalezljivosti noče siliti, stori naj torej po svoji volji; Krispin pa pravi: „Kaj će moja volja? Ko sem kapucin postal, pustil sem svojo voljo doma v Viterbi. Tukaj v redu je moja volja le volja mojega prednika. To sem obljubil, ko sem storil pred altarjem obljubo pokorščine; in to sem obljubil očitno Bogu, preblaženi Devici in našemu svetemu očetu Frančišku, in sicer brez pogoja in brez ozira na bolezen, na smert ali na kaj drugega. Kar sem pa brez pogoja obljubil, hočem brez pogoja storiti; ako mi tudi za življenje gre.“ Tako je govoril brat Krispin; in bila mu je resnica. Saj se je ta Marijin služabnik pokorščine naučil od preblažene Device.

Ko se nekdanj pri zornicah biča z drugimi menihi vred, bije pri besedah: „Kristus je bil pokoren do smerti na križi“ tako neusmiljeno svoje oslabiljeno telo, da je bilo groza brata Frančiška, ki je stal blizu njega; ta ga je pozneje vprašal, zakaj je to storil? Brat Krispin vzdihne in pravi: „O ljubi moj, kedar slišim in premišlujem tisto veliko in trudapolno pokorščino, katero je Jezus Kristus zavoljo nas ubozih grešnikov imel 33 let do smerti na križi, zdi se mi, da mi hoče serce počiti.“ Vneto pristavi: „Glej, Jezus Kristus, edिनorojeni Sin Boga Očeta, edini Sin prečiste Device Marije je bil za me in za nas vse pokoren do smerti na križi; jaz pa, ubogi červ, nesrečni, največji grešnik nimam moči, da bi ponižno in radovoljno bil pokoren svojim prednikom! Ko to premiš-

ljujem, sem sam na-se jezen in svoje meso bi na kosce raztergal!“ O to je bil sveti žebelj pokorščine, ki je Krispina pribijal na križ. Ta žebelj pa ni bil edini.

Drugi zlati žebelj pokornemu služabniku naše ljube Gospe je bilo obljubljeno uboštvo. To od svetega Frančiška visoko cenjeno, od spridenega sveta pa tako zaničevano uboštvo je Krispin ljubil z vso serafinsko svojo dušo. Ljubil pa ga je zato, ker ga je ljubila njegova ljuba Gospa, preblazena Devica in Mati Marija. V svojem svetem premišljevanji je Krispin večkrat gledal angelja Gabrijela, ko je prišel k revni Devici v revno hišico v Nazaretu; gledal je nebeško Mater, kateri so, kakor revni beračici, Betlehemiški prebivalci zapirali svoje hiše, da je v zapuščenem hlevu prezebala; gledal jo je kot ubeglo ženo v tujem Egiptu; gledal jo je kot najbolj zapuščeno Mater stoječo pod križem svojega Božjega Sina. Pri pogledu te uboge Matere ubogega Jezusa se je v njem vnela tolika ljubezen do uboštva, da si je povsodi, v stanovanji, v obleki in v hrani najslabše privoščil. Njegova celica je bila vsem odperla. Večkrat se je spominjal, kaj je rekel sv. Frančišek nekemu bratu, kateri mu je dejal, da je ravnokar prišel iz njegove celice: „Kako si rekel, brat, da si iz moje celice prišel; saj nimam jaz nobene celice, ker sem obljubil, da nič premoženja nočem?“ Celo, ko je vbogaime prosil, pazil je, da njemu podeljeni darovi niso presegli mere, da bi se kako ne pregrešil zoper duha svojega reda, kakor je njegov začetnik, sveti Frančišek rekel: „Kar mene zadeva, spoznam in sem Bogu hvaležen, da nisem bil nikdar tat ali celo ropar miloščine; vselej sem raji manj vzel, da nisem drugih revežev ogoljufal za njihov delež; nasprotno ravnanje sem imel vselej za tatvino.“

Tretji zlati žebelj, kateri je Krispina na križ pribil, bilo je njegovo zaobljubljeno devištvo. „Ministrant naše ljube Gospe“ je nad vse častil prečudno, neomadeževano čistost svoje nebeške Matere. Zato se je pa tudi kraljici devic toliko priserčno priporočeval, da je v njenem materinem varstvu svojo dušo tako čisto ohranil, da si ni nihče upal vpricho Krispina ziniti le najmanjše nespodobne besedice. Da je bilo njegovo telo neoskrnjen tempelj svetega Duha, poterdil je Bog sam prečudno, ker je njegovo čisto telo nestrohljivo ohranil, da je še dan današnji podoben sladko spečemu človeku.

O srečni samostan, ki je dobil tega s predrazimi, zlatimi žebliji pribitega služabnika Marijinega! Ta sreča je zadela kapucinski samostan v Tolfi, kamor so Krispina poslali po storjeni obljubi. Tu so ga odločili za samostanskega kuharja. Pred vsem mu je bila v novi službi dvojna skerb: Uboštvo in snažnost. Uboštvo mu je naložilo sveto pravilo; k snažnosti pa ga je napeljevala bratovska ljubezen. Kmalu je kuhinjo spremenil v kapelico „naše ljube Gospe“. S privoljenjem svojih prednikov je postavil na steno podobo Matere Božje. Kakor je klečal in molil nekdaj na „Marijinem dobu“ kot pobožen ministrant pred altarcem naše ljube Gospe, ravno tako je delal pred altarčkom Matere Božje v kuhinji. Tu je klečal, tu je molil, tu je zaljšal podobo preblazene Device z najlepšimi cveticami. Ko je prišel dan posvečen naši ljubi Gospej, sobota, povabil je še dva samostanska brata ter je z njima pred okrašenim altarcem prepeval litanije v čast Materi Božji, in prelepo se je razlegalo sveto petje; serca vernikov je vnel v ljubezni do Marije, da so večkrat točili solze nadzemljskega veselja.

Pa brat Krispin ni le prepeval slave Marijine, ni le zaljšal njene podobe; resnično je častil Mater Božjo, prizadeval si

je posnemati njene prelepe čednosti. To je bilo tudi vodilo njegovega serafinskega učenika, svetega Frančiška, ki je Marijo, svojo nebeško Mater, za Bogom najbolj ljubil in preblazeno Devico večkrat pozdravljal s prelepimi besedami: *„Pozdravljam te, o Marija, Mati Božja, vselej Devica, presveta kraljica, v kateri počiva vsa polnost milosti Božje! Pozdravljam te, ti palača, ti tempelj in Mati našega Gospoda Jezusa Kristusa; visoko častim vse čednosti, s katerimi si napolnjena!“*

Krispin je posnemal svojega duhovnega očeta; zato si je prizadeval, da ni bila njegova pobožnost proti nebeški kraljici le prazno ustno slavljenje, ampak bila je veden spomin na Marijo, da bi jo posnemal, tako živel, kakor je živela ona. Že pri svoji oblubi je sklenil, da hoče biti pokoren, ubog in čist služabnik pokorne, uboge in prečiste Gospe svoje. V Tolfanski kuhinji pa si je prilastil še posebno tisto čednost, katero je njegova nebeška Mati skazovala v Kani na Galilejskem in katero skazuje še zdaj tam gori v nebesih; ta je sveta ljubezen do bližnjega. S to čednostjo je postal vsem vse. Nikogar ni ločil; naj bo imeniten ali priprost, bogat ali reven. Bogatim je lomil kruh življenja z opominjevanjem, s svarjenjem in s podučevanjem, ubogim je delil obilne darove. Bil je prav rešilni angelj domačim revežem, velik tolažnik vdovam in sirotam. So se kje zakonski sperli ali sosedje skregali, brat Krispin jih je pomiril in zopet lepo spravil. Ako je revna poštena hči potrebovala dote, Krispin jo je izprosil. Kdor ni imel dela, preskerbel mu ga je Krispin. Jetnike in bolnike je obiskaval in tolažil. Slabim sobratom je urno priskočil in pomagal. Vprašal ga je neki dan njegov provincijal, kako da zamore toliko storiti? „Oh, moj oče,“ pravi Krispin, „meni pomaga dobra žena, koja se imenuje: bratovska ljubezen.“

Neki brat je v pohujšanje drugim vedno godernjal. Krispin mu pravi: „Kaj ne, ljubi brat, ti želiš svojo dušo rešiti?“ „Seveda,“ odgovori čmerni samotarec. In Krispin dé: „Ako hočeš zveličan biti, moraš spolnovati tri reči: Vse ljubi; vsem stori dobro in o vseh govori dobro!“ Ta ljubezniva beseda je stajala led v sercu nezadovoljnega brata.

V svojih premišljevanjih je velikrat gledal Marijo, pribežališče grešnikov; gledal jo je kot tisto veliko, v ljubezni vso gorečo Mater nebeškega usmiljenja, ki ni le milo gledala svojega lastnega križanega Sina; ampak se je ozerla tudi na razbojnika zraven njega križanega. Marijina usmiljena ljubezen do grešnikov se je vnela v zvestem služabniku preblazene Device. Posebno veselje, velika radost je bilo Krispinu, da je molil za grešnike, se postil, bičal in se Bogu ponujal za pravno daritev. Neki imeniten pridigar, oče Peter, je rekel: „Če se brat Krispin le prikaže, opravi več, kakor jaz, če se še tako trudim s pridigami in se še tako bičam v misijonih.“

Neki imeniten gospod se je Krispinu priporočal, naj bi mu zdravje izprosil, ker je bil hudo bolan. „Gospod,“ pravi Krispin, „vi bi radi ozdraveli na priprošnje preblazene Device Marije; ali kdor Sina draži, Mater žali. Kdor hoče, da bi mu Mati milost delila, mora biti pobožen. Prava pobožnost pa je v tem, da njenega Božjega Sina ne žalimo.“ Kakor ogenj so te besede prešinile omerznjeno serce velikega grešnika. Solze resničnega kesanja so ga oblile; terkal je na svoje persi. Krispin je rešil njegovo dušo. Ozdravel je in živel potem čisto in pravično.

„O koliko moram terpeti,“ vzdihuje neki bogat Rimljan, ktereja je hudo tergalo po vseh udih. Krispin mu pravi: „Vaša nadloga je v rokah, ne toliko v

nogah; jaz slišim, da vi svoje roke preveč stiskate in delavcem zaslužek utergujete. Zato pomagajte najprej svoji duši in jo rešite!“ Lakomnika so te besede toliko presunile, da je obledel in se spokoril.

Sodnji dan bo še le razodel, kaj je bil brat Krispin ubogim grešnikom; koliko noči je za nje premolil, koliko se je za nje pokoril. To so spoznali prebivalci mesta Tolfa; prestrašili so se, ko so zvedeli, da jih bo dobri Krispin zapustil in da gre v Rim. Veliko so si prizadevali, da bi ga ohranili, celo provincijalu so poslali prošnjo; a dobili so odgovor, da pravilo serafinskega očeta tirja, da naj njegovi bratje živijo kakor potniki, da niso navezani na noben kraj. Krispin je odpotoval v Rim.

Z veseljem sprejmejo njegovi sobratje Krispina v samostanu neomadeževanega spočetja. Njegovi predniki so mu odločili službo, da bo bolnikom stregel. Vesel je bil te službe; ker je mislil: tukaj se bom lahko vadi v poterpežljivosti in v ljubezni. Pa prav kratko je bilo to njegovo veselje. Nobenega bolnika ni bilo; tako brat Krispin ni imel kaj posla. To se mu pa ni prav zdelo; bal se je, da zastonj je samostanski kruh. Vedno so mu šumele po ušesih besede svetega Frančiška, ki pravi: „Bratje, spomnite se, da v gostilni sedimo in grehe ljudstev jemo! Jaz pa hočem, da vsi moji bratje delajo.“ Zato je prosil, naj mu odločijo kako bolj težavno službo. Uslišan je bil. Poslali so ga za kuharja v Albano, kjer je bil veliko bratov, in kjer so imeli vedno dosti tujcev.

„Živel Gospod! živela preblazena Devica!“ zaklical je veselo, ko je to zvedel. „Prav je,“ pravi, „spoznali so, da nisem žival, ki bi po senci polegala; ker merzel sem v ljubezni do Boga in do bližnjega; zato potrebujem gorkote, da se ogrejem

ali pri ognji v kuhinji ali pa na solncu v vertu. Zdaj sem torej kuhar Albanski.“

Šel je v Albano. Spet si je tukaj napravil majhen altarcček Matere Božje, kakor v Tolfi. Vsak dan ga je lepo zaljšal s cvetečimi cvetlicami, ter je prižigal voščene sveče v čast svoji nebeški Materi. Pol ure od Albane je bil papežev grad Gandolfo. Tu je takrat stanoval papežev učenjak, oče Damasceni. Ta je veliko slišal govoriti o bratu Krispinu. Hotel se je prepričati, je li ta brat res tako ponižen in pobožen. Neki dan pride v kapucinski samostan; enemu bratu naroči, naj pobere sveče s Krispinovega altarčka. Damasceni pa se skrije, da bi videl in slišal, kaj bo počel Krispin, ko so mu prejšnji dan tudi cvetlice pobrali z altarja. Krispin je bil po oprasku na vertu. Ko pride v kuhinjo in zagleda svoj altarcček zopet oropan, zakliče v svoji mili priprostosti: „O, včeraj so pobrali cvetlice, danes pa še sveče! O, moja ljuba Mati, ti si pa vendar predobra. Saj ti bodo še Sina z naročja vzeli; in ti še ne boš nič rekla! Še enkrat rečem, o sto in stokrat pravim, ti si predobra in res ti bodo en dan tvojega Sina z naročja vzeli!“ Papežev bogoslovec se ne more zderžati, pride iz zatišja ter objame priprostega in ponižnega brata Krispina. Krispin bi ne bil zvest in vreden služabnik Marijin, ako bi ne bil imel ravno najlepše čednosti Marijine, prelepe ponižnosti, ktera je tako nebeško lepo, tako visoko povzdignila preblazeno Devico.

Saj je vedel Krispin, kar je rekel sveti Frančišek, njegov vodnik, da je srečen tisti služabnik, kteremu je vse eno, naj ga svet hvali ali pa zaničuje in graja. Srečen je, kdor v svoji krotkosti mirno terpi, ko ga ljudje grajajo, ki v ponižnosti spoznava svoje slabosti in se zato pokori. Srečen še bolj, kdor je toliko ponižen, da se ne izgovarja, če mu kdo

natvezuje pregreške, katerih še storil ni. Zares srečen, kdor je rad drugim podložen in v vsem čast daje Bogu; tako srečen je bil brat Krispin. V njem se je razodevala Marijina nebeška in svetega Frančiška serafinskega ponižnost. Ko je nekdaš šel Krispin po mestu, kjer je bilo veliko ljudij, zagnali so glas: „Lejte, lejte, brat Krispin, služabnik Božji, svetnik je!“ Nevoljen in prevzet pa zavpije Krispin: „Kaj? svetnik? grešnik, lenuh in revež je brat Krispin!“ Urno, urno se umakne v samostan ter se hudo biča za to skazano mu čast.

Ko mu nekdaš eden njegovih sobratov očita, da je nabral slabega vina, da mu po njem ni dobro, ter ga zato gerdo zaničuje, Krispin ponižno posluša nezasluženo grajo; potem pa se verže pred podobno križanega Jezusa in vzdihuje: „O moj Jezus, res je, da sem hud rak, ki glodam rebrovje svojih bratov; še hujše pa je, da s svojim slabim opraviлом ponavljam tvoje rane.“

Neki tuj menih ga je zaničeval, kedar koli ga je videl. Enkrat pa pride Krispin ravno v neki nunski samostan vbogaime prosit. Njegov sovražnik je pa tudi bil tam. Ko ga zagleda, pravi nuna: „Spodite tega človeka!“ Nune se zavzamejo nad krivičnim zaničevanjem „svetega brata“. Brat Krispin pa v svoji nebeški ponižnosti lepo mirno pravi: „To vam povem, da mi ni nič žalega storil, kakor zaslužim. Potem pa morate tudi vedeti, da je on eden mojih največjih prijateljev.“

O prežlahтна ponižnost! „Ministrant naše ljube Gospe“ se je nekaj naučil od nje, ktero je veliki angelj pozdravil milosti polno, ktero je slavila Elizabeta blaženo med ženami, ktero cerkev časti Mater Božjo in se je sama imenovala „deklo Gospodovo“. Božji Sin te ponižne dekle pa je rekel: „Kdor se ponižuje, bo po-

višan.“ Krispin je bil povišan po njej, ktera ga je učila, ponižati se. In to se je tako-le zgodilo:

Francoski poslanec, kardinal Tremouille, je bil v Albani. Po hudi prestani boleznij je bil še prav reven; nobena jed mu ni dišala in bil je ves nekako zamišljen, nemiren. Vsak dan pa je prišel v kapucinski samostan, kjer se je pogovarjal z bratom Krispinom; z drugimi menihi se ni nič ukvarjal. Krispinu se je smilil bolehavi kardinal; zato je poprosil svojega gvardjana, da bi smel kardinalu malo gob dati. Ko mu to gvardjan rad privoli, nese Krispin gobe pred altarček svoje ljube Matere Božje ter jo prosi, naj jih ona blagoslovi. Potem jih nese kardinalu in mu pravi: „Prevzvišenost, te-le gobe so prav zdravilne; blagoslovila jih je preblažena Devica; zaužijte jih zaupljivo in pustite vse zdravnike. Brez vseh zdravil se boste okreptali in ozdravili.“ Kardinal je jedel in ozdravel.

Seveda se je to vse urno razglasilo. Sicer so to že vedeli ljudje, da je ta čudni Krispin v mestu Tolfa, ko je tam huda nalezljiva bolezen razsajala, nabral cel košek sadja, nesel ga pred svoj altarček Matere Božje, in ko je bil prosil Marijo, naj to sadje blagoslovi, razdelil ga je bolnikom. V Tolfi so sploh rekli: „Krispinove slive več pomagajo, kakor vsa druga zdravila.“ Po čudnem ozdravljenji imenitnega kardinala so Krispina še bolj občudovali in spoštovali. Neki papežev svetovalec, Andrijani, je zbolel, da ga je hudo vilo. Zdravniki mu ne morejo pomagati. Brat Krispin mu pošlje mali venček mirtovih cvetlic, kterega je imel na svojem altarčku; sporoči mu, naj žveči nekoliko te mirte, ktero je blagoslovila nebeška Gospa; bolezen je urno izginila. Njegova slava se je le še širila. „Vaš terjak,“ rekel mu je papežev zdravnik, „ima več moči, kakor naš.“ Krispin pa

pravi na to: „Gospod, vi ste učen, in ves Rim vas visoko čisla; pa moja Gospa več vé, kakor vi in vsi zdravniki skupaj.“

Mnogo takih čudežev je storil ponižni brat Krispin. Ko je papež Klemen XI. bil na svojem gradu Gandolfo in je veliko slišal o čudnem kapucinu, šel je v samostan, da bi videl Krispina. Bil je Krispin prav suh in majhne postave, pa zagorelega obraza. Dvoje bistrih, živih očij je gledalo izpod veselega čela; majhno, kratko, černo brado je imel. Boječe in z velikim spoštovanjem se je bližal namestniku Kristusovemu, da bi mu ponižno poljubil nogo. Kmalu pa se oserči in odkritoserčno, ponižno, a tako pazljivo govori s svetim očetom, da je papežu posebno dopadel. Zato mu je Klemen podaril nekaj sveč za njegov altareček ter mu je celo naročil, naj zanj moli.

Vselej, kedar je papež prišel v samostan, govoril je s Krispinom. Čudno se je spolnila prerokovalna beseda, ktero je nekdanj govoril „ministrant naše ljube Gospe“ na „Marijinem dobu“, ko je rekel: „Marija, moja Gospa, me je že plačala.“ Razven drugih darov je Krispin od svoje nebeške Gospe zadobil tudi dar učenosti. Ko je nekdanj prišel v samostan neki učen dominikanec, govoril je s Krispinom ter mu je stavil razna učena vprašanja, na ktera je Krispin odgovarjal kratko in prav dobro. Ko pa dominikanec začne govoriti o Božji ljubezni ter pove v to zadevajoč izrek svetega Tomaža Akvina, se Krispin vname in zamakne. Povzame izrek angeljskega učenika ter ga natanko razloži, tako umevno in nebeško, in vse to po latinsko, da dominikanec ves začuden spozna, da je Krispin svetnik in njegova učenost nadnaravni dar.

Ni torej čudo, da ga je vse častilo; celo papež bi mu bil rad skazal svoje dopadajenje. Nekdanj je bil pri litanijah v cerkvi Materie Božje v Kaloru. Ko se

domu pelje mimo graščine kneza Kižija, podari mu knez dva šopka brinovk, ktere sveti oče tudi sprejme. Ko se pa dalje pelje mimo kapucinskega samostana in so bratje pred vratmi klečali, da bi papežev blagoslov prejeli, ukaže voz ustaviti in pravi: „Danes smo bili na lovu; prinesemo vam nekaj brinovk. Kje je brat Krispin, da jih sprejme?“ Ko se Krispin ponižno približa, mu sveti oče prijazno pravi: „Dobro pripravite te brinovke, in mi vam zapovemo, da jutri, v nedeljo, na vas spadajoči del použijete. To vam zapovemo, da ste pokorni.“

Toliko poslavljenje je bilo uzrok, da so ga kardinali, škofje, mašniki in sploh vsi ljudje visoko častili in tudi njegovi sobratje so mu veliko spoštovanje skazovali. To je pa vznemirilo dobrega Krispina. Bal se je za svojo dušo. Pokleknil je pred podobo Materie Božje ter jej je potožil svojo bridkost. Ne češčen in hvaljen — tega ne, ampak zaničevan in zasramovan je želel biti. Z Marijo, s svojo Gospo in Materjo, je hotel stati na Golgoti, na hribu zasramovanja, pod križem. Te milosti, tega duhovnega veselja je prosil svojo ljubo Mater Božjo. Ko je kapucinski veliki prednik, oče Avguštín, prišel v Albano, da je z menihi opravljal duhovne vaje, ga prosi brat Krispin, naj ga prestavi v drug samostan, kjer bo skrit pred svetom živeti mogel.

Veliki prednik, ali kakor mu pravijo: general-minister, je vedel, da brat Krispin veliko koristi Albanskemu samostanu. Vprašal je general-definitorja, očeta Frančiška Marijo Kasini-ja, ki je bil pozneje tudi kardinal postal, kaj če storiti? Ta menih Frančisek je pa ljubil brata Krispina, ter mu je celo pomagal pomivati kuhinjsko posodo, da se je z njim toliko lažje pogovarjal o svetih skrivnostih. Oče Avguštín je mislil, da oče Frančisek ne bo pri volji, da bi Krispina kam drugam

prestavili. Toda ravno nasprotno je zvedel. Oče Frančišek pravi: „Častiti oče general! da je sveti Hilarijon ubežal nečimurni lastni hvali, izpremenil je puščavo; in ravno iz tega namena bi brat Krispin rad samostan izpremenil. On stori to iz ljubezni do Boga, in to je meni v spodbudo.“

Šel je Krispin v samostan Monterotundo, kjer je zopet bolnikom stregel. Ker je bil bolnikom posebno postrežljiv, bili bi ga povsodi radi imeli; posebno še zato, ker je večkrat kakega bolnika na Marijino priprošnjo ozdravil. V Monterotundi je enkrat brat Frančišek Falceti padel na cerkveni tlak z verha visokega altarja, kjer je pripenjal neki altarni kinč. Urno ga nesejo v bolnišnico, da bi mu podelili svete zakramente za umirajoče; bali so se, da bo zdaj zdaj umerl. Tudi brat Krispin pride. Na lahko potegne s svojo roko čez hudo pobitega in potem pravi: „Franc, le serčen bodi; zaupaj na Boga in na njegovo presveto Mater. V dveh dneh boš zopet zdrav.“

Krispin pa gre, se biča in moli vso noč pred svetim Rešnjim Telesom; le včasih pride k bolnemu bratu ter mu postreže, kar potrebuje. Vjutrno daruje sveto obhajilo za pobitega. Tretji dan je bil brat Frančišek že zdrav.

Takih ozdravljenj pa je bilo več. Saj je Krispin bil „ministrant naše ljube Gospe“; ta Gospa pa je „zdravje bolnikov“. Zato je pa Krispin toliko ljubil bolnike in jim je stregel z neutrudno potterpežljivostjo. Pri tem pa ni opuščal svojih navadnih pobožnostij in svojega zatajevanja. Če je bil še tako truden, je urno šel, kamorkoli ga je klicala pokorščina ali ljubezen. „Sveti raj ni za lenuhe,“ rekel je večkrat. — Ko so l. 1708. imeli samostanski predniki svoj zbor, bili bi vsi radi Krispina imeli v svojem samostanu. Po Božji previdnosti je bil

odločen v Orvieto; kjer mu je bila služba izročena, da je za samostan miloščine prosil. Ta samostan je bil pa v hribih. Težko je bilo nositi po hribih nabrane darove. To je bil Krispinu velik križ, katerega je pa blizu štirideset let voljno nosil, kar ga je zopet učila njegova nebeška Mati Marija. Na njeno pomoč je stavil vse zaupanje, in nebeška kraljica ga je velikrat prečudno poplačala.

Neki dan je za samostan moke prosil. Ko pride v neko hišo, pravi dekla: „Danes ne morejo nič dati, ker imajo sami moke komaj za en dan.“ Dobra gospodinja pa bi bila vendar rada dala svoj dar. Na to pravi Krispin dekl: „Ne boj se, ne boš lakote umerla!“ Moka se je pomnožila, da so je za svojo potrebo celi mesec imeli zadosti.

Neki drugi dan pride provincijal v samostan. Krispin gre v neko boljšo hišo ter prosi merico vina za častitega gosta. Ko mu pa povedó, da boljše vino je poteklo, pravi Krispin: „No, pa pogledjmo v sod.“ Gredó v klet, zavertijo pipo, in vino je dobro teklo, da niso napolnili le njegove posode, ampak so ga potem še prav dolgo pili.

Taki prigodki so se urno raznašali daleč na okoli in sploh so ljudje rekali, da brat Krispin je svetnik.

Ko je neki dan beračil, pride v Venancijo; tu je pri sveti maši. Kakor je nekdanj pobožno pod križem stala Mati Božja, tako zamišljen je bil njen duhovni sin pri nekervavi daritvi. Ko mašnik povzdigne presveto Rešnje Telo, prevzame Krispina tolika ljubezen do svojega v podobu kruha skritega Zveličarja, da se na štiri komolce visoko povzdigne in v tem zamaknjenji ostane do svetega obhajila. Gospod župnik se po sveti maši nekaj časa pogovarja s Krispinom, ter se ne more prečuditi njegovim odgovorom, ki so razodevali toliko nebeškega razodenja.

Kanonik Kasati pravi: „Brat Krispin s svojimi mavhami vé veliko več, kakor jaz z vsemi svojimi knjigami.“

Bog mu je dal tudi dar, da je marsikomu razodel njegov dušni stan in ga tako pripeljal na pravo pot. Kakor je ta „ministrant naše ljube Gospe“ nekdam Marijo častil, da je njeno podobo zaljšal z dišečimi venci, tako je zdaj svoji nebeški Materi napravljaval veselje s tem, da je po njeni priprošnji grešnike vodil v naročje nebeškega Očeta.

Veliko čudnih prigodeb bi še lahko omenil, ali predolgo bi se pri tem mudili. Le to naj še v misel vzamem, da je bil Krispin najbolj vesel, kedar ga je kdo zaničeval. V neki hiši, kjer je Krispin večkrat miloščine prosil, živela je na videz pobožna ženska, ktera je Krispina vpričo drugih ljudij prav zvito pikala, da je hinavec, goljuf, slepar in še marsikaj nespodobnega mu je očitala, da njegovo svetost poskuša. Krispin je bil tega zaničevanja zelo vesel. To osebo je imel za svojo dobrotnico in je očitno rekel: „No, vi me vendar spoznate za to, kar sem. Dobro je, da je v Orvieti vendar kdo, da me razodene in tako dela z menoj, kakor zaslužim.“

Ko je že sedem in trideset let beračil po hribih in dolinah, stokal je nekdam o prav slabem vremenu pod težo nabranih darov; tu ga sreča bogoslovski vodja Macineli ter ga miluje. Brat Krispin urno pravi: „O prečastni gospod, pač je mogel biti težak križ, ktereга je Kristus vlekel na Golgoto! Saj je na njem ležala teža vseh naših grehov, in med njimi so bili moji grehi najtežji. Zakaj bi jaz veselo ne nosil svoje težke mavhe v slabem vremenu in po slabi poti?“

Bog je blagoslovil Krispinova pota. S svojim svetim obnašanjem, z ljubeznivim opominjevanjem, s priserčnim svar-

jenjem je storil toliko dobrega, da so dušni pastirji z veseljem pričakovali njegovega prihoda in marsikteri je rekel: „Zdaj pride hribovski misijonar, da bo storil ubogemu ljudstvu veliko dobrega.“

Naš brat Krispin se je postaral. Kot šestinsedemdesetleten starček ni mogel več miloščine prositi in nabranih darov po hribih prenašati. Njegovi predniki so ga poklicali v Rim, da bi pri altarij stregel. To je bilo Krispinu neizrečeno veselo nanzanilo. Vzdihnul je: „Čast Bogu! zdaj bom lahko večkrat pri svetem obhajilu in pri sveti maši. Kakor je „dobri Peterček“ pred šestdesetimi leti veselo tekal k „Marijinemu dobu“, da je bil „ministrant naše ljube Gospe“, tako je zdaj Krispin kot siv starček hitel v večno mesto, da bi sklenil svoje življenje v službi tiste, kteri se je posvetil v svoji mladosti. Njegovo potovanje je bilo slavno. Po vsej poti so ljudje skupaj vreli, da vidijo „sve-tega brata“. V Viterbi, v cerkvi sv. Roze, so ljudje videli, kako se je njegovo obličje prečudno lesketalo. Več čudežev je storil na tem potovanji.

Težavnega beračenja oproščen preživel je v Rimu v molitvi in v svetem premišljevanji. Zdaj še le je zares bil „ministrant naše ljube Gospe“. Od zgodnjega jutra do poldneva je stregel pri svetih mašah. Opoldne je vzel le malo namočenega kruha, in zopet je šel v cerkev. V serafinski ljubezni je dolgo klečal pred tabernakelnjom; ko se je dolgo pogovarjal s svojim ljubim Gospodom v presvetem Rešnjem Telesu, šel je pred podobo svoje nebeške Matere. Ves utopljen v Marijino lepoto, v brezno njenih čednostij in njene svetosti, užival je nebeško radost; njegov obraz je gorel svete ljubezni in njegovo serce se je topilo v rajskem veselji. Večkrat ni mogel zakriti notranjih čutil in klical je v sveti pesmi: „Pojte Kerubini, pojte Serafini: Slava tebi, o Marija! —

Pojte vsi zemljani, pojte njej udani: Slava tebi, o Marija!“

Kmalu je v Rimu vse govorilo o bratu Krispinu. Marija, njegova ljuba Gospa, ki je zdravje bolnikov, izprosila mu je moč, da je tudi v Rimu mnogo bolnikov ozdravil. Nekdaj obišče starega Antona Bartolina, ki je bil nevarno zbolel. Krispin ga pozdravi: „Ljubi starček, še dve leti; potem pa pojdete v sveti raj!“ Res je ozdravel in živel dve leti, kakor mu je obljubil kapucin Krispin.

Tako je brat Krispin delal še štiri leta. Leta 1748. pa ga napade bolezen, da je moral v postelji biti. Križci so ga hudo boleli; želodec ni mogel prenesti nobene jedi; zelo slab je bil. Komaj pa mu je nekoliko odleglo, lezel je že v cerkev, da je molil pred zakramentom presvetega Rešnjega Telesa. Po noči je bil v mali kapelici pri bolnišnici ter molil k Jezusu in Mariji; ako mu je brat strežaj prigovarjal, naj bi šel v posteljo, prosil ga je dobri Krispin: „O, pusti me tukaj; tu tako lahko počivam; veliko bolje, kakor v postelji.“

Obhajali so v kapucinskem samostanu štirideseturno pobožnost, in bolni starček je pred Najsvetejšim premolil celih štirideset ur in užival nebeško veselje; ni vzel nobene jedi. V podobi kruha je zamaknjen gledal preljubo nebeško Dete, premilo Dete svoje Gospe; poslušal je sladko petje angeljskih korov; in kakor trenutki urno so mu tekale te ure. Kolikor slabše je bilo njegovo telo, toliko močnejši je bil ogenj njegove ljubezni do Boga in do bližnjega.

V samostanu je bilo vedno vse polno ljudi, ki so Krispina vpraševali za svet, ali prosili njegovega blagoslova ali njegove priprošnje. Oče gvardjan pravi nekemu možu, ki je želel Krispina k nevarno bolnemu: „Nihče ni bolj bolan, kakor brat Krispin sam; leta ga težijo; bolečine ga slabijo, da komaj lazi. Naj vam

bo zadosti njegova molitev in nikar ga ne mučite!“ Krispin je bil že zraven in v svoji velikodušni ljubezni pravi: „Oče gvardjan, če mi vi dovolite, potem bom že šel.“ Začuden mu oče gvardjan privoli, in Krispin gre in bolnika ozdravi.

Žlahtno gospo Pavlo Šiaveti so skušnjave hudo nadlegovale, da se prav ne spoveduje. Priserčno je Boga prosila, naj jej pomaga v teh dušnih bridkostih in jo reši teh hudih skušnjav; Bog jo je uslišal. Neki dan se ustavi brat Krispin pred začudeno gospo in pravi: „Povejte mi, ste li bili danes pri spovedi?“ Pavla pravi, da je bila. „Dobro,“ pravi Krispin, „ste li storili, kolikor ste premogli, da bi bilo vse prav?“ Gospa odgovori: „Kolikor premorem, obrnila sem svoje moči v to.“ Krispin pristavi: „*To naj vam za celo življenje velja. Kdor stori, kar in kakor premore, naj nič naprej ne skerbi. Ako vas sovražnik še kedaj skuša, v zobe mu pljunite; ker udali ste se v roke Božjega usmiljenja. Potem pa bodite Bogu hvaležni za vse prejete dobrote, in pekel bo izgubil vso svojo moč.*“

Tako je bil brat Krispin zdravje bolnikom, tolažnik žalostnim in pa veselje vsem dobrim ljudem.

Ko so v svetem letu 1750 pravoverci z vesoljnega sveta v Rimsko mesto priromali, povpraševali so sploh po Krispinu. Neki tuj redovnik ga je na poti zagledal, ko je po Rimu hodil; urno je tekel k njemu, objel ga in zaklical: „Ti si pravi sin svetega Frančiška, drug sveti Feliks, ki te bo s seboj v nebesa peljal.“ Prav je govoril; sveti Feliks je kmalu potem brata Krispina v nebesa peljal.

Bilo je 11. dan Marijinega meseca; Krispin je zbolel. Ko zdravniki spoznajo, da je bolezen hudo nevarna in da se mu bliža smert, bila je ta novica „ministrantu naše ljube Gospe“ tako sladka in vesela, kakor nekdanji njegovi nebeški Gospej oz-

nanjenje angeljevo. Kakor je Marija potem vesela prepevala svojo prelepo pesem: „Moj duh poveljuje Gospoda...“; tako je njen zvesti služabnik s kraljevim prerokom veselo zapel: „*Veselim se tega, kar mi pravijo: „V Gospodovo hišo pojdemo.“* (Psal. 121, 1.)

Urno, urno se je po vsem svetem mestu zvedelo, da je ljubljeni brat Krispin hudo zbolel. Vsi, imenitni in priprosti, duhovni in svetni so mu naznanjevali svoje resnično sočutje. On pa je žalujočim veselo odgovarjal: „Kako dobro mi je vendar! V malo dneh me bo moja Gospa in Mati obogatila!“ Res, nebeška Gospa je že imela pripravljeno plačilo, da poplača svojega prezvestega „ministranta“, ki je njej in njenemu Božjemu Sinu 82 let kot pobožen kristjan, 57 let pa kot popolni redovnik služil.

Neki imeniten učenjak, ki je obiskal umirajočega Krispina in je videl njegovo obličje žareče spremenjeno, ni se mogel premagati, ter je s svetim Avguštinom zaklical: „Glej, neučeni vstajajo in v svoji priprostosti vlečejo nebeško kraljestvo na-se; mi pa s svojo učenostjo živimo kot revni sužnji svojim strastim, in Bog zna, kakšen konec bomo v smrti imeli!“

Med tem je nastopil 18. dan Marijinega meseca, god svetega Feliksa. Strežaj potipa žilo bolnemu Krispinu in misli: „Le še nekatere ure in bo umerl.“ Krispin pa pravi: „Ne danes; jutri bom umerl.“ Že se je spovedal; ko mu prinesejo sveto popotnico in Krispin v podobi kruha tu na zemlji zadnjikrat zagleda svojega Boga, bil je v svoji duši globoko ginjen in presunjen. S solznimi očmi je še enkrat obžaloval vse svoje grehe, glasno se je obtožil kot revnega grešnika, ki je le pekel zaslužil; pa vendar trdno zaupa na usmiljenje Božje. Akoravno nikdar nikogar ni razžalil, zaprosi svoje brate za odpuščenje. Ti pa glasno zaženejo jok ter uža-

ljeni gledajo častitega starčka, ki se odpravlja v sveta nebesa, pa je še ves zamaknjen v molitvi ravno prejetega najsvetejšega Zakramenta.

Ko njegovi sobratje okoli umirajočega žalujejo, gre po Rimskem mestu čudna govorica: Brat Krispin, o katerem so govorili, da umira, šel je ravnokar obiskat za sveto leto cerkev svetega Petra. Res ga je veliko ljudij videlo, da je romal v cerkev svetega Petra; eni so mu celo roko poljubovali; drugi so terdili, da so se ž njim menili in da jim je rekel, da mora za sveto leto še četrtič obiskati cerkev svetega Petra.

Vendar brat Krispin ni bil iz svoje postelje. Ležal je v smertnih težavah. Še satan se je približal, da bi skušal zvestega služabnika Božjega. Motil ga je, da je zastonj vse njegovo zatajevanje, zastonj vse njegovo spokorno življenje in da bo njegova duša pogubljena. Smertni strah je napadel služabnika Matere Božje Merzel pot se vljeje po njegovem čelu; z bledih, tresočih se ustnic pa se sliši mili klic na pomoč k nebeški Materi: „O Marija pomagaj! Če se tudi pekel vzdiguje, vendar se ne bojim; ker tvoje usmiljene oči me kličejo v večni mir.“ V zaupanji na Božjo milost in na mogočno priprošnjo svoje preblazene Gospe reče skušnjavcu resno: „Kaj hočeš pri meni? jaz nimam nič s teboj. Moj sodnik je Jezus in moja priprošnjica je njegova presveta Mati! Poberi se, hudobna zver!“ Satan je zbežal.

Mirno je zdaj ležal Krispin. Tiho je vzdihoval: „O moj Jezus, ti si me s svojo predrago kervjo odrešil; s svojo veliko ljubeznijo dopolni zdaj svoje delo in zagotovi zveličanje moji duši! Ti preblazena Mati Božja, moja priprošnjica, moja pomoč, moje pribežališče, o pridi mi na pomoč na tej veliki poti!“ — Še se je priporočil svojemu angelju varuhu, svojemu serafinskemu očetu sv. Frančišku,

ter je z mašnikom tiho molil molitev umirajočih. Slednjič se ozre na podobo križanega Zveličarja in na podobo goreče ljubljene preblažene Device Marije. Ura je bila poldne 19. dan Marijinega meseca 1750 — in Krispin je zaspal. Šel je k svoji nebeški Materi — „ministrant naše ljube Gospe“.

7. kimovca 1806 je bil zveličanim prišet. (Monat. Rosen. XI.)

20. Sveti Bernardin Sienski.

(Umerl 20. vel. travna 1444.)

V enem najlepših krajev prezale Italije leži starodavno mesto Siena. Zdaj Siena ni več lepa; skoraj prazna je in hudo je razpadla. Vsa drugačna je bila pred pet sto leti. Takrat je bila Siena mogočna samovladarica ali republika. Visoko so se vzdigovale v njej prelepe cerkve in imenitne palače. Postavljala se je takrat v versto s prvimi mesti po Laškem, z Florenco, z Genovo, s Pizo in celo z Rimom.

Njena slava pa niso bile toliko veličastne cerkve in palače, tudi ne moč njene vojske; njena slava je bila v tem, da so jo imenovali: „Mesto preblažene Device — Mesto Marijino“. Podoba preblažene Device je vihrala na mestnih zastavah; podoba Marijina je vodila njeno vojsko; s podobo Matere Božje in pod varstvom nebeške kraljice je Siena dobila veliko zmag. Podoba Marijina je bila nad mestnimi vrati, tudi na mestnem pečatu.

Blizo tega nekdanj jako slavnega mesta, v gradu Masa, rojen je bil Bernardin, velik častilec naše ljube Matere Božje, leta 1380. Ni bil še 6 let star, ko so mu dobri stariši umerli. Njegova teta Diana je prevzela skerb za malega Bernardinčka. Bila je pobožna, dobra žena, ki je znala v mlado serce svojega rejenčka

vcepiti pravo ljubezen do Boga in do preblažene Matere Božje. Bernardin je rad in lepo molil. Pazljivo je poslušal besedo Božjo; kar si je zapomnil, pridigoval je goreče pred otroci svojih let. Večkrat si je kaj pri jedi pritergal, ter je ves vesel ubogim podelil. Če se je primerilo, da je bilo malo kruha pri hiši, in ga kteremu beraču teta ni dala, bilo je to Bernardinu hudo in prosil je: „Dajte mu moj košček. Teti je bilo to kaj ljubo; reče mu neki dan: „Moje ljubo dete, ti lahko Materi Božji prav lepo veselje napraviš; ako se njej v čast vsako soboto postiš, in kar si tako pritergaš, daš ubogim.“ Bernardin je takoj ubogal in celo svoje življenje se je o sobotah postil svoji nebeški Materi v čast. Njegova teta ga je večkrat opazovala, kako je pred podobo Marijino solznih očí angeljevo češčenje molil k nebeški kraljici, ter je vedno skerb, da je v njeno čast kaj dobrega storil ali si kaj pritergal. Bil je prav angeljčku podoben; njegovo obličje je bilo milo in prijazno; njegovo obnašanje otročje-priprosto, pa tako modro, da je vsak rad imel ljubeznivo dete.

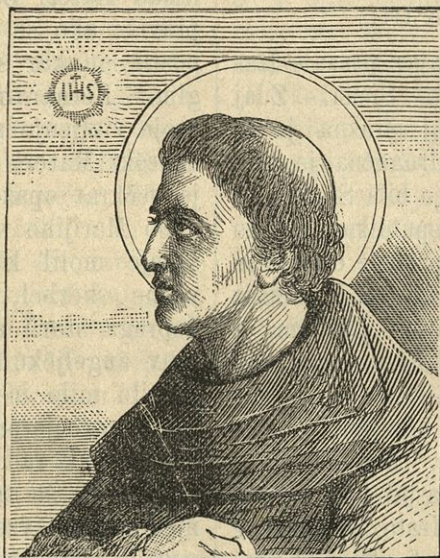
Ni bil še trinajst let star, ko ga je njegov stric vzel k sebi v Sieno, da se v višjih vednostih izšola. Njegovi učniki, ki so takrat bili svojim učencem lep zgled čednosti in svete pobožnosti, občudovali so njegovo pridnost, pa še bolj njegovo modrost in njegovo čisto življenje. Njegovo lepo obnašanje je toliko uplivalo na njegove sošolce, da si najhudobnejši niso upali vpričo njega kaj nespodobnega ziniti. Ako so imeli kake spodtakljive pogovore, pa je Bernardin nenadoma k njim prišel, rekli so urno: „Tiho, tiho, Bernardin gre!“ Ko je nekdanj imeniten posvetnjak nespodobno besedo znil, počil ga je Bernardin, ker mu do ust ni dosegel, po vratu. — Nekdanj je nedolžnega mladeniča gerd gizdalin nespodobno dražil.

Bernardin je zaklical svoje tovariše ter jih je naganjal, da so gizdalina napodili. Sam ga je z blatom tako dolgo ometaval, da je ubežal.

S sedemnajstim letom je Bernardin končal svoje šolanje. Imel je še drugo pobožno sorodnico, tetino hčer, ki je bila vdova; ime jej je bilo Tobija. Več ur sta se o duhovnem življenji pogovarjala. Neki dan se Bernardin urno poslovi. Tobija mu prigovarja, naj še ostane. On pa pravi: „Pusti me; moram obiskati svojo prelepo prijateljico, katero do smerti ljubim.“ Urno odide; Tobija je imela to za šalo. Drugi dan pa Bernardin ponovi ravno te besede. Vpraša ga, kdo je ta njegova lepa prijateljica in kje da stanuje? Bernardin pravi: „Oh, ona je vendar tako lepa, in stanuje zunaj pri mestnih vratih Kamolija; vsak dan jo obiščem; zdi se mi, da ne bi mogel zaspiti, ko bi je ne videl!“ Tobija, ki je vedela, kako nedolžno, spokorno in pobožno živi Bernardin, pa je poznala tudi zvi-
jačo satanovo in zapeljivost hudobnih ljudij, bala se je, da bi se mladenič v kake slabe mreže ne bil zapletel. Zato se drugi večer pri znanih mestnih vratih skrije, da bi Bernardina opazovala. Bernardin pride in poklekne pred lepo podobno Matere Božje, ki je bila pri mestnih vratih, in dalje časa pobožno moli. Da bi se Tobija ne izdala, vpraša ga drugi večer: „Povej mi vendar resnično, kdo je tvoja prijateljica?“ — „No, naj pa bo,“ pravi Bernardin, „ti bom pa povedal, kar nisem še nikomur razodel: Pre-

serčno ljubim preblaženo Devico Marijo, in vsak dan jo prosim, naj me obvaruje vsake nevarnosti in mi pomaga, da nedolžno živim.“ Seveda je bila Tobija vesela in mu čestitala, da si je izvolil tako lepo in večno nevesto. Ljubezen do Marije je vedno rastla v njem. „Vse z Marijo!“ bil je njegov navadni izrek.

V Sieni je bila družba, ki je bolnikom stregla. Sprejemali so pa v to družbo le poštene in čiste ljudi; zato so jo imenovali „bratovščino pobožnih“. V to bratovščino je stopil Bernardin v svojem dvajsetem letu. Takrat je pa po Italiji razsajala huda kuga. Samo v eni Sienski bolnišnici, kateri so rekali „Marija pri kamenci“, pomerlo je do dvajset ljudij na dan. Vse, ki so bolnikom stregli, pobrala je že strašna morilka. Tudi mašniki so pomerli. Takratni vodja velike bolnišnice, pobožen pa že postaran mož, ni mogel vsemu kaj. Silno užaljen, da še za denar ni mogel dobiti strežajev, vzdihoval je priserčno



Sveti Bernardin Sienski.

neko noč k preblaženi Devici za pomoč. Marija mu pošlje mladega Bernardina. Pomneč besedij Gospodovih: „*Večje ljubezni od te nima nihče, da kdo svoje življenje dá za svoje prijatelje,*“ (Janez 15, 13.) sklenil je, da hoče streči kužnim bolnikom. Njegovi sorodniki mu branijo; hudo mu očitajo, da hoče svoje življenje v toliko nevarnost postaviti in da s tako službo dela sramoto svoji rodbini. On se pa za vse to prav nič ne zmeni, ter se brez obotavljanja ponudi v službo nesrečnim bolnikom.

Vodja velike bolnišnice se čudi velikodušni ljubezni lepega mladeniča in pravi: „Pač mi je ljubo, da prideš na pomoč revnim bolnikom; ali smiliš se mi, ker kuga je mladim ljudem najbolj nevarna. Bernardin pa pravi, v zaupanju na Boga: „Gospod je zadosti močan, da me v sredi kužnih lahko zdravega ohrani; ako mu dopade, rad darujem svoje življenje za svoje brate.“ Ker je pa sprevidel, da tolikim bolnikom ne more streči sam, pregovoril je več pridnih, kerščanskih mladeničev, da so se mu pridružili in bolnikom stregli. Serčno jim je zaklical: „Nebesa silo terpe. Kaj je lepšega, kaj večjega, kakor v mirnem času krono mučeniško prejeti? Če tudi umerjemo, umerjemo za Kristusa; in kakšno plačilo nam je pripravljeno za to!“ Mladeniči so pobožno prejeli svete zakramente in so se lotili težavnega dela v zaupanju na mogočno priprošnjo svoje nebeške kraljice in Matere Marije. Bernardin je bil povsod prvi. Razdelil je ponočno čuvanje in opravilo, snažil je celo hišo; priserčno je tolažil umirajoče ter jim ljubeznivo stregel. Pokopaval je merliče. Mnogim je s svojo veliko skerbjo pripomogel, da so ozdraveli. Štiri mesece je bil v bolnišnici. Ko nesrečna kuga pojenja, gre k svojcem domú. Zavoljo silnega terpljenja je hudo oslabil. Napade ga nadležna merzlica; in kakor da bi mu Bog, v svoji nerazumljivi previdnosti, za štirimesečno postrežbo nesrečnim kužnim bolnikom hotel poplačati, poslal mu je tudi štirimesečno bolezen. Ta bolezen mu je pripomogla, da je v poterpežljivosti in v ljubezni napredoval, da je nečimernost posvetnega še bolj spoznal in tako le po nebeškem hrepenel.

Bernardin je ozdravel. Zdaj je le to premišljeval, kateri stan bi si izvolil. V prikazni mu je bilo razodeto, da naj stopi v red svetega Frančiška. Slišal je glas

Gospodov, ki mu je rekel: „Bernardin, vidiš me golega na križi; ako me hočeš dobiti, moraš tudi ti to pot hoditi.“ Stari teti stregel je do smerti; ko je 97 let stara umerla, razdelil je vse svoje premoženje med uboge in 22 let star je stopil v red svetega Frančiška, na praznik rojstva preblažene nebeške Matere.

Leta 1405. je bil v mašnika posvečen. Zavoljo njegove velike učenosti so ga odločili za pridigarja. Bil je pa telesa bolj slabotnega in ni gladko govoril; bil je že dalje časa hripav. Poprosil je Marijo, in urno je imel čist in lepo doneč glas. Njegove pridige so globoko v serca segale obilnim poslušalcem, ki so skupaj vreli od vseh krajev. Posebno se je poganjal za dobro izrejo otrok, ktero so takrat zane-marjali, kakor se to današnje dni tudi tako žalostno godi. Po vsem Laškem je hodil, in Bogu je znano, koliko dobrega je storil s svojimi pridigami.

Nobene pridige pa ni imel, da bi se ne bil spominjal svoje nebeške Matere. Njene prednosti je kaj rad slavil in povzdigoval. V Akvileji je nekdam pridigal na velikem travniku, ker sila poslušalcev je bilo. Razlagal je takrat prelepi izrek skrivnega razodenja: „*In veliko znamenje se je prikazalo na nebu: Žena s solncem obdana in luna pod njenimi nogami in na njeni glavi krona iz dvanajstih zvezd.*“ (12, 1.) Ko je razlagal, da prva zvezda pomeni neomadeževano devištvo Matere Božje, prikaže se svetla zvezda nad njegovo glavo ter ga dalje časa razsvetljuje.

Ker se je po več krajih vsilila nespodobna napaka, da so v cerkvi bili moški in ženske vsi namešani, ustavljal se je sveti Bernardin tej razvadi. Pametni so ga slušali. Bil je pa neki gizdalin, ki je le še hodil na žensko stran ter nespodobno okoli sebe zijal. Bernardin ga je večkrat opomnil, naj gre na moško

stran, da ne bo tolikega pohujšanja dajal; ali on je imel kosmata ušesa. Sveti Bernardin mu resno zakliče: „Povem ti, mladi prevzetnež, ker tako prederzno zaničuješ moje opomine, ti boš imel žalosten konec!“ Še tisto leto je oni zavoljo svojih hudobij v Ankoni v rabeljevih rokah nesrečno končal.

Ravno zavoljo svojih gorečih pridig je pa moral veliko prestati. Ko se je enkrat v Milanu goreče zglasil zoper očitne pregrehe, vzel mu je to vojvoda Viskonti za zlo in mu je celo s smertjo žugal. Bernardin pa je odgovoril: „Za resnico umreti je največja sreča!“ Vojvoda ga misli podkupiti ter mu pošlje sto cekinov. Svetnik pa mu jih dvakrat nazaj pošlje. Ko mu jih služabnik vojvode še tretjič prinese, pelje ga Bernardin v jetnišnico, in vpriči njega razdeli denar med jetnike, kateri so bili zavoljo dolgov zaperti, da so se tako odkupili.

Hudobni jeziki so ga toliko černili, — ker hudobija se zmiraj ustavlja resnici — da so ga celo za krivoverca razglasili, tako, da mu je papež Martin V. prepovedal pridigati in ga je na odgovor poklical. Ko se je sveti oče prepričal, da ga obrekuje le črna hudobija, ponujal mu je razne škofije. Svetnik pa je ponižno odgovoril: „Veliko bolj srečnega se štejem v revnem redu sv. Frančiška, kakor na kakem visokem kraju.“

Ko neki pridigar vidi, koliko uspeha imajo pridige svetega Bernardina, vprašal ga je, katerih in kakšnih vodil naj se derži, da bi tudi njegove pridige kaj sadu obrodile? Sveti Bernardin pravi: „Edino pravilo imam: Odkar pridigujem, nisem ne ene besede izgovoril iz drugega namena, kakor le v čast in slavo Božjo; to imam vedno pred očmi. Karkoli sem v spreobrnjenji duš dosegel, moram se edino le temu vodilu zahvaliti.“ Ko so nekega drugega pridigarja vprašali, zakaj

njegove pridige nimajo toliko uspeha, ko je vendar veliko bolj učen, kakor Bernardin, rekel je: „Jaz sem oglje brez ognja; če torej drugo mertvo oglje zraven pride, se ne vname; Bernardin pa je z Duhom Božjim vneto oglje, in kedar drugo oglje, če tudi ogašeno, ž njim v dotiko pride, vname se in gori.“

Kdor pa vse v Božjo čast stori in kakor sveti Bernardin našo ljubo Mater Božjo časti, on pospešuje tudi, kolikor premore, češčenje svetega Jožefa, prečištega ženina preblažene Device Marije.

Še imamo njegovo pridigo, katero je imel v čast svetemu Jožefu. V tej pridigi pravi sveti Bernardin: „Pri razdelitvi raznih milostij stvarjem s pametjo navdanim je splošno vodilo, ako je Božja dobrota koga k posebni časti ali v posebni stan izvolila, da mu je podelila tiste milosti in tiste darove, kateri so potrebni za ravno ta stan in to čast. To velja posebno še o svetem Jožefu, ki je rednik Kristusov in ženin nebeške kraljice Marije. Njega je odbral sam nebeški Oče v zvestega varuha svojemu Božjemu Sinu in svoji preljubljeni nevesti. In to službo je zvesto opravljal, da mu je Gospod rekel: „*Dobri in zvesti hlapec, pojdi v veselje svojega Gospoda!*“ (Mat. 25, 21.)

Ako njegovo zasluženje za Kristusovo cerkev premišljuješ, ni li potem Jožef tisti edini in izvoljeni mož, ki je Kristusa po navadni in poštenu poti vpeljal na ta svet? Ker je sveta cerkev hvalo dolžna preblaženi Devici, ki je bila vredna, da nam je Zveličarja rodila, dolžna je tudi svetemu Jožefu skazovati ravno tako hvaležnost. On je ključ stare zaveze, s katerim so preroki in stari očaki dosegli obljubljeni sad. On je edini med njimi, ki je na svojih rokah nosil sad, kterege je Božja milost prerokom obetala. Po pravici je predpoda njegova tisti ožak

Jožef, ki je ljudstvo z žitom oskerbel. Ta svetnik pa presega v časti pervega Jožefa, ker ni le dajal Egipčanom za telo potrebnega kruha, ampak je redil vsem izvoljenim tisti kruh iz nebes, ki daje večno življenje.

Nihče ne more dvomiti, da Jezus Kristus tudi še zdaj v nebesih svojemu redniku skazuje tisto spoštovanje, tisto češčenje, katero mu je tu na zemlji skazoval, kakor Sin svojemu očetu. To dela še popolneje, še zvesteje. Ne brez pomena je pristavljeno onim besedam svetega pisma: „*Pojdi v veselje svojega Gospoda!*“ Četudi radosti večnega zveličanja napolnjuje serce človeško, rekel je pa Gospod njemu: „*Pojdi v veselje!*“; tako je skrivnostno naznanjeno, da ta radost ne napolnjuje le njegovega serca, ampak da ga obdaja od vseh strani, da vsega prešinja ter ga objemlje kakor neizmerno brezno.

Zato pa, o sveti Jožef! spominjaj se nas, in bodi nam pri svojem rejenčku s pomočjo svoje priprošnje mogočen pomočnik. Nakloni nam tudi ljubezen preblažene Device, svoje neveste, ki je Mati Sinu Božjega, ki z Očetom in s svetim Duhom živi in kraljuje od vekomaj do vekomaj. Amen.

Na družem kraji pa pravi sveti Bernardin: „Ako smo občevaje s pobožnimi vsak dan bolji, koliko je pač v čednosti napredoval sveti Jožef, ko je bil priserčno sklenjen z Marijo, ki je najlepši zgled vseh čednostij! Ako Marija ne prezre nobene „Češčene Marije“, kako hvaležna je še le njemu, katerega je videla, kako neutrudljivo, kako pridno in zvesto je delal, da je preživil njo in njenemu varstvu izročenega Božjega Sina. Zlasti še vé ceniti bridkost in težave, katere je prestal Jožef na begu v Egipt, katere je prestal v tej neznani deželi in potem na poto-

vanji nazaj. K temu pa še moramo pridejati bogato plačilo, katerega mu je zato vsemogočni Bog sam odločil.“ — Tako in enako je povzdigoval sveti Bernardin svetega Jožefa.

Ravno ko je sveti Bernardin zapustil Siensko mesto, da bi po Abruških hribih pridigoval, napade ga že na poti huda merzlica. Komaj ga spravijo v mesto Akvilo. Spoznal je, da ga Vsemogočni kliče k sebi v nebesa. Poprosi, da ga previdijo s svetimi zakramenti. Ko so na delopust pred praznikom vnebohoda Gospodovega molili njegovi sobratje v koru pri večernicah: „*Moj Oče! tvoje Ime sem razodel ljudem, katere si mi dal od sveta ... Jaz prosim za te, katere si mi dal, ... ker pridem k tebi!*“ (Janez 17, 5—10.), vzdihnil je Bernardin milo: „Jezus, Marija!“ in je umerl 20. dan Marijinega meseca 1444.

On je postavil tri sto samostanov. On je obudil tri mertve z znamenjem svetega križa in je veliko družih čudežev storil. Že šest let po svoji smerti je bil svetnikom prištet.

Sveti Bernardin je v vseh nevarnostih in skušnjavah klical Marijo na pomoč. V svojih pridigah je velikrat priporočal: „Mladiči in device naj vsak dan kličejo preblaženo Devico Marijo na pomoč, da zamorejo ohraniti zaklad svoje nedolžnosti; ker vsak dan na ta zaklad prežijo roparji — lastno meso in zapeljivi svet; in ker nihče nedolžnosti ohraniti ne more, ako nima pomoč od zgoraj; in ker slednjič Bog to milost le tistim dodeli, kateri skerbno prosijo za to, zlasti po zasluženji in na priprošnjo tiste, ki ni le svoje nedolžnosti preskerbno obvarovala, ampak ktera to najlepšo čednost tudi drugim tako mogočno zamore obvarovati in k temu toliko rada pomagati hoče. (Innsbruck. Legende. Ott. Josef.)

21. Sveti Feliks iz Kantalicije.

(Umerl 1587.)

Lep zgled nam je Bernardin, frančiškan. Ravno tako lep svetnik je drug duhovni sin svetega Frančiška, kapucin sv. Feliks, katerega god obhajamo 21. dan Marijinega meseca.

Bili so žalostni časi, ko so nesrečni krivoverci v zapadnih deželah hude rane sekali sveti katoliški cerkvi ter odtergali veliko mlačnih kristjanov od prave zvelečanske vere. Med zvestimi katoličani pa se je pričelo velikansko duhovno prenovljenje. Pobožno življenje se je po celi Evropi oživilo. Tako zapazimo, da vistem času, ko so poživinjeni luterani s svojo pogubilno novotarijo veliko hudega storili, prikazala se je nenavadno velika množica svetnikov, da vidimo zraven zvutih prenarajalcev in kazilcev svete vere ter sovražnikov Matere Božje in njenega češčenja tudi veliko vnetih častilcev in služabnikov Marijinih.

K posebnim častilcem nebeške kraljice tistega časa po vsi pravici prištevamo svetega Feliksa iz Kantalicije, ki je eden prvih svetnikov kapucinskega reda. Kantalicija je bila čedna vas pri Apeninskem gorovju v papeževi deželi. Feliksovi starši so bili revni pa pobožni ter so svojega sinčka vzgajali v strahu Božjem, tako da je vse rado imelo malega Feliksa. Sploh so ljudje rekali: To dete bo svetnik. Ko je nekoliko odrasel, je pasel domačo živino. Bil je nedolžen mladenič. Ker ni mogel vsak dan k sveti maši, poiskal si je na paši kako votlino ali kako goščavo ter je priserčno molil. Solznih očíj, poln ljubezni in sočutja je premišljeval bridko terpljenje in smert našega Gospoda Jezusa Kristusa in veliko žalost preblazene Matere njegove in Device Marije. Ko so se drugi pastirji igrali ali pospali, bičal je Feliks v svojem za-

tišji svoje nedolžno telo in se svoji nebeški Materi izročeval.

Ker so bili njegovi roditelji revni, dali so dvanajst let starega Feliksa v službo v bližnje mestice Dukale. Tudi tukaj je živino pasel, dokler ni toliko odrastel, da ga je njegov gospodar odločil za hlapca pri poljskih delih. Na polji pa se je navadil med delom premišljevat; tako je bil vedno v Bogu zbran, velikrat celó zamaknjen. To nam spričuje, da ni potreba ravno visoko učenega duha za bogoljubno premišljevanje. Vse, karkoli je le pogledal, napeljevalo ga je že, da je Boga častil in da je hrepnel, ž njim zediniti se. Tako v duhu zbranemu se je vedno bolj v nemala sveta ljubezen do Boga in do bližnjega. Bil je vedno veselega obraza, malobeseden, krotak in prijazen, tudi če ga je kdo zaničeval ali zasramoval. Ako ga je kdo kaj žalil, rekel mu je navadno: „Prijetelj, zdaj te imam še raji; naj ti Bog pomaga, da boš svetnik!“ V jedi je bil zmeren; natanko je spolnjeval cerkvene poste tudi pri najtežjih opravilih; pred jedjo in po jedi je vselej klečé molil. Ker je pobožno častil in ljubil Jezusa Kristusa v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa, bil je do malega vsak dan pri sveti maši. Ko je v cerkvi molil, videli so večkrat, da je namesto njega na polji delal neki tujec, katerega so imeli za njegovega angelja.

Posebno ga je veselilo, ako je slišal brati pobožne bukve. Ko je nekaj slišal, kako ostro živé puščavniki in samotarci, obide ga želja, da bi tudi on svet zapustil in se vsega Bogu posvetil. Ali zdelo se mu je samotno življenje puščavnikov nevarno, in sklenil je živeti v katerem redu pod vodstvom svete pokorščine. Blizo tam pa so imeli kapucini svoj samostan, kjer so živeli ostro v vednem premišljevanji Božjih rečíj. Tje je klical glas

Božji pobožnega hlapca. — Kakor je svetim dušam navadno uzrok poseben pridelek, da svoj namen dovede, tako se je godilo tudi svetemu Feliks. Vpregel je dva mlada vola, da bi ž njima oral. Vola pa se divje zakadita z drevesom, ter ga pod se spravita, tako da z drevesom čezenj dereta. Čertalo gre po dolgem čez njega. Razterga mu vso obleko, njega pa čisto nič ne rani. To se mu je zdelo klic Božji; sklenil je, brez odloga svoj namen spolniti.

Poprosil je svojega gospodarja, naj mu izplača njegov zaslužek. Vse med uboge razdeli in gre v kapucinski samostan ter prosi, naj bi ga sprejeli med se. Da bi ga gvardijan poskusil, odreče mu večkrat ter mu celo očita, da neče delati, da bi le brez težkega dela rad živel. Feliks pa pade na kolena ter pravi: „Gospod mi je priča, da sem prišel le zato semkaj, da bi toliko bolje služil Bogu, kteremu sem se vsega posvetil.“ Ker gvardijan

vidi stanovitnost njegovo, pelje ga na kor ter mu pokaže podobo križanega Jezusa in pristavi: „Glej, mladenič, koliko je Kristus terpel za nas! Si li upaš, posnemati ga in vse svoje življenje ž njim na križi viseti?“ Feliksa oblijejo solze in celo uro prebije v svetem premišljevanji pred križem. Bil je sprejet. Kmalu pa mu Bog pošlje hudo poskušnjo. Terdovratna merzlica se ga loti ter ga le zopet napada. Že so predniki dvomili nad njegovim poklicem. Marija pa, ktero je vedno priserčno ljubil in častil, ga tudi v tej

sili ni zapustila. Zavoljo mnogoterih lepih čednostij njegovih se predniki niso mogli odločiti, da bi ga le samo zavoljo njegove bolezn med svet izpustili. Vse terpljenje je tako potrpeljivo in spodbudno prenašal, da ga je to le še bolj priporočilo. Storil je obljubo; merzlica pa ga je zapustila, ter se ni nikdar več vernila.

Poslali so ga v kapucinski samostan v Rimsko mesto. Odložili so mu službo, da je staremu bratu Angelu pomagal pro-

siti vbogaime. Ko je kmalu potem brat Angelus umerl, bil je Feliks njegov naslednik v tem ponižnem pa težavnem poslu, kterega je nad štirideset let opravljal do svoje smerti. Svojo mavho na herbtu, sveti rožnivenec v roki, hodil je bos po rimskih ulicah, kjer je bilo vse polno ljudij, hodil je po hišah, kjer je videl dosti posvetnega hrupa; toda on ni nikdar zapustil hišice svojega serca. Z raznimi ljudmi je občeval, pa vedno je pazil na glas Božji v



Sveti Feliks iz Kantalicije.

sebi. V sredi velicega mesta, v posvetnem šumu, živel je kakor puščavnik, vedno v Bogu zbran, ohranil je čisto svoje serce. Z Bogom in s svojo nebeško Materjo se je vedno pogovarjal. Molil je sveti rožnivenec, ali je ponavljal predglasja iz Marijinih dnevnic, ter je premišljeval ali tudi prepeval svete pesmi, ktere je zložil sam.

Kedar je molil sveti rožnivenec, gorlo je njegovo serce ljubezni do Marije. Vsaka skrivnost je pospeševala njegovo češčenje do nebeške kraljice. Zato je

nekdaj tožil enemu bratu, da nikakor ne more svojega rožnega venca končati.

Četudi je zmirom molil, opravljal je vendar skerbno svoje delo. Nikdar se ni pritožil zastran težavnega beračenja; veselo je hodil od hiše do hiše. Ljubezen do ubožcev in bolnikov, za ktere je prosil, dajala mu je vedno novo moč, vedno novo veselje. Četudi ni bil v šolo hodil in je bil neizobražen, vedel je in znal tudi z bogatini in z velikaši tako lepo obče-vati, kakor z revnimi in priprostimi ljudmi. Sprejete darove je povsodi povračeval s tolažbo, z zveličanskim opominjevanjem in z dobrim svetom. Kjer je kaj napačnega videl, opominjal je priprosto, vneto, tudi resno. Uboge in bolehnje je obdaroval in tolažil. Vse ga je rado imelo. Majhne otroke je k sebi vabil ter jih je učil izgovarjati presladko Ime „Jezus in Marija“ ali pa jih je vabil izreči: „Deo gracias! — Bogu hvala!“ Zato so mu otroci že od daleč klicali: „Deo gracias, brat Feliks!“ Zavoljo tega njemu toliko priljubljenega izreka so mu sploh rekali: Brat Deo gracias.

Ko je končal svoje vsakdanje beračenje, hitel je v cerkev, da je zopet molil in premišljeval. Zvečer se je malo časa vlegel. Kmalu pa je vstal in šel v cerkev, kjer je svoje serce odpiral Bogu in Mariji. Celo noč je premolil ter je v jutro, natanko o svojem času, pozvonil, ko je bil čas duhovnih zornic. Potem je k dnevu zvonil in molil angeljsko češčenje, ter je stregel pri prvi sveti maši in v solzah prejel sveto obhajilo. Zdaj je tako dolgo Boga hvalil, da je prišla ura, o kateri je zopet nastopil svoje vsakdanje beračenje. Svoje obilne molitve k preblazeni Devici Mariji je podpiral z ostrim postom in z raznimi pokorili, katerih je dodal navadnim samostanskim zatajevanjem. Na delopust pred Marijinimi prazniki se je ob suhem kruhu postil. Tudi

si je naložil v čast Materi Božji post od praznika svetih apostolov Petra in Pavla do praznika Marijinega vnebohoda.

Tako je živel štirideset let v molitvi, v delu in v zatajevanji. Marija je gledala z dopadajenjem na svojega zvestega služabnika ter mu je naklonila posebne milosti Božje. Pri svojih ponočnih molitvah je najraje molil z razprostertima rokama pred altarjem svoje nebeške Matere. Izgovarjal je na pol glasno in počasno kak izrek iz Marijinih dnevnic ali iz evangelja, ki o Mariji govori, ter je ta izrek premišljeval. Nekoč premišljuje skrivnosti učlovečenja in rojstva Božjega Deteta od prečište Device Marije. Ko je bilo njegovo nedolžno serce presladke ljubezni vneto, ga nekaj močno potegne. On teče ali bolj ferči proti velikemu altarju. Tam goreče in priserčno prosi ljubo Mater Božjo, naj mu vendar svoje presladko Dete, vsaj za trenutek, podá v naročje. Marija usliši njegovo prošnjo. S častjo prejme Božje Dete v svoje roke, pritisne ga s priserčno ljubeznijo na svoje serce ter ga obliva s solzami nebeške radosti.

Kljubu vsej obilnosti posebnih Božjih darov bil pa je Feliks ponižnost sama. Nikdar se ni imenoval „brata“; rekel je le: „Jaz sem pri bratih in sem njih to-vorna živina.“ Če je kedaj tudi po kakem drugem poslu šel iz samostana, vendar je svojo mavho vzel vselej s seboj, da je znamenje svojega ponižanja nosil vedno s seboj. Svoje telo je po zgledu svetega Frančiška imenoval „brata osla“; in ko včasih s svojo napolnjeno beraško mavho ni mogel skozi gnečo ljudij, zaklical je: „Ljubi moji ljudje, pustite vendar tega osla naprej!“ Ni mogel terpeti, da bi ga kdo hvalil; urno je pobegn timer. Ako ga je pa kdo zaničeval, poslušal ga je z vidnim veseljem čisto mirno. Ko je neki dan kruha prosil, rekel je neki gospodar, skušaje ga, svojemu sprem-

ljevalcu: „Feliks je hinavec, ki le revnim krade potrebni kruh.“ Feliks ga smehljaje poslušal ter se nič ne izgovarjal. — Nekomu pa, ki mu norčevaje se pravi: „Papež te bodo za kardinala napravili,“ rekel je mirno: „Raji naj ukažejo, da me po mestu s korobačem tepejo.“

Ena njegovih lepih čednostij je bila tudi njegova natančna pokorščina. Vsak migljaj njegovih prednikov mu je bil povelje. Nikdar ni pokazal kake nevolje. Z vsem je bil popolnoma zadovoljen. Ako je po svojem vsakdanjem beračenji še le po obedu prišel v obednico, vsedel se je na svoj prostor. Ako so mu kaj jesti dali, jedel je; ako so ga prezerli, poiskal je kako ostalo skorjico ter izpil malo vode ter je nadaljeval svoje potovanje. Nikdar se ni pritožil. Vsega se je Božji previdnosti prepustil ter je mislil, da Bog tako hoče in da boljšega ni vreden.

Takrat je živel v Rimu sveti Filip Neri. Bila sta si s Feliksom velika prijatelja. Ko sta se prvič srečala, spoznala sta se takoj. Feliks pade na kolena pred Filipa ter ga prosi blagoslova. Filip ga vzdigne, objame in poljubi. Ko se nekaj časa objemata, ločita se, ne da bi besede izpregovorila; sveti duši ste se razumeli. Ker sta oba sveta moža želela za Kristusa veliko terpeti, sta se čudno pozdravljala, kedar sta se srečala. Ko je eden drugemu rekel: „Da bi zgorel!“ želel mu je drugi: „Da bi te na štiri dele razdelili!“ — „Naj te po cestah vlačijo!“ — „Naj te v Tiberi potopijo!“

Ko je Feliks oslabil in zavoljo starosti že komaj svojo mavho vlačil včasih v pekoči vročini, ali v deževnem vremenu in bos, vprašal ga je neki kardinal, zakaj v svoji visoki starosti še ta posel opravlja? Odgovori mu: „Vojak mora z mečem v roci umreti, osel pa pod svojo težo. Bog me varuj, da bi svojemu te-

lesu kedaj miru privoščil; saj ni za nič drugega, kakor za delo in terpljenje.“

Proti koncu svojega življenja vilo ga je hudo po trebuhu. Ko se je vlegel, pravi: „Osel je padel in ne bo več vstal.“ Ko mu zdravnik prigovarja, naj prosi Boga, da pojenjajo bolečine; de mu: „Ako bi tudi vedel, da bi Bog mojo prošnjo uslišal, ne bi ga hotel zdravja prositi; bolečine so milosti Božje; mar li hočete, da jih od sebe zavrnem in sebe oropam časti, iz ljubezni do Jezusa terpeti. Moje telo bi že rajše ne terpelo; ali jaz ga ne vprašam. Ono naj stori, kar Bog hoče.“

Ker se je pa telesni tolažbi odpovedal, dodelil mu je Bog zato nebeško tolažilo. Svoje zadnje dneve se je Feliks pogovarjal le s svojo preljubljeno nebeško Materjo. Ko je pobožno prejel svete zakramente, imel je zopet prikazen preblazene Device Marije. Svoje roke je stegoval, kakor da bi koga objemal. Zamaknjen je vzdihoval: „O, o, o!“ Ko ga vprašajo, kaj da vidi, vesel zakliče: „Vidim presveto Devico in ž njo vse angelje svetega raja.“ Njegovo serce je bilo v ljubezni do Matere Božje tako prenapolnjeno, da je zadnje ure le njeno slavo prepeval. Njegove zadnje besede so bile: „Missus est angelus ad Mariam.“ — „Poslan je bil angelj k Mariji.“

Umerl je 18. dan Marijinega meseca leta 1587. Veliko čudežev se je na njegovo priprošnjo zgodilo. Papež Klemen XI. ga je 1712 svetnikom prištel.

Oj da bi pač tudi mi posnemali nauk svetega Feliksa! „Hišice svojega serca nikdar ne zapusti!“ To je: Zunanje reči in skerbi te ne smejo nikdar tako prevzeti, da bi nekako pri zavesti ne bil in bi ne pazil na svoje misli, besede in dejanja; ker tako nepazljiv bi spal. Kedar pa ljudje spijo, pride sovražnik ter seje plevel nesrečnega greha.

Kaj ti bo pomagalo, ako bi prebral vse knjige tega sveta, ako bi bil prvi učenjak; ker zadnjič se ne bo vprašalo: koliko si znal? ampak: kako si živel? Torej se s Feliksom uči v knjigi križanega Jezusa, da se ž njim pri Mariji veseliš. (Innsbruck. Legende.)

22. Zveličana Marjeta Montepulcianska.

(Umerla 23. vel. travna 1357.)

Večkrat že smo v teh bukvah brali, koliko hudega je terpela sveta katoliška cerkev. Slišali smo, kako so jo preganjali njeni lastni, izneverjeni otroci. Zopet moram tako žalostinko zapisati v življenji zveličane Marjete.

Bilo je v spomladi leta 1355. Več dnij zaporedoma so prebivalci mesta Montepulciano s silo vreli proti mestnim vratom, kjer zdaj pravijo: „Sveta Marija pri servitih“. Besede in obnašanje teh dobrih ljudij je kazalo, da ne hodijo na veselico, tudi ne po časnem dobičku; ampak brala se jim je na obrazu velika nevolja in tužna žalost; po pravici so bridko žalovali. Preklicane bogoskrunske roke so ravno podirale vsem toliko priljubljeno cerkev menihov Matere Božje, ktere imenujemo „servite“. Več ko sto let so ti samotarci častili svojo žalostno Mater Božjo ter so daleč na okoli učili in pospeševali njeno čiščenje. Novi mestni glavar grof Marius je dal nesrečno povelje, naj se podere stara cerkev svetega Andreja, ki je bila od leta 1262. lastnina Marijinih služabnikov in je zapovedal, da se na tem kraju mesta napravi terdnjava.

Redovne očete in brate, ktere so vsi visoko čislali zavoljo pobožnega življenja in zavoljo njihove bratovske ljubezni, pregnali so divji vojaki iz samostana, naj gredo, kamor hočejo. Ker si mestni pre-

bivalci niso upali grozoviti sili ustaviti se, oporekali so z bridkimi solzami in z glasnim tarnanjem zoper bogoskrunsko razdejanje vpričo vojakov, kteri so razdirali celemu okraju toliko priljubljeno Marijino svetišče.

Med pobožnimi dušami, ktere so bridko objokavale to oskrunjenje, bila je še posebno ena oseba, ki je le še bolj, kot drugi, tarnala. S prosečimi rokami in s solznimi očmi je klečala vedno na enem mestu ter je presunjena gledala, kako z divjo silo podirajo sveto poslopje. Ni se zmenila ne za kamenje, ne za bruna, ki so krog nje na tla padala. Kedar je prišla, ognili so se jej vsi spoštljivo, da je bila kolikor mogoče blizo že na pol razrušene hiše Božje. Nosila je redovno obleko žalostne Matere Božje. Vsi so jo spoštovali, ker so poznali njeno pobožnost in njeno ljubezen do Matere Božje. Bila je Marjeta Frenajo, iz Montepulciana doma. Že od mladih nog je posebno ljubila preblašeno Devico Marijo. Svoje življenje bi bila rada dala iz ljubezni do Marije. Redovno obleko servitaric je sprejela, da je toliko lepše častila svojo nebeško kraljico. Takrat te nune, posebne častilke žalostne Matere Božje, — „Mantelate“ so jih imenovali — niso živele združeno v samostanih; zato je tudi Marjeta v domači hiši živela, pa se v vseh Marijinih čednostih vadila.

Vsak petek se je v čast žalostni Materi Božji postila ob suhem kruhu. Večidel dneva, včasih tudi celo noč, se je pogovarjala s svojo nebeško Materjo sedem žalostij. Prosila, govorila je z Marijo s priserčnostjo vnete svetnice in s priprostostjo nedolžnega otroka, tako, da je bilo celo njeno življenje nepretergano čiščenje ljube Matere Božje.

Lahko si mislimo, kolika žalost, kolika bridkost je prevzemala to ljubečo dušo, ko je gledala, kako gerdo so rušili in

podirali cerkev, v kateri je bila ona sprejeta med družino Marijinih služabnic, in v kateri se je tolikrat ljubeznivo pogovarjala s svojo nebeško Materjo.

Neki dan, ko je molila v sredi podertije tega svetišča, videla je, kako neusmiljeno delavci ravno mislijo podreti steno, na kateri je visela podoba žalostne Matere Božje. Marjeta se ne more premagati. Hiti in pade pred delavce in objokana jih prosi in sili, naj vendar prizanesejo podobi žalostne Matere Božje. Terdoserčneži so jo zaničevali, norčevali se ž njo; ali ona ne odjenja; le še bolj silno prosi in jim celo denarja obeta. Njena sveta nadležnost jih slednjič toliko omeči, da odjenjajo in jej dajo podobo Matere Božje nepoškodovano. Služabnica Marijina jo vesela nese domu ter jo ima za najdražji zaklad.

Dene jo na hišni altar, obdaj jo s svečami, katere v Marijino čast vedno gorijo, ter cele ure moli pred to podobo svoje ljube Matere Božje. Pa tudi Marija je svoji zvesti služabnici obilno skazovala svojo materino ljubezen. Ko je Marjeta pred svojim altarčkom klečala in se z nebeško kraljico pogovarjala, obsipala jo je preblazena Devica s posebnimi darovi. Večkrat se jej je prikazala. V ponočnih molitvah je Marjeta gledala Marijo bliščečo se, z nebeško lepoto obdano. Ali vse to prikazovanje Matere Božje je ljubeti nuni vselej nekako milo žalost napravilo. Kedarkoli je Marjeta imela tako prikazen, naročila jej je preblazena Devica vselej, naj njeno podobo nese nazaj na stari kraj, to je, na kraj v razvalini ležeče cerkve in naj mestjanom pové, da naj njeno cerkev zopet postavijo in v njeno službo posvetijo.

Že smo slišali, da je blažena Marjeta občevala s svojo nebeško Gospo, kakor občuje nedolžno dete v svoji priprostosti s svojo ljubo materjo. Lahko pa prista-

vimo, da je bila Marjeta kakor razvajeno dete Marijino. Kakor svojeglavno dete si je prizadevala ter je le odlašala, da ni spolnila povelja nebeške kraljice. Nikakor se ni mogla odločiti, da bi oddala svoj predragi zaklad. Zato je bila gluha opominom Matere Božje ter je imela dve leti častito podobo Marijino pri sebi, na svojem revnem altarčku.

Bilo je 22. dan Marijinega meseca leta 1357. Na večer se Marjeta podá k pokoju in zadremlje. Velik blišč svetle luči jo prebudi. Predraga dišava napolnjuje vso hišo. V sredi nebeške bliščobe se prikaže preblazena Devica. Milo jo posvari, zakaj da njenega povelja ne spolni. Vnovič jej zaukaže, naj nese njeno podobo na stari kraj, kjer jo je vzela. Ko nebeška Mati svoj ukaz ponovi, pa potolaži svojo ljubljeno hčer ter jej zagotovi, da jej odpusti njeno poprejšnje odlašanje zavoljo njene priserčne, otroško-priproste udanosti. Da jej poplača njeno gorečo pobožnost do svoje prečeščene osebe, oblubi jej, da jo hoče poklicati v večno zveličanje, kakor hitro bo njeno željo spolnila.

Ko se Marjeta iz tega zamaknjenja prebudi, uboga nebeški glas ter se podviza, da postavi svojo ljubljeno podobo nazaj na kraj, kakor je zahtevala Mati Božja.

Tisto noč so pa imeli tudi prebivalci mesta Montepulciano čudno prikazen. Podobo, katero je Marjeta ohranila pred razdejanjem cele cerkve, videli so na gorečem stebri, ki je bil visoko v zraku nad novo terdnjavo, katero so pozidali na razvalinah stare cerkve pobožnih menihov. Podobo so obdajali deveteri angelji, ki so v eni roci imeli gorečo svečo, z drugo pa so sejali dišeča zelišča. Peli so nebeško pesem, da se je ubrano razlegalo po višavi, ter so vedno ponavljali prelepe besede: „Ave Maria!“

Kjer je poprej stala cerkev, bilo je z dišečim zeliščem vse preraščeno, akoravno tacega zelišča ni nihče poprej videl. Ko meščani od vseh strani semkaj sujejo in čudno prikazen občudujejo, zagledajo zveličano Marjeto, ki na svojih rokah nese podobo Matere Božje, kakoršno so na gorečem stebru videli. Marjeta naznani zbrani množici povelje nebeške kraljice in z gorečimi besedami, vneta ljubezni do preblazene žalostne Matere Božje, prigovarja meščanom, naj takoj spolnijo to povelje Božje Porodnice. Vsi so bili tako ginjeni, da sklenejo brez odloga spolniti povelje Matere Božje.

Pobožna deklica Marjeta pa je sklenila s tem svoje prigovarjanje, da je napovedala svojo hitro smert, kar naj bo, rekla je, v dokaz, da je njeno poslanje resnično. Res, ko svoje sporočilo dopolni, poklekne Marjeta pred častito podobo svoje nebeške Gospe, zamakne se in izdihne svojo lepo dušo v roke svoji ljubljeni žalostni Materi Božji.

Po teh čudežih vneti so se prebivalci mesta Montepulciano urno dela lotili; in kmalu je bila nova cerkev dodelana; pa tudi Marijini služabniki, „serviti“, prišli so nazaj, da zopet popevajo slavo Marijino.

Čudodelno podobo pa še današnje dni kažejo v velikem altarij v cerkvi servitov v Montepulcianu. V nedeljo med osmino vnebovzetja Matere Božje priroma še današnje čase veliko vernikov le-sem, da počastijo čudno podobo Marijino. O tej priliki blagoslovijo in delijo očetje serviti majhne šopke dišečih zelišč v spomin čudnega pozidanja Božje poti žalostne Matere Marije, pa tudi opomnijo skritih čednostij svete ponižnosti in ljubezni do bližnjega, ktere Marija posebno ljubi in želi, da bi jih v obilnosti spolnjevali vsi njeni častilci.

Marjeta iz Montepulciana je zapisana med zveličane tega reda 23. dan Marijnega meseca. (Monat. Rosen X.)

23. Sveta Marija Magdalena Paciška.

(Umerla 25. vel. travna 1607.)

Cerkveni pisatelj Tertulijan pravi: „Duša je po svoji naravi kerščanska.“ Ta izrek se prečudno razodeva v življenji svete Marije Magdalene Paciške. Rojena je bila začetkom malega travna 1566 v Pacisu na Toskanskem. Njeni stariši so bili starodavne sloveče korenine. Pri svetem kerstu so jej dali ime svete Katarine Sienske. Ko je pa v samostan stopila, privzela si je ime Marije Magdalene. Že v otročjih letih jo je vse napeljevalo le k Bogu. Nobene otročarije je niso mikale. Še komaj sedem let stara vedela se je že zatajevati. Nekoliko svojega kosilca dajala je ubogim šolarjem; kar je popoldne dobila za južino, razdelila je med uboge otroke. Najbolj jo je veselilo, ko je druge otroke učila Očenaš, Češčena si Marijo in Vero ali druge lepe molitve. Komaj se je dobro zavedla, že je svete reči premišljevala. Večkrat so jo dobili v kakem kotičku zamišljeno, da ni nič videla ne slišala. Njeno nedolžno serce je bilo toliko vneto svete ljubezni, da je občutila neznanske bolečine, če je slišala le kolikanj spodtakljivo besedo in vselej je točila bridke solze. Priserčno je hrepenela po Jezusu v presvetem zakramentu Rešnjega Telesa. Kedar je njena dobra mati šla k svetemu obhajilu, ni se mogla mala Katarinica ločiti od nje. Več ur je le k materi tiščala; ko jo njena mati enkrat vpraša, čudeča se, zakaj da se je toliko derži in je neprenehoma pri njej, pravi nedolžna deklica: „Mati, vi dihate, vi dišite po Jezusu!“ Jezus je bil njeno edino priserčno veselje in neznansko dolga so jej bila leta, da je dosegla dobo za

pervo sveto obhajilo. — Kakor se v peči zakurjeni ogenj razodeva s svojo gor-koto po celi sobi, tako se je kazal go-reči ogenj svete ljubezni Božje, ki je gorel v njenem sercu, tudi zunaj v nje-nem dejanji in nehanji. Njena nenavadna resnoba, njena ljubezen do samote, njene kakor prirojene čednosti, njeno otročjim letom neznano nagnenje do zatajevanja in terpljenja — vse to je razodevalo, da njeno serce vse gori v sveti ljubezni Božji.

Ko je v desetem letu pervikrat prejela svojega Zveličarja v sve-tem obhajilu, spoznala je v premissljevanji Je-zusove ljubezni, da no-ben dar ni prevelik, s katerim bi to ljubezen le nekoliko mogla po-verniti. Zato se je tudi ona popolnoma daro-vala svojemu Gospodu ter se ž njim zaročila z obljubo vednega de-višтва. Odslej je imela edino to željo, da bi kolikor mogoče enaka postala le svojemu Gos-podu Jezusu Kristusu. Ležala je na terdih tleh; velikrat je svoje nežno telo hudo bičala. Nekdaj si je spletla ternjevo krono, katero si je terdo na glavo pritislila in celo noč premissljevala Gospodovo terpljenje. Neiz-rečeno vesela je bila, da je v teh bole-činah posnemala svojega s ternjem kro-nanega Zveličarja.

Ker je pa Marija Magdalena že spoznala, da žlahtna cvetlica svete nedolžnosti prav lahko pozebe in zamerje v razburjenem viharji posvetne nečimernosti, gojila je v svojem sercu edino to željo, da bi se skrila v zavetje samostanskega zidovja.

Ali hudo vojsko je imela zavoljo tega z očetom in z materjo. Bila je namreč edino dete. Nebeški ženin pa svoje ne-veste ni zapustil ter je odstranil vse ovire. V svojem šestnajstem letu je stopila v samostan „Svete Marije pri angeljih“ v Florenci, kjer so bile nune karmelitarice.

Ker se je Marija Magdalena vso iz-ročila Bogu, razodeval se je tudi Bog njej prečudno, da se je ž njim sklenila, kakor svetniki v nebesih. Že v letu po-skušnje je zamaknjena gledala zaklad



Sveta Marija Magdalena Paciška.

svoje ljubezni in obče-vaje z Jezusom uživala je neizrečene slad-kosti nebeške. Kakor magnet na-se vleče drugi magnet, tako je vleklo njo k Bogu in Boga k njej. Ko je obljubo sto-rila, bila je po vsak-danjem sv. obhajilu za-maknjena; kar se je po-novilo 40 dnij zapore-doma. Enkrat je celih osem dnij bila zamak-njena. Pa ne le v mo-litvi, tudi pri delu je bila njena duša, včasih tudi s telesom, povzdignjena k svojemu nebeškemu ženinu. Bliščalo se je

takrat njeno izstradano telo v nebeški le-poti. Kar je videla in čutila take pre-srečne ure, nemore popisati nobeno pero.

Če pa že pozemeljski ženin stori za svojo nevesto, kolikor premore; veliko več je storil nebeški ženin svoji nevesti Mag-daleni. Po njem je bila nekako vsemo-gočna, ker je bila njena ljubezen do Je-zusa neizmerna. V goreči ljubezni je neki dan snela podobo križanega Jezusa s stene ter je po samostanu klicala: „O ljubezen, o ljubezen! nikdar ne bom jen-jala tebe, o moj Bog, ljubezen imeno-

vati!“ Klicala je svojim sestram: „Mar li ne veste, ljube sestre, da moj Jezus ni družega, kakor sama ljubezen?“ Nekdaj je proti nebu klicala: „O Gospod, kedar te ljubezen imenujem, daj mi tako močan glas, da me po vsem svetu od izhoda do zahoda vsi slišijo, da te vsi spoznajo in kot pravo ljubezen ljubijo.“ Večkrat je hitela na kor, snela podobo križanega Jezusa s križa, položila ga na svoje naročje ter mu pot in kri brisala z njegovega obraza, kakor da bi bila ravno umerlega Zveličarja snela s križa. To je delala s toliko vidno bolečino, da so se sestre bale, da bi jej serce ne počilo. V svoje začudenje pa so tudi videle, da so bile mokre in kervave rute, s katerimi je brisala obraz Gospodov. Velikrat je klicala: „O ljubezen, kako malo te poznajo, kako malo te ljubijo! Oj, če te nihče noče, pridi k meni, sprejeti te hočem, kolikor premorem!“ Kedar je ktero sestro srečala, prišla jo je za roko in jo vprašala: „O duša, ljubiš li Jezusa?“ Kako je hrepenela po Jezusu v svetem obhajilu, kažejo besede, ko je rekla: „Da si to srečo pridobim, ako bi bilo treba, rada grem v levjo jamo ali v ogenj ali v kakoršno koli terpljenje.“

Kjer je pa tolika ljubezen do Boga, tam je tudi ljubezen do bližnjega. Že kot majhno dete delila je svoja jedila rada med uboge. Najvišje, najimenoitnejše, kar človek imeti zamore tu na zemlji, to je spoznanje Božje; to je priserčno želela vcepiti tudi drugim; zato si je toliko prizadevala, da bi vsi Boga resnično ljubili. Zato je služabnikom pomagala pri delu, da bi posli imeli toliko več časa za molitev. Celo po noči je vstajala ter opravila marsikaj, kar je bilo poslom odločeno. Vedela je samo sebe pokoriti za grehe drugih, da bi jim naklonila milost Božjo. — Kolikor bolj pa kdo spozna lepoto in velikost Božjo, toliko bolj tudi

spozna slabost in revščino svojo. Ta resnica nam spričuje, kako je bilo mogoče, da je Marija Magdalena pri tolikih Božjih darovih imela toliko ponižnost. Sama sebe je imela za najslabšo, za najnevrednejšo in najbolj nevedno osebo v celem samostanu in za največjo grešnico na svetu. Slaboglasne ženske je imenovala svoje sestre; poljubovala je stopinje drugih nun in le čudila se je, da je ne zapodé iz samostana in v ječo ne zaprejo za celo življenje. Mislila si je, da je kriva največjih hudobij na zemlji, da je zaslužila, da jo umori rabeljeva roka. Čudila se je, da se zemlja ne odpre in je ne požre. Klečé je prosila druge samostanske sestre, naj jej razodenejo njene pregrehe. Večkrat se je na tla vlegla in jih prosila, naj jej na usta stopajo, ker je velika grešnica. Vendar jo je Vsemo-gočni obsipal s svojimi darovi; gledala je skrivnosti Božje. Dobro je spoznala posebne milosti Božje; ali vse je le Bogu pripisovala.

Kdor Boga resnično ljubi, podverže se rad njegovim namestnikom; in kdor je ponižen, udá se vsega vodstvu družih. Magdalena je natančno ubogala tudi nižje. Celo razodenja in povelja, ktera jej je Bog dajal v zamaknjenji, podverгла je brez ugovora sodbi svoje prednice ali svojega spovednika. Nekdaj jej Bog zaukaže, naj uživa le kruh in vodo; spovednik pa, da jo poskusi, zapové jej nasprotno. Ona urno uboga. Bog jej zapové, naj hodi bosa, naj nosi najslabšo obleko in naj le pet ur počiva; predniki jej to prepovedo; in ona uboga. Bog pa jej je razodel svoje največje dopadenje za voljo te pokorščine, ktero je skazovala od njega samega postavljenim prednikom. Dobro si je v serce vtisnila, da je mogoče, gledé čudnih razodenj motiti se; gledé postavne pokorščine pa se nam ni treba nikdar bati.

Ako je bila zamaknjena, zadosti je bila edina beseda in na mah se je zavedla. Ako jej je bilo poprej naročeno, da bi tisti čas kako delo opravila, pretergalo se je njeno zamaknjenje tisti trenutek; po storjenem delu je zopet nadaljevalo. Ko je v neizmerni ljubezni Božji hrepenela po svetem raji in je bila že blizu smerti, hiteli so urno po spovednika. Spovednik pa se je ravno oblačil za sveto mašo. Sporočil je umirajoči, ker ga je v življenji vselej rada ubogala, naj ga tudi zdaj še uboga in naj smert odloži in počaka, da opravi poprej najsvetejšo daritev, sveto mašo. In glej čudo! Ko sliši to sporočilo, oživi se, že skoraj mrtva, vnovič, in res počaka, da pride njen spovednik.

Da je v svoji neizmerni ljubezni do Boga zaničevala vse posvetno in zares ljubila uboštvo, mislimo si pač lahko. Sama je spoznala, da vse svoje življenje ni imela nikacega veselja družega, kakor le v Bogu. Zato je pa tudi pokorila svoje telo tako ostro, da se moramo le čuditi, kako je mogla živeti. Ljubezen se kaže po darovih, katere daje. Zato je zatajevanje in pokorjenje samega sebe, kar težko dá naši spačeni natori, veliko bolj zanesljiva mera naše ljubezni do Boga, kakor pa še tako dolge molitve, pri katerih iščemo morebiti le lastno zadovoljnost ali nekako dušno sladkost. Zato naj vsaj nekaj malega omenim, koliko se je Marija Magdalena zatajevala in terpela.

Kakor se v naravnem življenji menjata noč in dan, solnce in dež, tako je v duhovnem življenji, zdaj tolažba, zdaj pa terpljenje. Nebeško kraljestvo silo terpi, pravi naš Zveličar; in nihče ne bo venčan, kdor se dostojno ne bojuje, pravi sveti Pavel. Tudi Magdalena ni jedla kruha milosti Božje, ni pila vina svete radosti brez potu in vročih solz. Po tako

nenavadnih darovih Božjih moramo soditi tudi nenavadne duhovne boje.

Kako je hrepenela po terpljenji, lahko posnamemo iz tega, da je kljubu svojim obilnim opraviлом, kljubu vednemu čuvanju, preobilnim postom in pokorilom velikrat prosila Boga, naj jej pošlje še več terpljenja. Gospod je uslišal njeno prošnjo. Celo napovedal jej je, da bo zadnja leta svojega življenja terpela veliko in brez vse tolažbe. Zares! pet let ni imela nikake notranje tolažbe; bila je, kakor njen ženin na križi, zapuščena.

Njeno telo je bilo utopljeno v terpljenje, kakor v kotel vrelega kropa. Huda merzlica jo je napadala; kri je bruhala iz sebe; pekoč ogenj je čutila v ustih, da so jej vsi zobje izpadli. V teh bolečinah ni mogla zaužiti nobene jedi. K temu so se pridružile hude bolečine v glavi, katere so o petkih postale neprenosne. Akoravno neznano izdelana, lezla je vendar vsak dan k sveti maši. Ko so jo sestre opominjevale, naj bi se ne trudila toliko in bila v postelji, reče jim: „Ako mislite, naj bi zavoljo svoje nevrednosti tako pogosto ne šla k svetemu obhajilu, hočem se zderžati te velike sreče. Ako mi pa to iz družih vzrokov svetujete, vas ne bom ubogala, če bi tudi umerla zato; ker brez pomoči svetega obhajila bi ne mogla prenašati svojih bolečin pri toliki suhoti. Ta kruh življenja mi daje novo moč, da ne omagam.

Zraven telesnih bolečin je pa imela še hujše dušne skušnjave; satan jo je neusmiljeno nadlegoval. Hudobni duh jo je skušal z nevero; ali ona je stala terdna, kakor nekdanj Abraham. Napeljeval jo je v obupnost; ali zanašala se je na milost Božjo, kakor Peter. Večkrat jo je skušal, kakor Jezusa v puščavi, naj bi svojemu telesu stregla, opustila vse pokorjenje in po telesni želji uživala jed in pijačo. Tudi z napuhom jo je hudobec

dražil; ostala je pa ponižna, kakor dobri angelji. Tudi v nečistost jo je napeljeval; ali bila je nedolžna, kakor duh ter ni vedela, kaj je gerda nečistost.

Ko je mili Jezus nekdanj svoji nevesti v prehudih poskušnjah dodelil nekoliko tolažbe, zdihtnila je: „O Gospod! zakaj ne deržiš svoje pogodbe z menoj?“ Odslej res ni imela nikake tolažbe. Sama je rekla: „Moje serce je le še za terpljenje spretno; težavno mi je vse, kar me je nekdanj tolažilo.“ Vsak dan se je množilo njeno terpljenje; ž njim pa se je množila tudi želja, le še več terpeti. Velikrat je Boga hvalila, ker jej pripusti, da iz ljubezni do njega zamore piti kelih terpljenja. Ako je pogledala svoje silno zdelano telo, rekla je: „Vem in spoznam, da so moji grehi toliki, da zaslužim še kaj veliko hujšega.“ Ko je v svojih neznanjskih bolečinah včasih nehote zastokala, prosila je svoje sestre, naj prosijo Boga, da bi ga s tem ne žalila.

Proti koncu narastle so njene bolečine toliko, da se jej je zdelo, da je njena glava razbita s težkim kladivom in da je njeno telo prebodeno s puščicami. Ko se je v prestrašnih bolečinah tresla poterta brez vse tolažbe, in ležala že mertvaško blede, vzdihnila je le še premilo: „Gospod, terpeti in ne še umreti.“ To je bila edina milost, katero si je od Boga prosila. Bog pa, ki gleda na serce, sprejel je njeno dobro voljo. Krona njene večne slave je bila gotova; zrela je bila za nebesa. Popolni ljubezni zveličanih nebeških duhov je bila tako blizo, da so jo nebesa na-se potegnili kot svojo lastnino. 25. dan Marijinega meseca 1607 se je to kratko, s čednostni prenapolnjeno življenje končalo v ognju Božje ljubezni. Njena čista duša se je preselila v nebesa; Božja moč pa je prišla iz nebes ter je zapuščeno njeno telo povelicala; prečudna moč ga ni več zapustila. To spričujejo

neštevilni čudeži, katere Bog z njenimi svetinjami dela. Dvanajst let je iz njene svetega telesa teklo prečudno olje, kot znamenje Božje milosti, ki se večkrat olju primerja. Papež Aleksander jo je leta 1667. svetnikom prištel. Zdaj je bila spolnjena njena želja, da bi šla po vsem svetu in oznanjevala vsem nevernikom sveto ljubezen Božjo. Njene svetinje so bile zares razposlane po celi zemlji in čudeži na njeno priprošnjo oznanjujejo ljubezen Božjo bolj glasno, kakor bi to zamogel kateri jezik.

No, zdaj pa še nisem nič omenil o ljubezni, katero je ta lepa nevesta Gospodova imela do ljube Matere Božje. Sleherni se mora čuditi tolikemu boju in tako srečni zmagi v življenji te prelepe svetnice. Ene najimenitnejših zadev njenega življenja nismo še nič premislili. Od Boga zapuščena, imela je drugo pomočnico, ktera ne zapusti nikogar, kdor jo le pokliče na pomoč. Ta je Marija, svetla zvezda v noči obupnosti; Marija, tolažnica žalostnim; Marija, pomoč kristjanom; Marija, kraljica devic; Marija, mogočna in zvesta Devica.

Že kot majhno dete je opravljala Marijine dnevnice. Komaj je po cerkvenih vodilih imela dostojno starost, stopila je v karmelitarški red, kateri posebno pospešuje češčenje Matere Božje. Izvolila si je samostan, kateri je kraljici angeljev posvečen. Sprejeta je bila na praznik čistega spočetja preblazene Device Marije. Njeno ljubezen in njeno zaupanje na Marijo spričuje mnogo ozdravljenj, katere je drugim izprosila po svoji nebeški Materi, ki je zdravje bolnikov. Ker je za Jezusom priserčno ljubila Marijo, imela je tudi velikrat prikazen Matere Božje. Marsikaj je o slavi Marijini razodela. Naj omenim le eno tako razodenje.

Ko je nekdanj bila zamaknjena in je gledala veličastvo Matere Božje v nebesih,

piše sama tako-le: „Zdi se mi, da nebesa niso bila popolnoma, dokler ni bilo Marije gori. Manjkalo je nebesom lastne dike. Svetniki niso bili popolnoma povelečani, dokler Marije ni bilo v nebesih; v njej so zadobili sad svojega povelečanja. Zdi se mi, pravi, da celo Bog, čigar lastnost in bistvo je, da se stvarjem razodeva, se ni veselil svojega veličastva, dokler ni bilo v nebesih stvari, ki bi bila zadosti čista, da bi se udeležila veličastva njegovega. Kaj pa učlovečeni Sin Božji? On je zares bil v nebesih; pa on je Bog in človek skupaj, in zato že veličasten sam v sebi. Zato se je večni Oče ozerl na Marijo in se razveselil njene velike čistosti, s katero je Besedo Božjo potegnila na-se in mu pripravila dostojno prebivališče.“

Ker sveti Bernard terdi, da nikdar še ni noben slišati, da bi bil kdo zapuščen, kdor se je zatekel k Mariji, pri njej iskal pomoči; pač smemo misliti, da je Marija tej zvesti služabnici skazovala svoje materino varstvo. Gospod Bog je sam Magdaleno zavernil na Marijo, svojo Mater. Ko jej je v prikazni napovedal petletni boj in hudo zapuščenost, ter se je Magdalena vsa tresla in je bridko jokala, tolažil jo je: „Mati mojega edinorojenega Sinu te bo varovala.“

Ko jo neki dan satan skuša, naj si z nožem vzame življenje, ker toliko terpi; vzame nož, da je satan že mislil, da jo je ujel, pa ga nese pred podobo Matere Božje; tam ga verže na tla ter ga satanu vkljub tepta z nogami. — Preblašena Devica jej dá svet, naj zoper hude skušnjave vsak dan pristopi k svetemu obhajilu; ker tu je studenec vseh milostij in vse moči. V najbolj nevarni skušnjavi — in ta je skušnjava zoper sveto čistost — ogernila jo je nekdanja preblašena Devica z belim plaščem; odslej ni imela

nobene take skušnjave več. (Oče Cepari. Innsbruck. Legende.)

24. Sveti Filip Neri.

(Umerl 26. velikega travna 1595.)

Mesto Florenca je gotovo eno najlepših mest v lepi Italiji. Je pa tudi mesto, kjer je bilo rojenih veliko svetnikov Božjih. Tukaj sta živela Frančišek Neri in Lukrecija Soldi v srečnem zakonu. Bila sta dokaj premožna. 15. malega serpana 1515 jima je mili Bog dal četrtega otroka, kateremu so pri svetem kerstu dali ime Filip. Že majhen deček, komaj pet let star, je razodeval svojo prihodnjo svetost. Bil je natančno pokoren, nedolžno moder in ljubeznivo prijazen. Kaj rad je molil. Ko je nekdanj psalme molil s svojo sestro Elizabeto, kakor ga je naučila njegova dobra mati, motila ju je druga sestra Katarina. Večkrat je priskakala in ju dražila. Filip jo prime za roko ter jo pelje proč in pravi: „Pusti naju vendar pri miru, da moliva!“ Katarina pa zažene krik in vpije. Oče, misleč, da jej je Filip storil kaj žalega, ga pokara. Ko pa Filip vidi, da je oče razžaljen, zjoka se bridko. „To je znamenje dobre duše, ako kdo spozna, da je kriv, ko nič kriv ni,“ pravi sveti Gregor.

Dobra mati mu je kmalu umerla. Ker je pa veliko dobrega vsadila v otroško nedolžno serce, spoštoval je Filip tudi svojo mačeho; zato ga je ona rada imela, kot svoje lastno dete. Velikrat je šel v bližnjo dominikansko cerkev, kjer je lepo molil pred altarjem Matere Božje. Dva meniha, ktera je Filip večkrat obiskal, napeljala sta ga, kakor je pozneje sam pričal, k pobožnemu življenju, da je nastopil pot k popolnosti.

Ko je bil Filip osemnajstleten, poslal ga je njegov oče k svojemu bratu, kateri je bil prav bogat kupec v S. Germanu v

znožji hriba Monte Kasino. Filip, katerega je Bog namenil za kaj imenitnejšega, bal se je bogastva. Veliko je molil ter večkrat hodil na hrib Kasino, kjer so očetje benediktinci imeli velik, sloveč samostan. Njegov stric je lahko zapazil, da Filip nima veselja do kupčije; zato ga je opominjal, naj vendar

ne zametuje bogate dedščine njegove. Filip pa mu ponižno odgovori: „Spoznam vašo ljubezen do mene in nikoli ne bom pozabil vaše dobrote; ali spoštovati zamorem le vaše dobro serce, vašega sveta pa ne morem spolniti.“ Dve leti se je ustavljal stricovi ponudbi; potem pa je skrivaj, brez denarja, pobegnil v Rim. Tu ga je sprejel v svojo hišo neki blagi Florentinec

Galenta Kačja, kateremu je dopadel ponižni mladenič. Tu je podučeval dva sinova svojega dobrotnika, ktera sta, njemu

enako, angeljsko živela. Živel je prav ostro ob suhem kruhu; le malokdaj je zaužil nekoliko sočivja. Bival je v majhni sobici, kjer je molil in učil se in iz ktere je šel le v cerkev ali v bolnišnico, ali pa poslušat bogoslovna predavanja. Akoravno pa je bil tih in sam za se, poznal ga je vendar kmalu ves Rim. Sploh

so ga imenovali dobrega Filipa. — Bila je v Rimu navada, da so priprosto ljudstvo učili ne le mašniki, ampak tudi drugi pošteni ljudje. Tudi Filip se loti tega zveličanskega dela. V lopah Lateranske bazilike uči tako lepo, da ima kmalu veliko poslušateljev. Ker hudob-

nežev ne manjka nikjer, ustavili so se tudi Filipu nekteri poredneži, ter so ga mislili ujeti v svoje zvite zanke. Komaj pa Filip to zapazi, začne sveto čednost tako vneto razlagati, da se je ravno nasprotno zgodilo: on jih je za čednost pridobil.

Ko je Filip končal svoje učenje, prodal je svoje knjige in denar razdelil med uboge; lotil se je premišljevalnega življenja. Večkrat je molil in premišljeval do štirideset ur. Da bi svetu bolj skrito živel, obiskal je vsako noč sedmere poglavitne cerkve svetega mesta ter

je na grobovih svetnikov molil tudi po katakombah. 28. dan Marijinega meseca 1877 sem videl v katakombah svetega Sebastjana nizek steber, pri katerem je Filip navadno nekoliko počival, ko je bil obhodil že druga svetišča. To potovanje je ponavljal celih deset let. Kjer so bila cerkvena vrata zaperta, molil je na pragu.



Sveti Filip Neri.

Pri tem svetem romanji ga je Gospod z nebeškimi tolažili toliko obsipaval, da je večkrat vzdihoval: „Ponehaj, o Gospod! pojenjaj s silo svoje milosti; zadosti je!“

Na teh ponočnih potih, kjer je toliko sladkost užival, skušal ga je pa tudi satan. Večkrat ga je plašil z nespodobnimi, na pol golimi podobami, ali z drugačnimi gerdimi prikaznimi, da bi mu napravil strah ali ga nadlegoval z nespodobnimi mislimi. Toda sveti Filip je imel vedno pripravljeno gotovo orožje, s katerim je urno ugnal hudobca; priserčno je ljubil Mater čiste ljubezni, preblaženo Devico Marijo, katero je v vsaki skušnjavi zaklical na pomoč, in zmaga je bila njegova.

29 let star je na binkoštni praznik prosil svetega Duha, naj ga napolni s svojimi nebeškimi darovi. Takoj je čutil v sebi toliki ogenj presvete ljubezni, da ni mogel več stati; vergel se je na tla in odpel svojo obleko, da se nekoliko ohladi. Ko vstane, čuti, da so se nad srcem persi razširile in za perst debelo povzdignile; pa ni čutil pri tem nikake bolečine. Njegovo srce bilo mu je tako močno, da se je sedež tresel pod njim, kamor se je vsedel. Ta serčna vročina je tako grela telo, da je še kot starček po zimi okna odpiral in z merzlo vodo se opiral, da se je ohladil. Njegovo srce je gorelo ljubezni do Boga in do bližnjega. Zato je hodil po ulicah in cestah, po šolah in delavnicah, ter z ljubeznijo si je znal nakloniti mnogo poslušalcev, ktere je potem učil, ljubeznivo opominjal njihovih pregreškov in jih napeljeval, da so natanko spolnjevali svoje dolžnosti in bogoljubno živeli. Tako je pridobil prav veliko duš.

Obiskaval je bolnišnice in stregel bolnikom kakor skerbna mati. Na svét svojega spovednika je ustanovil bratovščino v čast presvete Trojici, ktere udje so stregli

tujim romarjem in takim, ki so nekoliko okrevali in prišli iz bolnišnic. Pridružilo se mu je začetkom petnajst tovarišev, ki so ž njim molili, premišljevali in tujcem stregli. Pervo nedeljo vsakega meseca so obhajali štirideseturno pobožnost pred presvetim Rešnjim Telesom. Takrat je Filip pridigoval tako vneto, da so se spreobrnili najterdovratnejši grešniki. Ni bil še mašnik in to je bilo nekaj novega, da je pridigal. Marsikdo je prišel ga poslušat iz radovednosti ali celo iz slabega namena; ali mnogo jih je šlo domu spreobrnjenih.

Ko je bilo l. 1550. razpisano splošno sveto leto, prišlo je v Rim nenavadno veliko romarjev, da niso mogli vsi dobiti prenočišča. Filipu so se smilili ubogi tujci. S svojimi tovariši je kupil veliko prostorno hišo, da je pod streho jemal tuje romarje in jim stregel. Ko so pa tujci le še prihajali, kupil je še eno hišo v ta namen. Njegov zgled so posnemali še drugi Rimljani ter so nakupili več hiš, in so tako napravili veliko prenočišče in bolnišnico. To poslopje je nastalo tako veliko, da je v svetem letu 1600 v njem prenočilo dve sto in sedemdeset tisoč tujih romarjev. Še dan današnji je eno največjih prenočišč, tako da zamore vsak dan nasititi do tisoč tujcev.

Še le leta 1551., v svojem 36. letu, pripravil se je na svét svojega pobožnega spovednika za mašnika. Zdaj je kot spovednik vneto delal za zveličanje zagrešenih duš. Priporočeval je posebno pogosto prejemanje svetih zakramentov. Zjutraj na vse zgodaj je bil že v spovednici; vselej je bil pripravljen in je očetovsko ljubeznivo sprejemal vsakoverstne grešnike. Pustne dni, ko so posvetnjaki uganjali raznotere burke in storili marsikaj hudega in tako žalili ljubelega Boga, napravil je Filip procesijo k

sedmerim bazilikam. (Glej podobo!) Cele trume ljudstva se je udeleževalo teh pobožnih vaj.

Pri vsem svojem dejanji in nehanji se je vedno priporočal nebeški Materi Mariji. Njegova ljubezen do preblažene Device Marije je bila tako priserčna, da jo je kot majhno dete imenoval le: „Moja mamica!“ Najraje je obiskoval njene cerkve, v katerih se je ž njo pogovarjal cele noči. Prav velikrat je vzdihnil: „Devica Marija, Mati Jezusova, prosí Jezusa za me!“ Ali pa le: „O Devica in Mati!“

Ni pa bil s tem zadovoljen, da bi bil le sam častil Marijo. Filip je priserčno želel in se poganjal zato, da bi vsi ljudje častili nebeško kraljico. Prizadeval si je, da bi si prilastil vse Marijine čednosti. To resnično ljubezen do Matere Božje bi bil rad vsem vdihnil; zlasti še njim, kateri so si ga izvolili za spovednika.

Njegova ponižnost je bilo pravo zaničevanje samega sebe. Imel se je za vse hudobije pripravnega. Zato je vsako jutro molil: „Gospod, varuj se me danes, da te ne izdam in da ti kaj hudega ne napravim!“ V ponižnosti je imel v svojem sercu nekaj gnus do vsake časti in do vseh višjih stopinj. Ljubo mu je bilo, ako so ga imeli za neumnega. Darove Božje in čudne prikazni, ktere mu je mili Bog obilno delil, znal je skerbno prikrivati. Ponižnost je posebno zato ljubil, ker je vedel, da je najboljši pripomoček, ohraniti si neomadeževano čistost. Za te dve čednosti si je še posebno prizadeval, saj je ponižnost podlaga vsem čednostim, čistost pa jim daje pravo lepoto; te poglavitne čednosti ga je učila njegova nebeška Mati Marija. Čistost njegove duše je bila tolika, da se je razodevala celo na njegovem obrazu, posebno v njegovih očeh. Ta čista bliščoba je njegovemu obrazu celo po smerti ostala, da ni mogel noben slikar njegovega obličja natanko

posneti. Po smerti je bilo njegovo telo z nepopisljivo svetostjo obdano, njegovo obličje je bilo prečudno lepo, z nebeško bliščobo obsijano. Smelo terdim, da je bila ta angeljska čistost dar, kterega je preblažena Devica Marija svojemu zvestemu služabniku izprosila. Saj je Filip sam večkrat rekel, da je veliko milost sprejel po svoji nebeški Materi.

Njegova ponižnost se je povsodi razodevala. Ako je slišal, da je kdo storil kaj hudega, rekel je: „Oj, da bi pač jaz ne bil že kaj hujšega storil?“ Večkrat je rekel: „Kristusova rana je zares velika; če me pa Bog ne obvaruje, gotovo jo bom še večjo naredil.“ Večkrat je tudi rekel: „Nad seboj sem obupal.“ Ko so ga pa nekteri tolažiti hoteli, pristavil je: „Nad seboj sem obupal; na Boga pa se terdno zanašam.“ — Ko je nekda bil bolan, rekel je: „Moj Bog, ako me zopet ozdraviš, bom, kolikor je na meni, vsak dan slabši. Saj sem ti že tolikrat obljubil, da se bom poboljšal; pa nisem nikoli spolnil te obljube; zato tudi za naprej sebi nič ne zaupam.“ Večkrat je vzdihoval: „O moj Bog, koliko revnih kmetov, koliko ubogih pastiric pojde pred menoj v nebesa!“

Kakor je sam ljubil sveto ponižnost, skušal je pa tudi, da bi drugi imeli to prelepo čednost. Svojega učenca, z imenom Baronius, ki je postal sloveč cerkveni pisatelj in kardinal, poslal je k nekemu gostilničarju, ki je bil razupit surovež, da bi ga v ponižnosti vadal. Dal mu je velik verč, ki je deržal več bokalov. Naročil mu je, da naj tega oštirja prosi, naj mu verč dobro pomije, potem pa vanj nameri eno merico vina; pa naj gre ž njim v klet, da bo dal pravično mero. Dal mu je s seboj tudi zlat, naj si oštir plača, kar je več, pa nazaj dá. Baronij vse natanko opravi. Oštir pa je mislil, da se Filip iz njega norčuje, ošteje in zmirlja mladeniča čez mero in mu zapretí, da ga bo

stepel. Filip je s tem svoj namen dosegel ter poskusil ponižno pokornost svojega učenca.

Blizo Rima je živela nuna, ki je slovela, da je svetnica. Ljudje so veliko o njej govorili. Papež zaukaže Filipu, naj to govorico preišče. Filip gre o deževnem vremenu v samostan, pokliče nuno, katero so toliko povzdigovali, ter jo zaprosi, naj mu blatne čevlje potegne z nog. Na to prederzno zahtevanje se nuna razdraži ter začne svetnika zmirjati, da je bilo kaj. Filip je takoj spoznal, pri čem je. Besede ni izgubil z nuno; urno se oberne in gre k svetemu očetu, pa mu reče: „Nuna ni sveta, ker nima ponižnosti!“ — On je učil, da je potreba k pravi ponižnosti štirih rečij: „Zaničevati svet, zaničevati nobenega, zaničevati samega sebe in zaničevati zaničevanje od drugih.“

Da ne bom pisal preobširno, ne bom pravil o njegovi ljubezni do ubogih, ne o njegovi postrežbi umirajočim, ne o njegovem ostrem zatajevanji; samo to naj še nekoliko opomnim, kako je priserčno ljubil angeljsko čednost, sveto čistost. Ker je bil čednega obraza in prijaznega obnašanja, zapeljevali so ga razuzdani ljudje večkrat in nesramnice so mu velikrat nastavliale svoje preklicane zanke. Filip pa se je vselej tako resno postavil v bran, da so zapeljivci sramotno odstopili. Ko je bil že mašnik, navdal je satan neko prederzno lišpavko, hliniti se, da je hudo zbolela, da bi tako svetnika privabila v hišo. Poslala je glas k njemu, da bi rada opravila dolgo spoved. Filip gre urno, da bi zamogel izgubljeno ovčico Gospodu nazaj pripeljati. Ko pa po stopnicah v hiši gre, stopi predenj gerda nesramnica ogernjena le z lahnim pajčolanom. Komaj pa svetnik zapazi, kakošne zanke mu stavi gerdoba, spusti se urno nazaj po stopnicah. Nečistnica verže malo pručico za njim; vendar Filipa ne za-

dene. Bog pa mu je dal to posebno milost, da odslej ni čutil nikdar nobenega nespodobnega nagnjenja več. Kdorkoli ga je pogledal, je bil k čistosti nagnjen; tako se je na njegovem obrazu brala njegova ljubezen do čistosti. Bog mu je dal celo ta dar, da je spoznal človeka, ki je bil nečistosti udan; gerdo mu je smerdel tak človek; z robcem si je nos mašil, če je takega človeka srečal.

Vse te in enake milosti pa mu je Bog dodelil na priprošnjo preblažene Device Marije. Vsaj, kar je prosil svojo nebeško Mater, sprejel je vse. Koliko moč je njegova prošnja imela pri Mariji, skusili so velikrat tudi drugi. Oni njegov učenec Cezar Baronij je bil nekdaj hudo bolan. Prevideli so ga s svetimi zakramenti in vsako uro so mislili, da bo umerl. Ko nekoliko zadremlje, vidi pred seboj svetega Filipa, ki je pa takrat bil v neki drugi hiši; vidi, kako kleči Filip pred Gospodom in pred njegovo presveto Materjo in prosi zdravja svojemu učencu. Sliši ga, ko pravi: „Gospod, daj mi Cezarja; daj mi ga nazaj; tako jaz želim; tako jaz hočem!“ Ko ga pa Kristus ne usliši, videl je Cezar, kako se je Filip obrnil k Mariji ter jo je prosil in prosil, naj pri svojem Božjem Sinu izprosi življenje njegovemu učencu. Marija je prosila, Filip pa je bil takoj uslišan. Ko pozneje Filip res pride k njemu, pové mu Cezar Baronij to prikazen ter ga zahvali za njegovo ljubezen. Filip v svoji ponižnosti pravi: „Ni vselej varno sanjam verjeti; udaj se pa vsega volji Božji!“ Da pa to niso bile sanje, je gotovo, ker Baronij je še tisti dan bil zdrav.

Kolikrat se je nebeška kraljica svetemu Filipu prikazala, tega pač ne vemo; ker je sveti mož v svoji ponižnosti vse to zakrival, kolikor je le mogel. Nekdaj je bil hudo bolan. Pogovarjal se je pa s svojo nebeško Materjo tako priserčno in

ljubeznivo, da je njegov strežaj mislil, da mora Mati Božja biti v njegovi sobi. V njegovi predzadnji bolezni ga je Marija prečudno ozdravila. Merzlica ga je tako hudo napadla, da nihče ni mislil, da bi še ozdravel. Zdravniki so obupno stali pri njegovi postelji. Ko pa nekoliko odstopijo in zagrinjalo pri postelji zagnejo ter se na tihem menijo, zavpije na enkrat svetnik glasno: „Oh, moja Gospa, moja presladka Gospa, moja prečeščena Gospa!“ Zdravniki priskočijo, pa vidijo svetnika nad posteljo v zraku, ki svoje roke razteguje pa zopet sklepa, kakor da koga objema. Slišali so ga: „Nisem vreden! Kdo sem pač, moja predraga Gospa! da prideš ti k meni, da me obiščeš, mi bolečine odzameš? Kaj mi je početi, če zopet ozdravim, jaz, ki nisem še nič dobrega storil?“ Nihče ni vedel, kaj če to biti. Čudeč se vprašajo ga, kako mu je? Filip vpraša: „Mar li niste videli preblazene Device, ki je prišla in me ozdravila?“ Ko se pa zavé in vidi krog stoječe, zakrije si obraz in milo joče. Ko ga zdravniki tolažijo, naj ne joče, reče jim: „Vaše pomoči ne potrebujem več; Mati Božja me je ozdravila.“ Zares je bil zdrav.

Slednjič ga Bog pokliče, da mu dá plačilo za njegovo lepo življenje. Leto po tem čudnem ozdravljenju ga namreč zopet napade smertna bolezen. Povedal je, da bo kmalu umerl. Na praznik presvetega Rešnjega Telesa je po navadi spovedaval. Marsikterega spovedanca je zaprosil, naj po njegovi smerti en rožnivenec zmoli zanj. Imel je še sveto mašo, in kar je bilo nenavadno, spel je celo „glorio“. Zvečer je še spovedaval; a ko se podá k počitku, rekel je resno: „Vendar se mora umreti.“ Noč je bila mirna. Zjutraj pa začne kri metati iz sebe. Ko mu ponujajo zdravila, da bi se kri potolažila, rekel je svetnik: „Ne trudite se; umerl

bom.“ Njegovi duhovni sinovi klečé zraven njega. Prednik zaprosi umirajočega: „Oče, boš li nas zapustil in nam ne daš nobene besede za slovo?“ Filip povzdigne svojo roko, ozre se proti nebu in še na svoje sinove, nagne svojo glavo in umerje. Bilo je 26. dan Marijinega meseca 1595.

Tako je končal veliki služabnik Matere Božje. Kmalu po smerti se je prikazal mnogim svojim spovedancem v nebeški bliščobi. Nam pa je zapustil prelepe besede, ktere je velikrat ponavljal: „*O moji otroci, bodite zvesti služabniki Matere Božje; ljubite Marijo!*“ (Innsbruck. Legende. Rohner. H.-M.-Bl.)

25. Zveličani Jakob Filip Bertoni.

(Umerl 24. vel. travna 1483.)

Trikrat blagor otroku, kateri je tako srečen, da ga o njegovem prihodu na ta svet varuje skerbno čuječe in ljubeznivo oko dobre matere! Kakor solnce to zemljo razsvetljuje, ogreva in rodovitno stori, tako vsadi dobra pobožna mati seme svete ljubezni in resnične pobožnosti v nežno otroško serce.

To veliko, neprecenjeno srečo je imel zveličani Jakob Filip. Njegovi stariši so bili revni; niso imeli pozemeljskih zakladov; toliko bogatejši pa so bili v svetih čednostih. Zlasti si je njegova mati Dominika skerbno prizadevala, da bi svojim otrokom vcepila pravo pobožnost in priserčno ljubezen do preblazene Device. Imela je tri hčere, in leta 1444. jej je Bog dal še sina, kateremu so pri svetem kerstu v patrona izvolili svetega Andreja. Zgodaj že je kazal znamenja poznejše svetosti; kako veselo je bilo materino serce, ko je videla, da njen trud toliko lep sad rodi!

Dveletnega Andrejčka pa napade huda božjast. Tako ga vije, da ni nihče več mislil, da bi še obstal. Ker nobeno zdra-

vilo nič ne izda, zatečejo se žalostni stariši k Bogu in k njej, ki je tolažnica žalostnim in zdravje bolnikom. Storili pa so še tudi obljubo, ako nebeška Mati izprosi zdravje ljubljenu sinčku, da ga hočejo posvetiti v duhovni red.

Bog je uslišal priserčno prošnjo in Marija je sprejela storjeno obljubo. Dete je kmalu ozdravelo. Stariši pa niso pozabili svoje obljube ter so svojega sinčka izredili v Božjem strahu. Kakor lepo belo bliščeča lilija je ljubo dete raslo. Že zgodaj je Andrejček kazal posebno ljubezen do duhovskega življenja. O Tobiji pravi sveto pismo, da ni imel nikakoršnega veselja nad otročarijami in da je poznal le pot v tempelj. (Tob. 1.) Tak je bil mladi Andrejček. Šumeče igre in skakanje družih otrok ga ni nikdar veselilo. Bil je bolj boječ; ljubil je tihoto in samoto. Najraje je bil v domači cerkvi, pri Jezusu v tabernakelju. Tukaj pri svetosti sami je iskalo nedolžno dete svojega razveseljevanja. Z angeljsko pobožnostjo je klečal pred Jezusom, svojim najljubšim prijateljem.

Tako je preteklo več let; mali Andrej je rasel v starosti, pa tudi v milosti in modrosti pri Bogu in pri ljudeh. Bogoljubni stariši so se lahko popraševali, kaj bo pač iz tega deteta?

Oj, da bi pač kerščanski stariši spoznali, kako imenitne in svete dolžnosti imajo do svojih otrok! Otrok je podoba Božja in po svetem kerstu otrok nebeškega Očeta. Namenjen je, da bi nekdaj v nebesih Boga vekomaj gledal in užival, če bo vzgojen po predpodobi Jezusa Kristusa. Komu je pa bolj izročeno to preimenitno opravilo, kakor ravno starišem? Zgodaj morajo začeti, da vsadijo dobro seme v serce nedolžnega otroka, ga gojijo in vzgojijo. Saj dete ne ostane vedno le dete. Kmalu pridejo leta mladeniška; pa ž njimi pridejo tudi vedno večje ne-

varnosti in skušnjave. Blagor tudi starišem, kateri svojim otrokom zgodaj lepe nauke dajejo; saj ti nauki spremljajo otroke skozi vse njihovo življenje, jih uterjujejo v boji ter jim pomagajo k zmagi. Zlasti naj še mati skerbi za duhovni blagor svojim otrokom; zlasti *mati* naj jih za nebesa izreja. Vedno ostane gotova resnica, da kakoršna je mati, takošni so večjidel tudi njeni otroci; saj čednost gre iz materinega serca v serce njenega dojenčka; ker rado stori dete, kar vidi mater svojo delati.

Ko je naš Andrejček imel devet let, izročili so ga stariši menihom servitom, služabnikom Marijinim. Tu je svetu odmerl ter živel le Kristusu in njegovi preblazeni Materi Mariji. Dali so mu ime Jakob Filip. Akoravno še tako mlad, bil je pa s svojim natančnim spolnjevanjem redovniškega vodila in s svojo pokorščino prelep zgled svojim sobratom. Najraje je prebiral sveto evangelje in življenje svetnikov. Ni bil pa le z branjem zadovoljen; prizadeval si je skerbno, da je tudi sveto živel.

Ponižnost je podlaga vsem družim čednostim; na njo se stavijo vse druge čednosti. To si je Jakob Filip globoko vtisnil v svoje serce, in za ponižnost si je posebno prizadeval; tako skerbno in tako vneto, kakor hrepenijo posvetnjaki po časti, želel je on, da bi bil ponižan, da bi bil čisto nepoznan. Vsa svoja bogoljubna dejanja je znal pred drugimi tako skriti, da so ga sicer imeli za pobožnega; nihče pa ni spoznal visoke stopnje, na kateri je bil pri Bogu, dokler ga ni Bog sam povelečal po njegovi smerti.

S ponižnostjo je sklepal vedno zatajevanje. Duh pokore se mu je toliko priljubil, da je bil srečen in vesel, kedar koli je zamogel s kakim zatajevanjem Bogu svojo ljubezen skazati. Njegova hrana je bila skoraj le duhovna. Le en-

krat na dan je kaj malega zaužil, in to le toliko, da je živeti mogel. Vsak petek se je ostro postil v čast bridkemu terpljenju Jezusovemu in v čast žalostni Materi Božji, ktero je posebno častil. Svoje telo je velikrat bičal. Z ostrim spokornim pasom je bil prepasan. Vedel je, da se čednost pridobi le v hudem boji z upornim mesom. Kdor se ne zatajuje, ohrani bo težko sveto čistost neoskrunjeno. Kdor hoče nedolžen biti, mora svoje meso za največjega sovražnika imeti. Vsi svetniki, katerih čistost občudujemo, so ogledalo najostrejše spokornosti. Kdor hoče lilijo svete čistosti zavarovati, mora jo s ternjevim plotom ograditi. Prelepa nedolžnost je sad ostrega zatajevanja; ravno to nam kaže zveličani Jakob Filip. Njegova duša je bila tako čista, da ni mogel nobene sumljive šale slišati. Ako je neprevidoma naletel na kako nespodobno besedo, užalilo se je njegovo obličje in ljubeznivo je opomnil, naj kaj drugzega govore; urno pa se je umaknil, da bi še kaj nespodobnega ne slišal. Oj, da bi pač naša mladež posnemala tega mladeniča, koliko bolje bi bilo z nedolžnostjo ljube mladosti! Resnobno molčanje, resnobna beseda, že resnoben pogled bi velikrat zadostil, da bi se zabranile nespodobne marne, spodtakljive šale. Nemodra mladina misli, da to ni nič posebno pregrešnega, nič nevarnega; a pravični sodnik, ki je svetost sama, bo enkrat drugače sodil.

Sad, ktereга si je zveličani Jakob s čistostjo pridobil, pa je bil vedni mir, ki se mu je bral na obrazu. Nihče ga ni videl zdraženega ali kedaj jeznega; vedno je bil vesel in krotak. Vse nasprotnosti je z največjo poterpežljivostjo prenašal. Marsiktero težavno službo so mu njegovi predniki odkazali. Nikdar se ni o tem pritožil, nikdar nič izgovarjal. — Njegova gorečnost za čast Božjo in

za češčenje nebeške Matere je bila priserčna. Natančno in pobožno je opravljaj najsvetejšo daritev nove zaveze. Solze ljubezni tekale so mu obilno, ko je v svojih rokah presveto Telo Jezusovo deržal; kjerkoli je mogel, storil je kaj v čast Materi Božji. Lenobe ni poznal. Največ časa je premišljeval ali molil. V svojem občevanji je bil spodoben in resnoben; s svojimi mislimi je bil vedno pri Bogu in pri žalostni Materi Božji.

Že zgodaj se je pokazalo, da neka počasna bolezen gloda njegovo šipko zdravje. Kedarkoli pa ga je kdo vprašal, kako mu je, odgovoril je vselej: „Kakor Bog hoče.“ Iz njegovih ust se ni slišala nikdar nobena pritožba. Še dan pred svojo smertjo je daroval sveto mašo in je na koru z brati opravil svoje duhovne molitve. Na večer je prosil svoje sobrate odpuščanja, če jih je kedaj kaj razžalil. Še drugo jutro se je hotel pripraviti za daritev svete maše. Pa oče Klemen mu ni privolil, ker je bil toliko slab. V vednem čuvanju je bila končana njegova telesna moč. Večkrat je poljubil podobo Križanega in jo je močil s solzami svete ljubezni. Vedno slabše mu je bilo; nagnil je svojo glavo nekoliko na stran, malo se je stresnil in mašnik je komaj izrekel: „Pojdi kerščanska duša!“ izročil je svojo nedolžno dušo v roke nebeške Matere, ktera jo je spremila pred svojega Božjega Sina. To je bilo 24. dan Marijinega meseca 1483. Star je bil 39 let.

Pač so nebeški duhovi veseli prišli naproti njegovi lepi duši, da so jo tudi spremili v družbi žalostne Matere Božje, ktere obleko je Jakob Filip nosil in kateri je vedno zvesto služil.

Več dnij je bilo izpostavljeno njegovo telo, ki je bilo kaj lepo in ljubeznivo. Veliko čudežev se je zgodilo na njegovo priprošnjo.

Knez Galeot iz Faence, kjer je bil zveličani rojen, je njegovo sveto telo v svojo domačo kapelo položil. Bog ga je prečudno poveličal. Vse mesto je pričalo, da ga ni bilo nobenega nadložnega ali žalostnega, ki bi na njegovo priprošnjo pomoči in tolažbe ne bil dobil.

V bukvah servitov je zaznamovanih 62 verjetnih čudežev, ki so se zgodili na priprošnjo njegovo.

Leta 1594. je bilo njegovo telo preloženo v lep kamenit grob. Cvetlice, ktere so mu pri prvem pogrebu deli v grob, bile so še ravno tako cvetoče in dišeče, kar je prelepo spričevanje njegove nedolžnosti in čistosti. Papež Klemen XIII. je privolil njegovo češčenje. Serviti in vsa škofija Faenca obhaja njegov god 28. dan Marijinega meseca. (Monat. Rosen. XII.)

26. Sveti Anton Padovanski.

(Umerl 13. rožnika 1231.)

Eden najlepših svetnikov je gotovo Anton Padovanski. Komu ne dopade podoba tega svetega mladeniča, ki derži nebeško Dete Jezusa v svojem naročji in se ljubeznivo raduje ž njim? Marsikteri svetnik je bil tako srečen, da se mu je Jezus kot majhno Dete prikazal. Ali navadno kerščanski umetniki le trem svetnikom dajejo nebeško Dete na naročje. Zraven preblažene Device Marije in svetega Jožefa ima le sveti Anton to posebno čast. Že ta prednost sama nam spričuje, kako je nebeška kraljica svetega Antona ljubila; pa tudi nam je gotov dokaz, kako je on častil in ljubil preblaženo Devico in Mater Marijo.

Življenje tega svetnika je tako bogato prečudnih dejanj, da bi lahko pisal prav veliko knjigo, ako bi hotel nabrati, kar je o tem čudodelniku resnično znanega. Ker sem pa že pri životopisu drugih svetnikov morebiti preobširen, omenim le

čisto na kratko njegovega življenja ter napišem le to, kar zadeva njegovo pri-serčno češčenje ljube Matere Božje.

Sveti Anton je bil rojen v Lisabonu, glavnem mestu portugalskega kraljestva, leta 1195. Njegovi stariši, imenitnega plemenitaškega stanu, so bili prav pobožni. Stanovali so nasproti škofovski cerkvi, ki je posvečena častitemu vnebovzetju preblažene Device in Matere Marije; ravno na ta praznik Marijinega vnebovzetja je bil rojen naš svetnik. V osmini tega praznika je bil v Marijini cerkvi kerščen; dali so mu ime Ferdinand. To je bila nekaka predpoda njegovega posebnega češčenja, ktero je pozneje imel do te skrivnosti Marijinega povikšanja.

Pobožni stariši so skerbno na to gledali, da bi svojega sina v vseh potrebnih vednostih, pa lepo kerščansko izredili. Njegova dobra mati mu je vcepila že v prvi mladosti češčenje in ljubezen do preblažene Device Marije. Večkrat mu je kazala na bližnjo Marijino cerkev ter ga opomnila njegovega rojstnega dneva. Dete se je vselej prečudno radostno oziralo proti Marijinemu svetišču. V njegovem malem sercu se je vnmel plamen svete ljubezni do Marije, da je pozneje ves gorel za čast Matere Božje. Preblažena Devica Marija je to kerščansko prizadetje dobrih starišev povračevala z obilnimi darovi, ter jim je v veliko tolažbo razodela, da je mali Ferdinand namenjen za posebno veliko svetost. Že zgodaj je bil natančno pokoren, usmiljen ubogim in silno skerbem v oskerbovanji cerkvá, v poslušnji besede Božje. Noben dan ni zamudil svete maše.

Njegova ljubezen do neomadeževane čistosti je bila tolika, da je, še le petleten, storil obljubo vednega devištva v čast prečisti Devici Mariji. Ker je prosil svoje stariše, dali so ga v izrejo pobožnim mašnikom škofijske cerkve, ki so ga

vadili ne le v vednosti, ampak še bolj v čednosti in pobožnosti.

Tukaj je mali Ferdinand toliko napredoval v vednosti in v hrepenenji po popolnosti, da je kot petnajstleten mladenič že sklenil zapustiti goljufivi svet in se v samostanski samoti posvetiti vsega v službo Božjo, da bi tako gotovo zvelečal svojo dušo.

Pobožni stariši so mu prav radi privolili, da je stopil v samostan redovnih kanonikov v Lizabonu. Ker so ga pa stariši in drugi znanci večkrat obiskovali in ga preveč motili v premišljevanji svetih skrivnostij, prosil je svoje prednike, naj ga pošljejo v kak samoten samostan. Tako je prišel v samostan svetega križa v Koimbro, kjer je v tihi samoti, v ostrem pokorjenji živel in svoje sobrate s svojimi čednostmi in z napredovanjem v svetih vednostih spodbujal.

Bil je kakih 8 let v Koimbri; zdaj se je zanj pričela nova doba. Takrat so prinesli v samostan sveta trupla peterih prvih mučnikov iz reda svetega Frančiška, ktere so neverniki v Afriki pomorili. Ko mladenič Ferdinand gleda te svetinje, vname se v njegovem sercu goreča želja, da bi tudi on kri preli za sveto vero svojo;

zato zaprosi svoje prednike, naj mu privolijo, da sme stopiti v red manjših bratov. Prav neradi so mu dali to privoljenje. Tam blizo so že imeli duhovni sinovi svetega Frančiška majhen samostan. Tukaj je oblekel frančiškansko redovno obleko in Ferdinand se je imenoval odslej Anton.

Ko je nekaj časa prelepo živel med svojimi redovnimi brati, prosil je kleče svojega prednika, naj ga pusti, da gre v Afriko divjim Mavrom sveto evangelje oznanjevat; ker še zmirom je priserčno želel za Jezusa svojo kri prelititi. Res mu privolijo; in on se napoti v Afriko.

Ali človek obrača, Bog pa oberne. Huda, nevarna bolezen ga prisili, da se poverne nazaj. Barko pa, na katero so ga prenesli, zagnali so vetrovi ne na Španisko, ampak na Sicilijansko; tako je prišel Anton po Božji previdnosti

na Italijansko. Tu je živel v raznih samostanih, skoraj da nepoznan, v vednem premišljevanji in v goreči molitvi, do leta 1221. Zdaj pa je čas dotekel, ko je sveti mladenič nastopil od Boga mu odločeno očitno pot. Frančiškani in Dominikani so imeli to leto v Forli svoj glavni zbor. Po višjem navdihnjenji mu njegov gvardijan



Sveti Anton Padovanski.

ukaže, naj zbranim bratom kaj podučnega razloži. Pokoren, kakor vselej, začne pridigovati in govori tako lepo in zgovorno, da se mu ne morejo prečuditi.

Ko sveti Frančišek zve, koliko lepih lastnostij in učenosti ima, ktere je pa ponižni Anton vedno le zakrival, ukaže mu, da se še nekaj časa uri v potrebnih vednostih. Tudi po očitnih šolah je učil, tako, da je šel sloves njegove učenosti po vsem Italijanskem in po Francoskem. Vse je občudovalo njegovo učenost in moč in izverstnost njegovih govorov.

Bog ga je odločil za pridigarja; to v silno hudem času, ko so krivoverni Albigeni počenjali neznano veliko hudega po Francoskem in Italijanskem.

„Veseli se, o Devica Marija, veseli se; ker vse krivoverce si zaterla po vsem svetu!“ Tako poje sveta cerkev v svojih duhovnih molitvah. Kedarkoli je kaka kriva vera svojo strupno glavo povzdignila, zavernila in zaterla jo je nebeška kraljica s svojo mogočno roko. „Strašno, kakor urejeno vojskino trumo,“ imenuje zato sveta cerkev preblaženo Devico Marijo. V tem boji pa se Mati Božja, od starodavnih časov do današnjega dne, poslužuje, kakor svetega orožja, svojih posebnih častilcev. Tako Marijino sveto orožje so bili sveti apostol Janez, sveti Atanazij, sveti Hieronim, sveti Dominik in veliko drugih ljubljencev Matere Božje. V to versto svetih vojskovalcev je bil sprejet tudi sveti Anton. Z ostrim mečem Božje besede je hodil od mesta do mesta ter je neprestrašeno napadal sovražnike svete vere, in uterjen z čeznaturno močjo, ktero mu je izprosila Mati Božja, je povsodi slavno zmagal. Na njegove pridige se je prav veliko Albigencev spreobrnilo. Zato so mu sploh rekali, da je „kladivo krivovercem“.

Kakor pa je sveti Anton s pomočjo svoje nebeške Matere premagal krivoverce,

tako je premagal tudi hudobnega duha, ki ga je velikrat hudo napadal. Enkrat ga je satan zadušiti hotel, ker mu je Anton s svojimi pridigami veliko duš odtel; ali sveti Anton je samo zaklical: „Marija“, in satan je ubežal.

Tako otroško zaupanje je imel sveti Anton do preblažene Device, da jo je tudi v najmanjših nadlogah klical na pomoč. Neki dan ga na poti ujame huda ploha. On vzame svoj rožnivenec, položi ga na svojo glavo in pokliče Marijo na pomoč; glej, kakor terdna streha ga je rožnivenec obvaroval, da ni bil čisto nič moker.

Kolikrat se mu je njegova nebeška Gospa prikazala, to ni znano; ker iz ponižnosti je on vse posebne milosti le za se ohranil. Eno teh prikaznij je povedal svojim duhovnim bratom, da jih je podučil in pospešil češčenje Marijino. Ker je bil rojen na praznik Marijinega vnebovzetja, častil je celo življenje to skrivnost posebno. Zato mu je hudo bilo, ko so nekteri učeniki terdili, da je bila le duša Marijina v nebo vzeta. Ko je nekdan na delopust Marijinega vnebovzetja v svoji celici bil ves zamišljen v veličastvo, ktero uživa Mati Božja tam v nebesih z dušo in s telesom, kot kraljica nebeška, prikaže se mu Marija v nebeški bliščobi in ga zagotovi, da je res z dušo in s telesom bila v nebo vzeta in da naj ta nauk brez skerbi oznanja.

Enkrat pa, nekaj časa pred svojo smertjo, prenočil je v hiši pobožnega meščana v Padovi. Ko je zvečer pozno molil, videl je meščan — Tiso mu je bilo ime — kako se čudno sveti v sobi, ktero je Antonu odločil v počitek. Šel je Tiso k vratom ter je skozi razpoko videl, kako Anton na tleh kleči in se milo raduje s prečudno lepim, ljubeznivim Detetom, kterega mu je prelepa Gospa podala v naročje. Ko prikazen izgine, stopi Anton iz

sobe, pa vidi Tisa, ki ves preplašen in začuden stoji pred vrati. Silil ga je Anton, naj mu obljubi, da ne bo nikomur tega povedal, kar je videl, vsaj pred njegovo smertjo ne; zavaljo te prikazni ob razujejo svetega Antona z nebeškim Detetom Jezusom v naročji.

Leta 1231. je imel v Padovi vsakdanje postne pridige. Sila ljudij je privrelo, da je večkrat pridigoval zunaj cerkve. Še le 36 let je bil star; večjidel je bolehal, in neutrudljiv v delu, pa oster v pokorjenji je hudo oslabil. Čutil je, da se mu bliža smert; zato se je podal v neki mali samostan, ne daleč od Padove. Prav slab je zaprosil svoje sobrate, naj ga spravijo nazaj v Padovanski samostan, ki je bil posvečen Materi Božji. Pod varstvom Matere Božje rojen, v njeni cerkvi v svetem kerstu preroben, želel je pri njej, kakor v njenih rokah, tudi končati svoje življenje. Radi bi ga bili pri sebi obdržali; ali ker so poznali njegovo priserčno ljubezen do Marije, niso mu hoteli zadnje tolažbe prikrajšati. Solznih očij so ga na voz položili, da bi ga peljali v Padovo. Na poti pa jih srečata dva sobrata. Ko ta vidita, kako da je reven, opomnita ga, naj gre raji v Arcelanski samostan; ker v Padovi bi zavaljo vednih obiskovanj ne imel miru. Sveti Anton privoli v ta svet; saj je bil tudi Arcelanski samostan posvečen Materi Božji. Ker je bil silno zdelan, nesli so ga v naslonjači v samostan. Zdelo se mu je, da je pri kraji. Ko se nekoliko oddahne, prosi, da ga previdijo. Potem zapoje Marijino pesem, ktero je kaj rad večkrat prepeval: „O gloriosa Domina!“ — „O častitljiva Gospa!“ Zamaknjen je gledal proti nebu. Ko ga brat vpraša, kaj da vidi, pravi: „Boga vidim.“ Ko ga v sveto poslednje olje denejo in spokorne psalme izmolijo, izdihne svojo lepo dušo 13. dan rožnika 1231, ravno v petek.

Njegovo od vednega potovanja in pokorjenja in od mnogih težav zagorelo obličje je bilo zdaj prelepo cvetoče, kakor mirno spečega mladeniča. Precej po smerti se je prikazal svojemu nekdanjemu opatu Tomažu v Verceli. Rekel mu je: „Glej, oče opat, svojo tovarno živinco sem tam blizu Padove popustil in urno grem na svoj dom!“ Potem se je dotaknil njegovega vrata, ki ga je takrat hudo bolel; opat je bil pri tej priči zdrav, Anton pa je pri vratih izginil. Opat hiti za njim, pa ga nikjer več ne vidi. Ko svoje domače povprašuje, niso li videli brata Antona, nihče ni vedel zanj. Poprašuje tudi v bližnjem samostanu, kjer pa tudi nič ne zvé. Zdaj mu na misel pride, da je šel sveti Anton na svoj večni dom in tovarna živinca, ktero je popustil, da je njegovo telo. Nekaj dnij pozneje je vse zvedel.

Precej po njegovi smerti je letal cel trop malih otrok po Padovi, ki so milo vpili: „Sveti oče je umerl; sveti Anton je mertev!“ Menihi v Arceli bi bili sami radi imeli njegovo truplo. Ali ker je sveti Anton pred smertjo želel v samostan Padovanski, odločil je škof, naj ga prenesejo v Padovo. Dne 18. rožnika — bilo je v torek — spremi ga škof z vso duhovščino; tudi mestno starešinstvo in neprešteta množica ljudij gre za sprevedom. V cerkvi Matere Božje opravi škof navadne molitve. Veliko čudežev se je že tisti dan zgodilo. Ozdraveli so gluhi, mutasti, slepi in hromi, ko so se le dotaknili njegove kerste. Komaj je preteklo mesec dnij, že so poslali poslanca v Rim s pričami 45ih čudežev, med njimi sta dva mertva zopet oživela, ter so prosili, da bi ga svetnikom slovesno prišteli. Takoj drugo leto ga je papež Gregor IX. svetnikom prištel. Malo svetnikov je, katerim bi pripisovali toliko čudežev, kakor ravno temu svetemu Antonu. Zato se Anton

„čudodelnik“ imenuje. — Ko so l. 1263. cerkev Matere Božje podaljšali, predstavili so tudi svetinje svetega Antona; ko so grob odperli, našli so, da je svetnikova glava bila še popolnoma, s kožo in z lasmi; jezik je bil čisto nestrohn, kakor živega človeka. Sveti Bonaventura, ki je bil takrat višji prednik celega Frančiškanskega reda, vzel je njegov jezik v roke in je zaklical: „O blaženi jezik! vedno si oznanjal slavo Gospodovo in druge si napeljeval v njegovo češčenje; zdaj se vidi očitno, koliko zasluženje imaš pri Bogu!“ Še dandanašnji kažejo ta sveti jezik v Padovi. Ker je sveti Anton veliko storil za Božjo čast v mestu Padovanskem in njegove svetinje tukaj počivajo, imenujemo ga tudi Antona Padovanskega. (Innsbruck. Legende.)

27. Zveličana Germana Kovsin, pastirica.

(Umerla 15. rožnika 1601.

Germana je bila rojena na Francoskem, blizu mesta Tulus, v majhni vasi Pibrac, leta 1579. Njen oče je bil Lorenc Kovsin; materi je bilo ime Marija. Njen životopisec pravi: „Germana je podobna neznatni cvetki, ktera, v sredi travnika skrita, v pomladanskem jutru zacvete, na večer pa že zveni, ktero vidi le sam Bog, kako je le en dan prelepo dišala s svojim prežlahtnim cvetjem.“

Njen oče je bil reven kmet. Germana je bila nadložna že od rojstva; njena desna roka je bila sključena; na vratu je imela golšo ali bila je krofasta. Še v zibelki je bila, ko njena dobra mati umerje. Oče se je kmalu drugič oženil; ali mačeha je bila res mačeha, ter ni imela nobene ljubezni do revne nadložne deklice; le še gnusila se jej je in revica je bila neusmiljeno zaničevana. Božje oko pa je čulo nad njo in Mati Božja jo je varovala.

Ko je reva le nekoliko odrastla, pasla je malo čredo domačih ovac; ker je mačeha ni mogla videti, bila je paša njeno opravilo, dokler je živela. Ravno v tem pa je Germana imela svoj dušni mir in je našla zveličanje svoji duši. Njej je bila samota na paši živ studenec razsvetljenja in blagoslova Božjega. V molitvi se je pogovarjala z Bogom in Bog je govoril ž njo. Samoto je toliko ljubila, da ni nikdar pasla svoje črede z družimi pastirji. Če se je kedaj menila s pastiricami svoje starosti, pogovarjala se je z njimi le o Bogu, ter jih je v ljubezni do Boga ali v češčenji svoje ljube nebeške Matere vnemala. Da je velikrat v dežji in nevihti, slabo oblečena, dosti preterpela, je gotovo. Pa če je tudi vsa premočena in sestradena svojo čedo na večer domu prignala, jej huda mačeha ni pustila v hišo. Prenočila je le v hlevu ali v nesnažnem kotu pod stopnicami, kamor so vsakoverstno dračje metali. S svojimi sestrami se še meniti ni smela, akoravno jih je ljubila in je za nje molila. Vse to zaničevanje pa je radovoljno prenašala, ker jo je Bog sam podučil, da naj terpljenje, zaničevanje in krivico ne le voljno, ampak celo rada in vesela prenaša. Tako rada je vse bridkosti prenašala, da se je pri vsem tem še ostro zatajevala. Nikdar celo svoje življenje ni po nepotrebnem kaj zaužila; navadno je le malo kruha pojedla in vode se napila.

Do križanega Jezusa je imela toliko ljubezen, da jej je vse terpljenje sladko bilo. Čeravno je bila telesno revna, vsa nadložna, vendar je vsak dan bila pri sveti maši. Ko je zaslišala zvonček, ki je k najsvetejši daritvi vabil, vtaknila je svojo pastirsko palico pred svojo čredo, ter je naročila, da naj ne prestopi odkazane meje; svoje ovce je izročila Božjemu pastirju, ter hitela k sveti maši. Po pobožno opravljeni molitvi je šla nazaj k

čredi in našla je svoje ovčice varne, kjer jih je pustila. Njena čreda je bila sicer majhna, pa bila je najlepše rejena. Tako je Gospod blagoslovil njeno vnemo, s katero je hodila k sveti maši. Ali njena pisana mati jo je gerdo pikala in zmerjala, ker je od čede hodila in v cerkvi lepo molila. Velikrat so bili sosedje nevoljni, ko so videli in slišali, kako nečloveško dela mačeha z dobro Germano, ki je pa vse voljno terpela in tiho delala. Saj je moč in tolažbo dobila pri svojem Zveličarji, pri Jezusu, ktereга je prav pogosto v svetem obhajilu prejemala. S koliko pobožnostjo je pristopala Germana k angeljski mizi! Vsi, ki so njeno sveto obnašanje, njeno gorečo ljubezen videli, bili so ginjeni. Še dolgo po njeni smrti so govorili o njeni pobožnosti pri svetem obhajilu. S svojim Bogom sklenjena se je vesela vernila k svojemu poslu, pripravljena terpeti vsako krivico iz ljubezni do Jezusa, kateri je toliko terpel za njo.

Dobro je Germana vedela, da jej bo v ljubezni do svojega nebeškega ženina preblazena Devica Marija največ pripomogla. Že od svojih otroških let je Mater Božjo posebno lepo častila. Marija jej je bila mati in oče; bila jej je vse. Njene edine bukvice so bile sveti rožnivenec, ktereга je vsak dan molila. Kedarkoli je molila „Češčena si Marija . . .“, bilo je njeno serce polno tolažbe in radosti. Ko je v bližnji cerkvi zapel zvon, ki je klical verne k molitvi angeljevega češčenja, pokleknila je s spoštovanjem urno, kjerkoli je bila. V tem je bila tako zvesta, da je takoj pokleknila, naj bo v sneg ali blato, ter ni toliko počakala, da bi na pripravnejši ali suhi kraj stopila in pokleknila. Če je šla ravno takrat čez potok, ktereга je proti cerkvi grede večkrat prebredla, in je zvon zapel, pokleknila je celo sredi potoka in angeljevo češčenje

izmolila. — Vsak praznik Matere Božje je s posebno pobožnostjo obhajala. Na delopust se je vselej postila in še druga dobra dela opravljala; svojo ljubezen do Marije je želela vsem vcepiti; zato je zbirala otroke krog sebe, pripovedovala jim marsikaj lepega o nebeški kraljici, učila jih svetih resnic, ž njimi cvetlice nabirala, da so podobo Matere Božje venčali. Nedolžni otroci so jo radi imeli; tudi vaščani so jo visoko spoštovali, ter so njeno lepo življenje občudovali. Seveda posvetnjaki in napuhneži, katerih se nikjer ne manjka, so jo zasmehovali in zaničevali. Ali Germana je bila tega vesela, ker je tako Kristusu bolj podobna bila.

Gospod je pa svojo zadovoljnost pobožni Germani večkrat čudno razodel. Potok, čez ktereга je s paše v cerkev hodila, bil je navadno tako plitev, da ga je brez vse težave lahko prebredla. Po naliivu pa je toliko narastel, da ni bilo moč čezenj. Neko jutro, ko k sveti maši pozvoni, napoti se Germana po svoji navadi proti cerkvi. Nekaj sosedov jo vidi. Tiho postojijo in se šaljivo menijo, kako bo neki uboga deklica čez potok prišla? Po noči je namreč hudo deževalo, voda je visoko narastla in derla z velikim šumenjem po kameniti strugi, da bi se ne bil upal tudi najmočnejši možak čez. Germana pride do potoka; na kako nevarnost ne misli; morebiti je v svoji ljubezni do Jezusa še ne vidi ne. Glej čudo Božje vsegamogočnosti in dobrote njegove! Kakor se je nekdanj odperlo Rudeče morje, da so Izraelci šli skozi kakor po suhem, tako se je razdelila voda tega potoka, da je ponižna pastirica Germana šla čezenj, da še roba svoje obleke zmočila ni. Ko so sosedje videli ta čudež, ktereга je Vsegamogočni še večkrat ponovil, imeli so veliko spoštovanje do revne, priproste pastirice, in najprederznejši so

obmolknili in jo častili. — Kdor pa Boga resnično ljubi, ljubi tudi svojega bližnjega. Germana, sama revna in uboga, ljubila je najbolj uboge. Ker sama še najpotrebnejšega ni imela, seveda ni bila dolžna ubogih podpirati; ali vendar jim je svojo ljubezen skazovala. Za svoje delo in za svoj trud je dobivala le malo suhega kruha. Pa tudi tega si je pritergovala, da ga je lačnemu podarila. Sicer je to, kolikor mogoče, le skrivaj delala; vendar se je zvedelo, da Germana veliko kruha ubogim razdeljuje. Berž ko ne, da je Bog njene darove prečudno množil. Natolcevali so jo, češ, da doma ni zvesta; celo tožili so jo, da doma kruh krade. Njena huda mačeha je tako natolcevanje rada slišala; to je bilo zadosti, da je ubogo Germano še bolj in z vso ostrojtjo preganjala.

Neki dan zapazi mačeha, da Germana v svojem predpasniku nekaj nese, ko gre za čedo na pašo. Misli si, gotovo si je kruha nabasala. Urno zagrabi dolgo palico in divja dere za hčerko, ter že od daleč vpije in razsaja nad njo. Dva sosed, ki sta razkačeno ženo videla, gresta za njo, da bi ubogo dekle branila. Ko sta zvedela, zakaj jo hoče tepsti, prihitita z mačeho vred do prestrašene pastirice in ne pustita ženi, da bi revo tepla. Sama odvežeta Germani predpasnik, da vidita, kaj ima v njem zavitega. Ko pa zastor razgerneta, pade pred nju na tla čedno spleten šopek najlepše dišečih cvetlic. Ko začudeni ogledujejo cvetlice, spoznajo, da take cvetlice ne rastejo nikjer okoli Pibraca; poprašujejo se, od kod bi bile te cvetlice, in še celo takrat, ko je že bilo skoraj po zimi; mislili so, da le nevidna roka angelja Božjega jih je z nebes prinesiti mogla. Priče, ktere so pozneje ta čudež s prisego poterdile, hitele so v vas ter razglasile, kar so videle. Vaščani, ki so poprej še zaničevali ubogo pastirico,

spoštovali so jo zdaj kot svetnico. Tudi njen oče jo je bolj ljubil, ter je svoji ženi prepovedal, da je ne sme nič več tako gerdo imeti. Tudi jej je naročil, naj odslej z družimi otroci v hiši prenočuje. Germana, pomanjkanja in terpljenja vajena, prosi svojega očeta, naj jo pusti v tamni luknji, ktero jej je mačeha odkazala.

Ponižna Germana pa se je bala spoštovanja, ktereга so jej vaščani skazovali, ter je svojo nebeško Mater prosila, naj jej odverne to posvetno slavo. Zato, ker se je s terpljenjem in poniževanjem Bogu bila popolnoma posvetila, vzel jo je Bog k sebi, ko so ljudje začeli njeni čednosti zasluženost čast skazovati. Ko neki dan njen oče ne vidi, da bi navadni čas svojo čedo na pašo gnala, gre jo klicat pod stopnice, kjer je navadno prenočevala. Ko se mu pa ne oglasi, gre bliže in jo najde na dračji ležečo — mrtvo. Kakor je bilo skrito njeno življenje, tako je bila tudi skrita njena smert. Med molitvijo je v Bogu zaspala 15. rožnika 1601, še le dva in dvajset let stara.

Tisto noč sta potovala dva meniha proti Pibracu. V bližnjem gozdu ju je noč prehitela, ter je tako temna bila, da nista mogla naprej; v gozdu sta prenočila. Po noči zapazita, da je gozd na mah ves razsvetljen; prikazala se je velika truma belo oblečenih, prelepih devic, ki so bile s prečudno svetlobo obdane. Šle so v procesiji proti vasi. Kmalu pa so se vernile, in s seboj so peljale novo devico, ktero so v sredi imele; ta je nesla venec živih cvetlic. Začudena gledata to Božjo procesijo in si mislita, gotovo je sveta duša minljivo zemljo zapustila. Ko pa v jutro v Pibrac prideta, slišita, da vse govori o nagli smerti pobožne pastirice Germane.

Po takratni šegi je bila v cerkvi prižnici nasproti pokopana. Njen grob ni

dobil nikakoršnega napisa. Kmalu so pozabili pobožno pastirico. Ali Bog jo je hotel tudi pred svetom poslaviti. Zgodilo se je, da je leta 1644. umerla neka sorodnica pokojne Germane, ter je bila ravno tam zakopana, kjer je ležala pobožna pastirica. Ko pa cerkvenik prvo ploščo vzdigne, najde v veliko začudenje precej pod ploščo celo truplo. Na njegov krik prihitijo drugi ljudje, ki so ravno v cerkvi bili, ter se vsi čudijo. Zapazijo čisto novo rano na obrazu, ktero je kopač z motiko naredil, ko je prvičkrat neprevidno mahnil. Bila je pa rana, kakor v čisto zdravo, živo meso vsekana. Celo telo je bilo nestrohneno; tančice, v ktere je bilo zavito, bile so tako terdne, da jih nikakor pretergati niso mogli. V rokah je imela malo svečico in šopek cvetlic in rženih klasov. Cvetlice so bile nekoliko vele, klasovi pa polni zernja, kakor še le odtergani. Desna roka je bila sključena in na vratu se je poznala proga nekdanjega krofa ali golše. Po teh znamenjih so spoznali stari ljudje, da je to telo pastirice Germane, ter so pričali, da so pred 43 leti bili pri njenem pogrebu. Telo so vzdignili in ga razpostavili blizu prižnice, da si ga je lahko vsak pogledal. Kmalu se je zgodilo več čudežev na priprošnjo svete pastirice. Škof so zaukazali skerbno in natančno preiskavo; in ko so priče zaslišali, poslali so vso razpravo v Rim, da bi ponižno pastirico zveličanim prišteli.

Nemirni časi pa so to zabranili. Ali Bog je njeno svetost poterdil z novimi čudeži, ki so se na priprošnjo revne pastirice današnje dni godili. Nepozabljivi sveti Oče Pij IX. so ubogo pastirico Germano Kovsin sedmi dan Marijinega meseca 1854 zveličanim prišteli. Verniki pa jo pobožno častijo, ker njena priprošnja je mogočna pri Bogu. — Naj bo zveličana Germana v prelep zglede posnemanja

posebno vam, ve dekleta kmetskega stanu, ki morebiti tudi v revščini in v marsikateri nadlogi živite. Zapomnite si nauk svetega Ambroža, ki pravi: „Kakor v podobi naj bo vedno pred vašimi očmi devištvo in življenje Marijino, v katerem se, kakor v ogledalu, sveti lepota čistosti in podoba čednosti. V njem si iščite zgledov tega življenja, v katerih vam živ nauk pravičnosti kaže, kaj morate na sebi zboljšati, kaj opustiti in česa se deržati.“ (Veulot Legende. Ott Mar.)

28. Zveličana Marija žalostna.

(Umerla okoli 1600.)

Tej sveti devici je Bog dodelil trojno krono: Krono devištva, uboštvu in mučeništva.

Tam gori v Belgiji, v župniji svetega Petra, sta v lepem kerščanskem miru živela zakonska, kterima je Bog dal hčerko Marijo, ki je po pravici imela to prelepo ime. Že v otročjih letih je posnemala svojo patrono, ljubo Mater Božjo, kateri se je ljubeznivo udala. Sklenila je, čisto, nedolžno živeti, ter je svoje devištvo darovala Gospodu. Kmalu je spoznala nečimernost zapeljivega sveta; zato je sklenila svet zapustiti. Njeni dobri stariši so jej to radi privolili, ter so jo popolnoma v varstvo nebeški kraljici izročili. Mlada Marija zapusti svoj dom, ter se poda ne ravno daleč od tod k cerkvi, Materi Božji posvečeni. Tukaj poklekne pred podobo svoje visoko častite patrone, ponovi obljubo vednega devištva, ter prosi nebeško kraljico, naj jo vzame v svoje varstvo, in jej še enkrat zaterdi, da hoče raji umreti, kakor svojo nedolžnost kedaj le kolikanj omadeževati. Pri cerkvi je dobila samotno stanovanje. Odpove se zdaj tudi vsi domači dedščini in tako stori še obljubo vednega uboštvu. Z dvojno zavezo sklenjena s svojim nebeškim ženinom, pod

varstvom svoje mogočne patrone, živila je tu več let, ter je zares pobožno Bogu služila. Z revno miloščino se je tudi prav revno preživila. Toliko večje veselje je uživala njena lepa duša.

Ali nebeška krona se ne zasluži tako lahko. Nebesa silo terpijo. Tako je mili Bog tudi tej svoji nevesti hudo vojsko naklonil, da je dosegla toliko lepše plačilo. — Neki človek jo je nečisto pogledal. Bila je tudi telesno lepa in prijaznega obnašanja. Ta nesrečno preslepljeni človek nima več miru. Slednjič jej razodene svoje nespodobno nagnjenje in jo nagovarja v pregreho. Marija vzdihne v tej prestrašni nevarnosti k svojemu nebeškemu ženinu in k svoji patroni, ter resno pokaže svoje gnusenje in nesramnežu pove, da nikdar ne bo privolila v gerdi greh, in da je svoje devišstvo Bogu samemu zaobljubila. Ali satan je podžigal zapeljivcu gerdo strast vedno bolj in bolj, da bi njega v brezno hudobije pogreznil, pobožno devico pa z visokosti njene duhovne lepote vergel. Nesrečni človek je skušal, kako bi devico v veliko zadrego pripravil, da bi se mu udala. Sam satan ga je preslepil. Zvedel je, kje Marija navadno svojo hrano dobiva. Skrivaj se je priplazil v hišo njenih dobrotnikov, ukradel je sreberno kupico, dejal jo je tihotapsko v malo vrečico, katero je Marija navadno s seboj imela, in kamor je darove spravljala. Kmalu so zapazili, da je kupice zmanjkalo; zagnali so sum, da je nekdo kupico ukradel. Hudobni človek urno teče k Mariji ter jo tatvine dolži; pa jej pravi, da le tako je ne bo izdal, ako mu stori po volji. Marija se hudo prestraši, pa zagotavlja, da ni nič kriva. Hudobec pa jej žuga, da jo bo pri gosposki tožil in jo tatvine prepričal, ako se mu ne uda. Marija mu mirno pravi: „Priatelj, to bi bila vendar prestrašna krivica, ako bi nedolžno v smertno nevarnost postavil; ker jaz ne vem za nobeno

tatvino.“ Človek vzame njeno vrečico ter izvleče iz nje ukradeno kupico. „Vidiš,“ zareži nad njo, „tvoja tatvina je gotova; stori, kar zahtevam, in ne bom te izdal, da obsojena ne boš.“ Marija pa stanovitno in resno pravi: „Nikdar nikoli ne bom storila, kar zahtevaš; svojo čistost bom do konca ohranila; raji nedolžna umerjem, kakor da bi tvoji pohotni želji se udala.“

Ko pa ta satan v človeški podobi vidi, da nič ne opravi, da ni prilizovanje ni žuganje nič ne izda, gre res k sodniku in černo laže, da je neka mlada beračica, kateri Marija pravijo, ukradla sreberno kupo in da jo je on v njeni beraški mavhi dobil. Pristavil je še zraven, da mora biti gerda čarovnica, ki je njemu začarala, da ne more ne jesti ne piti, da nikjer pokoja nima. Sodnik mu precej noče verjeti, ker o Mariji ni nikdar še nič slabega slišal. Ker je pa nesrečni nečistnik se skliceval na najdeno kupico, ki jo je iz njene vrečice izvlekel in je tatvino dokazoval, dal se je sodnik preslepiti in sklenil je krivično sodbo.

Marija je med tem tekla k svojim starišem, da jim potoži svojo veliko nadlogo. Dobri stariši jo tolažijo, kolikor premorejo, naj se Bogu izroči in ljubi Materi Božji, ki je pomoč kristjanom in tolažnica žalostnim. Uboga hči pravi na to, da se nič ne boji umreti, le tega jo je strah in groza, da bi njeni nedolžnosti kake sile ne delali. Ko se tako tolažijo, že pride sodnik s tožnikom vred, da ubogo deklico k sodnji odpelje. Nedolžno Marijo vpričo jokajočih starišev zvežejo in neusmiljeno odpeljejo.

Vsi, ki so pobožno devico poznali in so gerdo silo videli, zdihovali so in jokali. Marija pa se je le bala za svojo deviško nedolžnost. Vergli so jo v ječo, da bi jo prisilili, naj svojo tatvino spozna, da bi jo na tihem, po noči umorili.

Ona pa ostane pri tem, da je mož res potegnil kupico iz njene vrečice; pa da jo je moral kdo drugi vanjo dejati, da ona nič o tem ne vé; da kupice ona ni vzela. Gerdi tožnik pa vpije sodniku, da je sama spoznala svojo tatvino, in bi zdaj rada vse to na druge zvalila. Tako je bila nedolžna devica po takratnih hudih postavah k hitri smerti obsojena in precej na morišče peljana. Peljali so jo mimo cerkve. Prosila je sodnika, naj jej dovoli, da sme pred podobo preblazene Device Marije še kratko molitev opraviti. Ko jej to privolijo, poklekne pred Marijino podobo, ter jo milo prosi, naj jej izprosi stanovitnost v tej preveliki bridkosti. Potem prosi, naj mili Bog odpusti vsem, kateri so krivi njene smerti; prosi, naj pomoč in tolažbo zadobijo vsi, ki bodo v tej cerkvi v kakoršni koli sili ali potrebi molili. Slednjič še prosi preblazeno nebeško kraljico, naj jo vzame k sebi v večno zveličanje. Ko svojo molitev konča, okrepčana je tako, da se čisto nič ne boji. Takoj jej rabelj zveže roke in noge, ter jej zaveže tudi oči, da bo živa zakopana. Rabeljnu se je smilila blaga devica, ker je bil prepričan njene nedolžnosti. Prav spodobno je ravnal ž njo. Prosil jo je, naj mu ne zameri in naj tudi zanj prosi, ko pride k svojemu nebeškemu ženinu. Marija mu še pravi: „Prijatelj, prosim Boga, naj ti odpusti, kar boš meni storil, in naj ti odpusti vse grehe tvoje. Vsem, ki so me kakor si bodi kaj razžalili, iz serca odpustim; usmiljenega Boga bom prosila, naj jim odpusti; tudi to bom Boga prosila, da naj bo duhovno potolažen, kdorkoli se bo pobožno spominjal mojih bolečin, ktere bom tukaj preterpela.“ — Zdaj so pogreznili nedolžno devico v jamo, ktero so s perstjo zagrebli; potem so prinesli ošpičen brun, in so ga z vso silo skozi nedolžno telo Marijino pognali. Krivi tožnik prav od

satana uterjen, gledal je vse to hladnokervno, ko so okrog stoječi vsi bridko jokali zavoljo krivične smerti vsem priljubljene, nedolžne device. Njena lepa duša pa se je že veselila v kerdelu nedolžnih devic in mučenic, ter hodi za svojim nebeškim ženinom in prepeva tisto neznano pesem, ktero le pervine te zemlje peti zamorejo.

Pri tej grozoviti smerti se nam sili trojno vprašanje: Pervič, zakaj je usmiljeni Bog pripustil tako grozovito, pa nedolžno smert? — Drugič, je li mogoče, da je z merzlim srcem to prestrašno mučenje gledal zločinec, kateri je bil vsega tega le sam kriv? — Tretjič, kako je nedolžna devica svojemu morilecu iz serca odpustiti zamogla?

Na prvo vprašanje pomislimo, da je po tem kratkem terpljenju Marija, zato žalostna imenovana, dosegla večno življenje v nebesih. Nebeški ženin jo je hotel v nebesih pri sebi imeti, in da je zadobila toliko lepšo krono, jej je odločil tako terpljenje; zato jo je pa tudi s potrebno pomočjo podpiral in krepečal. — Na drugo vprašanje pa odgovori njen životopisec, da je človek, v mreže hudobnega duha ves zapleten, njemu enak. — Tretjič pa, da je Marija velikodušno vse odpustila, je delo milosti Božje, s ktero je Vsemogočni devico Marijo podpiral.

Hudobni človek pa tudi pravici Božji ni odšel. Predno se je ganil iz kraja, kjer je gledal nedolžno smert, obsedel ga je satan, kateri ga je v svoje peklenke mreže popolnoma ujel. Vso noč je neznano rjul, da je strah in groza bilo vse, ki so ga slišali. Zvezali so ga; ali pretergal je vezi, da so ga v težke verige oklenili. Zaperli so ga v železni kurnik, kjer so mu le s silo kaj piti ali jesti dati mogli. V tacem strašnem stanu je bil celih sedem let. Njegovi prijatelji so ga vozili na razna Božja pota; ali vse

je bilo zastonj. Vsi so s strahom spoznali očitno kazen Božjo. Slednjič je hudobni duh nehote povedal, da bode na grobu Marije žalostne zapustil svoje stanovanje; ker tam si ga je prilastil. Spravili so obsedenega na voz, da bi ga peljali na grob nedolžno umorjene device Marije. Satan pa je napravil toliko težo, da so le z velikim trudom voz naprej spravili. Ko pridejo do cerkve, kjer je bilo sveto telo mučenice Marije, hoteli so ga v cerkev prenesti; ali vsi njegovi spremljevalci niso nič opravili. Zvoniti so začeli, da so sosedje prišli in jim pomagali. Privlekli so ga pred altar Matere Božje, ter so vsi pričujoči zanj molili. Z velikim šumom ga satan res zapusti, železje se zdrobi na njegovih rokah in nogah, kakor steklo; mož vstane zdrav, pade na svoja kolena, ter hvali Boga, Mater Božjo in Marijo žalostno, da je bil vendar še rešen hudobnega duha. Precej je vpričo vseh spoznal svojo hudobijo, kako je nedolžno devico po krivem tožil, ker se njegovi gerdi strasti udati ni hotela. Vsi pa, ki so to slišali in videli, so Bogu hvalo dajali, kateri svoje zveste služabnike poveljuje, in svoje sovražnike kaznuje. Ljudje so od vseh krajev zaupljivo romali na grob Marije žalostne. Mož pa, ki je bil uzrok njene grozovite smerti, bil je njen največji častilec. Videli so tudi, da je prišlo trinajst prelepih devic z nebes, ki so v veliki bliščobi imele bela oblačila in goreče sveče v rokah; prva med njimi je bila veliko bolj imenitna in je imela bliščečo krono na glavi. Vse so šle v procesiji okoli groba device in mučenice Marije, in sicer trikrat; kakor da bi hotele pokazati, da je Marija žalostna se udeležila trojne krone, po besedah svetega pisma: „Blagor ubogim v duhu; blagor jim, kateri so čistega serca, in blagor jim, kateri zavoljo pravice preganjanje terpe.“

Romarjem na grob te lepe device je bilo več odpustkov podeljenih, ki so bili leta 1611. vnovič poterjeni.

(Innsbruck. Legende.)

29. Sveti Alojzij.

(Umerl 21. rožnika 1591.)

Eden najlepših svetnikov, presrečno dete naše ljube Matere Božje, je gotovo sveti Alojzij. Bil je pervorojeni sin mejnega grofa in državnega kneza Ferdinanda Goncage v Kastiljoni. Mati mu je bila Marta Tana, iz imenitne hiše Savojske; bila je prav pobožna in je posebno častila nebeško kraljico Marijo. Ko jo je bil mejni grof Ferdinand snubil, ni le poslušala svojega serca, ampak priserčno je molila, Materi Božji se je priporočevala in v njeno čast dala za svete maše, da bi po Marijini priprošnji spoznala, bo li zakon v nebesih blagoslovljen in poterjen.

Ko je bila z mejnim grofom Ferdinandom poročena, bila je najbolj vesela tega, da je ž njim živela proč od posvetnega hrupa na samotnem gradu, ter je po svoji volji mogla Bogu služiti. Storila je obljubo, če jej mili Bog dá sina, da ga hoče v njegovo službo posvetiti. Njena molitev je bila uslišana, bila je mati svetega Alojzija. — Že pri njegovem rojstvu je nebeška kraljica pokazala, da bo Alojzij dete njenega posebnega varstva. Pobožna mati je bila v hudih stiskah. Bala se je, da bosta ona in dete morala umreti. Ker jej nihče ne more pomagati, zateče se k Materi Božji, ter sili tudi svojega moža, da jej privoli, da sme z detetom romati na slavno Marijino Božjo pot, ako srečno uide smertni nevarnosti. Komaj je obljubo storila, izginila je nevarnost in srečno je porodila svoje dete dne 9. sušca 1568. Pri svetem kerstu so mu dali ime Alojzij;

mašnik, ki ga je kerstil, je v kerstne bukve zapisal: „Alojzij, bodi srečen, bodi Bogu dopadljiv in živi v zveličanje ljudem.“

Ta želja pobožnega mašnika se je res spolnila. V skerbem varstvu svoje dobre matere je dete srečno rastlo. Mati ga je učila prvih resnic svete vere; prvi besedi, kateri ga je dobra mati učila, pa

ste bili: Jezus, Marija. Kmalu je z materjo molil Očenaš.. Češčena si Marija.. Bogoljubna mati je imela veliko veselje ž njim. O pač so srečni stariši, ki imajo dobre otroke; ali, da so otroci dobri, morajo stariši biti dobri; saj kakor stara tica poje, uči tudi mlade svoje. Alojzij je komaj hoditi začel, že si je poiskal kak skrit kotiček, kjer je pokleknil, svoje nedolžne ročice povzdignil in premilo Oče naš... in Češčena si Marija... molil. Kaj prijazen je bil revnim; smilili so se mu, in če je le mogel, pomagal jim je. Sama

ljubezen, bogoljubnost in nedolžnost ga je bila. Kdorkoli je prelepo dete vzel v naročje, mislil je, da angeljčka pestuje.

Njegovo mater je to posebno veselilo. Njegov oče, hraber vojvoda španskega kralja Filipa II., je mislil, da bo izredil serčnega vojaka. Zato mu je še le štiriletnemu za igračo dal malo sabljico in leseno puško; češ, tako bo dobil veselje do vojaškega stanu. Vzel ga je

celo s seboj v vojaški tabor, da je gledal razne vojaške vaje. — Ali sveta vzgoja materina je premagala; dobra mati ga je vedno priporočevala Materi Božji. Bog je hotel, da Alojzij ni postal vojak. Njegovo nedolžno serce ni bilo navezano na nič posvetnega; bilo je popolnoma udano Bogu. Sedemleten je Alojzij tako goreče začel Bogu služiti, da je pozneje

večkrat rekel, da se je ta čas spreobernal.

Njegovo življenje je bilo tako spodbudno, da so ga ljudje sploh imenovali svetnika. Vsak dan je kleče molil spokorne psalme, dnevnice Matere Božje in več drugih lepih molitev. Akoravnoga je nekdaj hudo oslabila merzlica, vendar ni opustil dnevnic naše ljube Gospe; kedar je bil tako slab, da ni mogel sam brati, poprosil je svojega služabnika, da jih je glasno molil. Gotovo ga je tudi ljuba Mati Božja napeljevala na to misel, da je že zgodaj imel želje, stopiti v redovni stan.



Sveti Alojzij.

Večkrat je slišal svojo dobro mater, da je rekla, kako ljubo in drago bi jej bilo, ako bi kateri njenih otrok stopil v duhovski stan. Neki dan prav zaupljivo reče svoji ljubljeni materi: „Mati, večkrat ste že rekli, da bi vam bilo po volji, če bi kateri vaših sinov postal duhoven. Jaz se tolažim s tem upanjem, da bode ljubi Bog meni dodelil to milost.“ Želja, v samostanu se vsega po-

svetiti Bogu, ni zapustila več njegovega serca. S seboj jo je nesel tudi v Florenco, kamor so se stariši umaknili za voljo kuge. Na dvoru mladega vojvode, kjer je bilo vsega posvetnega v obilnosti, stavilo se je Alojziju veliko nevarnih poskusenj in mnogo raznoterih skušnjav. Ali vsled varstva prečeščene Matere Božje premagal je vse srečno in je ostal nedolžen. Ravno v Florenci se je njegovo serce tako vnelo v prečudni ljubezni do preblažene Device, da je mislil, da mu mora serce počiti, ko je govoril ali premišljeval skrivnosti njenega življenja.

Florentinci so takrat sploh bili pobožni; posebno so častili čudodelno podobo, katero so imeli v prekrasni cerkvi Marijinega oznanjenja. Tudi ta zgled je dobro uplival na mladega Alojzija. Takrat je oče Gaspar Loartes v knjižici prav lepo razložil skrivnosti svetega rožnegavenca; to knjižico je podaril dobremu Alojziju. Ko mladenič prebira te skrivnosti, vname se v njem priserčna želja, posvetiti se nebeški kraljici z večno ljubeznijo in zvestobo. Ko dalje časa premišluje, kaj bi deviški Materi Božji najljubše bilo, misli si, da se jej bo najbolj prikupil, ako si prizadeva njeno deviško čistost posnemati; zato jej obljubi vedno devištvo. Kmalu potem prav priserčno moli pred čudodelno podobo v cerkvi Marijinega oznanjenja ter resno obljubi Bogu vsemogočnemu in njegovi preblaženi Materi Mariji, da hoče sveto čistost neomadeževano ohraniti do smerti.

Da je Gospod to njegovo obljubo sprejel z velikim dopadenjem, in da ga je njegova nebeška Mati vzela v svoje posebno varstvo, kaže celo življenje njegovo. Vsi mašniki, ki so njegovo notranje življenje do dobrega poznali, terdijo, da je telo svetega Alojzija celo življenje prosto ostalo celó vseh nespodobnih občutkov in da njegove duše nikdar

ni omadeževalo nobeno nečisto poželenje. To nenavadno milost, katero so prejeli le malokteri svetniki, dosegel je sv. Alojzij po mogočni priprošnji Matere Božje. Zato jej je bil pa tudi vedno hvaležen ter jo je častil kot svojo ljubo mater in je v vseh potrebah stavil vse svoje zaupanje vselej na njeno materino priprošnjo. Akoravno je pa to posebno milost prejel od Boga, hranil jo je pa tudi prav skerbno. Ogibal se je vsake nevarnosti; občevanja z družim spolom ni imel; celo sence ženske se je izogibal.

Kako je svoje oči berzdal, spričuje nam njegovo obnašanje na dvoru španskega kralja Filipa II. Bil je med plemiči kraljice Marije. Tri leta jej je služil, pa nikdar jej ni pogledal v obraz; ni vedel, kakošna da je. Ravno zato se je ogibal vseh posvetnih razveseljevanj, ter je molil neprenehoma. Večkrat se je zgodilo, da je Alojzij v kakem kotičku pobožno molil, ko se je njegov brat z drugimi plemiči vedril. Najljubša mu je bila cerkev Matere Božje v Florenci, kjer je pred čudodelno podobo detinsko-pobožno svoje serce razodeval nebeški Materi. Bog mu je povernil njegovo gorečnost do molitve s tem, da mu je dodelil dar premišljevanja, s katerim je zadobil posebno spoznanje Božjih skrivnostij. Dal mu je tudi dar solzá, da so bila velikrat premočena tla, kjer je klečal. Z velikim veseljem je prebiral življenje svetnikov ter si prizadeval, posnemati jih, kolikor moč.

Hišni služabniki so večkrat zapazili, da je klečal cele ure, v rokah držal podobo križanega Jezusa in jo nepremakljivo gledal. Nič ni zapazil, ako je kdo mimo šel ali če je kak ropot nastal; tako je bil zamaknjen v premišljevanji Božjih resnic in skrivnostij. Večkrat so domači zapazili, da je počasi šel po stopnicah, in da je na vsaki stopnici zmolil eno Češčno si Marijo... Imajoč še le

sedem let, opravil je že dolgo spoved; pri vsaki spovedi je bil tako skesan, da je točil bridke solze, misleč, kako hudo je razžalil Boga. V ednajstem letu je doživel visoko milost, da mu je sv. Karol Baromej, veliki škof Milanski, podelil prvo sveto obhajilo. Odslej je njegovo serce prečudne ljubezni gorelo do Jezusa v najsvetejšem zakramentu. Velikrat ga je v cerkvi obiskal in z angeljsko ljubeznijo molil v tabernakelju. Ko je pri povzdigovanji svete maše zagledal presveto hostijo, točil je solze priserčne ljubezni. V solzah se je njegovo serce topilo, ko je ob nedeljah in praznikih v svetem obhajilu prejemal Jezusa, svojega Odrešenika.

Da se je njegov duh toliko laže povzdigoval k Bogu in da je svoje telo berzdal, jedel je prav zmerno; zraven pa se je večkrat ostro postil. Vsak petek se je postil v čast Kristusovemu terpljenju; vsako soboto pa v čast svoji preljubljeni Materi Božji. Take dni je zaužil opoldne tri koščke kruha v vodi namočenega; zvečer pa en sam košček, opečen in v vodi namočen. Vsa njegova hrana na dan je tehtala kaj malega; rekli so lahko, da ga le Bog prečudno preživlja. S tem zatajevanjem pa še ni bil zadovoljen. Vsak teden se je po trikrat do kervi bičal; pozneje pa vsak dan. Bič, spleten iz vervic, je skrival pod blazino. Da mu je bila postelja terda, podložil si je poleno ali kako desko.

Med tem je prišel čas, da bi dosegel svoj namen, kar je želel vedno bolj priserčno, namreč stopiti v redovni stan. Da bi pa zvedel, v kateri red ga kliče Bog, spet se je zatekel k Mariji, ki je Mati pravega spoznanja. Bilo je v praznik vnebovzetja Matere Božje leta 1583. — Alojzij je imel že 15 let. — Zjutraj na vse zgodaj je šel v cerkev; dolgo je priserčno molil; skerbno se je pripravljal na

sveto obhajilo; ko je z gorečo ljubeznijo prejel ljubega Jezusa, zahvalil in molil ga je z vso močjo, ter presunjenega serca prosil, naj mu usmiljeni Bog po zašluženji in na priprošnje preblazene Device in Matere Marije kako naznani svojo voljo, v kateri red naj stopi. Glej! njegova otroško-priprosta prošnja je uslišana. Slišal je razumljiv, čist glas z nebes, ki mu je rekel, naj stopi v red Jezusove družbe, ter naj ta svoj poklic svojemu spovedniku naznani. Alojzij vesel, urno uboga nebeški glas ter ga razodene svojemu spovedniku in svoji dobri materi. Spovednik spozna, da je ta klic zares klic Božji; vendar naroči Alojziju, da mora k temu imeti privoljenje očetovo. Njegova pobožna mati je bila silno vesela, ko zve, da si je njen sin izvolil duhovski stan; po svoji moči je delala na to, da Alojzij doseže svoj namen. Ali oče se je terdno ustavljal; vse prošnje so bile zastonj; vse prigovarjanje ni zdalo nič. Tega si ni mogel misliti, da bi se njegov pervorojeni sin odpovedal vsemu posvetnemu in stopil v tak red, ki se odpoveduje celó vsem cerkvenim častém. Alojzij moli, se posti in neprenehoma prosi. Ali Bog je njegovo stanovitnost postavil na hudo poskušnjo. Tri leta je prosil in se boril; slednjič vendar omeči serce očetovo in pridobi privoljenje njegovo. Peti dan Marijinega meseca leta 1585. se slovesno odpove svojemu pervorojenstvu, prepusti svojemu bratu Rudolfu vse gradove in vse gospodarstvo, ter se urno odpravi z doma in potuje v Rim, da bi bil sprejet v družbo Jezusovo, kar mu je bilo že zagotovljeno.

Preden pa je stopil v Jezusov red, hotel je še počastiti nebeško kraljico v njeni sveti hišici v Loreti. Že z otroških let je visoko častil najimenitnejše svetišče Matere Božje na zemlji; in spolniti je hotel obljubo, ktero je njegova

mati storila pri njegovem rojstvu. Ker je bila Loreta daleč od njegovega doma in so takrat večinoma romali le peš, bila sta Alojzij in mati njegova o času svetega leta oproščena te dolge poti ter sta tudi že opravila vsa nadomestilna dobra dela; vendar je hotel obljubi svoje matere zadostiti, da je ob enem skazal svojo detinsko ljubezen in pobožnost do Matere Božje. Ko je srečno prišel v Loreto, hitel je v sveto hišico Marijino in padel na svoja kolena pred podobo Gospodove Matere. Kdo bi mogel opisati, kako priserčno je častil svojo nebeško Gospo in s kolikimi tolažili ga je obsipal ljubi Bog, in kakošne milosti mu je izprosila preblazena Devica Marija! Drugi dan je bil pri več svetih mašah v Marijini hišici in z vso mogočo pobožnostjo je prejel sveto obhajilo. Potem pa se je udal svetemu premišljevanju ter se ni mogel zadosti načuditi nerazumljivim darovom, ktere je nebeški Oče človeškemu rodu že dodelil v tem svetem kraju, kjer se je Sin Božji učlovečil med temi posvečenimi stenami in je svoje Božje veličastvo zakril v podobo človeško. Njegovo nedolžno serce se je topilo svete ljubezni, in njegove oči so točile obilne solze nebeške radosti. Kar ločiti se ni mogel od svetega kraja. Popoldne je s svojimi spremljevalci nekaj malega zaužil, pa se urno vernil nazaj v predrago kapelo, kjer je v priserčni molitvi razkrival svoje serce nebeški Materi. Drugo jutro na vse zgodaj je bil že zopet v sveti hišici. Še enkrat je pobožno prejel sveto obhajilo in se vsega izročil Materi Božji, ter se tako ločil blagoslovljen in potolažen od tega največjega svetišča Marijinega. Srečno je dospel v Rim. Naravnost je šel v hišo jezuitov ter padel pred redovnega prednika Klavdija Akvavivo. Ko je obiskal nekaj kardinalov in molil v sedmerih poglavitnih cerkvah Rimskega mesta, poslovil se je od svo-

jega brata, kateri ga je bil spremil v Rim, ter mu je rekel: „Brat, kdor se Boga boji, dobro stori!“ Zdaj ga pelje prednik v malo sobico. Tu pade na svoja kolena in s solznimi očmi hvali nebeškega Očeta, da ga je le-sem pripeljal; vesel vzdihne: „Tu je moj pokoj od vekomaj do vekomaj; ta kraj sem si izvolil; tu hočem stanovati!“

Odslej, lahko se reče, živel je le v sveti ljubezni, ki se je od dne do dne bolj vnemala. Bog mu je bil vse. Če je le zaslišal njegovo sv. Ime, bila mu je žila hitreje, oko se mu je žarilo. V njegovem angeljskem življenji moramo poseben dvoje pomisliti. Pervi, da je bil visokega, kraljevega rodu in prav nežne rasti, pa ni pripustil, da bi bili z njim bolj mehko ravnali, kakor z drugimi novinci; in pa da je vesel in natančno opravljal najslabša opravila. Drugič pa je pri vstopu v sveti red storil terden sklep, da hoče biti popoln redovnik, in da hoče natanko spolnjevati, kar redovno pravilo in njegovi predniki tirjajo od njega. Vedno si je prizadeval, da bi si prisvojil najlepše čednosti pravega redovnika. Svoje sobrate je visoko častil; sebe je za najslabšega imel. Ko je zapazil, da ima nekaj bolje obleko kakor drugi in da ima njegov brevir zlat obrezek, ni poprej jenjal, da so mu privolili, oboje s slabšim zameniti. Nikdar ni nič storil, ne govoril, kar bi ga le kolikanj pohvalilo. Svojega imenitnega rodu, svojih lepih vednostij, svojih velikih in posebnih darov ni nikdar omenil s kako besedo. Ko je le zapazil, da ga hoče kdo pohvaliti, oblila je rudečica njegov obraz. Ko je nekaj prelepo govoril o čistosti preblazene Device Marije, da so bili vsi ginjeni, in ga je starejši redovnik zato pohvalil, zarudel je ves in videlo se mu je, kako hudo mu dé taka hvala. Pri mizi si je odbral zadnji prostor. Dobro se mu

je zdelo, če je smel po mestu miloščine pobirati v slabi, ponošeni obleki, s košem ali z vrečo. V pondeljek in v torek mu je bilo pripuščeno, v kuhinji posodo pomivati; kar je jedij ostalo, spravil je in ubogim razdelil pri samostanskih vratih. Ob petkih je vzel metlo ter je samostan pometal; imel je pri tem posebno veselje, da so se veselili ž njim celó drugi.

Poleg te resnične ponižnosti je bil posebno pokoren. Svojo voljo, svojo sodbo je brez vsega ugovora podvergel svojim vodnikom. Nikdar ni vprašal, zakaj so mu to ali ono ukazali. Ko je zvedel, kaj predniki hočejo, bil je zadovoljen ter je vesel vse natanko spolnil. Vedno je bil zamišljen v nebeške reči. Skoraj bi se reklo, da je bila molitev vsak udarec njegovega serca. Zgodilo se je, da je bil večkrat zamaknjen, da se ni zavedel in včasih ni zapazil, kaj so mu predniki ukazali. Ko so mu tako zavoljo neke male zamude neki dan napovedali majhno kazen, sprejel je to kazen z odkrito glavo in s pobešenimi očmi; svoj pregrešek je toliko obžaloval, da je omedlel. Ko se je zopet zavedel, padel je svojim prednikom pred noge in jih z obilnimi solzami prosil odpuščanja.

Alojzij, sin premožnega kneza, ljubil je uboštvo. Čisto nič svojega ni hotel imeti. Nobene knjige, nobene ure ali kaj družega ni nosil. Njegov rožnivenec, na kterege je vsak dan molil, bil je čisto priprost; lepšega, iz boljše tvarine, ni hotel. Nobene podobe ni imel v lepem okviru. Ko je prišlo poletje ali se bližala zima, bil je zadovoljen z obleko, kakoršno so mu dali. Karkoli so mu dali, prejel je kot miloščino. Njegovo največje veselje je bilo, nič pozemeljskega ne imeti in vsega časnega se iznebiti.

Ljubezen do Boga je vsega prevzela; njegov duh se je le z Bogom pogovarjal. Edino veselje njegovo je bilo, govoriti o

Bogu. Neki dan zaprosi očeta vodnika, bi li smeli novinci opoldne in zvečer, ko so imeli nekaj časa odločenega v razvedrilo, namesto o učenji, pogovarjati se o takih rečeh, ki serce nagibajo k pobožnosti in k ljubezni Božji? Privolilo se mu je, da se sme to zgoditi dvakrat v tednu. Alojzij je pregovoril več pobožnih novincev, da so o prostem času imeli najpriserčnejshe duhovne pogovore.

Ker je ljubezen do Boga vselej sklenjena z ljubeznijo do bližnjega, prosil je sveti Alojzij večkrat, da je smel obiskovati bolnišnice, kjer je ljubeznivo stregel nadložnim bolnikom, in jih opominjal k poterpežljivosti in k pokori. Posebno ljubeznivo je še stregel domačim bolnikom. Ker so imeli sila veliko učencev, zbolel je marsikdo; pa nihče ni znal tako ljubeznivo streči, kakor nedolžni Alojzij. Ta sočutna ljubezen je pospešila njegovo smert.

Dalje časa je že bolehal. Ostra pokora je še bolj slabila njegovo že tako rahlo zdravje. Že se je blizo šest let v samostanu vadal v raznih čednostih in se pripravljaj za sveto mašnikovo posvečenje; storil je že slovesno obljubo. Da bi si okrepčal svoje zdravje, poslali so ga v Milan, kjer je bolj vlažen zrak. Tu pa je imel razodenje, da bo kmalu umerl. Na to je bilo veselje njegovega serca neizmerno. Razdejan in pri Kristusu biti, to je bila njegova edina želja. Večkrat je govoril, kako srečni so, ki mladi umerjó.

Njegova ljubezen do Boga je bila vedno bolj goreča. Neko čudno sladkost in posebno ljubeznivost je razodeval v svojem obnašanji. Njegovo telo pa je bilo vedno slabše. Zato so opuščali ž njim govorjenje o Božjih rečeh, ker so se bali, da bi mu ne počila kaka žila zavoljo silnega pritiska kervi do njegovega serca. Obličje mu je bilo navadno blede; ako je pa slišal govoriti o Bogu, postal je

goreč, persi so se dvignile, oči so se zasvetile. Včasih je hodil po samostanu gori in doli; pa na mah je bil zamaknjen, sam iz sebe, tako da ni zapazil mimogredočih, če so ga tudi pozdravljali. Hodé je molil sveti rožnivenec; včasih je pokleknil, včasih nekoliko postal. Pripravljaje se na smert pa ni pozabil svoje nebeške Matere; ona ga je varovala, ona mu je na strani stala.

Leta 1591. je po Laškem vsled hude lakote nastala grozovita kuga. Tudi v Rimu je hudo razsajala. Alojzij je bil takrat zopet v svetem mestu. Jezuiti so napravili v svoji hiši veliko bolnišnico. Alojzij, bolehen in slab, dobil je privoljenje, da je smel prositi miloščine in streči bolnikom. Nobena mati ne more svojim otrokom ljubeznivejše streči, kakor je stregel Alojzij ubogim bolnikom. Ktere je najhujše zdelala kuga, pri njih je bil najrajši ter si je prizadeval, da bi jim bolečine lajšal; milo jih je tolažil in pripravljajal na srečno smert. Ali tudi njega se loti nesrečna kuga. Zaradi ljubeznive postrežbe je bil sicer rešen; pa neka počasna merzlica je spodjedala njegove oslABLJENE moči. Zdravniki niso nič več imeli upanja, da bi še ozdravel.

Neki postarani redovnik, ki je vedel, kako si Alojzij želi, skoraj z Bogom sklenjen biti, pové mu, da zdravniki nimajo upanja, da bi še vstal. Vesel se mu Alojzij zahvali; zaprosi ga, naj ž njim zahvalno pesem zapoje. Neki drug jezuit, ki ga je posebno rad imel, poprosil ga je, naj se ga spominja v nebesih. Alojzij pravi, da zaupa na neskončno zasluženje Jezusa Kristusa in na mogočno priprošnjo svoje preblažene nebeške Matere Marije; tako misli, da bo kmalu med izvoljenimi v nebesih. Obljubi mu pa tudi, da se ga bo gotovo spominjal in ga ljubil še bolj, kakor ga je ljubil tu na zemlji. Na to pride oče pro-

vincijal v bolnišnico. Ko ga Alojzij zagleda, zakliče mu: „Oče, jaz grem!“ — „Kam?“ ga vpraša provincijal. — „V nebesa, v nebesa!“ odgovori mu Alojzij.

Zadnje dni je le molil; nepremično je gledal v podobo križanega Jezusa; večkrat so ga solze polile; hrepenel je po Jezusu in Mariji. Le to željo je izrekel, da bi umerl med osmino praznika presvetega Rešnjega Telesa. Osmina se je bližala koncu, pa tudi življenje njegovo je šlo h koncu. Okrepčan s svetimi zakramenti, potolažen z blagoslovom in s popolnim odpustkom, ktere ga so mu podelili sveti oče papež, čutil je zadnji večer osmine bližnjo smert. Malo pred smertjo se odkrije; ko ga brat, ki mu je stregel, opomni, naj bi imel pokrito glavo, ker je noč hladna, rekel je kazaje na podobo Jezusovo: „Kristus, moj Zveličar, ni umerl s pokrito glavo.“ Ko se je osmina iztekla in je petek nastopil, izrekel je Alojzij še: „Jezus, Marija!“ in izročil svojo nedolžno dušo v roke Jezusu in Mariji. Bil je v štiri in dvajsetem letu. Veliko čudežev se je zgodilo po njegovi priprošnji. Zavoljo angeljsko čistega življenja ga časti učeča se mladina svojega patrona. (Virgil Cepari. M.-R. IX. Ott. Mar.)

30. Zveličana Hema, kneginja slovenska.

(Umerla 29. rožnika 1045.)

Življenje te domače svetnice je bilo popisano že leta 1854. v Slomšekovih „Drobtinicah“. Opisal ga je visokočastiti gospod Jožef Rozman, takrat korar in vodja škofovskega semenišča pri svetem Andreji na Koroškem. Natančnejši opis te lepe svetnice je preskerbelo slavno kerško škofijstvo leta 1879. v nemškem jeziku. Ker se toliko koristne „Drobtinice“ že malokje dobé; ker bi Slovenci gotovo radi bolj natanko poznali domačo svetnico, in ker je zveličana Hema bila velika

častilka Matere Božje, naj iz omenjenih dveh spisov tu nekoliko navedem.

Rojstno leto zveličane Heme stavijo njeni životopisci v leto 983. Rodila se je na spodnjem Štajerskem v Pilštanji, kjer so imeli njeni stariši sloveč grad v prijazni dolini. Zdaj se komaj pozna razvalina starodavnega gradú. Njen oče je bil Engelbert, grof Pilštanski; njena mati pa je bila Tuta. Bila sta bogata in premožna. Imela sta mnogo posestva in več gradov po Koroškem in Štajerskem, po Kranjskem in Furlanskem; bila sta v rodu s cesarjem svetim Henrikom. Pa vse bogastvo in visoka plemenitost ni bila toliko vredna, na vse to nista toliko stavila; najdražji zaklad jima je bila njuna hčerka Hema, ki je bila že v svojih otročjih letih toliko pametna, pohlevna in ljubezniva, da je že takrat kazala, da bo posebna ljubljenska Matere Božje.

Kaj pomaga starišem, če imajo lepe gradove in tudi cele kupe zlata, ako pa imajo otroke malopridne in razuzdane? Ni hujše šibe, ne dobrim, ne slabim starišem, kakor so sprideni sinovi ali nesramne hčere.

Kedaj so jej dobri roditelji pomerli, ne dá se določiti. Ker zgodovinarji sploh terdijo, da je bila Hema na cesarskem dvoru izrejena, izgubila je berž ko ne svoje stariše že v svoji mladosti. Srečna pa je bila, ker sta jo v vzgojo vzela sveti Henrik in njegova ravno tako sveta žena Kunigunda. Skerbno kakor lastna mati gledala je sveta cesarica na mlado svojo rejenko Hemo. Lepo jo je učila, živeti po Jezusovem nauku; dobro jej je v serce vtisnila, kako naj se ljubi nebeški kraljici vsak dan priporočuje, da v skušnjave ne pade. Hema je pa tudi rada ubogala; zvesto je poslušala lepe nauke svete cesarice ter je postala lepa na duši in na telesu. Četudi bogata in visokega stanú, bila je lepo ponižna. V čistosti

svojega serca Jezusu in njegovi preblazeni Materi zvesto služiti, bilo je njeno največje veselje. Zares je lepo, ako so hčere premožnih starišev, ako so gospodične imenitnega stanú ponižne in pohlevne in se ne dajo premotiti napuhu! Povzdignil jih bode Bog že tu na svetu, pa še bolj v svetih nebesih.

Ko je Hema odrastla, snubil jo je koroški grof Viljem. Grof pa v tistih časih ni bil le prirojen priimek; to je bila visoka, pa tudi z veliko odgovornostjo sklenjena državna služba. Grof je bil kraljev namestik ter je imel veliko pravic njegovih; pa tudi mnogo dolžnostij do svojega kralja. Grof Viljem je bil pošten, bogat gospod v Selčah in v Brežah ter je imel mnogo rudnikov v lasti. Ker ga je cesar Henrik II. dobro poznal, dal mu je svojo pravnikinjo Hemo v zakon; nevesti dal je pa tudi bogato doto. Že po svojih stariših je bila premožna. Cesar Henrik jej je pa še dodal na Štajerskem Vitanjsko, Bizeljsko, Podčetertiško in Anderburško graščino; na Kranjskem pa je imela Mokronoško graščino in Škerljevo pri Šent-Rupertu in pa Gomilo blizu Boštanja in še nekoliko drugih posestev.

Veliko so bile te graščine vredne; veliko več pa je bilo vredno njeno pobožno, deviško serce, ki je bilo polno svete ljubezni do Boga in do bližnjega. Hiše in gradovi se razsujejo, rudeča lica zvenijo, bistre oči oslabijo, dušna lepota pa ostane, ne osuje se in ne postara.

S svojim poštenim možem Viljemom živela je Hema v lepi kerščanski slogi in edinosti. Bila je pridna gospodinja; zvesto in natanko je spolnjevala svoje dolžnosti. Bila je dobrih rok; veliko je vbogaime dajala; zvesto je molila; pa tudi vse svoje ljudi je imela v Božjem strahu. Bog je blagoslovil njiju zakon. Iz tega časa imamo staro pripovedko, ktera nam kaže, kako pobožna je bila

Dr. Vodopivec
Sava

Življenje
preblažene Device in Matere
Marije
in njenega prečistega ženina svetega
Jožefa.

Popisal
JANEZ VOLČIČ,
† duhoven ljubljanske škofije.

Izdala in založila
Družba sv. Mohora v Celovcu.

Z dovoljenjem visokočastitega Krškega knezoškofijstva.

X. snopič.

lit. 145 - Konec

1891.

Natisnila tiskarnica družbe sv. Mohora v Celovcu.



92
III
100

Hema in kako visoko jo je ljudstvo častilo (kar sem nekaj malega že omenil pri opisu Marijinih Božjih potov po Koroškem).

V Rožni dolini, ki se ob Dravi v sredini Koroške razprostira več ur daleč, je kraj in cerkev v Podgorjah. Nemci pravijo temu kraju „Maria-Elend“. Ko so po Koroškem pravoverce preganjali, umaknili so se kristjani v to takrat zarašeno sotesko. Na vrhu skalnate gore so pozidali malo kapelico v čast Materi Božji ter postavili va-njo podobo kraljice nebeške. Ščasoma so verniki dobili posebno zaupanje v to svetišče preblazene Device in mnogo jih je prihodilo po skalnati stezi in ta milostni hram Božji.

Pripovedka pravi, da je tudi Breška grofinja Hema romala v to Marijino kapelico, da bi deviški Materi Božji še posebej izročila sebe in svoje dete, katero je nosila pod svojim srcem. Srečno pride do gore, na kateri je stala kapela. Spoznala pa je, da v tem stanu ne more dospeti na sterma goro; to je pa priserčno želela. Pod goro ponižno poklekne in priserčno moli. Po dolgi molitvi trudna zaspi. V spanju pa vidi, kako angelji Božji Marijino kapelo s hriba doli prenesejo. Ko se pa zbudi, vidi vsa začudena, da to niso le sanje; vidi, da je res v kapeli, ki pa ni več na hribu, ampak v dolini in sicer na kraju, kjer je zdaj cerkev v Podgorjah.

Dalje pravi pripovedka, da je hudobni duh hotel kapelo razsuti, ker je videl, koliko milosti skazuje Mati Božja svoji zvesti služabnici Hemi; in ker je mislil, da bodo pravoverci na ta kraj milosti Božje še bolj pogosto romali, kar bo mnozim v zveličanje, zato je v peklenškem srdu valil veliko skalovje v dolino proti kapeli, da bi jo posul. Ali Vsemogočni mu tega ni pripustil. Mogočna nebeška kraljica je varovala svoje

svetišče in svojo ljubo Hemo, ki je v njem sveto molila. Noben kamenček ni zadel kapele; skalovje je vse letelo v stran, kjer pokriva še dandanašnji ta kraj.

Kapela, ki je odslej stala v dolini, bila je res milostni kraj, kamor je veliko pobožnih priromalo. Pozneje so čez kapelo cerkev sezidali. Ščasoma pa se je starodavna kapela porušila in čudodelno podobo so v veliki oltar postavili, kjer jo še zdaj verniki radi obiskujejo in visoko častijo. Kapelico, ki je zdaj na gori, postavili so pozneje.

Hema je imela dva sina, Viljema in Hartviga. Bila sta veselje in up roditeljema; zlasti sta po njiju zgledu lepo živela in pobožno Bogu služila. Ker je oče imel mnogo posla zunaj doma, pomagala sta odrasla sinova in nadzorovala posestva po domačiji.

Srečna je bila grofovskaja hiša. Hema se je te srečne dneve prostovoljno zatejevala, da se je v čednosti utrdila. Svojega serca ni navezovala na posvetno nečimernost, ne na obilno bogastvo, ktereja jej je Vsemogočni dal. Natanko je spolnjevala dolžnosti svojega stanu; udana v voljo Božjo prenašala je skrbi, bridkosti in težave, katerim ne uide nihče na tem svetu. Iz ljubezni do Jezusa in do nebeške Matere Marije pa si je naložila marsiktero pokorilo, da se je v šoli Kristusovega križa urila, da bi zamogla stanovitna ostati, ako jej mili Bog pošlje težjih poskušenj. Modrost pravičnih je v tem, da jim srečni dnevi niso čas uživanja; ampak oni jih imajo za dneve setve in za pripravo na prihodnje poskušnje; take poskušnje so gotove; saj pravi sveto pismo, da Gospod tepe njega, ktereja ljubi. Zlato se v ognju čisti; tako se je godilo tudi zveličani Hemi.

Okrog Brež in Selč je imel grof Viljem mnogo rudnikov, v katerih so kopali zlato in srebarno rudo. Dobri grof

je rudarje dobro plačeval. Stara človeška nesreča pa je, da se ljudje kaj radi prevzamejo, ako se jim dobro godi. Človek kruha sit je rogovilež, hudoben. Taka je bila tudi tukaj. Rudarji so razuzdano živeli. Mlada grofiča, ki sta jih nadzorovala, zapazila sta mnogokrat kaj hudega in morala sta jih kaznovati, da ohranita potrebni red.

Silno razuzdan je bil rudokop Janez Grünwald. Ta hudobnež je bil ženo poštenega meščana v Brežah posilil in jo pripravil v veliko sramoto. Ves kraj je bil razdražen zavoljo te neznanske hudobije. Ko grofiča to hudobijo preiščeta in je pregreha dokazana, obsojen je bil grdún v smrt na vislice in umorjen, da bi se prestrašili drugi samopašniki. Nekaj prevzetnih rudarjev pa se je zaklelo zoper grofovsko hišo. Brž ko ne jih je še kdo nadražil. Neki sosedni grof Adalbero je bil prisežen sovražnik hiši zveličane Heme; stari zgodovinarji trdijo, da jih je ta podkuril ali celó bil ž njimi. In res; ko sta mlada grofa prišla kmalu potem ogledovat rudnike, zgrabili so ju hudobni rudarji v neki samoti med Selčami in Brežami in oba ubili. To se je godilo okoli leta 1030.

Kdo bi zamogel opisati žalost, katero so občutili dobri stariši, ko so to presilno hudobijo zvedeli? Nesrečna mati je bila ravno pri sveti maši. Prvi trenutek je to močno ženo presunila grozovita bolečina, da je vsa prevzeta nekoliko časa obstala; potem pa jo v materini ljubezni polijo bridke solze, da milo toži in vzdihuje. Kmalu pa se oserči, zataji z močjo terdne vere natorno bolečino svojega materinega serca ter se uda volji Božji. Pozneje je celó obžalovala, da je nekaj tožila nad to naredbo Božjo. V takih hudih poskušnjah se kaže moč svete vere in lepota v sveti veri uterjenega notranjega življenja. Kedar so vse dobrote tega sveta

brez veljave in se spraši vsa tolažba posvetne modrosti, tedaj daje le sveta vera resnično moč ter ohrani notranji mir. O koliko se je zveličana Hema zatajevala že poprej, koliko se je že poprej vojskovala zoper natorno nagnjenje, da je imela toliko moč sama čez se! Kako popolnoma je morala biti, da se je ponižno, krotko udala volji svojega Boga, ki jej je vzel najdražje! Pač se je spominjala žalostne Matere Božje pod križem in storila po njenem prelepem zgledu.

Ubita grofiča so prinesli domov in ju v vsekán grob položili. Šentlambertske opat Herman, brat naše Heme, ju je pokopal. Vsi dobri ljudje so dolgo žalovali za njima.

Te presilno hude nesreče pa oče ubitih sinov ni mogel tako voljno prenašati. Takrat ga ni bilo doma. Ko pa pride, prevzame ga žalost in nevolja, da sklene, maščevati se nad puntarji. Poklical je na pomoč svoje prijatelje: grofa Majnharda, ki je imel za ženo Hemino sestro Kuningundo, Hermana Kolniškega in Rajnberta Ditrihstajnskega, ki so zbrali svoje vojake in se vzdignili nad puntarske rudarje. Hudobneži, ne da bi bili spoznali svoje hudobije in odpuščanja prosili, ustavili so se z orožjem, nadraženi po sovražnem Adalbertu. Ali premagani so bili; pobrali so jim vse orožje ter jih po postavi obsodili. Vendar je grof Viljem po kerščanski prizanesljivosti delal ter je kaznoval le napeljevalce v prestrašno hudobijo, zapeljane pa je pomilostil ter jih zopet na delo poslal v svoje rudnike. S to kerščansko prizanesljivostjo si je pridobil pač veliko lepšo zmago sam čez se, kakor je bila zmaga, s katero je upornike ukrotil.

Težko je prenašal nesrečni oče prehudu udarec. Ljubezen do svojih preblazih sinov, ki so mu jih tako tihotapsko umorili njegovi rudarji, uničeno upanje, katero

si je delal o prihodnji njihovi slavi, in še bridka misel, da bo njegov rod zamerl — vse to ga je hudo vznemirjalo, da se ni takoj udan podvergel volji Božji. Vendar ga je oserčeval prelepi zgled njegove žene, ki je poterpežljivo prenašala to nesrečo in tudi njega lepo tolažila.

V stanu zares žalostnem vname se v njegovem sercu že davno tleča želja, da bi obiskal grobove svetih apostolov Petra in Pavla, da bi potoval v Rimsko mesto, katero je posvečeno s kervijo toliko mučenikov, da bi počastil vidnega poglavarja svete katoliške cerkve. Tam je spokorni romar želel zadostiti za vse svoje grehe in svoji duši zadobiti popolni mir. Seveda mu tega ni opovirala njegova bogoljubna žena. V molitvi ločita se priserčno, in grof se odpravi na dolgo pot; gre kakor navaden romar, brez vsega spremstva, s palico v roki in s popotno torbico čez ramo. Pač ga je pobožna Hema lepo izročila Materi Božji!

Po dolgem potovanji pride nepoznani romar srečno v Rim; obišče in počasti svete kraje, udeleži se obilnih odpustkov, in ko tudi spodobno počasti namestnika Kristusovega, svetega očeta, verne se zopet v svojo domovino. Srečno pride na Koroško; ali v Breže, kjer ga je njegova zvesta žena tako željno pričakovala, ni mogel priti. V labodski dolini, blizu cerkve svetega Leonarda, katero je Viljem bil pozidal, napade ga huda bolezen. Ljudska pripovedka pravi, da je umerl v skednji nekega kmeta, blizu sedanje cerkve v Greberjih. Ko posestnik tega skednja najde njegovo truplo, zdi se mu čudno, položi ga na voz, v katerega vpreže svoje voličke, ki še niso poprej nič vozili; tem pusti, da ga peljejo kamor in kakor daleč hočejo. Volički so peljali čez germovje in skalovje, dokler niso prišli na kraj, kjer je dandanašnji cerkev v Greberjih. Tu so pokopali tujega ro-

marja, in ker se je na njegovem grobu zgodilo veliko čudežev, pozidali so cerkev v čast svetemu Filipu in Jakobu. Še se vidi v tej cerkvi njegov grob, zidan iz opek in z železnim omrežjem obdan; marsiktera nedolžna duša priroma le-sem, da pri njegovem grobu moli, se priporočuje njegovi priprošnji in si upokoji in umiri svoje serce.

Hema, zvedevši o smerti svojega moža, ni ne en trenutek omahovala. Naravno žalost je zatajila; nikdar ni nevoljno tožila. Ta smert, ki dušo marsiktere žene z nekako temoto obtežuje, razsvetila je njeno preblago dušo le še bolj. Spoznala je v tem voljo Božjo in svoj poklic. Spoznala je, da kdor hoče Boga ljubiti, ljubiti mora njega samega, in nobena stvar ne sme kaliti te ljubezni. Če si je dozdej še toliko prizadevala, Boga ljubiti, vendar je bilo njeno serce še nekako razdeljeno, preveč navezano na otroke in na moža. Zdaj pa ji je serce gorelo Bogu samemu, njemu je posvetila svojo osebo in vse svoje imetje. Ko ji je doslej serce prevzemala marsiktera skerb, kakor vsako mater in ženo, imela je odslej le to edino skerb, kako bi po zgledu Matere Božje le samega Boga ljubila. Da bi Kristusu vedno bolj enaka bila, posvetila se je njemu vedno bolj; to je bil njen namen. Zato jej je bilo časno premoženje le pripomoček, da je čast Božjo povikševala, bližnjemu pomagovala in se tako bogatila v delih ljubezni, da bi si ž njimi kupila nebesa. Z Marijo, svojo nebeško Materjo, je rekala: „Glej, dekla sem Gospodova, meni se zgodi po tvoji besedi!“

Ni je bilo čednosti, za katero bi si Hema ne bila skerbno prizadevala. Bila je poprej ljuba žena, skerbna mati; zdaj pa prelep zgled popolne kerščanske vdove, čije delež je Kristus sam. Drago obleko svojega visokega stanu zamenila je s pri-

prosto obleko ponižne vdove, pozneje pa še z redovno obleko. Vsem dobra, bila je ostra sama sebi; nikdar ni tožila svojih nadlog, ktere je terpela v svoji starosti. Zmerna v svojih potrebah, pritergala si je velikrat celó najpotrebnejše; svojemu bližnjemu pa je bila vselej radodarna. Bila je vsem ljuba mati.

Hema je imela zares veliko premoženja; ali dobro je razumevala besede Gospodove, ki pravijo: „*Ne spravljajte si zakladov na zemlji, kjer jih rija in molj konča, kjer jih tatje izkopljejo in ukradejo. Temuč zbirajte si zaklade v nebesih, kjer jih ne konča ne rija ne molj, in kjer jih tatje ne izkopljejo in ne ukradejo.*“ (Mat. 6, 19. 20.) Zato je vse svoje imetje obrnila Bogu v čast in v blagor bližnjiku. Koliko cerkev je postavila zveličana Hema ali olepšala, ne ve se gotovo. Vendar nam zgodovinarji spričujejo, da je napravila te-le cerkve: Marijino kapelo na Kerki; cerkev svetega Mihaela v Glodnici; cerkve Matere Božje, svetega Jurija in svetega Martina v Ladinah (Lieding); cerkev svete Radegunde na Visokem polju, svetega Lavrencija na Gori pri Mihelski vasi, svetega Lamberta v Pisvegu, svetega Jurija na Camelsbergu, svete Marjete v Trušnjah, in še več družih.

Svojo največjo skerb obračala je visoka gospa na slavni zavod na Kerki. Sklenila je namreč, svoje zadnje dni Bogu posvetiti v tihem samostanu. Zato je hotela postaviti velik nunski samostan, v kterega je želela slednjič vstopiti. Odločila pa se je, naj jej ljubi Bog sam naznani kraj tega samostana. Vpreže dva vola, ktera še nista bila nikdar vprežena; na voz pa dene podobo preblazene Device Marije. Pognala je zdaj vole brez voznika, naj peljeta podobo Matere Božje, kamor hočeta; kjer bosta obstala, to naj bo kraj od Boga odločen, da postavi

prezalo cerkev v čast nebeški kraljici, zraven pa nunski samostan. Vola hitro peljeta ter se nikjer ne ustavita, dokler ne prideta na kraj, s kterega se nikakor ne dasta pregnati. V tem je spoznala zveličana Hema, da je tukaj kraj, kjer naj postavi veličastno zidanje. Na tem kraju stoji še zdaj Kerška cerkev; v podzemski cerkviči pa je na polnočnem oglu oltar Matere Božje s tisto podobo, ktero je Hema dejala na voz.

Urno se je dela lotila. Sama je vodila zidanje. Vsak večer je delavcem plačevala zaslužen plačilo. Na necem kamenu, kterega še zdaj kažejo zraven njenega oltarja v rakvi, je sedela, ko je delavcem plačevala. Ko so pa nekteri nezadovoljni godernjali, privolila jim je, da je sleherni delavec sam smel poseči v denarnico in zgrabiti, kolikor je mogel. Ali čudno! nihče ni več zgrabil, nego le, kolikor je zaslužil.

Silno velika in prelepa je bila cerkev, ktero je zveličana Hema postavila v čast Materi Božji, ktero je priserčno častila. V ustanovnem pismu se imenuje ta cerkev „bazilika“. Tako pa se imenujejo le velikanske cerkve. Na eni strani te cerkve je prizidala velik nunski samostan, v kterem je z vsem potrebnim preskerbela sedemdeset nun, ki naj bi povzdigovala slavo Marijino in v svetosti Bogu služile. Na drugi strani pa je postavila samostan za dvajset korarjev ter jim naložila dolžnost, da naj v določenih urah Božjo čast prepevajo v cerkvi, ljudem v dušnih potrebah strežejo, mladino poučujejo in v strahu Božjem vzgojujejo.

Leta 1042. je bila toliko dodelana Marijina cerkev s samostanom, da pošlje zveličana Hema svoje poslance v Solni grad ter poprosi višjega škofa Balduina, naj bi prišel na Kerko in blagoslovil in posvetil, kar je s pomočjo Božjo srečno izgotovila. Škof Balduin pride začetkom

velicega serpana na Kerko; s seboj pripelje dvajset redovnikov iz reda svetega Avguština in nekaj nun iz solnograškega samostana s prednico Ido. Praznik Marijinega vnebovzvetja je bil odločen za cerkveno posvečenje. Koroška še do takrat ni videla take slovesnosti. Brez števila ljudstva se je sešlo; blažena Hema pa ta dan ni darovala samo velikanske cerkve in oba samostana ljubljene nebeški kraljici, ampak darovala jej je vse imetje — slednjič pa še samo sebe. Ko je bila cerkvena slovesnost pri kraju, stopi Hema in ž njo sedemdeset pobožnih koroških devic pred veliki oltar, položi nanj ustanovna pisma, v katerih je z vsem potrebnim preskerbela cerkev in samostan, ter s pobožnostjo goreče ljubezni daruje sebe in svoje družice nebeški kraljici, preblazeni Devici Mariji. Na to pade na kolena in prosi nadškofa Balduina, naj sprejme med redovnice njo in vseh njenih sedemdeset tovaršic; vse se zavežejo s samostansko obljubo. Tako postane toliko visoka in imenitna gospa ponižna nuna, ki je vsem drugim prelep zgled pokorščine, pobožnosti in zatajevanja.

Blažena Hema pa ni dolgo v samostanu živela. Njen nebeški venec bil je dopleten. Na spomlad 1045 nevarno zbolí. Koj spozna, da jo Gospod kliče k sebi. Zato poprosi solnograškega nadškofa Balduina, naj se še enkrat potruzi na Kerko. Ko Balduin pride, izprosi vpričo njega, naj imajo kerški korarji svoj užitek iz ravno tiste zaloge, kakor redovnice; za druge potrebe pa jim odloči dohodke iz šesterih velikih kmetij. Marsikaj še ustanovi cerkvam in ubogim. 27. dan Marijinega meseca pritisne svoj pečat na oporoko in 29. rožnika, na praznik svetih apostolov Petra in Pavla izroči svojo lepo dušo Bogu ter se preseli v boljše deželo.

Kakor je sama želela, pokopali so jo na kerškem pokopališči. Tu je ležala do

leta 1174. Pobožni kristjani so obiskovali njen grob, jo častili in se njeni priprošnji priporočevali. Zato je omenjeno leto kerški škof Henrik zaukazal, prenesti njene svetinje v cerkveno rakvo, katero je že zveličana Hema sama zidala; prostorna je toliko, da meri 72 štirjaških črevljev in ima pet oltarjev; podpira jo sto stebrov. Nad njenim grobom je krasen oltar, na njegovi podobi iz kararskega marmorja vpodobil je Anton Koradin iz Benetek smert zveličane Heme. Hema leži na blazinah svoje smertne postelje. Njene oči so že zatisnjene. S svojimi nežnimi persti pritiska podobo križanega Jezusa na svoje persi, v katerih je že jenjalo biti serce, polno ljubezni do Boga in do ljudij. Pred njo stoji v umetelno nabranem rokétu mašnik, ki moli iz svojih bukev. Ob zgnavji in ob znožji pa klečijo v veliki žalosti nune, katerih ena kaže proti nebesom, kamor vidi hiteti čisto dušo velike častilke Mater Božje in zveste služabnice Gospodove.

Iz njenih bogatih ustanov je po previdnosti božji nastala Kerška škofija. Tudi gradovi Gomila, Škerljevo in Mokronog, ktere je zveličana Hema imela na Kranjskem, so bili lastnina kerške cerkve. Leta 1437. jih je pa po sili vzel celjski vojvoda Janez Vitovec.

Na grobu zveličane Heme zgodilo se je veliko čudežev. Naj omenim čudež, ktereга opisujejo Bolandisti in kateri nam spričuje, kolika častilka Mater Božje je naša Hema. Sedmi škof kerški je bil Vernher, svet mož, ki je po volji božji vladal cerkev. Umerl je 1195 in je bil v Marijini cerkvi pokopan. Tretji škof za njim, torej v verstí deseti, bil je Oton I., ki je bil Vernheru v rodu in je bil izvoljen za škofa leta 1214. Ta Oton je potoval po svoji škofiji; bil je tudi bogoljuben, zvest služabnik Božji. Brezvestni hudobneži so mu zaudali. Ko Oton čuti

žalostne nasledke zaužitega strupa, spravijo ga njegovi služabniki v Strassburg, kjer je imel svoj grad, blizu Kerke. Komaj proti večeru tje prišedši, zakliče svojega pobožnega kaplana in mu naroči: „Ljubi Arnold! pojdi še nocoj na Kerko in s samostanskim zakristanom Ulšalkom pojdiva na grob mojega strijca, škofa Vernhera. Prosi ga v mojem imenu, naj ti z nebes doli naznani, smem li še dalje živeti ali če moram zdaj umreti?“

Arnold gre urno na Kerko, pokliče zakristana, da gresta v samostan. Tu prižgeta luči, vzameta kadila ter se bližata grobu pokojnega škofa. Našla sta grob odpert, in škof je stal pri grobu. Silno se prestrašita. Škof pa ju pomiri ter pravi: „Jaz vem, da je moj vnuk bolan in da se smerti boji; tudi vem, da je vaju poslal k meni, da bi po meni zvedel, mora li umreti ali sme še živeti? Akoravno je večni mir v nebesih bolj želeli, kakor časno življenje, vendar pojdi ti čuvaj z menoj h grobu svete Heme, ustanovnice te cerkve; kaplan pa naj tu počaka; zvedeti hočemo, kaj se bo z našim bratom Otonom zgodilo.“

Škof in zakristan gresta do groba zv. Heme, ki je z železno mrežo obdan. Grob se odpre; visoka žena pa stopi iz groba v nunski obleki, obdana z veliko bliščobo; pozdravi oba in jima pravi: „Vem, da vaju pošilja Oton, ki se smerti boji; akoravno, ker je pravičen, se mu je ni treba bati. Da pa vé, da njegova prošnja ni zastoj, pridite vi škof z menoj, da stopiva pred nebeško kraljico, naj nama ona, mogočna pomočnica kristjanom, razodene, kakšen odgovor bomo poslali svojemu prijatelju Otonu.“ Zveličana Hema in škof gresta k oltarju preblazene Device, ki je blizu tam. Na mah se oltar po sredi razdeli in zaleskeče se neskončna bliščoba, iz katere pride preslavna kraljica vse časti in čednosti. Ko

predrage obiskovalce ljubeznivo pozdravi, reče jima: „Naj se ne boji iti iz tega življenja on, čegar konec plačilo pričakuje; saj kdor je pravično živel v mesenem življenji, se lahko bliža meseni smerti. Naš zvesti Oton bo umerl tretjo uro prihodnjega tretjega dneva. Naj bo le zagotovljen, da bom o njegovi smerti pri njem, da njegovo dušo rešim vsake bridkosti.“

Hema in škof, to slišavši, priklonita se nebeški kraljici z vso častjo; Marija v oltarji pa izgine. Tudi Hema se poverne v svoj grob; škof pa gre iz rakve ter pové poslancema, kaj se je zgodilo, kar sta pa deloma tudi sama videla skoz okno. Tudi škof se verne v svoj grob, ki se zapre nad njim. Kaplan in zakristan gresta k svojemu gospodu ter mu povesta, kar sta videla in slišala. Škof je umerl tretji dan, tisto uro, kakor mu je bilo naznanjeno. Pokopali so ga na levi strani stopnic, po katerih se pride v rakvo. Kaplan pa, ki je bil zvesto udan svojemu škofu, bival je pri njegovem grobu leto in dan, ter neprenehoma molil zanj.

Ker se je na prošnje zveličane Heme zgodilo veliko čudežev, sta že leta 1465. kerški škof Urh III. in cesar Miroslav III. prosila papeža Pavla II., da bi Hemo slovesno svetnikom prišteli. Ker so pa preiskave v tem oziru neizrečeno natančne, bil je še le leta 1466. pooblaščen poseben zbor, ki se je pričel 25. velikega serpana tistega leta v kerški cerkvi in je zaslišal 71 prič, ki so s prisego poterdile 73 čudežev. Zborovanje je terpelo do konca tistega leta. Vsi dotični sklepi so se bili poslali v Rim. Ali nesrečni takratni nemiri so to preiskavo zavlekli; celo pisma so izgubili. Vendar so bili shranjeni prepisi teh preiskav v kerški škofiji.

Pri tem je ostalo do leta 1724. To leto se je za to zopet potegnil kerški

škof Jakob Maksimilijan. Vendar ni nikjer zapisano, kaj je opravil. Le toliko spričujejo pisma, da je papež Benedikt XIV. privolil, da smejo po kerški škofiji obhajati praznik zveličane Heme v najvišjem redu (duplex I. classis).

Pri vsem tem pa se je vedno bolj širilo česčenje te častilke Marijine. Pobožni romarji so obiskovali grob zveličane Heme ne le iz Koroškega, tudi iz Kranjskega, iz Štajerskega in Hrovaškega so v celih trumah prihajali in se v raznih potrebah priporočevali njeni priprošnji.

Iz Kranjskega so po neki obljubi prihajali v dolgi procesiji vsako leto četrte petek po veliki noči. Device so nesle podobo zveličane Heme na ozaljšanem sedeži, mladeniči pa podobo zveličanega Viljema. Ko so podobe v cerkvi postavili, opravljali so svoje molitve in še le drugo jutro po končani službi Božji se vernili domov.

Okoli binkošti so prihajali romarji iz Štajerskega in Avstrijskega.

V čast zveličani Hemi je pozidanih več cerkvá. Slovenci so od nekdaj stavili veliko zaupanje na njeno mogočno priprošnjo; in uslišani so bili.

Iz Kranjskega je zapisanih veliko čudežev. Naj le kaj prav malega omenim. Drugo postno nedeljo l. 1632. je Jernej Tanšus iz Verhnike, kakor z nekim strupom napihnen, zblaznil; toliko je razsajal, da so ga zapertega imeli; to je terpelo celo leto. Na misel mu zdaj pride, da bo ozdravel, ako se oberne k zveličani Hemi in v njeno čast najme sveto mašo. In pri tej priči ozdravi.

Tisto leto je znorela Brigita, hči Ahaca Denžišnika iz Sorške fare svetega Štefana pri Škofjiloki. Skerbni oče je molil k zveličani Hemi, in takoj je odleglo ubogi hčeri.

Leta 1631. je napadla Kunigundo, zakonsko ženo Gašparja Taškarja, iz fare

svetega Petra pri Ljubljani, neznana, huda bolezen. Noben zdravnik jej ne vé nič svetovati. Žena se zaobljubi zveličani Hemi. Glej čudo! precej jej odleže, in ona roma na Kerko na grob zveličane Heme.

Zraven drugih čudežev berem, da je tisto leto Elizabeta Kolman, zakonska žena iz fare svetega Martina pri Kranji, grozovito terpela na porodu. V tej smertni nevarnosti kliče na pomoč zveličano Hemo, in bila je rešena.

Dne 15. grudna tistega leta sta v Kamniku znorela Krištof Kastelic in žena njegova Marjeta. Sosedje so klicali zveličano Hemo, in pomagano je bilo.

Preobširen bi bil zopet ta popis, da bi še več čudežev tu zapisal. Že ti v nas lahko obudijo terdno zaupanje na priprošnjo te domače ljubljenske Matere Božje.

Vendar naj še dostavim, kaj nam je ostalo časnih rečij ali svetinj zveličane Heme. Ženski samostan je razpadel in dohodki njegovi so se obrnili na druge milodare. Iz dohodkov moškega samostana še živijo kerški ali celovski korarji. Razun njenega telesa se na Kerki hrani in lahko vidi njeno ustanovno pismo od leta 1042. in dostavek k temu od leta 1045. Na obeh sta velika pečata zveličane Heme in solnograškega nadškofa Balduina. Tudi je tukaj shranjen njen zlati perstan in zlata zavrtnica. V perstan in zavrtnico je vkovan dragi kamen, kateremu pravijo „topas“. — Za velikim oltarjem selške farne cerkve je shranjen klobuk zveličane Heme, ki ima nizek verh, je okrogel in ima eno ped široke kraje z vijoličnim tafetom obšite. Tudi kažejo tu čelado, o kateri mislijo, da je bila njenega sina Viljema, ter je rudarski kapi podobna, belo, rudeče in černo namazana in s peresi na verhu. — V Mokronoški grajščini na Dolenjskem je

majhen črevelj zveličane Heme; ta je iz belega usnja, lepo nazobčkano obroblien; ima precej visoko peto sred stopala in pod persti ravno tako visoko podlogo; to sem omenil že pri popisu Marijine Božje poti na Žalostni gori. — God zveličane Heme obhajamo 27. rožnika. — O zveličana Hema! Dobrotnica na zemlji si nam bila — v nebesih nam priprošnjica bodi mila!

(Drobtince 1854. Sel. Hema v. Gurk 1879.)

31. Zveličana Marjeta od križa, Dunajčanka.

(Umerla 5. mal. serpana 1633.)

Dne 23. prosinca 1567 je bila rojena ta častilka kraljice nebeške. Njen oče je bil rimski cesar Maksimilijan II., njena mati pa je bila Marija, hči cesarja Karola V. Kerščena je bila na Dunaji v kapeli cesarskega dvora. Dali so jej ime Marjeta, to je biser; kakor v pomen, da bo biser serafinskega reda. Po svojem rojstvu bi bila lahko nosila krono kraljevo; ali izvolila si je, z žalostno Materjo Božjo stati pod križem, s ternjevo krono terpljenja na glavi. Njena mati je lepo častila svojo patrono, preblaženo Devico Marijo. Posebno je skerbela, da jo njeni otroci posnemajo v tem češčenji. Mala Marjetica se je zgodaj že naučila moliti sveti rožnivenec in dnevnic Materje Božje; te je molila vsako jutro. Rada je videla, da so tudi drugi molili sveti rožnivenec; zato je vsak molek, ki ga je dobila od matere, kmalu podelila komu drugemu, da je nanj molil; dokler jej ni mati zaukazala, naj novi molek za se obderži. Ubogljiva hči ga je res obdržala in ga imela do svoje smerti.

Marjeta je bila čudno dete. Le svete reči so jo veselile. S strežnicami je najraje hodila v nunski samostan, posvečen svetemu Juriju. Ko so jo vprašale, zakaj

da tako rada hodi k nunam, rekla je: „O sestre! jaz mislim, da vam ne more biti neprijetno, pogovarjati se s tako pobožnimi devicami! Bolje je, vedriti se ž njimi, kakor čas zapravljati s posvetnimi vesellicami, ki človeka le utrudijo in nikdar ne zadovolijo.“ Posebno jo je veselilo, da si je v svoji sobici napravila majhen oltarček; na tega je postavila podobe svetnikov, katerim je sama napravila obleko. Najlepše je ozaljšala podobo Materje Božje. Veliko si je dala opraviti z Detetom Jezusom. Napravila mu je mehko posteljco v jaslicah; odela ga je z gorko odejo in se menila ž njim prav po otroško.

Na cesarskem dvoru je bil tisti čas prav kerščanski duh. Cesarica je imela pri sebi več imenitnih gospá, ki so po popolnosti hrepenele. Ni čuda, da jih je dobra Marjeta posnemala. Začela je svoje nežno telo pokoriti. Pod kraljevo obleko je nosila spokorno raševino. Za premlado princezino pa je bilo to prehudo. Namesto raševine jej je dala pobožna mati obleko bratovščine neomadežanega spočetja. Ali sreberno vervico, katero je prejela s to obleko, privezala je tako terdo okoli sebe, da so se klobasice poznale, celo kri se je prikazala. Od dvornih gosposdičin si je izprosila spokorni pas in bič, s katerim je pokorila svoje nežno telo. Ko so pa zapazili kervava znamenja, vzeli so jej to pokorilo. Ležala je skrivaj na lesenem pokrovu nekega zaboja. Tudi to so jej prepovedali. Videla je pa enkrat, kako se je njena bogoljubna varhinja v domači kapeli vergla na tla, Boga hvalila in tla poljubila. To poniževanje se jej je tako lepo zdelo, da je tudi ona velikrat storila tako, kedar je bila sama.

Svojim verstnicam je velikrat rekla: „O prijateljice moje, kaj je življenje tega sveta? Kaj je vse to, kar svet veselje in radost imenuje? Ni li mar vse to hitro minljiva nečimernost? Kar se kaže ime-

nitno, je le nadloga. Najslajše na zemlji terpi le en trenutek. Pač bolje je za nas, da si odberemo stan, v katerem je bolj vesela smert, kakor to življenje.“

Še čisto mlado bolela je nekdaž noga prav hudo. Zdravniki niso vedeli pomagati drugače, kakor da se huda rana obreže. Njen cesarski oče je želel, naj se Marjeta temu uda. Kakor hitro zve voljo očetovo, privoli, rekoč: „Ker oče to ukažejo, naj se zgodi!“ Vsi so občudovali poterpežljivost, s katero je mlada deklica prenašala grozovite bolečine.

Ljubezen do preblazene Device Marije je kaj lepo razodevala mlada kneginja. Ob sobotah in Marijinih praznikih prihajali so mali otroci v cerkev pri cesarski palači. Ž njimi je klečel in s povzdignjenimi rokami prepevala: „Češčena si kraljica“ in druge Marijine pesmi. Po končani molitvi obdarovala je uboge otroke. Teh dnevnic naše ljube Gospe veselila se je že naprej.

Po Božji previdnosti približal se je čas, da Marjeta zapusti svet in gre v samoto. Dne 12. vinotoka 1576 umerl je njen cesarski oče Maksimilijan II. Cesarica Marija zdaj sklene, svet zapustiti in želi živeti v samostanu bosonogih nun, ki ga je v Madridu na Španskem ustanovila njena ravno tako pobožna sestra Ivana. Marjeta je bila vesela, da sme iti s svojo materjo. V veliko žalost svojih podložnikov zapustili ste dunajsko mesto v začetku velicega serpana 1580. Ko po dolgem potovanji pridete v Špansko deželo, najprej romate k Mariji Devici v Montserrat. Tu pred čudodelno podobo Matere Božje uživala je Marjeta toliko sladkost, da je to milost le s silo zakrivala pred družimi. Ko je svoje oči upirala v Marijino podobo ter serčno vzdihovala k njej, molila je tako: „Moja presveta Gospa, prosim te, da moji zvestobi in moji ljubezni pomagaš. Rada bi bila

nevesta tvojega Božjega Sina; dodeli mi to milost. Mar me ne boš uslišala? Komu pač ni pomagalo tvoje varstvo? Saj ni nikogar, da ne bi skusil tvoje presvete priprošnje?“ Pravijo, da se je čudodelna podoba nagnila proti sveti devici, v znamenje, da jo je uslišala.

V Madrid ste prišli 7. sušca 1581. Takrat ni bilo še pripravnih cest; potovali so le po tovornih stezah. V samostanu so ju slovesno sprejeli. Cesarica poklekne pred veliki križ in moli: „O moj Gospod! ko sem bila med svetom, nikdar me nisi zapustil; še manj me boš zapustil zdaj, ko iščem le tebe samega. Odslej se odpovem popolnoma svetu ter se tebi darujem, da bom tebi pokorna. Zapustila sem vladanje, da le tebi služim. Tvoj križ naj bo moje žezlo, in ternje moja krona.“ Tako ste stopili mati in hči v tiho samoto. Ali to tiho samoto uživali ste malo časa. Marjeti odločil je Bog še hudo poskušnjo. Cesaričin brat, ki je bil kralj portugalski, hotel se je v imenitnih zadevah meniti s svojo sestro. Zato je povabil njo in njeno hčerko Marjeto v svoje stolno mesto Lisabon. Temu se niste mogli odpovedati; tako ste odpotovali tja. Ko so bili pogovori že dognani, umerl je edini kraljev sin; ž njim je bilo pokopano upanje dobrega kraljevega naslednika. Kralj Filip II., ki je bil vdovec, mislil je drugič oženiti se; izvoli si nevesto Marjeto, to razodene njeni materi. Lahko si mislimo, kako je to preplašilo, ko je zvedela, Marjeto, ki si je že Jezusa izvolila za ženina. Svojega spovednika je prosila, naj za njo govori, da jej ne bodo branili stopiti v samostan. Po resnem premisleku je cesarica naznala svojemu kraljevemu bratu, da ne more izpolniti njegove prošnje. Potovali ste nazaj v samostan, kjer je bila Marjeta srečna ter se je vnovič posvetila svojemu nebeškemu ženinu. Še enkrat jo je snubil

portugalski kralj; ali ona je ostala stanovitna. Dne 25. prosinca 1584 so ustregli njeni silni želji, da so jo preoblekli. Napravili so veliko slovesnost. Vpričo velike množice odložila je Marjeta v roke samostanski prednici svojo kraljevo, dragoceno opravo. Cesarica je bila ginjena do solz, ko je njena hčerka svetlo kraljevo obleko zamenjala s priprosto, revno nošo svetega Frančiška. „Zdaj“, pravi mati svoji hčeri, „moraš v nemar pustiti, kakšnega rodu, katerih starišev hči da si. Edino to moraš misliti, da si duhovna hči sv. Frančiška, duhovna sestra svete Klare. To imej vedno pred očmi!“ Tako je tudi storila dobra Marjeta.

Druge sestre v samostanu pa so jo vendar visoko čislale zavoljo njenega kraljevega rodu. Marjeta pa jih je lepo prosila, naj ravno tako ravnajo ž njo, kakor z drugimi novinkami. Zato je v letu poskušnje morala prestati marsikaj bridkega. Poniževanje, zaničljiva opravila, celó zaničevanje jo je zadevalo. Večkrat je slišala: „Vaša svetlost ni za nič, ni za nobeno delo!“ Na tako poniževanje je krotko odgovorila: „Prosim vas, za Božjo voljo, imejte poterpljenje z menoj; saj se bom poboljšala.“

V vedni vaji natančne pokorščine je preteklo leto poskušnje. Prednica novink jej je na serce polagala ostrost samostanskega življenja. Tudi od zunaj so pritiskali razni zaderžki. Iz daljnega Dunaja pride poslanec in zahteva, naj bi kneginja ne delala slovesne obljube; ampak priderži naj si pravico, da lahko izstopi iz samostana, kedar koli hoče in da lahko prevzame njej odločeno premoženje. Ali deklica stanovitno zagotavlja, da je ne bo odvernila nobena stvar, da hoče nuna biti. Premagani so bili tudi ti zaderžki. Drugi dan svečana, praznik Marijinega očiščevanja je bil odločen za slovesno obljubo. Tega se je Marjeta neizrečeno veselila;

zlasti še, da bo na preblaženi Devici posvečeni dan stopila v sveti red. Veliki dan se približa; vse je pripravljeno za slovesno obljubo. Ali Bogu je dopadlo, da je na novo poskusil stanovitnost svoje služabnice. Ker necih višjih dostojanstvenikov ni bilo doma, odložili so obljubo. Pa tudi v tem se je Marjeta popolnoma udala volji Božji. Slednjič se jej vendar odprejo vrata samostanska. Bilo je božični dan leta 1585. Ta dan je storila slovesno obljubo in se je imenovala Marjeta od križa.

Posebno ljubezen je imela do Deteta Jezusa v jasliah ležečega. Njena mati jej je podarila male jaslice s podobo nebeškega Deteta. Do smerti je visoko častila ta materin dar. Že o vseh svetih začela se je pripravljati na božični praznik. Ko pa je prišel sveti večer in so zvonovi vabili k polnočnici, hitela je k svojim jasliah in je glasno zapela: „Čast Bogu na višavah!“ Rekla je: „Odslej bom pri svojem Detetu Jezuščku, ter bom svoji ljubi Gospej postrežljiva dekla.“ Pri teh jasliah je pomoči iskala v vseh svojih bridkostih. Tudi pri sebi je vedno nosila majhno podobo nebeškega Deteta. Velikrat je vzdihnila: „Oj, da bi vsi to Dete ljubili! Oj, da bi ga vsaj ne žalili! Oj, da bi mu lepo služili!“

S pobožnostjo do Deteta Jezusa je sklepala češčenje preblažene Device Marije. Sveti rožnivenec je vedno pri sebi nosila in ga vsak dan molila. Ob nedeljah je posebej molila Očenaš... in desetkrat Češčena si Marija... v čast tistega veselja, ktero je Marija občutila pri učlovečenju svojega Božjega Sina in je s tem prosila za dar ponižnosti. — V pondeljek je molila desetkrat Marijino pesem: Moj duh poveličuje Gospoda... v čast obiskovanja tete Elizabete, za dar ljubezni. — V torek je molila desetkrat: Češčena si kraljica... v čast Jezusovemu rojstvu za dar čistosti. — V sredo je pela deset-

krat: „Zdrava morska zvezda!“ ... da je počastila moljenje svetih treh kraljev, prosila pa je zraven za razširjanje svete vere, za mir in edinost med kerščanskimi poglavarji. — V četrtek je molila in pela desetkrat cerkveno pesem: „Kterega zemlja, morje in zvezde hvalijo“ ... da je počastila veselje, katero je imela Marija, ko je Jezusa v tempeljni našla; prosila pa je za dar stanovitnosti, da bi nikdar ne izgubila Jezusa. — V petek je molila po navadi svojega reda: „Veseli se, kraljica nebeška!“ ... v spomin veselega vstajenja Kristusovega, ter je prosila za živo vero. — V soboto je desetkrat ponovila pesem: „O preslavna vseh devic“ ... da je častila Marijo v nebo vzeto; zraven pa je nebeško kraljico prosila za pomoč na zadnjo uro. — Ta dan je še trikrat ponovila hvalnico: „Spomni se, zveličanja začetnik“. S tem je častila kronanje Marijino v nebesih ter jo je prosila, naj tudi njo pripelje v nebesa.

Tako je vsak teden spletla lep venec v čast Materi Božji in sebi v zasluženje. Odkar je stopila v red, prosila je svojo nebeško Mater Marijo vsak dan treh rečij. Pervič, da bi je hudobni duh ne skušal in bi ne imel nikdar nobene oblasti do nje. Drugič, da bi jej Marija ob smertni uri izprosila dar moči in jo obvarovala vsega strahu, da bi v miru umerla. Tretjič pa, da bi jej tisto uro izprosila popolno udanost v voljo Božjo, da bi njeno serce mirno in zadovoljno bilo.

Kedarkoli je govorila o Mariji, točila je solze veselja. Ko so jej to ugovarjali, rekla je: „Kedar govorim o svoji Gospej, ne morem drugače.“

Še posebno je častila skrivnost neomadeževanega spočetja preblažene Device Marije. V njenem samostanu — kakor v vseh frančiškanskih samostanih — so ta praznik verlo slovesno obhajali. Imeli so

posebno lepo podobo čistega spočetja, katero je bil sam kralj podaril samostanu. Marjeta je v povišanje tega praznika storila, kar je v svoji ljubezni do deviške Matere Marije le storiti mogla. — Veliko večjega pomena pa je, da je Marjeta goreče delala na to, da bi neomadeževano spočetje Marijino razglasili za versko resnico. Zato je kardinalom, celo papežu pisala ter je priserčno prosila, naj storijo v tej zadevi končni sklep. Pregovorila je kralja Filipa IV., da je poslal posebnega poslanca z enako prošnjo do papeža Gregorja XV. Nasledek tega je bil, da je sveti oče izdal apostolsko pismo, v katerem zapoveduje, da naj se vsi verniki derže splošne misli o neomadeževanem spočetju preblažene Device Marije, ter je prepovedal, nasprotno misel očitno učiti.

Ali priserčni častilki Matere Božje to še ni bilo zadosti. Naprosila je višjega prednika svojega reda, očeta Janeza Kampanja, da je v učenem spisu temeljito zagovarjal to Marijino prednost. Kar je Marjeta želela, dosegla je; od vseh krajev je zvedela, s koliko slovesnostjo so verniki obhajali praznik Marijinega neomadeževanega spočetja.

V samostanu so imeli več podob Matere Božje. Sleherno teh podob je mimogredoč pozdravljala s posebnim svetopi-semskim izrekom. Pri podobi neomadeževanega spočetja je rekla: „O kako lepa si! madeža izvirnega greha ni nad teboj!“ Pri podobi naše ljube Gospe je vzdihnila: „O kako sladka si v svojem veselji, pre-sveta Božja porodnica!“ Pri podobi žalostne Matere Božje je dejala: „O Mati močne ljubezni!“ Pri čudodelni podobi: „No, naša priprošnjica!“ Pred podobo angeljskega pozdravljenja je Marijo pozdravila: „Češčena si Marija, milosti polna!“ — Pač je vse to posnemanja vredno!

Kakor je gorela ljubezni do Boga in Marije, ljubila je pa tudi bližnjega resnično, posebno ubožce. S privoljenjem papeževim je vsak mesec prejela nekaj denarjev svojega poprejšnjega premoženja; to je urno razdelila revežem. Neki dan ni imela nič; pripeljali so k njej majhnega otroka v razterganem oblačilu. Šla je in svojemu Jezuščku vzela pozlačeno oblačilce, da je oblekla revnega otroka. Rekla pa je: „Dovoli mi, moj ljubi Jezušček! da ti vzamem tvoje oblačilce. Nočem, da bi tvoji reveži bili nagi; tega ti ne terpiš. Vem, da ti je všeč, da tvojo obleko dam temu revnemu otroku in da te to veseli!“

Nekdaj je ubogi ženi, ki ni imela denarja, dala drago zavratnico, katero je njena mati visoko cenila in jo je namenila v okrašenje neke Marijine podobe. V čast Materi Božji in svetemu Jožefu, ktereja je ravno tako priserčno častila, oblačila je rada revne žene. Mladeničem, ki so v cerkvi stregli, pomagala je v duhovski stan. Za grešnike in za duše v vicah je vedno molila in v ta namen je veliko dajala ubogim.

Tako je preteklo nekaj let. Cesarica, mati Marjetina, živela je tudi v samostanu; vendar ni storila slovesne obljube. Bog jo pokliče k sebi. Napade jo neka slabost z merzlico, in ona čuti, da se bliža svojemu koncu tu na zemlji. Marjeta si je izprosila privoljenja, da je smela streči svoji materi. Bolezen urno hujša prihaja, zato so prevideli pobožno cesarico. Ko se bliža smerti, pokliče svojo hčer, zaprosi jo, naj jej poda tisti križ, ktereja je Marjeta imela v roki, ko je storila slovesno obljubo. S tem križem v roki moli apostolsko vero in mirno umerje. Bilo je 26. svečana 1603. Tisto uro njene smerti so videli čudno svetlobo nad hišo, kjer je cesarica umerla. Po končanih molitvah za pokojnico so ostalo

družino ponudili Marjeti v postrežbo. Marjeta pa noče nikakoršne postrežbe in naroči, naj cesaričini služabniki dobivajo navadno plačilo tako dolgo, da dobijo druge njim primerne službe. Tako je služabnica Božja vedno živela v ubožtvu in zatajevanji.

Ali kogar Bog ljubi, pošlje mu mnogo terpljenja, da si prisluži toliko lepšo krono nebeško. Po Božji previdnosti so jo začele oči hudo boleti. Bolečine so bile tolike in očesne žile tako vnete, da nobene svetlobe ni mogla prenašati. Zdravniki so jej napisali zdravilo, katero jej je napravilo neznanske bolečine. Z nekim hudo žgočim oljem mazala je oči, kar jo je peklo tako strahovito, da je sama rekla: „Kdor to prestane, spreten je za vsako terpljenje.“ To zdravilo oslepilo jo je popolnoma. Bila je huda poskušnja; pa Marjeta je ni le udana v voljo Božjo prenašala, celó hvaležna je bila Bogu za to. Rekla je: „Ker sem po Božji milosti oslepela, mi to nikdar ni težavno delo; vselej, kedar se tega spomnim, hvalim za to dobroto Božjo, kolikor premorem. Spoznam, da mi je s tem Bog skazal veliko milost, da po tej poti dosežem popolno spoznanje notranjega življenja.“

Tako je pobožna princezinja preživela že petdeset let v samostanu. Že dolgo se je pripravljala na smert. Kaj rada je govorila o smerti. Ko jo neka nuna vpraša, zakaj da le o smerti govori, pravi jej: „Je-li to kaj posebnega, da rada o tem govorim, kar vedno delam. Mar ni res, da zmiraj merjemo in da nas pelje vsak dihljej bliže smerti? Mar ne bomo več umirali, ako ne govorimo več o smerti!“

Dné 24. rožnika 1633 jo je napadla merzlica; bolezen jej je toliko silo delala, da so jo prevideli. V nunski obleki, s pasom prepasana, sveti rožnivenec v roki, prejela je pobožno presveto popotnico; prav nič se ni pritožila. Z Bogom in s

preblašeno Devico Marijo se je pogovarjala, mirna in potolažena je pričakovala svojo zadnjo uro. V jutro 5. mal. serp. se milo nasmehlja. Ko jo vprašajo, kaj je? pravi: „Ali ne slišite prelepe godbe?“ Nihče pa nič ne sliši. Čez nekaj časa pravi svojemu spovedniku: „O kako lepo pojejo; ali slišite, duhovni oče?“ On ne sliši nič, pa meni, da pojejo v cerkvi, kjer je presveto Rešnje Telo bilo izpostavljeno. Spet pravi: „Mislim, da je godba, da je češčenje presvetega Zakramenta.“ Ko se le vedno smehlja, vprašajo jo, kaj da vidi? in ona pravi: „Velelike reči vidim, ne čudite se, da se radujem.“ Podelili so jej sveto poslednje olje. Vse nune so bile pričujoče in so klečale po sobi. Ko zadnje molitve molijo, prime Marjeta z rožnim vencem v roki še enkrat sveti križ, pritisne ga na se, in njena lepa duša gre v presveta nebesa, da se vekomaj veseli z Marijo in s svojim nebeškim ženinom.

Njeno obličje je ostalo nespremenjeno, njeni udje gibčni. Na njeno serce so položile žalujoče nune lepo podobo Matere Božje z nebeškim Detetom; njeno glavo so ozaljšale z lepim vencem. Njen pogreb je bil veličasten. Sam patrijarh in kralj in brezštevila množica vernikov je bila pričujoča, ko so njeno telo polagali v cerkveno rakvo. Njen spomin pa je vedno v sercu pravovernih kristjanov. (Ott. Mar.)

32. Sveta Angela Češka.

(Umerla 5. mal. serpana 1253.)

Bolandisti nam opisujejo to čudno svetnico. Že, ker je Slavjanka, naj jo prištejem častilcem Matere Božje; saj jo je nebeška kraljica sama čudno vodila.

Angela je kraljevega rodu. V zlati Pragi se je porodila. Še majhno so starši dali v samostan, da jo pobožne nune izredijo in podučijo v potrebnih čednostih.

Tu se je pridna Angela do dobrega naučila latinskega jezika. Posebno rada je prebirala sveto pismo; po premišljevanji njegovih visokih resnic si je pridobila veliko vednosti in priserčno ljubezen Božjo. Njen življenjepisec pravi, da je bila lepa po telesu, pa še lepša po svoji živi veri; žlahtna je bila po rodu, ali še bolj žlahtna v svojem svetem življenji.

Ko je neko noč na svojem obrazu ležala pred svetim Rešnjim Telesom in svojega nebeškega ženina molila v goreči ljubezni, imela je čudno prikazen. Videla je preblašeno Devico Marijo, katero je spremljala truma nebeških angeljev, pevajočih prelepo pesem. Peli so pa: „Bodi češčena, nebes kraljica!“ ... Po končani pesmi prišel je na povelje Marijino k njej angelj, kateri jej je razodel, da jo njen oče hoče omožiti; ona pa naj beži v Jeruzalem v samostan preblazene Device Marije Karmelske.

Takrat je res prišel v Prago sin ogerškega kralja, berdek mladenič, ter je snubil lepo Angelo. Angela pa se je po čudni naredbi Božji preoblekla v moško obleko svojega služabnika in po noči ubežala. Služabniku je zapustila pisemce: „Jaz, Angela, vzela sem tvojo revno obleko; zapustim ti pa svojo drago obleko, da jo prodaš in sebi drugo omisliš.“ V jutro jo iščejo povsodi; ko je nikjer ne najdejo, je oče v velikih skerbeh. Gre v njeno spalnico, kjer pa najde pisemce po latinski pisano: „Iskali me boste, pa me ne boste dobili. Moj oče, zapustim vam pismo svoj sklep ter vam povem, zakaj da bežim. Jaz ljubim čez vse Jezusa Kristusa, kateremu sem obljubila večno zvestobo in se mu popolnoma posvetila. Zato bežim, ker moje serce gori nenasičene želje, videti ga; tako veste, kje da sem. Ako mi hočete biti oče in jaz vaša hči, ne poskušajte, lepo vas prosim, me ločiti od mojega pravega, nebeškega Očeta.

Spoznam, da ste vi moj oče in da sem vaša hči; imam pa Očeta v nebesih, ki je kralj vseh kraljev, Gospod vseh gospodov. Slišala sem njegov glas, ko mi je rekel: Poslušaj me, moja preljuba hči in nagni k meni svoje uho ter pozabi svoje ljudstvo in hišo svojega očeta.“

Kralja je osupnilo to pismo. Popraševal je v samostanu, vedo li, kam je šla hči njegova. Pa nihče ni vedel, kam je pobegnila. Kralj je bil silno užaljen. Njegovi spremljevalci so ga tolažili, češ, da bo mlada hčerka kmalu se vernila domov, ker nima nič denarja s seboj, delati pa ne zna, da bi se preživila. Svetovali so mu še, naj pošlje v bližnje samostane in dobili jo bodo kmalu. Vse je kralj storil; ali bilo je zastonj.

Angela je hodila po samotnih krajih. Zvečer je prišla do revne kočee nekega nevernika, kateri jo je prijazno vzel pod svojo streho. Angela pa ga je podučila v svetih resnicah in ga spreobrnila. Pred počitkom se je priserčno priporočila Bogu in ljubi Materi Božji. Zjutraj se jej zopet prikaže preblazena Devica ter jo zakliče: „Moja hči, vstani in pokazati ti hočem kraj miru.“ Angela vstane in gre naprej v pusto goščavo, kamor se nihče ne upa sam. Kmalu pa sreča potnike, ki so prišli iz goščave, v kateri so se bali, da bi zašli; Angelo vprašajo, kaj li zna delati. Ona jim pove, da zna pisati; povabijo jo, naj gre z njimi. Med njimi pa je bil vojak, ki je bil namenjen v Carigrad in od tam v sveto deželo. Ta vpraša Angelo, kako jej je ime? „Ko bomo iz Češkega prišli, ti bom povedala; ker moje ime je slavno,“ odgovori mu. Vojaku se to čudno zdi; kupi jej konja, da ž njim jaha. Zopet jo vojak poprašuje: „Povej mi vendar, kako je to, da imaš tako hodno obleko; ker tvoj obraz in tvoje roke se ne ujemajo s tako hodnično obleko.“ Angela pravi: „Poslušaj me, in vse ti bom razodela:

Moj oče so me poslali v samostan, da se izučim. Prišlo pa mi je na misel, da bi iz ljubezni do Boga sveto deželo obiskala. Upala si pa nisem iti v svoji obleki, ker sem se bala, da bi me spoznali in bi me zaderževali, izpremenila sem svojo obleko z obleko svojega služabnika.“ Vojak se čudi nad tem; Gospod Jezus pa je varoval svojo nevesto vsega hudega.

Tako je prišla Angela pod varstvom vojaka v Carigrad, kjer je šla v preimeno cerkev Sofijsko, ktera je posvečena Jezusu, modrosti Božji. V priserčni molitvi je tu slišala svojega Zveličarja, ki jej je obljubil neminljivo bogastvo. Videla je Kristusa, modrost Božjo, v podobi prelepega mladeniča, ki jej je podal latinsko knjigo, v kateri so bile dnevnice karmelitskega reda naše ljube Gospe, in ktero je Angela odslej vsak dan molila.

Vojak jo je spremil tudi v Jeruzalem; ko je obiskala svete kraje, prišla je tudi v cerkev karmelitaric. Tu je neki pobožni ženi razodela svoj rod in svoj namen; žena jej je podarila žensko obleko ter jo peljala v samostan. Prednica pa je imela tisto noč prikazen device, ki je imela v svojih rokah latinski brevir in se je njej k nogam vergla. Ko pa vidi Angelo in zagleda v njenih rokah knjigo, spomni se ponočne prikazni. Ko vidi, da je knjiga dnevnic karmelitskega reda, vpraša Angelo, kje da je te bukve dobila? Ona pove, da je to dar Božji in tudi razodene, čegava hči da je; veselo jo sprejmejo.

V samostanu je živela tako pobožno in lepo, da so jo vse sestre ljubile. Ko je umerla samostanska prednica, odločil jo je sveti Janez, jeruzalemski patrijarh, njej za naslednico. Pet in trideset let je srečno vodila svoje sestre po poti popolnosti. Vsem je bila prelep zgled v zatajevanji, v čuvanju, molitvi, posebno pa v ponižnosti. Vsem je bila dekla; bila je

pomočnica ubogim, tolažnica bolnim in nadložnim ljudem.

S svojim angeljem varihom pogovarjala se je velikrat. Vsako soboto je še posebej posvetila svoji nebeški Materi. Neko soboto se zopet pogovarja s svojim angeljem, ki jej pripoveduje o kraljestvu Božjem. Slednjič jej pokaže zaklade nebeškega Jeruzalema in pravi: „Kdor do konca stanovitven ostane, bo zveličan.“ Angela si še bolj prizadeva, da hodi ponižno za svojim nebeškim ženinom Jezusom Kristusom. Kar je doslej storila, imela je le za nič; prizadevala si je, da je svojo dušo še bolj zaljšala s prelepimi čednostmi.

Zato jo je pa Gospod ljubil ter jej vse dodelil, karkoli je želela. Ko nekdanj pol leta ni bilo dežja in se je vse sušilo, izprosila je s svojo molitvijo rodovitnega dežja. — Ko so hudobni Saraceni nekdanj samostan napadli, pregnala jih je s svojo molitvijo. — Ko je neki Mameluk s svojimi pajdaši po noči tolovajsko silil v samostan, zaslišal je glas: „Ne dotakni se mojega svetišča!“ Preplašen je bežal.

Ko je Bog v svoji nam nerazumljivi modrosti pripustil, da so neverniki sveto deželo napadli, kristjane morili in pregnali, prikazala se je nekaj dni poprej Angeli preblazena Devica Marija in jej naročila: „Urno beži od tod, ker Bog bo sveto deželo zavoljo velikih pregreh prepustil nevernikom in Saracenom, da bodo ti v njej stanovali. Zato pojdi nazaj v svojo domovino in prosi za svoje ljudstvo, kteremu se bliža huda bridkost!“ Angela je spoznala, da Mati Božja misli krivo vero, ki je takrat po Češkem veliko hudega storila. Skriva je tudi zdaj šla do morja, kjer je stopila v barko, ki jo je peljala proti domu. Ko pa je prišla v Prago, živela je ostro v mali puščavici do svoje smerti dne 5. malega serpana 1253. (Bolandisti.)

33. Sveta Veronika Julijana.

(Umerla 9. mal. serpana 1727.)

Že pri prikaznih Matere Božje na strani 188. omenilo se je nekoliko o tej prelepi svetnici, ktero je papež Gregor XVI. 26. dan Marijinega meseca 1839 svetnikom prištel. Ker je pa Veronika uverščena med najzvestejše neveste Gospodove in je velika častilka nebeške kraljice, moram jo bolj obširno opisati.

V papeževih deželah, v malem mestu Merkatilo, bilo je to nenavadno dete rojeno in sicer 27. grudna 1660. Pri svetem kerstu dali so jej ime svete Uršule. Nikdar ni vpila, nikdar jokala in čisto malo je dajala opraviti svoji dobri materi. Vsredo, v petek in v soboto je vzela nekaj kapljic materine hrane. Tako si je že v zibki pritergovala. Še ne 5 mesecev staro ima jo neki dan njena mati v naročji ter jej s perstom pokaže podobno presvete Trojice, ki je bila tam nasproti. Uršula se spusti z materinega naročja ter gre k podobi, da jo bolj natančno pregleduje in premišljuje; odsihdob že hodi in sama stoji. Po vsaki podobi Jezusovi ali Marijini je toliko hrepenela in svoje ročice stegovala po-nji, dokler je ni dosegla in pobožno poljubila. Pol-drugo leto staro nese njena pestunja s seboj v prodajalnico, kamor je šla po olja. Tergovec pa je imel prepičlo mero; skoro bi se bil na tla zgrudil, ko mala Uršika spregovori in pravi: „Bog te vidi; vzemi pravo mero!“ Odslej je gladko govorila. Njeno govorjenje pa je bila sama molitev, ker celo pri otroškem igranju se je pogovarjala z ljubim Bogom, z Detetom Jezusom in z njegovo preblazeno Materjo.

Pridobila si je podobo Matere Božje, ki je kazala Marijo z nebeškim Detetom v naročji. Tej podobi je napravila majhen oltarček, in vse njeno dejanje in nehanje

je šlo na to, kako bi ta oltarček zaljšala s cveticami. Karkoli je prejela od svoje matere ali od sester, vse je obrnila v krašenje svojega oltarčka. Podobe na njem narejene mislila si je žive; edino veselje jej je bilo, da se je otroško-priprosto, prav po domače pogovarjala z nebeško kraljico in njenim Božjim Detetom. Svoje kosilce je postavila na oltarček, Jezusčka pa je povabila, naj ž njo zajme. Skrila se je za vrata ter kukala, bo li Jezus stopil dol in pokusil kaj ponujenega. Ako se to ni zgodilo, pritožila se je: „Pa še jaz ne bom jedla, ako ti nočeš.“ — Marijo je prosila, naj jej poda Dete v naročje; če je ni uslišala, dejala je stol na stol, da je gori zlezla in bi jej po sili vzela nebeško Dete. Večkrat je pri tem padla na tla; nekdanj se na glavi nekoliko pobije; potoži Materi Božji, da je tega kriva, ker jej svojega Sina ni hotela dati in pristavi, naj zdaj to popravi, da se rana zaceli; pri tej priči je bila ozdravljena.

Taka nedolžna priprostost male Uršike je Mariji in njenemu Božjemu Detetu toliko dopadla, da je podoba res oživel in je Marija svoje Dete res deklici v roke dala. Jezus je stopil na oltar ter pokusil ponujeno kosilce in potem Uršuli podal.

Tako priserčno občevas je rastla je njena ljubezen do Jezusa in Marije vedno bolj in bolj; tako, da je Marija ž njo se pogovarjala, kakor da pred njo stoji, ter jej je dajala svoja nebeška vodila.

Še le tri leta stara je že želela, da bi se z Jezusom sklenila v sv. obhajilu. Kedar je njenih ljudij kdo šel k sv. obhajilu, silila je ž njim v cerkev. Ako ni mogla ž njim, šla mu je naproti ter je ponavljala: „O kako sladko diši! O kako lepo je, kar ste prejeli!“ Devetletni je bilo pripuščeno, da je pristopila k svetemu obhajilu, in odslej je svojega Boga

prejemala z angeljsko pobožnostjo in z gorečo ljubeznijo.

Imela je neko posebno željo po terpljenji; ta želja se je tako-le obudila v njenem sercu. Ko nekdanj z detinsko pobožnostjo zaljša svoj oltarček in se pogovarja z Jezusčkom, sliši, da jej reče Jezus: „Moja nevesta, križ te čaka!“ — Ravno tistikrat je bila njena pobožna mati na smertni postelji. Skerbna pokliče k sebi vseh svojih pet hčera ter jim priporočuje, naj vedno živijo v sveti ljubezni in v strahu Božjem; slednjič jih izroči svojemu križanemu Zveličarju in sicer vsako posebej v eno peterih svetih ran njegovih. Uršula je bila najmlajša; dobila je rano Jezusove strani. Ta presveta rana je bila Uršuli najpriserčnejši predmet njene ljubezni; bila je pa tudi neusahljivi studenec vseh milostij, s kterimi jo je tako prečudno obsipal nebeški ženin. Uršula je bila noč in dan pri svoji bolni materi ter jej je stregla z otroško ljubeznijo. Ko je dobra mati umerla, ni hotela mala Uršula od nje in nikakor se ni mogla podati k počitku. Domačim pride na misel, da jej denejo v posteljo malo podobico Matere Božje z nebeškim Detetom v naročji; tako je bila potolazena ter je zaspala. Odslej je imela to podobico vedno pri sebi v postelji; zdelo se jej je, da jo nebeško Dete večkrat smehlja pogleduje. Ni bila še deset let stara, pa je po cele ure klečala na merzlih tleh in premišljevala terpljenje Kristusovo in velike bolečine njegove prečeščene Matere. Pritergovala si je jedi in spanja ter berzdala svoje telo.

Kolikor bolj je rasla, toliko lepša je bila ne le po telesu, veliko bolj po svoji duši. Njena telesna lepota jej je delala le bridkost, ker je bil njen oče na njo ponosen; želela pa je le to, da bi revno in ponižno živela v ostrem samostanskem redu in služila svojemu revnemu in po-

nižnemu Jezusu. Neizrečeno veliko je prestala, predno je dosegla svoj namen. Nečimerno razveseljevanje, pri katerem je morala biti po volji svojega očeta, studila je vedno bolj; grozno nadležni so jej bili razni snubači, katerim se je resno ustavljala. Vse to in še skušnjave peklenškega duha, ki jej tudi ni dal miru, težilo je tako njeno nedolžno serce, da je hudo zbolela. Ker je oče videl, da hči ne odstopi od svojega namena, privoli jej slednjič, da stopi v ostri red kapucinski v Cita di Kastelo. Ko jo 17letno pobožni škof preobleče, reče prednici: „Ta bo svetnica.“ Prejela je ime Veronika, kar se pravi „resnična podoba“; bila je res popolna podoba svojega Zveličarja.

O koliko očetov in tudi veliko mater je današnje dni, ki so podobni očetu naše Veronike, kateri svoje otroke s silo vlečejo v posvetno nečimernost, ko Duh Božji nedolžne duše k sebi vabi! Zlasti še tako delajo gosposki, ki se izobraženim štejejo in svoje otroke le za ta svet, in še zato nespametno izreajo. Kaj dosežejo s tako prismojeno izrejo? S tem, da cepijo otrokom posvetnega duha, odtegujejo jih od Boga, pristudijo jim čednosti, izdajo pa jih nečimernosti in razuzdanosti tega sveta, da si prilastijo potrebe, katerih jim prav nič treba ni, odvernejo jih od prave resnične sreče že tukaj na zemlji, ker v svojih razburjenih strastéh niso zadovoljni ter nikdar nasičeni. Mar so srečni tako posvetno in mehužno izrejeni otroci? Živijo li taki nesrečni otroci kedaj zadovoljno? Si li prizadevajo, da bi resnično dosegli svoj pravi namen? Oh, oni živijo le za ta svet, ki jih pa nikdar ne more srečnih storiti! Če se tudi valajo po luži posvetnega šuma, njihovo serce je nemirno, nezadovoljno. O oslepljeni stariši, ki ne dajo Bogu, kar je Božjega, kakšen odgovor jih čaka! Zadnji, za celo večnost odločilni račun

bo delal sveti in pravični Bog, ki daje starišem otroke, da jih za nebesa izredijo.

Veronika je stopila v samostan, kamor jo je vleklo serce; ko je storila slovesno obljubo, opravljala je sedemnajst let razne službe z angeljsko pokorščino, z največjo ponižnostjo in v toliko priljubljenem uboštvu. Njena postelja je bila peščica slame, čisto lahna, odeja pa veliko prekratka. Na njeni obleki je bila kerpa poleg kerpe. Noč in dan je stregla bolnikom; vedno je molila in jokala za spreobrnjenje grešnikov. Terpljenje Gospodovo je bilo zmiraj pred njenimi očmi; zraven se je z veliko sočutnostjo spominjala bolečin žalostne Matere Božje. Da bi druge nune vnela v ljubezni do žalostne Matere Božje, postavila je na koru prelepo podobo kraljice mučenikov; k tej podobi je vsako tretjo nedeljo v mesecu peljala vse druge nune v posebni procesiji. Ko je govorila o bolečinah in žalostih Matere Božje, se njene sestre niso mogle solz zderžati; tako je bila ganjena, da je bila živa podoba žalostne Matere Božje. Premišljevanje terpljenja Gospodovega in njegove preblazene Matere je tako vnelo njeno serce ljubezni do terpljenja, da je le želela, za Jezusa in z Jezusom terpeti in umreti. V noči 4. maltravna 1694 se jej prikaže Gospod s ternjevo krono na glavi. Veronika zakliče v ljubezni: „O ljubi moj Gospod, ternje je za-me, ne pa za-te; daj ternjevo krono meni!“ Jezus pravi: „Prišel sem, da te kronam svojo ljubo nevesto!“ Gospod sname ternjevo krono s svoje glave ter jo položi Veroniki na glavo; in čutila je tako prestrašno bolečino, da je nekaj časa nezavedna ležala na tleh. Ta bolečina se je ponavljala vsak petek skozi celo njeno življenje. Njeno čelo je bilo pretegnjeno z rudečim pasom; včasih je bilo, kakor s ternjem nabodeno; njene solze so bile večkrat kervave. — Da bi vse natanko

popisal, kako jo je Gospod vodil po poti križa in potegoval na-se, napisal bi celo knjigo. Vendar naj to omenim, kako se je nebeški ženin Jezus Kristus s svojo prelepo nevesto zaročil.

Ko je že neznano veliko preterpela v ljubezni do Jezusa in Marije, piše sama na povelje svojega spovednika: „Ko sem neko jutro bila pri sveti maši, prešine me na mah neko čudno občutje. Čutila sem v svojem sercu, kakor neko dotikanje, ki je v meni obudilo gorečo željo, z Bogom popolnoma skleniti se. Zdelo se mi je, da sem v Bogu zamaknjena, in razodel mi je, da se hoče z menoj poročiti; to je storilo, da je serce v meni poskočilo, in čutila sem, kako v meni gori; ta trenutek mi je bilo razodeto vse, kar mi je storiti, da se pripravim za poročenje. Spoznala sem, da je vsa priprava le v terpljenji.“

Po tej prikazni je z neznanskim veseljem ponavljala le te besede: „Moj Božji Jezus, ti ženin moje duše!“ Res se je verstilo terpljenje za terpljenjem. Napadla jo je velika neutolažnost in duhovna suhota, kar jej je bilo najhuje. Čez nekaj tednov jo zopet potolaži Gospod, ter jej pokaže drag kamen, ki je bil v rani njegove presvete strani uterjen, in razodel jej je, da je ta biser narejen iz vseh terpljenj, ktere je iz ljubezni do njega že prestala.

Na praznik Marijinega oznanjenja je videla Veronika kraljico angeljsko na veličastnem sedeži. Sveta Katarina Sienska in sveta Roza Limanska ste bili ž njo. Te dve prelepi svetnici ste prosili prečesčeno Mater Božjo, naj privoli, da se njena zvesta služabnica Veronika poroči z njenim Božjim Sinom. Naša ljuba Gospa privoli. Na to zapazi Veronika v Marijinih rokah prelep perstan, kateri je bil njej namenjen. „Od tistega dne“, pravi, „sem kakor sama iz sebe in vedno

sem čutila notranjo pričujočnost Božjo.“ Tisti postni čas se je še bolj ostro postila in hudo berzdala svoje telo. Veliko soboto, ki je bila tisto leto 10. malega travna, prikaže se jej zopet Gospod in jej pokaže zaročilni perstan ter jo povabi na drugi dan na poročenje ž njim. Sama pravi: „Takrat mi je bilo razodeto, da za to potrebujem popolno prenovljenje svoje duše; da moram živeti bolj tiho, da naj vsa opravila bolj goreče in ljubeznivo opravljam, da vse iz bolj čistega namena storim, da nobenemu natornemu nagnjenju ne strežem, ampak ravno nasprotno si izvolim; da naj hvalisanje drugih zaničujem, zaničevanje in zatajevanje pa ljubim; da naj želim v vsem križana biti in da po večji popolnosti hrepenim.“

Po noči je imela tri prikazni. Najpervo se jej je zdelo, da gre Jezus v njeno serce, da izžene vse, kar bi bilo z lastno ljubeznijo omadeževano. V družih dveh prikaznih je Gospod njeno dušo ozaljšal z bogatimi darovi, kateri, rekel je, so njeno lastno zasluženje in ktere njej dá za doto. Pri svetem obhajilu je njeno serce bolj ko kedaj gorelo v nebeški ljubezni. Ko se je bližala oltarju, slišala je angelje premilo peti: „Pridi, nevesta Kristusova!“ Potem je bila zamaknjena. Videla je dva veličastna sedeža. Desni je bil zlat, biserov bliščeč. Drugi sedež je bil iz alabastra, čisto bel in v žlahtnih kamenih lesketeč. Na njem je bila preblazena Devica, ogernjena z belim plaščem neznane cene. Nepreštete so bile trume nebeških duhov, in v njihovi sredi ste bili sveti devici Katarina in Roza. Te dve ste Veroniko počasi peljali pred sedeže. Zdaj ste jo čez njeno nunsko opravo ogernili z raznimi oblačili, katerih je bilo eno lepše, ko drugo. Ko se približa Gospodu, čegar obleke popisati ni bilo mogoče, zapazila je v njegovih

peterih ranah prečudne bisere; iz onega v rani njegove strani žareli so na vse strani žarki, ki so bili svetlejši nego solnce. Zdelo se jej je, da v tej rani vidi perstan zaročitve. Ko Gospod povzdigne svojo roko, da bi jo blagoslovil, prišel je besede: „Pridi, nevesta Kristusova!“ Preblažena Devica z vso nebeško trumo nadaljuje: „Sprejmi krono, katero ti je Gospod od vekomaj pripravil.“ Sv. Katarina jej zdaj odloži predrago obleko, da ima le samostansko opravo, da se tako poterdi veljava njena v očeh Božjih, ker sme tako oblečena biti v tej veličastni družbi. Zdaj dá Gospod svoji preblaženi Materi znamenje, naj jo ogerne s svatovskim oblačilom. Bil je to prekrasen plašč z žlahtnimi kameni obsut. Preblažena Devica dá to oblačilo sveti Katarini, koja ž njim Veroniko obleče ter jo pelje med sedeža. Takoj je bila ljubezni vneta bolj ko kedaj poprej, in videla je, da je Gospod vzel iz svoje strani perstan in dal ga svoji Materi. Veronika sama tako-le piše: „Ta perstan se je svetil v čisti bliščobi, bil je zlat z Imenom Jezusovim. Gospod me je prijel za roko; tisti trenutek sem čutila, da sem ž njim priserčnejše sklenjena, kakor kedaj poprej. Z večno češčenje Devico Marijo ob enem mi je nataknil perstan na moj perst in me blagoslovil. Nebo se je zopet razlegalo petja angeljskih korov. Božji ženin pa mi je dal nova pravila svete popolnosti ter mi je naročil, naj svoji lastni volji odmerjem in naj živim, kakor da bi na svetu nikogar ne bilo, kakor le on in moja duša. Tudi mi je rekel, naj pomnožim svoje poste, naj bom v svojem zatajevanji ostrejša in v vseh rečeh križana; tako bo on moj ženin.“ Končana je bila ta skrivnostna poroka; vse je natančno videla z očmi svoje duše.

Veliki petek na večer 1697 imela je spet prikazen svojega nebeškega ženina.

Videla ga je na križ pribitega; ta pogled je toliko vnel njeno serce, da ga je prosila, naj bi bila ž njim križana. Trikrat jo vpraša, kaj da hoče; ona trikrat vneto ponovi svojo priserčno prošnjo. Slednjič jej Gospod reče: „Privolim ti; ali zato tirjam zvestobo. S pomočjo ran, ktere ti vtisnem, ti podelim tudi milost, da to zvestobo ohraniš vso prihodnost.“ Pet svetlih žarkov, zlatih in gorečih, švigne iz njegovih ran, ki prešinejo s skelečo bolečino roke, noge in serce Gospodove neveste. V neznanem bolu omedli. Ko pa se zavé, zapazi na sebi kervaveče rane križanega Jezusa. Odslej se vedno bolj vtaplja v premišljevanje Gospodovega terpljenja, in v duhu zamaknjena obhodi vse postaje njegovega terpljenja od kervavega pota na Oljski gori do njegove bridke smerti na križi. Ž njim pa tudi terpi na duši in na telesu.

Pri vseh teh posebnih milostih, ktere jej je dodelil Gospod, bila je v svojih očeh vedno le zaničljiva, ponižna, vselej pokorna kakor nedolžno dete, vsem drugim sestrām postrežna kakor dekla; samostanu je bila studenec blagoslova. Izvolili so jo za prednico.

Ko je pa po samostanski navadi prejela ključ, redovno vodilo in samostanski pečat, nesla je vse to na oltar pred svojega Jezusa v presvetem zakramentu; potem je šla pred podobo žalostne Matere Božje, ki je bila postavljena na sedež samostanske prednice; tu pade na svoja kolena ter dene ključ, redovno vodilo in samostanski pečat pred podobo preblažene Device in jo milo zaprosi, naj bo namesto nje Marija sama prednica temu samostanu. Vsak večer je ponovila to pobožno počeščenje in je izročevala ključ Mariji, svoji prednici.

Da je žalostni Materi Božji to češčenje res bilo dopadljivo, kaže njena materina ljubezen do Veronike. Veronika

je sama priznala, da jej je preblazena Devica v neki prikazni premilo naročila, naj bo zastran svoje službe brez skerbi, ker jo hoče ona nadomestovati.

Ko je Veronika bila prednica, poznalo se je v samostanu očitno, da je res preblazena Devica Marija prednica in ona po Veronikinih ustih govori. To se je razodevalo v njenih govorih, v prelepem redu in v sladki složnosti, ki je vladala celo hišo; pa tudi v obilnih darovih, ki so tako bogato dohajali od vseh strani, da so zamogli zboljšati in celo podaljšati samostan. Da bi vsi še bolj in lahko spoznali Marijino pomoč, dohajali so taki darovi navadno o Marijinih praznikih. Zato so pobožne nune sploh rekale, da jim Marija, nebeška prednica, vselej obilno poplača praznovanje svojih godov. Veronika je Marijo imenovala ne le prednico, ampak tudi ključarico samostansko.

Nebeška kraljica je pa toliko ljubila Veroniko, da se je celo ponižala in jej pomagala pri njenih vsakdanjih opravilih, ktere je še vedno opravljala tudi kot prednica. Ko nekdanj Veronika z drugimi nunami vred samostanske rjuhe spira na studencu, zapazile so nune, kako natanko ona spira in kako urno to opravlja, da druge kljubu pridnosti ne premorejo toliko. Slišale so jo pa med delom, da je večkrat rekla: „Preblazena Devica! boš li vse sama storila? mar mi nič nočeš prepustiti?“ Čudile so se veliki ponižnosti Matere Božje; pa tudi občudovale so zasluženje svoje prednice Veronike.

Tako je živela prelepa služabnica Marijina, zedinjena z Jezusom in z Marijo, ter je ž njima terpela in gorela ljubezni do Boga in do bližnjega do zadnjega diha. Če tudi je po svoji ljubi duhovni Materi prejemale tolike in nenavadne milosti od svojega nebeškega ženina, vendar je vedno objokovala svojo revščino in svojo slabost. Ko so jo vprašali, zakaj

joka, odgovorila je: „Kaj bi ne jokala, ker se bojim, da bi pogubljena bila?“

Ko je bila s svojim prelepim zgledom in s svojo verno molitvijo veliko grešnikov in mnogo mlačnih pripeljala na pot čednosti in na vse strani širila blagoslov Božji, poklical je Gospod svojo zvesto nevesto na nebeško ženitovanje. Veliki petek leta 1727. je svojemu spovedniku razodela dan svoje smerti. Povedala mu je pa tudi, da ne nosi le ran na svojem telesu, ampak da ima v svojem sercu vpodobljeno vse orodje terpljenja Kristusovega in sedmere meče njegove preblazene Matere Marije. Veronika mu opiše to orodje. Spovednik jej zapove, naj svoje serce nariše tako, kakor ga je opisala. Ker pa risati ni znala, poklicala je sestro Florido; ta je narisala, ali kakor menijo nekteri življenjepisci, iz rudečega in belega papirja izstrigla vse orodje, kakor ga je Veronika opisovala. To je bilo: Križ, ternjeva krona, banderce, kladvo, klešče, sulica, terst z gobo, kelih, steber, trije žebli, bič in sedem mečev. Vse to je opisal njen spovednik, zapečatil in poslal svojemu škofu. Po smerti so njeno serce odperli in dobili v njem vse orodje, natanko po podobah, ktere je škof imel, in ktere še zdaj kažejo v njenem samostanu v Cita di Kastelo.

Kakor je pa Veronika v goreči ljubezni želela, svojega nebeškega ženina posnemati v terpljenji in v bridkosti, da bi postala „resnična podoba“ — „Veronika“ — svojega Gospoda; tako je Gospodu dopadlo, da so dnevi njene poslednje bolezní dosegli število njegovih let tukaj na zemlji. Tudi to jej je Gospod naklonil, da je tri in trideseti dan sklenila svoje življenje po tri ure terpečem smertnem boji; kakor je Jezus na križi sklenil svoje življenje. Ko je nepremično ležala, reče jej njen spovednik: „Bodi veselega serca, sestra Veronika; glej, blizo ti je, kar si

toliko želela!“ Pri teh besedah dá znamenje neizrečenega veselja, ter zre v svojega spovednika. Glasno prične on molitve za odhajajočo dušo; ne more si pa razložiti, zakaj ga tako milo gleda. Slednjič se spomni, da mu je neki dan rekla, da ne želi drugače umreti, kakor le s privoljenjem svojih višjih, v sveti pokorščini; in za to ga je prosila s svojim milim pogledom. V trdnem zaupanju na Boga stopi spovednik bliže in zakliče: „Sestra Veronika, ker je volja Božja, da greš njega vekomaj uživati, in ker Božjemu veličastvu dopade, da v svojem odhodu potrebuješ privoljenja njegovega služabnika, zato ti to privoljenje podelim.“ Komaj spovednik te besede izreče, pomiga s svojimi očmi v znamenje udanosti; oberne se k svojim duhovnim hčeram, da jim dá svoj zadnji blagoslov, nagne svojo glavo in njena lepa duša se preseli v svete nebesa. To je bilo v petek, 9. maja leta serpana 1727. (Ida Hahn-Hahn. — Legende. Innsbruck.)

34. Sveti Groznat, mučenec češki.

(Umerl 14. maj. serpana 1217.)

Po Slovenskem je malo znan ta častilec Matere Božje. Ker je Slovan, zato ga hočem nekoliko opisati.

Ob času kralja Otokarja, ki je Češko srečno vladal od leta 1192. do l. 1230., slovel je Groznat, ki je bil knežjega rodu in eden pervakov takrat mogočne Češke. Bil je bogat mož, pa dobrega serca; bil je ljubezniv tolažnik žalostnim, oče sirotam, pomočnik ubožcem; v svoji ponižnosti dajal je Bogu, kar je Božjega, pa tudi pokorščino in zvestobo kralju, kar je kraljevega.

Njegova mati ga je porodila pred časom. Vsi so mislili, da je dete mrtvo. Mati se zgrozila nad mrtvim otrokom in sili, naj ga urno spravijo spred njenih

očij. Dojnica pa ga vzame v svoje naročje ter nadležno prosi mater: „Vzemite, moja gospa, dete v svoje roke in darujte ga preblaženi Devici in Materi Mariji, ki je Kristusa rodila in tako svet razsvetila in oživila.“ Ko dojnica tako silno prosi gospo, vzame ta zavoljo nadležnosti slednjič svoje dete; ali groza jo strese pred mrtvim, čisto merzlim otrokom; solze jo oblijejo; ozre se proti nebu in priserčno zdihne: „O Gospod Jezus Kristus, ki si se ponižal, da si v zveličanje človeškega rodu hotel iz Device meso na-se vzeti in za nas na križi umreti, prosim te, oživi to mrtvo dete v čast preblaženi Devici in Materi svoji, kateri ga darujem v hvalo tvojemu veličastvu, ki si slavljen na veke!“

Glej čudo! merzlo, terdo telo njenega otroka postane gorko, gibčno; sinček odpre oči in se joče, kakor vsako novorojeno dete. Ko mati to vidi in sliši, zveseli se in hvali Mater usmiljenja, ki ne zapusti nobenega, kdor vanjo zaupa. Od slej je bil Groznat posvečen Materi Božji, ki ga je prečudovito vzela v svoje varstvo in ga premilo vodila, da je zdaj svetnik Božji.

Njegova sestra Bojslava je bila omožena z deželnim poglavarjem v Krakovem. K njej je šel Groznat ko mladenič. Ko se neki dan pri reki Višnji igra s svojimi tovariši, pade nesrečno v vodo in leži od treh popoldne do večera na dnu vode. Ko sestra to zve, hiti na breg in urno skliče bližnje ribiče, da ga iščejo in izvlečejo vsaj mrtvo truplo njegovo. Ko se pa trudijo dolgo zastonj, spustijo se nekteri mladeniči, ki so znali dobro plavati, na dno reke; res ga eden izmed njih dobi, ter ga za lase izvleče iz vode in na suho dene pred jadikujočo sestro.

Kako pa se začudi, ko zapazi, da njen brat še diha! Preplašena ga poprašuje, kako je vendar v vodi mogel tako dolgo živeti? On izpregovori: „Zdelo se

mi je, da je čudna gospa deviške lepote svoje roke položila na moje čelo in ni pripustila, da bi me bila voda zadušila. Terno verujem, da je bila Mati milosti Božje.“ V čast preblaženi Devici so hvalne pesmi prepevali; Groznat pa je imel posebno spoštovanje do svoje nebeske rešiteljice, katero je odslej še veliko bolj častil.

Oženil se je bil pozneje s pobožno devico, s katero je živel v srečnem zakonu. Bog mu je dal sina, ki je bil veselje njegovega serca. Ali kratko je bilo njegovo veselje. Bog mu je vzel sina in kmalu potem tudi dobro ženo. Groznat je bil mož velikodušnega duha. Svoje misli je zdaj obračal le v to, kako bi dopadljivo živel veličastvu Božjemu; sklenil je, da se ne bo več ženil ter je mislil le to, kako bi svoje premoženje prav razdelil po Božji volji in posvetil samega sebe.

Milost Božja je terkala na njegovo serce; poslušal je ta glas. Zato se je vsega udal Bogu. V ljubezni do terpečega Zveličarja je storil obljubo, da hoče romati v Jeruzalem, da tam obiše svete kraje. Ko pa pride do morja, prestraši se pred neizmerno vodo in ne upa si na morje. Zato se napoti v Rim, da se posvetuje s svetim očetom, kaj mu je zdaj storiti. Sveti oče ga odveže od storjene obljube pod pogojem, da v čast preblaženi Devici in Materi Mariji postavi in oskerbi z vsem potrebnim samostan, v katerem bi imeli zavetje revni in nadložni ljudje pod vodstvom menihov premonstratenzov. Groznat s solznimi očmi zahvali svetemu očetu, ki ga še posebej blagoslovi ter roma potolažen in vesel nazaj na Češko.

Ko si je bil odbral primeren kraj za namenjeni samostan, pokleknil je na tla in molil: „O Gospod, ki si se ponižal in si hotel iz Device rojen biti, pripravi na tem kraju stanovanje tvoji službi pri-

merno!“ Po molitvi vstane, vzame motiko ter nakoplje več košev zemlje, katero odnese na svojih ramah na stran, ter tako postavi temelj novemu samostanu, ktereга imenuje po bližnjem mestu „Topla“.

Ko je veliki samostan v prelepem kraju bil dodelan, posvetil ga je škof Janez iz Prage; takrat se je prikazalo čudno znamenje na nebu. Nad samostanom Matere Božje se je videla bliščeča zvezda, ki je kakor solnce prelepo sijala na jasnem nebu. Ta zvezda je svetila na nebu ne samo med posvečenjem, ampak celi tisti dan, da se je še le zvečer uredila med druge zvezde. Pobožni verniki so bili te misli, da ta lepa zvezda pomeni Marijo Devico, katero sveta cerkev imenuje morsko zvezdo; ker pripelje vse v zavetje večnega miru, ki na zburjenem morji tega sveta pri njej iščejo pomoči.

Groznat je potem zidal še drugi samostan za nune ravno tega reda. V ta samostan je tudi njegova sestra stopila po smrti svojega moža. Ko je uredil vse časnó, posvetil se je tudi sam vsega Bogu in Materi Božji in šel v samostan. Živel je v popolni pokorščini ter je s svojo ponižnostjo in s svojo poterpežljivostjo bil prelep zgled vsem drugim menihom.

Nekega dne obiše samostan, kjer je bila njegova sestra; tukaj hudo zbolí, da ne more nazaj, ter se vleže. V bolezni nekdanj, kakor zamaknjen, glasno zakliče: „Glej, vzeli me bodo, in sovražniki me bodo odpeljali!“ Nune, ki so mu stregle, tolažile so ga, naj se nič ne boji, ker po Božji previdnosti leži v svoji hiši. Ali kmalu se je res zgodilo, kar je govoril v preroškem duhu.

Ko je kmalu potem ozdravel, spovedal se je v praznik Kristusovega vnebohoda skesano ter je poprosil druge menihe, naj ž njim prepevajo hvalo Božjo in molijo zanj. Prejel je pobožno presveto Rešnje Telo; na vse pripravljen,

da bi šel iz tega sveta, potuje, blagoslovljen od svojega opata, v Groznetin, da bi tam pregledal cerkvene reči; zakaj bil je cerkven oskerbnik. Nekaj hudobnežev mu je bilo gorkih, ker se je serčno in stanovitno ustavljal njihovim krivičnim napadom na cerkveno premoženje. Ti ga primejo in veržejo v ječo, kjer ga neusmiljeno terpinčijo z lakoto in žejo in z drugimi mukami, da bi ga s silo primorali, naj se drago odkupi. Groznat je v Božje ime vse voljno preterpel; molil je brez nehanja in prosil Boga, naj mu dodeli krono mučeniško in ga pokliče k sebi.

Ko so opat in drugi menihi zvedeli, kakšna nesreča je zadela njihovega dobrotnika, jokali so in tarnali ter nabrali nekaj cerkvenih denarjev, da bi ga odkupili. Groznat pa je hotel raji iz ljubezni do Jezusa in Marije umreti, kakor da bi cerkev kaj terpela zavoljo njega. Za Božjo voljo je prosil opata in sobrate, naj čisto nobenega krajcarja ne dajo za njegovo odkupljenje. Priserčno je želel, razdeljen pri Kristusu in pri svoji nebeški Materi biti; zato je prosil, naj mu ne zabranijo mučeniške smerti.

Kar je toliko želel, dosegel je; 14. malega serpana 1217 je v ječi umerl. Njegovo telo so menihi drago odkupili in častito pokopali pred velikim oltarjem v svoji cerkvi v Topli. (Bolandisti.)

35. Sveti Frančišek Solanski.

(Umerl 14. mal. serpana 1610.)

Sveti Frančišek Solanski je bil rojen 1549 v mestu Montila na Španskem. Njegovi stariši so bili premožni, pa tudi pobožni. Skerbeli so, da bi svoje otroke izredili ne le za časno, temveč tudi za večno življenje, da bi jim zapustili največji zaklad, strah Božji. Da ni bila zastonj njihova skerb, pričal je Frančišek že v

pervi mladosti. Njegovo lepo, spodbudno obnašanje izdalo je toliko, da so ga drugi otroci visoko spoštovali in si vpričo njega niso upali nikakoršne nespodobnosti. Obiskoval je dobre šole jezuitske, da se vredno pripravi za višji poklic. Do svojega dvajsetega leta zdelal je vse te šole; zdaj sklene zapustiti svet in vse nečimerno razveseljevanje njegovo. Prosil je, da so ga vzeli v red svetega Frančiška, svojega patrona.

Goreče je pričel leto svoje poskušnje. S svojim nedolžnim telesom ni delal kakor s hlapcem, ampak kakor s svojim najhujšim sovražnikom. Pod svojo redovno obleko je nosil spokorno ostro oblačilo. Čevljev nikdar ni imel. Leseno korito mu je bila postelja, blazina pa gerčast štor. Adventni čas pa si je postiljal s poleni. Bičal se je tako neusmiljeno, da so bila tla večkrat še drugi dan kervava. Le o velicih praznikih je zaužil košček mesa ali jajce ali malo ribe. O petkih je vzel le kaj merzlega. O postnem času postil se je v ponedeljek, v sredo in v petek ob suhem kruhu.

Ko je dostal leto poskušnje, storil je slovesno obljubo; potem se je učil modroslovja in bogoslovja v samostanu. Ko je dobro doveršil vse to, bil je v mašnika posvečen. Svojo novo mašo je daroval 4. vinotoka, v praznik svojega patrona, svetega Frančiška Serafinskega. Ker je bil izversten pevec in je dobro znal gosti, izročili so mu cerkveno petje v domačem samostanu. Poleg tega pa je tudi vneto oznanjeval besedo Božjo. Potem je po raznih samostanih učil novince, pridigoval, spovedoval in stregel bolnikom.

Leta 1588. se je še le pričelo njegovo pravo apostolsko življenje. Njegovi predstojniki so ga poslali v južno Ameriko, oznanjevat divjim narodom zveličansko sveto vero. Izvolil si je Tukumanske kraje. Da ga je res Bog sam tja

poslal, spričuje to, da se je v štirinajstih dneh tako dobro naučil jezika teh narodov, da je celó domače zamogel opomniti na nekatere jezikovne napake. Bog je blagoslovil pridige svetega misijonarja. Neki dan se je po njegovi pridigi na enkrat do devet tisoč Indijanov spreobrnilo. Kdor bi ne bil verjel njegovim besedam, moral je verjeti njegovim čudežem. Po njem je Bog mertve obujal, videl je skrite in prihodnje reči.

Leta 1601. so ga poklicali njegovi predstojniki v mesto Lima, ki je bilo takrat glavno mesto Peruanskega kraljestva. Tu je zadnjih devet let pridigoval, spovedoval ter stregel ubožcem in bolnikom. Večkrat je šel na mestno ulico, vzel iz svojega rokala podobo križanega Jezusa ter razlagal bridko terpljenje njegovo. K sklepu je vselej opominjal svoje poslušalce, naj se odpovejo gerdi pregrehi in si prizadevajo za lepe čednosti. Neki dan gre po mestu s križem v rokah ter večkrat priserčno vzdihne. Kmalu je bilo toliko ljudstva okrog njega, da niso mogli naprej. Ako je v katerikoli cerkvi naletel na več ljudi, stopil je na vzvišen kraj ter jim napravil kratko pridigo. Večkrat je šel na glavni terg; začel je pridigovati

trem ali štirim; ali komaj so zagledali križ v njegovi roki, vrel so že od vseh strani skupaj, da je nastala velika gneča.

Frančišek je v svoji gorečnosti šel še dalje. Šel je na očitne veselice, pa je začel pridigati. Nekdaj gre v gledišče ter nagovarja igralce in poslušalce, naj ne

trатijo drazega časa z nečimernimi predstavami. Povzdigne svoj križ in zakliče: „Premišlujte z menoj ginjaivo predstavo, največjo igro, kakoršno je kedaj videl svet; premišlujte za grešno človeštvo umirajočega Sina človekovega!“ — Včasih se je podal v pivnice, kjer so plesali in nespodobno razsajali; očital jim je njihovo pregrešno vedenje ter jih opominjal in jim žugal, bodi si priležno alinepriležno.

Navadni misijonar bi kaj tacega ne bil mogel izvesti. Frančišek pa je to storil. Znale so bile njegove posebne čednosti. Ve-



Sveti Frančišek Solanski.

deli so, da včasih po dva, celo po tri dni nič ne užije. Zvedeli so tudi, da svoje telo neusmiljeno biča in pokori; da se ne boji ne vročine ne mraza, ne hribov ne vode, ako gre za zveličanje bližnjega. Celo mesto je bilo priča, kako bolnišnice obiskuje, kako bolnikom prestilja, jih ljubeznivo, kakor skerbna mati svoje dete,

preklada, jim jed ali pijačo ponuja. Včasih pa je vzel svoje gosli ter je godel in zraven prepeval v čast preblaženi Devici Mariji, ki je tolažnica žalostnim, zdravje bolnikom. Sploh je bil le molčeč, pri bolnikih pa, zlasti pri umirajočih, govoril je presladko; bolnike je navdajal z zaupanjem, z udanostjo in s kesanjem. Najbolj nagnusni bolniki bili so mu najljubši. Celo to se je zgodilo, da je gnoječe se rane bolnikom izserkal. Gospod je blagoslovil njegovo velikodušno premagovanje tako, da so bolniki ozdraveli.

Kako si je pa Frančišek pridobil vse te prelepe čednosti? Vso to veliko svetost je dobil s priserčnim občevanjem z Bogom, po svoji goreči ljubezni do Jezusa v najsvetejšem zakramentu in v detinskem češčenji ljube Matere Božje. Njo je navadno imenoval svojo „preljubo“. Večkrat je vzdihoval k Mariji: „Častitam Ti, o preblažena Devica in Mati! Veseli me, da Te je roka vsemogočnega Boga tako lepo, tako sveto in čisto storila!“ Neki dan ga sreča eden njegovih sobratov, ko je ravno v cerkev namenjen, in ga vpraša, kam da gre? „Gost grem neki prelepi devici, ki na-me čaka.“ Menih gre skrivaj za njim v cerkev, da iz zatišja opazuje Frančiška. Kaj vidi? Sveti mož gre pred podobo Matere Božje, vzame svoje gosli ter začne gosti in prepeva najlepše pesmi v čast preblaženi Devici. Postal je pa sladkega veselja tako prevzet, da je poskakoval sem ter tja, slednjič je padel na svoja kolena, pa priserčno hvalil in prosil nebeško kraljico.

Pobožni menih ga opomne, naj bi nekoliko odjenjal od svoje ostrosti, naj bi bolj skerbel za svoje zdravje in se včasih nekoliko zvedril. Frančišek pa mu je rekel: „Tu v samostanu imam zadosti vedrila in tolažbe; pripuščeno mi je, da se veselim in občujem s preblago Gospo; in

to mi polajšuje moja pokorila, da se moje serce raduje v polnem veselji.“ S temi besedami prime tovariša za roko in ga pelje v cerkev. Najprej poklekneti pred sveto Rešnje Telo; potem pa Frančišek odgerne podobo Matere Božje in pravi: „Glej, ta Gospa mi je prevzela serce; njej sem se udal; ž njo se menim, ž njo se zaupljivo pogovarjam.“ Solze ga oblijejo, pa takoj priserčno nagovori Mater Božjo, da se njegov tovariš ne more načuditi.

Na delopust vnebovzvetja Matere Božje je šel nekdanj z drugimi menihi po obedu pred zakrament svetega Rešnjega Telesa molit. Ko je nekaj časa molil Jezusa, urno vstane ter hiti v kapelo preblažene Device Marije; tukaj povzdigne svoje oči proti nebu ter začne glasno Marijo slaviti, kakor da bi jo videl s telesnimi očmi, obdano od angeljskih korov. Potem pade na svoja kolena in prepeva najlepše pesmi v čast Materi Božji tako, da se čudijo vsi pričujoči. Med njimi je bil tudi menih, resnoben in spokoren mož, ki je bil v Kristusovo terpljenje toliko zamišljen, da ga niso videli več let, da bi se bil kedaj zasmel; vedno se je le jokal. Ta resnobi menih zakliče Frančiška. Ko mu pa Frančišek o nebeški prikazni pove le par besed, bil je ta spokorni mož svetega veselja tako prevzet, da je tudi začel peti in je s Frančiškom vred slavil neizmerno veličastvo Matere Božje v nebesih.

Češčenje Matere Božje je bilo svetemu Frančišku pokoj po storjenem delu, tolažba v bridkostih, življenje v trudu. Na svojih dolgih in mnogoterih potih je bil velikrat utrujen; večkrat ga je lakot in žeja mučila; velikrat je v vročini komaj dihal. V takih in enakih težavah je pobožno zaklical svojo nebeško Mater Marijo in začel prepevati njeno slavo. Vse bridkosti so bile pozabljene; on pa je užival nebeško sladkost.

Leta 1610., Marijinega meseca, napade svetega Frančiška huda bolezen. Kakor Job hvalil je Boga, da mu je poslal terpljenje. Kakor celo svoje življenje, ponavljal je tudi zdaj: „Češčen bodi ljubi Bog!“ Marijo, svojo nebeško Mater, častil je še priserčneje. Večkrat je ponavljal njeno hvalno pesem: „Moja duša poveličuje Gospoda“. Včasih so mu prebrali kako lepo pesem Matere Božje. To mu je bilo v njegovih velikih bolečinah tolažba in polajšanje. V praznik presvete Trojice je bil zamaknjen; ušel je iz svoje sobice in je klical: „Čast bodi Očetu in Sinu in svetemu Duhu!“

Ker je bolezen pritiskala vedno huje, podelili so mu sveto popotnico; on pa je terdil, da še ne bo umerl, ampak da bo doživel še god svetega Bonaventure. Tri dni pred smertjo so mu podelili sv. poslednje olje; kakor je bil rekel, 14. dan malega serpana je še milo vzdihnil: „Češčen bodi ljubi Bog!“ potem pa umerl.

Na njegovem grobu se je zgodilo veliko čudežev. Leta 1726. ga je papež Benedikt XIII. svetnikom prištel. (Šröder. Legende.)

36. Sveta Brigita.

(Umerla 23. mal. serpana 1373.)

O sveti Brigiti sem že nekaj pisal v prikaznih Matere Božje. Vendar naj jo prištejem tudi tukaj posebnim častilcem preblažene Device Marije in sv. Jožefa. Ta sveta vdova je s posebno ljubeznijo ljubila križanega Jezusa, pa ravno tako je bila s posebno ljubeznijo sklenjena z nebeško kraljico in z njenim deviškim ženinom svetim Jožefom.

Od otročjih let sem je bila čistega serca, ponižna, pokorna in modra. Bog jej je dodelil veliko raznoterih nebeških prikazen, ktere je opisala; Bazelski cerkveni zbor jih je spoznal koristne v spodbudo vernim kristjanom.

Tu naj le zapišem, kaj je preblažena Devica sveti Brigiti razodela o sv. Jožefu. V neki prikazni pravi Marija svoji ljubljeni Brigiti: „Na misel mi je prišlo, kaj bi odgovorila, ako me (sv. Jožef) vpraša, kako sem spočela in kdo je Oče Sinu, ktereга naj porodim? Bala sem se, da bi Jožef na pritiskanje hudobnega duha me natolceval. Glej, ko tako mislim, zagledam angelja, podobnega njemu, ktereга sem poprej videla, in ta je rekel: „Naš Bog, ki je večen, je s teboj in v tebi. Ne boj se torej; on te bo učil govoriti; on sam bo vodil tvoje stopinje. On bo mogočno in modro dognal svoje delo na tebi.“ Jožef pa, kteremu sem bila izročena, se je čudil, ko je zapazil, da sem blaženega telesa. Mislil je, da ni vreden, da bi prebival z menoj. Bil si je v skerbi ter ni vedel, kaj mu je početi? Angelj pa mu je v spanji rekel: „Ne zapusti sebi izročene Device; ker resnično je, kar si zvedel o njej. Spočela je od Duha Božjega, in bo rodila Sinú, Zveličarja sveta. Zato jej služi zvesto, in bodi varih in priča njeni čistosti.“ Jožef mi je od tistega dne stregel kakor svoji Gospej... Kar je nama ostalo potrebne hrane, razdelila sva ubogim; bila sva zadovoljna s tem, kar sva imela. Jožef pa mi je služil tako, da nisem nikdar slišala iz njegovih ust nobene lahkomisljene besede, pa tudi nobene čmerne ali nevoljne ne. Bil je prav poterpežljiv v uboštvu, skerben pri delu, pohleven in krotak proti zbadljivcem, ubogljiv v pokorščini, serčen branitelj proti njim, ki so moje devištvo kaj černiti hoteli, in zvesta priča čudežev Božjih. Svetu in mesu je tako odmerl, da nič ni želel družega, kakor le nebeško. V obljubah Božjih je bil tako veren, da je le rekel: Oh, da bi živel in videl voljo Božjo spolnjeno! Malokedaj je prišel v družbo ali v pogovor z ljudmi; ker vse njegove želje so bile le te, da bi spolnil

voljo Božjo. Zato je pa zdaj veliko njegovo veličastvo.“

Drugi pot je preblažena Mati Božja še to govorila Brigiti: „Gotovo vedi, da je Jožef v svetem Duhu spoznal, preden se je z menoj zaročil, da sem jaz svoje devišstvo posvetila Bogu in da sem bila neomadeževana v mislih, v besedah in v dejanji. Zaročil se je z menoj, da bi mi služil, da bi mu bila Gospa, ne pa žena njegova. Tudi jaz sem v svetem Duhu gotovo spoznala, da bo moje devišstvo vedno neomadeževano ostalo; akoravno sem po skrivni Božji naredbi bila možu zaročena.“

„Ko sem pa Gospodovemu angelju dala besedo in je Jožef videl, da sem v moči svetega Duha blaženega telesa, zavzel se je močno; ne, da bi me bil naltolceval, ampak spomnil se je prerokovih besed, da bo Sin Božji rojen od Device, in on se je nevrednega štel, da bi služil taki Materi; dokler ga ni angelj v spanji opomnil, naj se ne boji in naj mi v ljubezni služi. Bogastva z Jožefom nisva imela; le k življenju potrebnega posluževala sva se v čast Božjo; vse drugo sva razdala v ljubezni do Boga. V svoji ponižnosti se nisem obotavljala pripravljati, kar sva z Jožefom potrebovala; ravno tako je bil tudi moj Sin meni in Jožefu pokoren.“

To in veliko takega je preblažena Devica Marija razodevala sveti Brigiti.

Sv. Brigita je umerla v Rimu 23. malserpana 1373. (Ott. Josef.)

37. Sveta Ana.

(25. mal. serpana.)

Že v prvem delu teh bukev sem omenil svete Ane, ko sem opisal stariše preblazene Device in naše ljube Gospe Marije. Ker je pa med bralci te knjige gotovo veliko devic in mater, ktere ča-

stijo sveto Ano za svojo patrono, hočem še kaj zapisati o stari materi našega Zveličarja Jezusa Kristusa; upam, da bom s tem postregel tudi mnogim Maričkam, ki bodo radi slišale kaj o materi svoje patrone in kraljice nebeške. Že tudi zato moram sveto Ano prišteti častilkam Matere Božje, ker je sveta Ana nam rodila to nebeško cvetlico in jo prva častila.

Kar je v prvem delu pisanega o sv. Ani, tega ne bom ponavljal. Saj nihče ne more dati natančnega popisa njenega življenja, ker je skrivnostno zagernjeno le v ustno izročilo in nam sveto pismo nič ne pove o njej.

Še le papež Gregor XIII., ki je vladal sveto cerkev od leta 1572. do 1585., je splošno razširil očitno češčenje sv. Ane, ko je vesoljni cerkvi odkazal njen praznik. Po vodilu ustnega izročila moramo pa spoznati, da je češčenje svete Ane tako staro, kakor sveta vera. Njeno češčenje se je gotovo pričelo v Palestini, po hribih in dolinah, kjer je živela mati naše nebeške kraljice. Kraje, ktere je posvetila s svojim prelepim in svetim življenjem, hišico, ktero je napolnjevala z dišavami svojih posebnih čednostij: vse to je moralo živo zaznamovati ustno izročilo.

Ko se je naš Gospod Jezus Kristus vernil k svojemu nebeškemu Očetu in je tudi svojo preljubljeno Mater k sebi vzel v nebesa, gotovo so verniki v svoji sveti žalosti obiskovali kraje, kjer je Gospodova Mati preživela svojo mladost. Gotovo so jim bili sveti in ljubi tisti kraji, ki so bili priče vseh dogodkov njenega življenja; ker častito in sveto jim je bilo vse, karkoli jih je le kaj opomnilo na preblaženo Devico Marijo. Stara sporočila, ki po spričevanji prvih kristjanov opisujejo sveto deželo, v misel jemljejo cerkve in kapele, ki so bile postavljene v čast sveti Ani. Tudi po drugih krajih jutrovih dežel je bilo češčenje svete Ane

razširjeno že v prvih časih. Gerki obhajajo njen god vsako leto trikrat. 9. kimovca, ko se spominjajo rojstva preblazene Device Marije, spominjajo se tudi njene svete matere Ane; 9. grudna obhajajo spomin njene posebne prednosti, da je neomadeževano Devico Marijo spočela; 25. malega serpana pa praznujejo slovesno njeno smert, katero „njeno spanje“ imenujejo. Slovesno praznovanje so povzdigovali veličastne cerkve, ktere so gerški cesarji postavili v čast Gospodovi stari materi. V Carigradu ste bili dve veliki baziliki, kateri sta cesarja Justinijana prekrasno pozidala v njeno čast. Po vsem jutrovem cesarstvu so bile postavljene velike cerkve v čast sveti Ani. Najbolj je slovela cerkev svete Ane na Kerzoneškem, kamor so v velikih trumah romali verniki v prvih časih.

Dokler je od prvih časov sèm sveta cerkev lepo cvetela na Jutrovem, bilo je tudi češčenje svete Ane na visoki stopinji. Iz Jutrovega so nam došli najlepši spisi, najpriserčnejše pesni in najmilejše molitve k sveti Ani. V zapadnih deželah je pa zopet Francoska, ki je že v starodavnih časih s preblazeno Devico Marijo visoko častila tudi njeno mater sveto Ano.

Stari cerkveni zgodovinarji terdijo, da mesto Apt je tako srečno, da hrani sveto telo Gospodove stare matere svete Ane. To predrago svetinjo so iz Palestine prinesli na Francosko prvi oznanjevalci sv. vere. Izročili so svetinje sv. Avspiciju, ki je bil učenec papeža Klementa in je bil prvi škof v mestu Apt. To je dognana resnica, katero nam spričujejo duhovne molitve, dnevnice, ktere je sveta cerkev dovolila in poterdila duhovnikom te cerkve. Iz teh dnevnic naj tu nekoliko povzamem. Druge nočnice tako-le pravijo: Sv. cerkev Aptiška vedno časti telo svete Ane, matere preblazene Device Marije, katero so po starem izročilu prvi verniki v to mesto

prinesli. Da ga v vojski in preganjanji onečaščenju odtegne, skril ga je blaženi Avspicij v podzemeljsko rakev. Ko so pa pomerli, kateri so za skrivnost tega zaklada vedeli, bilo je sveto telo pozabljeno več stoletij, dokler ni prišel kralj Karol Veliki velikonočne praznike v mesto Apt, ko je bil Saracene srečno premagal in je po Provensi mirno vladal. Ko je ta cesar zaukazal, da naj se vnovič posveti cerkev, katero so hudobneži oskrunili, zahvalil je pri tem praznovanju, vpričo neprestete množice vernikov, vsemogočnega Boga očitno za mnogo nepričakovanih dobrot. Gospod je uslišal molitev pobožnega kralja ter je s posebnim čudežem naznanil zaklad, ktereга so imeli med seboj, pa niso vedeli zanj.

Med pričujočimi je bil takrat tudi sin blagega in junaškega vojaka, pri katerem je kralj Karol stanoval. Ta deček je bil 14 let star in Janez mu je bilo ime. Bil je pa od svoje mladosti sem slep, gluh in mutast. Obnašal se je pa nekaj trenutkov, kakor da mu je nekaj nebeškega razodeto. Kmalu pa je s svojimi rokami in nogami počenjal, kakor da bi silno prosil, naj globoko v zemljo kopljejo pod stopnicami, kjer je ravno stal. Pobožni knez, pa tudi vsi pričujoči so se čudili temu obnašanju; kralj zapove, naj se postreže zahtevanju slepega in mutastega dečka. Res kopljejo in pridejo v podzemeljsko kapelo, v kateri je blaženi Avspicij, apostol Aptiški, svojim ovčicam bil delil duhovno hrano — besedo Božjo in svete zakramente. Slepí deček gre naprej ter kaže pričujočim pot, po kateri naj mu sledé; kazaje zaznamuje kos zida, pri katerem naj le še v tla kopljejo; zdaj vse pričujoče na mah obsveti neka svetloba. Ko pa zagledajo še globočje ležečo odpertino, zapazijo v tej globočini z velikim začudenjem še gorečo svetilnico. Kralj in njegovo spremstvo hitijo k svitu te

prečudne luči. Glej! deček Janez spregleda, sliši in jezik se mu odveže ter zakliče: „V tej kapelici je telo sv. Ane, matere preblažene Device in Matere Božje Marije!“

Vsi pričujoči se zavzamejo ter se veselo čudijo pri pogledu prečudnega ozdravljenja dečka Janeza. Pobožni kralj ukaže, da kapelico posnažijo; in pred njimi leži sveti zaklad, čegar gotovost je ravnokar naznanil in poterdil tako očiten čudež. Pred njimi je skrinjica iz cipresnega lesa, zavita z debelo potno ruto. Napis ima pa ta: „Tu je telo blažene Ane, matere Device Marije.“

Ko skrinjico odprejo, razlije se v poterdilo poprejšnjega čudeža iz nje preljubezniva vonjava, ki s svojo prijetno dišavo napolni obe kapeli. Vse prešine priserčno veselje. Škof s svojo duhovščino hvali začetnika prečudno najdenega zaklada; vsi dajejo hvalo Bogu, ki je ravnokar razodel častito telo stare matere Kristusove in ga mestu podelil v varstvo in brambo. Kralj Karol je zaukazal, da so napravili natančni popis tega prigodka; poslal ga je papežu, ki ga je s svojo veljavo poterdil.

Vse to je v berilu duhovnih dnevnic. Zgodovinske preiskave tega stoletja pa tudi po vsem poterjujejo branje Aptiškega brevirja; po teh preiskavah se je množilo in utrdilo zaupanje, katero navdaja vse nesrečne ljudi tudi celo takrat, kedar so poskušali vse drugo zastonj; torej v najhujših poskušnjah, ko vse druge priprošnje nič niso izdale.

To je zopet naznanjeno v naslednjih berilih duhovnih dnevnic, ktere je sveta cerkev Aptiški škofiji priznala o priliki prenešenja imenitnih svetinj. Popisano je tako-le: Sveto telo, tako dolgo skrito, bilo je po častiti najdbi iz spodnje kapele vzdignjeno in prenešeno v kapelo, kamor je bil vhod lažji in prost. Tu so ga kmalu

vsi katoličani visoko častili. Pri teh svetih koščicah se je zgodilo toliko čudov, da je na široko zaslovelo ime sv. Ane; ne le po Provensi in po bližnjih krajih, ampak po vsem Francoskem in po celi Evropi. Predrage svetinje te svetnice so bolj povzdignile mesto Apt, kakor vsa slava, s katero jo je počastil Julij Cezar. Spomeniki pretečenih časov so nam ohranili gotovost za mnoge čudeže: Hudobni duhovi so bili pregnani, mertvi so oživel, brez števila raznoterih bolnikov je ozdravelo. — Ker torej neovergljiva in vedno ponavljajoča se dejanja v tako dolgem času spričujejo, kako pripravljena je sveta Ana, da rada pomaga v vseh potrebah telesnih in dušnih; ker so ljudje iz cele Francoske in tudi iz sosednih dežel v obilnih trumah romali k tem častitim svetinjam; ker je bilo mesto obvarovano pred krivoversko druhaljo kalvinistov: sklenili so Aptiški meščanje, ustreči željam toliko romarjev, in so postavili na cerkvini strani prostorno kapelo v čast sveti Ani, v kateri lahko molijo pobožni častilci. Radodarnost francoske kraljice je veliko pripomogla k temu veličastnemu zidanju. K temu je lep denar pridejala Ana Avstrijska, ko je porodila sina Ludovika XIV. ter je prišla spolnit svojo obljubo in počastit svetinje svete Ane. Ko je bilo končano novo zidanje, vzdignili so telo svete Ane iz kapele, kjer je doslej počivalo, ter so je prenesli z veliko slovesnostjo v novo svetišče, drugi dan Marijinega meseca 1864. Tu sem prihajajo neprenehoma bogoljubni meščani Aptiški in romarji iz raznih krajev, da spolnijo svoje obljube. Sveto telo stare matere Kristusove zasluži tudi posebno čiščenje. S svojo pričujočnostjo prečudno posvečuje ta sveti kraj ter s pobožnostjo navdaja vse, ki ga obiskujejo. Pogled skrinjice, v kateri je shranjeno, presune romarju dušo; sveto je ganjen, kakor bi bil v

pričujočnosti svete Ane same. Aptiško cerkev pravoverni kristjani visoko častijo že od osmega stoletja sem, in današnje dni se vedno le še množijo romarji ter se udeležujejo mnogoterih milostij Božjih, katerih jim prosi sveta Ana.

Da bi se zaupanje in ljubezen do svete matere Ane množila v naših sercih, naj zapišem, kar pravi učeni in bogoljubni opat Tritermij iz reda svetega Benedikta; on uči: „Nihče ne razume, nihče ne verjame, nihče ne zapopade, kako velike milosti deli dobrotljivi Bog njim, ki imajo veliko zaupanje v sveto mater Ano.“ Zato si pa izvolimo tudi mi sveto Ano v priprošnjico v vseh bridkosti tega življenja ter jo vsak dan počastimo. — Častite jo vi zakonski, ker v njenem svetem zakonu je bila rojena neomadeževana Mati Kristusa Gospoda. Častite jo ve kerščanske vdove, ker je vam prelep zgled vseh čednostij zapustila. Še posebno častite jo ve kerščanske device, da svojo deviško nedolžnost obvarujete, ker sveta Ana je rodila Devico tolike svetosti in čistosti, kakoršne svet poprej ni videl in je ne bo. Častite jo pravičniki; ker ona vam kaže resnično pobožnost in popolnost vseh čednostij. Najbolj pa se jej priporočujte grešniki; ker ona je rodila Mater Njega, kateri grešnike opravičuje. — O vsi oznanjujmo slavo svete Ane in širimo njeno češčenje na vso moč ter v nemajmo v svojih sercih vedno bolj resnično pobožnost do nje; zakaj ona nam bo izprosila odpustčanja grehov; ona ne zapusti nikogar, kdor vanjo zaupa; ona je mati sirotam, bramba vdovam, tolažnica žalostnim in izvoljena posoda vseh milostij Božjih.

Ako te tlači revščina; ti razne skušnjave jemljejo serčnost; ako ti serce žalosti poka, ali si v nevarnosti, izgubiti dobro ime ali svojo čast; in če te vse bridkosti tega življenja napadajo: o ne obupaj, zateci se k sveti Ani, zanesi se

na njeno priprošnjo, potoži jej svoje bridkosti, svoje terpljenje in skusil boš, da ti z materno ljubeznijo na pomoč pride ter ti svojo milo roko poda. Za Jezusom, za Marijo in svetim Jožefom naj se sleherna duša izroči v njeno naročje ter naj v vseh svojih bridkosti vanjo zaupa s terdno zanesljivostjo, da jej bo gotovo pomagano v večjo čast Božjo. Saj ne moremo misliti, da bi Bog prezerl le katero njeno željo; ker On, vsemogočni, kralj nebes in zemlje, je tudi njen vnuk. Saj bo vselej uslišal prošnje svoje presladke stare matere. Marija, Mati Božja, je njena hči; zato je pa gotovo tako močna njena priprošnja, da pri Bogu doseže vse, kar je nam v zveličanje. Vsa nebesa ljubijo sveto Ano, kakor mater, častijo jo kot svojo gospo; in ako kaj Boga prosi, zedinijo vsi svetniki svoje prošnje z njeno materino prošnjo. Blagor človeku, kateri vedno časti sveto Ano, njo si izvoli v svojo priprošnjico; srečen bo tukaj in tam, časno in večno! Kdo bi ne verjel, da si bo s češčenjem svete Ane tudi pridobil posebno ljubezen Matere Božje? Torej častimo sveto Ano, da bomo lepše častili in ljubili tudi Mater Božjo! (Mon. Rosen XIII.)

38. Sv. Alfonz Marija Ligvori.

(Umerl 1. vel. serpana 1787.)

Komu ni znano preljubljeno ime: Sv. Alfonz Marija Ligvori? Njegovo življenje sem tudi nekoliko že opisal pri opisu Marijinih redov. Vendar naj ga še tukaj omenim; saj je ta prelepi svetnik nebeški kraljici posvetil svoje serce, svoja usta in svoje roke; skusil je pa tudi, da na Marijo nihče ne zaupa zamán. Srečen uspeh je imel pri vsem svojem početju, ker je vselej in vse izročil v varstvo Marijino; to je še posebno skusil pri svojih misijonih. Vsi časi zveličanskega kerščan-

stva spričujejo, da ni boljšega pripomočka za spreobrnjenje grešnikov, kakor resnično češčenje Matere Božje, ki je pribežališče grešnikov. Usmiljeni nebeški Oče je večkrat obudil vnete častilce Marijine, ko je kaj posebnega in velicega storiti hotel za spreobrnjenje grešnikov. Eden najbolj gorečih častilcev nebeške kraljice je bil sv. Alfonz Marija Ligvori.

Ker se je pa že večkrat omenjala v tej knjigi velika ljubezen njegova do Matere Božje, naj tukaj le še pristavim, da je bil Alfonz Marija tudi velik in zvest častilec svetega Jožefa, ženina preblazene Device Marije. Tudi na njegovo priprošnjo je vselej stavil veliko zaupanje in pri vsaki priložnosti je opominjal, naj vsi pobožno častijo svetega Jožefa in naj se zvesto zanašajo na priprošnjo njegovo.

O češčenji tega posebnega izvoljenca Božjega piše sveti Alfonz Marija: „Zgled Jezusa Kristusa, ki je tu na zemlji tako visoko častil svetega Jožefa in mu bil pokoren celo življenje, — ta zgled naj zadostuje, da se vnamejo vsa serca v ljubezni do tega velicega svetnika. Ta ponižna pokorščina Gospoda našega Jezusa Kristusa nas uči, da je sveti Jožef za preblazeno Devico Marijo povzdignjen nad vse svetnike; zato prav pravi neki pobožen pisatelj rekoč: Kterega je tako visoko povzdignil kralj vseh kraljev, ta zasluži, da ga vsi ljudje prav posebno častijo.“

Sveti Alfonz nam je tudi v tem prelep zgled. On je svojemu redu patrona

izvolil svetega Jožefa in sveto Terezijo, ktera je svetega Jožefa priserčno ljubila. Po njegovih misijonskih hišah obhajali so godove teh dveh svetnikov vsako leto posebno slovesno. On sam je bil v tem najlepši zgled. Nobenega pisanja ni pričel, najmanjše opombe ni napravil, da ne bi bil na čelo zapisal saj prvih čerk presvetih imen Jezusa in Marije, svetega Jožefa in sv. Terezije. V čast tem svetnikom je napravil prelepe devetdnevniče.

Mnogo izverstnih premišljevanj nam je zapustil, v katerih priporočuje češčenje sv. Jožefa in v katerih opominja k zaupanju na njegovo mogočno priprošnjo.

Močno priporoča, naj posebno častimo svetega Jožefa, da nam izprosi srečno zadnjo uro; ker vsi pravoverniki ga častijo priprošnjika umirajočim, ki svojim častilcem na strani stoji ob smertni uri. To iz trojnega nagiba:

Pervič, ker ga Jezus ljubi ne le kot svojega prijatelja, ampak kot svojega očeta. Zato je

pa njegovo posredovanje mogočnejše, kakor priprošnja ktereга drugega svetnika.

Drugič si je sveti Jožef pridobil moč zoper hudobne duhove, kateri nas napadajo na našo smertno uro. Ker je sveti Jožef našega Zveličarja rešil pred zalezovanjem Herodovim, dal mu je ljubi Bog moč, da varuje umirajoče napadov hudobnega duha.

Tretjič pa je sveti Jožef umerl v varstvu Jezusa in Marije; ta milost mu je naklonila pravico, da izprosi tudi svojim zvestim častilcem sveto in mirno smert.



Sveti Alfonz Marija Ligvori.

Ako ga torej na svojo smertno uro na pomoč kličejo, stal jim bo na strani, naklonil pa jim bo še varstvo Jezusa in Marije.

Tako nam priporočuje sv. Alfonz Marija Ligvori ne le češčenje Matere Božje, ampak tudi češčenje njenega čistega ženina, svetega Jožefa. (Ott. Josef.)

39. Čast. župnik Janez Marija Vianej.

(Umerl 4. vel. serpana 1859.)

Častilci Matere Božje niso živeli le v starodavnih časih. Tudi današnje dni ima nebeška kraljica svoje zveste služabnike, kateri so jej udani v sveti ljubezni in kateri tudi v sedanjih dneh očitno kažejo mesenemu in toliko razuzdanemu svetu, kako milost Božja človeka zamore na-se potegniti, ako se jej človek le ne ustavlja. Tako vidimo, da je tudi še zdaj sveta cerkev s Kristusovo kervijo pomočen rodoviten vert, v katerem rastejo prelepe in ljubeznive cvetlice resnične pobožnosti, ki s svojo lepoto in s prijetno dišavo svojih čednostij slovijo daleč na okoli in razveseljujejo verna serca.

Ena teh prezalih cvetic naših časov je sloveči župnik iz Ars-a na Francoskem, Janez Marija Vianej. Sveta cerkev še ni njegovega imena pridejala v zapisnik svetnikov; pa gotovo ga bo prej ali slej zadela ta čast. Ker je njegovo sveto življenje v mnogoterih jezicah že popisano, naj tudi Slovenci zvedo, kako lepo je živel in kako priserčno je častil preblazeno Devico Marijo župnik Janez Marija.

Dardili se imenuje majhna vas, ki leži ne daleč od Lionskega mesta. 8. dan Marijinega meseca leta 1786. je bil rojen Janez Marija. Njegovi bogaboječi stariši so bili kmečkega stanu. (Ta sveti mož spet kaže, koliko vpliva dobra mati na svojega otroka. Oj, da bi si to vse matere k sercu vzele!) Njegova pobožna

mati ga je že pred porodom posvetila preblazeni Devici. Vedno je v svojem sercu nosila skrito željo, da hoče to svoje dete posvetiti službi Božji. V tem popisu se bomo prepričali, kako sta Jezus in Marija sprejela ta dar in spolnila željo materino.

Skrivnostni pomen je že v imenih, kateri je dete prejelo pri svetem kerstu. Sveti Janez Kerstnik in Marija preblazena Devica sta njegova patrona. Kakor sveti napovedovalec Gospodov naj bo glas vpijočega v puščavi, da bi svojim verstnikom oznanjeval pokoro in kot poseben častilec Marijin poveljeval cerkev Božjo.

Bogoljubna mati je nad vse skerbela za to, da bi njeni otroci bili pobožni, da bi jih izredila v svetnike. S svetim veseljem je videla, da njen trud ni zastonj. V malem Janezku je že v prvih letih zapazila znamenja prave svetosti. Janezek Marija je bil vedno njen ljubljeneček; saj je njega pred vsemi drugimi posvetila Gospodu in njegovi preblazeni Materi. Večkrat mu je rekla: „Ako bi videla, da bi ti kedaj razžalil ljubega Boga, delo bi mi to hujše, nego ko bi to storil kateri drugi mojih otrok.“

Že v tretjem letu si je večkrat poiskal kak skrit kotiček v hiši ter je molil. Ako se je izgubil, dobili so ga navadno tam; klečal je in ponavljal vse molitvice, ktere ga je bila naučila njegova dobra mati. Ko je zaslišal zvon k angeljevemu češčenju, pokleknil je prvi in glasno molil; bil je celi hiši v prelep zgled. Najlepše veselje mu je bilo, ko se je z materjo pogovarjal o nebesih in o ljubezni do Boga. Med vsemi pobožnimi čutili, ktera mu je njegova dobra mati vcepila v njegovo nedolžno serce, imela je prvi prostor ljubezen do preblazene Device Marije. Sam je pozneje o neki priliki rekel: „Marijo sem ljubil, preden sem jo poznal. Ko sem bil še čisto

majhen, imel sem prelep rožni venček. Moja sestra ga je hotela od mene imeti. Žalosten sem tekel k materi in sem vprašal, kaj čem storiti? Mati mi pravijo, naj ga dam iz ljubezni do Boga. Ubogal sem; pa zelo sem se jokal.“

Podaril je nekdo malemu Janezku majhno podobo Matere Božje. Ta podoba mu je bila tako ljuba, da jo je vedno imel pri sebi. Ko je bil že šestdeset let star, rekel je enkrat: „Oj, kako sem rad imel to podobico; nikdar se nisem mogel ločiti od nje, ne po dnevi, ne po noči; in ne bi bil mogel mirno zaspati, ako ne bi je bil v svoji posteljici imel zraven sebe!“ — Ko je nekoliko odrasel, pasel je domačo živino. Poiskal si je večkrat samotni, senčnat kraj ter je mnogokrat cele ure klečel premolil pred svojo lepo podobico. Ko je z leti njemu rastla tudi ljubezen do Marije, vnemal je tudi druge v češčenji preblazene Device. Sklicaval je druge pastirje, napravil je iz ruš in mahu majhen oltarček, postavil nanj svojo podobico ljubljene Matere Božje in je s svojimi tovariši molil angeljsko češčenje. Njegovo serce je veselja poskakovalo, ko je videl, da so vsi pastirčki pobožno molili pred podobo nebeške kraljice. Ko so odmolili, vstal je mali Janezek in po otroško goreče pridigal o Materi Božji.

Druga prelepa čednost, s katero si je zaljšal svoje nedolžno serce, bila je njegova velika ljubezen do ubožcev. Tudi te čednosti naučila ga je njegova dobra mati. Domača hiša je bila vedno odpertá revnim in ubogim ljudem. Vsak berač je dobil svoj dar; vsako noč so jih več prenočili. Janez Marija je imel svoje posebno veselje, da je starišem pomagal ubogim streči. Karkoli si je mogel pritergati, podelil je revnim beračem. Ko je bilo včasih nahranjenih do dvajset revežev, vsedel se je k otrokom, ktere so ubogi imeli s se-

boj, in jih je učil molitve, ktere je že znal, ter jim je pripovedoval o Bogu in o svetih rečeh, da so se njegovi gorečnosti čudili vsi odrasli, kteri so ga slišali.

Svojim starišem je bil tako natanko pokoren, da ga je mati družim otrokom stavila v zgled. „Le pogledjte,“ rekla je, „kako Janez Marija urno uboga in nikoli ne jezika, kedar mu kaj ukažem.“ Njegova sestra je pozneje pričala: „To je bil najboljši pripomoček, da so nas druge otroke pokorščine učili; njegov zgled nas je vlekel.“

Ko je Janez Marija opravil nauk za prvo sveto obhajilo, izpremenil je svojo službo, kakor je bila hišna navada. Dolslej je živino pasel; odslej pa je pomagal svojemu očetu in starejemu bratu Francetu na polji in pri drugih kmetijskih opravilih. Iz tega časa je ohranjena mična prigodba, ktera nam kaže, kolike korenine je v njegovem sercu že pognala sveta ljubezen do preblazene Device Marije:

Neki dan je s svojim bratom kopal v vinogradu. Silno se je poganjal, pa vendar ni mogel dohajati svojega brata. Če je še tako hitel, Franc ga je prekosil, ker si je mislil, da mora stareji tudi več storiti. Na večer pride Janezek žalosten domov in toži svoji materi to nezgodo. Drugi dan mu nekdo podari podobico Matere Božje; ta podobica mu je bila v spodbudo ter mu kazala pot. Ko je bil zopet s svojim bratom na delu, položil je to podobico pri kopanji nekaj stopinj pred-se. Potem je začel kopati, pa zraven Marijo prosil, naj mu pomaga, da ne bi za bratom zaostal; ko je prikopal do Marijine podobe, pobral jo je urno, pa jo nesel nekoliko naprej in zopet na zemljo položil. Prijel je motiko, pa kopal in zraven tudi molil. Tako je delal celi dan in posrečilo se mu je, da za bratom nič ni zaostal. Še Franc se je moral dobro poganjati, da je Janeza dohajal; poparjen

je rekel, da je Mati Božja Janezu pomagala, da je toliko storil, kakor on.

Ko je Janez Marija stopil v štirinajsto leto, dali so ga stariši pobožnemu mašniku, župniku v Ekuli, da bi se kaj več naučil. Seveda doslej ni bil izurjen v vednostih človeku potrebnih; toliko lepše pa je bilo ozaljšano njegovo serce z Bogu dopadljivimi čednostmi. Štiri prelepe lastnosti so bile od njegove prve mladosti sem posebno vtisnjene v njegovo nedolžno serce. In te so bile: Priserčna ljubezen do preblažene Device Marije, velika ponižnost, gorečnost za zveličanje bližnjega in vedna, neusahljiva dobrotljivost do ubogih in nadložnih ljudij. Te štiri čednosti so vodile celo njegovo življenje.

Spremimo ga zdaj v Ekulo. Bog je v svoji modrosti pripustil, da se je Janez Marija pri učenju potrebnih vednostij boril z velikimi težavami. Bog mu ni dal veliko talentov. Le s trudom in počasi se je zamogel kaj naučiti; kmalu pa je zopet pozabil, tako da je le revno napredoval. On, ki nevedne in slabe pred svetom izvoli, da modre in mogočne sramoti — On je tako hotel, da se je njegov služabnik toliko bolj uterdil v ponižnosti ter postal spretno orodje za poveličanje Božjega Imena.

Te težave pa niso zbegale ne učenca, ne učitelja; le še bolj so ju oserčevale. Marija pa tudi ni zapustila svojega ljubljenca, kateri se jej je toliko bolj priporočeval, kolikor teže se je učil. Vedno je imel priserčno željo, da bi ga vzeli v semenišče. Dvakrat so mu odrekli njegovo prošnjo, ker ni dosti dobro dostal svojih skušenj. Vendar ga to ni oplašilo; le še je poskušal, dokler se mu ne posreči, da ga sprejmejo. V bogoslovskih vednostih pa je toliko napredoval, da je vsem součencem bil prelep zgled resnične pobožnosti. Njegova vera je bila tako živa in čudna, da je vse Božje sprejemal z otro-

ško priprostostjo, s tako neomahljivo gotovostjo in s tako priserčnim veseljem, da je ves gorel za versko resnico in bil večkrat zamaknjen. Njegovo upanje v Božjo previdnost je bilo tako terdno, da tudi v največjih bridkosti nič ni opešalo. Njegovo serce je tako gorelo v ljubezni do Boga, da so vse moči njegove duše imele le jedno sverho ali namen — Boga samega. — Tako so ga pripeljale njegove čednosti do zaželenega namena, da je bil v mašnika posvečen.

Še kot mašnik je ostal poltretje leto pri svojem učitelji, pri župniku v Ekuli. Leta 1818. je bil izvoljen za župnika v Arsu, ki je prav majhno mestice, nekaj milj od Liona. Kakor vemo, pomagovala je Mati Božja svojemu služabniku Janezu doma pri obdelovanji očetovega vinograda; tako mu je bila tudi zdaj v Gospodovem vinogradu vedno na strani. Z njeno pripomočjo, pod njenim varstvom imel je njegov trud v Arski župniji prečuden uspeh. Kakor je bil Janez Marija doma prelep zgled svojim bratom in sestram, v šoli pa svojim součencem, tako je bil skozi štirideset let do svoje smerti svetla luč vsem mašnikom celega okraja.

Koj v začetku se je živo lotil težavnega dela in se ni ustrašil nikakoršnega truda, da bi pregnal dušno nemarnost, ki je tisti čas prevzemala skoraj vso Francosko in tirala v večno pogubo. Njegovi očetovski skerbi, njegovemu priserčnemu opominjevanju se je posrečilo, da je od svoje izročene mu črede odpravil razvade, ki so se hudo protivile pravemu kerščanskemu življenju. Hudo mu je bilo, ko je videl, da Gospodovih dnij ne posvečujejo, da jih s hlapčevskimi deli skrunijo; zato je opominjal in prosil tako dolgo, da so njegovi župljani opustili hudo ukoreninjeno napako. Druga razvada so bili nesrečni plesi, ki so sercu dobrega pastirja prizadeli veliko skerbi in bridkosti. Potem

ste bili v vasi dve gostilnici, kamor so možaki preveč zahajali in veliko hudega počenjali njemu v žalost.

Sveta molitev, neomahljiva serčnost in stanovitnost mladega župnika je do gnala, da so zopet posvečevali praznike in opustili nevarne ples; pa tudi gostilnice so postale prazne. Ko je z Božjo pomočjo na mogočno priprošnjo preblazene Device in Matere Marije s časom poruval plevel in ternje zaterl, bilo je treba očiščeno njivo posejati z rodovitno pšenico; pa bilo je tudi treba na novo setev izprositi mogočne rose Božje milosti. Zato je Božji služabnik vpeljal več koristnih in dobrodelnih naprav.

Najprej je predelal hišo Božjo, župnijsko cerkev; podaljšal in ozaljšal jo je lepo. Dozidal je pet kapel. Eno je posvetil preblazeni Devici Mariji; drugo sv. Janezu Kerstniku; tretjo sveti Filomeni, katero je poleg Matere Božje posebno častil. Da bi Božjo službo, posebno o praznikih Matere Božje, obhajal kolikor le mogoče slovesno, ustrašil se ni nobenega truda. Prelepo mašno obleko, dragocene preproge in mnogoteri drugi cerkveni kinč si je znal pridobiti.

Ko je bil tako uredil hišo Gospodovo in povzdignil službo Božjo, obernil je svojo skerb na reveže in nadložne ljudi. Posebno je skerbela za zapuščene otroke. Njegova gorečnost za zveličanje duš, zedinjena z ljubeznijo do ubogih, je napravila dva ustava, ki sta obrodila veliko dobrega. Te dve hiši ste bili samostan „sister svetega Jožefa“ in pa samostan „bratov svete družine“. Perva hiša — „previdnost“ so jej dejali — je bila pribežališče zanemarjenim dekličem; druga pa za odgojo fantičev. Vsak dan je obiskal te svoje rejenčke, da jih je učil kerščanskega nauka in jih napeljeval k pobožnemu življenju. Pri skerbi za te revne otroke pa ni pozabil družih sebi izročenih

ovčic. Da bi nazaj ne zabredli v svoje stare in slabe razvade, priporočal in vpeljal je pogosto prejemanje svetih zakramentov, kar so poprej v svoji nemarnosti bili skoraj popolnoma opustili. Za ženske je vpeljal bratovščino sv. rožnega venca; za moške pa bratovščino presvetelega Rešnjega Telesa.

Ker je dobro vedel, da je molitev najboljši pripomoček zoper grehe, pa tudi najboljši studenec, po katerem nam tečejo milosti Božje; pa ker je tudi skusil, da je Marijina priprošnja zares mogočna, zato je vsako soboto, pa tudi kateri dan koli je mogel, v Marijini kapeli pobožno opravljal daritev svete maše. Vsak dan je molil v zahvalo po Marijini priprošnji prejetih dobrot: „Bodi česčena nebes kraljica...“ Vsak večer je na prižnici molil rožni venec neomadeževanega Marijinega spočetja. Še preden je bilo neomadeževano spočetje Marijino poterjeno v versko resnico, deržal se je Janez Marija te svete misli; ko je nezmotljivi glas cerkvenega poglavarja to versko resnico oznanil, bilo je njegovo veselje neizmerno veliko. „Kotlika sreča,“ je zaklical; „vedno sem mislil, da tega žarka še manjka bliščobi katoliških resnic; to je bila reža, ki nikakor ni smela dalje ostati v sv. veri.“ Da je pokazal svoje veselje zavoljo časti, do ktere je bila ljuba Mati Božja povzdignjena ta dan, napravil je drago olupšavo podobi nebeške kraljice. Kar je le premogel, storil je Janez Marija, da je pospešil česčenje Matere Božje. Napeljal je svoje ljubljene ovčice, da so povsodi obešali podobo preblazene Device Marije. Po vsem Arsu so bile Marijine podobe; nad vsacimi hišnimi vrati je visela podoba Gospodove Matere.

Njegovemu sercu pa ni bilo zadosti, da bi skerbela le za sebi izročeno čredo. Njegova gorečnost za zveličanje duš gnala ga je čez meje njegove majhne župnije;

vdala mu je misel, da je ustanovil v Arsu hišo misijonarjev. Premagal je vse zapreke, ktere se navadno stavijo tako velikodušnemu delu. Še pred svojo smertjo je videl dognano to delo, ki bo dolgo časa mnogim župnijam cele škofije delilo dobrote, ktere tekó vsacih deset let po svetih misijonih.

Zares veliko dobrega je storil Janez Marija s temi svojimi napravami; pa še več je storil ta sveti župnik s svojim prelepim zgledom. Občudovanja vredne so bile čednosti, s kterimi je vsem svetil. Njegove molitve, njegova ponižnost in krotkost, njegova dobrotljivost, njegovo uboštvo, njegova radodarnost in njegovo ostro zatajevanje — vse te čednosti so se toliko lepše svetile, kolikor bolj jih je želel zakriti.

Ker je vsak dan le po enkrat zaužil nekaj malega in mu je njegov škof pod pokorščino zapovedal, naj je vsaj dvakrat na dan in enkrat vzame tudi malo mesa, točil je zato solze, naj bi grešnik, kakor se je imenoval, jedel meso in bil požrešen.

Daleč na okoli ga je vse spoštovalo. Kakor je pa Janez Marija želel pridobiti duše tudi zunaj svoje župnije, tako so začeli verniki iz vseh strani vreti k njemu. Vsak bi bil rad videl svetega moža, vsak bi bil rad slišal njegove priproste pa tako pretresljive pridige; zlasti pa so silili k njegovi spovednici. Spovedovanje je bilo njegovo vedno delo. Zjutraj ob dveh, tudi še poprej, bil je že v spovednici; in zvečer ob devetih, tudi ob desetih je bil še v njej. Cele trume vernikov so iskale pri njem miru, tolažbe in sveta. Moč in blagoslov svojemu delu si je izprosil po preblaženi Devici Mariji. Tudi romarje je pošiljal v Marijino kapelo, naj pri Materi Božji za-se in za svojce izprosijo milost resničnega spokorjenja. Kakor je Mati Božja vsem ljudem in za vse čase, tako je njen služabnik Janez Marija Vianej

njegovi domovini in tisti čas „priežališče grešnikov“.

V svoji duši je bil vedno v Bogu zbran. Njegovo telo je bilo slabotno, njegov obraz tenak in bled, njegovi lasje redki, kakor sneg beli in dolgi, njegovo široko čelo gladko in odkrito, oči so bile globoko vtisnjene, pa svetle. Vedno je bil gologlav. Shujšano telo so mučile razne bolezni, ki mu niso pripustile nobenega pokoja. Nekemu prijatelju je rekel, da sleherni dan terpi za spreobrnjenje grešnikov, vsako noč pa za duše v vicah.

Kakih deset let pred svojo smertjo je sveti mož v začudenje vseh pričujočih vzel svoj klobuk, pokril se, dejal svoj brevir pod pazduho in se napotil proč. Njegov vikar, ktereга so mu škof dali v pomoč, ni vedel, kaj namerava; zato gre za njim. Tudi njegova stara dekla je v skerbi ter gre za njim. Gospod vikar stopi predenj in ga vpraša: „Gospod oče, kam ste se pa namenili?“ On pravi: „Dosti dolgo sem za druge skerb; moram tudi na svojo lastno dušo kaj pogledati.“ — „Imate li privoljenje od milostnega škofa, da smete iti?“ vpraša ga g. vikar. Odgovori mu: „Vi že dobro poznate ljudi te župnije ter imate pravico, da prevzimate skerb za nje.“ — V puščavo se je namenil, da bi v samoti skerb le za svoje zveličanje. — Njegova stara hišina mu vzame brevir. „Dajte mi brevir nazaj; jaz vam to zapovem,“ pravi sveti mož.

„Gospod oče, nikdar vam nisem bila nepokorna,“ pravi dekla.

Gospod vikar se vstopi na ozko bervo, po kateri je mislil ubežati stari gospod, da bi mu zabranil. Med tem so začeli zvoniti in ljudje so priderli na kraj čudnega prepira ter so jadikovali, jokali in prosili. Slednjič pravi g. vikar: „Ako vi, gospod oče, greste, pa tudi jaz ne osta-

ne tu; tudi jaz grem, in kaj bo potem z vašo čredo?"

Svetega starčka polijejo solze; on pravi: „Svoje župnije ne smem tako pustiti.“ Šel je nazaj.

Človeško hvalo, posvetno čast sovražil je iz serca. Ako je v kakem pismu zapazil le kolikanj hvale, bral ga ni več naprej; v peč ga je vergel. Dobro se mu je zdelo, vesel je bil, ako ga je kdo grajal, nasprotoval mu, ali ga celo zaničeval; kar se mu je tudi večkrat pripetilo. Njegovo ponižnost mu je pa Bog povračeval s prečudnimi darovi, s kterimi je poveličeval svojega zvestega služabnika. Bog mu je dodelil dar spoznanja duhov in dar prerokovanja. Večkrat je spoznal serce in misli, tudi prihodnost njih, ki so prišli k njemu. Na njegovo prošnjo k preblaženi Devici Mariji in k sveti Filomeni jih je mnogo tudi telesno ozdravelo. Brezštevilno, včasih prečudnih je bilo spreobrnjenj, ktera je ljuba Mati Božja doveršila po svojem služabniku.

Čisto naravno je torej, da so tega svetega služabnika Božjega ljudje visoko spoštovali; njegov sloves je šel daleč po deželi. Kjerkoli se je le pokazal, obsuli so ga verniki ter ga prosili, da jih je blagoslovil. Srečni in veseli so bili, če so se dotaknili le njegovega oblačila. Kakor pa je bilo to spoštovanje in češčenje nasledek njegovih velicij čednostij, posebnega zasluženja in dejanj, tako ga je pa tudi zadel drug navadni nasledek resnične svetosti. Ta nasledek je bil sovraštvo in napadi hudobnega duha, ktere je Bog pripustil, da je svojega služabnika v pravi ponižnosti ohranil. Koliko je sveti župnik zato prestal, kako strašno ga je nadlegoval satan, tega ni razodel nikomur. Včasih je v pridigah ali tudi v pogovoru omenil kaj malega, kar je merilo na hudo moč, s ktero ga je napadal peklenščak. Tako je enkrat o tem

rekel: „Glejte, satan in jaz sva si skoraj pajdaša.“

Vse hude boje pa je srečno premagal, ker se je vselej zatekel v presveto Serce Marijino. To neomadeževano Serce je bilo njegova orožnica. Tu si je poiskal pripravno in vselej gotovo orožje za boj zoper pekel; to pribežališče priporočal je tudi drugim. Najraje je nasvetoval devetdnevnicu k presvetemu Marijinemu Sercu. „Toliko sem že iz tega studenca zajemal, da bi v njem nič več ne bilo, ako bi ne bil neusahljiv,“ dejal je večkrat. V svojih ginljivih pridigah se nikdar ni utrudil; hvalil je in hvalil to prečisto, prelepo, dobrotljivo Serce, to preimenitno delo in radost presvete Trojice. „Bog Oče,“ rekel je, „z dopadenjem gleda na izverstno delo svojih rok; Bog Sin časti Serce svoje Matere, ki je studenec, iz kterega je zajel presveto Rešnjo Kri, prelito v naše odrešenje; in sveti Duh ima v njem svoj tempelj. — Serce te Matere je le ljubezen in usmiljenje; ono hrepeni samo, da bi mi bili srečni. Kdor hoče biti uslišan, naj se le na nje oberne. — Bog nas je ljubil do smerti na križi; ali vendar je bistvena lastnost Jezusovega Serca sveta pravica. V Sercu Marijinem pa ni nič družega kakor le usmiljenje. — Kedar stopiš v kako hišo, ogovoril boš njega, kterega pri vratih dobiš. Prav tako! Glej, preblažena Devica je pa nebeška vratarica. — Ako hočeš imenitni osebi kaj podariti, storil boš to po kom, kterega ona oseba ljubi, da boš tem gotovejše dosegel milost, ktero želiš. Tako imajo tudi molitve, po preblaženi Devici darovane, prav posebno moč; ona je edina, ki nikoli ni žalila Boga.“

Tako in enako je povzdigoval ta sveti župnik preblaženo Devico Marijo. Kaj rad je povedal to-le kratko prigodbico: „Bil je svet mož, ki je vedno molil: „Sveta Marija, Mati Božja, prosí za-me, zdaj in

ob moji smertni uri! Slišal je, da ga je neki dan Mati Božja vprašala: „Hočeš li z menoj v nebesa iti?“ „O seveda, v nebesa, v nebesa, v nebesa!“ zaklical je, in tisti trenutek je umrl.“ Janez Marija je s solznimi očmi pristavil: „Oj, kako lepa smert!“

Štirideset let je Vianej delal v čast Božjo in v čast svoje ljubljene Gospe in preblazene Device Marije in pa v zveličanje svojega bližnjega. Zdaj mu je Gospod naznanil: „Dobro, zvesti in modri hlapec, pojdi v veselje svojega Gospoda!“ Do sive starosti je ostro živel; neutrudljivo je delal do zadnjih dnij in ni si privoščil pokoja. Akoravno je hrepenel po večnem miru in je bil misleč na nebesa poln tolažbe in moči; vendar je gorečnost za čast Božjo in za zveličanje duš presegala vse njegove želje in vse njegovo dejanje. Ko so ga vprašali: „Gospod župnik, kaj bi si volili, ako bi vam Bog na voljo dal, umreti in naravnost v nebesa iti, ali pa še na zemlji ostati in za spreobrnjenje grešnikov delati?“ — rekel je po zgledu svetega Martina: „Mislim, da bi ostal.“

Slednjič pa je njegova telesna moč vendar le opešala; konec častitega moža je bil ravno tako miren in priprost, kakor je bilo vse življenje njegovo. V petek, 29. mal. serpana 1859 je opravil še vsa svoja navadna opravila. Imel je nauk, sedel je šestnajst do sedemnajst ur v spovednici in je sklenil tudi ta trudapolni dan z navadnimi molitvami. Ko pa pride domov, je bil tako slab in truden, da je na stol sedel in vzdihnil: „Nič več ne morem! — Oh, ti grešniki bodo grešnika umorili!“ Misijonarji, ki so mu bili v pomoč, pustili so ga, kakor je želel, samega. Kaj se je godilo to noč, ne vé nihče; zakaj nihče si ni upal, preiskovati skrivnostij njegovih bedočih nočij, v katerih sta se srečevala nebo in zemlja, ki sta

ga v njegovih velikih težavah in bolečinah verstoma tolažila in mučila. Ob eni po polnoči se je hotel vzdigniti po svoji navadi, da bi zopet šel v cerkev. Ali prevelika slabost je premagala njegovo voljo. Zaklical je; ko pridejo k njemu in ga vprašajo: „Ali vam je slabo, gospod župnik?“ rekel je: „Hudo; mislim da je prišel konec mojega revnega življenja.“ To je gotovo, da je vedel s posebnim razsvetljenjem za čas svoje smerti.

V torek, 1. vel. serpana, je zaprosil, da so ga prevideli. Vsa župnija se je zbrala in jokaje so dobri ljudje spremili presveto popotnico k svojemu ljubljenu duhovnemu očetu. Ko je zaslišal zvon, ki je dal znamenje, da pride k njemu Gospod, katerega je tolikrat in tako dolgo molil, oblile so ga solze. — Nekaj ur pozneje ga oblijejo nove solze, ki so bile zadnje solze veselja; padale so na križ, katerega mu je dal poljubiti njegov škof, ki je urno prišel in se priril med jokajočo množico do njega. V noči na 4. dan vel. serp. ob dveh zjutraj je brez smertnega boja, lepo mirno, srečno umrl Janez Marija Vianej, ter se preselil v nebeško domovino.

Njegovo telo so položili v kapelo sv. Janeza Kerstnika, pri tisti spovednici, v kateri je toliko vernikom podelil dušni mir. Tu počiva ljubljene nebeške kraljice; čudeži pa se množijo pri njegovem grobu dan na dan. Naj bi skoraj napočil dan, ko bo Vsemogočni poveljčal svojega zvestega služabnika in ga bo sveta cerkev svetnikom prištela. In da bi se mi vsi ž njim skoraj v nebesih veselili; zato prosi za nas ljubljene Matere Božje, Janez Marija Vianej! (Mon. Ros. XI., Herz M. Bl. VIII., Alfred Monnin.)

40. Sveta Klara.

(Umerla 11. vel. serp. 1253.)

Sveta Klara je bila prva, ki je posnemala sv. Frančiška Serafinskega v po-

polnem uboštvu in v ostrem zatajevanji. Bila je rojena tudi v Asisi, kakor sveti Frančišek; toda ednajst let pozneje, in sicer l. 1193. Njeni stariši, oče Favorin in mati Hortulana, bili so imenitni meščani, premožni, pa tudi bogaboječi. Ko Hortulana neki dan v cerkvi moli pred podobo križanega Jezusa in kot pobožna mati Gospoda prosi za srečen porod, sliši čudne besede: „Ne boj se, srečno boš porodila luč, ki bo svet razsvetila s svojo svetlobo!“ Zato je svoji hčerki dala ime „Klara“ — bliščeča. Stariši so jo odločili za posvetni stan; a po zgledu svetega Frančiška je Klara sklenila, zapustiti vse posvetno in služiti le Kristusu samemu. Že v prvi mladosti je pokazala, da je izvoljena posoda milosti Božje. Boljša jedila si je pritergala ter jih delila zapuščenim, revnim otrokom. Najljubše delo jej je bila molitev. Njeno nedolžno serce ni bilo navezano na nobeno posvetno reč. Po svojem stanu in po takratni šegi je imela bogato, drago obleko, ali pod to je nosila ostro spokorno oblačilo.

Sveti Frančišek je očitno učil pokoro. Kedar ga je Klara slišala, očitala si je, da je tako slaba in še toliko navezana na ta svet, ktereга moremo le kratek čas uživati in ki nam dela toliko bridkostij in težav. Neizrečeno rada bi bila s svetim možem govorila; ali v svoji deviški sramožljivosti si ni upala. Slednjič jo vendar neka bogoljubna žena pripelje k svetemu Frančisku; on pa je že veliko slišal o njeni resnični pobožnosti ter je silno želel, to lepo dušo odtergati svetu in jo posvetiti Kristusu. Sveti mož jej pokaže goljufivost in minljivost vsega posvetnega ter jo nagovarja, naj svojo deviško čistost daruje svojemu Zveličarju, Jezusu Kristusu. Pri gorečih besedah služabnika Božjega tajalo se je njeno serce v sveti ljubezni; spoznala je, kako neči-

muren je svet s svojim bleskom; vnela se je le za Jezusa in za veselje nebeško. Njen sklep je bil storjen, da hoče odmreti svetu in živeti le za Kristusa. Po razodenji Božjem jej sveti Frančišek naznani, da jo Gospod kliče k popolnosti in da bo voditeljica ženskemu spolu. Klara je razumela besede svetnikov ter je le vprašala, kedaj sme v samostan stopiti? Frančišek jej odloči cvetno nedeljo. Po njegovem naročilu gre Klara v cerkev v svoji dragi obleki, da z drugimi ženami vred prejme blagoslovljeno palmo iz škofovih rok, kakor je bila navada. Ko pokleknejo druge gospe na zgornjo oltarno stopnico, kleči Klara v svoji deviški bojazljivosti spodaj pred oltarjem. Škof pa stopijo k njej ter jej podajo palmo, v znamenje zmage, s katero je premagala svet. Prihodnjo noč pa gre skrivaj iz očetovske hiše, z nekterimi enako mislečimi tovaršicami k cerkvi Matere Božje — k Porcijunkuli, — kjer so bratje svetega Frančiška obhajali službo Božjo. Ko spojejo pesem „Pridi sveti Duh!“ . . . sname Klara svoj lišp z glave, razpusti svoje lepe dolge lase, da jih odrežejo, odloži drago obleko in prejme iz rok svetega Frančiška spokorno platneno obleko, katero si z vervico prepaše; to se je godilo na praznik svetega Jožefa l. 1212.; Klara je bila v devetnajstem letu. Ker pa sveti Frančišek ni imel še nobenega samostana svojega reda za nune, poslal je njo in njene tovaršice v nunski samostan svetega Benedikta pri svetem Pavlu, kjer so jih prijazno sprejeli. Tako je bilo prav in spodobno, da se red čistih devic ni začel na drugem kraju, kakor na dvoru tiste, ki je prva in ob enem bila Mati in Devica; to je bil kraj, kjer je svoj srečni začetek imela vojna ubogih zavoljo Kristusa, pod vodstvom svetega Frančiška, da očitno vidimo, da sta bila obadva reda — za moške in za ženske

— ustanovljena v hiši Matere milosti Božje.

Ko stariši in znanci silijo, da bi jo nazaj spravili, reče jim serčno: „Vedite, da se ne bom nikdar drugemu ženinu udala, kakor le Jezusu Kristusu; da ne bom drugačne obleke nosila, kakor le to spokorno oblačilo. Prostovoljno in premišljeno sem ga izvolila ter ga ne bom zapustila nikoli več.“ Ta resnobni odgovor je oplašil njene nasprotnike, da so odjenjali.

Kmalu potem jo je poslal sv. Frančišek k cerkvi svetega Damijana; urno se je oglasilo več bogoljubnih devic, ki so si k sercu vzele besede svetega Pavla: *„Neomožena in devica misli, kar je Gospodovega, da bi bila sveta na telesu in na duhu... Kdor omoži svojo devico, prav stori; in kdor je ne omoži, bolj stori.“* (I. Kor. 7, 34. 38.)

Sveta Klara je priserčno želela, da bi se tudi sestra Neža odpovedala nečimurnemu svetu; molila je za njo. Kmalu pravi Neža, ki je včasih obiskala svojo sestro Klaro, da jej v samostanu vse dopade, in da se jej vedno bolj studi svet in da se bo tudi ponunila. Vedela pa je, da jej tega stariši nikakor ne bodo privolili, zato je tudi skrivaj šla v samostan. Ko pa oče to zve, razserdi se hudo, skliče nekaj sorodnikov ter hiti ž njimi v samostan. Z divjo silo iztergajo štirinajstletno deklico iz rok njene sestre Klare. Ker se brani, udari jo neki sorodnik gerdo za uho in nespodobno sune, da se reva zgrudi na tla. Divjak jo zgrabi za lase in sili Klaro, naj mu pomaga, da jo izvleče iz hiše. Klara in sestra Neža prosite, jokate se in vpijete; pa vse nič ne pomaga. Ko jo do vrat privlečejo, toži Neža: „Pomagaj mi sestra in nikar ne pusti, da bi me odtegnili Gospodu Jezusu Kristusu in tvoji preljubljeni družbi; jaz hočem nevesta nebeška ostati!“ Klara

se v priserčni molitvi oberne k Bogu in On jo prečudno usliši. Niso še privlekli Nežike do mesta, kar je ne morejo več premakniti. Njen stric je toliko zdivjal, da jo je hotel z mečem prebosti. Ali roka mu odreveni, da je premakniti ni v stanu. Ni si vedel drugače pomagati, kakor da je prosil deklico, naj moli zanj. Neža moli in stric je bil rešen. Vsi so spoznali, da je tu roka Božja; zato so odjenjali. Klara pa je prihitela in vzdignila toliko terpinčeno sestro; veseli ste šli nazaj v samostan. Kmalu je sveti Frančišek tudi Neži dal redovno obleko.

Po tej hudi poskušnji prišlo je obilno tolažilo. Kmalu se je oglasilo več družih žen in devic, ki so želele pod vodstvom svete Klare pobožno živeti. Tako je nastal red frančiškank, ki so jih takoj imenovali klarisinje. Prelepo in sveto življenje svete Klare zaslovelo je daleč okoli. Veliko devic se je posvetilo Gospodu, tudi zakonski so svetejše živeli. Možje so svojim ženam privolili stopiti v novi red in sami so se podali v samostane sv. Frančiška. Prišle so kraljice in kneginje ter so v družbi revnih žen Jezusu služile. Najmlajša sestra Klarina, Beatrica, se je pridružila in tudi mati Hortulana, ko je postala vdova.

Sveta Klara je imela edino željo, da bi bila služabnica vsem drugim nunam. Sveti Frančišek pa jej je ukazal, da je prevzela vodstvo vseh ženskih samostanov, ki so se hitro množili. Ker je obljubila popolno pokorščino svetemu očaku, udala se je v to. Bila je pa svojim podložnicam prava, dobra mati, skerbna za njih dušo in telo. Vsem je bila prelep zgled. Njeno zatajevanje je bilo skoraj nadčloveško. Njena obleka je bila vedno ponošena, najbolj revna. Obuteli ni imela nikakoršne. Svoje nedolžno telo je prepašovala s spokornim pasom. Na golih tleh je ležala. V štiridesetdanskem postu pred

veliko nočjo in štirideset dni pred svetim Martinom postila se je tako ostro, da v pondeljek, v sredo in v petek čisto nič ni uživala; druge dni pa le vodo in malo kruha. Celo svetemu Frančišku, ki je vendar tako spokorno živel, zdelo se je to prehudo; zato je ukazal sveti devici, da je odjenjala od tolike ostrosti. Njena hrana je bila molitev; ko je bila s svojimi sestrami opravila navadne molitve, ostala je le še v cerkvi in je večkrat celo noč prebila v molitvi in v solzah. Če se je tudi podala k pokoju, vstala je na vse zgodaj zopet in druge nune prijazno poklicala k jutranji molitvi. Vedno je priserčno opominjala svoje samostanske sestre, da naj po svojem izvoljenem stanu živijo, uboštvo in pokoro ljubijo. Tudi je skerbela, da so včasih prišli v samostan pobožni in učeni učeniki, ki so nune poučevali in k svetosti napeljevali.

Preobširen bi bil njen življenjepis, ko bi opisoval, kako skerbna in dobra mati je bila Klara svojim samostanskim sestram. Naj le omenim njeno posebno ljubezen do presvetega Rešnjega Telesa. Kedar ni mogla zavoljo bolehavosti iz postelje, šivala je rutice, na ktere mašnik pri sveti maši poklada presveto Rešnje Telo. Sebe in svoje sestre je imela za resnične neveste Jezusa Kristusa v presveti hostiji. Da je tudi Gospod res ljubil sveto Klaro in njene sestre kot svoje neveste, pokazal je, ko jih je rešil napadov divjih Saracenov.

Ti neverniki so oblegali mesto Asisi ter se grozili, da bodo napadli samostan svete Klare. Sveta devica bila je bolna; poprosi svoje sestre, da jo nesejo do samostanskih vrat; naroči pa, da so tja prinesli tudi presveto Rešnje Telo. Ona moli h Gospodu: „Ne prepusti, o Gospod, divjim zverém duš, ktere Tebe spoznajo, in varuj služabnice svoje, ktere si s svojo drago kervjo odrešil!“ Zaslišale so glas:

„Vedno vas bom varoval!“ — Bil je Gospodov glas. Saraceni so se spustili v beg; kateri so že po zidovji silili v samostan, tisti so oslepeli in v globočino popadali.

Kako je sveta Klara ljubila Mater svojega nebeškega ženina, kažejo besede njene duhovne oporoke. Tu piše: „Varujmo se, da kako po lastnem zadolženji ne odstopimo od zveličanske poti, ktero smo nastopili, da ne delamo sramote tako velikemu Gospodu in njegovi deviški Materi.... Zato pripogibam svoja kolena pred Očetom Gospoda našega Jezusa Kristusa, da nam dodeli tudi obstanek in stanovitnost do konca, kakor nam je po zasluženji prečastite in svete Device Marije, svoje Matere, dal dober začetek!“

Pa tudi preblažena Devica Marija ljubila je sveto Klaro kot svojo hčer. Ko je na zadnjo uro svojim sestram priporočevala ljubezen do uboštva in je Boga hvalila za prejete dobre, reče sama sebi: „Pojdi, moja duša, brez skerbi; saj imaš dobrega vodnika na poti: Njega, ki te je stvaril, te posvetil in obvaroval ter te, kakor mati svoje dete, vodil s priserčno ljubeznijo.“ Oberne se zdaj k svoji lastni sestri Neži in pravi: „Ne vidiš li kralja vsega veličastva, ki ga jaz vidim?“ Ko se Neža ozre proti vratom, vidi veliko množico belo oblečenih devic, ki so imele zlate krone na svojih glavah. Najlepša med njimi je bila obdana s tolikim bleiskom, da se je ponočna temota izpremenila v svetel dan. Stopila je preblažena Devica Marija k smertni postelji. Objela je sveto Klaro in vzela je iz rok ene svojih nebeških spremljevalk predrago svatovsko oblačilo nebeško ter je razgnila čez posteljo umirajoče neveste Gospodove. To je bila predpodoba veličastva, ktero jej je bilo pripravljeno v nebesih. Šla je k svoji nebeški Materi v veselje Gospodovo 11. vel. serpana 1253.

Zavoljo veliko čudežev, ki so se godili na njenem grobu, prišel jo je papež Aleksander IV. svetnicam.

Ko sem 3. rožnika 1877 v Asisi na grobu svetega Frančiška bil opravil sveto mašo, obiskal sem tudi grob svete Klare. Zraven njenega telesa je tudi glava njene svete sestre Neže in razpelo, katero je imel sveti Frančišek. (Bollandisti.)

41. Zveličani Janez Berhmans.

(Umerl 13. vel. serpana 1621.)

Trideset let po smerti svetega Alojzija je Marija, nebeška kraljica, peljala v nebesa drugega nedolžnega mladeniča, kateri jo je priserčno ljubil celo svoje življenje.

Ta angeljski mladenič bil je Janez Berhmans, v Distheimu v Belgiji doma. Njegovi stariši, Janez Berhmans in Elizabeta Hove, bili so revni, a bogati lepih kerščanskih čednostij. Bog jim je dal sinčka dné 13. sušca 1599 na sobotni dan, ki je od nekaj posvečen Materi Božji. Drugi dan, v nedeljo, bilo je dete kerščeno, dali so mu ime svetega Janeza Kerstnika. Oče in mati sta si združeno prizadevala, da otroku vcepita svetost. Njegov pobožni oče je po materini smerti zapustil ta svet in se dal v mašnika posvetiti. Mali Janezek nikoli ni jokal v otročjih letih; bil je vedno pohleven in tudi v boleznih miren in potrpeljav. Ko je v sedmem letu začel v šolo hoditi, vstajal je na vse zgodaj in stregel pred šolo pri treh, tudi štirih svetih mašah, da bi si izprosil potrebnega blagoslova od nebeškega Očeta, kakor je sam rekel. Nič otročjega ni bilo na njem. Posebno rad je molil sveti rožni venec, s katerim se je vsak dan priporočal svoji nebeški Materi. Ako je iz šole prišel domov in so bila hišna vrata zaperta, šel je v cerkev in molil sveti rožni venec. Bil je ne-

izrečeno sramožljiv. Nihče se ga ni smel dotakniti, tudi moški ne. Imel je bister razum in izversten spomin.

Ko je hodil v šolo, romal je prav rad k čudodelni podobi naše ljube Gospe na pusti hrib Asprikol, eno uro hoda. Tukaj je velikrat molil, priporočal se preblaženi Devici Mariji in premišljeval njene visoke in skrivnostne čednosti. V šoli pri jezuitih se je pripravljaj na duhovski stan. Njegovi součenci so občudovali spodbudno in čisto obnašanje, ki se je razodevalo na njegovem obličji, kakor da imajo pred seboj angelja v človeški podobi.

Neizrečeno je bil vesel, ko so ga sprejeli v bratovščino Marijinega varstva. Tako lepo se je obnašal, da je s svojim zgledom privabil v to bratovščino veliko družih mladeničev; vsi so bili goreči služabniki Matere Božje. Postil se je vsako soboto in pred vsacim praznikom Marije Device; vsak dan je molil dnevnice v čast Materi Božji. Pervi dan meseca je hodil k vodji bratovščine ter ga prosil, naj mu pove, kaj posebnega naj stori v čast Materi Božji in katerih pomanjkljivosti naj se varuje. V tem času je storil obljubo vednega devišstva v čast svoji preljubljeni nebeški Materi Mariji. To je storil po zgledu svetega Alojzija, čegar življenje je večkrat prebiral. Po njegovem zgledu je sklenil, svet zapustiti in stopiti v red Jezusov, v katerem so preblaženo Devico posebno častili. Da bi spoznal voljo Božjo, priporočal se je prav priserčno Materi Božji dobrega sveta. Imel je prihranjenih 25 goldinarjev. Tretjino je razdelil ubožcem; drugo tretjino je dal za svete maše v čast Materi Božji v cerkvi svetega Petra v Mehelnu, kjer je hodil v šolo; tretjo tretjino pa v čast naši ljubi Gospej na Asprikolu. Takrat so na Angleškem jezuite neusmiljeno preganjali in morili. Tudi Janez je imel priserčne želje, da bi si zaslužil krono mu-

čeniško. V sedemnajstem letu je pisal svojim starišem, naznanjajoč jim svojo obljubo, in se je podpisal: „Jezusa Kristusa in vaš sin Janez.“

Kot novinec je tako lepo živel v samostanu, da so rekli, če so hoteli koga pohvaliti, da je drugi Berhmans. Njegovi sonovinci so ga spoštovali, imeli kot angelja ter njegovo nedolžno življenje pripisovali priprošnji Matere Božje, katero je Janez častil in posnemal z vso mogočo ljubeznijo. Eden novincev je nekdanj rekel: Ko je Marija na Asprikolu začela čudeže delati, storila je tudi čudež v Distheimu; ker tu se je prikazal angelj v človeški podobi. — Najljubše mu je bilo nositi slabo, obnošeno obleko, opravljati najslabša dela in zavoljo kacega malega pregreška kaj opominjanemu ali celo kaznovanemu biti. Ko ga neki dan eden sonovincev jako majhne pomanjkljivosti opomni, bil je tega kaj vesel; zahvali mu priserčno, moli zanj tri svete rožne vence ter obljubi, da hoče vselej tako moliti, kedarkoli ga bo kdo opomnil kake storjene napake.

Zares serafinsko ljubezen je imel do presvetega Rešnjega Telesa. Po sedemkrat na dan je je obiskal; in ko se je ločil, prosil je svetega Alojzija in svetega Stanislava, naj med tem namesto njega častita Jezusa, dokler ne pride zopet nazaj. Ko je molil, imel je svoje oči pobešene in zaperte, svoje roke na persih sklenjene; njegovo telo je bilo negibljivo, njegovo obličje kot spremenjeno.

Ko se je približal čas slovesne redovne obljube, ni mu bilo dosti, da je sam svojo preljubljeno Mater Božjo prosil potrebne pomoči; pisal je tudi svojemu očetu, ki je bil med tem že mašnik, naj opravi tri svete maše v čast sv. Duhu, da bi ga potrebno razsvetlil na Marijino priprošnjo, ker želi, tako je pisal, s slo-

vesno obljubo z Jezusom križan biti s tremi žebli: ubožstva, čistosti in pokorščine.

Po storjeni obljubi so ga njegovi predniki poslali v Rim, da se še nauči potrebnih vednostij. Kako lepo, kako nedolžno in sveto je živel v Rimu, to nam popisuje njegov dušni vodnik. Ta piše: „Za svetim Alojzijem ne poznam nobenega mladeniča, ki bi bil imel tako čisto vest in bi bil tako popolno živel, kakor ta Janez. Hrepenel je v vseh čednostih popolen biti in se z vso vnemo učiti potrebnih vednostij; to pa le zato, da bi pospeševal čast Božjo in zveličanje svoje. Da bi to dosegel, zdel se mu je najboljši pripomoček, z vso natančnostjo spolnovati pravila svojega reda. Celo svoje življenje ni storil ne le nobenega smertnega greha, ampak tudi majhnega ne. V spolnovanju svoje redovne obljube je bil tako natančen, da se ni imel nikoli nobenega prestopka v tej reči obtožiti. Kar se njegovega devišstva tiče, kolikor vem, celo v spanji ni občutil nobene najmanjše skušnjave. Temu se pa ne bomo čudili, ako pomislimo, da je pri svoji prelepi nedolžnosti z vso mogočo skerbjo pazil na svoja čutila; da je svoje telo berzdal in vedno mislil le na Boga in na svoje učenje. Sam je zapustil zapisano obljubo: „Na vekomaj zaveržem in prekolnem vsako, tudi najmanjšo nepopolnost zoper sveto čistost, bodisi nagnjenje do izbirčnosti v jedi ali premalo skerbno čuječnost nad svojimi pogledi; kajti, kdor je nečist, je slabši kakor hudobni duh. Nezmernost v jedi je sovražnica čistosti, vzame dopadenje do svete molitve; razun nečistosti ni gerje pregrehe, s katero bi redovniki dajali večje pohujšanje, kakor je neizmerno hrepenenje po jedi. Najboljši pripomoček, da se srce čisto ohrani, je pravo berzdanje svojih očij.“ V svojem vsakdanjem premišljevanji dosegel je toliko, da sem te misli, ako premišlujem

razsvetljenje njegovega uma in gorečnost njegovega serca, da ga je vedno obdajala Božja milost, da je tako vse delal le v ljubezni do čednosti. In tak je bil do konca svojega življenja.“ — K temu pa je prav veliko pripomoglo njegovo vedno češčenje Matere Božje. Vsak dan je preblaženi Devici Mariji priporočeval svoje devišstvo in vsak večer je zmolil v ta namen eno Češčenje si Marijo v čast njenemu neomadeževanemu spočetju.

Ker je bilo njegovo serce prepolno ljubezni do Marije Device, želel je tudi drugim vcepiti ravno tako ljubezen. Zato je kaj rad vpričo drugih glasno bral mične, podučljive prigodbe o Materi Božji. Posebno rad je to storil bolnim sobratom. Kedarkoli in kjerkoli je le mogel, storil je kaj v čast Materi Božji. V sobotah je posodo pomival iz ljubezni do nje, nosil staro obleko, poljuboval pri mizi drugim noge, revežem vesel hrano delil, posnažil in nalil vse svetilnice po hiši. Pa to mu še ni bilo zadosti. V Rimu je navada, da redovniki otrokom in odraslim kar po tergh in po ulicah oznanjujejo kerščanski nauk. Neizrečeno je bil vesel, ko so mu privolili, da je smel očitno učiti. Zdaj je lahko po svojem sercu govoril o svoji ljubi nebeški Materi. Neki dan nese s seboj svoj stol, na katerem je hotel pridigovati. Postavi ga na tergu, kjer je bila ravno cela druhal razuzdanih pobalinov, ki so igrali in se prepirali med seboj. Hudobneži se zaderejo nad Janezom, naj se le pobere s svojim stolom, oni se mu ne umaknejo; igrati hočejo, ne pa njegovih pridig poslušati. Janez ne reče nič; mirno gre v bližnjo cerkev Matere Božje in vzdihuje k preblaženi Devici Mariji. Kmalu pa pride nazaj ter hoče pridigati. Njegov tovariš mu odsvetuje ter ga opominja, naj pazi, da mu hudobni pobalini kaj hudega ne storé. Janez pa pravi: „Na pomoč Matere Božje se

zanašam, da bodo svojo igro popustili in me poslušali, ko me bodo zagledali.“ Komaj stopi na svoj stol, na mah potihne ves šum in vsi ga pazljivo poslušajo, dokler jih uči. Po končani pridigi ga spremijo do samostana. Njegove pridige so vselej obrodile veliko sadu, ker je vselej dobro premišljeno govoril; ko pa je svoj govor končal, obrnil se je vselej k podobi Matere Božje, ktero je imel s seboj, ter Marijo priserčno prosil za pomoč, da bi zamogel spolnovati svoje sklepe; podobo je z vso ljubeznijo desetkrat, dvanajstkrat poljubil.

Tako je Janez pri vsaki priliki pokazal, kako priserčno ljubi in časti svojo nebeško Mater. „Zato je bil rojen, da je širil in množil češčenje Matere Božje,“ pravi njegov življenjepisec. Ko ga je tisti večer pred njegovo smertjo nekdo vprašal, kateri pripomoček se mu po njegovi skušnji zdi najboljši, da človek zadobi duhovno popolnost, odgovoril je: „Ljubezen in češčenje Marije Device; ona je pomočnica svetosti in učenosti. Preblažena Devica Marija je moja Mati. Ako Marijo ljubim, gotova mi je stanovitnost v poklicu, gotovo moje zveličanje; prejel bom od Boga, karkoli le hočem; tako sem skoro vsemogočen. Slehern človek mora imeti kako zavetje; jaz pa gotovejšega ne poznam, kakor presvete rane Kristusove in zavetni plašč Matere Božje.“ — Ko so ga vprašali, kaj počne ob času suhote in zapuščenja? rekel je: „Molim in nisem len; vse pa poterpežljivo prenašam in se zatečem v naročje Matere Božje.“ Vsak dan je molil zraven rožnega venca in dnevnic naše ljube Gospe še lavretanske litanije in vzdihljej: „Blagor telesu, ki je nosilo Sina večnega Očeta!“ To verstico je vsak dan ponovil devetkrat, v spomin deveterih mesecev, ktere je Kristus preživel v telesu preblazene Device. — Kaj rad se je pogovarjal o častnih naslovih prebla-

žene Device; ko nihče ni vedel več kaj povedati, navedel je on še veliko prelepih hvalnih izrekov. Posebno je častil neomadeževano spočetje Marijino. Da se hoče za to Marijino čast vedno poganjati, zavezal se je pred zakramentom presvetega Rešnjega Telesa tako-le: „O Marija, jaz Janez Berhmans, najnevredniši sin Jezusove družbe, obljubim tebi in tvojemu Božjemu Sinu, ktereга tu pričujočega molim, da vselej verujem in terdim, da si brez madeža izvirnega gréha spočeta; ako sveta cerkev drugače ne bo zapovedovala.“ To zagotovilo so pozneje izročili kardinalu Belarminu. Ko ga kardinal prebere, pravi: „Pač blaga misel, zares mila iznajdba, da je tako zastavil in podpisal svojo zvestobo. Jaz mislim, da je Mati svojemu sinu to razodela, da bi se za njo potegoval.“

Kedar je Janez sebi ali drugim hotel kaj izprostiti, zapisal je tako-le: „Ako mi bo preblažena Devica spolnila mojo željo, zmolil bom njej v čast tri svete rožnence, ali si pa bom toliko zatajevanj naložil.“ Potem je to pisemce obesil na podobo Matere Božje, pred katero je navadno molil. — Ker je toliko ljubil Marijo, ljubil je tudi sveto Ano in deviškega ženina svetega Jožefa. O svetem Jožefu je rekel, da ga ni nikoli prosil česa, česar ne bi bil prejel.

Preblažena Devica Marija mu je njegovo priserčno ljubezen povračala že tu na zemlji. Obvarovala ga je vsega omađeževanja na duši in na telesu. Smertno uro pa ga je branila pred zalezovanjem hudobnega duha ter mu izprosila srečno zmago.

Na god svetega Ignacija so mu dali, kakor je navada v Jezusovem redu, malo podobico, na kateri je bil zapisan izrek svetega pisma: „Čujte in molite, ker ne veste ne ure ne dneva!“ Ta izrek se je zdel Janezu nebeški opomin, da bo kmalu

umerl. Pet dni pozneje je res zbolel in moral se je vleči. Strežaj ga vpraša, če li kaj želi. On pravi: „V roki Gospodovi smo; kakor njemu dopade, hočemo storiti in terpeti!“ Merzliza hudo pritiska; podelili so mu sveto popotnico. Prosil je, da je smel na tleh prejeti svojega Zveličarja. Ko pride prednik samostanski s presvetim Rešnjim Telesom, spravi se Janez z velikim trudom na kolena in govori v sveti ljubezni: „Verujem in spoznam, da je tu pričujoč pravi Sin vse-mogočnega Očeta in preblažene Device Marije. Spoznam, da hočem umreti kot zvest sin svete matere katoliške, apostolske in rimske cerkve. Spoznam, da hočem živeti kot pravi sin Matere Božje. Spoznam, da hočem živeti in umreti kot dober sin družbe Jezusove.“ Potem je ljubeznivo prejel sveto obhajilo in sveto poslednje olje.

Oče vodja ali prednik gre, da opravi zanj daritev svete maše. Med sveto mašo reče Janez: „Oče vodja se bojuje za me kakor Jakob.“ Oče vodja pride k njemu in mu pravi: „Jaz sem se pred Gospodom nekoliko potožil, ker te nam hoče tako hitro vzeti.“ Janez se nasmehlja in pobesi pohlevno svoje oči. Ko pa vodja odide, odgovori: „Oče vodja se bojuje za me, pa ne bo nič opravil.“

Ker je hotel po vsem posnemati svetega Alojzija, prosil je, naj mu berejo, kako je umerl sveti Alojzij. Slišavši, da je Alojzij zapel zahvalno pesem, ko so mu omenili, da bo umerl, odmolil je tudi on s pričujočimi zahvalno pesem. Strežaj mu pravi, da se bliža koncu; v roko vzame podobo križanega Jezusa, sname sveti rožni venec z vrata, na katerem ga je nosil in zaprosi še redovnega vodila; ko vse troje derži v rokah, reče posebno vesel: „To troje mi je najljubše; s tem rad umerjem.“ Vse troje poljubi in na svoje srce položi. Nektere, ki so ga

obiskali, opominjal je prav ljubeznivo. Večkrat je ponovil, naj Mater Božjo posebno ljubijo, naj radi molijo in natanko spolnjujejo redovna pravila.

Prosil je, naj molijo molitve za umirajoče; ker pozneje, je rekel, ne bo več časa. Po končanih molitvah je hotel nekoliko zaspati, ker pa ni mogel, začel je z milim glasom peti: „Ave maris stella!“ ... Ko je prišel do besed: „Monstra te esse matrem...“, skaži se mi Mater! urno se vzdigne. Strežaj ga opomni, naj se ne trudi; on pa dé: „Zdaj se moram oserčiti.“ Eden sobratov omeni: „Zdaj je čas ljubiti Jezusa in Marijo, ktera si v življenji ljubil.“ „O tudi ob smerti ju hočem ljubiti,“ odgovori on. „Ko bi imel tisoč serc, ljubil bi ju ž njimi.“

Med takimi pogovori se bliža polnoči; zdelo se je, da bi bolnik rad nekoliko zadremal. Pričel pa se je boj. Na mah se verže na sredo postelje, povzdigne svoje oči proti nebu, gleda zmedeno in s tresočim glasom zavpije: „Ne, tega ne storim! Jaz naj bi Gospoda žalil? O Marija, tvojega Sina nočem žaliti! Proč od mene; tega nočem; raji tisočkrat, raji stotisočkrat umerjem!“ Njegovi sobratje priskočijo; vidijo, kako se z obema rokama brani. Urno pa zakliče: „Poberi se satan; saj se te ne bojim!“ Pričujoči molijo in ga z blagoslovljeno vodo kropijo. On vzame zopet sveti križ, redovno vodilo in malo puščico s svetinjami in pravi: „To je moje orožje!“ Večkrat ponavlja: „O Marija, ne zapusti me; ne pripusti, da bi bilo moje zaupanje osramoteno! Saj sem tvoj sin; ti veš, da sem ti to prisegel!“

Ko je žila že slabo bila, poklicali so še očeta vodjo. Še enkrat je očistil svojo vest v zakramentu svete pokore; potem je štiri ure nepremično gledal na križ. Tako se je približal zadnji trenutek Marijinega ljubljénčka. Zaprošil je, naj mo-

lijo lavretanske litanije, ktere je združeno molil. Pri besedah: Sveta devic Devica, Mati prečista, Kraljica devic, nagnil je pobožno svojo glavo, gotovo v sveti ljubezni do deviške čistosti, ktero je neomadeževano ohranil s pomočjo preblažene Device. Slednjič omagajo vse moči. Njegove nedolžne oči so obstermele gledaje na križ, rožni venec in na redovno vodilo, kar je vse v rokah držal, in z besedami: „Jezus, Marija!“ izdihnil je svojo nedolžno dušo dné 13. velikega serpana l. 1621.

Ko so njegovo telo prinesli v cerkev, obsula ga je silna množica. Vsak je hotel imeti vsaj majhen kosček njegove obleke. Kmalu je bila vsa obleka v drobnih koscih; še z drugo so ravno tako storili.

Bog je svojega zvestega služabnika poveličal z mnogimi čudeži. Le enega naj omenim. Oseminštiridesetletna žena je bila slepa. Bliža se merliču Janezu; z njegovim perstom se dotakne svojih očij in takoj zavpije: „Ozdravljena sem; vidim!“

Leta 1843. so vnovič začeli preiskovati čudeže, storjene na njegovo prošnjo. Marijinega meseca l. 1865. je pisal nepozabni Marijin papež Pij IX.: Da bi v teh hudih časih podali popolno predpodo v posnemanje današnji mladini, ktero hudobneži zapletajo v svoje pogubilne zanke, in da bi ji predstavili nebeškega patrona, naj bi z njegovo pomočjo in brambo nepoškodovana ušla tolikim zapeljivostim; zato s svojo apostolsko veljavo privolimo, da smejo verniki častitega Janeza Berhmansa imenovati zveličanega, da smejo njegove svetinje v splošno češčenje izpostavljati in njegovo podobo z žarki dičiti.

Večkrat je rekel Marijin ljubljénec: „Ako hočeš biti Marijin sin, pazi na devišstvo. Vsako soboto stori kaj v čast Marijino!“ (Cepari. Ott Mar.)

42. Sveti Štefan, ogerski kralj.

(Umerl 15. vel. serpana 1038.)

Po Ogerskem oznanovali so sv. vero kmalu v začetku; ob času ljudskega preseljevanja pa je bila popolnoma zaterta. Vse je malikovalo. Še le proti koncu desetega stoletja je vnovič posijala mila luč svetega evangelija, ko je sv. kerst prejel Gejza, četrti vojvoda ogerski iz Arpad-ske hiše; njega je njegova žena Šarolta k temu pregovorila. Gejza je storil kolikor je le mogel, da bi tudi svoje ljudstvo spreobernal; vendar tega ni dosegel. Ko je več časa premišljeval, kako bi svoj namen dosegel, imel je čudne sanje; prikazal se mu je mladenič nadnaravne lepote, ki mu je rekel: „Kar premišljuješ, ne boš izpeljal; ker tvoje roke so s kervijo omadeževane. Rojen pa ti bo sin, na katerem bo počival Duh Božji; ta ga bo vodil, da bo dognal, kar ti nameravaš v zveličanje svojega ljudstva.“ Zelo enako prikazen je imela njegova bogoljubna žena. Pred porodom je videla pred seboj svetega Štefana, prvega mučenika. Rekel jej je: „Pobožna hči, dete, ktero boš zdaj porodila, bo sinček, ki bo nosil kraljevo krono. Ker hočem biti njemu varih, daj mu pri svetem kerstu moje ime!“ Oba si povesta svoje sanje in zaupno pričakujeta spolnitve Božje obljube. Tisti čas je prišel na Ogersko sveti Vojteh ali Adalbert, ki je bil škof v Pragi na Češkem; ko je Šarolta srečno porodila sina, kerstil ga je škof Adalbert in mu je dal ime Štefan. Razsvetljeni škof je znal tako modro in previdno voditi zmožnega mladeniča Štefana, da ga je vzgojil ne le razumnega vojvoda, ampak tudi pobožnega in svetega kristjana. Ker je bil Adalbert sam velik častilec Matere Božje, napeljeval je svojega učenca z besedo in z zgledom, da je ljubil nebeško kraljico in se v vseh rečeh zanašal na njeno

mogočno pomoč. Kako zvesto je Štefan spolnoval ta nauk svojega svetega učnika, kaže vse življenje njegovo.

Ogri so se terdo držali svojih narodnih malikov. Da se niso očitno uperli kerščanstvu, storil je le strah pred mogočnim in ostrim Gejzo. Ko je pa vojvoda leta 997. umerl, zavibrane so po vsem Ogerskem zastave divje vstaje. Neki sloveč velikaš je zbral veliko vojsko ter vse pokončujevale blizal se glavnemu mestu Strigonu. Štefan, še le dvajsetleten vojvoda, bil je v veliki zadregi. Njegovi prijatelji mu nasvetujejo, naj na Nemškem išče pomoči. Ali na Nemce se ni mogel zanašati. V naglici je nabral zvestih mu vojakov, kolikor je mogel, ter je sklenil ž njimi sovražniku upreti se. Zaveš, da gre za čast Božjo, in terdno, neomahljivo zaupanje na Marijo, ki je mogočna kakor urejena vojska, dajalo mu je serčnost in zanašal se je, da bo zmaga njegova. Pri Stolnem Belgradu je zadel na sovražnika, ki je bil veliko močnejši, nego on. Ko je pa bistrourno pregledal položaj svojega nasprotnika, uredil je svoje majhno kerdelo ter je svojim vojakom priporočil vojskni klic „Marija“. — Strah Božji je šel pred zastavami mladega vojvode, in sovražnik je bil popolno potolčen.

Po tej čudoviti zmagi si je Štefan pridobil veliko veljavo. Urno se je zdaj lotil svoje svete naloge, da bi uvedel po vsem Ogerskem zveličansko kerščanstvo. Zato je poklical v deželo več učenih mož, bogoljubnih mašnikov in gorečih misijonarjev. Ustanovil je samostane, pozidal cerkve in kapele in vpeljal kerščanske šole. Da bi misijonarjem polajšal težavno delo, potoval je večkrat po svojem kraljestvu, obiskaval mesta in vasi, uredil vsakoverstne zadeve, preskerbel telesne potrebe prebivalcem, ter jih je povsodi ljubeznivo opominjal, naj zveličanskim

naukom misijonarjev ne zapirajo dalje svojih src. Njegova resnična ljubezen naklonila mu je serca podložnikov ter jih pripravne storila, da so radovoljno sprejeli sveto kerščansko vero.

Ker je Štefan vedel, da mora sveta cerkev urejena biti tudi na zunaj, razdelil je deželo v deset škofij. Izvolil je mnogozaslužne mašnike v škofo, ki so imeli nadškofa v Strigону. Ker mora pa take cerkvene naredbe poterediti sveti oče papež, odposlal je kmalu imenitno poslanstvo v Rim do papeža Silvestra II. Razven cerkvenih rečij so pa poslanci imeli še to imenitno nalogo, izposlovati, da bi sv. oče mlademu Štefanu podelili kraljevi naslov. Takoj po zmagi pri Stolnem Belgradu so hoteli vojaki Štefana za kralja kronati; pa v svoji ponižnosti tega ni pripustil. Zdaj pa je želel ves narod, ki je že bil do malega sprejel sveto vero, naj bi bil njihov vojvoda tudi kralj, kakor so bili sosedni kerščanski poglavarji tudi kralji. Papež Silvester je z veseljem sprejel ogersko poslanstvo; poterdil je vse cerkvene naredbe; privolil je Štefanu kraljevo čast; podelil mu je nenavadne pravice, poslal mu zlato kraljevo krono in velik zlat križ ter mu privolil, da smejo ta križ pred njim nositi in da se sme imenovati „apostolskega kralja“, ker je celo deželo pridobil apostolski veri. Tako je postal Štefan prvi kralj ogerski. Kolika radost je bila po vsi deželi, ko pridejo poslanci nazaj iz Rima. V Strigon so poklicali vse škofo, opate in mogotce cele Ogerske. Poslanci izročijo velikemu zboru papeževa pisma, ktera vsi stojé poslušajo. Na papeževo povelje sta dva škofa mladega Štefana mazilila za kralja ter mu kraljevo krono na glavo dejala v letu 1000. Ob enem je bila kronana tudi njegova pobožna žena Gizela, sestra nemškega cesarja svetega Henrika. — Vsi ti srečni uspehi pa mladega kralja niso storili pre-

vzetnega. Toliko bolj se je potegoval za čast Božjo; toliko bolj je zaupal na Marijo, kateri se je vnovič slovesno priporočil. Ko je prejel kraljevo krono, stopil je pred oltar, padel pred podobo preblazene Device na kolena, položil krono in žeslo k nogam kraljici nebeški, v znamenje, da v njene roke polaga vso svojo moč in da sebe in svoje ljudstvo njej posvečuje.

Potem je razposlal kraljevo pismo, s katerim je naznanil svojim podložnikom, da je izvolil Mater Božjo, Marijo, patrono ogerski deželi, in da je vso deželo izročil njenemu varstvu. V spomin vsega tega je ukazal vlitati zlat in srebern denar s podobo Matere Božje; v njeno čast je postavil cerkev, ki skoraj vse druge presega s svojim bleskom. Njene notranje stene so bile napolnjene z umetnimi podobami, tla s prelepim mramorjem vdelana; oltarne mize so bile iz vlitega zlata in posejane z žlahtnimi kamni; taki so bili zlati tabernakli in ciboriji. V cerkveni zakladnici je bilo polno zlatih in srebernih posod in predragih oblek z zlatom in svilo vezanih. Ta preslavna cerkev je bila v Stolnem Belgradu, kjer je kralj navadno stoloval. Dolgo še potem so v tej cerkvi venčali in pokopavali ogerske kralje.

Poganstvo ni bilo še prav popolnoma zaterto. Fevdni ali najemni knez na Erdeljskem je ostal nevernik. Ker ni bil zadovoljen z naredbami kralja Štefana, sklenil je, z mečem zatreti kerščanstvo. Miroljubni Štefan ni rad segel po orožji. Ker je pa videl, da njegove prošnje nič ne izdajo, da knez le zaničuje njegove opomine, šel je na ustajnike ter jih srečno premagal.

Odslej je bil dolgo časa ljubi mir po Ogerskem. Ali še enkrat je pretila Ogerski velika nevarnost. Cesar Konrad II. si je domišljeval, kakor da bi ga bil kralj Štefan

nekaj razžalil. Z veliko vojsko pride proti Ogerski. Štefan je vedel, da se s svojo majhno vojsko ne more ustaviti toliki sili. Iskal je pomoči; toda ne pri posemeljskih knezih, ampak pri Bogu in pri preblaženi Devici Mariji. Po vseh cerkvah celega kraljestva so opravljali očitne molitve. On sam se je s terdnim zaupanjem zatekel k patroni Ogerske dežele ter jo je priserčno prosil, naj varuje deželo, ki je njena, in naj ohrani krono, ki je njej posvečena. Klical je k njej: „O velika Gospa nebes in zemlje! ako ti je tako dopadljivo, da bi sovražnik razdjal del kraljestva in pokončal na novo zasajeni vinograd tvojega Sina Jezusa Kristusa, vendar ne pripusti, da bi bilo tega krivo moje preravno zaupanje na te, ampak razodeni, da ti tako hočeš imeti. Ako pastir zavoljo svojih pregreh toliko kazen zasluži, naj sam terpi; nedolžne ovčice pa naj ne bodo kažnovane zavoljo njega!“

Med tem pa ni opustil svojih vladarskih dolžnostij; na vso moč je svoje vojake uril za boj. Že je prišel dan velicega boja; sovražnik ga je bil že odločil. Na mah pa se je cesar Konrad premislil v začudenje vsega sveta in se vernil na Nemško; to tako naglo, kakor da bi bil popolnoma premagan in potolčen. Nihče ni vedel, zakaj jo je tako urno nazaj pobral. Cesar sam se je temu čudil in ni vedel uzroka svojemu čudnemu obnašanju. Kar je bilo pa cesarju zastavica, bilo je pa jasno svetemu Štefanu. On je dobro vedel, kdo je to čudo storil in tako milostno odvernili nevarnost. Vesel gre s svojo vojsko nazaj in slovesno zahvali mogočno patrono ogersko.

Da se je po ogerski deželi sveta vera tako urno širila in uterdila, k temu je največ pripomogel prelepi zgled bogoljubnega kralja; ta je nadomestil, kar ni zmoglo podučevanje in opominjevanje. Kar mu je časa ostajalo od vladarskih opravil,

molil je, premišljeval in opravljal dela usmiljenja. Kdorkoli se je imel kaj pritožiti, vsakega je voljno in ljubeznivo sprejel in poslušal; po moči je ustregel vsaki pravični pritožbi; vdovam in sirotam je bil skerbni oče. Reveža ni praznega pustil, posebno, če ga je v imenu „velike Gospe“ kaj poprosil. Celo sam je po revnih kočah poiskal ubogih; večkrat je skrivaj delil dobrote, preoblečen ali po noči, da ga ni nihče poznal. Če je tudi naletel na nehvaležneže, vendar ni opuščal dobrih del. Saj je vse storil le v čisti ljubezni do Boga in Marije.

Ko je neki dan zopet preoblečen šel iz doma, da bi revnim ljudem delil svoje darove, napadejo ga silni berači, nezadovoljni s podeljenim darom; na tla ga veržejo, vzamejo mu ves denar, kar ga je imel pri sebi ter hitro zbežijo. Kako se je zdaj svetnik maščeval? Ko se spravi na noge, ozre se proti nebu in pravi: „Poglej, o kraljica, moja preljubezniva Gospa! kako delajo ž njim, kterega si ti kralja kronala. Ako bi bili moji sovražniki, storil bi ž njimi, kar zahteva razdraženost, ker so pa prijatelji tvojega Božjega Sina, sprejemem z veseljem to zaničevanje!“ Kako pač povzdiguje svetega kralja to ponižanje!

Kerščanstvo se je po vsem Ogorskem terdno in močno ukoreninilo; vendar je mlado drevo potrebovalo skerbne odgoje. Zato je pobožni kralj sam potoval po deželi, da se prepriča, kako spolnujejo njegovi podložniki dane jim zapovedi; da vidi, ali se podučuje mladina zadostno in prav, ali se obhaja služba Božja s spodobno slovesnostjo. Posebno pa mu je bilo na tem ležeče, da so lepo častili Marijo, patrono in varihinjo cele dežele. Z veseljem je spoznal, da je plamen svete ljubezni, ki je tako lepo gorel v njegovem sercu, vnel tudi mnogo družih serec.

Čanadski škof sveti Gerhard, po kraljevem zgledu napeljan, je posebno častil nebeško kraljico Marijo. V svoji cerkvi je posvetil Materi Božji v čast oltar, ktereга je ozaljšal na vso moč; predenj je postavil sreberno kadilnico; najel je dva poštena starčka, ktera sta vsako uro v njo sipala dišečega kadila. Tu je opravljal svojo jutranjo in večerno molitev, in vsako soboto maševal na njem. Take dokaze svete in priserčne ljubezni so sploh vsi velikaši razodevali do nebeške kraljice. Po svojih domačih kapelah so imeli podobe preblazene Device; noč in dan je več svetilnic gorelo pred temi podobami. V vojski so Marijine podobe imeli s seboj ter v šotorih pred njimi opravljali svoje molitve.

S časom je češčenje Marijino po vsem Ogerskem doseglo tako visoko stopinjo, da pri nobenem drugem ljudstvu ne tolike. Po zgledu svojega kralja iz samega spoštovanja niso izrekovali Marijinega imena; imenovali so Marijo le „našo ljubo Gospo“. Ako so pa „Marija“ izrekli, priklonili so se. Sveti kralj je zapovedal, da so po vsi deželi slovesno obhajali praznik Marijinega vnebovzetja, in da so pred vsemi Marijinimi prazniki imeli zapovedan post.

Kralj Štefan je svoje delo doveršil; hrepenel je po svetih nebesih. Pa ker je bil Bogu ljub, očistil ga je Vsemogočni v peti bridkosti še bolj. Otroci so mu pomerli v svoji mladosti. Ostal mu je edini sin Emerik, ki je bil velik častilec Matere Božje; pod njenim varstvom je neomadeževan ohranil predragi zaklad, svojo kerstno nedolžnost. Štefan je svojega sina že dobro podučil v potrebnih vladarskih vednostih in mislil mu je na praznik Marijinega rojstva 1031 prepustiti vladarstvo celega kraljestva. Sklepi Božje previdnosti pa so bili drugačni. Emerik je zbolel in šel tudi v nebesa k

svoji nebeški kraljici. Hudo je bilo očetu, ko je izgubil sina, o katerem se je toliko nadejal. V voljo Božjo ves udan, iskal je pomoči zopet pri svoji „veliki Gospej“.

Še večjo poskušnjo mu je Bog poslal. Huda bolezen ga napade; njegove telesne moči tako opešajo, da je tri leta na postelji. To še ni bilo zadosti. On, ki je vse svoje moči daroval svojemu ljudstvu, ki je svoje podložnike obsipal z dobrotami, doživel je gerdo, černo nehvaležnost. Več velikašev se je vzdignilo zoper njega. Najeli so morilca, naj bi ga po noči umoril. Z ostrim bodalom se priplazi k njegovi postelji; ali nevidna moč mu vzame bodalo iz rok; prosi usmiljenja in ga tudi dobi.

Ko je Štefan čutil, da se mu bliža smertna ura, pokliče škofo in mogotce svojega kraljestva k sebi. Kakor skerben oče jih opominja, naj bodo stanovitni v sveti veri, zvesti apostolskemu sedežu; naj ljubijo pravico, naj bodo vneti v molitvi in v češčenji Matere Božje. Potem povzdigne svoje roke proti nebu in moli: „O moja preluba, vse časti vredna Gospa! ker si kraljica nebes in zemlje in varihinja vsega sveta, zato tvoji ljubezni in tvojemu varstvu priporočim sveto cerkev z vsemi predstojniki in pastirji, kateri jo vladajo, pa tudi to kraljestvo z vso gosposko in z ljudstvom, ki v njem stanuje, od katerih se zdaj poslavljam; svojo dušo pa v tvoje roke izročim.“

Po prejetih svetih zakramentih je umerl na praznik „velike Gospe“, na praznik vnebovzetja Matere Božje, kakor je želel že davno poprej, l. 1038. „Marija“ je bila njegova zadnja beseda.

45 let po njegovi smrti so odperli njegov grob. Njegova desnica je bila še čisto nestrohla, ker ž njo je storil tako neizmerno veliko dobrega.

Oj naj ta veliki, kraljevi svetnik prosi tudi za nas pri svoji „veliki Gospej“!

Naj pa še posebno prosi za svojo oger-sko deželo, ki sedanje čase toliko potrebuje pomoči!

(Rohner. Innsbruck, Legende.)

43. Sveti Stanislav Kostka.

(Umerl 15. vel. serpana 1568.)

Ena najlepših cvetlic na vertu Jezusove družbe je sveti Stanislav Kostka. Njegovi stariši so bili imenitni in premožni, na Poljskem doma. Rojen je bil Stanislav leta 1550. Precej po sv. kerstu se je njegovo obličje tako prečudno zasvetilo v nedolžnosti in svetosti, da je njegov boter, razsvetljen in bogoljuben mož, novorojeno dete v naročje vzel, pokleknil in ga Bogu daroval; Bog je ta dar milostljivo sprejel. Stanislav ni nikdar služil svetu; vsega se je Bogu posvetil. — Oj, da bi pač vsi stariši in botri svoje novorojenčke Bogu in Materi Božji takoj po porodu darovali!

Komaj je mali Stanislav mogel hoditi in je še le nekatere besede izgovarjal, klečal je že večkrat na samotnem kraju, svoje nedolžne ročice proti Bogu povzdigoval in se mu priserčno izročeval. Večkrat je že v prvih letih rekel: „Jaz nisem za časne reči rojen, ampak za večne; na te moram misliti, ne pa na one.“ Izmed vseh čednostij, s katerimi je bilo ozaljšano to prelepo dete, svetila se je najbolj njegova angeljska čistost. V vsem njegovem obnašanju in na njegovem obrazu se je toliko razodevala, da so se vpričo njega celo nespodobneži zderževali pregrešnih besed. Vsaka nespodobna beseda ga je toliko prevzela, da je kar obledel, stresnil se in je večkrat celo omedlel. To se je vselej zgodilo, tako da je njegov oče tuje goste vselej opomnil, naj se varujejo vsake nespodobne besede vpričo malega Stanislava, ker se boji za življenje otrokovo.

Kdo mu je to prelepo čednost vlil, kdo mu jo je neomadeževano ohranil? Zgled in varihinja mu je bila Marija, kraljica angeljev, kraljica devic. Stanislav je preblaženo Devico imenoval svojo „Mater“. Pa tudi Marija je Stanislava ljubila kot svojega sina, da so ljudje rekli: Kdor hoče dobiti po Mariji kako milost, naj jo išče po posredovanju njenega ljubljene- Stanislava; imenovali so ga sploh „pobožnega častilca Marijinega“. Rekali so: „Kdor Stanislava pogleda, ta se vname ljubezni do Jezusa in Marije.“

Štirinajstletnega pošljejo stariši na Dunaj v šolo, v kateri so se izobraževali mladeniči imenitnih rodbin; očetje jezuiti so jo vodili v duhu svojega sv. reda. Tu je bil Stanislav srečen; pasel in nasičeval je željo po pravi učenosti in resnični popolnosti. V pismih, po katerih so ga prišteli svetnikom, bere se: „Komaj je Stanislav prišel v to šolo, že so ga vsi imeli za svetnika. Kedar je sam molil ali z drugimi bil pri službi Božji, bil je s svojim prelepim obnašanjem, s svojo pobožnostjo in sveto ljubeznijo do Boga kakor angeljček nebeški. Njegovi součenci so vedno gledali nanj in čudeč se premišljevali njegovo angeljsko obnašanje. Sami sebe so se sramovali, ko so opazovali njegovo čednost, ktera se je razodevala ne le, ko je Stanislav opravljal kako bogoljubno opravilo, ampak tudi občevaje z domačimi ljudmi. Njegovo življenje je bilo vsem prelep zgled popolne svetosti.“

Kogar pa Bog ljubi, temu dá tudi priložnost, da vedno napreduje v svoji svetosti. Tudi čednost tega svetega mladeniča je Bog poskusil v svoji modrosti. Po duhu tistega časa odvezli in zaperli so jezuitom šolo. Stanislav je dobil posvetnega učitelja ter moral s svojim bratom prebivati v tuji hiši. Stan obeh sinov premožnih in plemenitih starišev je zahteval,

da sta stanovala v imenitni hiši; bila je lastnina nekega krivoverca, ki je bil zaklét sovražnik svete katoliške vere. Njegovemu bratu Pavlu je bilo to vse eno: bil je posveten mladenič; dobremu Stanislavu pa je to bilo hudo, ker ga je preveč oviralo na poti popolnosti. Vendar je srečno prestal poskušnjo. V ljubezni do Boga ni nič prijenjal. Kakor prej, prejemal je tudi zdaj večkrat svete zakramente; malokdaj je šel v kako družbo; bal in ogibal se je nečimurnih veselje. Njegovo veselje, njegovo vedrenje je bilo, govoriti o prednostih in posebnih lastnostih ljube Materice Božje, ter opisovati varstvo in brambo, katero Marija skazuje svojim častilcem. Kedar je govoril o Mariji ali je slišal druge o njej govoriti, svetilo se je njegovo obličje svetega veselja; kedar pa je slišal peti „Češčena si kraljica“, bil je z radostjo napolnjen. Vsak dan je večkrat obiskal presveto Rešnje Telo. Večji del noči je premolil ali svoje telo pokoril; marljivo pa se je učil potrebnih vednostij.

Tako sveto življenje je bilo seveda tern v peti posvetnim hišnim prebivalcem; bilo jim je vedno očitjanje. Zato so se

vsi trudili, na svojo stran pridobiti mladeniča. Ker se jim pa Stanislav ni udal, pikali so ga vedno in gerdo zaničevali; celó suvali in topli so ga; tudi brat Pavel je bil zoper njega. Ali sveti mladenič se ni nikdar nikomur pritožil zavoljo tega. Ko je pa nevarno zbolel in je mislil, da bo

umerl, prosil je milo, naj mu privedejo mašnika, ki bi mu prinesel sv. popotnico; to so mu naravnost odrekli; bridko je vzdihoval in Bogu tožil svojo težavo. Izročil se je Materi Božji in patroni umirajočih, sveti Barbari, katero je rad častil od mladih let. In glej! Bog je velik čudež storil v prid svojemu služabniku. Prikaže se mu sv. Barbara, katero sta spremila dva angelja, ki sta mu prinesla kruh življenja, sveto obhajilo. Njegov učitelj je videl ta čudež. Stanislav prejemši svojega Zveličarja bil bi rad kar takoj umerl.



Sveti Stanislav Kostka.

Zdaj pa se mu prikaže nebeška kraljica z Detetom Jezusom v naročji. Ljubeznivo se mu bliža ter mu podá svoje Božje Dete. Stanislav, poln nebeške radosti, pritisne Jezuščka na svoje serce ter ga sveto poljubljuje. Ko pa mora Jezusa nazaj dati njegovi preblaženi Materi, užali se bridko; Marija pa ga milo pogleda in

mu dé: „Moj sin, tvoja ura še ni prišla; ako hočeš Jezusa imeti, moraš si ga prislužiti z zvesto pokorščino in s popolno udanostjo v njegovo voljo. Stopi v družbo, ktera ima njegovo Ime; to je, kar on zahteva od tebe in kar ti sporočim v njegovem Imenu.“ Po teh besedah izgine prikazen, izgine pa tudi njegova bolezen.

Stanislav se urno napoti, da spolni povelje svoje nebeške Matere, kar je bila že davno njegova priserčna želja. Pri tem ga podpira beseda sv. pisma: „Kdor očeta in mater bolj ljubi kakor mene, mene ni vreden“; in „Boga moramo raji ubogati, kakor ljudi“. Stariši in vsi njegovi znanci so mu to oporekali in kolikor moč branili.

Skrivaj je šel in po mnogoterih težavah je slednjič peš priromal v Rim. Sv. Frančišek Borgia je bil takrat prednik Jezusove družbe. Vesel je sprejel svetega mladeniča. Kdo je bil bolj vesel, kakor sv. Sanislav, ko je dosegel svoj namen? Ako pomislimo, kako sveto je živel pobožni mladenič med svetom, mislimo si lahko, kako popolno je bilo njegovo življenje še le zdaj, ko se je svetu odpovedal in se vsega slovesno posvetil Bogu. Vodja novincev je rekel: „Jaz bi moral biti njegov učenec, ne pa njegov učitelj!“ Te kratke besede nam pričajo o popolnosti njegovih čednostij. Njegovo serce je bilo tako vneto ljubezni do Boga, da je skoraj medlelo. Marijo Devico je tako priserčno ljubil, da se je vse čudilo. Njeno Ime je bilo vedno na njegovem jeziku; njeno Ime je bilo na vsaki strani njegovih spisov. Vedno je govoril o tej preljubljeni Materi; o njej govoriti bil bi vedno rad druge poslušal. Vedno je na njo mislil; ko so ga nekda vprašali: „Ljubiš li Marijo?“ zaklical je: „Oh! kaj bi rekel? Marija je moja Mati; to se vé, da jo ljubim!“

Zato je pa Mati Božja svojega ljubljenca kmalu vzela k sebi v nebesa. Njegova priserčna želja je bila, skoraj rešenemu biti vezi tega življenja, da bi bil skoraj pri Jezusu in pri Mariji gori v svetih nebesih. Ta želja se mu je kmalu spolnila. Še le deset mesecev je bil v samostanu in že je rekel, da bo kmalu umerl, akoravno je bil zdrav. Nekaj dni pred praznikom Marijinega vnebovzeta je rekel enemu očetov jezuitov: „O moj oče, kako veseli so pač bili svetniki tisti dan, ko je preblažena Devica v sveti raj prišla! Prepričan sem, da tudi svetniki v nebesih obhajajo spomin tega dneva z veselimi praznovanjem; upam, da bom tudi jaz prvi ta praznik obhajal s svetniki v nebesih.“ Seveda mu ni nihče tega verjel.

Tako se je približal 10. dan velicega serpana, god sv. Lavrencija. Stanislav je bil zdrav in vesel. Prosil je pa sv. Lavrencija, naj bi on razodel in priporočil njegove želje Materi Božji; zapisal jih je na listek tako-le: „Moja dobrotljiva in mogočna Mati! bila si mi toliko milostljiva, da si vselej uslišala moje prošnje; želim, tirjam in priserčno hrepenim, da bi bil pričujoč pri praznovanju tvojega slavnega vhoda. Nič več ne morem biti daleč od tebe; pokliči me in vzemi me k sebi!“ Še tisti dan so vsi gotovo mislili, da je Marija uslišala njegove želje. Nagloma je zbolel in se vlegel. Vesel je rekel: „Moje želje so spolnjene; iz te postelje ne bom več vstal; z dušo pojdem v nebesa, da bom videl svojo nebeško Mater.“

Kakšno bolezen pa je imel? Malo ga je zmrazilo; zdravniki so rekli, da ni mogoče, da bi zavoljo tega moral umreti. Bolj kakor merzlica ga je prevzela sveta ljubezen, goreče hrepenenje po nebesih. Tako pride 14. dan vel. serpana; vsi so bili prepričani, da bo Stanislav res umerl; večkrat ga je napadla neka omotica. Po-

delili so mu sv. zakramente za umirajoče. Jokaje je prosil, da ga na tla položijo, naj bi z vervjo okoli vratu umerl na golih tleh, v znamenje resnične pokore. Njegovi sobratje se gnetejo okoli njega, ter mu dajejo naročila na Jezusa in na Marijo. Vsem obeta, da bo lepo opravil; vsakemu pa pravi: „Ljubi Marijo!“ Tako se približa noč. Neki redovni oče ga vpraša, kaj bo z rožnim vencem, katerega v roki derži? On pravi: „To je ščit, s katerim me veličastna Mati Božja, moja priserčna Mati Marija varuje, brani in kreпча zoper smertne puščice.“

Ko je nastopil 15. dan vel. serpana, izročil je angeljski mladenič svojo lepo dušo v roke Stvarnikove. Rekel je še: „Preblažena Devica, z angelji obdana, gre mi naproti.“ Komaj 18 let je imel. Veliko čudežev se je zgodilo na njegovo priprošnjo. Papež Benedikt XIII. ga je s sv. Alojzijem vred prišel l. 1726 svetnikom. (Welsers Heimb.)

44. Častita Marija Viktorija Angelini.

(Umerla 16. vel. serpana 1659.)

Ta čudna devica je bila rojena v Rimskem mestu leta 1590. Dali so jej ime Merinda. Ko je bila še čisto majhna, zagnal se je proti njej medved, ki se je bil iztergal iz močnih verig. Merinda pa ga pogleda, in medved je krotak ter liže njene ročice. Petletna je že premišljevala Kristusovo terpljenje; večkrat je po noči na golih tleh čula v tem premišljevanji. Nekoliko pozneje je storila obljubo vednega devišтва. Iz ljubezni do svojega nebeškega ženina postila se je ob suhem kruhu ves adventni čas in vse petke. Njena hrana, po kateri je hrepenela noč in dan, bil je le kruh angeljski. Ni torej čudo, da se je Gospod s svojo nevesto zaročil in je petero drugih oseb videlo blesk skrivnostnega perstana. Tako se je znala zediniti z Gospodom, da je vse de-

lala, kakor bi ga res gledala pred seboj; tako velika in živa je bila njena vera v pričujočnost Božjo.

Ta radost njenega lepega serca, da je bila zmiraj v pričujočnosti Božji, pa ni bila brez strahu. Bala se je, da jo bodo njeni stariši v zakon silili; ko se bo temu odrekla, da jih bo razžalila ali celo razdražila, da jo bodo morebiti zato hudo strahovali. Res se je tako zgodilo. Pošten bogat mladenič jo je snubil pri očetu. Oče jo takoj obljubi mladeniču in razodene to tudi svoji hčeri v veseli nadi, da bo Merinda radostno sprejela imenitno ponudbo. Iz otroškega spoštovanja si ni upala naravnost odreči se, da bi očeta ne žalila. Kolikor bolj pa je oče silil na to, toliko huje je bilo nevesti Gospodovi. Slednjič jej oče zaukaže, naj dá odločen odgovor; pa jej tudi zagrozi s svojo nevoljo in z izgubo njegove očetovske ljubezni, ako odreče.

Dobra Merinda se v tej hudi stiski zateče k svoji nebeški Materi in k svojemu nebeškemu ženinu, in uterjena z Božjo pomočjo, ponižna, vendar ne boječa, odločno reče, da neče ponujenega ženina. Saj je imela le to edino željo, da zveliča svojo dušo. Ko jej oče le še prigovarja, reče mu spoštljivo: „Ne govorite več o nikakoršni, tudi najbolj srečni možitvi. Jaz sem se že v otročjih letih zaobljubila Bogu in te svoje obljube ne smem in ne morem prelomiti. Obljubila sem, da bom svojemu nebeškemu ženinu zvesta ostala do smerti; tako bom dosegla krono, ki mi je ljubša, kakor vse, kar mi svet ponuditi zamore.“

Ta serčni odgovor je tako razdražil očeta, da je nespametno divjal in razsajal ter svojo dobro hčer celo pretepal. Merinda se v solzah, kot nedolžno jagnje, nič ne pritoži, ponovi svoj terdni sklep, da hoče Bogu zvesta ostati in da je nobena sila ne bo odvrnila od tega. Ko-

likor huje so silili vanjo, toliko priserčeneje se je oklepala svojega nebeškega ženina.

Ker njen oče nič ni opravil ne s prošnjo, ne z žuganjem, potlačila ga je ta stanovitnost njegove hčere toliko, da so se bali za njegovo življenje. Zato se uboge Merinde loti mati; pomagata jej pa še dva očetova brata. Mati jej začne pripovedovati, kako sili v največjo nesrečo, ker se možitvi odpove ali pa še misli morebiti stopiti v kak samostan; da se o tem ž njo nič ni bila pomenila; torej brez privoljenja starišev dela tako svojeglavno. Reče jej, da to ne more drugače biti, kakor da jo je k temu pregovoril nespameten človek; še je čas in dolžna je popraviti svoje neopravičeno obnašanje, če je tudi res obljubo storila; saj lahko od papeža odvezo zadobi. Potem jej prav živo opiše neprenosno ostrost redovnega življenja in pristavi, da jej ne bo nikdar k temu dala svojega privoljenja. Opomni jo njene telesne šibkosti, da ne bo mogla prenašati samostanskih zatajevanj. Kakor vé in zna, jej očita, da je ona kriva, da oče tako razsaja in se ne more potolažiti. Opomni jo, kaj bodo sorodniki rekli; vse jo bo zaničevalo. Nasproti jej na široko opisuje bliščobo, čast in prednosti, katerih si lahko prisvoji. Tudi jej kaže imenitnost in visokost, v katero bo s svojo zaročitvijo povzdignila celo hišo. Pripoveduje, kako jo mladenič ljubi, da noče nobene druge. — Vse to in kar le ženska domišljivost premore, načencčala jej je posvetna mati; prosila jo je in nadlegovala na vse strani. Tudi sorodniki so vse žile napeli; tako je mati mislila, da je s svojo nepremagljivo zgovornostjo gotovo dosegla svoj namen in da se Merinda nikakor več ustavljati ne more in ne sme. Ko pa v svojo veliko nevoljo vidi, da se je zastonj trudila, da vsa njena ženska modrost nič

ne zda, razdraži se nespametno in nespodobno; ubogo hčer začne gerdo zmerjati; zadere se na njo: „Ne pojdeš iz hiše, dokler ga ne vzameš; nič več ne bom s teboj govorila; v temno sobo, kakor v ječo, te bom zaperla; o suhem kruhu se boš postila, da se boš posvetila. To bo terpelo tako dolgo, dokler se ne udaš našim zahtevam.“

Oče in mati, sorodniki in prijatelji so krivico delali nedolžni Merindi. Niso poznali zveste neveste Gospodove in lepe hčere Marijine. Silo so jej delali; ona pa je zaupala na pomoč Božjo in na priprošnjo svoje nebeške Matere Marije. Ves čas, ko je zgovorna mati govorila, Merinda ni rekla nobene besedice. Ko pa le še silijo va-njo, pové vsa žalostna s po-bešenimi očmi in pohlevno svojim starišem, da je dobro in resnobno premislila ostrost redovnega življenja, da spozna, da jo kliče Bog, na ktereга stavi vse svoje zaupanje. Kar zadeva očeta in mater, misli, da se jim ne more zameriti, ako posluša in uboga glas Božji, ki jo kliče v samostan. Gledé na možitev je že očetu povedala, da noče nobenega družega ženina, kakor le Jezusa, kateremu je že zdavna obljubila zvestobo. Ječe in kazni pa, s katero jej žugajo, ne boji se nič.

Tak odgovor je tako zbehal materino serce, da se je spozabila in po obrazu udarila svojega nedolžnega otroka, potem je odšla in se grozila, da bo Merinda že skusila, kaj se bo ž njo zgodilo.

Merinda pa vse daruje svojemu nebeškemu ženinu; ker je vedela, da ne bo še jenjala ta izburjena nevihta in vojska še ni končana, gre v svojo sobico, poklekne pred podobo svoje ljubljene Matere Božje, ter jo priserčno prosi z objokanimi očmi, vsa udana v voljo Božjo, naj jo podpira s svojo materino priprošnjo in naj skoraj skoraj zabrani to namenjeno možitev. Marija urno usliši detinsko proš-

njo svoje izvoljene služabnice. Merindo napade huda merzlica, ktera jo kmalu pripravi v največjo nevarnost. Stariši spoznajo, da je to nasledek silnih bridkosti, s katero so nalivali Merindino serce. Zdravniki niso imeli nič več upanja, da bi deklica še ozdravela. Vendar je mili Bog drugače obrnil. Merindi je odleglo. Bog pa je odstranil še drugi zaderžek, ki se je toliko ustavljal namenu pobožne device. Mati v nekterih dnevih nagloma umerje; to je bil hud udarec za očetovo serce. Kakor razburjeno morje mu je bilo, da si ni vedel, kaj mu je početi. Zmirom pa ga je nadlegovala misel, da je pravični Bog ženo zato z naglo smertjo poklical na ostri odgovor, ker je svoji hčeri toliko silila posvetnega ženina. Zato je pa sklenil, da se ne bo več ustavljal namenu svoje dobre hčere.

Tudi Merinda je kmalu okrevala in brez vsega opoviranja opravljala svoje pobožnosti. Najraje je hodila v cerkev, ki je posvečena vsem apostolom, kjer menihi minoriti vsak petek premišlujejo Kristusovo terpljenje. Merinda je imela priserčno željo, svojega križanega ženina Jezusa Kristusa posnemati v njegovem bridkem terpljenju. Neki dan vidi, da iz podobe križanega Jezusa zablišči velik svetel žarek, ki zadene njeno serce ter rani njeno levo stran. Toliko bolečino občuti, da so mislili, da bo takoj umerla. Rana se jej odpre, iz ktere izteče toliko kervi, da je zdravnik spoznal, da mora umreti, ako se rana kmalu ne zaceli. Merinda pa je terpela neizmerne bolečine vse petke celega svojega življenja.

Ker so bili odstranjeni zadržki, želela je, skoraj doseči svoj namen in stopiti v samostan. Večkrat je hodila v cerkev Matere Božje sedem žalostij, kjer so pobožne nune servitinje prepevale Božjo čast in Marijino slavo. Svoje želje je razodela spovedniku, ktereга so servitinje

visoko častile; prosila ga je, naj bi govoril s prednico samostansko za njo; prednica je bila takrat gospa Maneta Marija Rikardi.

Čez nekaj časa gre sama v samostan Marijinih služabnic ter prosi prednico, naj bi jo vzela v samostan; zakaj le to želi, da bi zapustila nečimurni in lažnjivi svet in bi svojemu nebeškemu ženinu služila v družbi Marijinih služabnic. Brez zadržka je bila sprejeta, še le v sedemnajstem letu življenja. Dali so jej ime sestra Marija Viktorija. Urno se je tako privadila redovnega življenja, da so po pravici sodili, da se bo razlivala serafinska ljubezen te lepe duše čez ves Marijin red. V tem so bili še bolj uterjeni, ko so zvedeli, da se jej je nebeška kraljica v angeljski družbi prikazala, ko so jo preoblekli.

Ko je stopila v samostan Marijinih služabnic, ponovila je svoj sklep, da hoče biti svetnica. Zato je redovno pravilo natančno spolnovala in se na vso moč zatajevala v vseh rečeh. „Proč z mehkužnostjo!“ rekla je večkrat.

Po storjeni slovesni obljudi bila je njena duša vedno bolj v nebesih kakor na zemlji. V duhu vedno zbrana občevala je le s svojim nebeškim ženinom. Zato je tako vneto govorila o nebeškem veselju, kakor da bi je že sama občutila. Neki dan pride k njej njena prednica, da bi jo v imenitni zadevi vprašala za svet. Ko pa stopi v njeno celico, vidi jo zamaknjeno. Njeno smehljajoče se obličje je žarelo, njene oči so se svetile, kakor zvezde. Prednica jo dalje časa gleda, veseli se te čudne prikazni, bliža se jej in poljubi njeni proti nebu povzdignjeni roki. Sestra Marija Viktorija se ni prebudila iz svojega zamaknjenja.

Ko je nekdaž na samostanskem vertu med drevjem molila ter se vnovič darovala svojemu Jezusu, vzdigne se iz kraja, kjer je bila, visoko goreč plamen, ktereга

so mnogi videli, ker je švigal čez visoko drevje. Ljudje so skupaj derli, misleč, da gori. Ko pa nune pritečejo na kraj, kjer je sestra Marija molila, videle so, da je zamaknjena in da iz njenega serca gori prečuden plamen.

Nekdaj je molila v majhni jami na vertu. Druge nune so jo opazovale in videle, da se je njeno obličje zasvetilo kakor solnce. To zamaknjenje jo je tako prevzelo, da je celó telo sledilo duhu ter se je vpričo drugih nun vzdignilo kvišku tako visoko, da je bila više, kakor samostanska cerkev.

Te dokaze Božje ljubezni si je pridobila z vednim premišljevanjem bridkega terpljenja svojega nebeškega ženina. Zato je posebno ljubila samoto. Svoje telo pa je pokorila z vedno novim zatajevanjem. Oster pas je nosila na svojem šibkem telesu; velikrat se je bičala do kervi. Zraven navadnih postov je imela sedem drugih postov v čast Materi Božji sedem žalostij. Nikdar ni nič potožila, akoravno jo je glava vedno hudo bolela. Kolikor več bolečin je imela, toliko srečnejša je bila; da je le mogla kaj preterpeti za svojega Jezusa. Le to je želela, da bi z Marijo pod križem terpela in z Jezusom na križi umerla. Da bi zedinila svoje terpljenje s terpljenjem Matere Božje in popolnoma Bogu darovala, to je bil njen namen.

Tako sveto življenje zaslužilo je tudi srečno smert. Doživela je 70. leto in dozorela je za sveta nebesa. Na praznik Marijinega vnebovzeta jo napade velika slabost. Ker se nadeja, da jo bo kmalu k sebi poklical mili Bog, piše samostanskim prednicam v Borano, v Benetke in v Feraro. V teh pismih spozna sveto katoliško vero, obžaluje svoje grehe in stavi terdno zaupanje na neskončno milost Božjo, na neizmerno zasluženje bridkega terpljenja svojega nebeškega ženina in na

mogočno pripomoč nebeške kraljice Marije, svetih angeljev in drugih svetnikov. Prosila je, naj se za njo opravljajo svete maše, da jej bo na onem svetu pomagano. Tako je skerbela za večnost, akoravno je bila nedolžna in sveta. Gotovo je že vsak madež zbrisala s svojimi ostrimi pokorili, vendar jo je toliko skerbelo. Imela je obilno mero dobrih del; a v svoji ponižnosti ni nič vedeti hotela o svojem popolnem življenji. Ni jej bilo treba bati se; saj ji je bil pripravljen visok sedež zraven Marije, njene nebeške Matere.

Spoznala je, da se hitro hitro bliža njena smertna ura; zato je 16. dan vel. serpana, ki je bil tisto leto petek, prosila za sveto popotnico. Ko presv. Rešnje Telo prinesejo, bilo je njeno obličje razsvetljeno. V svoji ponižnosti se je spoznala za največjo grešnico pred Bogom. Očitno je razodela svoje pomanjkljivosti ter je prosila druge nune, naj prosijo Boga za srečno zadnjo uro. Svojega nebeškega ženina je priserčno pozdravila v podobi kruha, ž njim se pogovarjala v živi veri, s terdnim zaupanjem in z gorečo ljubeznijo. Hvalila ga je za prejete dobrote in imela le to željo, da bi se skoraj vekomaj sklenila ž njim.

Svojo ponižnost je še zadnjo uro prelepo pokazala. Po prejetem svetem poslednjem olji in po končanih molitvah za umirajoče odidejo njeni spovednik in druge nune. Ostala pa je pri njej še samostanska prednica; ta zaprosi Marijo Viktorijo, naj jo še blagoslovi, preden umerje. Viktorija se zjoka in pravi, da se pač ne spodobi, da bi podložna blagoslovila svojo prednico. Ker pa prednica ne odjenja in jo le še prosi, pogodite se tako, da naj prej prednica dá svoj blagoslov umirajoči Viktoriji; potem pa hoče zavoljo pokorščine tudi ona svojo prednico blagosloviti. Obedve pa ste pretočili veliko solz.

Potem jej je bilo tako hudo, da so mislili, da bo zdaj zdaj sklenila. Zopet pridejo spovednik in druge nune, ki pokleknejo pri njeni postelji in molijo. Z otroškim zaupanjem vzdihne zdaj k preblaženi Devici Mariji: „Sveta Marija, pridi na pomoč ubogim!“ Nekaj časa je mirna; potem pa se vesela ozre proti nebu. Oči in roke delajo, kakor da bi zdaj zdaj dosegla svoj namen; vedno bolj in bolj jo je gnalo. Ko se zopet zavé iz zamaknjenja, je veselega obličja; rahlo zapre svoje oči, nagne glavo ter srečno umerje ob treh popoldne, v petek, 16. vel. serpana l. 1659. Izročila je svojo dušo po Marijinih rokah njemu, kateremu je zvesto služila, katerega je priserčno ljubila, ter je šla iz te solzne doline, polna zasluženja, ker je srečno premagala nečimurni svet, zapeljivega satana in svoje lastno meso; sprejela je plačilo tam pri svoji nebeški Materi v svetih nebesih.

Silna množica ljudi je vrela skupaj. Vsak si je skušal dobiti le majhen košček njene obleke, ker vsi so jo častili kot svetnico. Njeno serce kažejo še zdaj. Od takrat je vedno snežno belo; na strani ima sveto rano. Mnogo čudežev se je godilo na njeno priprošnjo. — Naj bi tudi za nas pri Materi Božji prosila svojega nebeškega ženina! (Monat-Rosen X.)

45. Sveta Roza Limanska.

(Umerla 24. vel. serpana 1617.)

Življenje te lepe svetnice je v raznih bukvah opisano. Vendar naj jo tudi med častilce Matere Božje uverstim, ker je že v tej solzni dolini prav obilno občevala z nebeško kraljico in z njenim Božjim Detetom. Rodila se je v mestu Limi v Ameriki. Njeni revni stariši so jej pri svetem kerstu dali ime Elizabeta ali kakor nekteri pišejo Izabela. Ko je bila tri mesece stara, videla je njena mati prelepo

„rožo“ na njenem obrazu, ki je pa kmalu izginila; ker je bilo obličje male hčerke lepo kakor rožica, imenovali so jo le „Rožo“.

V prvih letih že je preterpela veliko telesnih bolečin; pa nikdar ni tožila. Ko se je petletna enkrat igrala s svojim bratom in z drugimi otroci, vergel je njen brat malo blata na njene lase. Roza, ki je studila vsak madež, hotela se je umakniti in očediti svoje lase. Njen brat pa jej zakliče: „Zakaj ti je hudo, če sem tvoje lase malo poblatil? Ne veš li, da so lepi dekliški lasje verv satanska? Verjemi mi, da Bog nima nikakoršnega dopadenja nad tvojimi lepimi lasmi, ktere tako visoko ceniš.“ Te besede so kakor strela zadele serce majhne deklice. Čudno je razsvetljena; napade jo neznan strah pred peklom, večnost se odpre njenim duhovnim očem; spozna gerdobijo nesrečnega greha. Bdeča in speča vedno ponavlja: „Jezus, bodi češčen! Jezus, bodi z menoj!“ Odslej ima vedno Boga pred očmi; ko je zvedela, kako lepo je živela sveta Katarina Sienska, izvolila si je to svetnico v posnemo; še le petletna storila je obljubo vednega devištva ter si je svoje lepe lase odrezala brez vednosti svojih starišev. Skerbeti jo je začelo, da so jo imenovali Rozo, ker so jej to ime v zibeli iz nekakega laskanja dali zavoljo njenega lepega obraza. Šla je v kapelo naše ljube Gospe svetega rožnega venca ter jej potožila svojo bridkost. Nebeška kraljica pa jej reče: „Tvoje ime prav dopade mojemu Detetu, katerega imam v naročji. Odslej se imenuj ne le „Roža“, ampak imej tudi še moje ime „Roža sv. Marije“. Roza gre potolažena domov s terdnim sklepom, da hoče biti vredno dete Marijino in ponižna, pokorna dekla Gospodova.

V kapelo rožnovenske Matere Božje je najraje zahajala sveta Roza. Tam je bila

čudodelna podoba Marijina, katero so verniki visoko častili. Prinesli so bili to Marijino podobo Španjolci s seboj; njeno veliko češčenje se je pričelo s to-le prigodbo: Indijani so se vzdignili zoper Španjolce ter so jih hoteli iz dežele pregnati. Zbrali so do dve sto tisoč oboroženih mož; Španjolci pa so imeli komaj pet tisoč urejene vojske. Ali ta majhna vojska kerščanska se je slovesno izročila v varstvo rožnovenske kraljice. Duhovni sinovi svetega Dominika so jo oserčevali, da je svojo zmago stavila na Marijino pomoč. Ko je že vse odločeno za hudi boj in ste si vojski že stali nasproti, prikaže se preblazena Devica Marija v zraku, da jo vsi vidijo, in sicer v ravno taki podobi, kakor je bila v kapeli svetega rožnega venca v Limi. Imela je pa v roki šibo, s katero je nevernikom pretila. Strah in groza obide Indijane; pomečejo orožje od sebe in se pomirijo. Veliko jih prejme sveti kerst. Ko je španski kralj Filip VI. celo Peruansko deželo izročil

Marijinemu varstvu, šli so deželni pervaki pred to podobo, da so sebe in celo deželo posvetili rožnovenski kraljici.

Pred to čudodelno podobo je tudi sveta Roza prejela največ milostij Božjih; stanovitno in serčno se je ustavljala imenitnim možitvam ter je sklenila stopiti v samostan karmelitski. S svojim bratom se zmeni in skrivaj, ne da bi vedeli stariši, se odpravita na pot. Poprej pa gresta še molit v rožnovensko kapelo. Ko pa hoče Roza vstati in iti iz kapele, ne more se ganiti. Brat jo opomni, naj gre; ali Roza

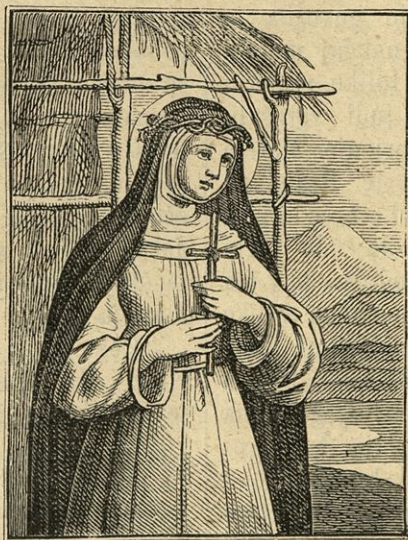
ne more vstati. Sram jo je, strah in groza jo spreletuje; poskuša in poskuša; ali vse zastonj. Ko brat to vidi, hoče jej pomagati; ali tudi on je ne more s kraja premakniti. Zdaj jej pride na misel, da morebiti njen nebeški ženin in njegova presveta Mati nista zadovoljna z njenim namenom. Obljubi torej svoji nebeški varihinji, da ne pojde v samostan, ampak da hoče naravnost nazaj domov iti in doma kakor v samostanu živeti, dokler bo tako preblazeni Devici Mariji dopadlo.

Takoj čuti, da so njeni udje prosti; brez truda vstane ter hiti z bratom domov.

Pozneje jej je Marija razodela, da se je vpisala v tretji red svetega Dominika, in da je v puščavici na domačem vertu ostro in spokorno živela ter za svoje stariše pridno delala in vedno molila. Marija se jej je vsak dan prikazovala. Neki dan je zaspanec premagal Rozo. Preblazena Devica pride in jo zbudi z milim glasom. Roza pogleda in pravi:

„Takoj vstanem, preljubljeni Mati!“ Ali trudna vednega čuvanja zopet zadremlje. Nebeška kraljica pa pride zopet, dotakne se je z roko in zakliče: „Vstani, moja hči, ne bodi tako zaspana; glej, prosila si me, naj te zbudim k molitvi; glej, ura je že potekla!“ Roza se predrami, pa vidi, da Marija odhaja. Iz tega je sodila užaljena, da visoki Gospej ni po volji njena zaspanost.

Tudi s svojim angeljem varihom občevala je prav po domače. Imela ga je za svojega poslanca, kedar se jej ni njen nebeški ženin prikazal o navadnem času.



Sveta Roza Limanska.

Kako je ljubila Jezusa v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa; kako je hrepenela zanj preliti svojo kri, in mnogo drugih njenih prečudnih dejanj, ne bom opisoval, ker vse to bi bilo preobširno. Le to naj omenim, da je sveta Roza ponižno in skerbno zakrivala prečudne milosti, ktere je po svoji nebeški Materi tako obilno prejemala od svojega duhovnega ženina. Vendar ni mogla zabraniti, da je ne bi visoko častili, na njeno priprošnjo veliko zaupanje stavili in se jej priporočevali v raznih potrebah.

Včasih je Marija ž njo govorila iz svoje podobe. Ko se je nekda morala podvreči natančni preiskavi toliko prejetih milostij Božjih in so jo tudi vprašali, kakšno je to čudno govorjenje Matere Božje iz podobe, povedala je Roza, da je to govorjenje brez besed, brez glasu in brez premikanja ustnic; le čudni žarki tečejo z obličja Marijine podobe, in v teh žarkih razume vse, kar je potreba, veliko bolj natanko, kakor z najčistejšimi besedami. Tudi na čelu preblazene Device Marije in na čelu njenega Božjega Sina bere odgovor na svoje prošnje bolj gotovo, kakor da bi v knjigi brala.

Kakor sveta Katarina Sienska, ktero posnemati si je izvolila, tako je tudi sveta Roza po svoji nebeški Materi prejela milost, da je bila skrivnostno zaročena z Božjim Detetom Jezusom Kristusom.

Ker je Gospod svojo nevesto hotel popolnoma očistiti in jej je odločil prelepo krono, zato je zadnje dni svojega življenja neizrečeno terpela. Ko jo spovednik nagovori, naj vendar nekoliko popiše svoje veliko terpljenje, pravi: „Toliko vročino čutim, da se mi zdi, kakor da bi razbeljena železna krogla bila v moji glavi, kakor da je goreči raženj potisnjen skoz mé in da je z gorečim mečem prebodeno moje serce. Vsi deli mo-

jega telesa me tako bolijo, da ne morem povedati; zdi se mi, kakor bi se mi mozeg upepelil in da se mi kosti v prah spreminjajo; po ustih in po gerlu je vse sežgano in posušeno.“ V največjem terpljenji je klicala: „O Gospod, le žgi, le reži, le žagaj; nikar nič ne prizanašaj! Vse, kar terpim, je le čisto malo proti temu, kar sem zadolžila.“ Ko jo mašnik tolaži, da bo njena duša v ognji teh bolečin očiščena vekomaj se veselila z nebeškim ženinom, odgovori mu: „Ravno to prosim svojega ženina, naj ne jenja v ognji čistiti me.“ Še enkrat prejme pobožno svete zakramente. Njeno obličje se zasveti kakor obličje serafina in zopet se zamakne. Okoli polnoči migne, naj jej podajo mertaško svečo; zaznamuje se s svetim križem, povzdigne mirno svoje oči proti nebu in vzdihne: „Jezus, Jezus, Jezus bodi z menoj!“ Njena lepa duša je šla v sveta nebesa na god sv. apostola Jerneja 1617.

Celo njeno življenje je bilo vedna daritev. Na oltarji Božje ljubezni darovala je vse. Bog jo je poveličal z brezštevilmili čudeži. Papež Klemen IX. prištel jo je leta 1668. zveličanim, Klemen X. pa leta 1671. svetnikom. Ona je prva svetnica ameriška. Njen god obhajamo 30. velicega serpana. (Herz M. Bl. VI., Innsbruck. Legende.)

46. Sveta Roza iz Viterbe.

(Umerla 4. kimovca 1252.)

Že več sto let poprej je živela druga sveta devica, ki je bila tudi Roza in tudi velika častilka Matere Božje. V začetku trinajstega stoletja je bila v Viterbi na Laškem rojena deklica, kateri je Bog odločil in dodelil posebne milosti. Ko majhno dete je pridno hodila s svojo materjo v cerkev, kjer je nenavadno pobožno molila in pazljivo pridige poslušala. Zato je kmalu

spoznala ničemurnost tega sveta ter zaničevala posvetno razveseljevanje in časno premoženje; skerbno se je ogibala vsacega tudi najmanjšega greha. Ljubila je Jezusa iz celega serca; zato je sklenila že v prvi mladosti, da se hoče odpovedati svetu, satanu in vsemu napuhu. Še čisto mlada se je pokorila in postila; kar si je pritergala pri hrani, razdelila je ubožcem. Ko jo nekdanja sreča njen oče in jo vpraša, kaj da nese, razgerne v svoji nedolžnosti zastor, in oče vidi v njem le raznoverstne, prelepe cvetlice. Tički so jej bili tako domači in privajeni, da so jej sedali na roke in rame in so drobtinice zobali iz njenih rok.

Napade jo huda bolezen. Že so mislili, da bo umerla; na mah pa odpre svoje oči, začne govoriti in opisuje natančno osebe, ktere so že dvajset let poprej umerle, predno je bila rojena. V tej bolezni se jej prikaže preblažena Devica Marija, kateri se je Roza vsak dan lepo priporočevala. Videla je nebeško kraljico s predragimi zapestnicami in s krono na glavi; velika množica svetih devic je bila ž njo. Ko je Roza imela to prikazen, bilo je več ljudij v hiši. „Kako ste vendar nespodobni, da še niti ne vstanete,“ zakliče jim; „pojdit vendar, da gremo nebeški kraljici naproti!“ Urno vstane in gre do hišnih vrat. Pričujoči so čutili le prečudno prijetno, nebeško vonjavo. Ko pa se Roza verne, govori jej preblažena Devica Marija tako: „Roza, poglej me s svojimi duhovnimi očmi; kakor vidiš mene ozaljšano, tako hiti, da sebe ozaljšaš. Pojdi v cerkev sv. Janeza Kerstnika; potem obišči cerkev revnega sv. Frančiška. Potem pojdeš v Marijino cerkev na hrib (ki je bila župnijska cerkev); tam boš med službo Božjo prejela duhovsko krono — tonzuro, — odložila boš posvetno obleko in njen lišp, opasala se boš s pasom in z vervjo in zaročila z

Božjim ženinom. Ko to bogoljubno delo v čast Božjo doveršiš, povernila se boš v tej spokorni obleki v domačo hišo in tu sveto živela v molitvi in v češčenji Božjem. Tudi boš vneta svoje bližnje opominjala, serčno in brez strahu zavračala nje, ki so sveto vero zapustili v svojem napuhu. Ako boš zato grajana in zaničevana, prenašaj poterpežljivo, da si zasluženje pridobiš in z zasluženjem krono dosežeš. Kteri te bodo podpirali v tem, prejeli bodo od Boga milost in večno zasluženje; kteri te bodo pa ovirali ali zaničevali, te bo zadela nesreča čez nesrečo.“ Po tem naročilu izginila je Marija.

Roza gre drugi dan k svoji materi in pravi: „Mati, vse časno pustim vam; za to pa vas prosim, naj pride samostanska gospa Sita, naj me preobleče v redovno obleko, naj me opaše z vervjo in mi lase poreže!“ Tako se je zgodilo. Roza gre preoblečena v družbi več drugih žen v cerkev, da spolni, kar jej je naročila preblažena Devica Marija. Ko so pa ljudje prihajali na njen dom, da bi Rozo videli in slišali, zažuga jej njen oče: „Ako ne odjenjaš od vsega tega, bom ti izpulil vse lase, ktere imaš še na glavi!“ Roza pa pohlevno pravi: „Ljubi oče, na tem pač nič ni; saj so tudi našemu Zveličarju zavoljo nas pulili lase in brado; zato se nič ne bojim tega zanj terpeti.“ Oče zagrozi: „Zvezal te bom!“ Roza pa dé: „Tudi mojega Zveličarja so z vervjo privezali na steber.“ Potem pa s spoštovanjem in s solznimi očmi nadaljuje: „Oče, nikar se ne ustavljajte; ako mi dovolite, vzel vas bo naš Gospod Jezus Kristus v svoje kraljestvo; ako mi brinite, vedite, da odjenjati ne smem; Gospod mi je zapovedal!“ „Ako je pa temu tako,“ pravi oče, „delaj naprej in Gospod naj te blagoslovi!“ Roza prosi očeta, da jo blagoslovi; potem reče ženam, ktere so jo spremile v cerkev: „Pojdimo urno

v cerkev in molimo za ljudstvo!“ — Nekaj dnij pozneje se jej prikaže Jezus viseč na križi. Pri tem pogledu je tako globoko presunjena in s takim sočutjem napolnjena, da je tri cele dni neusmiljeno bičala svoje telo. Odslej je vedno nosila podobo križanega Jezusa na persih; lju-bezen do Jezusa jo je gnala, da je celó po noči vstajala in po mestnih ulicah glasno Boga slavila in čistila. V pripro-stosti svojega nedolžnega serca je vsak dan na očitnih tergih oznanovala zbra-nemu ljudstvu Jezusa Kristusa, ter je na-povedovala pobožnim večno zveličanje, hu-dobnim pa grozila z večno pogubo. Bila je pa takrat še le v dvanajstem letu. Krivovercem se je krepko ustavljala; nji-hove zmote je zavračevala s tako živimi dokazi, njihove sleparije odkrivala s to-liko natančnostjo, da so se vsi čudili in spoznali, da sv. Duh govori iz nje. Kri-voverci pa so se jezili, z zobmi škripali kakor stekli psi, ter serdito žugali, da naj molči mala deklica. Roza pa jim ve-sela pravi, da rada umerje za sveto vero. Šli so k mestnemu županu, ki je bil udan krivi veri, ter so veliko lažnjivega tožili zoper Rozo in rekli, ako te družine ne izžene iz mesta, vzdignilo se bo mesto in spodili bodo še njega. — Roza je ravno, s križem v roki, zopet govorila zbrani množici, kar župan pokliče njo in njene stariše ter jim zapove, mesto takoj za-pustiti; ako pa se urno ne spravijo iz mesta, zapadlo bo vse njihovo imetje mestu. Oče prosi, naj nekoliko poterpijo; visok sneg in hud mraz je bil, in ako v takem vremenu grejo iz mesta, lahko onemagajo. „Ravno to hočem,“ zadere se sodnik in ostane pri svojem sklepu.

Cela družina zapusti domače mesto, ter brede po debelem snegu ves ljubi dan čez hrib in plan. Drugi dan pridejo do kraja Soriano. Po noči se prikaže angelj, ki jej prinese veselo oznanilo. Roza drugi

dan vsemu ljudstvu prerokuje: „Poslušajte verniki in veselite se, v nekterih dneh boste zvedeli veselo oznanilo.“ To je govorila pred praznikom sv. Nikolaja. Nekaj dnij potem so zvedeli, da je umerl cesar Friderik II., ki je krivo vero močno pospeševal.

Roza gre s svojimi stariši naprej v Oršiano in tukaj nekaj časa ostane. Prebivalci so jo radi poslušali; opominjevala jih je h kerščanskemu življenju. Pripe-ljali so k njej devico, ki je bila slepa rojena, ter so Rozo nadležno prosili, naj jej izprosi zdrave oči. Roza poklekne in moli. Po molitvi vstane, položi svojo roko na oči sleporojene; in ta izpregleda. Več krivovercev je tukaj nazaj privedla k sveti katoliški veri.

Roza gre nazaj v domače mesto Vi-terbo. Neki dan pride slep mož k njej in jo prosi, naj pri Bogu zanj moli. Roza moli, in slepec izpregleda. — Ko nekda-j obilni množici očita velike pregrehe, udari jo hudobnež in poškoduje na roki. Roza se nič ne zdraži, le pohlevno pravi: „Bog zaničevanje svojih služabnikov kaznuje in varuje njihove kosti. S teboj pa bo Go-spod dobrotljivo delal. Ne bo te kaznoval s hudo smertjo; zaznamoval pa te bo v treh dneh, da te bo vsak poznal.“ Tako je bilo; tretji dan so hudobnežu izpadli vsi lasje iz glave, iz obervij in brade, da je bil v splošno zaničevanje.

Služabnica Božja, sveta Roza, preu-darila je dobro, da je bolj gotovo, živeti v samostanu v sveti pokorščini, v kateri je velezaslužilno vsako dejanje, nego de-lati med svetom po svoji volji, kjer člo-veka lahko prevari in ogoljufa lastna lju-bezen. Zato je prosila v samostanu kla-risinj, naj bi jo sprejele. Odrekle pa so jej, češ, da ni prostora za njo; samostan je napolnjen, ne morejo je sprejeti. Roza pa odgovori: „Vem, da to ni pravi uzrok; zaničujete me, ker me svet ima za noro.

Pa modrost tega sveta je pred Bogom norost. Vedite pa: ker me žive nočete med sé, prišel bo dan, ko se boste veselile, da me zamorete mrtvo vzeti med se.“

Kmalu se je spolnilo njeno prerokovanje. Roza je umerla; zadnje dve leti svojega življenja je v domači hiši živela kakor v samostanski tihoti; osemnajst let stara, leta 1252., bila je pokopana v cerkvi naše ljube Gospe v Viterbi, kjer je bila sprejela redovno obleko svetega Frančiška. Kmalu pa je Vsemogočni njen grob poveličal s čudeži, da so klarisinje priserčno želele imeti njeno sveto telo. Papež Aleksander IV. je bil tisti čas v Viterbi. V enem tednu je imel trikratno prikazen, v kateri mu je Roza naznanila: „Ker je Gospodu dopadlo, da me je vzel med svoje služabnice, ne odlašaj ti, ki si njegov namestnik na zemlji, in ukaži moje telo prenesti iz cerkve Marijine v cerkev klarisinj.“ Papež se za prvi in tudi za drugi opomin ni zmenil. Na tretji poziv pa je uredil prenešenje svetega telesa; to se je godilo osemnajst mesecev po njeni smrti. Njeno telo je bilo čisto nespremenjeno ter je dišalo čudno prijetno. (Innsbruck. Legende.)

47. Sveti Vincencij Pavelski.

(Umerl 27. kimovca 1660.)

Ko je naš ljubi Zveličar visel na križi in njegova preblazena Mati Marija stala pod njegovim križem, izročil je Gospod svojega ljubljenega učenca Janeza svoji žalostni Materi. Z Janezom je pa nas vse, svoje učence priporočil njenemu varstvu. Kako Marijino premilo Serce občuti naše nadloge in skerbi za nas zapuščene Evine otroke, to nam dobro spričujejo raznotera uslišanja, s kterimi nam naša nebeška Mati v vsakterih težavah rada prihaja na pomoč. Vendar nam ne pomaga vselej z očitnimi čudeži. Velikrat svojo mate-

rino skerb prelepo razodeva po svojih ljubljencih, po svojih priserčnih častilcih; eden tacih Marijinih ljubljencev je bil sveti Vincencij Pavelski.

O tem čudnem svetniku bi tudi lahko napisal debelo knjigo; a da ne bom preobširen, hočem le nekaj prav malega o njem omeniti.

Vincencij je bil rojen velikonočni vtorek leta 1576. v majhni vasi Puji na južnem Francoskem. Njegovi stariši, Janez Pavel in Bertranda Moras, bili so pošteni kmetje, ki so sebe in svojo družino preživili v potu svojega obraza. Vincencij, ki je imel tri brate in dve sestri, kazal je že v prvih letih svoje dobro, usmiljeno serce. Ako ga je oče poslal v mlin in je nazaj gredé srečal kacega reveža, podaril mu je urno nekoliko moke, kar je pa vselej doma povedal. Dobri stariši so bili s tem zadovoljni. Ko si je s časom prihranil deset grošev, srečal je neki dan človeka, ki se mu je zdel prav potreben; podaril mu je ves svoj zaklad.

Dvanajstletnega pelje oče v bližnje mesto Daks v samostan frančiškanov, kjer se je s svojim ponižnim in bogoljubnim obnašanjem urno prikupil vsem menihom. Dobri ljudje so mu pripomogli, da je mogel iti v višje šole. Leta 1600 je bil v mašnika posvečen. Da bi se še bolj izuril v svetih vednostih, hotel je iti na takrat slovečo šolo v Zaragozi. Med potjo pa je prišel v pest grozovitim morskim tolovajem, ki so ga v Afriko odpeljali in tam v sužnost prodali. Kupil ga je neki ribič, ki ga je kmalu prodal nekemu zdravniku; od tega pa je prišel v sužnost k nekemu odpadniku, ki je bil poprej kristjan, pa se je hudobno odpovedal sv. veri. Vincencij pa je ženo tega odpadnika spreobernil s svojo poterpežljivostjo, s svojim prelepim zgledom, s svojimi opomini in s svojo molitvijo. Slednjič pa je tudi mož

prišel nazaj na pot zveličanja. Vsi trije pobegnili so na Francosko nazaj.

Oproščen je šel v Rimsko mesto, kjer se je seznanil z francoskim poslancem. Ta ga je priporočil francoski kraljici, naj bi bil domači dvorni mašnik. Ali življenje na kraljevem dvoru mu ni ugajalo. Grof Gondiški ga je preprosil, da je učil njegove sinove. Kar mu je v tej službi časa ostajalo, podučeval je v svetih resnicah priprosto ljudstvo, ki je bivalo na posestvih te plemenite rodbine. Postal je potem župnik na zapuščeni župniji v Satilonu.

Grof Gondi, ki ga je posebno spoštoval, bil je poveljnik kraljevim galejam, na katerih so veslali hudodelniki; kralj Ludovik XIII. je Vincencija postavil za duhovnega oskerbnika na galejah; ob enem pa ga je izvolil za kraljevega miloščinarja. Dušna in telesna revščina pač ni bila nikjer v toliki meri združena, kakor ravno pri teh nesrečnih hudodelnikih. Kakor jagne med volkovi je bil Vincencij med njimi in jih je veliko na pravo pot pripeljal s svojo nadčloveško potrpeljivostjo. Ni bil pa zadovoljen, da je na duši in na telesu vse mogoče dobrote delil temu izmečku človeštva; sveta ljubezen ga je enkrat tako daleč prignala, da se je namesto nekega hudodelnika sam dal na galejo vkleniti.

Vincencij je bil zavoljo svoje neizmerne ljubezni do bližnjega kmalu znan po vsem Francoskem. Zato pa ni delil le kraljeve miloščine, ampak vsa dežela je poznala dobrote, ktere je skazoval ubogim in nadložnim ljudem. Milijoni so prišli v njegove roke; pa tudi na milijone ljudem je polajševal bridkosti in težave, na tisoče jih je rešil smertne lakote. Neki njegov životopisec pravi, da je Vincencij v enem letu več miloščine razdelil, kakor deset knezov vse svoje življenje.

Njegova posebna ljubezen do bližnjega ne slovi samo v knjigah in ne živi samo v hvali človeških jezikov; razodeva se v redu, kateri je milijonov ljudem že pomagal in čegar bogoljubna dejanja obsegajo vso zemljo. To so „usmiljene sestre“, ktere je on vpeljal.

Kakor mu je bila pri srcu telesna revščina svojega bližnjega, še bolj je želel postreči dušnim potrebam njegovim. Zato je ustanovil red misijonarjev ali lazarištov, ki so se tako imenovali po hiši, v kateri so živeli prvi misijonarji njegovi. Njihovo opravilo je bilo, zopet oživljati zanemarjeno duhovno življenje med zapuščenim ljudstvom in prižigati luč svete vere, kjer še ni svetila. Zdaj se ogreva pri luči te duhovne dobrote ne le Evropa, ampak njegovi misijonarji — lazaristi — delajo za blagor človeštva po vsem širokem svetu.

To je nekaj nenavadnega v cerkveni zgodovini, da je kak svet mož ustanovil dvojni duhovni red. Ali sveti Vincencij je vedel za neusahljivi studenec neizmernih zakladov, h kateremu se je vedno zatekal in od ktereга se ni nikdar vernil prazen. Ta vedno tekoči studenec je bila Marija, preblažena Devica in Mati, ki je s svojo mogočno priprošnjo pri Bogu tako vodila in nagibala serca ljudij, da so sami sebe ali pa svoje premoženje izročili svetemu Vincenciju. Tako je nebeška Mati dosegla svoj materin namen, in ta je bil: polajšati dušne in telesne potrebe zapuščenim Evinim otrokom. Sveti mož je velikrat z detinskim zaupanjem iskal pomoči pri svoji ljubljeni nebeški Materi; pa nikdar ni bil osramočen. Da njene praznike bolj slovesno obhaja, postil se je in zatajeval. Kaj rad je obiskoval njene cerkve; priserčna želja njegova je bila, da bi vsi ljudje visoko častili nebeško Mater in zvesto posnemali njene čednosti. Sam je povsod goreče opominjal ljudstvo, naj

častijo in slavijo Mater Božjo; to storiti je vedno priporočal tudi svojim redovnikom.

Pod varstvom te mogočne priproš-njice pri Bogu je napravljaj družbe lju-bezni in druge bogoljubne zaveze. Kakor je vedel in znal, pospeševal je čast ča-stitljive nebeške kraljice; njegovo priza-devanje ni bilo zastonj. Sam je večkrat spoznal, da mu je Marija izprosila nepre-štetih milostij in velikrat čudno pomoč v njegovih obilnih in velikanskih naredbah.

Njegova smert je bila, kakor je na-vadno smert priserčnih Marijinih častilcev, mirna in sladka. V jutru 27. kimovca 1660 umerl je na stolu sloneč. Malo-keri svetnik ima tu na zemlji tako hva-ležen spomin, kakor sveti Vincencij Pa-velski. (Rohner.)

48. Sveti Frančišek Serafinski.

(Umerl 4. vinotoka 1227.)

Večkrat sem že v teh bukvah omenil sv. Frančiška Serafinskega. Vendar naj tu še zapišem vsaj nekaj malega, kako velik častilec Matere Božje je bil.

V življenji sv. Dominika beremo, da je imel nekaj prečudno prikazen. Videl je, kako se je Gospod Jezus Kristus vzdignil, da bi zagrešeni svet kaznoval v svojem serdu; videl pa je, kako je Božja Mati padla predenj ter mu pokazala dva moža, ki bosta v cerkvi Božji prenovila duhovno življenje. Drugi dan je našel sv. Dominik tovariša, kterege je videl v prikazni; ta je bil sv. Frančišek iz mesta Asisi.

Na priprošnjo Matere Božje je bil Frančišek izvoljen in njemu je bila od-ločena visoka naloga, naj bi, kolikor mo-goče, postal podoba Jezusa Kristusa, da v napuh in v meseno poželjivost po-greznjenemu svetu pokaže zgled uboštvā, ponižnosti in zatajevanja. Kolikor bolj podoben pa je bil svojemu Zveličarju no-

tranje in zunanje, toliko bolj priserčno in detinsko je tudi ljubil prelubo Mater svo-jega Odrešenika. Sv. Frančišek in po njem ustanovljeni red je neizrečeno veliko storil v večjo čast nebeške kraljice.

Ko se je Frančišek pripravljaj na svoj od Boga mu odločeni poklic, prenovil in popravil je tri cerkve blizo mesta Asisi. Ena, „Marija angeljska“ je bila silno stara, postavili so jo puščavniki iz Palestine in jo v začetku imenovali „Marija Jozafat“; v njej je bila shranjena svetinja iz Ma-rijinega groba ter je bila posvečena Ma-riji v nebo vzeti. „Marija angeljska“ so jej rekali, ker so v njej večkrat slišali angeljsko petje, kakor priča sv. Bonaven-tura. Tudi o tej cerkvi je že marsikaj zapisanega v tej knjigi.

Menihi sv. Benedikta v Subjaku so to cerkev prepustili sv. Frančišku. Bila je pa revna in zapuščena. Svetemu Fran-čišku je bilo kaj ljubo, da je bila prva cerkev njegovega reda posvečena prebla-ženi Devici in Materi Mariji; tukaj je pod Marijinim varstvom postavil temelj svo-jemu velikanskemu delu. Iz tega svetišča je razposlal na vse kraje sveta svoje du-hovne sinove, naj bi z naukom in s svo-jim zgledom grešnike napeljevali na pot pokore. Tukaj je on najraje bival; če je bil kateri prostorček na zemlji, kterege je Frančišek rad imel, bila je cerkev „Ma-rije angeljske“.

Semkaj je pritekla tudi sv. Klara, ki je posnemala njegov zgled. Tu je svojo oblubo storila, preden se je preselila v cerkev svetega Damijana; tako se je tudi drugi ali ženski red sv. Frančiška začel v cerkvi „Marije angeljske“.

Pri tej cerkvi je bil leta 1219. prvi zbor pobožnih menihov sv. Frančiška. Do pet tisoč bratov se je zbralo. Sklenili so tudi, naj se po vseh samostanskih cerkvah vsako nedeljo obhaja slovesna sv. maša v čast neomadeževano spočeti Devici Mariji.

V tem lahko spoznamo, koliko ljubezen in zaupanje je imel sveti Frančišek do Marije. Njegova največja želja pa je bila, naj bi vsi verniki preblaženo Devico posebno častili v njenem neomadeževanem spočetji; njegovi duhovni sinovi so radi posnemali zgled svojega svetega očeta. Zato so Marijo Devico častili kot svojo posebno patrono, ter so vselej in povsodi oznanjevali veličastno prednost njenega čistega spočetja.

Čim bolj pa je sv. Frančišek ljubil Jezusa in njegovo prečisto Mater, tem bolj so se mu smilili nesrečni grešniki. V spreobrnjenje grešnikov je posvetil svoje življenje in ves svoj red. Da bi dosegel svoj namen, zatekal se je kaj rad k njej, ki je „pribežališče grešnikom“. To mu je bilo vedno pri srcu, da bi bil kraj, kjer se je pričel njegov red, kraj milosti vsem ubogim grešnikom. Po prečudni prikazni, v kateri se mu je Jezus s svojo preblaženo Materjo prikazal v družbi angeljev, zadobil je zdaj po vsem svetu razširjeni odpustek „porcijunkule“; kar se je že omenilo na drugem kraju.

Sveti Frančišek je imel navado, da je večkrat rekel: „Marija nam je veli-

častvo Božje pobratila in mi smo po njej milost dosegli.“ Toliko ljubezen je imel do Marije, da je zraven presvetega Imena Jezusovega navadno izrekoval presladko Ime Marijino; tako si je prizadeval, da je tudi druge v nemal v ljubezni do Marije.

Božične praznike mu je bilo serce vse polno presvetega veselja zaradi rojstva

ubozeganebeškega Deteta Jezusa. Znano je njegovo božično praznovanje leta 1223. Takrat je napravil v bližnjem gozdu majhne jasli; položil je vanje malo slame. Na sveti večer je pripeljal le-sem vola in osla. V trumah vrel so ljudje skupaj. Ves gozd je bil razsvetljen; z baklami so ljudje svetili in zraven prepevali vesele in svete pesni. Frančišek se je svetega veselja zjokal pri jaslih, pri katerih je s papeževim privoljenjem bil postavil oltar, da so mašniki presveto nekervavo daritev opravljali na njem. On je

tisti večer bral sveti evangelij in pridigoval o rojstvu nebeškega kralja, ki je za nas tako reven postal; v svoji pri serčni ljubezni imenoval ga je „Betlehmsko Dete“.

Njegova gorečnost za zveličanje revnih duš in želja, za Kristusa umreti, ga je



Sveti Frančišek Serafinski.

gnala, da je potoval v Egipt, da bi turškemu sultanu oznanjeval sv. vero. Takrat je tudi obiskal svete kraje, kjer sta živela in terpela Jezus in Marija. Njegovi duhovni sinovi so še dan današnji tako srečni, da smejo v sredi nevernikov moliti in čuti na grobu Zveličarja našega.

Ko pa je čutil, da se mu bliža smert, šel je v samostan „Marije angeljske“. Umreti je hotel v varstvu tiste, ktero je ljubil in častil vse svoje življenje. Še enkrat je priporočil svojim sinovom, naj zibel svojega reda, Marijino svetišče, v časti ohranijo, da se od tod po vseh udih širi in oživlja duhovno življenje. V soboto, na Marijin dan, 4. vinotoka l. 1226. preselila se je njegova lepa duša v sveta nebesa, da tam pri Jezusu časti nebeško Mater in kraljico Marijo.

Lepa, zares lepa je molitev, ktero je navadno molil k svoji nebeški Materi. Morebiti komu ustrežem, če jo tu prištavim:

Molitev:

Pozdravljam te, Marija, Mati Božja, vselej Devica, presveta Gospa in kraljica, v kateri prebiva vsa polnost milosti Božje! Med ženami se ni rodila tebi enaka. Ti si hči in dekla nebeškega Očeta, velicega kralja. Izvolil te je Mater svojemu preljubemu Sinu. Ti si nevesta svetega Duha, tolažnika. Pozdravljam te, ti palača, tempelj in Mati Gospoda našega Jezusa Kristusa; častim tvoje čednosti, s katerimi si bila napolnjena. Ti premila in prelepa Mati, prosi svojega preljubeznivega Sina, zaroti ga pri njegovi neizmerni dobroti, pri njegovem presvetem učlovečenji in pri njegovi prebriski smerti, da naj nam odpusti naše grehe. Amen.

49. Sveta Terezija.

(Umerla 4. vinotoka 1582.)

Ravno ta dan, ko je bil umerl sv. Frančišek Serafinski, šla je iz te solzne do-

line tudi serafinska svetnica sveta Terezija, prečastna podoba deviške lepote, velike ponižnosti in terdne volje. Terezija je bila v svojih očeh revna, zaničljiva; vsi bogoljubni verniki pa jo občudujejo in visoko spoštujejo; samo sebe je imela za nespametno in za nič; pred Bogom pa je bila velika, nebeški kraljici in svetemu Jožefu posebno ljuba.

Tudi o tej svetnici bi lahko napisal debelo knjigo. Pa le spet jo moram ob kratkem nekoliko opisati. — Rojena je bila v Avili ali Abuli na Kastilijanskem 18. sušca 1515. Sveta Terezija je zopet priča, kolika sreča je otrokom, če imajo dobre stariše. Ona sama piše: Moja mati je bila častitljiva žena, postavna gospa, prav milega serca. Ravno tako bogoljuben je bil moj oče. Nihče ni slišal kake žal besede iz njegovih ust. Imel je veliko dobrih knjig, ktere smo prebirali tudi otroci. Vsak dan so pobožni stariši molili združeni s svojimi otroci. Lepo so jih napeljevali k češčenju Matere Božje, svetega Jožefa in drugih svetnikov. Te svete ljubezni je serce Terezijino gorelo v sedmem letu.

Izmed svojih bratov in sester — vseh otrok je bilo devet — imela je Terezija najraje Roderika, ki je bil štiri leta starejši od nje, zato, ker je ž njo rad prebiral življenje svetnikov. To čitanje je tako v nemalo nedolžna otroka, da sta za največjo srečo imela, za Boga terpeti in umreti. Na domačem vertu sta si napravila majhno puščavico. Kaj sta delala v tej samoti? Terezija sama piše tako: „V svojo puščavico sem zahajala, da sem opravljala svoje obilne molitve. Do sv. rožnega venca sem imela posebno nagnjenje.“ Te kratke besede razodevajo, kako priserčno je ljubila nebeško kraljico, ktera jej je že takrat izprosila veliko milostij.

Še bolj pa se je oklenila nebeške Matere, ko ji je mati Beatrica umerla.

O tem piše tako: „Še nisem spolnila dvanajstega leta, ko mi je mati umerla. Nekoliko sem razumela, kaj sem izgubila. Hudo užaljena sem šla pred podobo preblazene Device ter sem jo prosila z obilnimi solzami, naj bo odslej ona meni Mati. Z otroško priprostostjo sem to storila; pa pomagano mi je bilo. Vselej, kedarkoli sem se zatekla k njej, pomagala mi je; slednjič me je potegnila na se in me spreobernala.“

Ne bom zdaj popisoval, kako se je vojskovala, kako prečudno je Gospod svojo nevesto vodil na priprošnjo Marijino, dokler ni stopila v karmelitski red. To vse bi bilo sicer mikavno in koristno, ali preobširno za ta spis. Naj zdaj omenim le to, da je ta velika učiteljica pobožne molitve, ki je ljubezni do Jezusa gorela kakor Serafin, bila tudi posebna častilka svetega Jožefa. O tem ona sama piše tako-le: „V svojega priprošnjika in patrona sem si izvolila častitega in svetega rednika Jožefa ter sem se mu lepo priporočevala. Skusila sem, da me je ta sveti oče in gospod rešil vseh nevarnostij, v ktere se je zapletla moja čast in tudi moja duša; to celó v moj večji prid, kakor bi bila sama mogla želeti. Ne spomnim se, da bi ga bila kedaj prosila in bi me ne bil uslišal. Zares moram občudovati velike milosti, ktere mi je

Bog dodelil po tem svetem očetu; občudovati moram mnogotere nevarnosti, dušne in telesne, kterih me je obvaroval.“

„Zdi se mi (tako piše ta častilka sv. Jožefa), da je Bog drugim svetnikom odločil nekaj milostij, ktere v posebnih potrebah delijo onim, ki jih prosijo; tega častitega svetnika pa sem spoznala pomočnika v vsaki sili. Gospod nam tako



Sveta Terezija.

kaže, da tudi v nebesih vse stori, kar sv. Jožef želi, kakor mu je bil tu na zemlji pokoren kot svojemu krušnemu očetu. Ravno to so skusili tudi drugi, kterim sem svetovala, naj se njemu izročujejo. Je pa njih veliko, ki tega svetnika posebno častijo; ti mi spričujejo to resnico. Prizadevala sem se, da smo njegove praznike obhajali z vso mogočo slovesnostjo, akoravno se je marsikdaj neki duhovni napuh pritepel vmes, ker sem, če tudi iz dobrega namena, hotela, da je bilo vse bliščeje...

Slehernemu bi rada svetovala, naj pobožno časti tega častitega svetnika; ker sem velikrat skusila, koliko dobrega premore pri Bogu. Nikogar ne poznam, da ne bi, ako njega priserčno časti, rastel tudi v čednostih; veliko dobička daje bogoljubna služba tistim dušam, ki se svetemu Jožefu izročujejo. Več let sem ga na njegov praznik prosila kaj posebnega, in vselej sem bila uslišana. Ako bi kedaj ne bila modra

moja prošnja, potem jo on sam oberne tako, da mi je bolj koristna. Ako bi jaz s svojimi spisi imela kako veljavo, potrudila bi se priserčno rada ter bi na drobno opisala vse dobrote, ktere je meni in drugim skazal ta častiti svetnik.

Za Božjo voljo pa prosim, naj vsak, ki noče verjeti mojim besedam, sam poskusi, da se bo prepričal, koliko dobrega je na tem, da tega častitega očaka pobožno častimo in se mu priporočujemo. Zlasti oni, ki radi molijo, naj se vselej tudi njemu izročujejo. Ne vem, kako bi se kdo spominjal kraljice angeljske in bi premišljeval, koliko je ona preterpela z nebeškim Detetom Jezusom, pa bi zraven ne bil tudi hvaležen svetemu Jožefu za postrežbo, s katero je skerbel za Dete in njegovo Mater. Kdor nima dobrega učitelja, ki bi ga moliti učil, naj si za to izvoli tega častitega svetnika in nikdar ne bo zgrešil prave poti. Oj, da bi ne bila kaj zgrešila v tem, da sem se prederznila o njem govoriti! Spoznam, da ga pobožno častim; pa v njegovi službi in v posnemanji njegovih čednostij sem bila lena. Ta svetnik mi je le po svoji navadni dobroti izprosil, da sem vstala iz postelje in da hodim in nisem več mertvoudna.“

Sveta Terezija je ustanovila več samostanov in je v nje vpeljala prvotno ostro življenje. S tem pa je zadela na velike ovire, nakopala si veliko skerbij, mnogo bridkostij in težav. Ali njeno zupanje na Boga in na priprošnjo preblazene Device Marije in svetega Jožefa je bilo terdno, neomahljivo. Iz ljubezni do svetega Jožefa je dvanajsterim samostanom dala ime „Jožef“ ter jih je izročila v njegovo varstvo. Ko je hotela ustanoviti prvi samostan ostrejšega reda, pridobila si je z velikim trudom majhno hišico. To hišico bi bila rada po samostansko predelala. Ker pa denarjev ni

imela, ni vedela, kaj će početi; ni imela s čim plačati delavcev. Sama piše o tem tako-le: „Prikazal se mi je sveti Jožef, moj oče in moj gospod, ter me je zagotovil, da mi denarjev ne bo manjkalo, da naj le najmem delavcev; tako sem tudi storila, če tudi vinarja nisem imela. Gospod me je z denarjem preskerbel tako, da so se čudili vsi, ki so slišali, koliko premorem.“ Ko je ta samostan uredovala, obiskala je na praznik Marijinega vnebovzetja cerkev sv. Dominika. Ona piše: „Ko sem tukaj premišljevala svoje raznotere pregrehe, katerih sem se malo poprej spovedala v tej cerkvi in sem si pred oči postavila svoje pregrešno življenje, bila sem nenavadno zamaknjena. Vsedla sem se, in zdi se mi, da nisem mogla videti povzdigovanja, ne slišati sv. maše. Tu se mi je zdelo, da me nekdo ogrinja s čisto belo in bliščečo obleko. V začetku nisem zapazila, kdo da je; potem pa sem videla, da je bila na desni naša ljuba Gospa, na levi pa sveti oče Jožef, ki sta me oblačila. Ko sem bila oblečena, zdelo se mi je, da me je naša ljuba Gospa prišla za roke in mi rekla, da jej to prav dopade, ker prečastitemu Jožefu služim, in naj bom prepričana, da bom dognala zidanje samostana.“

Srečno je uredila nov samostan ter ga izročila v varstvo svetemu Jožefu. Nad vrata tega in vseh drugih samostanov, ktere je še pozneje pozidala, postavila je podobo svete družine, ki gre v Egipt; pod podobo je napisala: „*Revno sicer živimo, pa veliko dobrega bomo imeli, ako se bomo bali Boga.*“ (Tob. 4, 23.)

Še po svoji smerti je sveta Terezija skerbela, naj se samostani njenega reda „Jožef“ imenujejo. Nekteri karmelitskih samostanov so se imenovali „samostani sv. Terezije“; to jej ni bilo po volji. Prikazala se je sestri Izabeli ter jej naročila, naj provincijal štirim samostanom

odvzame ime „Terezija“ in naj jim dá prvotno ime: „samostan „pri svetem Jožefu“.“

Red bosih karmelitov je vedno ohranil sporočilo začetnice svoje ter je zmiraj posebno častil svetega Jožefa. Po zgledu svete Terezije je bilo veliko cerkvá pozidanih v čast svetemu Jožefu. Papeži, škofje, kralji, knezi, dežele in mesta so po njenem zgledu častili svetega očaka ter so posebno slovesno praznovali god njegov. Mesta in cele dežele so ga volile v patrona.

K sklepu naj le še pristavim ta-le opomin svete Terezije: „Če imaš tudi že več svetnikov priprošnjikov in patronov, vendar še posebno časti svetega Jožefa; ker on veliko premore pri Bogu.“ Vsakdanja skušnja poterjuje lepe besede svete Terezije.

Ko je dokončala svoj tek, prejela je pobožno svete zakramente. Sestra Ana, na katero se je Terezija naslanjala, videla je pri vznožji njene postelje Gospoda Jezusa Kristusa, našo ljubo Gospo preblazeno Devico Marijo in svetega Jožefa v neizrečeni slavi. Lepa duša svete Terezije je šla s to družbo v sveta nebesa 4. vinotoka l. 1582.

Njeno telo leži še nespremenjeno v mestu Albi v cerkvi bosih karmelitaric. Njeno serce kažejo v steklu, in na njem se vidi rana, katero je naredila puščica svete ljubezni iz serafinskih rok. To lepo svetnico je papež Gregor XV. svetnikom prištel leta 1622.; ž njo ravno takrat tudi sv. Ignacija iz Lojole, sv. Frančiška Ksaverija, sv. Filipa Nerija in sv. Izidora (Legende, Pösl.)

50. Sveti Pavel od križa.

(Umerl 18. vinotoka 1775.)

Marijin papež nepozabni Pij IX. je leta 1869. obhajal zlato sv. mašo. Ta-

krat je več zveličanih očitno svetnikom prišel; med temi je tudi sv. Pavel od križa.

Ta veliki častilec križa in ljubitelj pokore, ta priserčni častilec preblazene Device Marije je bil rojen v takratni ljudovladi Genovi. Njegovi stariši so bili revni. Oče mu je bil Luka Danei, mati pa Ana Marija Masari. Imela sta 16 otrok. Pervorojenec je bil naš Pavel. Čudna svetloba je napolnila hišo, v kateri se je ta lepi svetnik porodil po noči 3. prosinca 1694. Njegova pobožna mati je skerbno v strahu Božjem izredila svoje otroke. Ko je Pavel nekoliko odrasel, napravljajal je s svojim bratom Janezom najraje male oltarčke; pred podobo Deteta Jezusa sta skupaj molila in se pogosto priporočevala Materi Gospodovi. Marija je pa tudi ljubila nedolžna otroka. Ko sta nekdanj Pavel in Janez nesrečno padla v reko Tanaro in se že potapljala, prikaže se jima prelepa Gospa, podá jima ljubeznivo svojo roko in ju reši smertne nevarnosti.

Velikrat je premišljeval bridko terpljenje Jezusa Kristusa. Po noči je nekaj časa ležal na golih tleh, opeko pod glavo; potem je molil z bratom Janezom. Svoje telo je tako bičal, da mu je njegov brat večkrat bič iztergal iz rok. O petkih se je postil še bolj ostro in pil jesih in žolč. Sveti rožni venec je molil vsak dan.

Z desetim letom je pričel višje nauke, katerih se je poprijel toliko vneto in pridno, da so se mu vsi čudili. Ker mu je Bog dal veliko talentov, prekosil je vse svoje součence. Pa ne le v vednostih, ampak tudi v pobožnosti in zatajevanji je bil vsem prelep zgled. Že takrat so ga imenovali „svetnika“, rekali so: „Kdor hoče Pavla najti, naj gre le v cerkev.“

V takih svetih vajah je doživel eno in dvajseto leto. Gotovo se je večkrat z Bogom in tudi z bogoljubnimi in razsvetljenimi možmi posvetoval, kateri stan naj si izbere. Ali Bog je prečuden v svojih svet-

nikih ter jih velikrat vodi po temnih in skrivnih potih. Ni se še odločil nikamor. Leta 1715. je ljudovlada beneška zbirala vojsko nad Turka. Pavel vnet, da bi svojo kri prelil v boji zoper Kristusovega sovražnika, zapiše se v vojake. Bog pa mu je razodel, da ni poklican za to vojsko, ampak da bo nabiral duhovno vojsko v novem redu. Ta svoj namen je naznanil svojemu škofu, svetemu in učenemu možu, ter mu povedal, da bo naloga novega reda, oznanjati pokoro s premišljevanjem Kristusovega terpljenja. Modri škof dolgo in natanko skuša dobrega mladeniča; spoznal je, da je tako res volja Božja; zato ga je 22. listopada 1720 oblekel v novo redovno obleko in mu dal ime „Pavel od križa“. Bilo je to ravno v petek. Njegova obleka jo bila dolga črna suknja; na persih je bil vшит bel križ, pod križem presladko ime Jezus v belih čerkah. Nov red so imenovali „pasijoniste“. Leta 1741. je ta novi red poterdil papež Benedikt XIV.

V svojih pridigah je prav živo popisoval terpljenje Kristusovo; Bog je blagoslovil njegovo delo. Veliko sovražnikov se je spravilo, pregrešne zaveze so se razdejale, krivico so poravnavali. Celo razbojniki so prišli in pod njegovim vodstvom krenili na pot pokore. S svojimi tovariši je obhodil celo Italijo in povsodi je imel sv. misijone.

Počasi, ali vedno bolj se je širila njegova družba. Leta 1747. je bil prvi splošni zbor tega ostrega reda, in Pavel je bil poterjen za prednika celemu redu. Največ upliva na celi red je imel njegov prelepi zgled. Prečudna je bila poterpežljivost in udanost njegova, s katero je prenašal najhujše bolečine in bolezni, ki so ga vedno nadlegovale. Lepo se je svetila njegova neomadeževana čistost, skerbno se je ogibal vsega, kar bi bilo le likanjanj nevarno. Da bi to angeljsko čednost

lože ohranil neoskrunjeno, pokoril je svoje telo tako ostro, da mu je njegov spovednik večkrat odvezl bič in druga pokorila. Še kažejo železen, okervavljen križ, ki ima 186 igel in ktere ga je nosil na golih persih. Tako skerbno se je prizadeval tudi za druge čednosti: za zmernost, modrost, uboštvo, ljubezen, krotkost in ponižnost. Občevaje z Bogom in s svetniki imel je svoje največje veselje v molitvi in premišljevanji. Največkrat je premišljeval terpljenje Kristusovo in njegovo ljubezen v presvetem zakramentu Rešnjega Telesa.

Omeniti še moram, kako priserčno je sveti Pavel častil in ljubil preblazeno Devico in Mater Marijo. Za Bogom mu je bila Mati Božja edino veselje. Takrat še neomadeževano spočetje Device Marije ni bila razglašena verska resnica. On pa je večkrat rekel svojim sobratom: „Za pogajanje te resnice rad prelijem svojo kri, in prepričan sem, da bi s takim mučenstvom veliko čast skazal svoji nebeški kraljici. Oj, kako srečen bi bil, ako bi to dosegel!“ Kjerkoli in kedarkoli je le premogel, priporočal je ljubezen in otroško zaupanje do Matere Božje. V potrebah in nadlogah je zaupljivo klical: „Tu pa Marija pomagaj!“ V svojih pridigah je visoko povzdigoval njene čednosti; priserčno je želel, da bi bili vsi njegovi poslušalci goreči častilci in pobožni otroci Matere Božje.

Svojim misijonarjem je naročeval, naj v svojih pridigah priporočujejo ljubezen do preblazene Device Marije; saj ona je, po kateri nam dojde vse dobro, ona je najboljši pripomoček za spreobrnjenje grešnikov. Rekel jim je, da to govori iz lastne skušnje, ker je veliko grešnikov po njeni priprošnji pripeljal k Bogu.

Kako je sam častil Marijo, skazal je tudi s tem, da se je vselej odkril in z glavo priklonil, ko je izrekel njeno pre-

sladko Ime. Ko se je kam namenil, zmolil je vselej poprej lavretanske litanije. Sv. rožni venec je vsak dan molil; njegovi novinci so vsak dan imeli kratko procesijo, pri kateri so molili to molitev, da so se že v mladosti izročevali Marijinemu varstvu.

Posebno slovesno je obhajal Marijine praznike. Na praznik njenega spočetja, darovanja in nebovzetja pripravljaval se je z devetdnevniciami. Na praznik njenega vnebovzetja pa se je štirinajst dni postil. Ta post je imenoval post svoje Matere, in med tem časom ni užival nikakoršnega sadja, če tudi bolan. Velikrat je premišljeval Marijine žalosti, in to tako priserčno, da je zdaj obledel, zdaj zopet zagorel. Med tem pa je vzdihoval: „O, uboga Mati! O, ljuba Mati! O, bolečine čez vse bolečine!“

Sveda mu je tudi Mati Božja povračala njegovo ljubezen. Prikazala se mu je in mu pokazala obleko, kakoršno naj odloči svojim bratom. Na njen praznik je bil njegov novi red poterjen. Na njej posvečen dan je bila njegovemu redu v Rimu odkazana posebna hiša. Neki dan se mu prikaže po sveti maši Marija z mečem v serce zabodenim. Razodela mu je, koliko je terpela pod križem in tožila je tiste, ki mislijo, da so njeni častilci, pa z grehi žalijo njenega Sina. Zato ga opominja, naj širi njeno češčenje med ljudmi; ker to jim bo naklonilo obilno milostij Božjih.

Leta 1775. je imel zadnji misijon v Rimu. Na spomlad se mu zopet prikaže Marija s svojim nebeškim Detetom na naročji in mu pravi: „Moj sin, izvoli si kako milost!“ Pavel se pripogne do tal in prosi: „Reši mojo dušo!“ Mati Božja ga zagotovi: „Bodi prepričan, to milost boš dosegel!“ Potem se še pogovarja z njim o njegovi ločitvi iz tega sveta ter mu naznani, da bo umerl v vinotoku eno

sredo. Jezus in Marija sta položila svoje roke na njegovo glavo, blagosloвила ga in izginila.

Veliko je terpel še zadnje dni; ali vse čudno poterpežljivo. Dne 18. vinotoka tega leta so bolečine le še hujše pritiskale, in ko njegovi bratje molijo molitve za umirajoče, dá jim znamenje, naj potihnejo; zopet se mu prikažejo Jezus, Marija, sv. Pavel in drugi svetniki, ki so prišli, da ga spremijo v srečno večnost — v nebesa. (Miterrucner.)

51. Sveti Lukež, evangelist.

(Umerl l. 100.)

Eden prvih častilcev naše ljube nebeške Matere je gotovo sv. Lukež. Doma je bil v Antiohiji. V svoji mladosti se je zdravilstva učil na Gerškem in v Egiptu. Ko je v svojem domačem mestu zdravil ljudi, slišal je Gospodove učence, ki so prišli iz Jeruzalema in le-sem prinesli veselo oznanilo večnega zveličanja. Ker je bil Gospod ž njimi, sprejelo jih je veliko sveto vero; kerščanska občina je dan na dan rasla in je daleč na okoli zaslovela njena zvestoba.

Ena najlepših krasot te občine je bil sveti Lukež. Bog ga je razsvetlil, in njegov bistri um je vedno bolj spoznal prelepi in visoki nauk svetega evangelija; njegovo za vse dobro spretno serce se je razveseljevalo v premišljevanji kerščanskih resnic. Prizadeval si je živeti po teh resnicah. Kedar je le mogel, pogovarjal se je rad ž njimi, ki so živeli s Kristusom, ki so ga slišali in videli. S sveto radovednostjo je hrepenel po vsem, kar se je le kako zadevalo Kristusa. Zato je priserčno želel videti tudi preblaženo Devico Marijo, Mater Gospodovo. Kakor dobro dete hrepeni po svoji materi, tako je hrepenel Lukež, videti visoko Češčeno, ktera je rodila Jezusa, Zveličarja sveta; spolnila se mu je ta sveta želja.

Pri ljubljencu Gospodovem, pri apostolu Janezu je našel Marijo Mater Božjo. Svetost, ki se je svetila v njenem premilem obrazu, vzvišenost, katero je razodevala s svojo ponižnostjo, in visoka čast, ktera jo je obdajala, vse je Lukeža prevzelo s stermečim spoštovanjem. Ko ga je pa Marija prijazno sprejela in mu po njegovi želji pripovedovala o življenji Božjega Sina, ter mu to presveto življenje opisala od učlovečenja do vnebohoda, bil je sveti Lukež prevzet svetega in presladkega veselja, kakor nekdanj Peter na gori Tabor, ko je rekel: „Tukaj nam je dobro!“ Vse besede Matere Božje si je zvesto ohranil v svojem spominu, in njeno premilo podobo si je neizbrisljivo vtisnil v svoje srce.

Kako dolgo je Lukež bil pri Mariji, kolikokrat jo je obiskal, ne pove nam sveto izročilo.

Sveto pismo nam pripoveduje, da se je sveta vera urno širila v Antijohiji; zato so poslali apostoli svetega Barnaba tja. Pozneje pa je prišel tja tudi sveti Pavel. Ta je spoznal, kako vnet je Lukež za zveličanske resnice in da ga je Bog obogatil s posebnimi darovi; zato si ga je izvolil tovariša in pomočnika na svojem apostolskem potovanju. Odslej sta se ločila le malokdaj, in to le za malo časa. Lukež je iskal le časti Božje. Vesel je bil, da se je zamogel udeleževati oznanjenja sv. evangelija. Ni se bal niti velicega dela, niti mnogoterih nevarnostij in terpljenj, ki so ga čakala. Zvesto in stanovitno je spremljal sv. Pavla v malo Azijo, v Macedonijo in tudi v Rim. Ostal je pri njem, ko je bil ujet, ko so ga zapustili vsi drugi, kakor piše sv. Pavel Timoteju (II. 4, 11.); „Sam Lukež je pri meni.“ S temi kratkimi besedami dal mu je prelepo spričevanje.

Kar posebno povzdiguje sv. Lukeža, to so njegovi spisi: Sv. evangelij in apo-

stolsko dejanje. Vedel je, da so mnogi pomanjkljivo sprejeli Gospodov nauk, nekateri pa celo hudobno pačili, da bi begali in zapeljevali pravoverce; to je peklo vnetega učenca. Vedel je, da sta sveti Matevž in sveti Marka lepo opisala Gospodovo življenje in naštela veliko nauk njegovih. Ali v teh evangeljih je bilo le nekaj malega omenjeno o učlovečenju in o mladosti Gospoda našega Jezusa Kristusa. Zato je sklenil pisati sv. evangelij. K temu ga je še posebno gnala želja, oznanjevati čast in slavo preblazene Device Marije. Kdor hoče spoznati, kako je sv. Lukež častil in ljubil Mater Božjo, naj bere le prve strani njegovega evangelija.

Kako lepo opisuje njene čednosti, njeno čast in njeno svetost! Kako priprosto, pa vendar veličastno opisuje oznanjenje Gospodovega angelja! kako lepo zopet obiskovanje Marijino v hiši Caharijevi! Kako zvesto in natanko pripoveduje vse, kar se je tam godilo, in večno imenitne besede, ktere ste govorili Marija in Elizabeta. Kako veselo nam oznanjuje preimenitno hvalno pesem Marijino: „Moja duša poveličuje Gospoda“, naj bi ž njim se veselili vsi rodovi in vsa ljudstva! Tako lepo in tako sveto je zamogel pisati le Lukež, ker je sam bil svet. Ponižno spoznava, da piše, kar je zvedel od verjetnih oseb; sam terdi, da so le besede Matere Božje, naravnost pravi: „Marija pa je vse te besede ohranila v svojem sercu.“ Ali ravno to razodeva lepoto njegove duše. Po pravici imenujemo sv. Lukeža „evangelista Matere Božje“.

Ko je pa sveti apostol Pavel leta 67. umerl za sveto vero, potem nič gotovega več ne vemo o svetem Lukeži. Mnogi cerkveni pisatelji terdijo, da je z velikim pridom oznanjeval sv. evangelij po Italiji, po Galiji, Dalmaciji, Macedoniji in po

Gerškem, in da je 84 let star za Kristusa slavno smert storil v Patri pri Ahaji. Njegovo truplo je bilo v Carigrad preneseno za časa Konstantina. Njegovo glavo prinesli so pozneje v Rim.

Splošno sporočilo je, da je bil sveti Lukež tudi slikar in da je napravil več podob Matere Božje. Preblaženo Device Marijo so pravoverci že tu na zemlji visoko spoštovali in častili; z daljnih krajev so kristjani hodili v sveto deželo, da bi videli Mater Božjo. Marsikdo pa je imel priserčne želje, da bi bil deležen tolike sreče, ali zabranila mu je to predaljna pot. Zato so svetega Lukeža prosili, naj bi jim napravil podobo Božje porodnice. Z veseljem je to storil, da bi s tem vernikom napravil veliko ljubav in tako razširjal in množil češčenje preblažene Device.

Eno teh podob je cesarica Evdoksija poslala sv. Pulheriji v Carigrad. Ena je v Rimskem mestu, v cerkvi „Marije velike“, ktero sem že v tej knjigi omenil in ktero romarji visoko časté. Tudi cerkev naše ljube Gospe „in via lata“ ima podobo Matere Božje od sv. Lukeža. V podzemeljski jami pod to cerkvijo so našli imeniten napis, kateri pravi, da je ta podoba ena sedmerih, ktere je sveti Lukež naslikal; zgodovinci menijo, da je ta cerkev zidana na mestu, kjer sta v Rimu prebivala sv. Pavel in sv. Lukež. — Tudi v Napolji je v cerkvi Matere Božje ena teh podob. — Na Poljskem, na imenitni Božji poti v Čenstohovu, je tudi ena teh podob. — Na Tersatu blizu Reke častijo podobo Matere Božje, ktero je napravil sv. Lukež.

Kakor si že bodi, koliko in ktere podob vse je sveti Lukež napravil, ti, ljubi bralec! naslikaj in napravi si sam podobo preblažene Device in Matere Božje Marije: Vzemi prelepo belo barvo njene ne-

dolžnosti, svetlo rudečo njene ljubezni, in premilo višnjevo njene ponižnosti, in to prenesi in vtisni na steno svojega serca; imel boš podobo Matere nebeške v sebi. (Ott. Mar.)

52. Zveličani Janez Angelus Pori.

(Umerl 24. vinotoka 1506.)

Sveta katoliška cerkev je podobna prelepemu vertu, ktereга napaja čudoviti studenec sedmerih zakramentov. V njem rastejo cvetlice mučenstva, lilije devištva, beršljin zakonskega življenja in vijolice vdovskega stanu. Te cvetke razlivajo svojo prijetno vonjavo po vsem svetu v poveličanje trojedinega Boga, v veselje in radost angeljem. Veliko takih prekrasnih cvetok je že opisanih v tej knjigi. S temi versticami pa naj še omenim bele lilije, ki zaljša red Marijinih služabnikov, servitov imenovanih; ta je zveličani Janez Angelus.

Lilija mora biti vsajena v dobro zemljo, da zraste lepa in čversta. Pazno jo moraš varovati nekih na videz lepih, pa prav nagnusnih kukcev, ki jo kaj radi ugonobijo s tem, da jej požrejo zeleno perje in lepo belo cvetje. Ravno taka je z otrokom. Ako hoče kedaj biti, kar je postalo pri svetem kerstu — podoba Božja — imeti mora skerbne, pobožne stariše, ki pazijo na svoje dete in je vzrejajo v strahu Božjem, za nebesa, v svetnika. O srečno, presrečno dete, ki ima tako dobre stariše!

Skerbne stariše je imel naš Janez, ki so ga zredili zares angelja, kakor so ga imenovali. Rojen je bil leta 1430. v Milanu. Že v prvih letih se je pokazal sad svete izreje. Perve besede, ktere je izgovarjal Angelus, bile so Jezus in Marija. Ako se je jokalo še majhno dete, potolazili so ga le tako, da so mu dali kako podobico Matere Božje ali Deteta Jezusa.

Priserčno češčenje nebeške kraljice, obiskovanje in pogosto prejemanje svetih zakramentov pomagalo mu je, da je neoskrunjeno ohranil sv. nedolžnost, da je bil prelepa lilija v Božjem vertu. Oj, da bi pač naša mladež hotela posnemati zveličanega Angela! Oj, naj bi tako priserčno častila Marijo in tako pogosto in pobožno prejemala Jezusa; pač bi ne spridil toliko nedolžnih duš svet, satan in sprideno lastno meso! Koliko prelepih lilij, nedolžnih mladeničev in devic bi bilo med nami, ki so zdaj le grobovi smradu in gnusobe, grobovi zgodaj izgubljene nedolžnosti, v žalost angeljem in zvestim kristjanom, pa v veselje spridenemu svetu in hudobnemu duhu!

Ker je zveličani Angelus vedel, kako zvito zapeljiv je svet z ničemurnostjo svojo, zato ga je zapustil in šel v samostan; pridružil se je posebnim častilcem ljube Matere Božje. V Milanu je stopil v red servitov. Tako sveto in nedolžno je živel že kot novinec, da so ga sploh imenovali posnemovalca Jezusa in Marije. Ko je poteklo leto poskušnje, storil je slovesno obljubo, po kateri je zvesto in stanovitno živel do smerti. — Kristjan! pomisli: Nisi li tudi ti že storil kake slovesne obljube? Le malo pomisli! Preteklo je že nekaj let sem, ko si ti bil komaj en ali dva dni star, ko si prejel sv. kerst; glej! takrat si ti obljubil svojemu Bogu, da boš celo življenje zvesto služil njemu, ki ti je zapustil prelep zgled, da bodi čist na duši in na telesu; da boš zvest njemu, ki je bil pokoren do smerti na križi, ki ni poznal druge volje, kakor le voljo svojega nebeškega Očeta, — da boš zvest njemu, ki je bil ubog, da ni imel toliko svojega, da bi svojo glavo na svoje položil. Glej! temu svojemu Bogu obljubil si zvestobo. Trojna bila je obljuba: Uboštva, čistosti in pokorščine. Zdaj pa dobro premisli: Kako

si to svojo slovesno obljubo spolnjeval? — Ali ne sprehaja bridkost tvojega serca? Ni li užaljeno tvoje serce, ako svoje življenje primerjaš z življenjem zveličanega Angela?

„Kolikor čednostij, toliko lilij,“ pravi sv. Bernard. Cel venec prelepih lilij je imel zveličani Angelus. Imel je resnično ponižnost, ki je podlaga vsem drugim čednostim. Ko je daleč okoli zaslovela njegova svetost in je vedno več ljudij prihajalo gledat angelja v človeški podobi, prosil je klečé svoje prednike, da ga prestavijo v drug samostan. Poslali so ga v Kavakurto. Ker je pa tudi tukaj imel preveč obiskovalcev, preselil se je v samostan na Senarihrib, kjer je angeljsko živel. Pozneje so ga poklicali v Florenco, kjer je prelepo vodil novince. Vsi so občudovali njegovo krotkost. Nikomur ni zameril, če ga je kdo še tako hudo zaničeval. Razločka med prijateljem in sovražnikom ni poznal. Bog je pa tega svojega zvestega služabnika že tukaj poplaševal. Ko je neki dan v Milanu na samostanskem vertu utergal grozd, zapazil je, da to njegovim sobratom ni bilo po volji; molil je nekoliko in nesel grozd nazaj na terto, in takoj se je grozd prirastel, kakor da bi ne bil nikdar odtergan.

Jezus in Marija sta se mu večkrat prikazala. V Kavakurti si je na vertu odbral neko votlino, ki je bila obrasla z vertnicami. Tu sem je večkrat zahajal. Nekteri sobratje so to povedali predniku; ukaže jim, naj pazijo, kaj Angelus počenja v tej votlini. Bilo je po zimi; sneg in led sta pokrivala zemljo. Angelus je v svojem zatišji. Nekteri samotarji gredo skrivaj tako blizo, da vidijo v votlino. Ali kako se začudijo! Vertnice so bile — po zimi — v najlepšem cvetji; Angelus pa je bil visoko od tal povzdignjen v prečudni nebeški bliščobi. — Nekdaj je v Milanu nevarno zbolel. Ko pride

zdravnik k njemu, bili so njegovi sobratje ravno pri procesiji. Zdravnik meni, da mu mora hitro hitro puščati. Nikogar pa ni bilo, ki bi pomagal zdravniku. Na mah pa sta zraven dva prelepa mladeniča v meniški obleki, ki zdravniku pomagata; potem pa ravno tako urno izgineta. Ali temu se ni treba čuditi. Lilija se z lilijo družijo. Jezus, Marija in angeli se radi bližajo onim srcem, ki bijejo še v prvi nedolžnosti.

Po ostrem življenji je hrepenel po nebeški domovini. Nevarno zbolijo. Z vso le mogočo pobožnostjo je sprejel sveto potnico. Ko so njegovi sobratje jokali in žalovali ob njegovi smrti, slišali so prelepo petje: Čast bodi Očetu...; tako so peli angeli, ki so prišli po njegovo nedolžno dušo, da jo prenesejo k Jezusu in k Mariji, katerim je tako zvesto služil tu na zemlji. Zvonovi so sami zapeli in daleč na okoli oznanjali, da je umerl svetnik. To se je godilo 24. vinotoka 1506 v Milanu, kjer je še zdaj njegovo nestrohlo telo. Ko so je leta 1729. preiskavali zdravniki, pričali so, da je njegovo drobovje še nestrohlo.

O, da bi pač tudi mi umerli tako srečno! da bi tudi mi bili prišteti angelom! Častimo tudi mi tako priserčno ljubo Mater Božjo Marijo. Pod njenim varstvom je brez števila mladeničev in devic neomadeževano ohranilo angeljsko čistost.

Angelus je živel tako čisto, ker se je večkrat zedinil z Jezusom v svetem obhajilu. Saj Jezus pride v naše serce, da nas krepča zoper vse skušnjave, ktere napadajo to najlepšo čednost. Jezus in Marija naj bodeta z nami, in tudi mi bomo angelom prišteti.

(Monat - Rosen XIII.)

53. Sveti Alfonz Rodrigvec.

(Umerl 31. vinotoka 1617.)

Sveti Alfonz je bil sin poštenega suknarja v Segoviji na Španskem. Že majhno dete je priserčno ljubil preblaženo Devico Marijo. Ako je le slišal njeno presladko Ime, že je bil razveseljen. Ako je dobil listek, na katerem je bilo Ime Marijino, pritisnil ga je k sebi in skerbno hranil. Še mlad se je seznanil z misijonarji jezuiti, ki so ga naučili s pridom in pobožno moliti sveti rožni venec. Odslej je vedno opravljal to prelepo Marijino čiščenje.

Ko se je začel šolati, umerl mu je njegov oče. Pomagal je svoji materi pri suknariji; pozneje se je oženil. Bog pa ga je odločil za višjo popolnost. Poslal mu je marsiktero bridkost, da ga je tako odtergal od vse posvetnosti. Kmalu mu umerje tudi žena. Zdaj se je ostro postil. Nosil je spokorno obleko. Sv. rožni venec mu je bil prelep venec, katerega je vsak dan pobožno molil in njegove svete skrivnosti premišljeval. Zlasti mu je žalostni del globoko v serce segal; pričelo se je priserčno občevanje z Jezusom in z Marijo. Večkrat se mu je prikazal Gospod; še večkrat njegova preblažena Mati. Na praznik Marijinega vnebovzeta se je vselej posebno lepo pripravil; nekedaj se mu prikaže kraljica nebeška. Prime ga za roko in ga pelje pred nebeškega Očeta, ki ga ljubeznivo sprejme. Ta prikazen je bila tako živa in tako bliščeča, da potem ni vedel, ali je bil živ ali mertev. Le toliko je vedel, da je v neizrečeni naglosti storil neznano dolgo pot in da je bil v oblakih postavljen na prav višok kraj.

Ko mu je mili Bog vzel še edinega otroka, ni bil nič več navezan na ta svet. Stopil je v red jezuitov. Kmalu pa so ga hudo nadlegovale skušnjave, da ni za ta stan. Po svoji navadi išče pomoči v molitvi. Sliši pa glas: „Alfonz, zadosti je,

da je to moja volja!“ — Ko je pa do-
stal poskušajo in je storil slovesno ob-
ljubo, ga hudobni duh prestrašno nadle-
guje z nečistimi skušnjavami. V tej brid-
kosti se zateče k svoji nebeški Materi ter
jo milo prosi, naj ne pripusti, da bi z
najmanjšim grehom žalil svojega Boga,
kterega toliko ljubi. V tem hudem boji
se mu prikaže Marija in mu pravi: „Moj
sin Alfonz, ne boj se; ljub si mi!“ Tako
je premagal satana, in njegova duša je
bila lepo čista.

Bog mu je dal dar vednosti, da je
bolj spoznal Božje skrivnosti, kakor marsi-
kteri učenjak. Z molitvijo in s premiš-
ljevanjem pa je družil ostro pokorjenje.
Bolehav se je le še vedno zatajeval. Bil
je na otoku Majorka, kjer se versti huda
vročina z občutnim mrazom. Nikoli se
ni branil nadležnim komarjem, kateri v
vročih krajih hudo pikajo ljudi. Nikdar
se ni pritožil zaradi slabega vremena.
Nič se ni zavaroval pred skelečim mra-
zom ali pred žgočo vročino. Ako ga je
kdo vprašal, kako vse to prenaša, rekel
je: „Lahke so težave njemu, ki se spo-
minja pekla, kterega nas Bog obvaruj;
ker tam je večna vročina in nepretergano
škripanje z zobmi; sedanja vročina in
mraz je le sama radost. Kako majhne
so vse te časne bridkosti duši, koja hoče
v ljubezni dopasti Bogu!“

Malokedaj se je vsedel; še stojé se
je vedel zatajevati, da je stal le na eni
nogi. Štiri in dvajset let ni nobene žen-
ske pogledal v obraz. Sedem in štirideset
let je živel v samostanu; pa nikoli ni
prosil, da bi se smel sprehajati pod pro-
stim nebom. Njegovo obličje, njegovo go-
vorjenje, vse njegovo obnašanje je razo-
devalo največjo spodobnost. K temu ga
je napeljala njegova nebeška Mati Marija.
Ko nekdanj izprašuje svojo vest, kar je
skerbno storil vsak dan po dvakrat, pri-
kaže se mu ljuba Gospa in ga podučí,

kako se lahko obvaruje raznih malih pre-
greškov, ako pazi na svoje oči in na vsa
telesna čutila. Čez njegove ustnice ni
prišla nepotrebna beseda. Največje veselje
njegovo je bilo, obiskovati jetnike in bol-
nike in jih tolažiti.

Njegova sobica mu je bila grob; nje-
gov red pot v zveličanje. Dobrih jedij
ni užival; najraje je imel grenke in ne-
okusne. Najslabša obleka, najbolj zapu-
ščena sobica mu je bila najljubša. Če ga
je kdo pohvalil, bilo mu je hudo. Da so
ga prezirali ali slabo o njem govorili,
to mu je bilo všeč. V svoji ponižnosti se
je tudi nevrednega štel vsega duhovnega
tolažila; zato se je večkrat ponižno ognil,
ko sta se mu prikazala Kristus ali Ma-
rija, češ, da ne sme biti pri njima. Pa
bolj ko se je ogibal, bolj so ga obisko-
vali. Knezi, škofje so prihajali ter so se
posvetovali z revnim samotarskim bratom.

Neomahljiva je bila njegova poterpež-
ljivost, čudovita njegova pokorščina. Lju-
bezno je hrepenel po sv. obhajilu. Ko
je nekdanj hudo bolehal, naročil mu je
njegov prednik, naj čez teden opusti sv.
obhajilo, da bi le v nedeljo prejel svete
zakramente. Ali to je bilo njemu hudo,
kakor lačnemu, ako bi mu kos kruha od-
tergal od ust. Vendar je ubogal brez ugo-
varjanja. Hrepenenje njegovo po sv. ob-
hajilu pa je bilo le še silnejše. Gospod
je prečudno poplašal njegovo pokorščino.
V duhovnem obhajilu se je radoval ž njim
tako živo, da je Alfonz občutil pričujoč-
nost Jezusovo in njegove preblazene Ma-
tere v svojem sercu; ves dan se je po-
govarjal ž njima.

Opravljal je službo vratarja natančno.
Vendar je še zmirom imel časa, da se je
pogovarjal z Bogom in z Marijo. Sveti
rožni venec je vedno imel v rokah, da
so jagode napravile vtiske v njegove perste.
Prav velikrat je vzdihnil: „Jezus, Marija,
moja presladka ljubezen! naj terpim; naj

umerjem iz ljubezni do vaju. Naj bom ves vajn, nič svoj, kakor da bi me nikdar ne bilo!“

Nekdaj je bil tako prevzet, da je v svoji preveliki priprostosti rekel: „O moja Gospa, ljubim te neizmerno bolj, kakor samega sebe! Moja preljubezniva Mati! jaz bolj ljubim tebe, kakor ti ljubiš mene!“ Preblažena Devica se mu prikaže ter ga zaverne: „Ni tako, moj Alfonz; neizmerno bolj ljubim jaz tebe, kakor ti mene!“ Tako zaupljivo je občeval z Jezusom in njegovo presveto Materjo, kakor nedolžno dete obtuje z očetom in materjo. Pa tudi Marija se je tako ljubeznivo pogovarjala z njim. Ako jo je na pomoč zaklical v kaki nadlogi, oglasila se mu je: „Kjer sem jaz, ni treba se ti bati; preskerbela sem že tvoje zadeve. Saj si mi ti zvest; zakaj bi ti jaz ne bila zvesta?“

Nekdaj gre z očetom Barazo v bližnji grad po opravkih. Hudo je pripekala vročina, da je vse teklo po njiju. Alfonz se nič ne pritoži. Solze ljubezni so mu tekle s potom po obrazu. Mati Božja pride kakor navadno prijazna ter mu s pertom obriše obraz in mu napolni serce z nebeško radostjo.

Ker je priserčno ljubil preblaženo Devico, poplačala mu je Mati Božja velikrat to detinsko ljubezen. Na praznik njenega vnebovzetja je videl nekda njeno veličastno vnebovzetje. Videl je, kako slavno jo je sprejel celi nebeški dvor, kako jo je spremil njen preljubeznivi Sin pred presveto Trojico; kako je bila slovesno venčana in posajena na sedež kraljice nebes in zemlje.

Posebno je častil skrivnost njenega neomadeževanega spočetja. Veselil se je, da je ud reda, ki od nekda slavi in časti to Marijino prednost. Zato je vsak dan molil dnevnic v čast neomadeževanemu spočetju; zraven še dvanajstkrat Češčena si Marija..., da se je vseh dvanajst

dnevni ur priporočil Mariji, naj mu izprosi pri svojem Sinu, da se obvaruje greha. Če je le videl kako podobo Matere Božje, že je bil zamaknjen v njo.

Čudno moč je imela njegova molitev. Leta 1587. je nastala na Majorki strašna nevihta. Blisk za bliskom je udarjal. Hiše so se podirale. Že se je poderl kos zidovja samostanskega in je celo nekaj sosedov podsul. Menihi hitijo v cerkev; ker pomoči ne pričakujejo od drugod, kakor le v motitvi. Tudi Alfonz gre v cerkev. Ko ga pa prednik vidi, da počasi gre, zakliče mu: „Kaj je tebi brat? Urno pojdi in prosi, da Bog odverne od nas to nesrečo!“ Alfonz se podviza, kolikor more. Neki drug brat gre za njim, da vidi, kaj bo. Alfonz poklekne, povzdigne svoji roki in vzdihuje k svoji nebeški Materi. Komaj zmoli trikrat Češčena si Marija..., že jenja nevihta in vse se poleže.

Nekega novinca je satan skušal, naj zapusti samotarsko življenje. Že so mu dali posvetno obleko, da bi šel. Alfonz, ktere ga je rad imel novinec, mu prigo varja, naj ne zaverže tolike milosti Božje. Ali vse je bilo zastonj. Alfonz pa, ki bi bil rad pomagal nesrečnemu mladeniču, zateče se po svoji navadi k Materi Božji in moli za preslepljenega. Slišal je glas: „Ne pojde proč!“ Vendar še moli. Spet sliši poprejšnje besede: „Ne pojde proč!“ Alfonz pa le ponavlja svojo prošnjo. Zdaj sliši svarilo: „Že tretjič ti pravim: Ne pojde proč!“ Zdajci pride novinec ves skesan. Alfonz ga prijazno sprejme, potolaži ga in pelje k predniku, pred katerim obžaluje svoje nespametno obnašanje ter prosi, da ga sprejmejo nazaj.

87 let je Alfonz služil svojemu Bogu in njegovi preblaženi Devici Mariji. Nebeška kraljica ga povabi na nebeško ženitovanje. Pripravljen je bil. Saj mu je Marija, njegova preljuba Mati zaklicala: „Jaz skerbim za te.“

Zadnje štiri mesece je terpel velike bolečine; vendar je vzdihoval: „Gospod, le še več bolečin, le še več; zraven pa tudi več ljubezni in več poterpežljivosti!“ Ko je zadnjikrat prejel sv. zakramente, zamaknil se je cele tri dni. Dne 31. vinotoka 1617 jenjalo je zamaknjenje; Alfonz je zaklical presveto Ime Jezus in je izdihnil svojo sveto dušo. Položili so ga v kapelo neomadeževanega spočetja k nogam njegove preljubljene Matere Božje Marije. (P. Evs. Niremburg.)

54. Sveti Karol Boromej.

(Umerl 4. listopada 1584.)

Blizo jezera Lago Mažiore na gorenjem Italijanskem so imeli staroslavni Boromejci svoj grad Arona. V noči od prvega do drugega vinotoka leta 1538. so videli nad tem gradom prečudno svetlobo, ki je oznanjevala rojstvo sv. Karola Boromeja, ki je s svojim prelepim življenjem razsvetljeval vso cerkev.

Že v prvi mladosti je razodeval svojo pobožnost s tem, da je stavil male oltarčke, pred katerimi je molil in prepeval v čast Materi Božji. Ko so se drugi otroci njegove dobe veselo igrali, šel je on v cerkev ter je priserčno molil. Ko mu je bilo pripuščeno, prejel je vsak teden svete zakramente. Nenavadno resno se je obnašal kot mladenič; njegov bogoljubni oče mu je privolil, da je sprejel tonzuro in je smel nositi duhovsko obleko.

Najpervo je obiskaval šolo v domačem kraju v Aroni. Višje šole pa je dognal v Paviji, in sicer tako slavno, da je že 22 leten dosegel doktorsko čast. Tako visoko pa je došel ne le s svojimi talenti, ampak še bolj s svojo pobožno molitvijo; kakor pred njim sv. Tomaž. Večna modrost stanuje v čisti duši; tako je bilo tudi pri sv. Karolu. Neomadeževana je bila čistost njegova. Bliščoba njegovih čed-

nostij in njegove učenosti je bila gotovo neizmerno velika, ko so ga, še le dva- in dvajsetletnega, izvolili za kardinala in en teden potem za nadškofa Milanskega; odslej so skušeni in stari cerkveni možje pri njem iskali sveta. Bil je desna roka svojemu stricu papežu Piju IV. Velik upliv je imel pri vladanji cerkve. Po njegovem prizadevanji je bil zopet sklican in končan Tridentinski cerkveni zbor. Njegova visoka učenost in srečen uspeh njegovih naredeb — to mu je naklonilo splošno spoštovanje. Zato ga je sveti oče poklical k sebi v Rim, da bi mu pomogel pri težavnem vladanji cele svete cerkve. Toda on je le hrepenel nazaj k svoji izročeni mu čredi, ter je tako dolgo prosil, da je dobil privoljenje in se je smel verniti v Milan.

Perva skerb mu je bila, da je po svoji škofiji izveršil vse naredbe sv. Tridentinskega zbora. Vso svojo veliko škofijo je prehodil. Ni se zbal ne vročine, ne mraza, ne hudega vremena, ne slabih potov. Zares spodbudno je slišati, kako je ta dobri pastir peš hodil po stermih stezah in z veliko nevarnostjo prebredel deroče vode, da je poiskal svoje zmočene in zapuščene ovčice. Ko je ves spehan došel na zaželeni kraj, pridigoval je takoj in delil sv. zakramente, preden se je opočil ali kaj zaužil; dasi je včasih peš prehodil več ur. Včasih je do večera bil tešč, ko je prejšnjo noč premolil; včasih več nočij zaporedoma ni nič počival.

S to neutrujeno gorečnostjo je dosegel, da kriva vera ni premotila njemu izročeni duši; kamor se je bila vgnezdila, iztrebila jo je njegova gorečnost. Tudi na Švicarsko in daleč doli po Italiji je segala njegova sveta skerb. Sv. vera se ni samo ohranila, temuč na novo se je oživila. Nevednost v verskih resnicah in spridenost je bila takrat splošna. Sveti mož, za zveličanje bližnjega ves vnet, po-

stergal je stari kvas očitnih pregreh ter zamesil novo testo lepih čednostij. To je dosegel s svojim spodbudnim zgledom, s svojimi ljubeznivimi pridigami, z natančnim opazovanjem in očetovskim opominjevanjem; to je dosegel s pogostim opominjevanjem, z večkratnim cerkvenim zborovanjem in s tem, da je od svoje duhovščine, celo od nekaterih posameznih oseb, zahteval natančnih poročil tudi o najmanjših soseskah. Bil je res skerbni oče svoji škofiji.

Ne le vso svojo moč, ampak vse svoje premoženje je obračal v to, da bi kolikor le moč zadostil imenitnim dolžnostim višjega pastirja. Vedel je, da se hudo ne more odstraniti, ako so otrovani oni, ki bi morali rane celiti. Zato je svojo skerb obračal v to, da bi izredil učeno, pobožno duhovščino. Ustanovil je več semenišč, v katerih so bili revni, pa nadarjeni mladeniči preskerbljeni z vsem potrebnim, in kjer so se učili potrebnih vednostij. Napravil je druge učilnice, v katerih so se mladi mašniki pri-

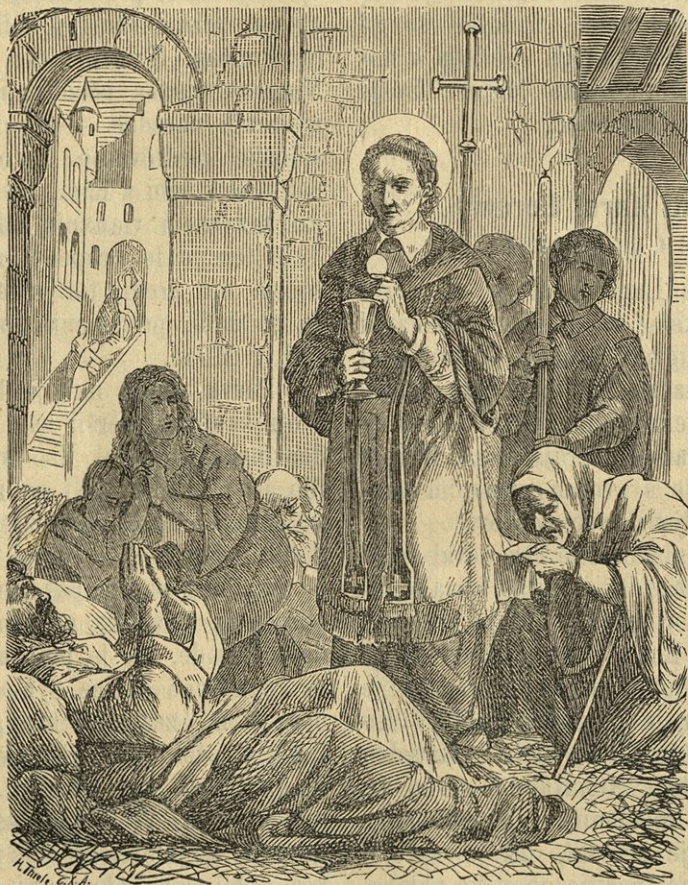
pravljali na svoj preimenitni poklic. Poklical je učene jezuite in druge bogoljubne menihe v svojo škofijo.

Posebno ginljivo pa je pokazal svojo očetovsko skerb ob času hude, nalezljive kuge. Svoje lastno življenje je postavil za zveličanje svojih ovčic, spominjajoč se

Gospodovih besed: *„Dobri pastir dá svoje življenje za svoje ovce.“* Deželni služabniki so zbežali, ko je bilo najbolj treba proti strahoviti kugi potrebnih naredeb ukreniti; veliki škof je urno prišel iz Lodi v Milan ter namesto pobegle gosposke modro vladal, pa še posebno skerbni za duše bolnikov. Ni mu pa bilo zadosti, da je kot višji pastir vodil vse previdno; sam je hodil

v znamenje pokore z vervjo okoli vrata in stregel okuženim, delil jim svete zakramente ter jih milo tolažil; zelo oster proti samemu sebi želel je potolažiti serd Božji.

Pa ne le kot pastir in oče je posnemal svojega Gospoda in učenika; tudi v ljubezni do sovražnikov je nasledoval njega,



Sveti Karol Boromej.

ki je umerl za svoje sovražnike. Dvakrat so ga hudobneži hoteli umoriti. Ko je pa gosposka prišla hudodelnike, prosil je na vso moč za nje, da naj se jim odpusti zaslužena kazen, ali vsaj zmanjša. Sporočila neke ustaje zoper njegovo življenje še prebrati ni hotel; v ogenj ga je vergel. Ko so bili njegovi priseženi preganjanci na smertni postelji, hitel je k njim, da bi jim za najhujše krivice delil največje dobrote.

Ako je silno težko človeku v visoki službi, z izverstnimi lastnostmi in pri obilnem uspehu vendar še ponižnemu ostati, pač je to še težje, ako človeka vse visoko spoštuje, in mu spodobno čast izkazujejo celo knezi in kralji in se ž njim posvetujejo ob imenitnih zadevah. Pa tudi v tem je bil sv. Karol prelep zgled. Nikdar ni iskal visoke službe. Ko se je pripravljaj za duhovski stan in je njegov brat Friderik umerl, sodili so drugi, da ga bo obilna dedščina mikala nazaj v svet. On pa se je urno dal v mašnika posvetiti, da je tako v okom prišel vsem skušnjavam. Ko je postal veliki škof Milanski in so ga v Rimu dalje časa zadrževali z velikimi častmi in mu prigo-varjali, naj bi vladal svojo škofijo po družih, zapustil je Rimsko mesto ter urno šel k svoji čredi.

Ko je bil prištet svetnikom, terdile so priče s prisego, da je bil v vseh čednostih popolen; njegovi životopisci so po lastnem in splošnem spričevanju zagotavljali, da je imel združene vse čednosti, ktere so imeli vsi njegovi pet in trideseteri spredniki na milanskem škofovskem sedeži; samega sebe je prišteval najnepopolnejšim ljudem ter se večkrat bridko pritožil, da ga na njegove napake ne opomnijo oni, ki so navadno občevali ž njim. Ko so ga vsi imenovali svetnika, imel se je pa sam zmirom za dosti ne-

popolnega, da se je spovedal vsak dan dvakrat.

Njegovo pokorjenje je bilo tako silno, da se moramo čuditi ne le, kako je mogel toliko delati, ampak kako je še mogel živeti? Le enkrat na dan je jedel, in to le malo kruha, malo zelišča, in pil je malo vode. Postne dni je zaužil le nekaj surovih smokev ali jabolk ali pa malo boba. Spal je le dve uri na golih tleh. Nosil je oster spokorni pas; svoje telo je velikrat bičal do kervi. Celó bolezen mu ni zmanjšala te ostrosti, ako niso resnobno tega tirjali zdravniki.

Ta veliki svetnik, ktereга je vodil sam Duh Božji, vedel je prav dobro, kakšno čiščenje se v katoliški cerkvi spodobi Materi Božji. Sveta cerkev v svojih dnevnicah poje o Mariji Devici: „Ti sama si vsa krivoverstva na celem svetu premagala!“ Ker je pa ravno takrat Evropa bila v veliki nevarnosti, da bi je ne zagrnili nesrečni valovi nove krive vere, bilo je ponovljenje Marijinega čiščenja silno potrebno. Zato je usmiljeni Bog, ki vedno čuje nad svojo cerkvijo, obudil svete može, ki so povzdignili čiščenje Matere Božje kot najboljši pripomoček zoper pogubljivo krivo vero. Ker je bila pa ravno Milanska velika škofija celi Italiji v brambo zoper nesrečno krivovero, ktera je na Nemškem rodila svoj strup in se širila na vse kraje, moral je ravno tukaj biti zvest čuvaj in branitelj svete katoliške vere; ravno tukaj je moralo čiščenje Matere Božje biti branilna stena zoper navale tega duhovnega sovražnika. Takšen čuvaj svete vere in pospeševalec Marijinega čiščenja bil je sv. Karol.

Že iz svoje mladosti je priserčno častil preblaženo Devico Marijo. Ko so se drugi otroci po svoje razveseljevali, bil je mali Karolček najrajši v cerkvi, posvečeni ljubi Materi Božji; njej, prečisti, se je vedno skazoval hvaležnega, da je

v mnogoterih hudih bojih neomadeževano ohranil svojo čistost. Saj si je bil njo izvolil v svojo posebno priprošnjico. Kedar koli je slišal zvoniti angeljevo češčenje, pokleknil je urno; če je na svojih potih bil ravno na konji, stopil je doli in pokleknil. Vsak dan je klečé molil sv. rožnivenec; vsak večer je celo uro v čast Materi Božji premolil. Pred njenimi prazniki se je ostro postil.

Ko je bil v svetem mestu, obiskoval je cerkev Matere Božje „Marije Velike“ prav velikrat po noči; večkrat je celo noč preklečal pred njeno čudodelno podobo. Kedar je hotel kaj posebnega storiti, šel je poprej na kako Božjo pot Matere Božje. Ko je po Švici obiskoval svoje ovčice, šel je na slavno Božjo pot v Puščavi (Einsiedeln). Pri romanji v Loreto je peš hodil dvajset ur daleč.

Ker je bil premožne hiše sin, obernil je prav veliko svojega premoženja v čast svoji ljubi nebeški Materi. Že v Rimu je olepšal cerkev Marije Velike. Daroval je tej cerkvi več srebrnih svečnikov in drugih dragocenih posod. Prezidal je cerkev „Marijo Angeljsko“, ki je ena najimenitnejših rimskih cerkev. Neizrečeno veliko je storil za velikansko cerkev v Milanu, ktero svet občuduje, in ktero je posvetil rojstvu preblazene Device Marije.

Seveda mu to ni bilo zadosti, Mater Božjo samo priserčno ljubiti in častiti; želel je, naj bi vsi kristjani, posebno še njemu izročeni, ljubili in častili Marijo. Vsak večer je sklical vse svoje domače služabnike, da je z njimi molil. Kteri niso molili duhovnih molitev, brevirja, molili so dnevnice Matere Božje. To češčenje nebeške Kraljice je uvedel v semenišči mladih duhovnikov in po mašnikih med vsem ljudstvom. Semenišče in samostane je izročil Marijinemu varstvu. V vsaki župnijski cerkvi je vpeljal bratovščino sv. rožnega venca. Vsako tretjo ne-

deljo v mesecu je napravil procesijo, pri kateri so nosili podobo Matere Božje. V času prestrašne kuge je zapovedal posebne procesije k cerkvam, ki so bile posvečene preblazeni Devici. Njej, ki je „zdravje bolnikov“, priporočeval je svoje hirajoče bolnike. Njo, ki je „tolažnica žalostnim“, klical je na pomoč v tej siloviti nadlogi.

Ukazal je, postaviti nad vrata vsake župnijske cerkve podobo Matere Božje, ki naj vernike opominja, da po njej pridemo k pravi veri; poprej naj se k njej obrnemo, preden Boga milosti prosimo, da ona s svojo priprošnjo podpira našo revno molitev; s tem je prelepo pojasnil nauk sv. cerkve, ktera v Lavretanskih listinjah Marijo imenuje „vrata nebeška“.

Sad tega pobožnega češčenja je pričal, da ni nihče osramočen, kdor se zateče k „pomoči kristjanov“; vsa njegova velika škofija je bila obvarovana nesrečne krivovere. Nebeška kraljica je svojega zvestega služabnika vzela v svoje materino varstvo. V neki samostan so se vrinile nekatere slabe razvade, Sveti škof se jim je ustavil. Eden razvajenih samotarcev je bil zato nevoljen; v svoji hudobiji se je tako spozabil, da se je neki večer tihotapno splazil v domačo kapelo svetega škofa in strelil nanj. Škof izroči svojo dušo Bogu. Ali glej čudo! krogla pusti le čern madež na škofovi obleki in pade na tla. Košček svinca predere tudi do njegove kože, pa je ne rani. Le znamenje je ostalo na koži, ki je pričalo še po njegovi smerti, kako ga je Marija varovala; ta čudež mu je le še pomnožil češčenje Matere Božje.

Kakor je sveto živel, tako je tudi sveto umerl. Celo njegovo življenje je bilo posvečeno službi Božji in skerbi za zveličanje bližnjega; v tej službi ga je Gospod poklical k sebi ter mu dal primerno plačilo. Ko je potoval po obširni

škofiji in obiskoval svoje ovčice, prevzel je preveliki trud njegovo telo, ki je bilo že oslabilo po mnogoterih nadlogah. Urno se mu bliža njegova zadnja ura. Udan v voljo Božjo in vesel sprejme sv. zakramente in njegova po Bogu hrepenišča duša zapusti brez boja svoje oslabilo telo; saj ni bila nič navezana na ta svet.

Po vsi pravici je sv. Karol lahko rekel z Davidom: „Gorečnost za tvojo hišo me razjeda.“ (Ps. 68, 10.) Hiša Božja je sv. katoliška cerkev; veliko hudega jo je obvaroval in jo ohranil čisto. Hiša Božja je tempelj Božji; tretji del svojih obilnih dohodkov je obrnil v olepšavo Gospodovih tempeljnove. Hiša Božja je naša duša; njegova sveta gorečnost prevzela je vse njegove telesne moči. Umerl je 4. listopada, še le 46 let star. Njegove zadnje besede so bile: „Gospod Jezus, jaz pridem.“

Kmalu po smerti se je prikazal očetu Adornu, obdan z veličastno svetlobo ter mu rekel: „Jaz sem zveličan; tudi ti boš kmalu prišel za menoj.“ Tako se je tudi zgodilo. Bog ga je poveličal z mnogoterimi čudeži; že papež Pavel V. ga je leta 1610. prištel svetnikom.

(Dieringer in Klitsche.)

55. Sv. Emerik, kraljevič ogerski.

(Umerl 1031.)

Sveti Emerik je bil sin ogerskega kralja sv. Štefana in bogoljubne žene njegove Gizele, ki je bila sestra cesarja sv. Henrika. Tudi ta lepi svetnik priča, koliko vpljiva dobra izreja, s katero pobožni stariši izredijo svoje otroke za nebesa. Njegov oče je bil velik častilec preblazene Device Marije. Kazal je svojemu sinu z lepim zgledom, kar je učil. Emeriku videlo se je že v otroških letih, da je njegovo nedolžno serce spretno za vse lepe čednosti; edino veselje mu je bilo,

pogovarjati se z Bogom in njegovo preblazeno Materjo. Njegov sveti oče in njegovi ravno tako sveti učitelji Adalbert in Gerard so ga učili, kako naj Marijo ljubi kot svojo Mater in jo časti kot svojo Gospo. Emerik jih je ubogal; ne le v cerkvi, tudi doma jo je priserčno častil. Cele noči je prebedel v molitvi in zraven pretočil veliko solz svetega veselja. Krotak in ponižen bil je svojim starišem v veliko veselje; tako je bil mladenič prelep zgled prave pobožnosti brez vse hinavščine; sv. Duh je v njem prebival. Dobro drevo rodi dober sad; in dober sad ostane žlahten tudi, ko dozori. Kar je pokazal Emerik v mladosti, to je tudi dopolnil. Kedar so prišla leta, ktera najraje pokazijo mladost, pazil je on še bolj skerbno na se; molil je bolj priserčno in se vadal v ponižnosti. Njegov oče mu je napisal prelepe opomine, ktere naj spolnjuje, da ohrani sveto čistost in angeljsko nedolžnost. Med družimi nauki pravi skerbni oče: „Imej Boga vedno pred očmi, kakor da je vidno pri tebi; njega čez vse ljubi in časti. Vedi, da brez Božjega mogočnega varstva ne moreš ne modro vladati, ne kraljeve krone varno nositi!“ — Kar je oče učil, to je pokazal tudi dejansko; zato ga je pa rad ubogal Emerik.

Seveda je bilo tako pobožno in nedolžno življenje dopadljivo Bogu in Mariji. Bog mu je dodelil dar čudežev in prorokovanja. Njegov oče sv. Štefan je v čast sv. Martinu postavil lepo cerkev in velik samostan, kamor je poklical menihe sv. Benedikta. Le-ta samostan je neki dan obiskal Emerik. Menihi so poznali sveto življenje njegovo ter so po svoji navadi ga počastili s poljubom. Tudi on je menihe poljubil, pa ne vse enako. Nektere ga je poljubil enkrat, nektere dva-krat ali trikrat; očeta Mavra, ki je bil posebno pobožen mašnik, poljubil je celo sedemkrat. Ko njegov oče to zve, misli

si je, da mora to biti kaka skrivnost. Ko je svojo molitev opravil v cerkvi, nagovarjal je sina, naj mu pove, zakaj je menihe počastil tako različno? Emerik, z milostjo Božjo razsvetljen, pove, da je skrivnostno spoznal, kako bogoljuben je sleherni menih in koliko zasluženja ima pri Bogu. Po meri pobožnosti je vsacega počastil. Maver presega vse; zato ga je sedemkrat poljubil. Da bi kralj našel resnico, opazoval je drugo jutro menihe, ki so v cerkvi prepevali hvalo Božjo; videl je, da je Mavrus razodeval posebno pobožnost; ko so bili vsi drugi že odšli, ostal je Mavrus še dalje časa v molitvi ves zamišljen; ta menih je bil potem imeniten škof. — Tako je Emerik v sercu svojega bližnjega videl in spoznal čistost njegove duše, ker je bila njegova duša lepa in neomadeževana.

Ko je dorastel, mislil ga je oče oženiti. Emerik je resno premišljeval, kakov stan naj si izvoli; to preimenitno reč je izročil Bogu in preblaženi Devici Mariji, h kateri se je v dvomih vselej zatekal. V Vešprimu je veličasten tempelj, posvečen sv. Juriju. Tukaj je cele dneve molil; še dolgo v noč je priserčno prosil Mater Božjo, naj mu izprosi razsvetljenje, da spozna, kaj je volja Božja. In glej! ko o polnoči le še moli in premišljuje, kakšen dar bi bil Bogu najbolj dopadljiv, razsveti se na mah vsa cerkev; on sliši glas: „Preimenitno je devišstvo; to daruj Bogu; to mu je najdopadljivejši dar; ohrani je do zadnjega dihleja neomadeževano.“ — Ko Emerik sliši ta glas, stori obljubo vednega devišтва.

Ali na poti mu je bila pokorščina do svojega očeta, ki mu je razkladal, da sreča celega kraljestva zahteva njegovo ženitev. Emerik žalostnega in pobitega serca uboga; pa terdno se zanaša na Boga in na preblaženo Devico, da mu bo mogoče, svoje devišstvo neomadeževano

ohraniti. Tako je tudi bilo. Izvolil si je pobožno kraljičino v svojo nevesto, in Bog je dal njegovim besedam moč, da je privolila, da sta čisto nedolžno živela. Da se je lože obvaroval vsega omadeževanja, pokoril je ostro svoje telo ter se vedno priporočal preblaženi Devici. Doživel je 24. leto. Že mu je oče hotel izročiti vladanje kraljestva. Bog pa mu odloči imenitnejšo krono ter ga pokliče k sebi, da ž njim vekomaj kraljuje v nebesih. Umerl je leta 1031. Veliki škof Evzebij je videl njegovo deviško dušo iti v nebesa, spremljano od velike množice angeljev. Bog ga je poveličal z mnogotermi čudeži. Papež Benedikt VIII. je ob enem svetnikom prištel njega in njegovega očeta Štefana. — Marija, ki je sv. Emeriku pomogla v nebesa, naj še nam pomaga! Saj pravi sv. Bonaventura: „Kterega ti hočeš rešiti, ta bo rešen; od kterega pa odverneš svoj obraz, ta bo pogubljen.“ (Marian. Kongr. Proprium SS.)

56. Sveta Elizabeta Ogerska.

(Umerla 19. listopada 1231.)

Sv. Elizabeta je ena najlepših svetnic Božjih; dišeča cvetlica je v vertu nebeskega Očeta; otrok je po besedah Zveličarjevih: „Ako ne boste, kakor otroci, ne pojdete v nebeško kraljestvo.“ Bila je dete nedolžno, priprosto in čisto. Bila je pa tudi kakor moder mož, ter je znala prenašati s stanovitno poterpežljivostjo velike križe in nadloge, katerih jej je obilno pošiljal nebeški Oče.

Elizabeta je bila hči ogerskega kralja Andreja in vojvodinje Jere, ki je bila hči Bertolda Koroškega. Rojena je bila leta 1207. Še majhno dete je že kazala tiste čednosti, ktere je pozneje tako prelepo in junaško spolnovala. Te čednosti so bile: Priserčna ljubezen do Boga in do ubožcev, pobožno češčenje Matere Božje.

Veliko je molila v Bogu zbrana; večkrat se je vergla na tla in poljubila zemljo. Ako je bila cerkev zaperta in ni mogla vanjo, poljubila je vrata in zapahe. Večkrat je šla v kraljevo kuhinjo ter si nabrala raznih jedij, kolikor je mogla nesti, da jih je razdelila ubožcem. Večkrat so jo zavoljo tega grajali kraljevi kuharji, celó zaničevali so jo.

Elizabeta je bila še le štiriletna, a že je morala zapustiti svoje ljube stariše in svojo domovina. Pokorna svojim starišem šla je na Nemško v Turingijo. Vsled nekega prerokovanja je turingiški knez Herman poslal svoje poslane na Ogersko do kralja Andreja s prošnjo, naj bi mu malo Elizabeto oblubil za prihodnjo ženo sinu Ludoviku. Ker je bil Herman slaven knez in tudi pošten vladar, ne odreče mu kralj; mislil si je, da bo dober oče imel tudi dobrega sina:

saj jabelko ne pade daleč od jablane. Tako je prišla mala Elizabeta v Turingijo, kjer se je slovesno zaročila s kneževičem Ludovikom.

Po tem sodeč bi marsikdo rekel: Ta je bila čudna častilka in posnemovalka preblazene Device Marije! Ko je Ma-

rija bila štiriletna, zapustila je tudi svoje stariše; šla je v tempelj Gospodov, da je tam živela v molitvi in v pobožnih vajah. Elizabeta pa gre na knežji dvor, kjer je obilno posvetne nečimernosti, kjer se obilno streže človeškim strastém. Marija se je zaročila z Bogom ter njemu

posvetila svoje devišstvo. Elizabeta pa se je zaročila s pozemeljskim ženinom. Čudno nasprotje! Pa zakaj se je Marija Bogu darovala? Iz ljubezni do njega; ker je bila tako njegova volja. In iz ljubezni do Boga, ker je bila tako Božja volja, zaročila se je tudi Elizabeta z Ludovikom. Rada bi bila ostala, živela in umerla kakor čista devica, kakor nevesta Kristusova. Pred zaroko svojo je Elizabeta tako-le molila: „Gospod, Jezus Kristus, ti si vladar vseh stvarij in vseh serc, ti veš, da bi bila rada tvoja čista dekla. Ko sta me pa obljubila mati



Sveta Elizabeta Ogerska.

in oče, ktera moram ubogati, prosim te, o Gospod, po svojem bridkem terpljenji, daj mi živeti, kakor bo v tvojo slavo ter me obvaruj vsega hudega!“

Če je tudi živela v šumu knežjega dvora, posvetila je pa svoje otroško serce popolnoma Bogu in ljubi Materi Božji.

Kakih pet let je bila, ko še brati ni znala; klečala je pred oltarjem, vzdigala pobožno svoji ročici proti nebu in poljubovala zemljo. Ako je v otroških igrah kaj dobila, razdelila je revnim deklicam; a vselej jim je naročila, da morajo večkrat moliti „Očenaš“ in „Češčena si Marija“. Večkrat je radovanje ustavila in rekla: „Iz ljubezni do Boga bom jenjala.“ Svoje tovaršice je kaj rada vodila na pokopališče ter jim govorila: „Glejte, tu ležijo mertvi, ki so nekdanj živeli kakor mé, zdaj pa so mertvi. Tako se bo zgodilo tudi z nami; zato ljubimo Boga. Molite pa z menoj: Gospod, po svoji bridki smerti in po svoji ljubi Materi Mariji reši pokojnike vsega terpljenja; nam živim pa dodeli milost, da pridemo k tebi v večno veselje!“

Veliko ljudij misli, da je v palačah knezov in kraljev sama sreča in vedno veselje, da tja ne more nobeno terpljenje. O kako se motijo ti ljudje! Tudi serca velikašev tlači križ, ki je morebiti zlat, pa ravno zato toliko težji. Tako se je tudi kraljeva hči Elizabeta že zgodaj udeležila križa svojega Božjega Zveličarja.

Devet let je štela Elizabeta, ko je umerl stari knez Herman, oče njenega zaročenca. Ž njim pa je bila tudi pokopana vsa obramba male deklice. Herman jo je ljubil kakor svoje lastno dete; privolil jej je, da je opravljala svoje pobožnosti, kakor je hotela; vedno se je za njo potezal zoper dvornike, katerim ni bila všeč bogoljubnost dobre device. Žena pokojnega kneza, Zofija, bila ie posvetna, nečimerna gospa; taka je bila tudi njena hči Neža. Obedve ste se prizadevali, da bi malo Elizabeto napeljali na pot posvetnega veselja, ter ste jo vedno nadlegovali zavoljo njene pobožnosti; imenovali ste jo le deklo, ne kneginjo, ter ste jo plašili, da ne bo nikoli žena mladega kneza. Vsi dvorniki so ju posnemali ter

so v enomer pikali in zaničevali Elizabeto. To je tisto peklensko orodje, s katerim hoče svet na svojo stran potegniti ubozega človeka: Zasramovanje, zaničevanje in žuganje. Tako je počel hudobni svet takrat; tako počenja tudi zdaj.

Elizabeta pa, ko ubogo jagnje med volkovi, ta lilija med ternjem, je ostala zvesta svojemu Zveličarju. Brez kljubovanja, pa junaška kakor mož, je potrpelivo prenašala vse zaničevanje. Njena bramba je Bog, njeno pribežališče pa Marija; udana je prosila samo to, naj se v vsem zgodi le Božja volja. Na Boga je zaupala in ni bila osramočena. Nebeški Oče jej je odvil križ in je osramotil njene nasprotnike.

Leta 1221. je vojvoda Ludovik slovesno obhajal svojo zakonsko poroko z bogoljubno Elizabeto ter jo je povzdignil v gospo vsem, ki so jo poprej prevzetno zaničevali ali jo sočutno milovali. Sveto in spodbudno sta živela novoporočenca. Tudi Ludovik je bil mož po volji Božji. Elizabeta je zdaj lahko Bogu služila, kakor jo je vodilo serce. Posebno jo je veselilo obilno pomagati ubožcem. Obiskovala je po revnih kočah reveže, tolažila jih, delila jim obleko in hrano; rada je bila revnim otrokom kerstna botra; posebno bolnikom je ljubeznivo stregla. Gobavce, katerih je takrat veliko bilo, je ljubila kakor lastne otroke; vsedala se je k njim, tolažila jih, vmivala jim noge, snažila jih, kakor ljubezniva mati.

Šest let je uživala Elizabeta srečo zakonskega življenja. V svetem miru je živela s svojim ljubim Ludovikom. Bog jej je izročil enega sina in tri hčere. Ali pozemeljska sreča je opoteča. Vojvoda Ludovik je šel z drugimi knezi v križarsko vojsko v sveto deželo ter je v svojih mladih letih umerl zveličanske smerti daleč od svoje ljube domovine, daleč od svoje zveste žene in svojih predragih

otrok. Zares prevelik udarec je bila mladi vdovi Elizabeti smert njegova. Vzdihovala je: „O moj preljubeznivi Ludovik, moj bogoljubni mož! ti si umerl in mene zapustil v tolikem zlu! Kako bom živela brez tebe? O jaz uboga, zapuščena vdova! O jaz nesrečna žena! Ti, o Gospod, ki ne zapustiš vdov in sirot, ti me tolaži! O moj Jezus, pomagaj moji slabosti!“ Tako je vzdihovala Elizabeta. S tem se pa ni zamerila Bogu. Nikdar se ni vzdigovala zoper modre naredbe Božje previdnosti. Staro izročilo pripoveduje, da je molila tako-le, ko je zvedela o smerti svojega moža: „Gospod, ti veš, ako bi bila tvoja volja, bilo bi mi njegovo življenje in njegovo obličje ljubše, kakor vse veselje, kakor vsa čast in vsa radost tega sveta. Zoper tvojo Božjo voljo pa, o preljubeznivi Gospod! se ne bom vzdigovala. Njega in sebe izročim Božji tvoji volji. Ako bi ga mogla z enim lasom zopet oživiti, vendar bi tega ne storila zoper tvojo sveto voljo.“

Ko solnce zaide, pride temna noč. V tem pozemelskem življenji je bil sv. Elizabeti njen bogoljubni mož zares svetlo solnce. Ko je pa to solnce z njegovo smertjo zašlo, zadela jo je noč bridkosti in težav, noč križev in hudih nadlog. Po vnebovpijoči krivici polastil se je Tibinjske dežele Henrik, brat pokojnega Ludovika, ter je prav tolovajsko izpodil Elizabeto z malimi otroci vred iz njenega lastnega gradu. Bilo je po zimi. Elizabeta je komaj vstala iz postelje s svojim četertim detetom; premilo je prosila, naj vsaj nekoliko časa poterpé ž njo, pa ni bila uslišana. Kakor je bila oblečena, bila je pregnana, sunjena iz hiše. Najmanjše stvarce ni smela vzeti s seboj. Na dvoru ste čakali že dve dekli z otroci, ki so jokali in se mraza tresli. Ona jih prime za roke, vzame najmanjše dete v naročje in gre, ubožnejša nego naj-

slabša beračica, z griča, na katerem je stal grad.

Lahko nam tu na misel prihaja Marijin beg v Egipt. Kakor Marija bežala je Elizabeta pred hudobnim knezom tja v bridkost in revo; tako pride v mesto Ajzenah. Prebivalcem je Elizabeta bila skazala neizrečeno veliko dobrot. Poterka na njihova vrata v merzli zimski noči. Ali nihče jej ne odpre; bali so se grozovitega Henrika. Godilo se jej je, kakor Materi Božji v Betlehemu. Prenočila je v hlevu, ktereja jej je odperl mož, ko je poprej bil svinje iz njega izgnal. Vendar to veliko zasramovanje, ta prehuda nadloga ni poderla Elizabete; udana je bila v voljo Božjo, po zgledu svoje nebeške kraljice. Svetega veselja polna zaslisljala je o polnoči v bližnjem samostanu zvonček, ki je menihe k zornicam klical. Napotila se je tja in naprosila menihe, naj zapojejo zahvalno pesem, ker jo je Bog vredno spoznal, poslati jej to bridkost.

Čas hude poskušnje je terpel celo leto. Tako revna je bila, da je bila prisiljena svoje otroke usmiljenim ljudem izročiti, da niso lakote pomerli; sama pa si je z rokami služila svoj živež. Ali ravno v tem hudem času jej je Bog podelil največ milostij. Jezus sam se jej je prikazoval in jo tolažil. Mati Božja, tolažnica žalostnih, je Elizabeti marsikaj razodela iz svojega presvetega življenja. Ko je Elizabeta na sveti večer premišljevala neizmerno čast Matere Božje, prikaže se jej Marija in pravi: „Učiti te hočem molitev, ktere sem jaz opravljala v tempeljnu. Ko sta me moj oče in moja mati pustila v tempeljnu, sklenila sem v svojem sercu, da bom Boga imela za svojega Očeta ter sem večkrat premišljevala, kaj bi mogla storiti Bogu dopadljivega, da bi mi nakloniti hotel svojo milost. Pred njegovim oltarjem sem opravila sedem prošenj: Pervi č sem prosila milosti,

da bi zamogla spolnovati zapoved ljubezni Božje. Drugič sem prosila pomoči, da bi po Božji volji in po njegovem dopadenji ljubila bližnjega in vse, kar Bog sam ljubi in je njemu drago. Tretjič sem prosila, naj mi dodeli, da sovražim vse, kar on sovraži. Četrtič sem prosila, naj mi dá poterpežljivo, ponižno in dobrovoljno serce, krotkost in vse čednosti, ktere bi me prijetno delale njegovim očém. Petič sem prosila Boga, naj bi mi dal doživeti tisti čas, ko bo prišla na svet preblažena Devica, ktera bo rodila Sinu Božjega; prosila sem, naj mi ohrani moje oči, da jo vidim, moja ušesa, da jo slišim, moje roke, da jej strežem, moje noge, da jej služim, in moja kolena, da Sinu Božjega molim v njenem naročji. Šestič sem ga prosila milosti, da spolnujem povelja in naredbe višjega duhovna v templji. Sedmič sem prosila, naj Bog tempelj in vse ljudstvo ohrani v svoji službi.“

Čez leto in dan pridejo nazaj vitezi, ki so z Ludovikom vred bili šli na križarsko vojsko. Prinesli so s seboj tudi telo umerlega vojvode Ludovika. Zvedeli so vnebovpijočo krivico, ktero je storil Henrik Elizabeti in njenim otrokom; napotijo se k njemu, očitajo mu nečloveško dejanje ter zahtevajo, da deželo nazaj dá Elizabeti in njenim otrokom. Milost Božja je zadela serce krivičnega Henrika, da je spoznal svoj greh; Elizabeta je zopet prišla v svoje posestvo.

Kmalu pa je zapustila svoj grad, in zdaj prostovoljno. Odpovedala se je goljufivemu svetu in stopila v tretji red sv. Frančiška. Ostro je živela po vodilu tega reda v otroški priprostosti in v vednem zatajevanji. Dné 19. listopada l. 1231. je umerla z besedami: „Ženin gre po svojo nevesto!“ Bila je še le 24 let stara. Papež Gregor IX. jo je že l. 1235. prištel svetnicam. (Alb. Stolz.)

57. Sveta Cecilija.

(Umerla 230.)

Dné 22. listopada obhajamo god ene najlepših nevest nebeškega ženina — god svete Cecilije. Ona je ena izmed tistih junaških rimskih devic in prvih cvetov iz Gospodovega verta, ktere svet vsa stoletja občuduje in visoko časti po vseh kerščanskih deželah, ker so popolnoma posnemali preblaženo Devico Marijo posebno v njeni neomadeževani čistosti.

V duši svete Cecilije je sveta vera že zgodaj pognala tako močne korenine, da je v prvi mladosti živela bolj za Boga kakor za svet. Storila je obljubo, da hoče v vednem devištvu le Jezusa ljubiti, kakor Marija. Kakor je pa Devica vseh devic tudi kraljica mučencev, tako morajo vsi, ki njo nasledujejo, več ali manj terpeti, kakor si prizadevajo za višjo ali nižjo stopnjo svete čistosti. Videli bomo v njenem življenji, kako je Cecilija junaško zedinila krono mučeništva s krono devištva.

Cecilija je bila po svojem stanu dobro izobražena; s svojo vednostjo pa se ni ponašala. Ljubila je samoto, da se je lože pogovarjala s svojim nebeškim ženinom; verlo spretno ga je poveličevala z godbo in petjem. Sveti evangelij je vedno imela pri sebi, da je lahko vsak trenutek zajemala iz studenca Božje modrosti podučenje ali tolažbo. Če tudi je lepo tiho živela, vendar se je po Rimskem mestu kmalu zvedelo o njenih posebnih prednostih. Valerijan, blag in bogat mladenič, snubil jo je pri njenih stariših; obljubili so mu jo. Ko je pa sv. devica to zvedela, prestrašila se je silno nevarnosti, ktera preti njeni obljubi; priserčno se zateče h kraljici vseh devic ter jo prosi sveta in pomoči.

Ko neki dan bridko toži svojo zadrego Mariji in svojemu nebeškemu ženinu, pri-

kaže se jej angelj Gospodov in pravi: „Cecilija! volja Božja je, da slušaš svoje stariše. Jezus bo tudi v zakonu tvoj ženin; ker vedi, jaz sem varih tvojega devištva.“

Udá se volji Božji, ktero jej je angelj naznanil, ker jej je obljubil svojo mogočno brambo. Valerijan, njen ženin, bil je še nevernik. Pervi dan po poroki mu Cecilija naznani voljo Gospodovo ter ga svari pred vsem, kar bi nasprotno bilo deviški čistosti njenega serca. Valerijan tega ni razumel. Njegova sveta

nevesta ga poduči v najpotrebniših resnicah sv. vere; z Božjo pomočjo se je oklenil večnih resnic ter je privolil njenim svetim željam. Cecilija mu napiše pismo ter ga pošlje k papežu Urbanu I., ki ga na pot zveličanja pripelje in kersti. Ko pa nebeško-vesel pride nazaj, najde svojo nevesto v molitvi. Zraven nje stoji v bliščeči obleki angelj Gospodov, ki ima dva dišeča venca, spletena iz prelepih cvetlic in lilij. Enega poda sv.

Ceciliji, enega pa ravno kerščenemu mladeniču. Oba poklekmeta in častita Boga ter obljubita Gospodu vedno zvestobo v svojem sklepu. Nekaj dni pozneje je tudi Valerijanov brat Tiburcij pristopil k sv. veri.

Spreobrnjenje toli slavnih oseb, Valerijana in Tiburecija, ki sta očitno spoznavala sv. vero z deli pobožnosti in radodarnosti, se vé da ni ostalo skrito. Mestni glavar Almakij je to urno zvedel. Ta je bil pa zaklet sovražnik kristjanov ter jih zatiral z vso močjo. Natolceval je Valerijana in Tiburecija, da imata v svoji

hiši prepovedane shode; zato ju je poklical pred svoj sodni stol. Z junaško serčnostjo sta kerščanska mladeniča odgovarjala na vse očitjanje, prigovarjanje in žuganje nevernega Almakija, tako, da se je silno razsrdil in ju ukazal neusmiljeno mučiti v pričo velike množice. Ko sta pa v grozovitih mukah bila vesela in opominjala neverno ljudstvo, naj zapusti néme malike in naj moli živega Boga, ukazal je glavar, glave jima odsekati.

Seveda so bile zdaj tudi ure sv. Cecilije že štete. Njena priserčna želja, doseči krono mučeniško, spolnila se je kmalu. Ker se mestni glavar Almakij vendar nekoliko boji očitne obravnave s sveto devico, pošlje svoje služabnike k Ceciliji, ki jo nagovarjajo, naj vpričo njih, kar na tihem doma daruje rimskim bogovom. Ali njeno vzvišeno obnašanje, s katerim je zavrnila to zahtevanje, gorečnost, s ktero je opisovala lepoto svete kerščanske vere, imela je prečuden



Sveta Cecilija.

upliv na poslance; ko jih sv. devica nagovori, naj tudi oni sprejmejo sveto zveličansko vero, odgovorijo vsi z enim glasom: „Mi verujemo, da je Kristus Sin Božji, pravi Bog, ker ima take služabnice!“

Preden pa je bila sveta devica pripeljana pred sodni stol Almakijev, sporočila je papežu Urbanu I. ter ga prosila, da je prišel v njeno hišo. Sprejeli so spreobrnjeni poslanci mestnega glavarja in nad štiri sto družih sveto vero; vse je papež kerstil. Cecilija je svoje premoženje že bila razdelila ubožcem; zdaj

je podarila cerkvi še hišo, v kateri je stanovala, da jo je papež v cerkev posvetil.

Cecilija je tako dokončala svoj pozemeljski tek. Svojemu bogoljubnemu življenju je le še pridobila nezvenljivo krono s kervavim mučenstvom. Almakij jo pokliče pred sodbo. Vésela, mirna, kakor na ženitovanje opravljena nevesta pride Cecilija pred sodnika. Preobširen bi bil popis, ako bi hotel navesti vse tehtne odgovore, s katerimi se je svetnica ustavljala natolcevanju, prilizovanju in žuganju zvitega sodnika. Almakij si ne upa obglaviti imenitne rimske device, ki je bila iz ene najslavnejših rodbin celega mesta. Zato zapove, naj jo peljejo nazaj v njeno palačo in jo zaprejo v domače kopališče, da bi se v prevročem soparu zadušila. Ali nič žalega jej ne stori hudi sopar, akoravno je bila noč in dan zaperta v tej prestrašni vročini. (Še zdaj kažejo v cerkvi sv. Cecilije v Rimu lončene in svinčene cevi, po katerih je šel sopar v to kopališče.)

Almakij ni mislil prelivati kervi imenitne Rimljanke. Ker jej pa vročina ni nič škodila, poslal je rabelja, naj jej glavo odseka. Pa nov čudež je uničil njegov namen. S tretjim postavno privoljenim udarcem še ni mogel umoriti svete device; preplašen je bežal in popustil Cecilijo, ki je ležala v kervi na tleh. Velika množica kristjanov, ki so čakali žalostnega konca, je sula v hišo in svetnici skazovala svoje češčenje in ljubezen. Zrobci so nabirali kri svete mučenice ter hvalili sklepe Božje previdnosti. Tri dni je to terpelo. Včasih je izpregovorila z oslabeлим glasom ter vernike opominjala k stanovitnosti. Ko je slednjič še prejela blagoslov sv. očeta in njegovi skerbi priporočila ubožce, izdihnila je svojo sveto dušo.

Že v prvih časih so rimski kristjani pozidali lepo cerkev v čast svete Cecilije. Njeno telo pa je ležalo v katakombah,

kamor jo je pokopal papež Urban I. Po silnih napadih divjih narodov, ki so večkrat ropali po rimskem mestu, pozabilo se je, kje da je grob imenitne svetnice. Tudi njena cerkev je terpela toliko, da se je v devetem stoletju papež Paskal I. bal, da bi se poderla. Zato je sklenil, z novega jo pozidati in postaviti lepšo, nego je bila poprej. Želel je pa tudi, da bi svetinje te svetnice prenesel v novo cerkev. Dolgo so iskali grob sv. Cecilije, pa niso ga mogli najti.

Ali kraljica devic, kraljica mučenikov je varovala sveto telo svoje zveste in serčne častilke in posnemovalke ter je ohranila vernikom srednjega veka. Ko neko jutro papež Paskal moli v cerkvi sv. Petra, zaspi truden ponočnega čuvanja. Prikaže se mu sv. Cecilija ter ga opomni, naj le še dalje išče. Paskal pravi: „Sploh se govori, da so Longobardi odnesli sv. telo.“ Sv. Cecilija pravi: „Res se je dolgo in skerbno iskali; ali milost moje mogočne Gospé, vselej deviške Matere Božje, ta ga je varovala; ni pripustila, da bi me bili odnesli; zato sem ostala na kraji, kjer sem počivala od začetka.“ Ko je prikazen sv. očetu obljubila, da bo našel njene svetinje, je izginila. Paskal je na novo iskal in kmalu so izkopali zaželeni zaklad.

Sčasoma so zopet pozabili na njen grob. Ko so pa leta 1599. zopet prenovili njeno cerkev, zadeli so pod oltarjem na svetinje sv. Cecilije. Telo je ležalo še celo, tako in v taki legi, kakor je umerla. Njena glava je bila zavita v drago pregrinjalo in je imela krono. Takratni imenitni podobar Štefan Maderno vsekaj jo je prav lepo v kamen ter zraven napisal: „V ta marmor sem postavil podobo svete device Cecilije v taki legi, kakor sem jo sam videl nestrohlo v njenem grobu.“ — Vsi občudujejo to prekrasno kamenito podobo, katero sem tudi

jaz videl leta 1877. (Kampf der h. Jungfrauen.)

58. Sveti Leonard Mavriški.

(Umerl 27. listopada 1751.)

Ker navadno molimo sv. križev pot po navodu sv. Leonarda Mavriškega, naj tudi tega svetnika nekoliko opišem.

Ta priserčni častilec deviške Matere Božje se je rodil 20. grudna l. 1676. v Portu Mavriciji, ki leži pri Genoveškem morji na Italijanskem. Pri svetem kerstu so mu dali ime Pavel Hieronim. Komaj dve leti staremu umerje mati. Vzela ga je pa v svoje posebno varstvo preblažena Devica Marija. V njegovi otročji duši se je skrivnostno vnela prav posebna ljubezen do Matere Božje. Komaj je znal govoriti, že je priserčne molitvice opravljal v čast nebeški Materi. Večkrat je zbral dečke svojih let ter jim pripovedoval, kako naj časté Marijo, kako naj jo prosijo milosti, da jih ohrani nedolžne; večkrat jih je peljal v procesiji k čudodelni podobi Matere Božje. Stopil je potem na bližnji zid ter je po svoji zmožnosti povelečeval slavo in dobroto nebeške kraljice; tako se je potegoval za njeno češčenje.

Še bolj vneto je to delal, ko je nekdanj po Napolitanskem bil hud potres; mladino je opominjal, naj prosi usmiljenega Boga, da bi bil domovini milostljiv na priprošnjo naše ljube Gospe, in naj je ne tepe več s tako šibo.

Ker je preblažena Devica Marija hotela svojega zvestega služabnika na-se navezati s priserčnimi vezmi, da bi bil vnet apostol svete vere in lepih čednostij, vodila ga je po poti visoke učenosti v svetišče samostansko. Ko je dosegel dvajseto leto, stopil je v frančiškanski samostan sv. Bonaventure v Rimu, kjer je bil 2. vinotoka 1696 preoblečen; dali so mu ime Leonarda. Angeljsko nedeljo 1697

pa je storil slovesno obljubo. Tu je urno napredoval v pobožnosti do Matere Božje. Njegovi pogovori z družimi brati so bili le o svetnikih in drugih spodbudnih rečeh. Najraje je govoril o preblaženi Devici in Materi Božji.

Ko je bil v mašnika posvečen, napade ga huda bolezen. Nikako zdravilo ni pomagalo. V razne kraje so ga pošiljali; ali vedno slabši je bil. Z otroškim zaupanjem se oberne k svoji ljubi Gospej ter jo priserčno prosi, naj mu izprosi še ljubo zdravje, da zamore veliko storiti in terpeti v čast njenemu Božjemu Sinu, obljubi jej, svetemu misijonskemu delu posvetiti se ter delati za spreobračanje grešnikov, ako ga reši nevarne bolezni. Marija ga je uslišala. Kmalu se mu je obernilo na bolje in v kratkem je bil popolnoma zdrav.

V zahvalo za to prejeto milost je svoji ljubi nebeški Materi storil to-le obljubo: „Darujem svoji ljubi Materi ne le vse svoje serce, ampak na vso moč si hočem prizadevati, v vseh dušah vnemati ljubezen do nje ter povsodi oznanjati njeno slavo, velikrat govoriti o njej in vedno misliti na njo; pospeševati vse pobožnosti, ki so v njeno češčenje.“

V 32. letu življenja je začel misijonariti. Bog mu je dal poseben dar, da je njegova beseda globoko segala v serca obilnim poslušalcem. Opravljal je sam sv. misijone. Kedar ni bil na prižnici, bil je v spovednici, da je z Bogom spravljal po pridigah presunjene poslušalce.

Okoli mesta Florence je nastala strašna kuga, ki je živino neusmiljeno davila. Bali so se, da bo na to pritisknila še lakota. Sv. Leonard, poslan v to mesto, prišel je svoje spokorne pridige. Vse je skupaj vrelo. Goreče besede svetega samotarca so do solz ganile poslušalce. Veliko grešnikov se je spreobrnilo, in Bog je odtegnil svojo pravično šibo; kuga

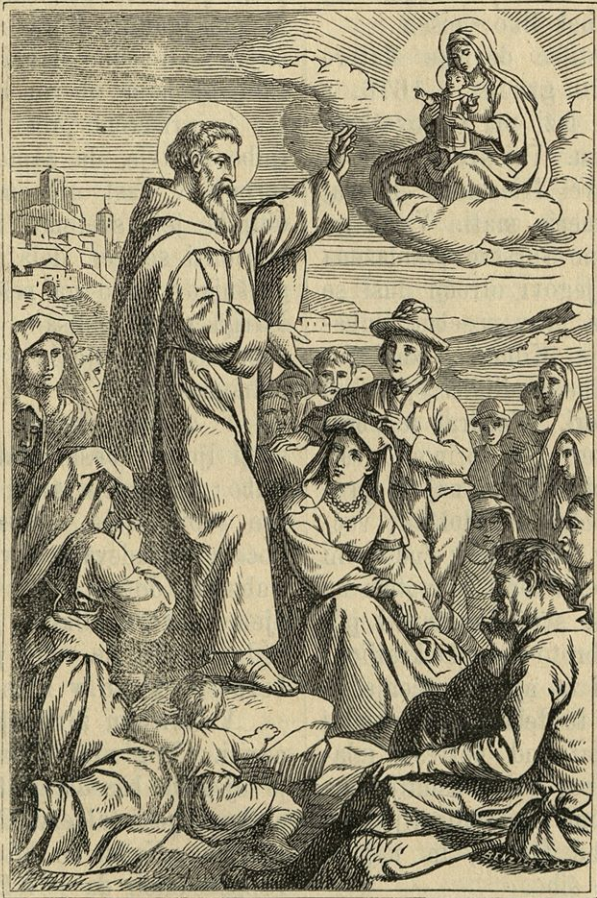
je pojenjala. Deželni knez je zaprosil svetega frančiškana, naj v zahvalo za to veliko milost obhaja sv. misijon. Odbrali so za to kraj zunaj mesta, kjer je bila čudodelna podoba Matere Božje; sam knez in vsa gospoda se je udeležila. Toliko ljudstva je privrelo, da so jih pri sklepni pridigi šteli nad sto tisoč; če tudi so bili nekteri zavoljo silne množice oddaljeni do pol ure od pridigarja, tedaj so ga vendar vsi lahko slišali in razumeli.

Celih štirideset let je delal za zveličanje neumerljivih duš. Obhodil je veliko tudi najbolj odročnih in pustih krajev, in to v najslabšem vremenu, po snegu in dežji, in vedno le bos. Večkrat je imel vse ranjene noge. Ternje, ki ga je zbodlo, je poljubil in rekel: „Ker je Jezus Kristus na križi umerl, da je naše duše rešil, pač to ni nič velicega, ako kaj malega poterpim, da katero dušo za nebesa pridobim.“ — Pred mrazom je bil slabo zavarovan, ker je nosil le ponošeno obleko. Vedno se je postil. Na terdi postelji si je le malo počitka privoščil. O tolikem neumornem delovanju je pa še prav ostro pokoril svoje telo; vsakdo je

bil te misli, da bi bil gotovo že obnemogel, ako bi ga Bog posebno ne podpiral.

Nikdar se ni zanašal na svoje delo; le v Boga je terdno zaupal. Zato je pa vedno molil. Ako ni bil na misijonih, umaknil se je v samoto ter še pomnožil

svoj post in svoje pokorjenje, da bi izprosil od Boga potrebnih milostij za svoj poklic. Da bi bil toliko bolj gotovo uslišan, obrnil se je vselej k svoji ljubljeni Materi Mariji. Preden je začel kak misijon, je preblazeno Devico priserčno prosil za spreobrnjenje grešnikov. Vselej je tudi svoje slušatelje prosil, naj tudi tako storé. Njegova ljubezen do deviške Matere Božje je bila neskončna. Nič bolj ni želel, kakor da bi vsi ljubili in častili Marijo. Svoje zveličanje je po vsem položil v njene



Sveti Leonard Mavriški.

roke. Na svojih persih je nosil majhno podobo neomadeževanega spočetja, katero je posebno častil. S to podobico je blagoslavljal bolnike; večkrat jo je vzel v roke ter priserčno poljuboval. Vsako uro je Marijo pozdravil s „Češčena si Marija“ ter jej čestital, da je bila brez madeža spočeta in izvoljena v Mater Božjo.

Vedno je presveto Trojico hvalil zavoljo Mariji skazanih milostij; pred vsacim delom jo je prosil njenega materinega blagoslova. Vsak dan je molil rožni venec frančiškanski v spomin sedmerih Marijinih radostij (veselj). Kedarkoli je videl kako podobo Matere Božje, pripognil se je globoko, zmolil „Češćena si Marija“ ter pristavil: „Ti si moja ljubljena!“ Zjutraj, opoldne in zvečer je položil obljubo pokorščine v roke Matere Božje. Kedar je šel v kor, da bi z družimi menihi opravljal duhovne molitve, zaprosil je vselej Marijo, naj v njegovem imenu Boga hvali, ljubi in moli. Dvanajstkrat vsak dan se je globoko priklonil svoji nebeški Materi ter jo vselej prosil darú angelske čistosti in na telesu, resnične ponižnosti, spreobrnjenja grešnikov; vselej je ponavljal, da jo ljubi iz celega serca in da jo hoče ljubiti do zadnjega vzdihljeja.

Na njene poglobitve praznike: čistega spočetja, rojstva in vnebovzetja, pripravljaj se je z devetdnevnic; na njene druge praznike pa s tridnevnic. Te dneve je po devetkrat molil Marijino pesem: „Moja duša poveljuje Gospoda“, v znamenje posebnega češćenja. Vsak praznik je hvalil presveto Trojico za milosti, ktere je preblaženi Devici skazala tisti dan; zraven pa je obžaloval svoje grehe. Bolečine žalostnega Marijinega Serca nosil je v svojem sercu. Večkrat je terdil, da je Marija njegova premila dobrotnica; zato se hoče tudi on vsega posvetiti v njeno slavo in jej služiti z nepremagljivo zvestobo. Da bi svojo hvaležnost pokazal Mariji, rekel je večkrat na prižnici: „Ako preišlujem, kolike in koliko milostij sem dobil po Mariji, zdi se mi, da sem podoben cerkvi, v kateri je čudodelna Marijina podoba, in ktera je po vseh stenah prenapolnjena z obljubnimi tablicami, pod kterimi se povsod bere: „Zavoljo milosti po Mariji zadobljene.“ Zdi se mi, da se

ravno te besede povsodi berejo na meni. Svojo zdravo pamet, imenitno službo, da delam za zveličanje duš, sveto redovno obleko, ktero nosim, — vse imam le po milosti Marijini. Vse dobre misli, vsako dobro nagnjenje svoje volje, vse dobre želje svojega serca imam po milosti Marijini. Le berite, povsodi, na moji duši in mojem telesu boste našli zapisano: „Po milosti Marijini“. Na mojem jeziku boste brali: „Po milosti Marijini“. V mojem serci — o, da bi je vam mogel pokazati! — v sredi mojega serca je zapisano: „Po milosti Marijini“. — Moja premila dobrotnica bodi brez konca češćena! Vekomaj bom prepeval Marijino usmiljenje; ako dosežem zveličanje svoje, dosegel ga bom po milosti moje prevzvišene Gospe!“

Ni pa mu bilo zadosti, da bi le sam iz celega serca ljubil in častil Marijo, z vso močjo si je prizadeval, da bi vsa serca vnel v tej ljubezni. Povsodi je širil njeno slavo, povsodi pospeševal njeno češćenje. Vedno je mislil na njo. V svojih pridigah je z vso zgovernostjo vnemal svoje poslušalce, naj se zatekajo k mogočni Materi Božji, k Mariji; priporočeval jim je, naj vsak večer molijo sv. rožnivenec. Pri vsakem misijonu je imel posebno pridigo v čast preblaženi Devici Mariji. To pridigo je govoril vselej tako vneto, da so se omehčala tudi najbolj terda serca in je prisilil najterdovratniše grešnike, da so se udali. Neštevilno se jih je spreobrnilo po takih pridigah. Večkrat je rekel: Kar ne opravi strah pred peklom, groza pred sodbo, to stori moja ljuba Mati Marija, kedar govorim o njej. Pri vsaki pridigi je govoril serčno; kedar pa je govoril o svoji ljubi Gospej, je bil ves vnet. Da bi pokazal svojo ljubezen do Matere Božje, dejal je očitno v pridigi: „Oh, ljubo moje ljudstvo! niso prazne besede; resnično vam povem, iz serca

vam razodenem: Želim umreti, da živim z Marijo, preblaženo Devico. O ljuba moja Mati, vzemi me na svoje naročje! Glej, jaz tvoje ubogo dete hrepenim po tebi, o preljuba moja Mati! In vi, preljubi poslušalci, molite na tihem eno „Češčena si Marijo“ za me in izprosile mi to milost, da zdaj, precej tu na prižnici umerjem, da zamorem tja, da bom gledal Marijo in se v tem gledanju veselil. Z Božjo pomočjo mi vest ne očita nobenega greha; upam, da pojdem v nebesa in da mi bo pripuščeno gledati svojo prevzvišeno Gospo, svojo ljubo Mater. Ako pa te velike milosti nisem vreden, dovolite mi, da potolažim svoje serce in rečem: Želim umreti, želim umreti, res! želim umreti, da živim z Marijo, preblaženo Devico.“

Tako je sveti Leonard ljubil Marijo; tako si je prizadeval, da bi jo tudi drugi ljubili in častili. Učil je, kaj naj ljubi Gospej stori pravi častilec vsako leto, vsak mesec, vsak teden, vsak dan, vsako uro in vsak čas. Učil je, kako mora pravi Marijin častilec tudi greh sovražiti in se ga skerbno varovati; ker Marija je res pribežališče grešnikov, ni pa varhinja nobenega greha. V vsaki nevarnosti v greh naj služabnik Marijin reče sam sebi: „To sovraži Marija, moja prevzvišena Gospa; nočem je žaliti; tega vekomaj nočem storiti.“ Nekdaj je zaklical: „Poprimite se vneta češčenja Marije Device, in vsi boste rešeni!“

Ko je ta zvesti služabnik Marijin več ko štirideset let misijonaril in neutrudno delal za zveličanje svojega bližnjega, umerl je v samostanu sv. Bonaventure v Rimu, v soboto zjutraj, 27. listopada leta 1751. Kakor v življenji, tako je bila tudi pri smerti svojega ljubljenca preblažena Devica Marija. Ob smertni uri se je veselo pogovarjal s svojo ljubo Materjo, ki je svojemu sinu v tej resnobni uri stala na strani.

Papež Pij IX. ga je dne 29. rožnika leta 1867. svetnikom prištel.

(Heithausen. Schweier Legende.)

59. Sveti Janez od križa.

(Umerl 14. grudna 1591.)

Kakor različne so zvezde na nebu, tako različni so svetniki v nebesih. Zavaljo Boga radovoljno, veselo terpeti, to je znamenje prave kerščanske čednosti, znamenje čiste ljubezni Božje. Terpljenja želeli si, hrepeneti po vedno večjem terpljenji, da bi križanemu Jezusu bil vedno bolj enak, to je pa velikodušna ljubezen, najvišja stopnja popolnosti, katero človek zamore doseči. K izvoljenim te stopnje se prišteva sv. Janez, imenovan „od križa“.

Ta Janez je bil rojen na Kastilijanskem, v majhnem mestu Fontiveros, leta 1542. Njegov oče je bil Gonzalez Ipez, reven tkalec. Njegova pobožna mati mu je vcepila priserčno ljubezen do Marije, katero je častil z detinsko ljubeznijo. Marija pa mu je kmalu pokazala, kako skerbno čuje nad svojim ljubljencem in kako ga v raznih nevarnostih varuje.

Komaj petleten igra se neki dan z družimi otroci blizu necega ribnika. Ko hoče s šibico meriti njegovo globočino, pade na glavo v vodo. Urno se povzdigne, pa zopet nazaj pogrezne, in tako še drugič. Ko se tretjič iz vode povzdigne, obstoji verh vode. Na vpitje družih otrok prihiti neki delavec, ki otroka potegne iz vode. Deček vprašan, kako se je obderžal verhu vode, pripoveduje otroško priprosto, da se mu je približala prelepa Gospa v bliščeče-belem oblačilu in mu ponudila roko; on pa si ni upal prijeti je za roko, ker je bila njegova roka gerda, umašana; lepa Gospa ga je sama prav ljubeznivo prijela za ramo in tako dolgo deržala, da je prišel mož, ki ga je potegnil iz vode.

Ko pride domov, pripoveduje vse natančno svoji materi, ki mu verjame; vesela ga opominja, naj bo hvaležen prelepi Gospej in naj jo še bolj pogosto in bolj pobožno kliče na pomoč. Janez je vse obljubil in je odslej le to želel, da bi se vsega posvetil Marijini službi; prosil je Mater Božjo, naj mu pomaga, da bo vedno njen zvesti sin in da bi podoben ostal njenemu Božjemu Sinu.

Zdaj mu umerje oče. Mati se z otroci preseli v mesto Medino. Akoravno revna, pošilja ga vendar v ondotno šolo, kjer Janez urno napreduje v čednosti in v učenosti. Dvanajstleten mora opustiti šolo; materina revščina ni pripustila, dalje šolati se mu. Poskušal je pri raznih rokodelcih, ali nikjer ni kazal potrebnih zmožnosti; ni bil namenjen za rokodelstvo, ampak za kaj višjega. Marija ga je hotela imeti v svoji službi.

V Medini je bila bolnišnica, kateri so rekali: „pri spočetji Marijinem“. Oskerbnik te bolnišnice, do katerega se je Janez obrnil, se ga usmili ter ga sprejme, da bi stregel bolnikom. Z vso ljubeznijo se je lotil nove službe. Nič mu ni pretežavno; saj je bil v hiši Materi Božji po-

svečeni; v bolnikih je stregel terpečemu Jezusu. Skerbel ni samo za njih telesne potrebe, tudi za njih dušo mu je bilo mar. Kakor angelj stregel jim je ljubeznivo in jim kazal svoje sočutje; sploval jim je, kolikor moč, vse želje, tolažil jih, uterjeval v udanosti v voljo

Božjo; obujal jim posebno zaupanje na Marijo, ki je Mati usmiljenja in zdravje bolnikov. Za ta trud ga je Marija zopet plačala in ga je rešila iz velike nevarnosti.

Na dvoru bolnišnice je bila globoka, odperta kapnica brez ograje. Janez, navadno zamišljen v Božje reči, gre neki dan čez dvor naravnost proti kapnici, in preden se zave, pade vanjo. Tisti trenutek ga zagledajo drugi služabniki, prihitijo, tarnajo in jokajo, misleči, da je gotovo mrtev. On pa zavpije iz globokine glasno: „Nič se ne bojte,

meni ni nič hudega; le verv mi spustite doli, da me ven potegnete!“ Čez nekaj trenutkov je zunaj, ves vesel, brez vsake rane. Vsi ga vprašajo, kako je to mogoče? On pravi: „V trenutku, ko sem padel, videl sem prečudno lepo Gospo, ki je razgernila svoj plašč, ž njim me obvarovala vsacega udarca, ter me deržala



Sveti Janez od križa.

verh vode, dokler me niste potegnili ven.“ Kdo bi popisal veselje vseh pričujočih, ko so to slišali? Vsi so bili prepričani, da prečudno lepa Gospa je bila Marija, kraljica nebeška; saj so vedeli, kako zelo Janez časti Marijo.

Oskerbnik Marijine bolnišnice, previden mož, je že poprej opazoval veliko svetost in posebne dušne zmožnosti tega mladeniča, mislil ga je dati še v šole, da bi postal mašnik in bi potem v bolnišnici opravljal duhovno službo. Res se je Janez naprej šolal pri jezuitih, ki so v tem mestu imeli svoje šole. Čim bolj pa se je bližal čas, da bi postal Janez mašnik, tem bolj se je bal te vzvišene časti, toliko bolj je čutil svojo nevrednost. Še bolj goreče je molil ter prosil razsvetljenja od zgoraj, da bi mili Bog poslal žarek Božje luči v njegovo oplašeno serce. Večkrat je vzdihoval: „Gospod, pokaži mi pot, po kateri naj hodim po tvoji volji! Ti pa, o sveta Devica! ki si mi vedna varhinja bila, bodi mi vodnica v stvari, v kateri gre za zveličanje moje!“

Kdor pa tako moli, ta ne bo zapuščen; kdor tako dela, ta ne bo zašel. To je skušal tudi naš svetnik. Ko je neki dan priserčno ponavljal svojo prošnjo, slišal je glas: „Služil boš v redu, kteremu boš pripomogel do prvotnega vodila.“ Teh besed ni koj razumel. Ko so se pa ravno takrat v Medini naselili karmeliti, ki posebno pospešujejo Marijino češčenje, spoznal je zvesti sin Marijin, da ga Bog kliče v ta red. Urno gre v novi samostan; ko mu leto poskušnje mine v ostri pokori in v velikem zatajevanji, dopolni v Salamanki svoje učenje in je v svojem pet in dvajsetem letu posvečen v mašnika.

Zdaj se je še le prav vnel ogenj njegove ljubezni do molitve in do terpljenja. Njegova duša je hrepenela po popolnosti, po vedno večji enakosti z Jezusom. Vodilo

njegovega reda oslabila je v dolgih stoletjih marsiktera mlačnost. Janez je želel, to vodilo zopet vpeljati v prvotni ostrosti, zlasti še, ko se je spominjal glasu, ki mu je rekel, da bo veliko pripomogel k prenovljenju prvotnega vodila. Bog, ki mu je to naložil, dodelil mu je tudi svojo pomoč, da je doveršil to nalogo.

Takrat je živel na Španskem tudi sveta Terezija, posebno lepa svetnica in velika častilka Matere Božje in svetega Jožefa. Tudi njo je Bog poklical, da je pomagala prenoviti karmelitski red. Janez je zapustil samostan ter šel v neko na pol razderto hišo, ktero je nekdo podaril sv. Tereziji. Začel je prav ostro živeti. Cele noči je premolil; jedel je le kruh in sočivje. Njegovo puščavico je sapa prepihavala. Imel je v njej lesen križ in mrtvaške glave. Po dveh mesecih se mu je pridružil en mašnik in en brat. Pervo adventno nedeljo leta 1568. so ti trije storili obljubo pred oltarjem Matere Božje, da hočejo vodilo tega reda natančno spolnovati: pridejal si je ime: „Janez od križa“.

Kmalu so vsi občudovali malo družbico. Imenovali so jih: „bose karmelite“. Urno se je množila družba in kmalu je bilo več samostanov. To pa je bilo tern v peti razvajenim menihom, ki so še naprej bolj složno živeli. Da bi prenovljenje ustavili, skušali so Janeza spraviti s poti. Menda jim je sama hudoba dala to misel, da so Janeza po noči ujeli in ga v Toledi vergli v temno, zaduhlo ječo. Tako gerdo so ravnali ž njim, da je vsakdo moral spoznati, da ga mislijo počasi umoriti. Kaj pa je počel sv. Janez? Vesel in mirno je vse to sprejel iz rok Božjih in hvalil je ljubega Jezusa za milost, da zamore ž njim terpeti in težki križ nositi. Neprenehoma je klical Marijo, svojo dobro Mater, naj mu pomaga s svojo prošnjo, da ostane stanovit.

Njegovo zaupanje v Marijino pomoč je bilo neomahljivo; saj jej je obljubil že kot majhno dete, da bo vedno njen sin. Pa tudi Marija se mu je skazala skerbno in dobro Mater. V hudi ječi se mu prikaže in ga tolaži: „Le nekoliko še poterpi, moj sin! tvoje delo bo skoraj končano; kmalu boš rešen iz svoje ječe.“ Devet mesecev je bil v zaporu. Marija pride drugič k njemu ter mu veli, naj beži; pa mu tudi obljubi, da mu bo pomagala in ga varovala. Janezu se zdi, da ni mogoče bežati. Jetniška vrata so terdno zaklenjena; kraj v samostanu mu je ves neznan. Drugi dan pa mu Jezus dá ravno tako povelje in pristavi: „On, ki je po Elijevem plašči Elizeja prenesel čez Jordanske vode, ta te bo oprostil in odpravil vse zadržke.“ Zdaj si je bil svest, da je to volja Božja. Ko premišljuje, kako bi izpeljal povelje, oberne se v molitvi k nebeški kraljici. Ta mu razodene, po kateri poti naj gre, pri katerem oknu naj se spusti doli. Zrezal je svojo odejo in svojo srajco na stremene ter jih zvezal v dolgo verv, da bi prej ko prej ubežal. Ko nastopi noč, odpró se vrata sama. Jetnik gre ter se spusti skozi zaznamovano okno po napravljeni vervi na dvor. Bila je tema in zdelo se mu je, da ves dvor obdaje visoko zidovje. Na mah zagleda svetlo lučico, z majhnim oblakom obdano in sliši glas: „Hodi za menoj!“ On gre, pride prečudno čez zidovje in je prost. O, kako je hvalil preblašeno Devico za to prečudno pomoč! — Tudi tebi, ljuba duša! je presveta nebeška Mati gotovo že marsikterikrat pomagala, te v raznih dušnih in telesnih nevarnostih obvarovala; kako je s tvojo hvaležnostjo?!

Veliko veselje so imeli udje novega reda, ko je bil Janez oproščen. Zdaj ga ni nihče preganjal. Raznotere službe je opravljal, zdaj v tem zdaj v drugem sa-

mostanu. Povsodi je bil Bog ž njim. Bil je zares prelep vzgled vseh čednostij. Svojim sobratom je bil prizanesljiv, kolikor je pripuščalo redovno pravilo; proti sebi pa je bil silno oster. Le želel je ponižan biti in obilno terpeti. Ko je neko noč molil pred podobo križanega Jezusa, slišal je iz ust Božjega Zveličarja: „Janez, kakšno plačilo hočeš za svoj trud?“ Urno odgovori: „Gospod, terpeti in zaničevanemu biti zavoljo tebe!“ Pač velikodušne besede, ki so kazale, da se je po pravici imenoval „Janez od križa“. — Njegova želja se je tudi spolnila.

Prenovljenje tega reda je leta 1580. papež Gregor XIII. poterdil. Osem let pozneje pa je bilo veliko menihov zbranih, in v neki imenitni stvari je bil Janez nasprotnih mislij. Ker so ga krivo sodili, je bil svoje visoke službe odstavljen in poslali so ga v najbolj samotni samostan, v Penuelo. Priserčno je hvalil Boga in Marijo za to zasramovanje ter z navadno gorečnostjo opravljal dolžnosti priprostega meniha. Ko mu je čas pripustil, hodil je s privoljenjem svojih prednikov v samotno sotesko, kjer je molil in premišljeval.

Njegovi nasprotniki še niso bili zadovoljni. Tako dolgo so rovali, da je bilo sklenjeno, naj gre Janez na Indijansko v misijon. Bog pa je obernil drugače. Sveti mož je nevarno zbolel na nogi. Poslali so ga v samostan Ubedo, da bi tu imel zdravniško pomoč. Ali tu ga je čakalo novo terpljenje; prednik tega samostana je terdo ravnal ž njim, ker je bil krive misli, da ga je Janez poprej hudo razžalil. Njegova grozovitost ga je tolikanj preslepila, da je celó prepovedal, bolnega Janeza obiskovati ter mu streči. To še ni bilo zadosti hudobnemu duhu. Ker ga niso mogli pregnati v Indijo, sklenili so v svoji zaslepljenosti, vzeti mu meniško obleko in ga spoditi iz samostana. Ko

to zve, kervavelo mu je nedolžno serce. Vendar se umiri in pravi: „To mi morejo le storiti, ako sem nepopoljšljiv; pripravljen sem pa poboljšati se; rad prevzamem za svoje prestopke pokoro, kakoršno koli mi hočejo naložiti.“

Ali kmalu se je vse obrnilo na bolje. Prednik z Božjo pomočjo spozna, da nima prav in da dela svetemu menihu veliko krivico. Z resničnim kesanjem pade pred njega ter ga z objokanimi očmi prosi odpusčenja. Zdaj mu lepo strežejo. Njegova bolezen pa le vedno huja prihaja. Hude, skeleče rane se mu širijo po vsem životu. Janez je pa vedno vesel in prijazen. Ko so bolečine le bolj pritiskale, pritisnil je podobo križanega Jezusa na svoje ustnice in na svoje serce. Ko je zvedel, da so zdravniki spoznali, da je bolezen neozdravljiva, bil je silno vesel. Prosil je Marijo, naj bi umerl na njej posvečeni dan. Marija rada usliši prošnjo zvestega služabnika. Prikaže se mu ter mu naznani uro in dan njegove smerti. Bil je 13. dan grudna l. 1591. Petek je bil in svetnik zaprosi, naj mu podelijo sv. zakramente, ker se bliža ura njegove ločitve. Nekoliko pozneje popraša: „Koliko je že ura?“ „Osem je odbila“, rekó mu. „Oh“, vzdihne, „še štiri ure mi torej manjka!“ Ob desetih sliši, da v bližnjem nunskem samostanu zvoní zornicam. On dé: „Tudi jaz grem in bom zornice prepeval s preblazeno Devico v nebesih!“ Premilo se ozre na podobo Matere Božje, ki je visela na steni, in še enkrat zahvali ljubo nebeško Mater za vse skazane dobrote. O polnoči se zberejo njegovi sobratje krog njega; ljubeznivo jih blagoslovi in izdihne svojo sveto dušo.

Čez leto in dan odprejo njegov grob. Njegovo telo je bilo neizpremenjeno ter je prelepo dišalo. Izmed čudežev, ki so se godili po njegovi smerti, naj le enega omenim. Ko je njegov brat Frančišek

zvedel, da je Janez umerl, hitel je k pogrebu. Ali prišel je prepozno. V njegovo tolažbo so mu dali majhno puščico, v kateri je bilo pod steklom košček Janezovega mesa. Ko Franc neki dan prav pobožno moli, vzame to puščico, da bi jo poljubil. Ali kako se začudi, ko v koščeku mesa zagleda resnično podobo svetnikovo, zraven pa še podobo preblazene Device Marije, s svojim nebeškim Detetom v naročji, pred katero je klečal svetnik. Frančišek ne verjame svojim očem. Zato pokaže svetinjo drugim; vsi ravno tako vidijo.

Ta čudež spričuje, kako je sv. Janez od križa Marijo ljubil; kaže pa tudi, kako je Marija njega ljubila. — Ljubimo tudi mi svojo nebeško Mater, da bo tudi ona nas ljubila!

60. Zveličana Marija od angeljev.

(Umerla 16. grudna 1717.)

Kako pobožna kristjana sta bila grof Donat Fontaneli in njegova žena Marija Tana, vidi se iz tega, da se je izmed šestero njunih hčer petero posvetilo Bogu; med njimi pa je najlepše živela Marijana, ki je bila rojena 7. prosinca 1661. Še majhna učila je Marijanica druge otroke svetih resnic. Komaj štiriletna je že priserčno želela, skleniti se z Jezusom v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa. S šestim letom je mislila iti v kako puščavo, da bi spokorno živela; slišala je, da so tako živeli nekteri svetniki. Ker so jej to zabranili, napadla jo je huda bolezen, katero so zdravniki spoznali za neozdravljivo. Njena dobra mati jo je imela posebno rada; zato jo je v tej sili priporočila Mariji, Materi Božji; pa naročila je tudi Marijanici, naj sama prosi zdravja nebeško Mater. Komaj pa deklica vzdihne: „Marija pomagaj!“ že se jej prikaže nebeška kraljica z Detetom Jezusom, in Marijanica je zdrava.

Da bi se Materi Božji hvaležno skazala za to milost, sklenila je, posnemati jo v vseh čednostih. Ko se je nekdanj pogledala v ogledalu, da bi si naravnala lasé, vidi v ogledalu s ternjem venčanega Zveličarja. To je do solz presunilo njeno serce; novič je sklenila, ogibati se vsega grešnega, da bi le vsa bila Jezusova.

Petnajstletna se odpove posvetni ničemurnosti in gre v samostan bosih karmelitaric v Turinu, v katerem jej dajo ime „Marije od angeljev“. Ta samostan je vodil duh sv. Terezije, in Marija si je prizadevala, po vsem posnemati to veliko služabnico Božjo. Vsi so občudovali njeno natančno pokorščino. Po zgledu sv. Terezije je tudi posebno častila svetega Jožefa. Veliko je zaupala v njegovo močno priprošnjo. Zraven praznikov Matere Božje je pobožno obhajala tudi praznike svetega Jožefa. Ker je tudi njega posnemala posebno v ponižnosti in v pokorščini, ljubil je tudi sveti Jožef svojo služabnico in bogato poplačal njeno zaupanje. V zadnjih letih se jej je večkrat prikazal z Marijo. Zagotovil jo je, da jo hoče obvarovati vsega razžaljenja Božjega.

Kako je sveti Jožef poplačal njeno zaupanje, vidimo iz naslednje prigodbe. Ko je bila prednica pervikrat v samostanu sv. Kristine, takrat je po Savojskem divjala huda vojska. Če ravno v samostanu, vendar jo je hudo skerbalo veliko zlo, katero ima kervava vojska vselej za seboj. Priserčno je molila; vzdihovala je k Mariji in sv. Jožefu, naj bi mili Bog odvern timerahovito šibo. Gospod je uslišal svojo zvesto služabnico ter jej je razodel, da bo ljubi mir dodelil, ako si Turinsko mesto izvoli svetega Jožefa v svojega patrona. Močno si prizadeva pri kraljevem dvoru in pri mestnem starešinstvu, da bi urno spolnili to razodenje Božje. Ker je bilo sploh znano njeno

sveto življenje, zato so jej vsi verjeli. S slovesno tridnevno si izvolijo Gospodovega rednika, svetega Jožefa, v svojega patrona, ter se njegovemu varstvu izročé. Prerokovanje služabnice Božje se je spolnilo; mesto je bilo rešeno.

Kraljeva hiša ni imela nič otrok. Kralj Amadej II. in njegova žena sta bila silno žalostna, ker jima Bog še ni dal nobenega otroka. Veliko sta molila, veliko vbogaime dajala v ta namen, a nista bila uslišana. Kraljica žalostna potoži nekdanj svojo bridkost zveličani Mariji od angeljev. Marija tolaži kraljico, povzdigne svoje serce k Mariji in vzdihne; potem pa svetuje kraljici, kaj naj stori v čast sv. Jožefu, ter jo zagotovi, da se bodo čez leto in dan spolnile njene želje. Visoka gospa je bila vesela in se je terdno zanašala na obljubo bogoljubne nune. Marija pa je naročila tudi svojim samostanskim sestram, naj molijo, da bi Vsemogočni kraljevi hiši to milost skazal na priprošnjo Matere Božje in sv. Jožefa. Res je drugo leto 1699 v Marijinem mesecu kraljica srečno porodila sina, kteremu so dali ime Viktor Amadej.

Takrat je Marija od angeljev želela staviti nov samostan v Monkalieri, tri ure od Turinskega mesta. Mnogo zadržkov jo je oviralo. Nikakih pripomočkov ni imela, da bi pozidala hišo in cerkev in še preskerbela potrebni živež svojim sestram. Ko so jo drugi dan opozorili na to, odgovorila jim je, da sv. Terezija še toliko pripomočkov ni imela; po njenem zgledu zaupa v pomoč sv. Jožefa, kteremu hoče posvetiti samostan. Pod prijaznim gričkom si kupi revno hišico. Semkaj pošlje nekatere svojih samostanskih sester. Tudi cerkev prične zidati. In glej! čim več potrebuje, da priredi cerkev in samostan, tem obilnejši so darovi; ko je včasih pošel ves denar, imela je vendar vselej toliko, da je sproti poravnala ve-

like stroške. Ker so se temu ljudje čudili, odgovarjala jim je: „O moj ljubi sveti Jožef me ne bo zapustil; terdno mi je obljubil; nanj se zanašam!“ Kolikor je potrebovala, toliko je imela; imela je majhno škatljico za denar, katero je imenovala „škatljico sv. Jožefa“. Iz nje je jemala, kolikor je potrebovala, včasih toliko, da so se vsi čudili; srečno je dodelala cerkev in samostan, ktereга je slovesno posvetila sv. Jožefu.

Blažena Marija od angeljev je doživela 55. leto. Nevarna bolezen jo hudo napade; veselila se je trenutka, ko se bo vekomaj sklenila s svojim nebeškim ženinom. Ali pokorščina, katero je natanko spolnovala vse svoje življenje, ta jej brani, da še ne more umreti. Njen spovednik še ni privolil v smert. Vsi zdravniki so obupali; večkrat so mislili, da mora zdaj zdaj umreti; spovednik pa jej zapové, da še ne sme umreti. Slednjič pa stopi on k njeni postelji, s podobo križanega Jezusa v roki, in pravi: „No, sestra Marija od angeljev, doslej si živela v pokorščini; ako te hoče Gospod Jezus k sebi, pojdi iz pokorščine. Poverni svojo dušo njemu, ki jo je dal. Loči se od tod in pojdi v slavo njegovo, da ga vekomaj ljubiš.“ Veselo se nasmehlja, pogleda podobo Jezusovo in umerje. — 14. dan Marijinega meseca 1865 jo je papež Pij IX. slovesno prištel zveličancem.

V spričevanje, kako mogočna priprošnjica da je ta lepa nevesta Gospodova, naj omenim le enega čudeža. Leta 1842. je sestra Magdalena, avgustinka v Kapraroli, čutila hude bolečine v želodci, za katere se pa ni ravno dosti zmenila. Čez leto in dan so rekli zdravniki, da je njena bolezen neozdravljiva. Veliko je molila; ali bolezen je vedno huja prihajala. Leta 1844. so spoznali, da ima raka v želodci in da je njeno življenje pri kraju. Pri nesli so jej malo svetinjo zveličane Ma-

rije od angeljev in nje podobo. Oboje položi z velikim zaupanjem na svoj želodec in priserčno moli. V tem zaspi, ko poprej že dolgo časa ni očesa zatisnila. Še le zjutraj ob osmih se zbudi; ne čuti pa nobene bolečine več ter pravi: „Jaz sem ozdravljena; svetnica je čudež storila; vstanem in pojdem k sv. obhajilu.“ Res vstane, in ko se oblači, izkašlja iz sebe vso bolezen. Prestraši se pa, ko se jej zdi, da jo nekdo za roko pelje proti podobi križanega, ki je stala na mizi, in sliši trikrat zaporedoma: „Ozdravela si!“ Celó uro moli pred Gospodovo podobo ter hvali Boga in svojo priprošnjico. Potem gre k sv. obhajilu v začudenje vsem pričujočim sestram. (Ott. Josef.)

61. Zveličani Peter Kanizij.

(Umerl 21. grudna 1597.)

Vsak le količkaj izobraženi kristjan, celo mali šolarček pozna bukvice, katere imenujemo „katekizem“. V teh bukvah je kaj lepo razdeljen ves kerščanski nauk; sestavljal jih je zveličani Peter Kanizij. Ker je bil tudi on velik častilec Matere Božje, naj še njega nekoliko opišem.

Peter Kanizij je bil rojen leta 1521. na Nizozemskem. Njegovi stariši so bili premožni in visoko čislani. Še majhen deček je že kazal, da ima bister um in dober spomin. Bil je posebno živ in včasih zdražljiv. Ko pa se je pameti zavedel, uredila je resnoba in bogoljubnost njegov živí značaj. Večkrat so ga našli po noči ali po dnevi na samotnem kraju, kjer je molil. Večkrat se je opasal s spokornim pašom, ne da bi ga bil kdo opomnil na to.

Petnajstletnega poslali so stariši v staroslavno mesto Kolin, kjer je živelo takrat več imenitnih učenjakov sv. katoliške cerkve; ti možje so srečno vplivali na mladeniča za vse dobro vnetega. Verlo je napredoval v popolnosti; in god sve-

tega apostola Matije leta 1540. storil je obljubo vednega devištva. S tem pa še ni bil zadovoljen. Svetu in njegovi ničemurnosti se je vsega odpovedal ter leta 1543. stopil v družbo Jezusovo, katero je bil malo poprej ustanovil sveti Ignacij. Slovesno se je zaobljubil vpričo sv. Ignacija samega leta 1549. Poslali so ga na visoko šolo v Ingolstat, kjer je marno podučeval mladino v svetih vednostih; posebno pa si je še prizadeval, napeljevati mladeniče na pot čednosti. S svojim opominjevanjem dosegel je toliko, da je veliko učencev redno prejemale sv. zakramente; kar je bilo radi takratne razvade občudovanja vredno. Veliko je razven tega pridigoval; obiskoval je bolnike in jetnike, miril in sprijaznoval je razpertije in za ubožce je prosil miloščine.

Leta 1552. so ga poslali na Dunaj, kjer je tudi mladino vzgojeval; tudi tukaj je pridigoval z velikim uspehom. K temu je pripomoglo njegovo lepo in bogoljubno življenje. Tudi zunaj mesta je oznanjeval besedo Božjo, spovedaval je in obiskoval bolnike. Ni se bal zaničevanja krivovercev, ne slabega vremena. Zavoljo njegovih prelepih čednostij ga je avstrijski vladar hotel imeti za škofa na Dunaji. On pa se je z vso močjo ustavljal tej veliki pa tudi težavni časti. Leta 1554. je izdal knjigo, ktera je razglasila po vsem svetu njegovo ime: kerščanski katoliški katekizem.

Leta 1555. so ga poslali na Češko, naj bi k edino pravi cerkvi nazaj pripelejal prebivalce te dežele, ktere je oslepila in od sv. cerkve odcepila nesrečna kriva vera. Kljub raznoterim oviram je bil vendar toliko srečen, da je v Pragi ustanovil šolo za višje stanove. Tudi v več družih mestih je vpeljal red Jezusove družbe. V Augsburgu je bil dalje časa stolni pridigar, kar je bilo takrat silno težavna služba. Tu je bilo veliko priver-

žencev luteranske vere, ki so sovražili vse katoliško, zlasti pa še jezuite. Nad vse pa so čertili Petra Kanizija, ki je bil prednik jezuitom po Nemškem; a to ga ni motilo. Povračeval ni sovraštva s sovraštvom. Sv. Ignaciju je nekdanj pisal: „Oj, da bi si pač mi bolj prizadevali ljubiti svoje sovražnike, kakor se oni trudijo, da nam jemljejo čast. Tega so gotovo vredni, če nas tudi preganjajo, zavoljo kervi in ljubezni Kristusove, da jih resnično ljubimo; zlasti, ker večinoma vsi v nevednosti grešijo.“

V Augsburgu je bilo takrat žalostno; ko je začel oče Kanizij pridigati, imel je komaj petdeset poslušalcev, in ko je obhajal leta 1559. procesijo sv. Rešnjega Telesa, spremilo ga je komaj dvajset ljudij. Ko je pa nekaj let oznanjeval besedo Božjo, se je mnogo spremenilo. Veliko protestantov se je spreobrnilo; veliko jih je pristopalo k sv. zakramentu tistih, ki poprej leta in leta niso bili pri spovedi. Niso spolnovali le cerkvenih postov, celó prostovoljne poste so si nakladali. Device najimenitnejših rodbin odpovedale so se svetu in stopile v samostan. Leta 1562. je imel oče Kanizij postne pridige, in tisoč ljudij je več pristopilo k sv. zakramentu, nego poprejšnje leto.

Tisto leto po velikinoči poklical ga je kardinal Hozij v Trient, kjer je bil vesoljni cerkveni zbor, da je s svojo učnostjo in gorečnostjo pospeševal sklepe svetega zbora.

Med tolikim delom pa je dobil še dosti časa, da je spisal več učenih knjig, v kterih se je zoper takratne krivoverce posebno goreče poganjal za devištvo, neomadeževano spočetje in čast Matere Božje, preblazene Device Marije. Kakor dober sin potegoval se je za čast svoje nebeške Matere, katero je priserčno ljubil. Še imamo pridige, v kterih je dokazoval,

kako sta Jezus in Marija zedinjena, in da kdor ljubi Jezusa, ljubiti mora tudi Marijo.

Leta 1578. so ga poslali v Švico, kjer je v Friburgu ustanovil nov samostan, v katerem je preživel svoja zadnja leta. Vsak dan je šel v Marijino kapelico blizu mesta. Matere so mu rade donášale ali pošiljale svoje male otroke, da jih je blagoslovil. Priporočal je malim, naj pridno molijo sveti rožnivenec; posvaril jih je, ako ga niso slušali. Pred pridigo ali preden je šel v spovednico, zaprosil je vselej Marijo, naj ga spremi in naj mu pomaga. Vsak dan je molil dnevnice Matere Božje.

Kakor je vse svoje življenje častil Marijo, tako se je tudi zadnjo uro njej priporočal. Malo ur pred svojo smertjo je še vzel v roke svoj rožnivenec ter je molil in nepremično vpiral svoje oči v pododo preblazene Device. Tako je ostal do zadnjega trenutka, ko mu je bilo dano z obličja v obličje gledati ljubo Mater gori v nebesih. Umerl je 21. grudnia 1597. Papež Pij IX. ga je zveličancem prištel leta 1864. — Oj, naj bi zveličani Peter Kanizij gori pri naši ljubi nebeški Materi prosil za vse, ki se po njegovem katekizmu pridno učé kerščanskega nauka. — (P. Florjan Ries.)

62. Dobra mati Marija Terezija.

(Umerla 1836.)

Ko je po Francoskem nastalo prestrašno rogoviljenje in so brezverci pokončati mislili vse, kar je dobro in sveto, bila je bogoljubna žena Marija Terezija Lamovrous po Božji milosti ušla nesrečni smerti. Ko se je dežela pomirila in se zopet povernil ljubi mir, ustanovila je Marija Terezija iz hvaležnosti in v zaupanju na Božjo dobroto hišo „pri dobrem pastirji“, v kateri so dobile varno zavetje nesrečne očitne grešnice, ki so sklenile se

poboljšati, pa si tega med svetom niso upale doseči. Več let se je blaga žena borila z velikim trudom; razne zapreke je morala premagati. Vselej pa je zdatno pomoč dobila na priprošnjo preblazene Device Marije in svetega Jožefa; posebno je častila ženina ljube Matere Božje. Rada se je spominjala tiste skerbi in strežbe, katero je sveti Jožef skazoval Jezusu in Mariji, ko je presveta družina bivala tukaj na zemlji; bila je prepričana, da sveti Jožef tudi zdaj gori v nebesih veliko premore pri Jezusu in pri Mariji. Tiho, samotno in delavno življenje pravičnega Jožefa je posebno dopadalo dobri ženi; častila ga je kot zgled višje popolnosti in kot gotovega, mogočnega priprošnjika. Zato so v njeni hiši vsi visoko častili tega svetnika. Izvolila si je Gospodovega rednika za gospodarja in oskerbnika svoji hiši.

Leta 1822. je popravljala neko zapuščeno cerkev blizu svoje hiše pri dobrem pastirji; v njo je postavila kapelico sv. Jožefu posvečeno; ni bila še dodelana, ko je že dobila naročeno podobo sv. Jožefa iz Pariza. To podobo je začasno postavila v svojo domačo kapelo. Na jesen tistega leta pride mestni župan, grof Borteuil, veren mož, ter želi z nekim dobrim prijateljem pogledati bogoljubno napravo. Hišna mati Marija Terezija je bila nekoliko bolna. Ukaže torej eni izmed prednic, naj vodi oba gospoda po vsi hiši ter jima vse razkaže. Najprej gredó v domačo kapelo, in tu vidita novo podobo sv. Jožefa, ktera jima posebno dopade. Bila je pa tudi zares ljubezniva; župan omeni, da mu je prav po godu. „To bo našo dobro mater razveselilo, ko bo zvedela, da podoba svetega Jožefa tudi vam ugaja“, pravi spremljevalka. »Gotovo je pa tudi draga?« pravi na to župan. „Dve sto frankov velja, a ti so še na dolgu“, pristavi prednica. Ko

naprej pregledujejo po hiši, postoji na mah župan in reče spremljevalki, da bi mu bilo kaj ljubo, ako bi dobra mati njemu prepustila to podobo sv. Jožefa, in še pristavi, naj to hišni materi sporoči. Prednica, ki je vedela v kaki stiski je hišna mati, meni, da bo težko kaj iz tega. Ko vso hišo pregledajo, obišče župan še dobro hišno mater. Pohvali lepi red, ki je v bogoljubni napravi; pogovor napelje tudi na novo podobo sv. Jožefa, ktera mu toliko dopade, da je mislil prositi, da naj bi jo njemu prepustili; pa, ker mu je znano, koliko dobra mati vsak dan dobrega stori, hoče opustiti to misel. Ona pa ne obotavlja se reče: „Pa zakaj ne? gospod grof! sv. Jožef je vaš v tem trenutku; vesela sem, ako vam morem postreči s čim.“ Zagotavlja ga še, da mu bo podoba že na dom poslala. Grof pa pravi, da bo poslal po-njo že svoje služabnike, ki bodo tudi prinesli toliko, kar podoba velja.

Kmalu se poslovi in odide. Ni pa še bil iz hiše, kar se verne k dobri materi in pravi: „Prosim, ne vzemite mi za zlo; pa ne vstrašite se. Ker ste toliko dobri, dajete mi serčnost, da vas še nekaj prosim.“ Spremljevalka se boji, da ne bi župan dobro mater še kaj več nadlegoval. Dobra žena pa z navadno prijaznostjo reče: „Le govorite, gospod grof! saj veste, da vam nič ne odrečem.“ Župan pravi: „No, prav; v znamenje spoštovanja vzemite podobo sv. Jožefa nazaj. Veste, da je moja lastnina in da imam pravico do nje, iz serca rad pa jo vam darujem.“ Urno odide. Drugo jutro pa pošlje svojega služabnika, ki prinese dve sto frankov s pismom, v katerem grofovski župan prijazno omeni, da nazaj dá podobo svetega Jožefa, ki sicer ni prišla iz hiše. Tako je sv. Jožef dve sto frankov lepo poplačal, in dobra mati je bila rešena velike zadrege.

Sveti Jožef je večkrat pomagal dobri materi. Še eden slučaj naj omenim. Leta 1835. spokornice niso imele več dela; vendar so se morale preživiti le z zaslužkom svojih rok. Iskali so dela; pa vse je bilo zastonj. Dobra mati, ravno bolehná, zateče se zopet k svojemu zavetniku svetemu Jožefu. Uredi devetdnevnicó: s postom ob suhem kruhu v sredo, v petek in v soboto, da bi zadostovali za pregrehe, ktere so morebiti krive, da mili Bog hiši odteguje svojo dobrotno roko, in da bi tako počastili Jezusa, Marijo in in sv. Jožefa, kteri so tu na zemlji morali prenašati marsiktero pomanjkanje.

Glej! koj prvi dan devetdnevnicé naroči dobrotna oseba trideset srajc; drugi dan dobijo naročilo za 36 srajc; tretji dan zopet za 60; četerti dan pa za več ko šest sto srajc.

Ko je bila dobra mati Marija Terezija spet drugo pot v veliki zadregi, ukazala je le spet devetdnevnicó v čast sv. Jožefu, svojemu hišnemu oskerbniku. Konec te pobožnosti prinese nekdo vratarici 150 frankov rekoč: „Dajte to dobri materi!“ Vratarica pravi: „Gospod, dobra mati me bo vprašala, od kod ta veliki dar? še celo, ker nam pride v veliki sili na pomoč; kaj naj izporočim?“ Tujec pa pravi: „Samo to izporočite, da mali znesek daruje ud bratovščine sv. Jožefa.“ Neznani človek urno odide.

Dobra mati Marija Terezija je spoštovana šla po večno plačilo leta 1836. (Ott Josef.)

63. Sveti Janez evangelist.

(Umerl okoli leta 100.)

Čudno! Svetnik, ki je prvi častil našo ljubo nebeško Mater preblaženo Devico Marijo, — svetnik, ki je skazoval gotovo najlepšo čast Gospodovi Materi, — ta posebni ljubljenec Jezusov in Marijin,

pride v popisu Marijinih častilcev še le zadnji na versto!

Ker sem častilce Matere Božje in sv. Jožefa, kolikor moč, razverstil po letnem času, in ker obhajamo god sv. Janeza evangelista konec grudna, zato naj bo on zadnji nekoliko opisan. Naj bo sveti Janez venec v versti naštetih svetnikov! Seveda tudi ta popis bode le prav kratek.

Sveti Janez je bil rojen v Betsaidi na Galilejskem. Oče mu je bil Cebedej, premožen ribič. Njegova mati Salome je ena izmed svetih žen, o katerih nam pripoveduje sv. pismo, da so zvesto hodile za Božjim Zveličarjem in s svojim premoženjem mu stregle; celó na križi ga niso zapustile ter so kupile dišečih mazil za maziljenje njegovega prečastitega telesa. Ta pobožna mati je svojemu sinu Janezu vcepila priserčno hrepenenje po prerokovanem Zveličarji, ktereга so takrat pravični željno pričakovali. Bil je učenec svetega Janeza Kerstnika; ta mu je pokazal Jezusa z besedami: „Glejte Jagnje Božje!“ Šel je za Jezusom in tisti dan pri njem ostal. Ko je kmalu potem Jezus hodil ob Galilejskem morji in je videl Janeza z njegovim bratom Jakobom mreže v čolnu ravnaočega, poklical ga je. Janez je popustil očeta in vse ter šel za njim. (Mark. 1.)

Janez je bil najmlajši izmed vseh apostolov, in kakor menijo nekteri cerkveni učeniki, še ni imel pet in dvajset let, ko ga je Gospod izvolil. V svojem evangeliji se večkrat imenuje „učenca, ktereга je Jezus ljubil“. Sveti Avguštin

pravi, da je Gospod Janeza posebno ljubil zavoljo njegove velike udanosti in ljubezni, zavoljo njegove krotkosti in miroljubnosti in pa zavoljo njegove deviške čistosti. Zavoljo svoje neomadeževane nedolžnosti je bil vreden, da mu je Gospod umirajoč izročil svojo Mater in mu razodel največje skrivnosti. Bil je s Petrom in Jakobom priča raznim dogodbam, pri

kterih niso bili drugi apostoli. Tako na gori Tabor, ko se je Gospod izpremenil, na Oljski gori o njegovi smertni bridkosti. Janez je bil zraven, ko je Jezus ozdravil Petrovo taščo, ko je obudil Jairovo hčer. Pri zadnji večerji je bil najbliže Gospoda, slonel je celó na njegovih persih. Ko so učenci žalostno vprašali, kdo je nesrečni izdajalec, pomignil je Peter Janezu, naj on vpraša Gospoda. Janez je bil edini izmed vseh apostolov, ki je na Kalvarijo spremljal Gospoda in do smrti njegove ostal pod križem. Po vstajenji je bil prvi učenec pri praznem grobu. Pri Tiberijskem jezeru je le njegovo deviško oko spoznalo Gospoda; on je rekel Petru: „Gospod je!“

Ker je Janez Jezusa ljubil, ljubil je prav posebno tudi Mater njegovo; saj je

bil po Božji volji v posebni zavezi z njo.

Naš Božji Zveličar je na križ povzdignjen zapečatil svojo zadnjo voljo, svoj testament. Svoje Rešnje Telo je v presvetem zakramentu zapustil svoji cerkvi, svojo Rešnjo Kri je dal grešnikom v zveličanje; skesanemu razbojniku je obljubil sveti raj in zapuščenim apostolom svetega Duha; Petru je izročil vladanje svoje



Sv. Janez evangelist.

cerkve; svojemu ljubljenu učenču pa je zapustil svoje najdražje, Marijo svojo Mater. „*Ko je tedaj Jezus Mater in učenca, kterega je ljubil, videl zraven stati, reče svoji Materi: „Žena, glej, tvoj sin!“ Potlej reče učenču: „Glej, tvoja Mati!“ Od tiste ure jo je učenec k sebi vzel.*“ (Jan. 19, 26. 27.)

Kaj pač je sv. Janez občutil tisti trenutek! Seveda je bilo njegovo serce neizmerno užaljeno o smerti Gospodovi; vendar je bilo napolnjeno z neizrečeno radostjo o besedah, ktere mu je rekel njegov umirajoči Učenik: „Glej, tvoja Mati!“ Od kar je Marijo poznal, visoko jo je spoštoval in častil kot Mater svojega Gospoda; in zdaj, ko jo je zares smel imenovati svojo Mater, kako veliko in sveto je bilo njegovo veselje! Sveti evangelij samo to pravi: „*Od tiste ure jo je učenec k sebi vzel.*“ Če tudi so le kratke besede, vendar veliko povedó.

Janez je Marijo k sebi vzel. Skerbel je za njo z vso ljubeznijo; stregel jej je z vso ponižnostjo; varoval jo je z vso pazljivostjo; slušal jo je z vso natančnostjo; spolnoval je vse dolžnosti, ktere zamore dobri sin skazovati svoji ljubljeni materi.

Ko je Gospod zaklical: „Dopolnjeno je! Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo!“ umerl je. Nebo je otemnelo, zemlja se je tresla. Marija pa je stala pod križem in zraven nje Janez, ki je ž njo občutil prebridko žalost. Jezusa so sneli s križa; v grob so ga položili; in Janez je spremil žalostno Mater Marijo v Jeruzalem nazaj. Ni se zmenil za norčevanje zapeljane množice, ne za zasmehovanje zaslepljenih farizejev.

Ko je Gospod Jezus častito vstal od smerti in je nazaj šel v nebesa, čakali so apostoli z Marijo, v molitvi zbrani, prihoda sv. Duha. S svetim Duhom napolnjeni, razsvetljeni in okrepci so nesli

veselo oznanilo na vse kraje sveta, da bi ves svet pridobili za Kristusovo vero.

Kedaj je sv. Janez Jeruzalem zapustil, kam je šel najprej, to ni gotovo znano. To pa vemo, da je večjidel bival v mali Aziji in da si je slednjič mesto Efez izbral v svoj sedež. Očetje cerkvene zbornice v Efezu nam pripovedujejo, da je Janez s seboj vzel Božjo Mater Marijo, da je tako spolnovati zamogel svojo dolžnost do sebi izročene Matere. O kako je pač natanko preskerbel vse, karkoli je Marija potrebovala! Kako rad je spolnoval vse njene želje! Kako se je poslužil vsake prilike, da bi jej pokazal svojo ljubezen! Kako vesel in srečen je bil, ker je bil blizu nje in je zamogel premišljevati njene prelepe čednosti in njene velike prednosti.

Kolikor dalje pa je užival to srečo, toliko bolj je spoznal vzvišenost njenih čednostij, toliko bolj je izpregledal globokost njene modrosti. Kakor pravi sv. Mehtilda, bilo je njegovo spoštovanje proti Mariji toliko, da je v njeni pričujočnosti pobesil svoje oči in se je pogledati ni upal. Zato ni čuda, da je sam dosegel toliko svetost in modrost, ktero razodeva v svojih spisih. „O milosti polni učenec“, pravi sv. Tomaž Vilanovski, „ki je za Kristusom Gospodom imel tako imenitno učiteljico! Kaj ga je vse naučila! Rada mu je razodela vse, kar je v prijaznih pogovorih slišala in zvedela o svojem Božjem Sinu. Zato se je on s svojim duhom lahko vzdignil nad vse druge evangeliste.“ Sv. Ambrož piše: „Nič se ne čudimo, da govori Janez o Božjih rečeh veliko veličastnejše, nego drugi apostoli, ker mu je na strani stala ona, ki je gledala skrivnosti nebeške. Ako je že samo pozdravljenje preblazene Device s toliko milostjo napolnilo sv. Janeza Kerstnika, kaj vse je storilo tako dolgo občevanje Marijino Janezu evangelistu? Ako

je bilo že Elizabeti v veliko srečo, da je Marijo tri mesece imela v svoji hiši, koliko srečo je imel še le Janez, ki je toliko let ž njo v eni in isti hiši mogel prebivati?“

Sv. pismo pravi: „*S svetim boš svet in z nedolžnim boš nedolžen.*“ (Ps. 17, 26.) Kako svet in kako nedolžen je postal sveti Janez, ki je tako dolgo pred svojimi očmi imel tako lep zgled, tako popolno ogledalo, neomadeževano Devico Marijo! Njene čednosti so ga vedno vemale v priserčnem hrepenenju po popolnosti. Njena nedolžnost je še le prav razsvetljevala njegovo nedolžnost; in njena ljubezen do Jezusa je množila njegovo ljubezen. Kakor je bil ž njo pri kervavi daritvi na križi, tako je priserčno ž njo obhajal tudi nekervavo daritev. Vsak dan je pri sv. maši podal Materi Božji sveto obhajilo. Koliko veselje! kolika čast!

Med tem je Janez vneto oznanjeval nauk svojega Božjega Učenika. Njegova nebeška krotkost, ki se je razodevala v vsem njegovem obnašanju; njegova angeljska nedolžnost, ki je sijala z njegovega obraza; njegova Božja milota, koja je spremljala njegove besede, in njegova velika gorečnost, s ktero je deloval kot apostol Gospodov: vse to je proderlo celó v najtërša serca, s svojim vnetim učenjem je brezštevilno ljudij pripeljal v Jezusovo čedo. Ustanovil je veliko cerkvá, dal jim je mašnike in škofo, kterim je na serce polagal, naj zavoljo ljubezni Jezusa Kristusa skerbno pasejo čedo Gospodovo. Doživel je veliko veselje, videti, kako se vera v Jezusa Kristusa širi na vse kraje. Vsega tega pa ni pripisoval svojemu trudi, ampak blagoslovu, molitvi in priprošnji svoje ljube Matere Marije. Če ga tudi Marija ni spremljala po vseh njegovih apostolskih potih, kar pa vendar tudi nekteri učeniki mislijo, gotovo je pa, da mu je pomagala z besedo in de-

janjem ter mnogo jih v veri poterjevala s svojim zgledom.

Približala se je pa ura, v kateri naj bi Marija ta svet zapustila in se preselila tja k svojemu Božjemu Sinu. Razodela je to svojemu ljubemu prijatelju Janezu ter izrekla željo, da bi še enkrat rada šla v Jeruzalem, še enkrat obiskala in počastila kraje, kjer je terpel njen Božji Sin Jezus. Dasi je to naročilo hudo delo Janezu, — nerad se je ločil od svoje nebeške Matere, — spremil je vendar Marijo v Jeruzalem; obiskal je ž njo Oljsko goro, goro Kalvarijo in grob, kamor so bili položili Gospoda. Slednjič jo prosi, naj ga zadnjikrat blagoslovi. Materino ljubeča mu dá Marija svoj blagoslov in pristavi, kakor piše Amadej: „Z Bogom, moj sin, uči Kristusovo Božjo natoro in oznanjaj prihodnost!“

Po Božji naredbi so prišli takrat vsi apostoli v Jeruzalem, da bi bili pričujoči pri odhodu Matere Božje iz te solzne doline. Silno so žalovali, da bodo izgubili tako dobro Mater. Ali neizmerno njeno hrepenenje in njene priserčne želje po Jezusu so jih tolažile; k sercu so si vzeli nebeško slavo in večno zveličanje, ktero jo čaka v nebesih in spoznali so voljo Božjo; tako se je njih žalost spremenila v veselje. Tudi sami so želeli umreti in skoraj gledati obličje Božje; toda njihova poslatev še ni bila končana. Janez je šel po vnebovzetji Matere Božje nazaj v Efez, ter nadaljeval svoje blaženo delo in se pripravljaj na hudo poskušnjo, koja ga je še čakala.

Cesar Domicijan je silno preganjal kristijane. Tudi Janeza so ujeli in v Rim odpeljali. Vergli so ga v kotel vrelega olja, iz kterega je pa nepoškodovan izšel; kakor pravi sv. Hieronim, še bolj čverst in okrepečan. Poslali so ga v prognanstvo na otok Patmos, kamor je bilo že mnogo kristjanov zavoljo Jezusovega Imena pro-

gnanih; te je ljubeznivo tolažil in s svojim zgledom poterjeval v sv. veri. Tukaj je Bog njegovega duha razsvetlil, da je gledal v prihodnost in prerokoval zgodbe sv. cerkve. Tukaj je zerl veličastvo nebeško, tu videl zveličanje in slavo izvoljencev božjih, zlasti še slavo preblašene Device Marije. V svojem skrivnem razodenji piše: „*Veliko znamenje se je prikazalo na nebu: Žena s solncem obdana, in luna pod njenimi nogami in na njeni glavi krona iz dvanajst zvezd.*“ (12, 1.) Veliko znamenje se je prikazalo na nebu; to je, kakor pravi sveti Albert Veliki, v cerkvi; žena, ta je Marija; s solncem obdana, to je s Kristusom, ki je solnce veličastva; luna, to je, vse časno in minljivo pod njenimi nogami; in „na njeni glavi krona iz dvanajst zvezd,“ to je njeno zasluženje in njene prednosti.

Leta 96. je bil grozoviti Domicijan umorjen. Njegove prestrašne zapovedi so se preklicale in prognanci so smeli nazaj v svojo domovino. Sv. Janez pride zopet v Efez. Koj pa je zapazil, da je sovražnik že lulike nasejal med pšenico. Krivoverci so vstali, ki so trosili med vernike, da Jezus ni pravi Bog, ampak le stvar. Janez se spomni zadnjega opomina Matere Božje Marije: „Uči Kristusovo Božjo natoro!“ Krepko se ustavi nesrečni krivi veri. Na prošnjo pravovernih kristjanov spiše svoj

evangelij, ki ga začne s temi veličastnimi besedami: „*V začetku je bila Beseda, in Beseda je bila pri Bogu, in Bog je bila Beseda*“ (1, 1.); in ga konča z opominom: „*To pa je zapisano, da verujete, da Jezus je Kristus, Sin Božji, in da imate verujoči življenje v njegovem Imenu.*“ (20, 31.)

Kako je bil sv. Janez, ljubljenelec Jezusov in Marijin, vnet za zveličanje duš, odrešenih z Gospodovo kervjo, kaže nam ta-le prigodek iz njegovega življenja. Ko se je postaral in ni več mogel hoditi, nosili so ga verniki v cerkev, on pa je vedno le ponavljal besede: „*Otročiči moji, ljubite se med seboj!*“ Učenci so se naveličali teh besed in so ga vprašali, zakaj jim vedno to ponavlja? Milo odgovori: „Ker je to zapoved Gospodova; če le to spolnite, dosti je!“ Res je temu tako. Ljubezen do bližnjega izhaja iz ljubezni Božje; kdor pa ima ljubezen Božjo, spolnuje zapovedi.

Janez je to zapoved spolnoval. Njegovo hrepenenje po Jezusu in Mariji je postajalo vedno večje; te želje so se množile, kolikor bolj je slabelo njegovo telo. Tudi njemu se je približala ura ločitve. Ko je bil doživel 97. leto, ga je poklical Gospod k sebi, da v večnem veselji počiva na njegovih persih in z Marijo uživa slavo nebeško.



Janez Volčič,

duhovni svetovalec, župnik Šmarjetski in slovenski pisatelj.

(Spisal P. Florentin Hrovat.)

„O, da bi mogel jaz kdaj doživeti,
Da bi Marijo vsa serca ljubila!“
Vzdihljeji.

Ob vznožji pogorja, ktero delata Seljska in Poljanska dolina, razprostira se prijazno mestice Loka. Od tod se ti odpre

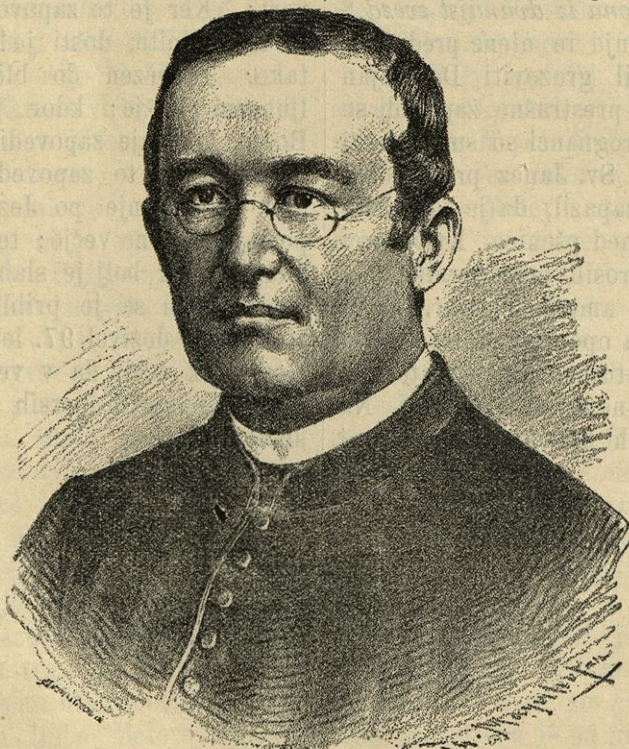
prekrasen razgled po ravnini tja do sinjih gor, ki se razprostirajo ob koroški in štajerski meji. Mesto je jako staro. Ker je bilo od leta 973. z okolico vred lastnina frižinskih škofov, zove se mesto sploh Škofja Loka.

Poleg mesta takoj je Stara Loka ali „pri materi fari“. Ta je brez dvoma najstarejša fara na Kranjskem. Kakor pripoveduje ustno izročilo, oznanjeval je na kraji, kjer stoji zdaj farna cerkev, že v sredi prvega stoletja kerščansko vero sv. Mohor. Sv. Marka ga je poslal na te kraje oznanjat sveti evangelj. To ustno izročilo poterjuje tudi starodavna kapelica sv. Lavrencija, ki je pred sto leti še stala na pokopališči. Že leta 1074.

je Sighard grof Plain, oglejski patrijarh, podaril Elenhardu, 19. frižinskemu škofu, več posestev na Kranjskem in poterdil patronatsko pravico starološke fare. Iz teh dveh starih farâ je izišlo že več slavnih in za domovino zaslužnih mož. Tudi g. Janez Volčič, ktere

pač bralci in udje družbe svetega Mohorja po njegovih spisih dobro poznate, je bil rojen v Loški mestni fari. S temi versticami hočemo bralce Mohorjevih knjig nekoliko natančneje seznaniti z življenjem in blagovitim delovanjem prezasluznega moža ter mu postaviti majhen spomenik stem, da odmerimo njega življenjepisu prostorček na koncu obširnega dela, v katerem toli serčno in vneto opisuje slavo Marije Device in sv. Jožefa. Upamo, da je zaslužil prostora med njiju častilci ne samo v knjigi, te-

muč tudi v nebesih, on, ki je s svojimi spisi in zlasti s to svojo knjigo med Slovenci obudil in ogrel toliko zvestih častilcev in častilk Matere Božje Marije in njenega ženina sv. Jožefa.



I. Volčičeva mladostna doba in šolanje.

Če potuješ po cesti, ki derži po Poljanski dolini na Goriško, zagledaš, po pičli uri hodá od Loke, na desno ob cesti, na prijaznem holmci vas. To je Gabrovo, rojstni kraj Janeza Volčiča. Vas broji le kakih sedem hiš; pa je čedna, ker so vse hiše zidane in jih obdajajo sadonosni vertovi. Rojen je bil dné 27. malega travna 1825. leta. Očetu je bilo ime Lavrencij, materi pa Mica. Razun našega Janeza so imeli še enajst družih otrok. Kjer pa je v hiši mnogo zôb, pa le malo rok za delo, se kruh le pičlo reže. Tudi Janezovim starišem je šla terda, da so zamogli otroke pošteno preživiti. Če tudi niso imeli na izobilo premoženja, imeli pa so v serci živo vero, ktero so hoteli tudi svojim otrokom v serce vcepiti že v zgodnji mladosti. In res, srečni otroci, ki imajo dobre, pobožne stariše! Svoje perve nauke je dobil Janezek od svojih pobožnih starišev, zlasti od matere, ki so mu strah božji in ljubezen do Device Marije že zgodaj vtisnili v serce. Ko je stopil v dobo za šolo godno, pošiljali so ga stariši v glavno, prav dobro deško šolo v Loko. Vsak dan je moral uro daleč s kosom črnega kruha v žepu, ki mu je služil za borno kosilce. Južinal je še le popoldne, prišedši iz šole domov.

Ker je glavno šolo v Loki zveršil z dobrim uspehom, sklenili so stariši, da dajo marljivega Janezka v latinske šole. V ta namen ga pošljejo v Novo Mesto, kjer so oskerbovali latinske šole frančiškani. To pa so stariši skoraj gotovo zato, ker so menili lože shajati; bilo je vse ceneje nego v glavnem mestu — Ljubljani. Na jesen l. 1837. stopi v prvo latinsko šolo in zverši 1. in 2. šolo v Novem Mestu, v letih 1840., 1841. in 1842. pa tretjo, četrto in peto šolo v Ljubljani. Leta 1843. se nahaja zopet v novomeškem gimnazijskem poročilu v šesti šoli. Takratni modroslovski šoli 7. in 8. je leta 1844. in 1845. zveršil zopet v Ljubljani.

Ker so ga mogli stariši radi mnogo drugih otrok le pičlo malo podpirati, godilo se mu je za časa šolanja jako slabo; čestokrat je moral hudo stradati, kar je sam ob prilikah omenjal. Znal je pa tudi potem po svoji skušnj, kako hudo je dijaku, ki se mora učiti s praznim želodcem. Bil jim je ves čas v poznejši dobi iskren podpornik. Tudi v svoji poslednji oporoki se je še spomnil revnih učencev, kakor bomo slišali.

Na jesen leta 1845. stopi v ljubljansko semenišče. S svojim priljudnim, prijaznim in ljubeznivim vedenjem si je kmalu pridobil serca bogoslovcev tudi iz družih let.

Naj tu še omenim, da nadopolni mladenci in bogoslovci ni bil od stvarnika ravno nadarjen z izvanrednimi zmožnostmi, kakor kak drugi, pa s svojo neumorno pridnostjo in trudom je toliko doveršil; ravno to dela njegove zasluge še večje pred Bogom in ljudmi. Pač pa mu je stvarnik podaril jako prijeten in mil glas; bil je izvrsten pevec in číslan govornik ves čas do smerti.

Že kot bogoslovec se je marljivo baval s slovenščino, ki je ravno za te dobe jela dobiti svojo veljavo po šolah in uradih. Svoje poskuse pisateljstva v vezani in nevezani besedi je priobčeval v „Novicah“ in „Danici“. Med drugimi nahaja se v „Novicah“ njegova:

Pesem veselih mlatičev.

Že je pretekel čas žétve,
Že je pretekel čas sétve,
Prišel je, prišel čas mlatve;
Dajmo le: pika, pik, pok!

Fantje, dekleta! vstanimo,
Hitro nasajat' začnimo,
Par le za parom vložimo;
Dajmo le: pika, pik, pok!

Naglo za cepe primimo,
Dobro po snopih nažgimo,
Čisto, le čisto omlatimo;
Dajmo le: pika, pik, pok!

Snope po štir' obračajmo,
Bete (cepece) pa urno sukajmo,
Zraven veselo ukajmo,
Dajmo le: pika, pik, pok!

Vendar tud' ne pozabimo,
Da od Bogá vse dobimo,
Njega zato počastimo;
Dajmo le: pika, pik, pok!

Hvalo Bogú zaženimo,
Hvalo le Njemu recimo,
Njega ponižno molimo;
Dajmo le: pika, pik, pok!

II. Blago prijateljstvo. Novomašnik.

Blagor človeku, ki najde pravega prijatelja! Saj se mu sme v vsem zaupati; o dvomih in stiskah ima človeka, kteremu sme stiske svojega serca razodeti. Žal, da so le redki ljudje, ktere smeš prave prijatelje imenovati. Mnogo jih je, ki se ti v obraz ližejo ter ti hlinijo prijateljstvo. Ali ti so hinavci! Zopet imaš na izobilje prijateljev, ki te obletavajo, dokler jim po vsem ugajaš. Pravi prijatelj pa je oni, ki te v sreči opozoruje na

napake, ktere imaš znabiti nad seboj; v nesreči in preganjanji, znabiti nezadolženem, ti pa ostane zvest. Blagor ti, dragi bralec, če si spoznal in našel takega prijatelja! Našel si zaklad, ki je več vreden nego minljivo zlato in srebro. Njemu zamoreš potožiti vse skerbi in žalosti, ki te mučijo; s tem si pa tudi nekoliko olajšaš srce. Posebno se v tako prijateljsko vez radi združujejo enako in blago misleči. — Tudi naš Janez je bil v semenišči že tesno vez prijateljstva sklenil z dobro znanim slovenskim pisateljem preč. gospodom Jožefom Kerčonom, sedanjim župnikom v Predosljih na Gorenjskem. Kmalu sta se bila v semenišči spoznala in sprijaznila. Leta 1846. je bil Janez celó na Kerčonovi novi maši v Šmarji. Leta 1848. je dobil g. Kerčon katahetskó službo v Loki pri nunah. Takrat sta še bolj občevala med seboj ter se razgovarjala, kako bi se dala med Slovenci vpejljati večja gorečnost krepostnega življenja. Pervi dve leti Kerčonove službe v Loki je bil Janez Volčič še bogoslovec.

Leta 1849. zverši bogoslovje in je bil dné 31. malega serpana v mašnika posvečen. Pervo nekervavo daritev hotel je darovati pri svojem prijatelji visokočast. g. J. Kerčonu pri nunah v Loki; to se je tudi zgodilo dné 15. avgusta. Razume se samo ob sebi, da se je ta dan spominjal Janez pri oltarji vseh svojih dosihdobnih dobrotnikov, ki so mu pripomogli, da je dosegel svoj namen. Gotovo je tudi obljudil nebeški kraljici ta dan, da hoče posvetiti vse svoje dušne moči v to, da med vernimi Slovenci širi njeno češčenje; s tem pa tudi pospešuje njih časni in večni blagor. Temu namenu je ostal zvest do groba, dà — še po smerti njegovi bodo budili njegovi spisi češčenje do blažene Device. Niso torej na nerodovitna tla padle besede novomašnikovega pridigarja preč. g. Šim. Vilfana, poznejšega prošta novomeškega, ki je bil tudi vse dni goreč častilec Marije in mu je stavil Marijo za vzgled v življenji in smerti. Ni tukaj prostora, da bi priobčil vse lepe nauke, ktere je dajal novomašniku ta dan — na praznik Marijinega vnebovzjetja.

Za te dobe ni bilo toliko pomanjkanje duhovnikov nego današnje dni; zato so morali novoposvečenci čestokrat dolgo čakati, da so dobili službo. Samo v Loškem okraju je imel naš novomašnik sedem sošolcev. Nadomestoval je prvi dve leti po raznih krajih bolehné duhovnike, tako v Loki mestnega ka-

plana Ožbalda Prosená, v Drazgošah Aleša Sušteršiča in v Šmarjeti bolehnega kaplana Antona Čibaška. Še le, ko je ta 24. junija 1851. leta zopet nastopil službo, poslal ga je ljubljanski škof Anton Alojzij za kaplana v Horjulu.

III. Kaplan v Horjulu. „Šmarnice.“ Marijin pesnik.

Za tega časa je bilo cerkveno življenje po Slovenskem še jako žalostno. O raznih bratovščinah in pobožnostih, ki tolikanj blagodejno uplivajo, da se širi med narodom krepstno življenje, zatira pa pregreha in razuzdanost, ni še bilo ni duha ni sluha. Povsod je še vel takozvani duh jozefinizma, kteremu so bile razne cerkvene bratovščine in pobožnosti sleparija in prazna vera. Tudi duhovni pastirji so bili še semtertja okuženi s temi nazori, če tudi so se jeli marljivo gibati nekteri cerkveno misleči. Med temi je bil v prvi versti nadepolni kaplan Jan. Volčič. Vneti dušni pastir je dobro izprevidel, da zamorejo le razne pobožnosti in bratovščine povzdigniti propalo cerkveno življenje ter privedi vernike na boljše pot. V vseh časih kerščanstva je sv. cerkev v hudih stiskah pričakovala pomoči od nebeške kraljice; pa jo tudi dosegla, kakor nam spričuje cerkvena zgodovina vseh dob.

„Marija, premila nebeška kraljica“, tako piše v uvodu prvih „Šmarnic“, „nikdar nejenja novih dobrot deliti ljudem. Zató so vsi časi kerščanstva polni nje slave, nje hvale. Ravno zato, ker nam Marija, naša preskerbna mati, vedno nove milosti deli s sedeža božjega usmiljenja, zato so tudi njeni služabniki kot dobri otroci vedno skerbili, da so jej stavili nove praznike v znamenje priserčne ljubezni do svoje matere; da bi se jej ravno s tem praznovanjem prikupili in tako zopet novih milostij po njej zadobili.

Pravim služabnikom Marije Device ni bilo zadosti, da jo časté le v njenih praznikih, ktere jej je sv. katoliška cerkev že pred postavila. Pravim služabnikom še tudi ni bilo zadosti, da Marijo svojo kraljico vsak dan trikrat, zjutraj, opoldne in zvečer posebno časté z angeljevimi češčenjem. Ni bilo zadosti, da so še vsako soboto Mariji posvetili. Odbrali so si verh tega še en mesec v letu, v kterem Marijo posebno časté. Ta mesec je majnik ali veliki traven, najlepši vsega leta. Saj vse oživi k novemu življenju, kedar rastejo belo - cveteče, prijetno

dišeče „Šmarnice“, najlepše znamenje nedolžne duše, ki je pod krilom Marije belo cveteča in zavoljo čednosti Bogu prijetno dišeča. S tem praznovanjem se pravi služabniki sosebno Mariji izročujejo, da bi pod njenim varstvom lože prišli v sveta nebesa. Svoje serce darujejo Mariji in njene podobe, v znamenje serčne ljubezni, zaljšajo z dišečimi cveticami, s prelepimi šmarnicami.

Kakor se pa začetek vsakega praznika veže na kako dogodbo, tako je tudi s tem praznovanjem.

Človek, ves obdan z božjimi milostmi, — „kaj imaš, česar nisi prejel od Boga?“ vpraša sv. Pavel, — o kako naglo, o kako lahko pozabi nebeškega Očeta. Še takrat, ko mu Bog obilnejše deli svoje darove, še takrat ga žali. Spomladi nas vse še lepše vabi, le Bogu služiti, le njega ljubiti. Hribje, doline, drevje, meline s svojim zelenjem, tički v zraku s svojim žvergolenjem, rožice na polji — vse hvali in slavi Boga z novim življenjem. Vsa oživljena natora nas kliče, naj bi spoznali, da je le zavoljo nas vse to, da bi tudi mi z novo, oživljeno ljubeznijo služili Bogu, le njega ljubili. Pa, oj, koliko jih je, ki v spomladnem času svojega življenja, v mladosti ne živijo Bogu, kakor novo oživljena spomlad; odpovejo se mu ter nastopijo pot pogubljenja. To pa zato, ker ne darujejo Bogu in Mariji svojih duhovnih šmarnic, s sveto nedolžnostjo ožaljšanih duš. Oj, koliko jih je, ki ravno v spomladanskem času mladosti hodijo le po posvetnem veselji. Sosebno se je to godilo koncem preteklega stoletja, ko je mlačnost za božjo čast kakor strupena megla pokrivala mnogo kristjanov. Takrat se je v Rimu zbralo več pobožnih kristjanov pod vodstvom misionarja O. Lalomija. Ti so sklenili ves mesec majnik obhajati pobožnost na čast nebeški kraljici. S to pobožnostjo so hoteli izprositi od nebeške gospé, naj premila mati prosi pri Bogu, da prizanese ljudstvu, ki ga je pozabilo, in da zopet v srcih užge gorečnost za čast božjo in pravo ljubezen v mlačnih kristjanih.

Ko so po mestu in daleč okrog donele gerde pesmi, ljudje z igro in plesom zapravljali dragi čas ter Boga žalili z novimi grehi, zaljšali so oni pobožni kristjani Marijine oltarje z dišečimi cveticami ter klečé k Materi usmiljenja vzdihovali, naj s svojo mogočno priprošnjo izprosi usmiljenja pri Bogu.“

Sv. oče Pij VII. so leta 1815. 21. dan meseca marca podelili vsem vernikom 300 dnij odpustkov za vsak dan in popolnoma odpustek za oni dan meseca maja, ko prejmó sv. zakramente. Tako se je pričel lepi mesec „maj“ posebno slovesno slaviti na čast nebeški kraljici. Hitro se je širila ta pobožnost po družih mestih in cerkvah po Laškem, pa tudi dalje preko mej po vesoljnem kerščanskem svetu.

V našo domovino je hotel naš nadepolni kaplan g. Janez tudi zasejati to lepo pobožnost na čast kraljici nebes in zemlje. S svojim prijateljem g. Kerčonom je priredil primerna premišljevanja za vse dni. Manjkalo je tej pobožnosti le pravega imena. Izumil ga je po neki cvetlici „šmarnici“, ki cveté tega meseca.

To je tudi izrazil v pesmi, ktero je za uvod pridel svojim pravim „Šmarnicam“. Slove takó:

Šmarnicam.

Pomlad rodila se, cvetke ž njo zale;
Lep bi rad šopek iz njih si nabral.
Stikal po ternji sem, lazil na skale,
Koder sem mladih cvetóv se nadjál:
Videl vijolice sem zagorele —
Kako te cvetke prijetno diše! —
V germu samotnem so v cvet dozorele,
Sveto ponižnost mladino učé.

Videl sem klinčke rudeče cveteče;
Tudi te cvetke lepó mi diše,
Znamenje so mi ljubezni goreče,
Naj bi prav ljubil Boga, me učé.
Hodil sem dalje, cvetic še iskaje,
Kmalu zagledam — zelen rožmarin:
Gori na skali duhti na vse kraje,
Serčne kerščanske zvestobe spomin.

Lepe cvetlice so, ljube in zale,
Šopek povezan prijetno dišeč,
Vsak, kdor le vidi ga, daje mu hvale —
Meni pa vendar še šopek ni všeč:
Greša okó mi cvetlice v njem ene,
Ki mi je ljubša, ko druge so vse,
Lepše in nežniše ni je nobene,
Najbolj po nji hrepeni mi sercé.

Žlahtne vijolice so zagorele,
Rožmarin, klinček — teh nisem iskál;
Zá-me najdražje so „šmarnice“ bele,
Teh sem iskál in jih bodem nabral.
„Šmarnice“ — one so moje cvetlice,
Teh si bom v šopek prelepi nabral, —
Ne zá-me! — k časti Marije Device —
Njena podoba so, — njej jih bom dal.

„Šmarnice“ v šopek skerbno nadejane
Nesem tja v cerkev Mariji v oltár,
Njo tam ponižno poprosim, naj vzame
„Šmarnice“ v znamenje ljubezni za dar. —

Radosti duša bo moja kipela,
 Ko je bo glédalo njeno okó,
 Vem, da Marija darú bo vesela:
 Moje bo znanil ji serce zvestó.
 Vzdihniti hočem: O mati premila!
 Ljubim te — v znamenje ljubezni ti dam,
 Kar je ljubezen tu v šopek povila,
 Šopek iz „šmarnic“ ponižno nabran.
 Pa, o Marija! zastoj ti jaz dati
 „Šmarnic“ ne morem, jih tudi ne dam,
 Milost mi sprosi: Bogá prav spoznati,
 Braniti zla se in dušnih omám!
 Šopek naj vez bo duhovna med nama,
 Kaže, da ljubim iz vse te moči,
 Saj ga nabrala ljubezen je sama,
 Ker te pa ljubim, me ljubi tud' ti!
 Res, kar premorem, o mati Marija!
 Ljubim te — za-te gori mi sercé.
 Veš, kaj želim? o devica Marija:
 Vsi naj te ljubijo, z mano časté!

Sam je prvi vpeljal v Horjulu Šmar-nice in hitro se je jela širiti ta lepa pobož-nost po lepi Sloveniji. Menim, da dandanes na Kranjskem ni fare, da se ne bi obhajala ta pobožnost meseca majnika na čast nebeški kraljici. Kako se je pa tudi ta pobožnost priku-pila vernemu narodu, spričujejo polne cerkve pobožnih častilcev, pa tudi lepo ozaljšane ka-pelice in oltarji na čast majnikovi kraljici. In koliko sadú je že ta pobožnost obrodila, koliko grešnikov prebudila iz grešnega spanja, koliko mlačnih kristjanov prerodila v goreče, koliko gorečih stanovitnih ohranila!

Perva in največja zasluga, da so se šmarnice vpeljale in tako hitro širile, gre pač v prvi versti rajnemu Janezu Volčiču. Marljivo je nabiral gradivo in priobčeval „Šmarnice“. Njemu so jeli slediti drugi, tako da imamo skoraj za vsako leto nove „Šmar-nice“. Le nekaj se je še pogrešalo. Slovenci še niso imeli primernih pesmij, ki naj slavé ne-beško kraljico ob njenih praznikih, pa tudi ob pobožnostih njej na čast, zlasti o šmarnicah. Nadopolni horjulski kaplan je bil že v seme-nišči znan kot vešč pevec. Podučeval je tudi svoje sošolce v cerkvenem in drugem petji. Ob enem je bil pa tudi pesnik. Marljivo je zlagal pesmi Mariji na čast. Obče znani in za cerkveno glasbo in petje prezaslužni gosp. Rihar je pesmi uglasboval. Prikupile so se narodu tako, da so postale, rekel bi, narodno blago do najnovejše dobe. Saj so tudi imele duh naroda. V najnovejšem času so se zazdele nekterim gospodom necerkvene, češ, le to, kar je inostranskega je dobro. Vendar je kmalu minula ona doba. Temu je pa dal zopet povod naš g. Volčič, kar bom koj omenil.

Največ svojih pesniških umotvorov Ma-riji na čast je sestavil za časa svojega bi-vanja v Horjulu. Priobčeval jih je večinoma le v „Danici“. Vse razodevajo njegovo go-reče serce do nebeške matere; kakoršno lju-bezen in pobožnost je čutil v svojem serci, hotel jo je navdihniti tudi svojim ovčicam, sploh narodu. Saj je znal, da je srečno ono ljudstvo, ki časti Marijo. Dokler plamti v sercih ljubezen do Marije, živi tudi živa vera in pa iz nje rastoče krepostno življenje. Saj prave Marijine častilce mati varuje grešne poti, zabredle pa vodi na pravo pot.

Razun že omenjenih in drugih pesmij, ki so raztresene po raznih knjigah, je izdal tudi zbirko cerkvenih pesmij raznih pesnikov. V spomin petindvajsetletnice svojega mašni-kovega posvečevanja je izdal petdeset vzdih-ljejev k Mariji Devici, naši ljubi gospej pre-svetega serca. Večinoma vse vzdihljeje je uglasbil P. Angelik Hribar, frančiškan v Ljub-ljani. Ti napevi so se slovenskemu narodu najbolj prikupili ter izpodrinili nemški duh, ki se je bil jel vsiljevati v naše cerkveno petje. Smelo smem trditi, da je ni ob ne-deljah in praznikih službe božje po Sloven-skem, da ne bi se pri njej pela kaka Volčičeva pesem na čast Matere božje ali presv. Reš-njega telesa, ali pa da ne bi imeli verniki njegovih prelepih molitvenikov, ki jih zbujajo k pobožnosti.

Slava Mariji.

Slava Mariji, prečisti devici!
 Slavo ji pojmo veselo vsi!
 Slava v nebesih mogočni kraljici!
 Slava po zemlji naj glasno doni!

Angeljski kori Marijo slavite,
 Slavo ji pojte iz cele moči!
 Slava! vse trume svetnikov ženite,
 V celih nebesih naj slava doni.

IV. Pospešitelj katoliške rokodelske družbe med Slovenci.

Dobro je znal mladi in goreči kaplan, da same cerkvene pobožnosti in bratovščine ne zadostujejo, da bi se povzdignilo нравno živ-ljenje. Osobito bi bilo treba kake družbe ro-kodelskim pomočnikom po mestih in tergi; ti so razpostavljeni tolikim nevarnostim, ki preté njihovi časni in večni sreči. Zatorej sproži misel, naj se taka družba ustanovi tudi v Ljubljani.

„Večkrat sem že videl, — piše v „Da-nico“ l. 1855. stran 22 — tisto lepo podobo, na kateri je vsa sveta družina skupaj: Jezus,

Marija in Jožef. Marija prede; pa mora dobro znati, ker njene oči niso obrnjene v nit, ampak gleda le sveto dete Jezusa, kako skerbno pometa oblanice in jih sv. Jožefu izpod nog spravlja. Sv. Jožef pa pripravlja s skerbnim, vendar v Boga zaupajočim obrazom debelo desko, menda za kako mizo. Po hišici je vse revno, prav ubožno; vendar je bila nazareška hišica neizrečeno bogata, polna blagoslova božjega, ne le za Marijo in Jožefa, ampak za ves svet. Kedar koli sem videl to podobo, zdelo se mi je v tej hišici tako mirno; ta mir, mislil sem si, je več vreden, nego krona cesarska, še več kot vsa kraljestva in cesarstva. Pa saj sta bila Marija in Jožef tudi kraljevega rodu, rodu Davidovega; imela sta celo v hiši kralja vseh kraljev, — in vendar sta z rokami kruh služila za se in za Jezusa, ker je hotel tako Bog. O, pač srečno rokodelstvo, ktero je posvetila ta srečna družina! Ni čuda, da so se kedaj učili tudi kraljevi otroci kakega rokodelstva, da so posnemali to sveto družino. Pa sedaj je vsa druga. A tudi hiše rokodelcev so sedaj drugačne. Po hišah, kjer šivajo ali tešejo, pilijo ali kujejo, ni več tako domače, kakor je bilo v nazareški hišici. Tista domača priljudnost in priprostost je večinoma izginila in z njo tudi domači mir in domača edinstvo. Ravno zato pa tudi rokodelcem, posebno rokodelskim pomagačem huda poje. Večidel so le tuji, pa tudi vedno ostanejo tuji, še celo domačini so vendar le tuji, ker se je vez kerščanske ljubezni med gospodarji in podložniki če ne ravno popolnoma pretergala, vendar pa razvezala. In od tod gotovo ni nič prida zdihovanje, ki le stare čase hvali, sedanje pa zaničuje. To nič ne pomaga.

Na svetu je res čudno! Najbolj čudno pa zato, ker nobena posvetna reč nima stanovitnosti. Res je svet podoben kolesu, ki po cesti dalje derdra, derdra po prahu, po blatu, po luži; marsikaj zadene in kvišku povzdigne, pa spet zaverže in drugo zadene, večkrat še slabše kot poprejšnje. Takšen se mi zdi človek, takšne cele družine, takšne cele dežele. Vedno se novo pobira, staro zametuje, pa večkrat zopet staro pobere. Marsikaj dobrega so imeli naši spredniki, pa tudi več slabega; ali da bi izboljšali slabo, zavergli so nasledniki tudi marsikaj dobrega. Ni treba le v stari rog trobiti, pa vendar tudi stari niso imeli slame v glavi. — Tako se je godilo tudi z rokodelskim stanom. Bili so nekdanj

rokodelski pomagači družini prišteti. Mojstra so imeli in spoštovali kot svojega očeta in vse je bilo domače. Tudi so bile posebne družbe, vsako rokodelstvo je bilo nekako združeno. Pa od tega ni več ostalo ko sem ter tja družbinske maše in bandera. Ko bi pri rokodelskem stanu nekdanj ne bilo nič dobrega, bile so te družbe vendar le dobre; — in vendar so jih zavergli. Kakšen pa je dobiček tega? Rokodelski pomagači so se jeli po pivnicah potikati, ker doma ni bilo več po domače; zaslužek ni šel več po pravi poti, ampak po cesti zapravljivosti. Kar pa je najhuje, serce se je popačilo, duša je oslabela. Kdor se pa dosti po pivnicah klati, kmalu okadi svojo dušo z dimom razuzdanosti; taki okajeni duši je pa žalostno življenje.

Stanje rokodelskih pomagačev je res žalostno. Pervič zato, ker zaslužek v hudi dragini res ni velik, pa tudi velik biti ne more. Potem gre pa še ta pičli zaslužek večinoma v pivnico. Kako se po pivnicah v mladi družini brez vsega variha godi, je groza le misliti. Pa vse zdihovanje ne bode nič pomagalo, če bomo roke le križem imeli. Pa kaj je početi?

Da se rokodelski stan sploh zboljša, treba je skrbeti, da bodo mladi rokodelci in vsi pomagači dobri delavci, pa tudi dobri kristjani. Zastonj je vse drugo prizadevanje, dokler je serce popačeno. Treba je torej vse slabo odverniti, dobro in koristno pa nakloniti. K temu pa si morajo rokodelci najprej sami v roko seči, da hočejo biti dobri delavci, pa tudi dobri kristjani. Začetek zboljšanja rokodelstva mora biti v rokodelcih samih.

Toda rokodelci sami zopet vsega ne morejo storiti. A k temu bodo družbe rokodelcev največ pripomogle. To so pa take družbe:

V večjih mestih, kjer je veliko prebivalcev, torej tudi več rokodelcev, snidejo se za blagor ljudij vneti moške, preskerbé najprej iz svojega pripravno sobo, kamor se zamorejo vsi rokodelski pomagači shajati ob nedeljskih večerih ali pa tudi druge večere po dokončanem delu. Tu se zamorejo med seboj prav po domače razveseljevati. Tudi smejo kako pošteno zapeti, kar je veliko vredno. Smejo tudi kaj pripuščenega igrati, da si tako svoje življenje osolijo in težave svojega stanú osladé; z eno besedo, v teh zbirališčih so popolnoma doma.

Pa to še ni zadosti. Ti za blagor ljudij res vneti možje preskerbé tudi posebnih učnikov, ali pa so večidel že sami učniki; tako se mladi rokodelčiči zamorejo v marsikteri vednosti tu izuriti. Najbolje pa je še to, da se posebno za dušo rokodelcev skerbi. Zato je duhovnik predstojnik družbe, ki jim po domače razlaga resnice svete vere, jih spominja naukov, ktere so prejimali v prvi mladosti od svoje matere ali pa v domači šoli. Gotovo je, če bodo naši rokodelci pravi, pobožni kristjani, bodo tudi dobri delavci; spoznali bodo tako, da ves blagoslov pride le od zgoraj. Ker pa zgledi vlečejo, prejemaajo tudi skupno sv. zakramente, kar je vse hvale vredno, pa tudi spodbudno za družbo samo in za druge kristjane.

Da pa se ljubezen do Boga in bližnjega povzdiguje, zbirajo rokodelci v teh družbah kakšne krajezarje prostovoljno med seboj. S tem denarjem pomagajo svojim bolnim tovarišem; če pa tega ni treba, preskerbé si s tem denarjem kaj drugega potrebnega. Če kdo kaj brati hoče, dobi v teh družbah tudi potrebnih knjig in časopisov; sevéda take, ki razveseljujejo serce in omikujejo um.

Za družbo samo in njene potrebe rokodelčiči ne dajo niti krajezarja. Brezplačno se podučujejo, brezplačno prejemaajo vse druge dobrote. Vse to preskerbé drugi, za blagor ljudij res vneti možje, ki so kakor očetje te družbe in se tudi očetje ali odborniki rokodelske družbe imenujejo. Predstojnik vse družbe je vselej le mašnik. To bode vsak spoznal za pravo, če pomisli, da je mašnik prav od Boga postavljen, izvoljen učenik in rednik ljudstva. Tudi ima od Boga posebno dolžnost, sv. vero ne le učiti, ampak v razne razmere naroda jo tako rekoč vcepiti. Patrona in prošnjika v nebesih si je pa družba izvolila Marijo, prečisto Devico in sv. Jožefa.

Tako je torej rokodelska družba ob kratkem opisana. Takih družeb je že mnogo po našem cesarstvu in na Nemškem. Povsod so se rokodelčiči sešli z veseljem, kjerkoli so dobili dobre može, ki so jih kerščansko vodili. Še je veliko dobrih mladeničev, ki spoznajo dobroto teh družeb; ti vabijo zopet druge, če tudi že zapeljane.

Le na ta način je mogoče rokodelski stan zboljšati. To je začetnik teh družeb, stolni vikar v Kolinu g. Adolf Kolping, dobro spoznal. Bil je sam popreje rokodelski pomagač ter sam žalostno skusil, kako huda je. Ko je

mašnik postal, bilo mu je najpervo na skerbi, da zboljša rokodelski stan. Ker je z Bogom začel, blagoslovil je Bog obilno njegov trud. Bog mu stoterno vse poverni!

In hvala Bogu! tudi pri nas ne bomo zadnji ne. Tudi v beli Ljubljani so se sešli blagi možje, in naglo se je več rokodelskih pomočnikov oglasilo, ki serčno želé, da bi skoraj tudi pri nas družba rokodelcev oživela; in kakor upamo, ne bomo več dolgo čakali; skoraj, skoraj bode vse preskerbljeno.

Marsiktera kranjska mati bode potem lože pustila svojega sina na tuje. Vedela bo, da so povsod take družbe, ki skerbé za telesni in posebno za dušni blagor rokodelcev. Tudi Ljubljana ima družbo rokodelcev. Bog daj svoj blagoslov!

In res so padle te besede na rodovitna tla. Družbi na čelo je stopil sošolec našega Janeza, rajni nepozabljeni g. dr. L. Vončina. Že čez dva meseca (19. aprila 1855. l.) je po „Danici“ naznanil, da se je izražena nada v šestem listu uresničila. Naš pesnik pa je zopet tako pozdravil mlado

katoliško rokodelsko družbo:

Nauk mine, čas preteče,
Sin na tuje se podá.

„Kdo vé, kdaj se vernem?“ reče,
Materi roko podá.

Skerbna mati za njim joka,
Daje nauk mu za na pot;

„Kaj bo ž njim?“ — sercé ji poka —
„Tam na tujem, tam drugod?“

„Ljubi sin, veselje moje!
Ne pozabi mi Bogá;
On ravná naj poti tvoje,
Proti nebu te peljá.

Rad in serčno k Bogu moli,
K njemu na pomoč zdihuj;
Svet'ga Jožefa si izvoli,
Njemu varhu se izročuj!

Naj Marija ti Devica
Mesto mene mati bo;
Žalostnih je tolažnica,
Ko si v sili, prosi jo!

Eno, eno, sin preljubi!
Mi sercé teži in žge:
Svoje duše ne pogubi;
Zapeljivce varuj se!

In proti nebu se ozira,
V Bogu njé je upanje,
Vsa pomoč z nebes izira,
Zdihne, moliti začne.

„Ti moj Bog, o predobrota
Bodi mu škit v nevarnosti;
Angelj tvoj njegova pota
Naj ravná v nedolžnosti!“

Zdaj po šegi še pobožni
Prekrižuje ga zvesto,
In od sina v misli tožni
Verne mati se domó. —

Al' molitev njena mila
Je proderla do nebes;
Vselej je Bogá ginila
Solza z maternih očes.

Rokodelske družbe vstale
Že na mnoge so strani,
Bodo sine vam zbirale
Pod bandero varnosti.

Družbe té, slovenska mati,
Naj hladí se ti srcé!
Hčejo sinom to dajati,
Kar jim matere želé:

Slišal sin bo uk modrosti,
Videl v zgledih rajsko pot,
Vterjeval se bo v kreposti,
Lože varval grešnih zmot.

Torej ti, slovenska mati,
Ki v Ljubljani sin je tvoj,
Ne žaluj, in zapisati
Reci se mu v družbo koj.

(„Danica“, 1855, št. 18.)

Kakor je Volčičev lepi spis pripomogel, da se je družba rokodelskih pomočnikov hitro ustanovila in dobila potrebno število človekoljubov, ki so jo gmotno podpirali, tako jej je bil sam tudi velik dobrotnik: kakor je bil sploh vsem dobrodelnim napravam. Lepo se je družba razcvetala pod modrim vodstvomkušenega in za vse dobro vnetega dr. L. Vončine, kterega je nemila smert prezgodaj položila v hladno zemljo. Le Bogu samemu je znano, koliko dobrega je že storila; koliko mladeničev — rokodelčičev — ohranila na poti kreposti ali pa zašlih privedla na pravo pot, da so postali modri mojstri in skerbni stariši svojim otrokom. Tudi pod njegovim naslednikom preč. g. Gnezdo se sedaj enako lepo razcveta. Po njegovem neumornem prizadevanji in trudu si je postavila krasen dom pod ščitom prvega kerščanskega rokodelca sv. Jožefa.

Iz nje ste se pa tudi že izcimili dve sestrice, ena v Št. Vidu poleg Ljubljane, druga v Novem Mestu¹, ki imate že tudi svoji hiši, če tudi ste še mladi sestrice. Iz lastne skušnje znam, koliko dobrega je učinila družba v Novem Mestu v dveh letih svojega obstanka. Od tega časa ni več onega zopernega rogoviljenja po noči, tudi ni več ne duha ne sluha o pretepih, ki so bili popreje v navadi.

¹ Tablo sv. Jožefa in več drugih pomočkov je daroval Volčič novomeški rokodelski družbi.

Kako lepo je pa tudi videti rokodelčiče, ko se ob cerkvenih sprevodih pod svojo zastavo udeležujejo cerkvenih slovesnostij, ter ob gotovih časih pri skupnem prejemu sv. zakramentov. Pač si je g. dr. I. Marinko pridobil nepopisljivih zaslug s tem, da je katoliško družbo rokodelskih pomočnikov v Mestu zbudil v življenje. Vsemogočni mu bode povernil trud, kakor tudi vsem dobrotnikom.

Gotova resnica je, da so le taka društva močen jêz proti novodobnemu brezverstvu in liberalizmu, ki žuga ugonobiti človeško družbo. Izgredi delavcev, kterim so po nekterih deželah vzeli vero, nam to jasno svedočijo. Vsi pospešitelji taci družeb so torej pravi stebri narodnega blagostanja.

Ni torej čuda, da je našega g. J. Volčiča hudo osupnila vest o nepričakovani smrti svojega součenca dr. Leona Vončine dne 6. novembra 1874. leta. Oternil je na grob svojega prijatelja v spomin:

Solzico.

Oj, solnce lepo! kaj si zatonilo,
Zakaj svetlobo svojo nam zakrilo?
Slovenija! zakaj si se solzila,
In v živo krilo tužno zagrnila? —
Oj solnce lepo! le se, le se skrivaj!
Prebridke solze Slava le prelivaj!

Naš Léon! kje si, ti značaj preblagi,
Ponòs in slava součencem, dragi,
Najmlajši naš preljubljeni voditelj?
Kje si, mladosti blaženi učitelj? —
Prijatlov tvojih trumí serce poka,
Slovenija za tabo milo joka.

O Večni! molimo naredbe tvoje
Ter vse podveržemo ti sodbe svoje.
Cvetlico krasno si v nebó presadil,
Ko dušo lepo k sebi si povabil.
Naj tudi nas nje blagi duh navdaja,
Da večno ž njim sladkóst prejmemo raja!

V. Buditelj duha pokore. Treznosti učitelj.

Leto 1854. je bilo za nektare dežele jako viharno in žalostno. Na vzhodu je divjala huda vojska; zopet po drugih deželah so kužne bolezni neusmiljeno pomorile na tisoče ljudij. Da bi dobrotljivi Bog odzvel šibo, s katero tepe grešni svet, razpisali so papež Pij IX. sveto leto z okrožnicó dné 1. avgusta t. l. V njej opominjajo vernike h goreči molitvi; saj je molitev vir, korenina, mati številnih dobrot: „Moč molitve plamena pogasi, ukroti divjost levov, vojske ustavi, boje konča, viharje utolaži, hudobne duhove v beg zapodi, nebeška vrata odpre, smertne vezi

razterga, bolezní prežene, nesrečo odpravi, omajana mesta uterdi; stiske z nebes poslâne, ÷loveško kovarstvo, kratko re÷eno, vsako zlo se pred molitvijo razbije,“ tako pišejo sv. o÷e sami v okrožnici. Ob enem so pa tudi naravnost željo razodeli, da bi verniki tudi molili v ta namen, da se bo z božjim razsvetljenjem o nauku spo÷etja božje porodnice in neomadeževane device Marije to dolo÷ilo, kar je v ve÷jo ÷ast božjo in v ve÷jo slavo pre÷iste device. Za ljubljansko škofijo je trajalo sveto leto tri mesece, to je od 1. novembra 1854 do zadnjega dné januarja naslednjega leta. Marljivi naš horjulski kaplan je napisal lepo razpravo in poduk o pre÷istem spo÷etji Marije Device ter jo priob÷il v „Danici“ (1854, list 43).

Naj bi si pa verniki toliko bolj v serce vtisniti korist sv. leta, napisal jim je koncem sv. leta še „hišno pridigo“: ta pa ima še tudi dandanes jednako veljavo. V njej daje stari o÷e svojim otrokom in vnukom lepe nauke za bogoljubno kerš÷ansko življenje ter jih svari, biti nemarnim in neskerbnim za ve÷no zveličanje. Med drugim govori svojemu sinu Boštjanu to-le na serce:

„Ljubi moj Boštijan! ÷e bodeš ti kristjan tako in toliko, kakor in kolikor se drugim dopade, verjemi mi, bode slaba s teboj. ÷e so tvoji tovariši tisti hlap÷oni, ki po redko hodijo k spovedi, morebiti le o veliki no÷i in še tistikrat slabo pripravljeni; ÷e tvoji tovariši ne znajo nič kaj moliti, jim molitev nič kaj ne diši; ÷e tvoji tovariši le do zvonika počasi prikimajo, in ko pridejo do cerkvenih vrat, le pogledujejo, kdo cerkvene „bangarje“ podpira, da bi se ne poderli; ÷e tvoji tovariši po no÷i niso pri domu, ampak po temoti okrog tavajo in duše nedolžnih zalezujejo, ki so svoje že satanu prodali; ÷e se tvoji tovariši po gerdivh beznicah vlačijo in dajó svoj zaslužek ker÷marju, svojo dušo pa peklenščeku, ki jih zapiše v ÷erne bukve ne s kredo ampak z ogorkom, — veš kaj, ljubi moj! ÷e imaš ti take tovariše, je pa÷ žalostna s teboj. Zakaj tvoji tovariši, verjemi mi, so najemniki satanovi; ÷e se bodeš s takimi družil, ne bodeš Bogu služil. Ve÷krat sem te že opominjal, še zdaj te opominjam in te prosim: Ljubi moj Boštijan! pomisli, da bode kmalu prišla bleða smert z dolgo koso, in kaj bode s tvojo dušo?“

Svoji h÷eri Mini, ki rada pleše, in sploh o plesu pa pravi:

„Vsak kristjan, ki zna pet cerkvenih zapovedij, pa÷ vé, da so prepovedani plesi in vse njemu podobne nor÷ije v adventnem in štiridesetskem postu. Pa tudi o drugem ÷asu ples kristjanu kaj malo pristojà.“

„Že pogan Ciceron je o plesu pisal: ‚Nih÷e drugi ne pleše, nego pijanci ali pa norci; zakaj ples je najgerša hudobija, ki ima vse druge v sebi.‘ (Cicero in orat. pro L. Mur.) Ovidij, sicer razuzdan pogan, pravi, da so potopi sramo÷ljivosti pôdi, kjer se pleše, plesi sami pa setev vseh hudobij.“

„Sv. Ambrož pa u÷i: ‚Plesi so mertvaška truga nedolžnosti in grob sramo÷ljivosti, dé pa še: ‚Po mojih mislih bi se imele vse device plesov ogibati.‘“

„Ko sem bil še doma, rekli so stari o÷e: ‚Dobra plesavka je peklenska perhavka‘, in ‚vsakemu, ki rad pleše, satan ogenj kreše‘. Jaz si pa mislim: Kdor hodi rad na plesiš÷e, hodi redko v svetiš÷e; kdor pogosto po pôdih raja, pa÷ po redko z Jezusom veselje obhaja. In kakor so že nekdanj pogani žensko za najslabšo imeli, ki je bila urna plesalka, tako je ta lastnost za kristjana kaj gerda. Kedarkoli slišim, da se ta ali ona imenuje dobra plesalka, koj si mislim: ‚Oj, reva, ti si peklenska perhavka!‘“

„Glej, ljuba Mina! sedaj veš, kaj moraš misliti o plesu. Le verjemi mi, nič drugega te ne vle÷e na plesiš÷e, nego hudobno poženje. To pa ni od Boga. Pa÷ bi bilo prav tudi za-te, da začneš bolj resnobno misliti na Boga in skerbeti za svojo dušo; ÷e ne, bo tudi tebi zmanjkovalo ÷asa, ki bi ga sedaj rada po plesiš÷ih prodajala.“

Ta pridiga starega o÷eta sede÷ega za zap÷ekom pa je morala jako hudo raniti serca nekterih gospodov v Ljubljani. Skoraj gotovo so imeli raje in plese ob ÷asih, ki so kristjanom prepovedani. Imela je pa ta pridiga tudi po božji previdnosti še drug dober nasledek za vnetega kaplana. V njegovem obližji je delovalo že ve÷ mož, recimo dr. L. Von÷ina, g. L. Jeran, g. Zamejec, g. Jož. Ker÷on in mnogo drugih za razvoj pravega katoliškega življenja. Dolenjska stran pa je bila v tem oziru še zanemarjena. In ravno ta pridiga je dala povod, da je bil premeš÷en na Dolenjsko, kjer je do svoje smerti neumorno delal za razcvet krepostnega življenja. O tem piše sam tako: „V Horjulu sem bil do 10. oktobra 1885. Zavoljo nekega dopisa v „Zgodnji Danici“ tožen, predstavili so

me pod Semič, češ, tu bode daleč od Ljubljane in ne bode imel časa pisariti. Potegnili se je pa za-me visokoč. verhniški dekan, častni kanonik in vitez Franc Jožefovega reda gosp. Pečar, pozneje župnik na Kerki. Pod Semičem je bilo za-me, slabotnega, prehudo. Dne 4. decembra 1858 sem prišel v Šmarjeto za kaplana.“ (Zgod. Šmar. fare st. 101.)

Največ pesnij je bil zložil za časa svojega bivanja v Horjulu. Med tem pa je pisal razne sestavke, katerih sem že nekaj omenil. Razun teh pa je Horjulčanom, ki so baje preradi žganje pili, kakor tudi drugim, napisal prepodučno knjigo: „Žganju vojsko, žganju slovo!“, ki obsega nekako to, kar je o tem govoril očitno v pridigah. Nekteri so mu prigovarjali, naj bi to v posebni knjižici izdal. S tem bi se vsi Slovenci prepričali o škodljivosti te pijače. „V blagor svoje domovine in misleč, če le eno dušo rešim, — tako piše sam, — ki bi se morebiti zavoljo žganja pogubila, poplačan sem že obilno za svoj trud. Zato sem še bolj natanko to reč premišljeval, več o tej škodljivi pijači bral; nabiral žalostne zglede domače in tuje in dal vse to v pogovorih natisniti. Nisem mislil, da bom pri tem obogatel in bi bil zadovoljen, da bi se bukve le spečale ter prišle med ljudstvo; tega pa tudi nisem mislil, da bi se jih tako malo prodalo Pa, da bi se bukvice le brale, rad pogrešam svoj denar; z branjem bi morebiti vendar kaj koristile. Zato — in čemu mi je toliko papirja na kupu? — sem sklenil, bukvice zastonj ponuditi vsakemu, kdor koli jih hoče. Seveda bukvozeva ne morem siliti, da bi jih tudi zastonj vezal in ponujal. Zato sem naprosil bukvozeva Gerberja, da ima nekoliko pripravljenih. Če bi jih kdo hotel zastonj, treba je le njemu za vezanje plačati deset novčičev. Mislim, ko bi se brale — in pravijo, da so mične za branje — bi bilo morebiti vendar le kaj dobička — pri Bogu!“

Godilo se je tej podučljivi knjigi pač tako, kakor že marsikteri drugi. Vendar po tej žalostni skušnji ni dejal peresa na stran, saj je pisal le, da koristi narodu ter si nabira zaslug za večnost.

Tudi je bil v tem času priredil „Šmarnice za nedeljsko opravilo“, ki so obsegale premišljevanja za pet nedelj.

S tem je zaključen opis njegovega delovanja v Horjulu.

VI. V Beli Krajini. Kaplan pod Semičem in v Šmarjeti.

Dolenjska stran, bodoči krog delovanja g. J. Volčiča, se ne more imenovati ravno imovita. Lepa pa je, ker je obsejana z malimi holmci, ki so večinoma zasajeni z vinsko tertjo. Če potuješ po Dolenjskem, odpira se ti, rekel bi, vedno drug obzor. Le Gorjance, ki se razprostirajo po jugovzhodni strani, imaš vedno pred očmi. Prišedši po cesti, ki pelje preko Gorjancev na Belokranjsko in od tod v Karlovce, na preval verh Gorjancev, imaš zopet nov svet pred seboj. Proti severni strani leži ti odpert razgled na Gorenjske velikane, Grintovec in Triglav, pa tudi na male holmce, ktere zaljšajo večinoma bele cerkve, semtertja še tudi kak gradič. Če pa greš le še nekoliko dalje po cesti na preval, imaš zopet drug obzor. Pred seboj se ti razgrinja Belokranjsko z mesticema Metliko in Črnomljem; globoko tam doli pa vidiš v meglenem ozračji bosensko pogorje; na desni vidiš Klek, ki se ti kaže z daleč kakor velika, stara pasja glava.

Svet po Belokranjskem zamoremo večinoma prištevati krasu. Vendar je bila okolica naseljena že v starodavnih časih. To nam spričujejo spomeniki iz one dobe. Kako uro hodá po cesti, ki derži iz Črnomlja proti Kočevju, nahaja se votlina, znamenita zaradi rimskih napisov in podob vdolbljenih v naturno skalo. Omenjena votlina je v nižini holmea, samo nekaj korakov od stare cerkve sv. Jurija, sredi košatega kostanja. Narod zove ta kraj „Judovje“. Podoba ob steni predstavlja daritev na čast frižiškemu solnčnemu božanstvu Mitru. Napis nad podobo svedoči, da je bil ta kraj odločen za daritev temu božanstvu. Narod, to se zna, pripoveduje o tej votlini razne pravljice ter tolmači podobe po svoje. Ta spomenik, kakor pripovedujejo, postavil je neki lovec v starodavnih časih v zahvalo, da se je rešil. Napadla ga je namreč neka huda zver. Že je mislil, da je po njem; ali v tem trenutku se mu posreči prebosti zver. — Drugi zopet pripovedujejo, da je zakopano na tem kraju zlato tele. Ko so pred nekaj leti lahkoverni ljudje res na onem kraju pred podobo kopali, češ, da najdejo zlato tele, izkopali so same kosti, bile so baje še iz časa daritev. Je pa ta starodavni spomenik dokaz verskih običajev te okolice v starih časih.

V srednjem veku je pripadala slovenska meja ali marka — tako se je zvala ta pokrajina — k Ogerski. Začetkom 14. stoletja

se je oprostila ogerske oblasti. Nemški red, ki je bil ustanovljen v Jeruzalemu (1128. l.) v namen, da streže ranjenim in onemoglim romarjem, imel je že v 13. stoletju tukaj svoja posestva. Tekom časa je dobil večinoma vse fare, ktere še dandanes oskerbuje. Semiška fara je jako stara; bila je ustanovljena začetkom 14. stoletja (1337). Župniki so bili tudi proști reda. Ko so pa 1723. l. priderli Turki na Metliško ter umorili semiškega prošta in župnika Janeza Stariho, premestil je nemški red proštijo v Metliko. Pero ni zmožno opisati niti jezik dopovedati, kaj je Bela Krajina terpela po kervoločnih Turkih skozi štiri sto let. Lasje vstajajo človeku po konci, če bere o zločinih, ktere so morali preterpeti ubogi prebivalci teh krajev, in vendar so prestali vse to.

V sredi 16. stoletja so se naselili po tej okolici Uskoki ali Vlahi. Meseca septembra 1530. leta je pribežalo ali uskočilo več družin iz Bosne na Avstrijsko. Njih vodje in harambaši so šli naravnost h kralju Ferdinandu, da izprosijo bivališča svojim ljudem. Za boj pripravni možje so pa šli proti Bihaču, kjer so se v bitki proti Turku prav dobro obnesli. S tem je izginil strah, da bi bili kaki turški ogleduhi.

Deželni stanovi so nasvetovali, naj se Vlahi naselje po Žumberku, Kostelu in Vinici; odkaže naj se jim zemlja, ki bode prosta dayka, samo neko desetino od živine in žita naj dajejo; za glavarja in stotnika naj se jim dá kak hraber mož; služijo naj za oglednike ter branijo mejo turških napadov. In res, v teku desetih let se je naselilo 3000 družin po tej okolici. Vendar je trajalo še dokaj časa, da so se tudi stvari uredile in pribeglim družinam zemljišča odkazala, ker ni bila volja grajščinskih gospodarjev, dati jim zemljišča, a zemljišča deželnih knezov so bila zastavljena. V tem času so se preživili s tem, da so plenili po Turškem. Jako mnogo zaslug je imel cesarski svetovalec Janez Lenkovič, da se je stvar uredila. Bil je njihov stotnik in kot tacemu je pripadal Mehovski grad. To zemljišče se je razdelilo med Vlahe. Pozneje so bili po vojaško urejeni. Njih opravilo je bilo: braniti mejo proti Turkom. Tako je bila nastala vojaška granica.

Družinsko življenje je čisto različno od sosednih Belokranjcev. Obderžali so do današnjega dne svoje šege in svojo nošo, po kterih se ločijo od svojih sosedov. Žene no-

sijo obleko iz bele tkanine in pisan zastor (predpasnik). Lasé si kitijo s tem, da si v kite vpletajo različno srebernino in drug lišp. Dekleta nosijo čepice (kape), ki so pri imovitejših večkrat nakitene z zlatimi in srebernimi cveticami. Po tej okolici pripadajo po veri večinoma gerško-katoliški in hodijo čestokrat k božji službi v cerkve svojih sosedov Belokranjcev, s kterimi živé v zastopnosti.

Semiška fara se razprostira na obnožji Gorjancev, ima nad 5000 duš in 13 podružnic. Prebivalci se večinoma živé z vinorejo in poljedelstvom, ki jim daje le pičlo pridelka, ker je svet večinoma kamenit; toliko več pa pridelajo dobre kapljice. Narod je še nepokvarjen, v njem še tli živa vera.

V Semiči je kaplanoval Jan. Volčič tri leta. Ni mi treba omenjati, da je z enako gorečnostjo širil razne pobožnosti ter vestno spolnoval v dušnem pastirstvu svoje dolžnosti, kterih je imel preveč, ker je fara silno težavna. Bil je tudi nevarno obolel, da se je bilo bati za njegovo življenje.

Vendar je v prostih urah, pri vsem obilnem poslu, marljivo pisaril, če tudi ni tako pogostokrat priobčeval svojih spisov in pesmij po časnikih. Vendar je tudi izpod Semiča poslal semtertja kako pesem, na pr.:

Vzdihljej k Mariji devici.

Mariji devici,
Nebeški kraljici
Se čém izročiti,
Lepo jo prositi,
Da ona premila
Bo za-me prosila.—

Kolikrat že za trdno sem obljubil,
O presveta moja mati ti!
Da le Jezusa bom serčno ljubil,
Da le njemu v vsi udanosti
Bom zvestó do konca vedno služil;
Oh, pa ni je stanovitnosti:
Ko obljuba komaj je storjena,
Komaj tebi se priporočim,
Že je duša moja zadolžena,
Ker tak naglo spet se pregrešim,
Je ljubezen zopet oslabljena,
In za Jezusa že manj gorim.

Mariji devici,
Nebeški kraljici
Se čém izročiti,
Lepo jo prositi,
Da ona premila
Bo za-me prosila.—

O Marija, ljuba mati moja!
Glej, nevarnost, ki mi tu preti;
Glej, če mila, močna roka tvoja
Pred taisto me ne obderži,
Bo zgubljena vboga duša moja,
K tebi priti ni mogoče mi.

Pa pri tebi čém jaz vendar biti,
 Ker za tebe bije mi sercé;
 S tabo véčno čém se veseliti. —
 Torej, mati, moraš ti za mé
 Tako dolgo Jezusa prositi,
 Da se meni spolnijo željé.
 („Danica“, 1856, št. 33.)

Po sv. obhajilu.

O Jezus, božji sin!	Zdaj tebi se posvetim,
Utéha bolečin,	Le tebi ves živim
Moj sladki mir	In tebi umrém;
Že duh objema te,	Čez dan za te budim,
Že vživa te sercé,	Po noči tebi spin,
Si spolnil mi željé,	Tvoj zdrav sem, če zbolim,
O moj pastir!	Se na-te ozrém.

Teló in rešnja kri
 Naj vedno me živi,
 Da grešna moč
 Me več nikdar, nikdar
 Od tebe, živi oltar!
 Od tebe, rajske dar!
 Ne verže proč.

(„Danica“, 1857, št. 10.)

V tem času je spisoval tudi svoje „Šmar-nice“, ki imajo premišljevanja za vsak dan v mesecu. Poizvedoval je, kako se na tem ali onem kraju slavi ta pobožnost. O tem je pri-občil ta-le zanimivi dopis. „Moj stričnik, v. č. g. generalni definitor P. Salezij, so mi pi-sali iz Rima pred nekaterimi dnevi. Med drugim mi pišejo tudi o „Šmarnicah“. Ker Marijin mesec sedaj sedaj nastopi, mislim, da ustrezem, če zvedó, kako obhajajo „šmar-nice“ v Rimu, kjer se je začela ta slovesnost. Tako-le mi pišejo: „Rad bi ti zvedel, kako Rimljani sedaj obhajajo „šmar-nice“ v čast preblaženi devici, materi Mariji; torej neko-liko malega o tem:

„Marijin oltar, ki je odločen za „šmar-nice“, lepo ozaljšajo, kar se dá; zlasti je vse polno svečave na njem. Tudi kapelo, v kateri je oltar, in bližnje stene po cerkvi preprežejo z damastom, s svilnatimi pregrinjali raznih barv; vse to je prav po rimsko z zlatimi in srebrnimi čopi in venčarijami bogato opre-ženo. V kapeli ali blizo kapele napravijo prižnico, kakor pri misijonih in duhovnih vajah. Tudi ta je ozaljšana z damastom in drugimi lepotijami. Ko je vse res lepo ozaljšano, pričnó se na večer pred prvim dnevom Marijinega meseca slovesno šmar-nice. Ravno tako vsak večer celega meseca eno uro pred zdravo Marijo, da se končajo z zvonjenjem zdrave Marije. Slovesnost pa obhajajo tako-le: Najprej moli mašnik pred Marijinim oltarjem

del rožnega venca. Potem je pridiga v čast matere božje ali pa se premišluje kaka njena čednost in vzpodbujajo poslušalci, da to čednost posnemajo. Po pridigi prenesó sv. rešnje telo na Marijin oltar in tukaj se izpostavi. Sedaj zapojó z orglami lavretanske litanije. Poje vse po cerkvi, kakor semtertja po Kranj-skem. Potem mašnik navadne molitve tudi poje, k sklepu pa zapoje: „Tantum ergo“ in „Genitori“, naposled dá blagoslov s sv. rešnjim telesom.

Pristaviti moram vendar, da se zadnje tri dni Marijinega meseca obhajajo šmar-nice še vse bolj slovesno. Takrat je prava tri-dnevica na čast Mariji devici. Te dni so tudi druge stene po cerkvi ozaljšane kar le mogoče, s svečavo olepšane. Godba na koru je tudi močnejša. Pridige so hvala in slava Marije. Zadnji dan meseca se konča sloves-nost z zahvalno pesmijo: „Te deum lauda-mus“. Precej po sklepu šmar-nic, in ko je odzvonilo zdravo Marijo, razsvetlijo cerkve tudi zunaj, pred njimi pa zažigajo umetne ognje, kakor Ljubljánčani napravijo, kedar cesar pride k vam. — Seveda ta mesec pre-jemajo ljudje zakramente svete pokore in sv. rešnjega telesa; tudi tukaj je več žensk kakor moških, pa je vendar tudi veliko moških. — Tako se obhajajo šmar-nice slovesno po cerkvah. V kapelica ali domá je vse zeló tako, pa seveda ne tako slovesno. Marijina podoba se, kolikor moči, spodobno ozaljša in z luči-cami obda. Na večer se zberejo pobožni častilci v kapelici, ali domačini pred hišnim oltarjem. Potem bere kdo izmed njih odlo-čeni oddelek iz šmar-nic; molijo skupno lavre-tanske litanije in še nekatere druge molitve, ali pa tudi zapojó kako pesem. — Tako imaš tudi odgovor na vprašanje: če se vse to na večer godi. Vsaj po cerkvah ni v navadi, da bi se obhajale šmar-nice drug čas kot na večer.“

Prav vesel sem bil tega popisa. Mislim, da ustrezem tudi bralcem ž njim. Vsaj zvedó, kako se obhajajo šmar-nice tam, kjer so imele svoj začetek. Bog daj, da bi se letos tudi pri nas povsod obhajale in naj bi ta sloves-nost povikšala v naših sercih ljubezen do Ma-rije device. (Dan., 1858, št. 69.)

Nekoliko mesecev popreje, nego je za-pustil Semič in šel v Šmarjeto, bili ste v obližji blagoslovljeni dve farni cerkvi, v Dra-gatuši in na Suhorji. Skoraj gotovo mladi kaplan ob tej priliki niti mislil ni, da bode čez malo let eni postal duhovni oče.

Farni cerkvi ste bili blagoslovljeni četrto nedeljo po veliki noči, peto in šesto nedeljo po binkošti (1858) pa bili slovesno posvečeni po knezoškofu Antonu Alojziju.

V spomin na ta čin je zapel naš pesnik:

Knezoškofu v spomin in Suhor in Dragatuš.

Skerbni, dobri oče deco svojo sereno ljubi,
Ljubi jo, nad njó z očesom paznim čuje,
Čuje, pazi, da nesreča kje nad njo ne pride.
Ljubeznivo vsem enako dobre hrane daje,
Daje, lomi kruh telesni, pa v nebó jim kaže,
Kaže, pravi: Tam je domovina naša večna.
Da bi pač gotovo srečni bili, lepo moli,
Moli, prosi vsmiljenega Bóga blagoslova,
Blagoslova kliče iz nebes on, skerbni oče.

Stavi deci svoji nove hiše ter jih zaljša,
Zaljša jih, tako svoj trud on sam še lepo kinča,
Kinč so mu otroci rajskih polni blagodarov.
Noč in dan skerbi za njé, da vsi bi srečni bili.
Bili preskerbljeni vsi — največja to je želja,
Želja to edina — predno se od njih on loči. —
Ko pa že koščice njega prekopane bodo,
Bodo vedno še otroci, vnuki vsi hvaležni,
Dà, hvaležni k Bogu klicali in zanj molili. —

Tako, knez prebлагi! tudi ti nas sereno ljubiš,
Ljubiš nas in z vso skerbjó nad nami vedno čuješ,
Čuješ, da se tek življenja vsem nam srečno zide.
In očetu dobremu enako ti nam daješ,
Daješ, lomiš kruh duhovni, tja v nebó nam kažeš,
Kažeš, kličeš vse tja, kjer nas čaka sreča večna.
In da mi bi vsi živeli vedno sveto, moliš,
Moliš, prosiš vsmiljenega Bóga blagoslova,
Blagoslova kliče iz nebes nam, skerbni oče.

Tudi, starček mili! še neveste mlade zaljšaš,
Zaljšaš jih, duhovne hčere te, in lepo kinčaš,
Kinčaš jih in zaročuješ z ženinom nebeskim.
Noč in dan skerbiš, da preskerbljeni vsi bi bili,
Bili v božji milosti — brez greha, — to je želja,
Želja troja — predno k Bogu se od nas ti ločiš.
Dà, če prav koščice tvoje prekopane bodo,
Bodo vendar naših vnukov vnuki še hvaležni —
Dà, hvaležni k Bogu klicali — za té molili.

„Vse stroške za zidanje, notranjo upravo, kakor tudi mašne oprave, zvonove in vse potrebno so knez in škof sami preskerbeli. Iz serca jim pač vsak privoščí veselje, ki so ga imeli. Ko bodo njih koščice že prekopane, vedeli bodo vnuki vnukov še pripovedovati o dobroti kneza in škofa Antona Alojzija. Na kroni večnega veselja pa se bode vedno lesketal zlati križec zasluženja: novi fari Suhor in Dragatuš.“ Tako sklepa Volčič sam spis o posvečevanju teh cerkvá.

Naj sledi še pesem, katero je tega leta priobčil v „Romarji“:

Hvalite Marijo!

Hvalíte gospodove stvari Marijo!

Hvalite in jo povikšujte na veke!

Hvalíte vsi angelji božji Marijo
Hvalíte vsa sveta nebesa Marijo
Hvalíte gospodova djanja Marijo!
Hvalíte zor, solnce in luna Marijo!
Hvalíte ve zvezde na nebu Marijo!
Hvalíte oblaki in zraki Marijo!
Hvalíte vse megle in rose Marijo!
Hvalíte hlad, mráz in ogenj Marijo!
Hvalíte vročina in zima Marijo!
Hvalíte led, ivje in snežec Marijo!
Hvalíte vsa leta in mesci Marijo!
Hvalíte noči in vsi dnevi Marijo!
Hvalíte vse luči in teme Marijo!
Hvalíte grom, blisek in strela Marijo
Vsa zemlja naj hvali devico Marijo!
Le hváli jo, le povikšuj jo na veke!
Hvalíte vi griči in gore Marijo!
Hvalíte cvetice in trave Marijo!
Hvalíte vsi vrelci na zemlji Marijo
Hvalíte ve reke in morja Marijo!
Hvalíte jo somi, vse ribe po vodi!
Hvalíte vse tice pod nebom Marijo!
Hvalíte živali in zveri Marijo!
Hvalíte človeški otroci Marijo!
Ves Izrael hvali, oj hvali Marijo!
Le hvali in povelíuj jo na veke!
Hvalíte služabniki božji Marijo!
Hvalíte gospodovi hlapeci Marijo!
Hvalíte vse duše pravične Marijo!
Hvalíte vsi božji duhovi Marijo!
Hvalíte jo sveti — iz serca ponižni,
Hvalíte — Ananija, Azarija in Mizael!
Hvalíte, častite na veke Marijo! —
Naj hvala Očetu in Sinu in Duhu,
Naj hvala, zahvala se poje na veke,
Ker Bog je Marijo, prečisto nevesto,
Izvolil si v hčer ino mater presveto!

Skoraj gotovo je ob priliki cerkvenega posvečevanja prosil bolehni gospod Janez svojega višjega pastirja, naj ga premesti na farno, ki bode bolj ugajala njegovemu zdravju. Knezoškof mu je rad spolnil prošnjo; saj je imel zdaj priliko se prepričati o njegovem neumornem delovanju na vse strani pastirskega delokroga. Ni mi treba omenjati, da je bil marljiv spovednik in goreč pridigar, ki je s svojimi govori poslušalce kar očaral.

Koncem leta so ga poslali za kaplana v Šmarjeto, kjer je po svoji navadi neumorno deloval v vinogradu Gospodovem pet let. Osobito mu je bilo na skerbi, da si mladino pridobi za krepotno življenje, zlasti poboljša dekleta, češ, potem tudi fantje ne bodo imeli prilike za ostudno ponočevanje, ki toliko duš stori časno in večno nesrečnih. Radi tega je širil bratovščino sv. Uršule med dekleti. Le Bogu samemu je znano število onih, ktere je ohranil v dobrem ali pa jih zopet pripeljal na pravo pot. Samo to znam, da so imeli gorečega kaplana vedno v blagem spominu ter goreče molili, da bi prišel kedaj še k njim.

Ob tem času se je tudi pripravljaj za izpit, ki ga zahtevajo cerkvene postave, da zamore postati samostojen župnik.

Vendar pri vsem obilnem poslu ni dal iz roke spretnega peresa. Napisal je več molitvenikov, semtertja pa še tudi ktero zapel na čast nebeški kraljici, na pr.:

Čast Marije device.

O sveta devica!
Glej večna je čast,
Mogočna kraljica!
Glej večna oblast,
Ki je Bog ti jo dal,
Od kar te je 'zbral,
Da mati boš Sinu,
Ki bo ga poslal.

Še predno je stavil
V tečaj zemljó,
In predno je gradil
Študentem mejó;
Še solnce svetló
Na nebu ni b'lo,
Imé je že tvoje
Izvoljeno b'lo.

Še predno migljale
So zvezde svitlé,
Na nebu kazale
Neznane cesté,
Po kterih ko kdaj
Leskečejo zdaj,
Že bila mu v mislih
Si od vekomaj.

In predno cvetlice
Imele so rast,
In predno so ptice
Zapele mu v čast,
In predno Bogá
Kak angelj spozná,
Je trojga stvarjenja
Vzor v Bogu igral.

Sv. Erazmu v Soteski.¹

Silno hudobni sovražnik kerščanstva,
Cesar Rimljanov, Dijoklecijan,
Vneti in strastni podpornik poganstva,
Svet'ga Erazma, ki Jezusu vdan
Noče malikov njegovih moliti —
S teškimi jermeni pretepsti veli,
Z vrelo smoló ino z žveplom polití, —
Toda vse to mu prav nič ne stori.

Čudež ta videti, dosti poganov
Pride k spoznanju presvet'ga Bogá;
Huji pa serd je Dijoklecijanov,
V ječo zapreti ga trinog zdaj dá.
Toda naklepi človeški so prazni:
Bog, ki je ravno v svetnikih ves svet,
Angelja pošlje v podobi prijazni,
Z rok kervoločnih Erazma otet.

Svėti škof ječe prečudno oteti
V mesto Lukrino je bil pripeljan,
S čudeži kmalu začel tú sloveti.
Cesar se zlobnejši Maksimijan
Hitro ga ukaže pred se pripeljati.
Kotel napolnijo z oljem, smoló,
Celo germado veleva podžgati,
Da bi razbelil se kotel zelo.

V kotlu žarečem Erazem prepeva,
Hvali in moli premil'ga Boga;
V ječo zapreti ga trinog veleva,
Angelj pa spet ga iz ječe pelja.
Toda trinog ga preganja z vso silo,
Zmisli terpljenje satansko zares:
Čreva mu zmotajo na motovilo —
S tem je zaslužil plačilo nebes.

Sveti Erazem, k' si v serčni ljubezni
Toljko za krono nebeško prestal,
Ti pomočnik vse telesne bolezni,
Ti, ki si vsem nam lep izgled dal,
Prosi, da kar bomo v solzah sejali,
Ko bo terpljenje nas terlo hudó,
Prosi, da bomo s tebój uživáli
Srečo, ki nikdar minula ne bo.

VII. Župnik v Dragatuši in Podgradom; njegova skerb za svet in večnost.

V kratkih potezih smo videli dosihdob neumorno delovanje gorečega in za vse dobro in blago vnetega kaplana po raznih farah. Navel sem tudi nekaj „cvetlic“ iz njegovega peresa. Sedaj si ga hočemo še ogledati kot skerbnega duhovnega očeta svojim faranom.

Na jesen leta 1863. je dobil faro „Dragatuš“. Če tudi je bil njegov sprednik rajni g. J. Šuler, poznejši župnik na Trebelnem, povsem vzgleden in skerbni oče svojim faranom, vendar vsega še ni mogel storiti v tem kratkem času. Čakalo je torej še obilo posla novega župnika. Kakor je pred šestimi leti tolažil svojega prijatelja rajnega Jan. Škofica pri nastopu nove Suhorske fare, tako je sedaj sam potreboval tolažbe. Ta mu je bila v tem, da je imel blizu sebe svojega enako mislečega prijatelja na Suhorji, ki je bil v kratkem času kamenit svet preobrazil v krasen vert z najlepšim ovocjem (sadjem) in lepimi vinogradi. Po zgledu svojega prijatelja je tudi sam hotel delovati na novi fari.

Dragatuš se razprostira kako uro hodá od Černomlja po bolj ravnem svetu. Fara ima blizu tri tisoč prebivalcev in poleg farne cerkve še osem podružnic; pač dovolj posla za duhovnega pastirja, osobito pa še, če pomislimo, da so bili farani silno zanemarjeni zaradi daljave do Vinice in Černomlja; k tema farama so pripadali, preden je ustanovil knezoškof Anton Alojzij novo faro.

Treba je bilo v cerkvi še marsikaj napraviti. Slovenskega darežljivega dobrotnika Antona Alojzija je med tem poklicala božja previdnost po zasluženo plačilo v nebesa. Bivalci pa so večinoma revni. Bilo je treba novemu župniku semtertja pomagati iz svojega. Tako je leto za letom zaljšal cerkev, da je bila na zadnje po večjem oskerbljena z vso opravo kakor prava nevesta nebeškega ženina.

Ali malo koristijo tudi najlepše cerkve, če jih verniki pridno ne obiskujejo ter ne ho-

¹ Poleg rokopisa. Soteska je fara med Žužemberkom, Toplico, Vavto vasjo in Prečino. V raznih zadevah romajo ljudje k sv. Erazmu v Sotesko.

dijo k službi božji, kakor vsakemu vernemu kristjanu zapoveduje božja in cerkvena zapoved. Zato je marljivo podučeval mladino v resnicah svete vere in katekizem. Z mladim naraščajem je hotel prekvasiti svojo faro. Sploh pa se mora reči, da narod na Belokranjskem ni spriden, le zanemarjen je bil; pa je še semtertja.

Med odraslimi je širil razne bratovščine, ki so se takrat že lepo jele razevitati po Slovenskem, kakor: bratovščino sv. rešnjega telesa, živega rožnega venca, presvetega serca Jezusovega in Marijinega, slovanskih apostolov Cirila in Metoda.

Najbolj pa faro zamore prenoviti misijon; to je naš mladi dušni pastir dobro znal. Ni torej miroval, dokler tega ni dosegel. Od 12. do 20. dne meseca junija 1868. l. je uživala fara dobroto svetega misijona, ki so ga vodili očetje jezuiti čč. gg. Doljak, Valjavec in Kos. Ta misijon je bil prvi na Dolenjskem; pa tudi (če se ne motim) prvi na Kranjskem, ki so ga imeli očetje jezuiti čez dolgo in dolgo let. Seveda so se stavile razne zapreke, češ, čemu misijoni, ti le begajo ljudi. Ravno v tem času se je namreč bilo zelo širiti takozvano „liberalstvo“ tudi med Slovenci, posnemajoče liberalne nemške kričače, ki pod naličjem svobode in učenosti hočejo vzeti narodu najdražji zaklad in edino tolažbo sveto vero. S to dobo pa se je pričela tudi doba misijonov, ki stavi jezove brezverstvu in pregreham ter tako varuje ljudstvo časnega in večnega pogina.

Hotéč uspeh misijona utrditi med svojimi ovčicami, spiše jim Volčič posebno knjižico, v kateri na kratko ponavlja najpoglavitnejše misijonske nauke, da bi se jih večkrat spominjali in vedno po njih živeli. Tudi je vsako leto imel ponavljanje misijona po stanovih, da s tem vzdrží pričetno gorečnost. Brez ponavljanja se hitro vse skadi, kakor vse gine na svetu.

Skerbel je pa tudi za časní blagor svojih ovčic. Hotel jim je biti nekaka „kmetiška šola“. V ta namen je bil zasadil lep vert. V tem je dostojni prostor odločil drevesnici, iz ktere se je presadilo marsiktero drevesce po vaséh med farani. S težkim trudom si je pridobil tudi vinograd, da kaže svojim faranom — vinogradnikom, — kako gre umno obdelovati in oskerbovati vinske gorice, da bodo lože živeli in visoke davke odštevali, pa še tudi sami lahko shajali. Marsikteri novčič,

ki si ga je bil prištedil, moral je darovati, da si je olepšal cerkev, kakor se mu je zdelo primerno, zboljšal pusta zemljišča ter sedaj tu, sedaj tam še kaj dobrega storil. Tudi pri osebnih vsakdanjih potrebah si je moral marsikaj pritergati, da je zveršil vse to na blagor svojih ovčic in svojih naslednikov. — Take drevesnice je imel pozneje tudi Podgradom in v Šmarjeti. Iz njih se je mnogo lepih drevesec posadilo po raznih krajih in s tem mnogo zboljšala sadjereja, ki donaša kmetovalcu marsikak novčič.

Po sedemletnem trudapolnem delovanju v Dragatuši se je preselil tostran Gorjancev v Podgrad ali Mehovo. Nad vse krasen je razgled raz holmea, ki stoji poleg farne cerkve. Proti jugu in jugozahodu ti ga sicer zapirajo Gorjanci, proti severu pa imaš pred seboj razgurnjeno lepo novomeško okolico s prijaznimi seli, cerkvicami in vinskimi goricami, pa tudi z ravnim poljem, po katerem se vije lena Kerka proti svoji bistri sestri Savi. V sinji daljavi ti obzor mejé bele kamniške planine z Grintovcem in pa v nebo kipečí velikan Triglav.

Tla, po kterih se fara razprostira, podobna so Kraševini; torej so malo ugodna za poljedelstvo. Ljudstvo je, rekel bi, bolj siromašno, pa vendar blagega značaja in čednostno. Ponočevanja mladina tu ne pozna.

Prebivalcev broji fara le nekaj čez devet sto. Razun farne cerkve „Marije dobrega sveta“, kamor radi romajo Belokranjci, je le ena podružnica in pa kapelica „Marije pomočnice“ v znožji Mehovskega hriba. Sezidal je to kapelico J. Volčič. Sedaj je že od romarjev mnogo obiskovana božja pot.

Ker je pa fara majhna, ni dajala novemu župniku toliko truda, kakor ga je imel v Dragatuši. Vendar je storil tudi tukaj vse, da prenove svojo faro. Vpeljeval je razne bratovščine ter tako širil nabožno življenje. Da po vsem prerodi izročene mu ovčice, preskerbel je bil tudi sv. misijon, ktereга so vodili očetje jezuiti čč. gg. Doljak in Starè. — Tudi v kmetijstvu jim je bil vzgled. Iz lepe drevesnice se je presadilo marsiktero drevo na vertove Podgorceev, kakor se sploh tu zovejo bivalci ob Gorjancih. Zlasti huda pa gre čestokrat Podgorcem za vodo, ker jim manjka potrebnih studencev. Kedar ob hudi suši ali po zimi zmanjka vode po kapnicah, če so, in po lužah, morajo jo nositi ali voziti

nad uro daleč iz Težke vode, Stopiške sosedne fare. Da tej nadlogi vsaj nekoliko v okom pride, napravil je lep vodnjak, v katerem se čisti in nabira deževnica, ki daje prav zdrav pitno vodo. Storil je tudi dokaj za olepšavo farne cerkve. S tem je mnogo, mnogo koristil svojim naslednikom, ki uživajo sad njegovega truda.

Po vsem zveršujoč na lep zgled dušnim pastirjem vsa opravila, ktera nalaga dolžnost vestnemu župniku, imel je tu še dovolj prostih ur. Te pa je uporabil v to, da koristi tudi drugim Slovincem. Prav marljivo je na tem samotnem kraju nabiral v lepe šopke razne koristne cvetke za dušo in telo ter jih pošiljal med narod, naj iz njih serka zdrave hrane za bogaboječe življenje. Narod pa je tudi rad prebiral njegove cvetke, enako pridni bučelici. Dejanski dokaz temu je, da so se morale knjige po več natisih izdajati, kar je med nami Slovenci redek dogodek.

Med tem pokliče božja previdnost po svojih neskončno modrih sklepih v najlepši dobi njegovega prijatelja preč. gosp. Janeza Škofica, župnika suhorskega, v boljše življenje, dné 30. aprila 1871. Sestavljal je bil obširno „razlaganje kerščanskega nauka“, ki je izhajalo kot priloga „Slovenskemu Prijatelju“. Pričeto delo je jel nadaljevati g. J. Volčič ter ga v rokopisu Podgradom tudi doveršil. Marsikteremu dušnemu pastirju služi to njegovo obširno delo kot dober pripomoček pri razlaganju kerščanskega nauka o popoldanski službi božji!

Za dobo njegovega bivanja Podgradom je nemčurstvo oholo razgrinjalo svoje ošabne peroti po Kranjskem in sploh po vsej Sloveniji. Vnetemu domoljubu je kervavelo serce, ko je videl in čutil vse to. Tudi med brati samimi so bili tužni razpori na kvar Sloveniji in na prid nasprotnikom. To svoje serčno čutilo je razlil v malo znani knjigi: „Sveti Hermagora, slovenski apostelj.“

Kakor ponižna vijolica razširja svojo prijetno vonjavo v tihi samoti med ternjem in germovjem, tako je tudi naš rajni g. Janez Volčič na tem samotnem kraju sredi Gorjancev skrito in tiho deloval na prid svojih ljubih Podgorcevc, pa tudi na blagor vsega slovenskega naroda po knjigah, ki jih je tukaj pisaval in pošiljal med svet. Kakor v Draga-tuši, tako je tudi tukaj prerodil faro po sv. misijonu. Šo pa goreči dušni pastirji, katerim

je na skerbi le dušni blagor ter hrepené le po novem trudu, novem delu, ki bi le radi ledino orali, kakor pravi naš kmet. Tudi gospodu Volčiču se je zdel delokrog premajhen; posebno pa še, ker se mu je zdravje utrdilo. Tudi predstojniki so izprevideli, da marljivemu gospodu pristoji fara, na kateri bode imel dela po svoji želji. In res, kmalu se mu je ponudila prilika.

VIII. Na zadnji postaji v Šmarjeti; gorečnosti vzor.

Po petletnem marljivem delovanju v vinogradu Gospodovem Podgradom se je v 31. dan marca 1875. leta na veliko žalost svojih faranov preselil na novo faro Šmarjeto kot naslednik za rajnim J. Skalo. Z veseljem so farani sprejeli svojega novega dušnega pastirja, saj so ga skoraj vsi poznali in še imeli v blagem spominu kot nekdanjega priljubljene- ga kaplana. Oglejmo si nekoliko njegovo novo domovje.

Šmarješka fara se razprostira po malih, valovitih holmcih in prijaznih brežinah sredi pota med Novim Mestom in Mokronogom. Razun farne cerkve ima še sedem podružnic. Prebivalcev šteje fara nekaj nad 2400; mirnega značaja so in dobrega serca. Pečajo se s poljedelstvom, z živinorejo in vinarstvom. Ker je zemlja rodovitna, so tudi precej imoviti.

Jako znamenita pa je vsa ta okolica za naravo- in starinoslovca zavoljo okamenelih živalij in gomil. V laporji se dobijo cele plasti okamenelih raznih polžev, mušeljcev, ostrig — sploh školjk, rib in drugih povodnih živalij. Posebno znameniti so vreteničasti, do osem centimetrov dolgi lepo beli polžki, kakoršnih ni več živih na zemlji. V glini so našli dobro ohranjene morske zobe velikanske morske ribe, kateri pravijo požerun ali morski volk, in drugih. Mnogo teh petrefakt, ali po naše okamenin, je poslal g. J. Volčič v ljubljanski Rudolfinum ali deželni muzej. Vse te okamenele živali spričujejo, da je nekdanj to- dalo velikansko jezero. Kedaj se je oteklo v Savo, ali že ob vesoljnem potopu, zna le Bog sam.

Enako zanimive so tudi „gomile“, kakoršnih najdeš po Šmarješki fari na stotine. Bile so pa gomile družinski grobovi. Kolikor večje so, toliko več imenitnih rečij se nahaja v njih. Niso pa vsi enako pokopavali merličev. Po nekterih se dobijo cela trupla, po

drugih le verči s pepelom sežganih merličev; te so obdeli in pokrili s ploščami. Okoli pepelnikov in zunaj vloženi plošč leži lepotečje in orodje, katero so pridevali mertvecem v znamenje ljubezni. Pred nekoliko leti so pod Vinjim verhom v Gomilah prekopali 8 gomil za ljubljanski muzej ter našli 10 zlatih pereškov, 14 lepotečij nabranih jagod iz dišeče smole ali jantarja, 7 lepotečij steklenih jagod, 140 raznih kosov iz bronza, 41 kosov železnega orodja, 19 vretenčkov, s katerimi so predli, dvoje kamenitih orodij, 55 lončenih verčev, skledic itd. Vse te reči svedočijo, da so že v starodavnih časih po teh krajih bivali ljudje, ki so umeli obertnijo in znali iz brona izverstno in umetno kovati. Tudi lončene posode so umeli brez lončarskega kolesa lično izdelovati. Vešči starinoslovci menijo, da so ti izdelki keltski iz dobe kakih 500 let pred Kristusom.

Fara je postala samostojna začetkom 15. stoletja in je bila podložna zatiškemu samostanu. Farna cerkev, če tudi ne kaže starega zidanja, je dosti čedna v romanskem zlogu. Le premajhna je za toliko faro. Notranjo olepšavo pa je oskerbel večinoma vso naš rajni g. J. Volčič. Kar sam sveda skromno in ob kratkem opisuje v svojem zadnjem delu „Zgodovina Šmarješke fare“ tako-le: „Veliki oltar je bil na zid slabo naslikan. L. 1849. so napravili sedanji oltar. Še ni prenapeno sestavljen. Imel je na stranéh še dva nepotrebna stebra. Tabernakelj je bil pa na razne mašine. Leta 1879. je oltar prenovil Karol Poglajen; tudi je napravil novi tabernakelj po baldahinu, ki je na grobu sv. Pavla v Rimu. Za to smo potrosili 684 gld. Podobo svete Marjete je naslikal v Rimu Janez Šubic, iz Poljan nad Škofjo Loko domá, za 160 gold. Na lesenem oltarji so podobe sv. Petra in Pavla, in sv. Hermagore in Fortunata. — Za postni čas imamo lepo podobo Kristusa na križi; bila je nekda j na Slapéh med zaverženo šaro. Najlepša je, kar jih imamo. Naslikal jo je znani slikar A. Herrlein.

Leta 1876. smo napravili kamenito obhajilno mizo in tlak v prezbiteriji. To je veljalo 456 gld. — To leto ste bili narejeni tudi novi spovednici. Prav lično jih je izdelal J. Poglajen za 184 gld.

Leta 1877. je bila razširjena zakristija; to je stalo 359 gld. Nova omara v zakristiji pa 210 gld. To leto smo si omislili tudi novo

menzo in tlak pri misijonskem križi v kapeli na evangelijski strani iz cementa. To je stalo 313 gld.; pa ni kaj dobro narejeno, ker je mojster skaza rabil mesto angleškega le domači cement, kar se pa ni takoj pokazalo. — Nato je leta 1878. napravil tlak po cerkvi za 254 gld. — To leto smo na velikonočni pondeljek slovesno kronali podobo „Naše ljube Gospe presv. Serca“. To kronanje je prvo na Kranjskem. Toliko ljudi še nikoli ni bilo v Šmarjeti, kakor ob tej slovesnosti.

Leta 1880. je bila prestavljena prižnica. Prebijanje zidú in nova prižnica je vzela 315 goldinarjev.

Leta 1881. smo podaljšali pokopališče in napravili novo mertvašnico. To je vzelo 692 goldinarjev.

Križev pot je bil silno slab. Zato smo si omislili novega leta 1883. Podobe je slikal slikar Matija Kožel v Kamniku. Te veljajo 370 gold. Okvire je napravil zopet K. Poglajen. Vse skupaj je stalo blizo tisoč goldinarjev. — To leto je bil napravljen tudi nov baldahin za 235 goldinarjev.

Leta 1884. tretjo nedeljo po veliki noči, je vč. g. novomeški prošt Peter Urh z veliko strežbo in pontifikalno mašo blagoslovil novi kameniti oltar v čast sv. Jožefu v kapeli na moški strani. Vsi stroški za oltar so narasli na nekaj čez 2300 gld. — V 2. dan kimovca leta 1885. so mil. g. knez in škof dr. J. Misija posvetili ta novi oltar sv. Jožefa. — To leto so bili postavljeni novi podboji za velika cerkvena vrata, kar je stalo skupaj 312 gold. — Tako piše rajni gospod o svojem delovanji.

Ogromne stroške za res prelepi oltar sv. Jožefa je plačal rajni Jan. Volčič iz svojega. Takisto je omislil z brati vred cerkvi tudi prelepo monštranco v vrednosti nad 400 gld. Napis na njej priča, da so jo cerkvi sv. Marjete darovali bratje Volčič. V tem smo videli njegov trud in žertvovanje za olepšavo hiše božje.

Pa pičlo malo pomagajo lepe cerkve, če niso farani pobožni in jih le redko ali znabiti še ne obiskujejo, kar se pogostoma vidi po krajih, ktere je okužil liberalizem današnje brezverne dobe. Kot vnet duhovni pastir ponujal je svojim ovčicam na izobilo dušne hrane. Za časa svojega dvanajstletnega bivanja je oskerbel svojim faranom trikrat dobroto sv. misijona. Ker je pa tudi dobro znal, kako

slab je človek in kako naglo pozabi svojih trdnih sklepov, imel je še vsako leto štirikrat ponavljanje misijona po stanovih. S tem je hotel ohraniti stanovitno v dobrem, mlačne zopet privedi h gorečnosti, terdovratne ovce pa vendar slednjič zbuditi iz grešnega spanja. In res! sad sv. misijonov se stanovitno ohrani le ondi, kjer se od časa do časa obhaja ponavljanje, ki vernike zopet okrepi v dobrih sklepih, ktere so storili med misijonom.

Širil je pa tudi po vsej moči razne bratovščine in pobožnosti do Marije in njenega deviškega ženina sv. Jožefa, ktereja je tudi sam prav goreče častil. Vsakikrat pred in po jedi je k Očenašu pristavil: „Sveti Jožef, prijatelj naš, prosi za nas Boga.“ „Naša ljuba Gospa, prosi za nas, prosi za nas!“ To čiščenje je pa tudi med narod širil s svojimi spisi. Posebno pa je priporočal bratovščino „Naše ljube Gospe presv. Serca“. Kmalu je bila vsa fara, mlado in staro, zapisana v to prelepo družbo. Tako je bil izročil svojo faro mogočnemu varstvu nebeške kraljice.

V pesmi jo je počastil pa s tem-le vzdihljajem:

Spomlad preljuba! vsako leto novo
Opravo rajsko Stvarnik ti daje,
Da jasno pričaš čudno moč njegovo
In zanj ogrevaš revno nam sercé.

Lepota spomladanska v vsi bliščobi
Nebeški še kraljici naj veljá,
Da lepše jo častimo v naši dobi,
Ki je „Gospa presvetega Sercé“.

Cvetlici novi — v novo praznovanje
Prežlahtni venec naj bo posvečen;
Darujmo vsi ji venec v godovanje
Z dišečih in najlepših cvetk spleten!

Spomlad prelepa! vzhajaj po vsem svetu,
Razvijaj urno svoj zeleni plast,
Mariji pleti vence v svojem cvetu,
Položi vse rastline v njeno čast.

Cvetlic vonjava in peres lepota,
Ptic žvergolenje, rahli mig valóv,
In vzbujene narave vsa krasota,
Oj povikšujte novi ta naslól!

Z vesoljnega stvarjenja slavo poje
Veselo naj kristjanov množica;
Posveti serčne vse glasove svoje
Kraljici „Jezusovega Sercé“.

Miljonov serc vzdihuje k tebi, mati!
Oj „ti Gospá presvetega Sercé,
Oj prosi za-nas“ Ni nam nič se bati,
Saj vir ti našega si upanja.

Naj tebi vedno naše serce bije,
Naj tebi persi naše dihaajo,
V ljubezni tvoji kri po žilah lije,
Ker tebe ljubimo vsi radostno.

S takimi in enakimi besedami izraža čutila svojega serca in spodbuja vse, naj bi s čistim srcem častili našo ljubo Gospo presvetega Serca.

Zadnja leta je tudi po želji našega papeža Leona XIII. zeló širil tretji red svetega Frančiška med svojimi farani. Da bi jim kolikor mogoče olajšal vstop in vse drugo, ustanovil je v svoji fari „podružnico tretjega reda“. Vodil jo je jako spretno ter s tem pospeševal razširjanje tega reda, z njim pa tudi keršansko življenje.

Zasluge vzglednega dušnega pastirja tudi na višjem mestu niso ostale skrite. Kot majhno pripoznanje za to so mu podelili rajni knezoškof dr. J. K. Pogačar naslov „duhovnega svetovalca“.

Njegovega značaja ne bodem opisaval; saj se kaže v njegovih spisih in pesmih. Omenim naj le nekaj malega o njegovem zasebnem življenji. Bil je jako ljubezniv v občevanji in gostoljuben; v družbi svojih prijateljev, ktere je rad zbiral okoli sebe, rad pošteno vesel. Svoje cerkvene molitve (brevir) je opravljal najraje v cerkvi pred Najsvetejšim; če pa jih je molil domá, storil je to vedno klečé. Enako lepo ga je bilo videti in za vso faro spodbudno zvečer, ko je vsa družina skupno opravljala svoje večerne molitve, ktere je rad sam napred molil. Ako je bil tudi kak tujec v hiši, rekel je po večerji: „Sedaj gremo pa v „kor“,“ t. j. skupno rožni venec in litanije molit. — Bil je pa tudi jako radodaren za dobre namene. Kar je dobil nagrade za svoje spise, porabil je večinoma v dobrodelne namene. Osobito je podpiral misijone, revno učečo se mladino, poprave cerkvá itd. Ob takih prilikah je segel, kakor pravimo, globoko v žep. Daroval je po stotake in stotake za take naprave. Kakor je delal v življenji, tako je hotel tudi po smrti. Radi tega je bil naročil, naj „Družba sv. Mohorja“ o slučajih njegove smrti nagrado za spise, ktere bode še izdala, izroči vč. g. Luki Jeranu, ki naj jo oberne na štiri dele: 1. za cerkev presvetega Jezusovega serca in 2. za Marijanišče v Ljubljani, 3. za vzhodne misijone in 4. za dijaško kuhinjo njegovim ljubim učencem.

Na duhu in po telesu še krepkega zgrabi začetkom meseca decembra 1887. leta vsled prehlajenja bolezen. V 14. dan decembra pa previdenega s sv. zakramenti za umirajoče ob 4. uri popoldne pokliče v 63. letu njegove dobe Bog po nebeško plačilo, na veliko žalost njegovih faranov in vse Slovenije. Stopivši pred sodni stol božji je pač mogel reči sodniku: „Gospod, storil sem vse za tvoj vinograd in izročene mi ovčice! Prizadeval sem si po tvojem zgledu, da sem jim dober pastir, ne najemnik. Če pa niso slušale mojega glasú in se ne posluževale pripomočkov, katerih sem jim dajal in ponujal na izobilo, — ni moja krivda. Same so krive svojega pogubljenja. Nauke, ktere sem jih učil, zapustil sem jim v svojih spisih. Naj jih vsaj po moji smerti slušajo in se zveličajo.“

Z rajnim preč. g. J. Volčičem je izgubila fara dobrega očeta, skerbneega pastirja, modrega svetovalca, škofija vnetega in gorečega duhovnika in Slovenija neumornega pisatelja.

IX. Setev in žetev.

Oglejmo si še skupno obširno gradivo, ktero je napisal naš marljivi slovenski pisatelj svojemu narodu, da mu blaži duha in serce v pravem pomenu ter koristi časno in večno. Človek, ki le nekoliko zna, kaj časa požre pisarija, ne more umeti, da je dobil za to toliko časa, ker je imel kot vnet in vzgleden duhovni pastir že tako na izobilo posla z dušnim pastirstvom.

Razun raznih razprav in pesem po raznih časopisih, ki sem jih deloma navél, napisal je še te-le knjige:

1. „Šmarnice“ za nedeljsko opravilo.¹
2. *Žganju vojsko, žganju slovo.*²
3. *Lavretanske litanije*, razložene po najboljših virih za počesčevanje prečiste Device Marije, zlasti v mesecu velikem travnu. V Ljubljani, 1857. Založil in natisnil J. R. Milic. 8°, 538 str.
4. *Vert nebeški*. Pobožnim Slovencem darovan. Bukve lepih molitev in nauk. V Ljubljani, 1863. Založil M. Gerber. 8°, 476 str.
5. *Nove Šmarnice* Mariji prečisti Devici darovane. Drugi natis. V Ljubljani, 1867. Založil J. Giontini. 8°, 192 str.
6. *Getzemani in Golgota*, šola ponižnosti, pokorščine in ljubezni do smerti. Bukve pre-

mišljanja in molitve k časti bridkega terpljenja in smerti našega Gospoda Jezusa Kristusa. Četerti natis. V Ljubljani, 1868. Založil M. Gerber. 8°, 664 str.

7. *Misijonski spomin*. Kratek zapopadek misijonskih pridig in nauki in molitve za bogoljubne kerščanske duše. Drugi natis. V Ljubljani, 1873. Založil M. Gerber. 8°, 620 str.

8. *Razlaganje kerščanskega nauka.*¹
 V. zvez. Celovec, 1871. 8° velika, str. 108
 VI. „ „ 1872. „ „ 368
 VII. „ „ 1874. „ „ 658
 VIII. „ „ 1876. „ „ 1273

9. *Svete Pesmi*. Tretje bukvice. S privoljenjem pesnikov. 4. nat. V Ljubljani, 1874. 8°, str. 90.

10. *Domači zdravnik*. Kratek navod, si zdravje utrditi in življenje podaljšati. Na svetlo dala družba sv. Mohora v Celovcu, 1874. 8°, str. 112.

11. *Sveti Hermagora, slovenski apostelj*. Součencem svojim v spomin petindvajsetletnice. Novomesto, 1874. Natisnil V. Boben. 8°, str. 49.

12. *Petdeset vzdihljev k Mariji Devici*, naši ljubi Gospej presv. serca, ktere je zapisal v spomin petindvajsetletnice svojega mašnikovega posvečevanja. 1875. Založil M. Gerber v Ljubljani. 8°, str. 104.

13. *Devetdnevnice k naši ljubi Gospej* presv. serca in vedne pomoči v posebnih bridkosti našega življenja. V Ljubljani, 1875. Založil M. Gerber. 8° mala, str. 168.

14. *Šmarnice naše ljube Gospé presv. serca*. Svojim udom dá družba sv. Mohora 1879. 8°, str. 333.

15. *Gospod, usliši mojo molitev!* Molitvene bukve za pobožne Slovence. V Ljubljani, 1880. Založil M. Gerber. 8°, str. 412.

16. *Vijolice* bratom in sestram družbe vednega češčenja sv. Jožefa. V Ljubljani. 8°, str. 572.

17. *Pas sv. Jožefa* in sedem nedelj sv. Jožefu posvečenih. Novomesto, 1881. Tiskal in založil J. Krajec. 8°, str. 182.

18. *Marija, zgodnja danica, mati milosti božje*. V Ljubljani, 1882. Založil M. Gerber. 8°, str. 717.

19. *Živi Roženkranc*²

20. *Stopinje k popolni ljubezni božji*, v zedinjenji z Jezusom pri sv. maši in sv. ob-

¹ Nadaljevanje po rajnem g. J. Škoficu, župniku Suhorskem.

² Knjige nisem imel pri roki; ne znam obsega.

¹ in ² Teh knjig nisem imel pri roki.

hajilu. 1882. Natisnil J. Krajec v Novem Mestu. 8^o, str. 656.

21. *Ura*, moliti Jezusa v zakramentu ljubezni božje. Udom prelepe bratovščine sv. Rešnjega Telesa. 7. natis. V Ljubljani, 1885. 8^o, str. 64.

22. *Sveta ura*, moliti Jezusa v zakramentu ljubezni božje. Ali obiskovanje presv. Rešnjega telesa in počeščevanje vselej neomadeževane device Marije za vse dni v mesecu. Peti natis. Tiskal J. Krajec v Novem Mestu, 1887. 8^o, str. 380.

23. *Jezus in Marija moja ljubezen*, ali nauki in molitve za pobožne Slovence. 4. pomnoženi natis. Tiskal J. Krajec v Rudolfovem, 1887. 8^o, str. 250.

24. *Naša ljuba Gospa presvetelega Serca*. Podučilne in molitvene bukvice častilcem Matere božje. 2. natis. V Ljubljani, 1883. 8^o, str. 472.

25. *Kratke molitvice* pobožnih otrok. 1875. Založil M. Gerber. Tiskal V. Boben v Novem Mestu. 8^o mala, 82. strani.

26. *Božja pot k naši ljubi Gospej presvetelega Serca in k Mariji pomagaj*. V Ljubljani, 1878. Založil M. Gerber.

27. *Sveti misijonski križ*. Nauki premišljevanja in molitve po najboljših misijonskih bukvah. V Ljubljani, 1874. Založil M. Gerber.

28. *Zlata šola, vsakemu kristijanenu potrebna*. Bukve polne lepih nauk in molitev. V Ljubljani, 1879. Založil M. Gerber. 8^o, str. 160.

29. *Življenje preblažene Device in Matere Marije in njenega prečistega ženina sv. Jožefa*. Izdala družba sv. Mohorja v Celovcu.

I. zvezek, 1884. 8^o vel., str. 456.

II. " 1885. " " " 146.

III. " 1887. " " " 274.

IV. " 1889. " " " 300.

V. " 1891. " " " 251.

(Kakor je videti iz „kazala“, pričel je bil rajni to obširno, prekorisno in podučno knjigo pisati 9. januarja 1879 in jo v rokopisu končal 9. julija 1884.)

30. *Šmarnice naše ljube Gospe presv. Serca*. Svojim udom dá družba sv. Mohorja.

(To knjigo ima družba še v rokopisu. Je nekako nadaljevanje „Šmarnic“, ktere je izdala družba 1879. — Ker se 3. red sv. Frančiška vedno bolj širi med Slovenci, bodo jim gotovo dobro došle, zakaj knjigi je priložil razne pobožnosti, zadevajoče ta red.)

31. *Zgodovina Šmarješke fare*. V spomin svojim faranom. Rudolfovo, 1887. Založil J. Volčič. Tiskal J. Krajec. 8^o, str. 116.

Ta knjiga je zadnje njegovo delo. V njej kaže svojim faranom kot v zrcalu podobo Šmarjete od prazgodovinske dobe do današnjega dné, pa tudi svoje lastno delovanje.

* * *

Naj k sklepu pridenem še Volčičevo jako lepo „Poslednjo oporoko“, ki tako lepo razodeva njegovo blago serce in mišljenje.

Slove tako:

„V imenu presvete Trojice, pod varstvom Naše ljube Gospe presv. Serca in sv. Jožefa sklenem pri zdravi pameti svoje poslednje sporočilo, ktero naj tudi po moji smerti veljavo ima.

1. Mojo preubogo dušo naj spremita preblažena Mati in Devica in ljubi sv. Jožef pred usmiljenega Jezusa, našega pravičnega sodnika, ter naj ga milosti prosita za-me, ki sem ga v svojem življenji tolikokrat hudo razžalil, da me sodi po svojem nekončnem usmiljenji in ne po mojih velikih hudobijah.

Truplo moje naj se spodobno pokoplje, v počernjeni trugi, brez vsake nepotrebne olepšave.

2. Svoje brate in sestre prosim:

a) Naj molijo za naše pokojne stariše in za vso rajno žlahto. Tudi za me naj molijo, ker moja uboga duša bo pričakovala njihove pobožne molitve.

b) Naj za menoj ne žalujejo; temveč naj se med seboj zastopijo, eden drugemu pomagajoči. Naj skerbé za zveličanje svoje duše, da se enkrat tam v nebesih združeni veselimo. Nikakor naj se zastran moje zapuščine nič ne hudujejo ali kregajo. Nič nisimo seboj prinesli, pa tudi nič pozemeljskega seboj ne ponesemo.

3. Svojim faranom sporočim:

„Ljube duše! ker bom oster odgovor dajal svojemu sodniku za vas: Molite za me! Ne pozabite mojih nauk in živite po njih, da se vsi v nebesih enkrat vidimo pri Jezusu in naši ljubi Gospej in pri sv. Jožefu. Ko boste moj grob videli, vzdihnite za mojo ubogo dušo in spomnite se, da bodete tudi vi prišli kmalu za menoj.

4. Moj ljubi brat A... ima popolno pravico do vsega premoženja, kakor to stoji ali leži, in sicer deloma za posojeni denar, deloma pa v plačilo za njegovo službo; ker mi

je posodil že 16. decembra 1875 dve sto goldinarjev, in ko sem 10. februarja 1884 brata Fr... popolno plačal in odrajtal, mi je A... zopet posodil 400 gld. O teh 600 gld. sem mu dolžan tudi vse obresti. In ker mi ljubeznivo in zvesto služi že od leta 1858., — če računim vsako leto le po 70 gold. (pa je zaslužil veliko več), bo vse moje imetje komaj toliko zneslo, da bo komaj poplačan on, ko bo še odrajtal, kar je v naslednjih §§.

5. Ubožcem Šmarješke fare naj A... razdeli 10 gld., za obleko ubogim šolarjem 20 gld.

6. Kar bo ostalo neopravljenih maš, naj A... odrajta g. kaplanu.

7. Vsako družinče, hlapec ali dekla, ki je ob moji smerti v moji službi, naj dobi za dva meseca naprej pogojeno plačo. Po verhu naj dobi še toliko goldinarjev, kolikor let mi je služil.

8. Tratna za „Podgrajsko cerkvijo“, njiva na „Reber“ in mali vertec pred Podgrajskim farovžem naj ostane mojemu nasledniku Podgradom v poboljšek, ki se mu ne sme nikdar in nikoli kaj vračunati. Le davek naj plačuje in vsako leto naj opravi dve sveti maši za me in za mojo žlahto. Eno, ako mogoče na obletnico moje smerti.

9. Moj vinograd v „Mevci“ in moj gozd „listnik“ na Brezovici, naj uživa moj naslednik v Šmarjeti, kar se mu nikdar in nikoli kaj vračunati ne sme. Zato naj vsako leto poleg davkov opravi za me in mojo žlahto vsak petek v postnem času, to je šest petkov, navadni sv. križev pot in sv. mašo pri privilegiranem altari sv. križa. V obletnico moje smerti pa, ako moč, eno sv. mašo za užitek malega travnika pri malinu v „Zdraveih“.

Opomba. Ako bi se ta malenkost ktemu župniku (Podgradom ali v Šmarjeti) v 8. in 9. od ktere koli gosposke vračuniti hotela, ali bi pa kateri župnik tega ne hotel prevzeti, naj dotični župnik to prodá in skupščino za sv. maše po 1 gld. takoj oberne.

10. Gozd v „Dobrovcu“ naj A. proda in čisti znesek med brata Fr. in Jak. in sestro M... razdeli.

11. Ko bi kdo ne bil zadovoljen s tem, kar mu bo A... po sporočilu tem odštel, naj

ne dobi čisto nič, ker nikomur drugemu, razun A..., nisem nič dolžan.

12. Visoko častite gospode, ki bi na moj pogreb prišli, prosim, naj se v ljubezni spominjajo moje uboge duše. Bog naj poverne vsem meni skazano dobroto.

13. Moj spomenik naj bo mala kamenita plošča, brez vsake nepotrebne olupšave z napisom:

Milo kličem s temne jame

Moli, o prijatelj, za-me!

Šmarjeta, 14. prosinca 1887.

J. Volčič, l. r.

* * *

Truplo rajnega preč. g. Janeza Volčiča počiva na levi strani od velikih vrat poleg zakristije. Priprosti, pa lični spomenik ob cerkvenem zidu z železno ograjo ti kaže kraj. Kako zelo so spoštovali farani svojega duhovnega očeta, spričuje ti to, da vidiš po božji službi klečati ljudi ob železni ograji in moliti za njegovo dušo. To zahteva tudi hvaležnost; saj je pač največja sreča za faro, če jej Bog pošlje gorečega dušnega pastirja: čisto naravno je, da se dobri otroci solzé po skerb-nem očetu.

Med vernimi Slovenci pa bode še živelo njegovo ime po prelepih molitvenikih in Mohorjevih knjigah, ko bodo njegove kosti že zdavnaj strohnele. Seme, ktero je sejal tu na zemlji v svojih bogoljubnih knjigah, spisih in pesnih, klj je dolgo za njim in v mnogih sereih obródi pobožnosti in čednosti nevenljivih cvetic! Družbi, kateri je bil že tukaj prijatelj kot priden pisatelj in nabiratelj, ostani zvest še gori pri Bogu kot priprošnjik! A še to naj prosi s sv. Hermagoro, da se kmalu spolnijo Sloveniji želje njegove:

Naš apostelj, sveti Hermagora!

Prosi, prosi za slovenski rod!

Zgine urno naj nesloge mora!

Mir in sloga vlada naj povsod!

Sprosi nam pri Bogu blagoslova,

Razpertije naj zasahne vir;

Da Slovincem sije doba nova,

Da je ena čeda — en pastir.

To se zgódi, zgódi!

To Slovincem bodi!

